

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. 25.2.4.22

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. 25.2.4.22

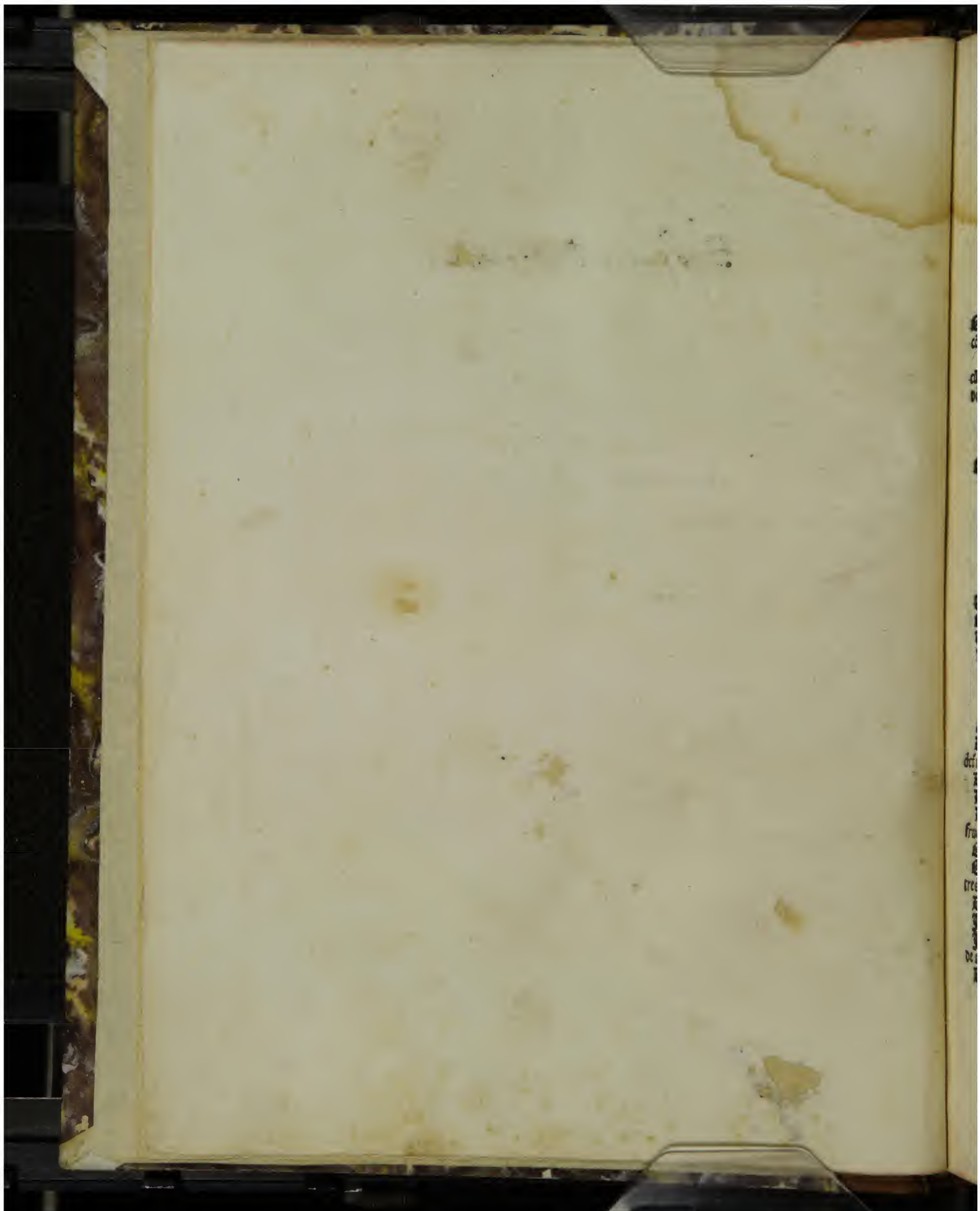
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. 25.2.4.22

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. 25.2.4.22

25. 2. 4. 22.

Incipiunt tituli qñu seraphici docto-
ris sci Bonauenture sup pñum suarũ :

Dones plogi sup magistrum.

Epicles aliquis de penuria rē.

Quid sit mā vel sñm huius libri.

Quis sit modus agēdi v'l cā formal

Que sit cā finalis in libro isto.

Que sit cā efficiēs eiusdem.

Dones circa lram plogi.

**Et pmo de b qd dicit psumptimus. Cum
psumptio sit peccatum rē.**

**Itē de b qd dicit zelus domus domini.
Quid sit iste zelus. Et qre magis accendit
cōtra aiales qz cōtra supbos.**

**Item de hoc qd dicit vītati nō intellectu
cū vītās sit intellectualis. Et q: nā magis
deficit intellectu qz sensu.**

Itē qūo itelligat qd dicit vītati offendēri

Itē de hoc ptra veritatē bellant.

**Itē de hoc testimonij i eternū fundag
cū sciētia destruitur.**

Itē quid vult dicere liberū correctorem.

Distinctio prima.

Et eris ac noue legis rē.

Quid sit vti p eēntiam.

Utrū oī creato conringat vti.

Utrum solo bono creato ptingat vti.

Quid sit frui p eēntiam.

Utrū bono increato sit fruendum.

Utrū fruendū sit ipso solo bono increato.

An ēt hoīe xñtibus et beatitudine.

Dones circa lram.

Et pmo de hoc qd dicit.

Ulus veterz sacroz nō erat i iustificādo :

**De hoc oē signū ē res aliqua. et sñm b. vi
des mala diuisio i res et signū.**

De hoc nō oīs res signum est.

De b pmo de rebus postea de signis.

**De ista diuisiōe. Rex alie sunt quibus
fruendū est.**

Ad sit pueniēs. Ad supflua. Ad dinuta

**Quare tres res et nō tres fruiōes. sñr et
tres articuli.**

De b oīs qui fruitur vītur.

Itē que spēs sit ponēda in homine.

**Itē qre magis dī de hoīe te fruar i dño qz
de alio.**

De solone Aug. q soluit p b qd dī iōñs.

De b si enī nō fruit nec vītur deo.

**De b qm bonus ē boni sumus: quare nō
sili qm iustus ē iusti sumus.**

De b. vi. samet. pp seipm.

Utrū vītores sint amāde pp se.

Utrū aīa possit frui sine omni vīture.

Distinctio secunda.

De itaqz vā et pia fide. et ratem.

Atz i dō sit ponē nē siue eēntie vñē

Atz i dō sit ponē psonaz pītatem.

Utrum i diuinis sit ponē infinitatem.

Utrū in diuinis sit ponē trinitatem.

Dones circa lram.

Et pmo de b purgatissimū mētib cernit

**Utrū acies mētis in diuina luce figat etis
purgata et mūdāta.**

De b oīus nomē est nature.

**De b ego sum q sum. Atz sit nomē eēn-
tie vel psonē.**

**Utrū ymago cū dī faciam hoīes ad ima-
ginē et silitudinē nām sñr p eēntia v'l psona**

**Itē de vbo hylarij q silitudo alteri ad
alterz n pmittit diuersitatē: duob admisceri.**

**Item de hoc q dicit. Noīe psonij nihil
ponitur.**

**Item de b cū dicit. In pncipio creauit dō
et c. Quare b nomē dō magis supponit, pso**

**nā patri qz filij. Et quot modis initis i scri-
ptura trinitas.**

Itē qre dī dauid. maximus pphaz.

**Itē de his vbi. Dñs possedit me. Et oī
dinata. et pcepta. vidēt enī ipso pā circa oīa**

Distinctio tertia.

Postolus nāqz ait. et c.

**Utrū dō sit cognoscibilis a creatu-
ra.**

**Utrū dō sit cognoscibilis p creaturā. et q
sit oīa inter ymaginem et vestigium.**

**Utrū modus cognoscēdi p creaturā con-
ueniat oī homini quātū ad oēm statum. s. in**

nocētie. nature lapsē et glorie.

Quid sit de deo cognoscibile p creaturā.

Utrum psonaz pluralitas.

Dones circa lram.

**Primo de .iij. rationibus quas po-
nit in littera: quia non vidētur valere.**

et de oia eaz: et quo distinguuntur.

Item de hoc q. Ex ppetuitate intelligit p ditor: eternus.

Item q. ex magnitudine intelligitur ops.

Item de hoc oia q. arte diuina p dita sunt vtrum sit in ipso reflexio. et de distinctioe eorum. s. modi. spai et ordinis et alior.

Item de h. q. appiat vitate filio et ordine spui sancto.

Diuisio.

Unc ad eam pueniamus. et c.

Utrum ro ymaginis attendatur ppe nes memoriam intelligetiam et voluntatem.

De coparatioe istaz trium ad obiectum.

De coparatione ipsaz ad aiaz vel s. am.

Quo sumant mens et noticia: et amor i assignatione ymaginis. vtrum penes potentias vel habitus.

Utrum i ipso sit ordo siue origo. equalitas et substantialitas.

Utrum hec trinitas ymaginis ducatur i con gnitione trinitatis necessario.

Questiones circa istam.

Primo de hoc ymago dei pmanet

Item de hoc q. memoria intelligetia et voluntas dicuntur ad aliquid. Et quare mens dicitur se magis q. alie.

Item quare tres psonae non sunt vni dei sicut vnius entie. de h. q. mens nostra maxima ex parte e dissilio.

De hoc q. si duo dii eent aut vterq. eent i sufficiens aut alter supflueret.

De hoc qui intellexit deum no ee. factum. intellexit eum i ore sapientia genitam.

Distinctio quarta.

Reponitur questio. et c.

Utrum hec locutio sit cedenda in diuinitis. Deus genuit deus.

Utrum vnitatis essentie admittat hac locutionem. Deus genuit aliu deum vel e aliud a deo.

Utrum possim dicere plures deos et b loquendo gramatice.

Utrum b nomen deus supponat p entia vel persona.

Questiones circa istam.

Et p de h. Deum de deo. lumen de luce. et c.

Item de qdaz solone magis q. soluit interim de conclusionem.

Item de h. q. dicitur deus pater esse pstructio: ap pposita vel immediata.

Item de h. vni deus est tres persone.

Item de h. q. dicitur vnu solu deum ee trinitate

Item de h. q. dicitur sag e xpiano credere reruz creataz cam ee bonitate creatoris.

Item de hoc q. pater genuit alium a se.

Item de hoc q. pater vtr hret filiu n minuit se.

Quid dicat magis ppe genui aliu vlt alterz

Distinctio quinta.

Est hec queris. Utrum procedendu sit.

Utrum ista vel entia generet.

Utrum aliqua generet de substantia.

Utrum entia vel ista generetur.

Utrum p gnatione coiceat ista vel essentia.

Questiones circa istam.

Primo de ratione magis quibus pbat q. entia no generet: q. si entia gnaret p relatione poneret. Et q. eade res gigneret i ipaz Et q. gigneret gigneti ea e vt sit: et vnde sit.

Item de opione Joachin p magis.

De h. nihil hz filiu nisi qd nascendo accepit

Item quo intelligit q. filius no refertur nisi ad patrem cu refert ad spm sanctu.

Item de h. q. dicit nam sua vt ita dicit. seqt deus cu in omnia n sit prius et posterius.

Item de hoc. deus genuit filiu semel.

Item vbi dicit filii charitatis sue. vtrum charitas sit ibi entialiter vel notialr.

Item de h. filio. e de ista pte: h. ouision.

Item quare i omnia accipit p potius q. mater

Item de h. q. dicit q. filio et sps. s. no e de nihilo. et filio p. cu tn non sit de aliquo.

Distinctio sexta.

Reterea queri solet. et c.

Utrum gnō filii sit b pditione necitaz

Utrum sit b m rōnem voluntatis.

Utrum sit b m rōnem exemplaritatis.

Questiones circa istam.

Item de Ratione Aug. q. nec voluntate nec necessitate.

Item de hoc q. dicit. Verbum dei ee dei filium. nā non voluntate.

Item quare Aug. commēdat. quandam rñtionē que tamē non soluit. Et quo sit soluedum aut deus genuit volē aut nolē o.

Item de solutione magistri q. dicit q. scia dei est de mal. et q. non vñ solvere.

Item vtrum cōsiliū sit in deo.

Distinctio septima.

Itē solet queri a quibusdāz et ē.

Utrū possē gnāre in diuinio. dicar qd vel ad aliquid.

Utrū p̄r cōicer filio pōm gnāndi. et vtrum i filio sit potentia generandi.

Utrū possē gnāre et creare sit vnum soluz possē vel plura.

Utrū possē generari. et possē creari sit posse vnuocū.

Questiōes circa lram. tēne.

Utrū possē gnāri sit aliqd possē sibi dic po

Utrū gnō filij sit aliquid de oibus.

Utrū eē patrem sit aliquid vel nihil.

Quare sequit. Si spūs. s. potuit eē filius potuit mutari.

Querit si potētia ē nō eēntia. quare gnāre potētie ē nō eēntie.

Quo itelligit aliqd pō gnāndi actie p̄passi

Quo itelligit qd fili⁹ h̄z pōm qd pōt eē fili⁹

Distinctio viii.

Utrū de vitate et p̄petate et ē.

Utrū vitas sit p̄petas diuini esse.

Utrū sit ira ei⁹ p̄petas i summo.

q n possit cogitari nō esse.

Utrum i mutabilitate sit in deo.

Utrum i mutabilitate sit dei p̄petas an etiā creature pueniat et quō.

Utrum i deo sit summa simplicitas.

Utrum simplicitas sit dei p̄petas.

Utrū anima rōnalis sit in toto corpore. ita q non in qualibet parte.

Utrum dō sit in aliquo gnē deteriorato.

Quōes circa lram.

Quo diuina eēntia ē distinguibilis.

Quo p vritatem simplicitatem i mutabilitate distinguit dō a creatura.

Quo eē dō dō et creatura s̄z mag⁹ et min⁹

An eēntia habeat p̄teritū et futurum.

Quo itelligit qd eē n̄z p̄pat die eēntie n̄ ē

Quo dī de deo est. fuit et erit.

Quo itelligit eē nō ē deo accidēs

Quo itelligit i mutabilitate dicta de deo.

Que dōia sit i n̄ vicissitudinē et obūbratōz

Distinctio nona.

Utrū ad distinctionē et ē.

Utrū gnātio sit ponēda i diuinio

Utrū gnō in diuinio sit psonaruz distinctua.

Utrū gnō in diuinio sit eterna.

Utrū gnō in diuinio sit terminata.

Quōes circa litteram.

Quo itelligit nō ē aliud p̄ aliud fili⁹ s̄z ali⁹

De triplici dōia noium significantiū s̄z in dō rōne ei⁹ qd dīc. Coetne s̄z tres p̄sone.

De. iij. rōnibus quas adducit m̄gr ad oñ dēdū filiū coeternum patri.

Prima ē p cōpationem ad splendorē.

Secda q: fili⁹ est dei sapiētia. q: sic fuisset sine sapientia.

Tertia p auctōritatē ysa. an me nō ē et ē.

Q: sic nō eē o:do i dō q: s̄z relatiua et sic fil nā. q: si p̄io fuit dō et postea p̄ mutar⁹ est

Que sit necessitas vocis spūalio angeloz et quis modus loquēdi et audiendi.

Quare dīuo semp dicatur natus.

Itē de h. Ego hodie genui te. qd pōt itel ligi de die quo ex matre natus est.

Quomodo generatio filij assimilatur verbo mentis. Splendori: et generationi viuēti ex viuente. et de dōia splendoris radij et luminis. Et quare fili⁹ dī lux.

Quomodo intelligit qd natus est ex viuo perfectus ē sine nouitate.

Quo itelligit natiuitas filij nō ex deriuatōe.

Quo p̄r dicitur auctor: filij.

Quare sequitur: si pater nō generauit ab eterno: nō est eternus.

Quo itelligit. si qd ē nascit seipsum mutat nascēdo. cū dei fili⁹ prius erat. Et q na tus est de virgine: nō tamen mutatus.

Distinctio x

Utrū post filij eternitatem. et ē.

Utrum necesse sit ponere in diu nis personam procedentem per modum li beralitatis.

Utrum in dō necō sit ponere personā p cedentē p modū amoris. Et quare nō accipi tur vna persona s̄m actū irascibilis. et p mo dum aliarum affectionū aie vt gaudij et spei Et quare nō p modum alioz habitū vt in tellectus et sapiētie sicut p modum amoris.

Utrum necesse sit ponere in diuinis pō nā pcedētem p modum mutue charitatis.

utrum amor: siue charitas sit proprius spūs. s.
utrum sit ponere proprie qd spiritus sanctus
sit nexus.

utrum spūs. s. sit proprie spūs. Et quō acci-
piat spūs. in diuinis.

Questiones circa istas.

Si charitas amor: dilectio differunt. et
quō differunt.

Quō intelligit qd verbum dei proprie dici-
tur sapientia: et quomodo differenter patri
et spūs. s. appropriatur

utrum pater et filius diligant nos spūs. scō.

Quid dicat p hoc nomē unitas cuius dico:
spūs sanctus ē unitas amboꝝ.

Quō distinguūt unitas. scitas. et charitas

Quō intelligitur qd pater et filius eēntia sua
nō participatione sunt seruantes unitatem
spiritus.

quō spūs. s. dicitur eōe amboꝝ. s. pater et filio.

Distinctio .xi.

De dicēdū est spm̄ scm̄ esse et c.

Utrum. s. s. pcedat a patre et filio
i fecūditate volūtatis vel i aliq alio.

Questiones circa istas.

Que dicuntur. iij. principalia cōcilia.

De expōne quā ingi facit sup illud q do-
cuerit vel aliud p̄dicauerit. et exponit. i. p̄uius
vel p̄io modo.

Quare nō ē aliud spm̄. s. ē filij et a filio.

Quō intelligit non sine meo et patris ar-
bitrio.

Distinctio xii.

De querit cū spūs. s. pcedat et c.

Utrum spūs scūs p̄uius pcedat a
patre q̄z a filio.

utrum spūs scūs plenius pcedat a patre
q̄z a filio.

utrum spūs. s. pcedat a patre mediāte filio.

utrum pcessio filij p̄or sit fm̄ modū intelli-
gēdi pcessiōe spūs sci.

Rōnes circa istam.

De argumēto heretici: aut iā nato filio:
aut nō nato: quare neutra est pcedenda.

Quō intelligit qd pater q̄qd dedit filio gi-
gnēdo dedit: cū dederit ei inspirationē et eēntiā

Quō intelligit spūs. s. p̄pe de p̄re pcedē.

utrum. p. dicat auctoritatem vel subauctori-
tate. cū dicit spūs. s. ē vel pcedit ex p̄re p filij.

Distinctio xiii.

Est hec p̄siderandū et c.

Utrum in dō sit ponere pcessiōē
utrum pcessio spūs. s. sit generatio.
utrum spūs. s. debeat dici ingēntus.

Rōnes circa istam.

De rōne Aug. Si spūs. s. diceret: fili⁹. dē-
ceret filius amboꝝ: qd v̄t oppositum cuius sit
filio: gnō in creaturis

Quō intelligit qd pcedat quomodo dat⁹
vel donū.

Solutio argumēti heretici. qd spūs. s. effect⁹
dō adoptiue: cū nō sit dō nascēdo.

utrum auctoritas cū dicitur pater est auctor: pcessi-
onis. s. s. dicat eēntiā: aut notionē. Et utrum
pater possit dici auctor: gnātiois.

An scia distinctionis iter gnōnē et pcessiōē
nē sufficiat ad salutem. Et distinctio istoz: ut
trū: nescio: non valeo: nō sufficio:

quare ingēntus cū nō inueniat in scriptu-
ris: accipit in diuinis.

quō ingēntum vel qd nō est ab alio. con-
ueniat patri et eēntie.

Rātio ad argumētū Arrij ostēntis qd
filius esset factus p. xij. modos generatiōis.

Distinctio xiiii.

Reterea diligenter anorand. et c.

Utrum sit ponere pcessiōē: tempa-
lem spūs sci.

utrum pcessio tpāl ponat numex cū eterna
utrum spūs. s. de f hoibus ip̄propia p̄sona. an
dicat dari qd datur eius effectus.

utrum spūs. s. de f ab aliquo scō viro.

Rōnes circa istam.

Quare in p̄ li. agit de tpali pcessiōe. sp̄-
ritus sci. et nō de tpali generatiōe.

De diffinitionibus pcessiōis tpalis. Et
quot modis intelligitur scificare.

quō v̄tus appropriat. s. s. et q̄lī filio.

quot vicibus dedit dñs. s. s. Et qualr. da-
tiones numerant fm̄ Rabanū et Augu.

quō spūs. s. dicatur patri et filij differēnt:
quare charitas dicat oīfusa.

Distinctio xv.

De p̄siderandū ē et c.

Utrum missio sit in diuinis.
Utrum missio sit eterna vel ex tpe.

Quis sit missio ut missi.

Quis sit missio ut mittentis.

Quoniam circa istam.

quo intelligitur quod scilicet datur a seipso.

De quo dono intelligitur quod donum scilicet non est aliud quam ipse scilicet. Et qualiter sequitur si pater et filius dant scilicet. et scilicet non dat se. quod aliquid possunt illi et non ipse.

quare dicitur scilicet mitti a se.

quare probatur missionem scilicet per missionem filii. cum hoc sit probare innotum per innotius.

De quo prius dicatur mitti de filio: aut de spiritu sancto.

quo intelligitur filius eo missus. quo factus ex muliere cum scilicet non sit factus ex muliere. sed tamen missus.

quo filius dicitur factus cum in symbolo dicatur contrarium.

Diffinitio

Ita queritur utrum semel et c.

Utrum missio inuisibilis filii vel spiritus scilicet sit secundum donum gratie gratis dare. vel gratie gratum faciens.

utrum utraque missio sit secundum eadem dona gratie augmentata.

questiones circa istam.

quo intelligitur non eo ipso miris quo de patre natus est. cum Gregorius videatur dicere prius.

utrum filius vel scilicet post incarnationem plenius sit datus quam ante.

quo filius dicatur missus ad angelos.

quo intelligitur verbum Augustinus secundum quod ali-

quid eternum. merito capimus in mundo.

quo intelligitur pater est principium divinitatis vel si melius dicitur deitatis quam divinitatis.

Distinctio .xvi

Hinc de spiritu scilicet videndum est et c.

quid sit missio visibilis

quibus modis facta sit.

Ad quod sit visibilis missio visibilis.

questiones circa istam.

quo intelligitur filius in quantum missus vel factus dicitur minores patre.

quare filius dicitur minor se. et non aliter et alius.

quantum ad quod dicitur filius minor: atus ab a-

lio paulominus.

quo intelligitur quod pater est maior filio. Et retrum maior dicatur eandem vel notionem.

Distinctio xvii.

Am nunc accedamus et c.

Utrum preter donum charitatis increata sit ponere donum charitatis create.

Et hoc est querere. utrum charitas qua diligimus deum sit spiritus scilicet.

Dato quod charitas qua diligimus deum sit creata. queritur utrum illa charitas debeat diligere ex charitate.

Utum charitas possit cognosci certitudinaliter ab habente charitatem.

Utum charitas possit cognosci a non habente charitatem.

questiones circa istam.

quo intelligitur qui diligit proximum esse sequens est ut ipsam dilectionem diligat. Et de hac consequentia qui diligit dilectionem consequens est ut diligat deum. utrum intelligatur de dilectione creata vel increata: quod non videtur valere.

quare deus est notior fratri.

quare dicitur quod diligit manet in lumine. et non potius in charitate.

quo charitas dicitur maius donum sapientia. et de illa consequentia. si charitas est primum inter dona. ergo scilicet est charitas. et de qua charitate intelligitur.

quare dicitur deus patientia nostra. non charitas nostra

quare sola charitas dividit inter filios regni: et filios perditionis.

Utum aliquis sine charitate possit sustinere meritum per christum.

Ita queritur si caritas est scilicet cum ipsa augeatur

Utum caritas possit augeri secundum substantiam de modo augmenti ipsius caritatis.

Utum caritas diminuat secundum istam.

Utum caritas habeat terminum vel statum.

Questiones circa litteram.

Quo intelligitur non est datus christus spiritus ad mensuram

Quo caritas dicitur animi affectio et quot modis sumatur affectio.

quo intelligitur caritas operari accipere alijs virtutibus

Quo spiritus scilicet dicitur dividi et non dividi.

Distinctio .xviii.

Ita queritur cum spiritu scilicet. et c.

Utum spiritus scilicet sit donum in quo omnia

alia dona donantur.

Utum spiritus scilicet sit donum ab eterno vel ex tempore

Quid puenienti⁹ dicat d. s. f. don⁹ aut datū
Atrum don⁹ proprie pueniat spūi. f.
Atrū don⁹ sit ppietas distinctiua. f. f.
Atrū. f. f. dicatur noster rōne donabilitat⁹

Questiones circa lram.

Quo intelligit⁹ q⁹ relatio nō intelligitur i
noie spūi. f. magis apparet in s⁹ noie donū.

Quo intelligitur nūuo nascendo accepit
ut sit ipsa substantia.

Quo intell⁹ q⁹ fili⁹ natiuitate nō ē eēntia.

Quo differant ista tria. de cēnsio proces-
sio et deriuatio.

Quo intelligitur aliud est q⁹ accepimus
ut essemus aliud ut sci essemus.

Quo intelligitur tollam de spū tuo.

Distinctio. xix.

Hic postq⁹ coeternitatem et c.

utrum in diuinis sit ponē eqlitatē.

utrum sit ibi summa equalitas.

utrum in diuinis sit eqlitas cū puerisōe.

utrum in diuinis sit ponere equalitatem
cum circūcessione.

Questiones circa lram.

Quare non determinat de idēitate. et si
multitudine. sicut de equalitate.

Quare d⁹. alio p⁹. alio deus. alio magn⁹

Quare animus trāssert ad diuina.

Quo sci d⁹ esse in eternitate dei. et quo
modo essendi est generatio scōz in illa.

Quare si partē substantie daret filio neu-
ter esset perfectus.

Quo intelligimus quedam verba Hyla-
rij. f. per duplicem puenientiū generationē.

Quo intell⁹. q⁹ natiuitas nō d⁹gnāt nāz dei

Et d⁹ iā nūc ad ppositū redeam⁹ et c.

utrum in diuinis sit ponē totū itēgle.

utrum in diuinis sit ponere totū vniuersale.

utrum in diuinis psonis sit pncipiū māle.

utrum in diuinis sit d⁹ia s⁹m numez.

Questiones circa lram.

Quo intelligitur aīcedit fidē. et q⁹ sequit⁹
utrum pputatōi n⁹e q⁹ dicimus vn⁹ duo.

tres. significetur aliquid in esse.

utrum deus debeat dici triplex.

Quo intelligitur q⁹ in rebus co:poris.
plus sit due q⁹ vna q⁹ nō v⁹ de ferro tigne

Distinctio. xx.

hic ostendere restat et c.

utrum in diuinis sit ponē potētie
adequationem ad extensionē possibiliū.

Atrum in diuinis sit adequatio q⁹sum ad
extensionem potētie.

Atrū in diuinis sit ordo nature.

Atrū in diuinis ponendus sit ordo.

Questiones circa lram.

Quo intelligit⁹ nō pōt inequalis esse qui
accipit ei qui dedit.

Et sequit⁹. de p⁹e si nō potuit filiū essen-
tiale producere. tunc fuit impotēs. et non de
filio. vel de spiritu. f.

Quo sequit⁹. si hō parer pōt filiū essentia-
lem sibi gignere ergo deus.

Quo intelligit⁹ q⁹. q⁹lis. est q⁹ equalitat⁹.

Distinctio. xxi.

Ita dicitur q⁹ trahens et c.

Atq⁹ dictō. exclusiua vere addat
in diuinis termino s⁹ali. a parte s⁹iecti

Atrū vere addat a parte predicari.

Atrū dictō. exclusiua addatur termino
pticulari respectu p⁹dicari. pp. ij.

Atrum in diuinis dictio. exclusiua. vere
addat termino personali. respectu p⁹dicari
cōis ut solus p⁹ est deus.

Questiones circa lram.

Atrū hec sit vera. p⁹ est solus deus.

Quare trinitas magis d⁹ esse cum sanct⁹
q⁹ cum alijs rebus.

De ista nemo nouit filium nisi p⁹.

Distinctio. xxii.

Est predicta differendum et c.

Atrum deus sit notabilia.

Atq⁹ debeat notari vno solo noie p⁹lib⁹

Supposito quod plura sint noia diuina.
utrum omnia dicant⁹ translatiue. an etiaz q⁹
dam proprie dicantur.

Atrū oia noia dicta de deo dicantur s⁹m
s⁹am aut etiam quedam alio modo.

Questiones circa lram.

De sufficiētia diuisionū Aug. et Ambro-
sij nominum diuinorum.

Et trinitas d⁹. quasi collectiuum.

Quinq⁹ regule de noib⁹ diuinis.

Quare nō recipit ita bñ. tres oipotētes
sicut ista tres potentes.

Quare sequit⁹. si deus ē magn⁹ p⁹icipa-
tione magnitudo sua maior est q⁹ ipse.

Distinctio. xxiii.

Redictis adiciendum &c.

Utrum in diuinis debuerit trans
ferri nomen persone.

Utrum in diuis dici debeat nomen sbe
vel substantie. hoc nomen substantia.

Utrum in diuinis dici debeat nomen eentie.

Utrum in diuinis numeretur.

Utrum in diuinis numeretur essentia plu
res deos realit. non solum gramatice.

Utrum hoc nomen de⁹ possit plurificari
in diuis vt possimus catholice drc.

Qñones circa lram.

Utrum vna & ypostasis. debeat dici i diuis.

Quomodo intelligitur qd verius est de⁹
quam dicitur. & quod verius cognoscitur.
quam dicatur.

Quomodo in deo nulla est diuersitas.

Distinctio. xxiiii.

Idem diligenter inquiri &c.

Utrum hoc nomen vnus dicatur
positiue in diuinis vel priuatiue.

Utrum hoc nomen vnus dicatur s3 sub
stantiam vel relationem.

Utrum termini numerales vnus duo. tres
dicantur in diuinis. positiue. vel priuatiue.

Utrum termini numerales dicant in diuinis
s3 substantiam vel s3 relationem.

Utrum hoc nomen trinus importet vni
tatem. & dato qd importet. cuius sit illa vni
tas quam importat.

Qñones circa lram.

Que recipiuntur in diuinis ex pte vni
tatis & que non. & quomodo differenter.

Distinctio. xxv.

Reterea considerandum &c.

Quid sit persona. s3 rem.

Quid sit persona s3 diffinitiones.

Utrum hoc nomen persona. sit vere cõe
personis in creatis.

Utrum hoc nomen. persona sit cõe vni
uocū personis. creatis & increatis.

Qñones circa lram.

Utrum pueniēt dicantur tres p sone esse
de eadem essentia. sicut eiusdē essentie.

Quo accipit res cum dī. tres res i diuio

Utrum in trinitate sit gradus recipiēd⁹.

Distinctio. xxvi.

Utrum de ppietatibus &c.

Utrum i diuinis sit ponē pperates

Dato qd sic querit quid sint ille.

Quis sit actus ppietatu q sunt i diuis
De numero & sufficiencia ppietatum
que sunt in diuinis.

Qñones circa lram.

Utrum ypostasis. debuerit recipi in di
uino cum sit nouellum.

Quare dicebat venenū sub melle latef.

Quo intelligitur aliud. cum dicitur. aliū
est genuisse quam natum esse.

Quo dicit nō esse ppiū priā nō natus.

Quo accis dicatur esse amissibile.

Quo hoies dicantur esse filij dei per fac
turam non creatur e irrationales.

Distinctio. de origie veritate. & natitate.

Quo spū. s. non responder vocabulū q3
uis dicatur relatiue.

Quo intelligitur non potuit inueniri vñ
tatum vocabulum spū scō.

Quo donatur. dicitur ex tempore.

Distinctio. xxvii.

Idem pot queri. vtrum ppietas.

Utrum cē patrē & gnāre sit eadē nocō

Que illarū sit ratio alterius.

Utrum ptingat abstrahi ppietates.

Utrum circa eas ptingat dūc opinari.

Questiones circa lram.

quo itell^r ppiū priā ē qd semp ē pī.

Quo origo dīnt appropet pī & filio.

Quo gignere & gigni relationes tñi & n
ypostasēs significāt.

Quo intelligit qd ppietates nō dēter
mināt numerum s3 ypostasēs.

Idem nō est ptermittendū &c.

Utrum vbi dicat eēntialit^r l'notālr.

Utrum vbi eternū pnotet aliquid ex par
te creature. Cū fili⁹ dei sit verbū & sapia
grif. qd istoz sit prius s3 rōem intelligēdi.

De trāslatōe h⁹ nois vbi ad diuina. vtz
transfieri possit.

Qñones circa lram.

Quo intelligit qd fili⁹ s3 qd est sapia & eēn
tia ē h qd pī. n s3 qd vbi. & p qd fier qd dico. s3

Quo dēnt verbū. ymago. & filius.

Quo intelligit solus fili⁹ ē de⁹ de deo

Quo itell^r qd s3 noia sbe tñi dī de illo.

Utrū hec noia dō de deo significet s̄a.

Distinctio. xxvii.

Reterea p̄siderari oportet ꝛc.

Utrū hoc nomen ingenit⁹ siue inas-
cibilis dicat s̄z s̄bam aut s̄z relatōez.

Supposito q̄ hoc nom̄ ingenit⁹ dicat s̄z
relatōez utrū dicat eadē quā hoc nomē p̄r.

Utrū inascebilitas sit p̄prietas siue rela-
tio personalis persone patrie.

Utrū in p̄cessibilitas dicat aliq̄z notōez.

Q̄ones circa s̄am.

Utrū ingenitus possit intelligi sine p̄re ꝛ
econuerso s̄m aliquā intelligentiā.

Quō intell̄ q̄ nō genit⁹ referret ad nō
genitorē si p̄r d̄r eēntia nata sicut sapientia.
nata cum sapientia significet essentiam.

Distinctio. xxviii.

Si p̄terea aliō nomē ꝛc. Utrū s̄
nomē p̄ncipiū possit accipi p̄sonalit̄
s̄ū notōalr. vtz dicat vniuoce l̄equoce.
vtz p̄r s̄z fili⁹ possint dici vnū p̄ncipiū. s̄s.
utrū p̄r. ꝛ fili⁹ possint dici vn⁹ spirator.
v̄l idē p̄ncipiū. s̄s. Q̄ones circa s̄am.

Idē q̄ s̄ter hoc nomē p̄ncipiū cū d̄r. p̄r ē
p̄ncipiū tot⁹ diuinitat̄. utrū p̄ncipiū s̄uat
eēntialr v̄l p̄sp̄nalr cū dico p̄ncipiū de p̄in-
cipio. p̄ncipium sine p̄ncipio.

quō itell̄ q̄. s̄s. cepit eē p̄ncipiū creature
utrū p̄ncipiū eēntialr dictū p̄r dicat q̄z
personaliter. Idē quo stat p̄ncipiū cū
d̄r. Ergo p̄ncipium qui ꝛ lo. v.

quō n̄ ē p̄cedēd̄ q̄ fili⁹ h̄eat p̄ncipiū

Distinctio. xxx.

Ant̄ enī quedā que ex tpe ꝛc.

utrū aliqd̄ dicat de deo ex tpe.

quo dato. utrū q̄ d̄r de deo ex tpe dicat
de ip̄so per se vel p̄ acc̄s. utrū q̄ d̄r de
deo ex tpe dicant s̄m s̄bz vel relatōez.

q̄ones circa s̄am.

utrū hec noia domin⁹. creator. ꝛ h̄i. di-
cant de deo ex tpe. ꝛ de significatiōe eoz ꝛ
vnde habuerūt rōnez p̄notandi.

utrū tps̄ incepit ex tpe del cū tpe vel i tpe
quō intelligit q̄ nūmus mutatus non est
cum incepit esse p̄cium.

utrū relatio creature ad deū sit acc̄sō c̄ra-
ture. Et vtz creatura se ip̄az r̄ferat ad deū
quō. s̄s. n̄ p̄r referri ꝛ tñ donū r̄feri ad ip̄z

Distinctio. xxxi.

Reterea p̄siderari oportet ꝛc.

utrū hec noia. filius equal̄ dicantur
s̄m positionem vel s̄m p̄inatōez.

utrū hec noia. filius equal̄ dicant s̄z s̄bz
vel s̄m relatōez. utrū hec noia. filius. eq̄l.
dicant mutuā relatōez in p̄re ꝛ filio.

questiones circa s̄am.

quō d̄r̄ hic agit de equalitate ꝛ supra

quō intelligit. q̄ nihil est s̄ile sibi.

quō itell̄ q̄ eq̄litas p̄ris ꝛ filij nō ē nocio.

Diuisio

En est p̄termittendum ꝛc.

utruz ymago in diuinis dicatur s̄m
s̄bam vel s̄m. relatōez.

Dato q̄ s̄m relatōez dicat. utrū ymago
sit p̄p̄iū filij. quare eternitas appo-
p̄iat p̄ri. sp̄s ymagini. vsus muneris.

utrū deus possit dici vnū cum creatura.

vtz c̄atura possit dici vnūz cū alia c̄atura

quare vnitas appropriat p̄ri exēplaritas
filio p̄cōdia. s̄s. Et quō oia d̄r vnū p̄ p̄ez

questiones circa s̄am.

quare agit hic. de istis appropriatis.

quare filius d̄r ars quedam.

Rōne cuius effectus p̄p̄ie d̄r. s̄s. dari.

quare d̄r p̄fundere creaturas.

De p̄ma ꝛ. s̄a. d̄ra. Hylarij de ymagine

Et quō d̄r̄.

quō hec tria distinguūt. s̄s. sp̄s. nā. ymago

q̄r q̄ dicit duos inascebiles dicit duos dōs

quō intelligitur q̄ filius est caput c̄ium.

quare dictū est q̄ p̄r filius ꝛ. s̄s. sunt per
s̄bam tria. per p̄sonantiam vnūz. Et quare
d̄r per consonantiam propter. sp̄m. s̄.

Distinctio. xxxii

It̄ oritur questio ex predictis.

utrū ista locutio sit admittēda p̄r. ꝛ

filius diligunt se sp̄s. s̄.

In qua h̄itudine p̄struatur in predicta lo-
cutione iste ablatiuus. s̄s.

utrū ista locutio sit admittēda. p̄r est sa-
piens sapientia genita.

utrū ista locutio sit admittēda. p̄r est po-
tens virtute quam genuit.

questiones circa s̄am.

quare bñ sequit. p̄r est sapiens. sapientia
ēnita. ergo p̄r sapiētia genita. Et nō sequit.

opaf p filiū. q̄ ē p filium. z filr deitate est do
egro deitate est pater.

quare dr sapia igenita r nō eñitaa igēita
vtrū possit dici sapientia pcedens. Et q̄
re non dr potentia de potētia.

quō itellr q̄ meli⁹ i li. d trinitate tractauit
qr dr sapia genita. ē sapiēs d sapia igēita
quō intelligitur q̄ pr z fili⁹ sūt vna sapiē
tia. z tñ solus pr est sapientia ingenita.

quō intelligitur q̄ pr z fili⁹ sūt vna sapia
Et vtz sapia. ibi. dicat eēntialit vlpsonalr
quō intelligitur filius manet in pr z ecō
uerso. z fili⁹ n agit a se s; a prē. z n ecōuerso
quō intelligitur q̄ ifirmus sit nō a se agē
do nisi a deo patre agat.

quō itellr q̄ sapia. prīs non dr vniomō.

Distinctio. xxxiii.

Est predicta p̄siderari o; zc.

vtrū p̄p̄tias sit p̄sōa z ē q̄ d p̄p̄tōe
vtrū p̄p̄tias sit eēntia.

vtrū vna nōtio vel p̄p̄tias p̄dicet d alia
vtrū eadē p̄p̄tias siue nōtio p̄dicetur
de seipsa denominatiue

questiones circa lras.

quare magr. nō soluit s; dicit incōprehēn
sibile. q̄ eēntia p̄dicat de p̄p̄tiasib⁹ z ecō
uerso. cū p̄p̄tias distinguat eēntia non.

Ex p̄s q̄ iorū. la n verboz. lylarij q̄re
archāgeli dñr nescire.

quare p̄p̄tias determinēt yp̄ostasēs
nō eēntia z filr exp̄s quorū dā verbozum.

Distinctio. xxxiiii.

Redictis adiciendū ē zc.

vtrū res nē siue p̄sōa addat aliqd
fr nāz vtz res nē siue p̄sōa p̄dicet de nā.

vtrū i diuisa sit ponē app̄p̄atōez aliq̄z.

vtrū i diuisa sit ponē translatōem.

questiones circa lras.

vtrū diligēdi sint hērici q̄ dicebant nām
nō dici de p̄sōa. quō intelligit verbū

Bām. de yp̄ostasi. nō est deitate terre.

quō p̄ spm̄ dei dicebat s; grī pr. filius z. s. f.

quū i. intelligit q̄ nā xp̄i z dei in aliq̄ dr si
sp̄s dñi non est ip̄s xp̄i.

quō itellr q̄ in sapia. potētia. z bonitate
p̄sistit sumū bonū. quare scriptura ap̄
p̄p̄tias potentiam patri. z vnitatē filio.

Distinctio. xxxv.

vtrū supra di sseruerimus zc.

vtrū i deo sit ponēda rō ydealis.

Dato q̄ sic. vtz hēat pluralitatē fm rez.
vtrū hēat pluralitatē. fm rōnem.

vtrū fm nāz vltimū an singularium. hēat
pluralitatem.

vtrū hēat pluralitatē fm numez ifinitū
vtrū in ydeis sit ponē pluralitatē h; nume

rū ordinatū vel p̄sum.

questiones circa lras.

quare scia. potētia z volūtas sp̄alē tracta
tus. efflagitat. z quare in p̄mo loco potētia.

De ordine potētie ad sciam z volunta
tem quō ordinantur.

quō distinguūt p̄uidencia. scia z p̄uden
tia. p̄scia vlp̄dispo. p̄destinatō z sufficiētia eoz

quō creator dr relatiue. z vtrū significet
essentiam vel ad aliquid.

que scia in deo. z i nobis pōit rē eē z q̄ n
quō itellr omia in deo sunt p̄ncipia.

Distinctio. xxxvi.

It̄ solet queri cum oia dicant zc.

vtrū res fuerint in deo ab eterno.

vtrū ratioe. essentie vel persone.

vtrū oia q̄ sunt in deo sūt in eo vita.

vtrū verius sint res i deo q̄ i p̄p̄o gnē

vtrū mala sint in deo. vtrū ip̄fecta

fm q̄ h⁹ i sint in deo. q̄ deo circa lram.

quare creature n dñr eē in dei s̄s̄a. vel ef

sentia. Et si h⁹ nomē de⁹ p̄notat aliqd. Et

quō itellr c̄atura i c̄arore l̄c̄atrix eēntia

quot modis dicitur. In.

quō ista dñr eē in deo q̄ sūt. z i dō z p̄ deū

qr dñr res ab eterno esse in deo. non ex

deo vel per deum. quō noticia app̄o

barōis facit ad hoc q̄ aliqd dicat eē in deo.

quare nō dicitur noticia. reprobationis.

quō dñt. ex ip̄o. p̄ ip̄s. z in ip̄o. z quib⁹ p̄

soma app̄opant. vtrū dñr sit i oib⁹ reb⁹

Distinctio. xxxvii.

Et qm̄ demonstratum est zc.

vtrū deus sit in omnibus locis.

vtrū esse vbiq; pueniat soli deo.

vtrū esse vbiq; pueniat ei sp̄ siue ab etno

vtrū dñr sit in oib⁹ reb⁹ eqlit sū vniformit

quib⁹ modis z qliter sit deus in rebus.

q̄ deo circa lras. qr mali n dñr eē cū

dō z q̄ ē magr ip̄opa dñr eē cū mal. l̄c̄ōuerso

quō intelligitur q̄ deus apud se h̄itat.

Quo paruli cognoscunt et diligunt.
Et dic. quo de his ubique intellectus non capitur.
Et spiritus creatus non ingratum sordibus pol-
luti corporis.
Et ea que sunt in deo non ingratum esse. vel vix
possit dici. deus est in dyabolo.

Diuisio

Utrumque diuina natura. et c.

Utrum deus sit localis vel extra locum
vix sit mutabilis de loco ad locum
Utrum sit extra omnes locos. siue separabilis a loco.
Utrum angelus possit moueri locali sine corpore
Utrum moueat per medium aut non.
Utrum spiritus angelicus pertranscat medium
motu subito vel successiuo.

Respondeo circa istam.

Quo intelligitur longitudo. latitudo in deo et c.
De sufficientia diuisionis Aug. deus mouet
creatura per tempus et locum.

Quo sex species morum ad istas duas reducuntur

Quo angelus mensurat tempus et eum.

Quo intelligitur quod eadem sit sapientia in ouo-
bus nec maior nec minor.

Distinctio xxx. iiii.

Hinc ergo ad propositum et c.

Utrum prescientia diuina sit causa rerum.

Utrum prescientia diuina sit causa a rebus

Utrum prescientia ponat necessitatem circa prescientiam.

Utrum prescientia diuina habeat in se necessitatem.

Respondeo circa litteram.

Utrum deus aliter sciat creata quam creanda.

Utrum prescientia dicat aliquid eternum.

Quare simplex notitia a non est causa rerum. sed
notitia approbationis cum eadem sit.

Quare deus non oportet reuelare casus cum predicat.

Distinctio xxxix.

Reterea solet queri et c.

Utrum deus cognoscat alia a se.

Utrum cognoscat omnia alia a se

Utrum scire possit plura vel prescire quam sciat.

Utrum cognoscat se et alia uniformiter.

Utrum cognoscat mutabilia immutabiliter.

Utrum cognoscat omnia partialiter.

Respondeo circa istam.

Quo intelligitur quod pater et filius sciunt se i-
nicque unus gignendo. alius nascendo

Quo intelligitur aliquid esse in corpore essentia.

De qua scientia intelligitur. quod scientia dei
non est de his que sunt fuerunt vel erunt.

Quomodo intelligitur nouiter non po-
test vel ex tempore aliquid velle. et tamen po-
test velle quod nunquam voluit.

Quomodo equalis causa est deo de omnibus.

Distinctio xli.

Reedestinatio vero de bonis et c.

Utrum predestinatio sit quod eter-
num vel temporale.

Quid sit predestinatio secundum rem.

Utrum inferat necessitatem libere arbitrii.

Utrum inferat certitudinem in euentu

Utrum electio sit in deo eternalis vel ex tem-
pore

Quid sit secundum rem.

Utrum obduratio sit culpa an pena.

Utrum obduratio sit a deo.

Respondeo circa istam.

Utrum gratia vel gloria debeat dici predestinata.

Utrum predestinatio sit angelorum.

Utrum prescientia magis appropriet reproba-
tioni quam predestinationi.

Quo intelligitur solutio magistri.

Utrum numerus predestinatorum possit augeri

Expositio huius quod intelligentia predestinatio
implicitate veritatem facit in dicto et c.

Utrum necessarium fuerit petrum negare

Christum. postquam Christus dixit. antequam et c.

Cuiusmodi causa sit predestinatio respectu gratie.

Utrum exemplaris vel vltimus vel particularis
necessaria vel contingens.

Distinctio xlii.

Itaque querimus et c.

Utrum predestinatio vel reprobatio

habeat aliquam causam meritoriam in nobis.

Utrum predestinatio in deo habeat rationem motiui.

Utrum deus cognoscat res per motum complexiui.

Utrum deus semper cognoscat quod seipsum cognouit.

Respondeo circa istam.

Quomodo debet intelligi deus. id est elegisse
Jacob quod talem omnem presciuit.

In qua habitudine constituit ille genitum
gratia cum de reliquis per electionem gratie.

Quare deus desinit scire futura. et non in-
cipit cum omnem quod caret principio. sine caret.

Distinctio. lxi.

Hinc de omnipotentia dei et c.

Utrum deus possit aliquid aliud a se.
Utrum deus possit in eo illud in quo potest esse agens creatum.

Utrum divina potentia se extendat ad omne illud quod omni agenti est possibile.

Utrum possibile simpliciter dicat secundum casum superiores hoc est secundum potentiam divinam an tantum secundum potentiam creatam.

Quæstiones circa lram.

Que est oratio inter veritatem et iustitiam.

Quomodo intelligitur quod deus potuit si licet circa factum sed ratio prohibuit et quod sit illa ratio.

Que mala includunt in hac distributio operis est non quia omnia possit.

Utrum homo vel angelus deus habet potentiam gratuitam et non naturalem.

Utrum solus deus sit opus.

Distinctio xliii.

Utrum de suo sensu.

Utrum potentia dei sit infinita.

Utrum essentia dei sit infinita.

Utrum deus possit producere effectum vel aliquod opus infinitum.

Utrum non operandi in deo se extendat in infinitum.

Quæstiones circa lram.

Utrum veniat dupliciter hoc deus non potest nisi quod iustum est.

Ad hoc verbum est potest significare iustitiam que est vel quod esset vel que fieret.

Quomodo intelligitur quod deus per potentiam poterat subuenire iohanni sed non per iustitiam.

Quomodo deus dicitur debitor.

Quomodo intelligitur quod eadem rationem mouente potest deus quod facit dimittere vel econuerso.

Quomodo soluitur deus nihil potest operari nisi per sciatur illud et non prescit nisi quod facit ergo non facit nisi quod prescit facere.

Quomodo sumit an putat quod non possumus rogare patrem.

Distinctio xliiii.

Utrum illud restat et c.

Utrum deus potuit facere mundum meliorem quo ad substantiam partium integralium.

Utrum potuerit facere meliorem quo ad ordinem partium.

Utrum potuerit facere mundum antiquiorem.

Utrum deus semper possit quod semel potest.

Quæstiones circa lram.

Quare non dicitur invidia in deo respectu rerum quas non facit meliores quam potest et dicitur ceretur si non genuisset filium equales.

Quomodo homo fuisset melior si ita factus fuisset quod nec vellet nec posset peccare.

Utrum deus poterit christum facere meliorem.

Distinctio xlv.

Utrum de voluntate dei et c.

Utrum in deo sit ponere voluntates.

Utrum possumus dicere ipsum omni volentem sicut omnipotentem.

Utrum voluntas dei sit causa rerum.

Utrum deus sit causa prima et immediata rerum.

De sufficientia diuisionis voluntatis diuine in voluntatem beneplaciti et voluntatem signi.

De numero et sufficientia signorum diuine voluntatis.

Quæstiones circa lram.

Quomodo intelligitur quod voluntas dei dicitur relatiue.

Quare deus non vult omnia cum eius voluntati subiecta sint sicut et scientie.

Et quare volendo se non vult omnia sicut sciendo se scit omnia.

Quare in productione quorundam sufficit ratione deus vult et vtrum voluntas dei habet rationem.

Utrum aliquid fiat casu et fortuna.

Quomodo intelligitur quod nihil sit quod non egredietur de interiori aula summi imperatoris.

Utrum monstra fiant dei voluntate.

Quare dicitur quod placuit vanitati pharaonis alijs causis ea attribuere cum vere attribuit.

Quare non sunt plures voluntates plurium volitorum sicut plures ydæe plurium ydeatorum.

Utrum voluntas recipiat mutationem.

Utrum vis intransibibilis ponenda sit in deo.

Utrum preceptum quo precepit Abrahe inrolare filium fuerit falsum signum voluntatis.

Distinctio xlvi.

Incipit questio et c.

Utrum deus velit omnes saluos fieri voluntate beneplaciti.

Utrum deus velit mala fieri.

Utrum mala ordinentur a deo.

Utrum sit bonum mala fieri.

Utrum malum sit de premeditatione vniuersi.

Quæstiones circa lram.

Quomodo intelligitur quod deus est ita opus quod facit

de malo bonum.

Quo malū dī hīe locum et ratōne cuius.

Quo mala dīr coopari in bonum.

Utrū illud argumentū sit a maiori sapiēs
nō pōt facere hominem deteriore q̄ nec deus.

Quo intelligit q̄ culpa nō cadit i sapiētē

Quo malū facit tendere ad non esse.

De quo eē intelligitur deus non est cau-
sa tendendi ad non esse.

Quo intelligit q̄ verum a quocunq̄ di-
catur est a spiritu sancto.

Et filii illi nemo dīc dñs ihs nisi in spīri-
tu sancto.

Utrū verū aliq̄ mō appropriet spūscō.

Distinctio. xlvii.

Voluntas quippe dei etc.

Utrū volūtas bīplaciti possit impediri.

Utrū aliq̄ possit facē p̄ volūtatē signi.

Utrū deus debeat mala permittere.

Utrū deus possit mala precipere.

Quo accipit de predestinatione cū dīr q̄
iuste p̄destinavit ad penā.

Et quare dī magis proprium dei misere-
ri quam condemnare.

Quo permissio est signum voluntatis di-
vine cum sit malorum.

Et que differentia est fieri contra volun-
tatem dei et p̄ter.

Utrum permissio dei sit deus.

Quo intelligitur q̄ nō ideo p̄cepit deus
omnia bona q̄ nollet ab oib⁹ illa bona fieri

Quo p̄ceptū quo p̄cepit qd̄ voluit fi-
eri sit signum voluntatis diuine.

Utrū voluerit imolari Ysaac.

Quare Hababā p̄cepit se ad obediēduz
nō aut̄ leprosus curatus in euangelio.

Distinctio. xlviii.

Sciendum q̄ aliquando mala etc.

Utrum possibile sit conformare
voluntatem nostram voluntati diuine.

Utrū p̄formitas voluntatis n̄re ad diui-
nā faciat volūtatē nostram esse iustam.

Utrum teneamur conformare volunta-
tem n̄ram voluntati diuine in rōe volēdi. ut
velimus ex caritate quod volumus.

Utrum teneamur conformare voluntatē
nostram voluntati diuine in volito.

Questiones circa litteram.

Si alicui reuelaretur sua dānatio. virum
teneatur eam velle an nolle.

Utrum qui peccat debet velle subtrahi
gratiam sibi.

Quo actio iudeorū qua occiderunt dñm
fuit mala et passio fuit bona.

Utrū dolendum sit de passione christi.

Et quo dulcissima mī ei⁹ voluit. Finis.

Deo gratias.

trum
trab
r oñm
pññ
finia

Prologus.

Reuerendissimi patris: et dñi sancti bo-
nauenture septimi generalis minoz card-
nalis. et episcopi catholiciqz Doctoris Pa-
risiensis Theologi. sup primo sniaz opus
saphicu feliciter incipit.

Profunda fluuiorū scrutat⁹
est et abscondita pduxit in
lucē. Verbu istd q sumptū
est de Job. xxviii. Diligen-
tius pñderatuz nobis apit
viaz ad pñoscendū qua
druplex genus cāe in libro

sniaz. s. mālis. formalis. efficientis. et finalis.
Causa nāqz mālis innuit in noie fluuiorū:
Causa formalis i pñderatōe pñdoy. Cā
finalis i reuelatōe absconditoy. Causa vō
efficientis intelligitur in supposito duoy ver-
boy. s. scrutat⁹ ē et pduxit in lucem. In-
nuit cā mālis noie fluuiorū plurali. nō sin-
gulariter. vt nō solū tangat totius libri mā
vel subiectū in gnāli. s. etia pñculariū libro
rū in spāli. Propt q notandū q iuxta qua-
druplicē pprietatē fluuij māl. quadruplex
est fluui⁹ spūalis. de quo fm quadruplicem
oriam sunt quattuor libri sniaz. Consi-
dero nāqz fluuiū mālē quo ad duratōz. et in-
uenio phēnitatē. nā sicut dicit Iñd. fluuius
est phēnnis fluxus. Considero quātū ad
extensionē et inuenio spatiofitatē. In hoc
enim distinguū fluui⁹ a riuiulo. Cōsidero
quantū ad motū et inuenio circulationē. sic
enim dicit eckl. j. Ad locū vñ exeunt flumina
reuertit. et c. Considero effectū et inuēio
emundationē. Nā fluui⁹ pp aquaz habun-
dantiā mudat terras p quaz currit: ita q nō
inquinat. Et qm oēs transsērentes fm ali-

quā similitudinē transferūt ex hac quadru-
plici pñderatōe supra metaphora. quadruplex
in spūalibus fluuius inuenitur. sicut colligē
possum⁹ ex scripturis. Primo pp phēni-
tatē dñi fluui⁹ pñdoy emanatio: qm illa ema-
natio sola ē sine principio sine fine. de hoc
fluuiio dan. vii. Antiqu⁹ dñz sedit. et fluui⁹
igneus rapidusqz egrediebāt a facie eius.
Antiqu⁹ iste dñz ē pater etern⁹. cui⁹ antiq-
tas est eternitas. Iste antiqu⁹ sedit. q: non
solū est in eo eternitas s. etia icōmutabilitas.

A facie ist⁹ antiqui egrediebat⁹ fluui⁹
igneus rapidusqz. i. de sublimitate diuinita-
tis ei⁹ pcedebat plenitudo amoris: et pleni-
tudo virtutis. plenitudo virtutis i filio. iō
fluuius erat rapid⁹ plenitudo amoris i spū
scō. et iō fluui⁹ erat igne⁹. Scōo pp spa-
tiositatē dñi fluui⁹ rex mundanaz pductio.
ob qz nō tñ fluuius: sed mare a ppheta dñ
in ps. iste mundus. hoc mare magnū et spa-
tiosū et c. de h fluuiio. ezech. xxix. Ecce ego
ad te pharao rex egypti draco magne qui
cubas in medio fluminū et dñs. meus ē flu-
uius et ego feci memetipsū. ponā frenū i ma-
xillis tuis et c. Draco iste magn⁹ quē dñs al-
loquitur et cui cōtinuāt i figura et psona pha-
raonis. diabol⁹ ē q ē rex egypti: qm regnat
in eis quos excecavit tenebris erroris. vtpu-
ta sunt heretici. Ad quos etia dicit meus ē
fluui⁹. et ego feci memetipsū. q. ipse fecerit
mūdū istū. et ipse nō hēat aliud pñcipiū.
Hunc errorē ipse dixit et suggestit et sugge-
rit impijs manicheis. qui totā machinā vñ
biliū a deo malo eē pducit. et tendūt hui⁹ dia-
conis maxillas dñs iñenabit qñ ablata sibi
prāte suggerēdi falsa ondet se eē hui⁹ fluuij
pñderatōe. Unde i eadē auctoritate seqt. Sci-
ent oēs habitatōes egypti qz ego domin⁹.

Tertio pp circulationē dñi fluui⁹ filij dei i
carnatio: qm sic i circulo vltimū pñgū pñci-
pio sic i incarnationē supremū pñctū ē imo. vt
de⁹ limo. et primū postremo. Et filius dei
etern⁹ hoi pñderatōe dic. vi. de hoc fluuiio eckl.
xxiii. Ego quasi fluui⁹ dorix et sic aqduet⁹
exiui de padiso. Dorix interpret generatio
nis medicamentū. Et est ibi figurati⁹ ser-
mo vt pñsim itelligat generatio medica-
menti. Incarnatio enī filij dei nihil aliud
fuit qz generatio medicamenti. Vere enim

Prologus.

languores nros tulit, et infirmitates nras ipse portauit. Recte igitur filij incarnationis fluminis dicitur dñs. Et ipse xps de se vere dicit. Ego quasi flum⁹ dux. i. flum⁹ medicinal⁹ et sicut aqueductus exiui a paradiso. Nam aq⁹ hec est q⁹ n⁹ ascendit quatuor descendit. Talis fuit exi⁹ incarnationis s⁹m q⁹ dñs in po. A summo celo egressus ei⁹ et occursum ei⁹ usq⁹ ad sumu⁹ ei⁹. et Jo. xvi. Exiui a p^{re} et ueni in mundu⁹. itez relinquo mundu⁹ et vado ad p^{re}m et ita fecit circulu⁹. de hoc etia⁹ fluui⁹ quantu⁹ ad egressu⁹ ei⁹ ex matre p^or exponi illud q⁹ dicit hester. x. In sonio mardochei puulus riuulus creuit in fluuiu⁹. et in lucem sol⁹q⁹ puerus est. Quia obsecro e⁹ puulus riuulus nisi humillima et go. hec creuit i fluuium cu⁹ generauit xpm. q⁹ uo solu⁹ fluui⁹ pp habundantiā grē s⁹c lux sapie. et sol iusticie dñs s⁹m q⁹ Jo. i. de ipso dicit erat lux et a et c.

Quarto pp emundatione dñs fluui⁹ sacramentoz dispensatio. q⁹ sine sui pollutōe mūdar nos a coingnationib⁹ p^oroz. de hoc fluui⁹. Apoc. xxi. Descendit mihi fluuiū aque viue splendū tanq⁹ cristallū. pcedente de sede dei et agni. Sacroz dispensatio dñs fluui⁹ splendū velut cristallū pp claritate et nitore quē relinquit i aiab⁹. que i hoc fluie depurat. dñs etia⁹ fluui⁹ aq⁹ viue pp efficiam: gratia aut viuisicat aiam. hic etiam pcedit de sede dei et agni. Nam sacramental⁹ gratia pcedit a deo tanq⁹ ab actore et efficiente a xpo et tanq⁹ mediatore et pmerete. pp q⁹ dñs oia sacramenta efficacā habet a passione xpi. An teste aug. de latere xpi dormientis fluxerūt sacramēta dū in fluxu sanguis et aqua. De oibus istis fluuiis si mul et p ordine hētur gen. ij. Abi dñs q⁹ fluuius egrediebatur de loco voluptatis q⁹ inde diuidit i quattuor capita. Nomē p^{ri}mi phison. nomē scōdi gyō. nomē tertij tigris. et nomē quarti eufrates. fluui⁹ iste egrediens de paradiso. ē tot⁹ lib⁹ hui⁹ m⁹. quattuor fluuij ex isto pcedentes sunt spāles mē quattuor libroz sicut facile pōt aptare q⁹ pdictoz nominu⁹ interpretatōes vult diligēt p^oderare.

Physon enī interpretat ois mutatio. et in hoc significat psonaz emanatio. Sicut enī ex ore māli pcedit vbu⁹ et s⁹o ita ex ore patris filij et sp^os. eeccl. xxiij. Ego ex ore altis

simi p^{ri}di p^{ri}mogenita añ oēm creaturā. hoc dicit ipse fili⁹ q⁹ est vbu⁹ et sapia patris. et in ps. vbo dñi celi firmati sūt. et spū ois ei⁹ et c. Syon interpretat harena et in hoc significat rez mundanaz pductio. Sicut. n. vniuersitas creaturaz ppat mari pp spatio sitatē. ita harena pp numerositatē eeccl. i. harena maris et pluuie guttas go dinumerauit. Tygris interpretat sagitta et i hoc significat filij dei incarnatio. Sicut enī i sagitta serz puctū est ligno. sic in xpo fortitudo diuinitatis pucta ē mollitiei humanitatis. Et sicut sagitta ex arcu et ligno volat ad pcutiē dū aduersarios. sic xps de cruce salūis p^{re}git aduersariū. hec ē illa sagitta. de qua dñs uij. Reg. xij. Sagittas salutis dñi saluū s⁹ syriā. Eufrates interpretat frugifer i quo significat sacroz dispensatio q⁹ nō nū aiam purgat a culpa s⁹ etia⁹ secūdant in grā. q⁹ si significatū ē apoc. vlt. Abi dñs q⁹ sup fluuium cristallinū erat lignū afferens fructu⁹ cuius folia erant in medicinā. Cū igit quattuor sint fluuij quattuor sūt fluuioz p^o funda p^{ri}di cū fluuiis correspondētia. Profundum eterne emanatiōis ē sublimitas eē diuini. d quo pōt intelligi illud eeccl. vij. Alta p^o funditas quio inueniet eā? Vere p^o funditas alta et altitudo p^o funda vt exclamet apli ad ro. xi. et dicat. O altitudo ditiaz sapie et scie dei. q⁹ incōphēnsibilia sunt iudicia ei⁹ et inuestigabiles vie ei⁹. Vere iudicia incōphēnsibilia q⁹ p^o funda. Iudicia enī dei abissus mlti. et eeccl. j. p^o fundū abissi go dimensus est. hec p^o funditas inuist. Job. xi. forsitan vestigia dei cōphendeas. et usq⁹ ad p^oscū oipotētē reppies. Excelsior celo ē et qd facies p^o fundior: iter no et vñ cognosces. q. d. ex te nō potes. Id p^o sulit apls. ephē. ij. In caritate radicati et fundati vt possitis p^oprehendere et c. Et b p^o fundum p^oscrutat mag⁹ i. j. li. Sublimitas enī eē diuini p^ostist in duob⁹. s. in nobilissimis emanationib⁹ q⁹ sūt generatio et p^ocessio. et nobilissimis p^oditionib⁹ q⁹ sunt summa sapia. oipotētia. et p^ofecta volūtas. de qbus ē p^om⁹ liber. Nam i p^oma p^ote agit d⁹ sacratissima vni tate. et trinitate. In hā et o spāli tractatu ag de supradicta ei⁹ triplici p^oditione siue p^operate. Profundū creatiōis ē vanitas eē creati. Creatura enī q⁹sto magis enauēdit. tē

Prologus

to magis i pfundū tendit. siue euaneſcat p culpā ſiue p penā. pp hoc dī p pphram in pō. in pſona hoīs q euauit p culpaz in pō. Inſitus ſū in limo pſundi t nō ē ſubā. t rurfus o:ans ppā ne euaneſcat p penam nō me demergat inqd tēpeſtas aq. neqz ab ſorbeat me pſundū tē. Hoc pſundū ſcrutaf magī in ſo li. Nā vanitas eſſe creati in duob⁹ pſiſtit videlz i mutatiōe de nī eē in eē t rurfus in reuerſiōe in nī eē. Et qz uis nul la creatura oio tendat in nō ena p nām. tñ ſicut dicit Aug. pctō: tēdit ad nō eē p culpā Et de his duob⁹ ē tot⁹ ſcō. Nāz i pīa pte agit de rep egreſſu. In ſa dō pte agit de la pſu. vt de tēptatione diaboli. d pctō origia li t actuali vſqz i finē. Pofundū incar natōis eſt meritū hūanitatīs xpī qd tñ fuit vt vere poſſit dici pſundū. quali nō hñs ſ minū nec pſundum. de quo pōt itelligi illd iōne. ij. picciſti me i pſundum in corde ma rio. t ſumē circūdedit me. hoc pōt dici de xpō q tñ humiliat⁹ ē vt vere poſſet dici p iectus t abiectus. ſa. liij. Et vidimus eum t nō erat ei aſpectus. t deſiderauim⁹ eum deſpectū t nouiſſimū viroz tē. Vere igil dicit ſe piccū. Sed vbi? i pſundum maris t fluio. nā paſſio xpī ppaf mari pp penali tatio amaritudinē. ſz t ſumī pp caritatē dul cedine. dulciſſimū enī cor ieſu xpī tanta cir ca nos afficiebat teneritudine amoris. vt n videret ei graue p nobiſ ſuſtinere extremū t acerbiffimū genus mortis. t hoc pſun dum pſcrutaf magī in tertio. Nā meritum xpī in duobus pſiſtit. ſ. in paſſione p quam nos redemit. t in actiōe p quā nos iſo:ma uir. q pſiſtit in opibus virtutū donoz t p ceptoz de quibus duobus ē tertius liber. nā in ipſa pte agit de incarnatiōe t paſſio ne in qua pſiſtit nſa redēptio. In ſa de vtr tutibus. dōno. t p: eptio. in qbus pſiſtit nſa inſormatio. Pofundū ſacramētalis diſ penſatiōis ē efficacia pſci medicamēti. Tā ta enim eſt efficacia medicine ſacramētalis q humanā mentē excedit. vt de pſundum poſſit dici de hoc. ſa. li. poſuiſti pſundum maris viā tuam vt tranſirent liberati. pſū dum iſtud in quo egyptij demergunt t ſi lī iſrael liberati tranſeunt t ſaluant. ē effi cacia ſacramētoz. in qbus deſtruunt opera

tenebray. t pſerūt arma lucis t dona gra rum. p q hō tranſierit de pſate tenebray in regnū filij dei caritatio. hec efficacia ſacra mentoz eſt pſundum maris t fluio. Ma ris inquantū pīmo liberat a culpa. t ſtro ducit in amaritudinē pnie. fluio inquantū liberat a miſeria t introduct in dulcedinez grē: q optime pſignatum fuit in filio iſrael quibus exeuntibus ab egypto ſiccatum eſt mare. t trāſierūt p ſiccū i medio eius. ſicut dī exo. xiiij. t introeuntibus in terrā pmiſ ſionis ſicc⁹ eſt fluuius. t trāſierūt per me dium eius ſicut dī ioſue. iij. hoc pſundum pſcrutaf magī in. iij. libro. Nā efficacia p ſecti medicamēti in duobus conſiſtit. ſ. in ſanatiōe avarietate inſirmitatū deprimenti um. t in liberatiōe ab vniuerſitate miſiay aggrauantium. t de his duobus eſt totus quartus. Nā in ipſa pte agit de multipli ci ſanatiōe qz efficiunt. vij. ſacramēta. In ſa agitur de pſecta ſanitate ad qz pducunt ſ. de gloria reſurgentium qui veraciter t ſi deliter ſacramēta eccle pceperunt t p op poſitum de pena maloz q ſacramēta eccle pteperunt. Ex pſcrutatiōe aut. iij. pſun doz in. iij. libris elicitur finis. ſ. reuelatio. iij. abſconditoz. Primum ē magnitudo diuine ſbe. de qua. ſa. xlv. Vere tu es deus abſcōditus deus iſrael ſaluator. Vere ma gnitudo diuine ſbe ē abſcōdita. ſm illd. iob xxvi. Cum vix puulā ſtillaz ſimonum eius audierimus magnitudinem tonitruī eius quia poterit intueri? Certe nullus poteſt in tueri niſi ille cum quo ſapientia dei inſhābi tat propter hoc petebat ille ſapientie ama tor. ix. Sap. Abſitte illam de celis ſanctis tuis t a ſede magnitudinis tue. hoc abſcon ditum magiſter repletus ſapientia de ſuper nis. per pīmi libri pſcrutationem produ xit in lucem. Nā viſio t intellectus nobi liſſimis emanationibus. t nobiliſſimis pro prieratibus. innotefcit nobis ſm q poſſibi le eſt viatozibus diuine ſubſtantie magni tudo. Secundum abſconditum eſt ordo diē ſapie. d quo iob. xxvij. Abi iueſt ſapīa t quis ē locus intelligentie. abſcondita eſt ab oculis oīum viuendū. Vere abſcondita qz ſicut vere ſapientia trahit de oculis. ita vt cognoſcat indiger pſcrutatiōe pſundita

ris. nō in se. s; in opibus in quib; ip̄a relucet
 Un̄ dī eccl̄. i. q; vnus est altissim⁹ creator: q;
 effudit illā sup oia opa sua. hoc igit abscon-
 ditū manifestat magi in p̄scrutatioe sc̄di. Nā
 viso ordie bonorū & malorū: patz nobis quō
 ab eterno sapiā dei ordinata ē. & ex antiquo
 anteq̄ terra fieret. Tertiū absconditū
 ē fortitudo diuine potentie de qua abacuc.
 ij. Cornua in manib; ei⁹ ibi abscondita ē for-
 titudo eius. loq; de xp̄o respondente in cru-
 ce vbi locum latuit fortitudo virtutis sub
 pallio infirmitatis. & hoc ē sacm abscondi-
 tū a seculis de quo. eph. iij. mihi oīum scōz
 mīmo data ē gr̄a euangelizare inuestigabi-
 les diuitias xp̄i. & illuminare oēs q; sit dispē-
 satio sacramēti absconditi a seculi deo. hoc
 est sacm absconditū sacroz secretum q; deus
 fortis vt vinceret indut⁹ ē armis nre infir-
 mitatis. q; est inauditū a seculis. In p̄scruta-
 tiōe tñ tertij libri vbi oñdis q; xp̄o in sua in-
 firmitate vicit p̄trariā p̄tē manifestat for-
 titudo diē potētie. Si eni vicit p̄ infirmita-
 tē qd fecisset si pugnasset p̄ virtutē. Et si in-
 firmū dei fortis ē hoibus: brachiū dei q;
 p̄derit infirmare? Vere p; q; inenarrabil
 fortitudo cui⁹ ē tā fortis infirmitas. Quar-
 tum absconditū ē dulcedo diē mīe de quo i
 ps. Quā magna multitudo dulcedinis tue
 quā abscondisti timētib; te. Vere abscondita
 & resuata timētib; dulcedo mīe. q; sicut dī
 in ps. Abs̄a dñi ab eterno & vsq; in eternū
 sup timētes euz: & in eis q; spant sup. miseri-
 cordia eius. hec dulcedo manifestat in p̄scru-
 tatiōe quarti libri. Nā viso & qualiter de⁹
 dimittit p̄ctā i p̄senti. & qualia nris vulne-
 ribus adhibet medicamina. & qualia in fu-
 turo dabit p̄mia. nobis dulcedo diuine mīe
 ap̄itur. hōz igit absconditoz p̄p̄ario ē si-
 nis libri gnāl ad quē p̄duci & p̄ducere vo-
 lens magi sniaz p̄scrutatus ē p̄funda fluui-
 oz p̄nia gratia spūs sci. Ille enim est p̄cipu⁹
 p̄scrutator: secretorū & p̄fidorū. s; q; dī. p.
 cor. ij. Spūs oia scrutat ēt p̄funda di. hui⁹
 spūs a caritate agitur & luce & claritate
 illustratus p̄posuit magi hoc op⁹. & scruta-
 tus ē p̄funda fluuiorū. hoc etiā spūs adiuvā
 te scūs est reuelator: absconditoz. Ipse eni ē
 de quo scribit dāñ. ij. Ipse reuelat p̄funda
 & abscondita nouit in tenebris p̄stituta. Et

hec fuit intentio & finis magi fm q; ipse
 dicit in p̄logo: lucernā inq; veritatis in can-
 delabro exaltare volētes. in sudore ac labo-
 re m̄stro hoc volumē deo prestare p̄pegim⁹
 ex testimonijs veritatis. in eternū fundatis
 & paulo ante dixerat: q; p̄positū suū ē theo-
 logicaz inq;itionū abdita pandere. p; igit
 in vbo p̄posito p̄sentis libri cā material for-
 malio. efficiens. & finalis. De causa mate-
 rial. lib. sententiarum.

Intelligentia eoz q; tacta sunt

a quattuor: possūt q̄ri. iuxta quattu-
 or p̄dicta. Primo q̄rit que sit
 hui⁹ libri materia vel subiectum.

Et q; deus sit subm̄ vī. Illud ē subm̄ i scia
 de quo & de cuius p̄p̄ietatib; ē scia tota: s;
 de deo & eius p̄p̄ietatibus vtpote creatio-
 ne & reparatione ē totus iste lib. g. & c. Itē
 videt q; subm̄ istius libri sint res & signa.
 Illud enim est subm̄ in scia s; cuius diuīsi-
 o: diuidit illa scia. q; scie fecant in res. hoc
 est diuidit fm diuīsiōe subiectoz s; hoc ē
 res & signum sicut manifestū ē. g. & c. Itē
 vī q; credibile sit subm̄ huius libri. Illud ē
 enim subm̄ in libro circa q; s̄at actiois intē-
 tio & tractat⁹. S; credibile ē. h. i. Un̄ magi
 dicit in p̄logo. q; p̄positū suū ē fidē nram
 clipeis dauitice turris munire. hoc est ad
 p̄bandū fidē rōes adducere. nō in q; fides
 hitus s; creditū. g. & c. S; subm̄ i scia debz
 p̄plecti oē q; dēfinit i illa sed in hoc libro
 nō tñ dēfinit de deo s; etiā de creaturis.
 g. deus nō ē subm̄ toti⁹ istius libri gnāl s;
 solū p̄mi libri. Itē alr ostendit illud idē
 scilicet tres cāe coincidant: in vnā tñ nām
 nō coīcidit simul cum fine. quia mā dicit qd
 incōpletū. finis aut dicit totius op̄is p̄plem-
 tū. s; deus ē finis toti⁹ istius op̄is q; finis to-
 tius theologie. g. nō est subm̄ vl̄ mā. Itē
 q; res & signa nō sint subm̄ vī. Dif eni scia
 est de reb⁹ vel de signis. g. si res & signa sūt
 subm̄ hui⁹ libri. liber iste est general ad omēs
 q; si spāl scia & doctria tradit i hoc libro. p;
 q; res & signa nō debēt assignari i eo p̄ subd.
 Itē p̄stat q; alia ē scia de reb⁹ & alia de
 signis vt p; differt eni fmocinal scia a nālī
 ergo aut scia tradita in hoc libro. nō ē vni⁹
 generis aut nō ē simul d reb⁹ & de signis
 s; ē vni⁹ generis g. & c. Itē q; credibile nō

signis ut p3 differt eis fmocia scia a nali. g
aut scia tradita i hoc libro. nō est vni9 gñis
aut nō est siml de reb9 q deligito. s3 est vni9
gnis g3 c. Itē q credib ile nō sit subm.
vr. q3 scia z vtr9 sūt diuersi hitus. g hñt di-
uersa obiecta. g3 credibile in q3tū hui9 sit
obm virtutis. non erit subm scie in q3 hi9 g
zc. Itē sicut p3sideratō hi9 lib3i versatur
circa fidē. ita ēt circa spē. z caritatē. g3 si sperā
dū vel diligendū siue diligibile nō est subm
hi9 lib3i pari rōe nec credibile est s3m i eo.

R. dō q s3m in aliq scia vel doctrina tri-
plicif pōt accipi. Ano mō dī s3m in scia ad
q oia reducunt sicut ad pñ cipiū radicale.
Alio mō ad q oia reducūt sic ad totū itēg-
le. Tercio mō ad q oia reducunt sic ad
totū vlē. Exemplus hi9 manifeste p3 in
grāmatica. Nā subm pmo mō. ad q oia re-
ducunt sicut ad pñcipiū elare. vel radicale
est lra. quā iō vocat pñcian9 elm. q3 ē mimū
in q stat resolo grāmaticū. Subm ad q oia
reducunt sicut ad totū integrale. ē nō con-
grua z pfecta. Subm vero ad q omia redu-
cunt sicut ad totū vlē. est vox literata arti-
culata ordinabil ad significandū aliqd in se
vel in alio. Per hūc modū est distinguē
in qdruuialib9. Nā subm in geometria ad
q oia rfoluūt vt ad pñcipiū ē pñc9. Subm
ad q oia reducunt vt ad totū integrū. ē cor-
pus q3 pñnet in se oē genus dimēsiōis. Su-
biectū ad q oia reducunt vt ad totū vlē. ē
q3titas pñua immobilis. Per hūc modū
z in hoc libro ē assignare s3m fm triplicēz
dīaz. Nā s3m ad q oia reducunt vt ad
pñcipiū ē ipse de9. Subm quoq3 ad q oia
reducunt q determinant i hoc libro. vt ad
totū integrū est xps put cōprehendit diam
nāz z humanā. siue creatū z icreatū de quib9
sūt pñi duo libri z caput z mēbra de qb9
sunt duo seqñtes. Et accipio large totū itē
grū q multa cōplectif. nō solū p cōpositōez
s3 puniōē z ordinē. Subm quoq3 ad q
oia reducunt sicut ad totū vlē possumus
noiare p circūlocutiōē siue sub dīstūctōez
z sic ē res vel signū. Et vocat hic signū sa-
cramentū. possum9 ēt vnico vocabulo no-
minare. z sic ē credibile prout tamen credi-
bile transit in rationem intelligibilis. z hoc
p additiōē rōis pñabilitatis. Et hoc mō
pprie loquēdo est s3m in b libro. Conce

dende. g sūt rōes pbantes. z deū esse s3m.
z res z signa. z credibile diuersimode sicut
dictū est. Ad g obiectū in pñuiz. q nō tātū
de deo agitur i hoc libro. dō q q3uis non
mī agat de deo q3ru3 ad s3am. Agit itē
q3rum ad opa. z iō non est s3m vt totū s3 vt
pñcipiū. Ad obiectū q mā nō coincidit i
vnū cūz sine. dō q mā triplī dī. s. mā ex q
mā i q. z mā circa quā. Et hec vltima mā
magis dī obm q3 mā. Quā g dī q mā non
coincidit cū sine. vep est de mā exq. q pprie
est mā. sed nō de mā circa q3. q pprie ē obm.
Nā idem pōt esse obm. hitus. z finis. z tati
mō accipit mā in scia pro obiecto virtutis
cognoscētiōis. Ad obiectū de rebus z signis
q sūt subiecta oium scia3. dō q res z signa
possunt accipi in sua gñalitate. z sic nō pñ-
nent ad sciam spāles nec ad lib3ū. nec ad es-
dem sciam possūt itēz accipi fm q iduunt
rōez credibil. z sic quēadmodū vna ē virt9
z vn9 hit9 d oib9 credibilib9. sūt sūt res sūt
sūt sig. vt fides. sic vna ē scia spāl de oib9. in
q3tum induūt hāc rōem siue sūt res siue si-
gna. Alī pōt dici q dupliciter est loq de
reb9 z signis. Aut absolute. aut in relatiōe
ad fructōez. siue ad illud quo fruendū est p
mō qdē mō spectat ad spāles scias z diuer-
sas. Secō mō ad vnā scia3 siue doctrinam.
vñ quēadmodū de oibus entib9 in q3tū re-
ducunt ad vnū pñmū eno ē vna scia z vn9
liber sic de oib9 rebus z signis in q3tum re-
ducunt ad vnū q est alfa. z o. est vna scia z

Ad obiectū. q credibile est obm virtutis
z c. dō q alio modo ē credibile obm virtu-
tis alio mō scie. Credibile enī s3 q3 h3 in se
rōem pñe veritatis cui fides assentit pp se.
z sup oia. pñnet ad habitū fidei. s3 q3 super
rōem veritatis addit rōem auctoritas. pñ-
net ad doctrinam sacre scripture. de q dicit
aug. sup gen. ad. l3az q3 maior est eius aucto-
ritas. q3 humani ingenij pñpiciatōis. b dicit
sup gen ad l3az lib3o. v. c. vj. Scō3 dō q su-
pra rōez veritatē z auctoritatē addit rōez p
babilitatē. pñnet ad pñsideratōez pñtis lib3i i
q ponūt rōes pbantes fidē n3az. Et sic p3
quō different fides ē d credibili. z lib3i de
canōe sacre scripture z pñs scriptura. Et iō
ñ val3 illa obiectio. qm iste liber nō ē sic ad d
fēsiōē spet z caritatē sic fidi nō ē fide.

Ad q3 de cā formali siue mō co-

gedi ut dictum est. quod est perscrutatorius et inquisitivus secretorum. Sed ysa. xl. dat secretorum scrutatores quasi non sint. Item xxv. puer scrutator maiestatis opprimit a gloria. Item ecc. iij. altiora te ne quieris. et fortiora te ne scrutatus fueris. si ea quae magister perscrutat sunt secreta. sunt magis. sunt alta et fortia: male magister procedit. Item rōe ostenditur sic. modus procedendi in pre-scia dicitur esse uniformis modo totalis scie. Sed modus procedendi in sacra scriptura est typicus. et per modum narrationis non inquisitionis. Cum ergo liber iste prineat ad sacra scripturam non debet procedere ingrendo. Item modus agendi dicitur esse pueniens materie de qua est. unde in principio veteris ethice dicitur. Sermones ingrendi sunt secundum materiam. si materia habet doctrinam est credibile sed credibile est super rationem. ergo modus procedendi per rationem non puenit huic doctrine. Item modus agendi dicitur esse pueniens fini ad quem ordinatur scia. Sed si scia ut dicit magister in littera ordinatur ad fidei promotionem. si rationes fidei non promouet sed euacuat. unde Breg. fides non habet meritum cui humana ratio preber expimentum. ergo talis modus puiatur fini. ergo non est pueniens. unde et Jeronymus tolle inquit argumenta. cum de fide agitur piscatoribus credit non dialecticis. unde ergo in utilis ut hic modus. Sed per. i. pe. iij. pati dicitur posceri reddere rationem de ea quae in vobis est fide et spe. Cum ergo multi sint qui fidem nostram impugnant non tamen rationes de ea poscunt. utile et congruum ut per rationem eam astruere. et modo inquisitio et rōcinatio procedere. Item Ric. de scō. vic. in li. de tri. Credo sine dubio ad quoslibet explanationem quae necesse est esse. non modo probabilia. sed etiam necessaria argumenta non deesse. sed pringant nostram industriam latere. ergo cum fides nostra credat necessaria. et illa habeant rationes latentes. et talia indigent perscrutatione ut enucleentur per modum perscrutatorius maxime puenit huic scie. Item non est peioris conditionis veritas fidei nostrae quam alie veritates. sed in alijs veritatibus illa est quod omne quod potest per rationem impugni potest et debet per rationem defendi. ergo pari ratione et veritas fidei nostrae. Item non est modo fides nostra peioris conditionis quam in principio. sed in principio quando impugnabatur per falsa miracula magorum defendebatur per vera sanctorum. ergo cum modo impugnetur per falsa argumenta hereticorum debet defendi per vera argumenta docto-

rum. Non dicendum quod modus perscrutatorius conuenit huic doctrine siue libro. Cum enim finis imponat necessitate huiusque sunt ad fines. quia sicut dicit philosophus. ij. philosophi. serra est dentata quia est ad secandum. sic iste liber quia est ad promotionem fidei habet modum inquisitivum. Modus enim ratiocinatus siue inquisitivus valet ad fidei promotionem. et hoc tripliciter. secundum tria genera hominum. Quidam enim sunt fidei aduersarii. Quidam sunt in fide infirmi. Quidam vero perfecti. Modus inquisitivus valet primo ad confundendum aduersarios. unde Augustinus. i. de tri. Aduersus garrulos ratiocinatores. elatiores. quam captatiores. rationibus catholicis similitudinibus congruis ad defensionem et assertionem fidei est vtendum. Secundo valet ad fouendum infirmos. sicut enim deus caritatem infirmorum fouet per beneficia temporalia. sic fidem infirmorum fouet per argumenta probabilia. Si enim infirmi viderent rationes ad fidei probabilitatem deficere. et ad oppositum habundare nullum persisteret. Tertio valet ad delectandum perfectos. Viro enim modo anima delectatur in intelligendo quod perfecta fide credit. unde Bernardus. nihil libentius intelligimus quam quod iam fide credimus. Ad quod obicitur in contrarium. dicitur quod omnes ille auctoritates intelliguntur de perscrutatione curiosa. non de perscrutatione studiosa. nam ipse dominus dixit iuditha. Jo. v. Scrutami scripturas etc. Ad obicitur. quod iste modus non competit sacre scripture. dicitur est ad hoc. quod liber iste ad sacram scripturam redacitur per modum cuiusdam subalternationis non partis principalis. Si militer et libri doctorum qui sunt ad fidei defensionem quod per sic. quia non quilibet determinatio trahens in partem facit subalternationem scientie. sed determinatio quodammodo distrahens. nam scientia de linea recta non dicitur subalternari geometrice. sed scientia de linea visuata quoniam habet determinatō quodammodo trahit ad alia principia. Quam igitur sacra scriptura est de credibili ut de credibili. habet autem est de credibili ut facto intelligibili. et habet determinatio distrahens. unde Augustinus de utili. cre. Nam quod credimus debemus auctoritati. et quod intelligimus rationi. hinc est quod sicut alius modus certitudinis est

in scientia superiori et inferiori. ita alius modus certitudinis est in sacra scriptura et alio in hoc libro. et ideo alius modus procedendi. Et sicut scientia subalternata ubi deficit redit ad certitudinem scientie subalternatis que maior est. sic etiam cum magistro deficit certitudo rationis. recurrit ad auctoritates sacre scripture que excedunt omnem certitudinem rationis. Ad tu obicitur. quod non puenire materie. unde est quod conuenit. et quod obicitur. quod credibile est supra rationem. verum est supra rationem quantum ad scientiam acquisitam sed non supra rationem eleuatam per fides. et per donum scientie et intellectus. fides enim eleuat ad assentiendum scientie et intellectus eleuant ad ea que credita sunt intelligendum. Ad obicitur. quod non puenit fini quia euacuat meritum: unde quod quando assentitur rationi per se. tunc aufertur locus fidei. quia in animo hominis ordinatur violentia rationis. sed quando fides non assentit per rationem sed per amorem eius cui assentit desiderat habere rationes. tunc non euacuat rationem humanam meritum. sed auget solatium. Et primo modo intelligit Hieronymus. quod non sunt inducenda argumenta dialctica quibus homo principaliter imitatur. quia intendendum est auctoritati principali quam rationi.

De causa finali.

Et ratio querit de causa finali. et cum dicitur sit quod liber iste est ad reuelandum abscondita querit utrum opus hoc sit premeditationis gratia. vel ut boni fiamus.

Et quod sit ut boni fiamus verum sic. Omnis doctrina que est de his sine quorum cognitio ne non pringit recte viuere est ut boni fiamus. hoc iste liber est ad cognitionem vere fidei sine qua impossibile est placere deo nec recte viuere. ut dicitur hebreorum. xj. ergo liber iste est ut boni fiamus. Item omnis doctrina que conuenit cum virtute in obiecto est ut boni fiamus. hoc et per se manifesta est. hoc hec doctrina puenit cum fide in obiecto: quia est de credibili de quo est fides sine quo. ergo et cetera. Item doctrina particularis puenit cum totali in fine. sed finis totalis sacre scripture. non tamen est ut fiamus boni. sed est ut fiamus beati. et beatitudo est optimum. ergo finis istius scientie est ut boni fiamus. Contra magister dicit in littera quod finis siue intentio sua est theologiarum inquisitionum abdita pandere. sed hoc pertinet ad eum cuius finis est speculatio. ergo

et cetera. Item scientia que est ut boni fiamus pertinet ad mores. sed cum theologia sit de fide et moribus. liber autem iste est de his que spectant ad fidem. non de his que spectant ad mores. ergo opus hoc non est ut boni fiamus. Item omnis scientia que est ut boni fiamus est practica. hoc omnis talis est de his que sunt ab opere nostro. sed hoc non est de his que sunt ab opere nostro sed a deo. ergo est premeditationis gratia non ut boni fiamus. Respondeo ad intelligentiam predictorum notandum est quod perfectibile a scientia est intellectus noster. hunc autem pertingit considerare tripliciter. in se. vel prout extenditur ad affectum. vel prout extenditur ad opus. Extenditur autem intellectus per modum dictationis et regulantis. Secundum hunc triplicem statum quia errare. potest habere triplicem habitum directiuum. Nam si consideremus intellectum in se. sic est proprie speculativus et perficitur ab habitu que est contemplationis gratia que dicitur scientia speculativa. Si autem consideremus ipsum ut naturam extendi ad opus. sic perficitur ab habitu que est ut boni fiamus. et hic est scientia practica siue moralis. si autem medio modo consideretur ut natura extendi ad affectum. sic perficitur ab habitu medio inter pure speculativum et practicum. que complectitur utrumque. et hic habitus dicitur sapientia. que simul dicitur cognitionem et affectum. sapientia enim doctrine est secundum nomen eius ecclesiasticorum. vii. unde hec est premeditationis gratia et ut boni fiamus. principaliter tamen ut boni fiamus. talis est cognitio tradita in hoc libro. nam cognitio habet inuadit fidem. et fides sic est in intellectu ut quantum est de sui ratione nata sit mouere affectum. et hoc patet. Nam hoc cognitio. quod christus pro nobis mortuus est et conuincit nisi sit homo peccator. et durus mouet ad amorem. non sic ista que diametraliter est assimetralis corde. Recedendum est ergo quod est ut boni fiamus. Ad obicitur quod est ad pandendum abscondita. dicendum quod ibi non est status. quia illa reuelatio ordinatur ad affectum. Ad obicitur quod non est de moribus. nec de his que sunt ab opere nostro. iam patet Respondeo ad illud. quia ipse loquitur de illa que proprie est ut boni fiamus non de practica.

De causa efficiente.

Ultimo ad maiorem euidentiam potest queri. de causa efficiente. et dicitur fuisse magister petrus lombardus pisani episcopus. sed quod non debeat dici actor humani libri. quod

a iij

ē docto: sue actor: doctrine. S; sic dicit Aug.
in lib. de magro solus xps est docto: .g. sol^o
d; dici h; lib; actor: . Itē sicut dicit p^ho
in ethica veteri. n̄ qūq; facit grāmaticalia
vel musicalia d; dici grāmaticus vel musi-
cus. vtpote si faciat casu vel fortuna v^l alio
supponere sue dicere. S; magr hoc op^o cō-
posuit ex aliena doctrina sicut ipse dicit. in
littera. q; in hoc ope maior exēpla doctri-
nāq; reppies. g. nō d; dici actor: . Si tu di-
cis q; nō n̄ est hic doctrina scōp; . s; etiam i
sua. rōne cuius d; dici actor: . S; . A maiori et
digniori d; eē denotatio. S; magr dicit q;
paulip; vox sua insonuit. et tunc a paternis
limitib; nō discessit. g. non deberet iste liber
dici eē magri. Cōtra constat q; deus hoc
opus nō scripsit digito suo. g. hūit aliū crea-
tū actorē: s; nō est dare aliū nisi magistrū.
Itē si auctoritas magri in hac cā recipit
ipse dicit in littera. i multo labore et sudore
hoc volumē deo pstante ppegim^o . g. videt
q; ipse fuerit actor: pstantis libri. Rñ. ad
intelligentiā dictōz notādū q; quadruplex
est modus faciendi libz. Aliq; enī scribit
aliena nihil addendo vel mutādo et iste mē-
d; scriptor: . Aliq; scribit aliena addēdo sed
nō de suo. et iste d; cōpilator: . Aliq; scribit
et aliena et sua. s; aliena tāq; principalia. et
sua tanq; annexa ad eidentia. et iste d; cō-
mentator: et actor: . Aliq; scribit et sua et alie-
na. s; sua tanq; principalia. aliena tanq; an-
nexa ad pfirmationē. et talis d; dici actor:
talit fuit magr q; snias suas ponit. et p patz
snias pfirmat. An vere d; dici actor: huius
libri. Ad g. obf. q; solus xps est docto: et
actor: . d; q; sicut dicit Aug. in li. de doctria
xpiana. docere ē dupl; . sicut dupl; d; aliq;
facere videre. Aliter enī facit videre. q; vi-
sum restituit. al; q; visibile digito ondit . et
primū facit deus. fm hō. Silr aliter docet
qui sciam q; h; in aia. s; bō v^l scripto offert
vel offēdit. aliter q; hūm scie lpūm. Uter
q; tñ d; docto: et actor: . s; deus principal;
sic ē in. pposito. Ad obf. q; fecit librum
alio supponere. d; q; n̄ ideo d; facere aliq;
supponere alio: q; ab alio didicit. tñ enī pan-
ci essent doctores vel grāmatici. s; si oio sci-
entia ei^o depender ab alio. ita q; nō h; hūm
stra. sicut illi qui faciūt bonū latinum q; ali;
eis dixerūt s; ipsi ignorant artē. hoc mō nō

fuit magr. nā a scia q; acqfuerat longo tpe.
vel labore h; opus cōposuit. et p doctrinā
patz snias pfirmavit. et q; sūt ibi multa dca
aliōz. b nō tollit magro auctoritatē: sed po-
tius ei^o auctoritatez pfirmat. et humilitatē
cōmendat. Prologus magistri.

Epientes aliqd de penuria tē. To-
c tali libro pmittit magr. plogū i quo
tangit cās suscepti opis. Diuidit
aut in duas ptes. In pma pre ponit rōes
q; mouēt ipsum ad aggrediēdū pfero nego-
ciū. sive opus. In hā rōes q; debēt mouē
discipulos ad benigne audiendū ibi. circa si-
nē. In quo maior tē. Ubi incipit allog au-
ditores. Prima pō diuidit itez in duas. q;
duplex rō pōt mouere aliquē ad op^o facien-
dū. s. amor boni. et odiū mali. Primo q; po-
nit rōes supras ex pre amoris boni. s. catho-
lice veritatis. Secōdo ex pre odij mali. s. here-
tice prauitatis ibi q;uis nō ambigam^o tē.
Prima pō h; quatuor pculas. In pma
tangit cām excitantē. et hoc ē desiderū mer-
cedis et spes auxiliij sub exēplo vidue et pa-
rabola samaritani. In hā ponit cām re-
trahentē. q; duplex ē. s. laboris immensitas.
et ppria infirmitas. ibi delectat nos. In
tertia ponit cām ipsum ppellentē. et hoc ē
zelus ipsum accendēs ibi. quā vincit zelus.

In quarta ponit cām cōpellentē et pua-
lentem. ibi. nō valentes vocis. Et h; est pe-
nitio frūm studiosoz quib; nō pōt quis iur
resistere. s; quodā mō necessario opz collum
subdicere. S; qritur de hoc q; dicit. opus
agere psum^o. s; psumptio est pctm g pecca-
ta. R. ē psumptio pidentie de dō adiuto-
rio et psumptio supbie. q; est de pprio igenio.
prima nō ē pctm s; est virtutis: hā sō ē pctm
s; de prima logt magr. Vel al; est psump-
tio fm veritatē. et ē psumptio fm ppriam
extimationē. prima ē rephensibil; q; supbie
hā laudabil; q; hūilitatis nec ē culpabilis i
aliquo. Air enī hūil; in oibus opibus suis
se reputat indignum et quasi psumptuosum.

Itē q; de h; q; dicit. platis duob; dena-
rijs superoganti. q; sit ista superogatio. Si
tu dicas q; ē magroz et scōp; supadditio ad
sacram scripturā. Cōtra dam. Que tradita
sūt nobis p legē et pphas veneramur. nihil
vltra hec ingrentes. Itē apoc. v. Et quis
apposuerit sup hec apponet ei dō plagas.

Rñ. dñ q est additio distrabens & e ad
ditio cōplena. Addens pmo mō nō supero
gat s; magis diminiuit & subuertit. & tales
sūt heretici. quib⁹ dñ maledictio. Addens
sō mō superogat. q; saluo sēsū scripture ip
saz dilucidat. Per duos igit denarios duo
intelligo testā. p samaritanū xpm. p semiui
uū hoies gratiis expoliari & vulneratuz
in nālibus. p superogationē itelligo docto
rem exponētē. **Al** alr dñ q est additio in
qua additū ē pñm. & ē in qua additū ē di
uerfū. & est in qua additū ē pñm. Prima
additio ē erroris. Scda pñm. Tercia fidel
instructionis. q; q iplicitū ē explicat. **Itē**
querit de hoc q dicit. quā vincit zelus do
mus dei. q; sit iste zelus. & q; hoc zelo ma
gis accendit pñm aiales & carnales. q; p sup
bos & alios peccatores. & cū zelus sit amor
pñm. nō videt q deberet zelo accēdi.
Pñm cū mai⁹ pñm sit supbia. videt q
magis deberet accendi pñm supbos. **Rñ.** ad
pñm dñ q zelus ē amor nolens hñe pñm
in amato. zelus malus vitat oē pñm. sed
zelus bon⁹ vitat tñ malū. **Un** veri zelato
res domus dei nō possūt videre in ecclā vi
tia. qn insurgant pñm ipsa. **Un** io. ij. dicit glo.
zelus bonus ē. quo anim⁹ abiecto humano
timore accendit. & eo comedit quo qñs pra
na que viderit corrigere satagit. & si neque
rit tollat & gemit. **Ad** sñm dñ. q mag⁹ spā
lirer in ecclā zelabat fidem. & io mag⁹ succē
debat pñm fidei corūptores. **Dupl** autē
corūpit quio fidē. Aut mor⁹ pñm pñm vo
luntatis & affectionis. & hñ dñ carnalis. naz
caro dñ hñ carnalis affectio. s; illd gal. v. mā
festasūt opa carnis & c. **Alio** mō corūpit qñ
fidē motus pñm iudicij. & hic dñ aīal.
q. fantasie. q; fantasie pñm iudicium
rōnis. Quas bigas agitat in nobis xpi
caritas. Cōtra eccl. ix. Nemo scit vñ odio
an amo: dignus sit. **Rñ.** dñ q charitas
vno mō dicit virtutem gratuitā. **Alio** mō
large dicit amorē multū appñm amari
Un caritas amor carus. pñm mō. supra cari
tate vñ q certitudinali nescit aliq. pñm
tñ ex aliquo expñmō dulcedis diuine mīe
hoc pñm. pbabil. Scdo mō pñm scire. &
si pñm mō dicit mag⁹ nō dicit asserēdo. s;

pñmendo. **Si** sō mō. tñc asserēdo pñm intel
ligi. & sic pñm illd. Quāuis nō ambigam⁹ & c.
Supra posuit mag⁹ rōes mouentes ex ap
petitōe boni. hic ponit rōes mouentes ex
odio & derestitōe mali. & hoc ē malū here
tice pñm. & hñ hec po. iij. particulas.
in pñm pte tangit eoz pñm q pñm
in calūniando bonū & vñ ex erroris ecclā
tate. & iudie malignitate. **In** hñ tāg hñ p
uerfatis radicē. q est sugg diabolica & pro
pria supbia. ibi quā deus hñi seculi. **In** ter
tia tangit hñi erroris diffusionē. q ē p falsā
superfitionē & mēdācē & cōtentiofāz locu
tionē. ibi hñt rōne sapie isupfitionē. **In** quar
ta infert rōnem q ipsum mouit ad pñm
opis cōpilationē. ibi hñt igit deo odibiles.
& rō hec ē subuersio erroris. **Querit** de
hoc q dicit. veritati nō intellecte. **Un** enim
q dicit male. q; veritas est lux intelligibi
sicut corporalis lux sensibil. sed oculus hñi
visum. nō pñm ignorare lucē sēfibilē. ergo pa
ri rōe nec intellectus ignorabit lucē intelli
gibilē. **Si** tu dicas q nō est sile. **Querit** qñ
nō est sile. & qñ magis deficit nā intellectu
qñ sensui. **Rñ.** dñ q sile est. si qñ attendat
Triplex enī cā est qñ aliq nō videt visibi
le. Aut enī nō videt qñ non vult respicere.
Aut si vult. impedit pp defectū organi. aut
pp absentia lucis. hoc manifestū ē. **Simil** i
spñalibus. intellectus frequēter aliqua non
intelligit. qñ nō vult pñm. **Aliqñ** vero
nō intelligit pp impedimētū ex pte corporis
vt pñm isreneticis & stultis. **Alii** pp absentia
lucis. licet enī lux increata nō se subtrahat
quantū ad essentia vel quantū ad qualēcū
qñ influentia. subtrahit se tñ hñi cum pecca
uit quantū ad influentia pñm. **Un** dicit
inflixisse ei ignorantia. **Un** sicut oculus i te
nebris errat. sic hodie miser hñanus intelle
ctus. Cū aut plene restituatur in lucē. sicut
oculus videre poterit oē visibile. sic intelle
ctus oē intelligibile. **Itē** qñ de hoc q dī
cit veritati offendenti. **Contra** oēs homies
nā scire desiderant sicut etiā cē beati. s; bea
tudo neminē offendit. q; oēs eam deside
rant. ergo nec vitas offendit aliqñ. **Rñ.**
dñ. q est loqui de veritate quantū ad pñm
effectum qui ē illuminare. & quantū ad istū
nemo ipsam odit. oēs enim naturaliter desi
derant illuminari. **Et** iterum loqui quātū

ad effectum psequente q est arguere. ⁊ hūc
h3 in mal. **A** manifestando eni mala redar-
guit mala faciente. Et inde est q mali odi-
unt veritatē. q: sicut dī. iij. io. qui male agit
odit lucem. Qui p̄tentiōi studentes p̄ veri-
tatem sine federe bellāt. Contra esdre. iij.
A magna est veritas ⁊ fortior oibus. omīs
terra veritatem inuocat. ⁊ oēs tremūt eaz.

Rn. dō q est loq de veritate simpliciter
vel de veritate in hoc siue in spālī. Primo
mō veritas ē inerpugnabilis. ⁊ iō pualet. ⁊
sic intelligit illud esdre. Est itē loq de ve-
ritate sō mō. ⁊ sic ptingit eā p rōes fantasti-
cas obnubilari. ⁊ p p̄tione ipugnari. vñ
amb. sup. i. ro. Contentio est impugnatio ve-
ritatis cū confidentia clamoris. Ex testi-
monijs veritatis in eternū fundatis. Con-
tra. j. cor. xij. scia destruetur. g. ⁊ testimōia.

Rn. dō q testimōia veritatis sūt in eter-
nū fundata sicut dī in ps. Initio cognoui d
testimōijs tuis ⁊ c. Ad obī q scia destru-
etur. dō q v̄p est quantū ad modū docen-
di ⁊ p̄siderandi. sed non quantū ad cognitū
⁊ rōes cognoscendi. ps. In eternū dñe v̄bū
tuum ⁊ c. In quo maiōr exēpla ⁊ c. hec
ē ps v̄tima in qua magī ponit rōes mouē-
tes discipulos ad audiendū. Et diuiditur h
ps in quattuor partes. Scdm. iij. q mouēt
discipulos ad audiendū. Duo quoy sūt ex
pte opis. videlz auctoritas ⁊ v̄tilitas. Duo
vero ex pte docentis. s. hūilitas ⁊ facilitas.
In pmo ppar docilitates. s. in auctoritate.
In sō. s. in v̄tilitate suscitāt attentionē. In
duobus aut sequentib. s. hūilitate ⁊ facili-
tate captat beniuolentiā. In pma igitur
pte ostendit op̄ suū ē autēticū. In s̄a cō-
pendiosum ibi. Nō igit d3 hic labor. In
tertia ostendit modū docendi ē hūilē i hoc
qd vult corrigi ibi. In hoc aut tractatu ⁊ c.

In quarta ostendit esse facilem ad inueniē-
dū ⁊ memorandū ibi. Et aut q q̄ritur faci-
lius occurrat. Querit de hoc q dicit. li-
berū correctorē. qd vult dicere p hoc nomē
liber. **R**n. dō q liber corrector dī sicut
hō liber. qui sui tñ cā est vt dicit phus. Sic
corrector liber dī. qui tantū gratia correctio-
nis nō inuidie vel subnatōis corrigit. hūc
desiderat magī exēplo Aug. ij. de trini. c. j.
vbt dicit. **A** magis amabo inspicere a rectis qz
timebo morideri a pueris. gratanter enim

suscipit osculum columbinum pulcherrima
⁊ modestissima caritas. dentem vero cani-
num vel euitat cautissima humilitas. v̄l re-
tundit solidissima veritas. **A** magis opta-
bo a quolibz reprehendi. quā siue ab erran-
te siue ab adulate laudari. **B**i. prima.

Eteris ac noue legis continentiaz
u ⁊ c. In parte ista incipit tractatus li-
bri. qui diuiditur in. iij. libros parti-
ales. **P**rima pars habet duas partes.

In prima parte venatur magī materias
h3 libri ⁊ per consequens alioy. In s̄a
exequitur diuisionem suam. q incipit ibi. di-
stinctione. ij. hec itaqz v̄a ac pia fide. Itē
prima pars in qua venatur materiam. ha-
bet duas partes. In prima parte venat
materiam p diones ⁊ iō pmo ponit diuisio-
nem p quā distinguunt tres libri a. iij. s. per
res ⁊ signa. Scdo ponit diuisionē per quā
distinguitur primus liber a tribus alijs. que
est per frui ⁊ vti ibi. Id ergo in rebus con-
siderandū est ⁊ c. Item prima pars habet
tres particulas. in prima proponit diuisio-
nem. ⁊ auctoritate Aug. confirmat eam q ē
q tota doctrina theologia. est de reb⁹ vel
de signis. i. s. m commune theologie. in hec
duo diuiditur. in s̄a membra diuisionis ex-
planat ibi. pp̄ie autem hic res appellant.
ostendens quid sit res ⁊ quid signum. scdm
membra predicte diuisionis. in tertia vero pri-
cula diuisionem ad ppositum applicat ibi.
Lūqz his intendit theologorum specularō
dicens q de rebus ⁊ signis sit dicturus. p
mo tamen de rebus. Item pars illa in q
ponit diuisionem per frui ⁊ vti per quam
primus liber distinguit ab alijs tribus. ha-
bet duas partes. in prima ponit diuisiones
⁊ explanat ipsam. in secunda que dicta sūt
epilogat ibi. omnium igitur que dicta sunt
⁊ c. **P**rima pars habet tres partes. in p-
ma ponit diuisionem in res quibus fruē-
dum. ⁊ res quibus vtendum. in secūda ad
maioem euidentiam assignat quasdam dif-
finitiones ibi. si ui est amore inherere. in ter-
tia vero proponit ⁊ determinat quasdam
dubitationes ibi. Cum autem homines q
fruuntur ⁊ vtuntur ⁊ c. ⁊ in prima parti-
cula primo ponit diuisionem s̄m auctorita-
tem Aug. secundo exemplificat ibi. ille qui
bus fruendum ⁊ c. Frui autem est amo-

re inherere. Hec secunda particula illi⁹ par-
tis in qua ponit diuisionem per quam dili-
guitur primus liber ab alijs tribus. que est
de quibusdam notificationibus. iij. habet
particulas. Primo enim ponit notificatio-
nes frui et vti. Secundo applicat eas ad p-
positum. scilicet ad res quibus fruendum est et vti-
dum ibi. Res igitur quibus fruendum. Ter-
tio comparat ad alias assignationes ibi. no-
tandum vero quod idem Aug. Quarto quia
videtur sibi contradicere. mouet et deser-
minat quandam dubitationem ibi. Et attē-
de quod videtur Aug. dicere. et ita. Quis au-
tem homines. Hec tertia pars in qua mo-
uet et tractat quasdam dubitationes. tres
habet partes. scilicet tres dubitationes. Pri-
ma quarum est. vtrum homo homine debe-
at frui. Secunda. vtrum deus homine fru-
atur vel utatur. et hanc mouet ibi. Sed cum
deus diligit etc. Tertia questio est. vtrum
virtutibus sit fruendum. vel vtendum ibi.
Hic considerandum est vtrum virtutib⁹ etc.
Et in qualibet istarum trium partium. Pri-
mo mouet questionem. Secundo motus de-
terminat. Tercio vero per auctoritates co-
firmat. et particule in suis locis sunt manife-
ste.

De euidenciam diffinitionum et alio-
rum que magister ponit de his ver-
bis vti et frui. vij. queruntur in par-
te ista. quorum tria pertinent ad vti. tria ad
frui. De vti tria queruntur. Primo
queritur quid sit vti per essentiam. Se-
cundo vtrum omni creato contingat vti.

Tercio vtrum solo bono creato sit vten-
dum. De frui similiter tria queruntur.

Primo quid sit frui per essentiam. Se-
cundo vtrum bono increato sit fruendum.

Tercio vtrum fruendum sit ipso solo bo-
no increato.

Intra primum de vti quid sit per es-
sentiam. vtrum. scilicet sit actus volunta-
tis aut rationis sic procedit. Ad
sit actus voluntatis. ostendit sic. Ab actu
vtendi denominatur vnusquisque bonus. scilicet
nullus est bonus nisi ab actu voluntatis. ergo
actus vtendi pertinet ad voluntatem. Item
Aug. x. de trinitate. vti est assumere aliquid in
facultatem voluntatis. Ergo vti est actus
voluntatis. Item hoc videtur per diuisi-

onem ipsius vti per alia. quod x. de trinitate. diuidit
Aug. hec tria. ingenium. doctrinam. et vsum
et dicit quod ingenium respicit quid homo pos-
sit. doctrina quid homo sciatur. vsum quid velit. ergo
vsum est actus voluntatis. Item opposita
nata sunt fieri cura idem. scilicet vti et abuti sunt
opposita. ergo cum abuti sit solius voluntatis. quod
eius solus est peccare. ergo et vti similiter erit
actus solius voluntatis. Contra. vsum siue
assuetudo est via in hitum acquirendum.
scilicet omnis potentia nata est acquirere habi-
tum. ergo vti videtur esse omnia potentie.

Item omnis potentia mediante operatio-
ne sua ordinatur in finem. sed eo dicitur aliquid vti-
le siue vti quo in fine est ordinabile. sed or-
dinari in finem mediante propria operatione est
omnis potentie. ergo et vti similiter. Item
sicut Aug. dicit et habetur in littera. Vti est
id quod in vsum venerit referre etc. sed eius est
referre cuius est conferre. sed conferre est
solius rationis. ergo et referre. ergo et vti. a
diffinitione. Item ars vtitur suis instru-
mentis. scilicet ars est in potentia rationali siue co-
gnoscitiva cum sit scientia. ergo cum habi-
tus et actus sint eiusdem potentie. si ars est
in potentia rationali. et vsum similiter erit in
eadem. Solutio dicendum. quod vti. v. modis
accipitur. et secundum hoc diuersificatur secundum rem et
secundum diffinitionem. Accipitur enim vsum siue
vti. communi. scilicet quod diuiditur per octium vel octio-
sitatem. per naturalem operationem debitam cuius
rei. siue ad quam vnusquisque res ordinatur et
secundum hoc dicit philosophus. Cuius usus bonus est etc.

Secundo modo dicitur contrarium. et sic vsum di-
uiditur contra consuetudinem. et hoc modo
diffinitur a victorino. Vsum est actus frequen-
ter elicitus a potentia et hoc modo potest
dici quod est actus omnis potentie. nec addit su-
pra actum nisi frequentiam. Tercio mo-
do accipitur vti proprie. et sic diuiditur con-
tra habitus metaphysice et intelligentie. scilicet
contra ingenium et doctrinam. et sic diffini-
tur ab Aug. x. de trinitate. c. x. Vti est assumere
aliquid in facultatem voluntatis. et sic dicitur
actus voluntatis proprie. Quarto modo
accipitur magis proprie. et sic diuiditur per actum geta-
tum. scilicet per frui. et sic diffinitur ab Aug. x. de trinitate. c. x.
vti est assumere aliquid in facultatem voluntatis. per aliud
et sic est actus voluntatis. vti ad aliud frate. Quinto
accipitur proprie. et sic diuiditur per actum ordinarium

.s. contra abuti. et sic diffinitur ab Aug. de doctrina christiana. c. i. vti est id quod in vsum venit referre ad id quo fruendum est. et sic vti dicit actum voluntatis relatum et ordinatum in finem. Ratio ergo diuersarum notificationum est multiplex acceptio eius quod est vti. et ratio multiplicis acceptionis. est oppositio eius ad diuersa. Si ergo gratia est potentie est actus. de quo communissime et communiter loquendo. est actus omnis potentie. et sic non loquitur Aug. proprie deo et magis proprie et propriissime actus est ipsius voluntatis. et sic per primo. obiectum in proprium. scilicet quod sit omnis potentie. Ad obiectum vero quod omnis potentia refertur in finem per actum suum. de quo illa potentia dicitur vti suo actu. quod est omnia sui actus et talis potentie est referre suum actum non tamen referri. Et quoniam sola voluntas est omnia sui actus. et sola est seipsam mouens. id ipsa sola est cuius est actus vti. Alijs autem potentijs pringit vti materialiter et passive. quod habent referri et non referre. et hinc est quod ab Aug. dicitur. vti est assumere aliquid in facultate voluntatis. facultas enim dicitur eius omnium. quod facit potestatem in actu suum tanquam illius princeps. Ad illud quod obicitur quod ratio est referre. de quo duplex est referre. scilicet per collationem et illationem. sicut promissum referunt ad conclusionem. et hoc est ratio. et hoc non est vti. Et est referre per inclinationem et ordinationem ad aliud et hoc est proprie voluntatis. quod potest aliquid assumere querendo ibi. vel aliud intendendo et hoc est referre per quod diffinitur. vti et c. Ad illud quod obicitur de arte. de quo ars dicit illud quod est speculatio. et quod est operatio. sed illud quod est speculatio. non habet vti et sic est ratio. sed vero illud quod est operatio. sic extendit ad voluntatem et eam regulat in vtendo.

Quod visio quod sit vti per essentiam gratia de vtilibus. vtrum. scilicet de creato sit vtendum. Et quod sic vti habet modo. puer. xvj. vniuersa per semetipsum operatus est deus. et omnia sunt ordinabilia in deum. sed omne ordinabile in deum pringit ordinare. sed ordinando ad deum ordinabile recte vtimur. et si omnia pringit ordinare omnibus est vtendum. Item ens et bonum pervertitur sicut vult dionysius. sed omnia sunt entia. et omnia sunt bona. sed omne bonum diligendum. et omne creaturum diligendum. sed non est diligendum per se. sed per aliud. sed hoc est vti. et vti pringit omni creato Item omni virtute pringit recte vti. et operatio omnis virtutis est rectus usus. sed usus alicuius virtutis

est respectu mali pene ut patenter alicuius respectu mali culpe ut patet. ergo malis omnibus. scilicet culpe et pene pringit recte vti et multo fortius bonis et c. Item opposita sunt nata fieri circa. id est si omnibus pringit abuti. et omnibus pringit recte vti et vtendum est omni creato.

Contra caritas est per quam recte vtimur. quod omnia ordinant in finem per caritatem quoniam recte ordinant. sed sic dicit Aug. de doctrina christiana. l. i. m. iij. sunt diligenda ex caritate. et tria tamen creata. ut nos. primum. et corpus proprium. et tamen tria referunt siue ordinant in finem per caritatem. cum non sit vti recte nisi per caritatem. et tamen tribus est vtendum non est omni creato. Item omnia quibus vtimur subiacet nostre voluntati. sed quidam sunt que non subiacet voluntati nostre. ut necessaria perpetua. et illi non est vtendum. Item omne illud quo recte vtimur. bono fine facimus sed quidam sunt qui nullo bono fine possunt fieri. ut mentiri. et talia que mox notata coniuncta sunt malo. et talibus non est vtendum. Item virtute non pringit male vti. sicut patet ex eius diffinitione. sed ab oppositis. malo culpe siue vitio non pringit recte vti. et non omnibus alijs a deo est vtendum. Et de quo vti aliquo dicitur quod tuo. modis. Aut sicut instruo. quo operamur. si cur aliquid vti instruo vel organo. et sic non omnibus pringit vti ut pote potentio. quod sunt per naturales accipiendo vti proprie sicut accipit Aug. Aut sicut hitu quo regulamur. ut pote virtute. et sic non omnibus conuenit recte vti ut habitu vitij quo potius contingit obliquari. Aut sicut actu quo mouemur. et sic non omni actu contingit bene vti sicut illis que mox nominata coniuncta sunt malo. Aut sicut obiecto ad quod inclinamur et sic omnibus contingit vti et abuti. omnia enim possunt sumi in facultatem voluntatis ad approbandum vel respuendum. Et hoc patet per Aug. l. lxxv. q. q. xxx. vtimur conferendis aut respuendis ad valentiam. tolerandis ad patientiam. ordinandis ad iusticiam. Item Aug. x. de trinitate. voluntas totam intelligentiam capit. unde vti omni eo quod intelligo. sed mala intelliguntur ergo vti contingit malis. Aliter tamen vtimur bonis aliter malis. Ratio enim ordinatio in bonis. non tamen est ex parte ordinantis. sed etiam ex parte ordinati. quod per se bona sunt vtilia et ordinabilia. et de sui natura.

sed in malis rationis ordinacionis non est ex parte ordinacionis sed potius ex parte ordinatis. et ideo mala non sunt vitibilia. An notat quod cum vti sit assumere aliquid in facultate voluntatis hoc potest esse quadruplex: vel in facultate voluntatis operantis sicut est de his quod proprie pertinet ad usum humanum: vel in facultate voluntatis acceptantis sicut est dilectio proximi et huiusmodi: vel in facultate voluntatis tolerantis sicut sunt mala penae: vel in facultate voluntatis respicientis. et sic assumuntur mala culpe et ordinantur primis duobus modis intelligit illud. Cuius usus bonus est. Ad illud ergo quod obicitur de caritate quod tria sunt diligenda. videlicet quod diligere aliquid ex caritate hoc est ordinari in sumum bonum quod per se caritas diligit hoc autem pertingit dupliciter. Aut enim pertingit ordinare quod naturae est devenire in finem. et sic tria sunt diligenda sunt ex caritate. Aut illud per quod est devenire in ipsum sumum bonum. Et quod hoc potest esse suo modo per omnes creaturas. omnis creatura potest diligere ex caritate et omnis creatura pertingit vti. Ad illud quod obicitur quod non omnia subiacerent voluntati deo. quod aliquid deus subiectus omni voluntati dupliciter. Aut quantum ad esse ipsius rei. et sic non omnia subiacerent. Aut quantum ad actum voluntatis quod est in respondendo ipsam rem vel approbando. et hoc per se vel per aliquid et tali modo omnia subiacerent voluntati nostre. scilicet quantum ad actum appetitivum vel respicientem licet non primo modo. Ad illud quod obicitur quod quidam nullum modo bonum sine possunt fieri. sicut quod vitio spiritus abutimur deo. quod obicitur secundum viam quam pertingit vti aliquo vel actu medio. et sic non pertingit vti per se. vel sic hitu regulante sicut pertingit tamen eo vti sicut obiecto recte per modum contritionis. et detestationis.

Erroneo ostenso vix omni creato sit vrendus. et omni alio a deo. Est quod vix solo bono creato sit vrendum.

Et quod sic videtur. De bonum autem est finis aut ad finem. Sed solo bono quod est ad finem est vrendum. quod ratio videtur ducere in finem. quod cum solo bonum creatum sit ad finem solo bono creato est vrendum. Item omne bonum autem est creatum aut increatum. sed si pertingit vti bono increato pertingit illud referre ad aliud. Aut ergo ad creatum. aut ad increatum. sed non ad increatum. quod non est nisi vnum increatum. quod est creatum. sed sic refert deus ad viam et causam ad effectum. sed hoc

est abusus si usus. sed solo bono creato sine creatura est vrendum. Item augustinus in libro lxxiiij. quod quod dividit honestum in vitale. sed nullum vitale honestum: vel econverso. sed deus est honestum per essentiam. sed deo non est vrendum. Item videtur quod non solum non sit vrendum deo sine bono increato: sed vti eo si sit peccatum mortale. quod Augustinus dicit in libro lxxiiij. quod Summa pueritas est frui vrendis et vti. fruedis. sed qui vtitur bono increato vtitur bono fruedo. sed et cetera. Contra pertingit deo recte servire intuitu mercedis. quod multi sunt boni mercenarii: vti dicit ambrosius. sed non pertingit deo frui nisi amando. sed pertingit deum recte amare intuitu mercedis: sed sic amans vtitur deo quod refert ad aliud. sed et cetera. Item sic summa bonitas habet se ad amorem sicut summa veritas ad cognitionem. sed pertingit veritatem creatam cognoscere clarius sine iudicio summe veritatis: et sine errore. sed sicut pertingit aliam bonitatem quam summas ardentius diligere sine iudicio summe bonitatis et de ordinacione. sed pertingit amore ordinato. aliud plus diligere quam deum. ergo pertingit deum plus diligere per aliud ordinate et ita vti eo. Item videtur quod nullum peccatum sit cum quo vtitur deo per suam salutem. quod cuius finis bonus ipse bonum: sed huiusmodi usus finis bonus est nostra salus. sed usus dei bonus. ergo non erit peccatum. Item usus dei autem est bonus. et sic deo vrendum. aut malus. et sic est deus malus quod cuius usus malus ipse quoque malum. quod si deus bonus et usus eius bonus ergo deo est vrendum. Item deus. quod solo bono creato est vrendus. quod si bono increato vrimur semper est abusus. et abusus talis est mortale peccatum propter pueritatem in finem cum dilectione. et propter voluntatis inordinacionem que minus diligit ipsum quo vtitur quam per quod vtitur. Ad illud ergo quod obicitur quod contra pertingit recte servire deo intuitu mercedis deo. quod illa merces autem est ipse sicut dicit dominus abraham genese xv. Ego merces tua. et sic intuitus mercedem non vtitur quod non refert ad aliud. Aut merces illa est aliud. et tunc potest eas quis intuitus. Aut ut eas mouentem et sic est malus mercenarius. Aut ut rationem inducentes et sic bonus. et hoc modo non vtitur. Ad illud quod obicitur quod clarius cognitio creatur non preiudicat creatori. ergo et cetera. deus. quod non est sile. quod claritas cognitionis non est in nostra

potestate: sed ardor affectionis est i nostra potestate. ideo requiritur a nobis qd istum ordinemus nō illam. Aliquis tamen actus cognitionis est i nostra potestate vtpote actus fidei quo si aliquis assentiat veritati p me ppter aliud. bñ p̄iudicat veritati sicut amare propter aliud bonitari. Ad illd q obicitur qd finis vsus dei est bonus. dicēdū qd finis dicitur bonus dupl̄r. aut quātū ad sbaz aut quātū ad intentionē finiendi. et ppositio illa intelligitur quātū ad intentionem finiendi. et hoc p̄sistit in recta ordinatōne. Ad vltimum dicēdū qd illa ppositio intelligitur de habetibus ordinatōne ad finem s; nō de ipso fine. vel intelligitur de actu naturali ipsaz rerum et p̄prio qui frequētius ab ipsa re elicitur: nō de ordinatōne i finem et sic non valet ppositio ad ppositū.

Abiit de vii et viibili p̄sequenter
b querit d frui et fruibili. Et p̄mo qd sit frui per essentiam. vtrum. s. sit actus voluntatis an aliaz viriū. Qd sit actus voluntatis v̄r per primā diffinitionem que est. frui ē amore inherere et c. sed amor est voluntatis. ergo et frui similiter. Si dicat qd amor sumitur ibi cōiter s̄m qd est in q̄libet vi respectu sui actus. Cōtra in oibz alijs diffinitionibus idē d̄r. vñ dicitur in sequenti: ruimur cognitio in quibus voluntas delectata p̄quiescit: quietatio autem voluntatis est. et in alia similiter. frui est v̄r cum gaudio: gaudiū autem ad voluntatem p̄p̄ie pertinet. Item ostenditur rōne. qd fruitio delectatur. Sed delectabile: s̄m qd delectabile est differētia boni. cum sit bonum honestum. conferēdo. et delectabile. bonum autē est obiectū voluntatis. ergo frui ē solius voluntatis. Item eo fruimur quo quietamur. sed quietatio respicit rōnem finis. et finis rōnem boni. et bonum est obiectum voluntatis: ergo fruitio que ordinat ad istud similiter. Sed contra. omnis virius appetit vniri suo obiecto. quo habito delectatur si cognoscit et quiescit. ergo motus cum quietatione et delectatione est omniū viriū. ergo cuius talis sit fruitio. fruitio erit in omnibus non t̄m in voluntate. Item absentia rei amate potius contristat amantem q̄ delectat. qd enim delectat ip̄s; hoc

est quia videt ipsam et habet. Si ergo motus fruitiois est cum delectatōe. vel est ipsa delectatio. ergo hoc est qd videt illud in quo est ipsa delectatō. s; visio respicit cognitionem. ergo et c. Item aug. li. de doctri. xp̄iana. hoc est summa merces v̄r ip̄s perfruamur. sed super illud p̄o. ostendam illi salutare et c. dicit glosa qd visio est tota merces. ergo si fruitio est merces. fruitio est visio per essentiam. sed visio est incognitius siue in ratione ergo et c. Item fide et spe tendimus in deum. Aut ergo fruendo. aut vtendo. sed non vtendo. cū deo non sit vtendum. ergo fruendo. ergo fide et spe fruimur sed fides est habitus ratiōis cognitiue. sed cuius est habitus eius est actus. ergo actus fruitiois est ratiōis. similiter videtur de irascibili. ergo et c. R. secūdum aliquos frui pertinet ad omnes vires. et hoc dicunt quia omnes vires remunerabuntur qui dicunt etia; qd in gloria erit magis proprie ratiōis. quia immediat̄ se habet ad delectationem. Sed aliter v̄r. dicendum scdm Aug. s. qd sit actus ipsius voluntatis. cū enī tres dentur diffinitiones de frui. omnes dātur penes actum voluntatis quē tripliciter est cōsiderare. Primo modo cōmuniter prout dicit motum cum delectatōe. et sic diffinitur ab aug. frui est v̄r cū gaudio. Secundo modo prout dicit motum cum quietatione. et hoc modo diffinitur ab Aug. de doctrina christiana. frui est amore inherere alicui rei propter seipsam. et hoc modo accipitur proprie. Tercio modo accipitur prout complectitur vtrumq; s. quietationē et delectationē. et hoc modo diffinitur ab Aug. viij. de trinitate. frui est quiescere in cognitio voluntate propter se delectata et sic accipitur p̄p̄issime. Quia ergo frui secundum omnem acceptionē dicit delectationem. vel quietem vel vtrumq;. et omne tale habet rationem boni. et hoc est obiectum voluntatis. ideo loquendo essentialiter. frui est actus voluntatis. Sed quia voluntas nec delectatur nec quietatur nisi in eo qd cognoscit vel per fidem vel per speciem et in eo qd habet per speciem vel in re. ideo actus aliarum viriū ad hunc dī ponunt non tamen sunt ip̄sum frui essentialiter lo-

quendo. Ex hoc pater solutio ad illud q
comunitur soler quare frui non dis
finitur per actum cognitionis. sicut dilectio
nis. tamen hec questio fundata est super fal
sum. Aug. enim ponit innotificatione vna
q est cognitionis cum dicit frui est: quiesce
re in cognitionis. cadit tamen ibi sicut disposi
tio. Et hoc etiam paret quare non diffini
tur per fides: sp sicut per charitates: quia
caritas informat concupiscibilem cuius est
frui. tamen ista questio similiter fundata est
super falsum. quia amor quo diffinitur frui
est communis ad amorem castum et libidino
sum. quo avarus fruatur auro non proprius
ipsius caritatis. Ad illud ergo q obicit
q omnis virtus habet delectari et quietari
cum vnitur suo obiecto. dicendum q ipsa
voluntas ut vult Aug. amat sibi et alijs. et
sicut etiam dicit Ansel. voluntas inclinatur ali
as vires et alijs meretur. ideo eius quiesce
re et delectatio redundat in alias vires. vn
desicut voluntas non sibi cognoscitur: sed ra
tio cognoscit sibi et voluntati. ita voluntas
sibi et rationi delectatur: et ipsa quiescere fa
cit. Ad illud q obicit q amano non frui
tur nisi videat vel habeat. dicendum q vi
dere et habere requiruntur ad frui. similiter
ad amare. nam si quis videt aliquid et ha
bet nunquam delectatur nisi amet. Aliter
tamen requiritur visio quam amor: nam
visio disponit similiter et tenet. sed amor de
lectatio suggerit. unde est quasi acumen pene
tratio. et ideo ei maxime convenit unire et
per consequens delectare et quietare. ideo
essentialiter non. dispositiue est fructio. p
pter q est intelligendum q actus volunta
tis potest dupliciter considerari. s. per mo
dum appetitus. et coplacentie. Primo mo
do antecedere potest ipsam visionem. Se
cundo vero consequitur. et in hoc est perfe
cta ratio ipsius fructiois. s. in complacen
tia rei vise et habite. Ad illud visio est to
ta merces. dicendum q illud non dicitur p
pie. sed per concomitantiam. quia visio et
complacentia in qua est perfecta ratio frui
tionis inseparabiliter se habet. Ad illud
q obicitur q fides et spe fruimur. dicendum
q illud non est verum perse. quia quelibet
barum accipit rationes tendentis a carita

te. unde fructio non est ex istis nisi per cari
tatem. sola enim caritas considerat finem i
ratione finis et obiecti. unde non dicitur ali
quis sperare deum sicut amare.

Stensio quid sit frui per essentiam
o est questio de fruibili. Et primo vix
deo contingat frui. Secundo vix
fruendum sit ipso solo. Circa primum q deo
sit fruendum ostenditur sic. et o fruendum e
quod beatus nos facit. quia in beatitudi
ne est recta fructio sed deo beati efficiuntur.
quia ipsa est nostra beatitudo. ergo o deo e
fruendum. Item bonum est amabile. ergo
magis bonum magis amabile. et sume bo
num sume amabile. sed eo fruimur q sume
amamus. ergo et c. Item pulchrum delec
tat et magis pulchrum magis delectat. ergo
sume pulchrum sume delectat. sed eo fruimur
in quo sume delectamur. ergo et c. Et co
tra. ubi est fructio ibi est delectatio. s. delec
tatio est coniunctio convenientis cum conueni
ti. dei autem ad creaturam nulla est conue
nientia imo summa distantia. ergo nec delec
tatio. ergo nec fructio. Item excellens ten
sibile corrumpit sensum vel saltem contri
stat. quia delectatio est in medijs. ergo pari
ratione excellens intelligibile corrumpit vel
contristat intellectum: sed deus est excellen
tissima lux. ergo contristat non. delectat. er
go et c. Si dicas q sensibilis potentia est
corruptibilis non intellectus. hoc non soluit. q
intellectus dum est in carne fatigatur et impeditur
in actu corpore corrupto. Item ubi fructio
ibi generatio. s. infinitum non e generatio. q sp est
aliquid extra accipere. q cum de sit infinitum do non e
generatio. ergo nec fructio. R. dicitur q deo
fruendum e eo q ipse solus perfecte finit et delectat
ipsa aia p se et oia. Ad illud ergo q ob.
q delectatio e pfectio puenientis et c. dicitur q e
puenientia p vniu natu p picipatione vel p
comparatione eodem. pma puenientia facit con
tatem vniuocis. s. a cōitate analogie siue
ppositionis. et hoc e hz triplice dñaz. Aut hz
hñez comparisone duoz ad duo. vt sicut hō
ad aial ita albedo se hz ad colore. Aut fm
distilem cōparatione duoz ad vñu. vt aial et
cibi ad sanitatē: vel fm pparatione duoz ad
iucē. vtputa cum vñu e imitatio vel similitudo
alterius. Similitudo eni nō puenit cum fili in

tertio s; seipsa sic ē in pposito. q; aia est ex-
 pssa silitudo dei h; pūcia i vno extrēo pōit
 iclinatōez i indigentia. In alio qetationē i
 sufficiētiā. q; vñū sacū ē pp alre. vñ oī
 dūat ad alre. Et qm ad inclinationis qe-
 rationē i indigētie suppletionē vbi est sen-
 est delectatio siue sequit. iō aia cum tali mō
 getatur a deo fruit eo. Ad illd; q; obicit
 q; excellētia sensibīl; corrūpit sensūz g; zc.
 dō q; nō ē sile de intelligere i sentire. Et
 ad hoc ē triplex rō. vna ē ex pre vutis app-
 hensue. Alia ex pre apphēsi siue obiecti.
 Tertia ē ex pre modi apphēdēdi. Ex pre
 vutis apphēsiue. q; sensus pōr corrūpi in
 tellectus at nō cū rō est. q; sensus depēdet
 ab organo in quo est qdaz medietas. i ar-
 monia q; nō tñ corrūpit p; ium. s; p ex-
 cellens. s; intellectus nō dependet ab orga-
 no q; ē vis in māl. iō nō trīstāt in excellēti.
 Ex pre obiecti nō est sile. q; obiectū itel-
 ligibīle excellēs iuuat i pfortat; q; influen-
 tia talis cogitabilis pcedit ab intimis i in-
 trat ipam potentia. i iō ipam corroboret i
 pfortat. Sicur si magn' mōs daret virtutē
 portādi se facilius ferret q; paruus sic est
 intelligibil' q; deus ē. Sensibile at obiec-
 tū tñ extra excitat. i iō hoc corrūpit: istud
 aut nō. Ex pre modi apphēdēdi silit-
 ē dissilitudo. q; sensus in apphēsiōe sui ob-
 iecti tendit ad exterius vñ papiendo illud
 dispigitur exterius nec fornicat interi'. iō
 debilitat; s; obiectū intellect' cū sit intimus
 ipi intellectui in ei' pceptiōe virtus nō disp-
 git sed colligit. i q;to virtus ē magis vni-
 ta tāto fortior. Ad illud q; obicit de infi-
 nito. dō q; infinitū dī dupl'. s; p priuationē
 pfectionis i si mā dī infinita. i talis infini-
 nō est finire s; potius finire indiget; s; q; est
 possibile. Alio mō finitū dī p priuationē li-
 mitatiōis. i q; sic infinitū est pprie h; finit-
 qm vltra ipm cū nō sit maius cogitare non
 puenit aliqd appetet. vñ talis infinitas cō-
 uenit vltio fini que maxime h; rōez finiedī.
 Vltimo qritur virū solo deo siue
 bono icrato sit fruēdū. Et q; sic
 vñ. Illo solo ē fruēdū q; ē pp se di-
 ligendū. s; illud solū ē pp se dili-
 gendū q; est pp se bonū. Illud at ē pp se bo-
 nū q; bonitate q; h; nec h; ab alio. nec bo-

nitas illa ē ad aliud: hoc at ē solus dō g; zc.

Itē illo solo ē fruēdū q; getat aie appe-
 titus. s; aie appetitus nō getatur sufficiēter
 nisi in eo q; est in illa pfectius i mai' bonū
 hoc aut ē solus de' g; zc. Itē appetitus
 nō sufficiēter getat nisi p aliqd q; ataz ipler.
 q; ex ea pre aia deficit in qere q; dicit i ple-
 nitudine. s; est capax dei s; appetitū: g; si oē
 creatū ē in infinitū minus illo nullū supplet
 aie appetitū. i h; ē dicit Aug. ataz tot' qd
 trinitatis capacē nihil minus q; trinitas p-
 imple. Itē bonū q; pōr cogitari pōr ap-
 peti. g; si aliqd maius bonū pōr cogitari ma-
 ius illo pōr appeti. s; omni finito maius pōr
 cogitari. g; maius pōr appeti. g; nullū finitū
 terminat aie appetitū sufficiēter. g; solo bono
 infinito qd de' est: ē fruēdū quo hito nō pōr
 āplius cogitari nec desiderari. Cōtra vñ
 q; bono icrato ptingat frui q; q;uis appe-
 titus materie sit infinitus tñ p formā crataz
 icorruptibiles sufficiēter finit. g; silit vñ q; sit
 aliqd bonū cratū qd sufficiēter finiet aie ap-
 petitū. s; omni tali fruendū g; aliquo bono
 crato ē fruendū. Itē appetit' humanus
 est finire capacitatis. g; nō capir nisi finitum
 vel si capiat infinitū capir finire. g; si finiat p
 illd; qd capir finit p bonū finitū: g; vñ q; aliqd
 bono finito sit fruendū. Itē spālter vñ q;
 hoīe sit fruendū. q; illo ē fruendū quo de'
 fruit. sed deus hoīe fruit. q; hoīem amat:
 sed amore illo quo amar se amat hoīem. q;
 nō est in eo duplex amor. s; pimus ē fruitio
 nis g; i ho. Itē vñ spālter de virtute. q;
 omni illo ē fruendū qd ē pp se appetendū.
 s; est manifestū p se. sed oē bonū honestū ē
 propter se appetēdum. q; honestū ē q; sua
 vi nos trahit. i dignitate nos allit. sicut di-
 cit tulinus i Aug. diuidit honestum contra
 vile. sed virtus cadit i genere hōesti. ergo
 virtute ē fruēdū. Itē vñ spālter de bea-
 titudine. Omni eo ē fruendū quo hito ani-
 mus quiescit i delectat. i nihil vltra pōr q;
 rere. sed beatitudo creata ē h' i. g; zc. s;.
 dō q; solo deo ē fruēdū pprie accepto frui
 put dicit motū cū delectatiōe i getatiōe. s;
 cōiter accepto frui. put dicit motū cū delec-
 tatiōe tñ oīd' que spālter delectat. i pūcta
 sunt frui cuiusmodi sūt fruct' dona i beati-
 tudines frui pōr hō nō indebite. sed pūmo

modo solo deo. et rō hui⁹ est nihil pōt aīaz
sufficienter finire nisi bonū ad qd est. hoc aut
ē bonum sūmū. qd est aīa superius. et bonūz
infinitum qd excedit aīe vires. Log enī aīe
naturalis est cognitio nō artata. Unde na-
ta est quodammodo oīa cognoscere. vñ nō im-
plet cognitio eius aliquo cognoscibili. nisi
qd hz in se oīa cognoscibilia. et quo cognito
oīa cognoscūt. Silt affectio eius nata est di-
ligere oē bonū. ergo nullo bono sufficiēter
finit affectus nisi qd est bonum oīa bōi et qd
est oīa in omnib⁹. de quo bono Exo. xxxij.
Ego ostendā tibi oē bonum. hoc aut est bo-
num sūmū. g. et c. Similiter nihil sufficiēter
finit aīam nisi bonū infinitum. qd ad hoc vt
finiatur necē est ipsam finiri sūmū estimatōem
Aliqñ nō esset beata nisi se existimaret bea-
tam. Existimatio aut se supergreditur omē
finitū. qd oī finito pōt maius cogitari aliqd.
ergo cū affectio se possit exēdere. vbi et esti-
matio. necessario affectio anime supergre-
ditur oē finitum. et si hoc nullo bono finito
sufficiēter finitur. fruendū est igit solo dō.
qd sūmū bonū et infinitū. Et nō solum deo
fruendū. pp pfectam finitiōē. s. etia pp per-
fectā delectationē. Ad delectationē enī cō-
currit delectabile. et cōiunctio eius cū eo qd
delectat. oē aut qd delectat aīam. delectat i
rōne boni et pulchri. Et qm solus deus est
ipsa bonitas et pulchritudo. iō in deo solo ē
perfecta delectatio. Item qd est ibi pūm-
ctio. Solus aut deus est qui pfectissime cō-
iungit sūmū veritatem. et unitatem. Solus. n.
deus pp sūmā simplicitatē et spūalitātē illa-
bis aīe. ita qd sūmū veritatem est in aīa. et iū-
mior aīe. qz ipsa sibi. Dēs enī hec. iij. rōes
ad vnā reducunt. s. ad hāc. qd nata ē aīa ad
picipiendū bonūz infinitū qd deus est. iō i eo
solo dō quiescere. et eo frui. Ad illud sō
qd obf de appetitu mē. dō qd appetitus mē
ordinat ad formā tanqz ad pfectionē sbalez
ex qua. et mā sit vnum. et iō necesse ē formā
esse eiusdē generis cū mā. nec est oīo supra
mām. iō finita est oīo talis forma. talis autē
sūt in corruptibil. pp necessariā sui vnionēz
artat appetitū materie. et artatū finit. vnde
nō finitur in sua amplitudine. Appetitus at
aīe nō sic artat pp vnionē cū appetibili. imo
dilatāt. et iō opz qd pfiat aliquo oīo sūmo.
Ad illud qd obf. qd nō capit nisi finit. dō

qd infinitū bonum finire capit. qm ipsa est fi-
nita. s. qm bonū illud est infinitū iō ab ipso
totaliter abso:bet. vt iam eius capacitas vn-
diqz terminet. Vñ nō tm gaudebit. s. sicut
dicit Anselmus in gaudiū dñi introibit. qd
si tm capet et nō vinceret nec abso:beretur
adhuc posset insurgere appetit⁹ ad ampli⁹
aliqd capiendū. patet igit qd ad hoc qd aīa cō-
pleatur. qzuis capacitate habeat finitatem.
necesse est ad cē bonū infinitū. Ad illud qd
obf de hoīe. dō qd deus diligit hoīem. et a-
mor dei est amor fruitionis. tm hoīe nō frui-
tur. qz diligendo se diligit hoīem. i. fruēdo
se vñtur hoīe. qd pz sic. qz dilectio dī ad cre-
aturam nō est affectio. sed affectus cōicatio
Cōicatio aut sūmū rōnem hitualē attenditur
sūmū bonitatē. qd bonum est qd natū est se cōi-
care. sūmū rōnez actualet attendit siue respi-
cit voluntatē. qd enī vult iō facit. rō g. cōicā-
di venit ex voluntate. et bonitate. sicut rāo
cognoscendi ab exēplari et intelligentia. qz
igit ex cōuersione voluntatis. supra suā bo-
nitatē nos diligit deus. iō se fruēdo nos di-
ligit. Ad illud qd obf. de virtute. qd virt⁹
est bonū honestum. dō qd bonū honestū dō
dupl. Aut qd est pure bonū. aut in quo re-
lucet eius similitudo. pmo mō honesto est fru-
endū. pprie accepto frui. qd hoc soluz termi-
nat et qetāt. sō mō non nisi cōiter accipiat
put dicit delectationē. huiusmodi enim pp
assimilationem ad deū habet pulchritudi-
nem qua nos delectant et alliciunt. tm in ip-
sis nō est quiescendū. qz tunc amittunt pul-
chritudinē. qz virtutes cum ad se referunt
superbe sunt et inflat. Ad illud qd obf.
de beatitudine. dō qd beatitudo creata non
finit appetitum p se. sed per pūctionem cū
increata. Vñ aīa ipsam diligit pp deum vō
propter se.

In pte ista circa litteram qm pīa. et
i pmo de hoc qd dicit. Sō: um vero
q dicta sūt. quoz vsus oīo est insigni-
ficando nō in iustificando. S. p. oīa sacramē-
ta sunt medicine. qz sūmū hug. de scō vic. Sa-
cramenta oī tpe fuerunt medicine. s. oīo me-
dicina hz effectum in curando. g. et sacramē-
ta silt. sed ista curatio est iustificatio. g. oī tpe
sacramēta huer iustificare. Rñ. dō qd du-
pliciter est cōsiderare sacramēta veteris le-
gis. s. in se. siue rōe opō opati. et sic erat tm
b

ad significadū. vel rōe fidei anexe siue car-
 ratiō siue rōne opis opantis. et sic erāt ad in-
 stificandū sacramēta legata p̄ter circūcisio-
 nem. **De** igitur signum res ē aliqua. oppōit
 de ista diuisione. v̄r enī magr male diuidē.
 q̄r sup̄ius nō diuidit p̄ suū inferi⁹. s̄z res est
 sup̄ius ad signū ḡ. et c. **Rñ.** dō q̄ v̄r est
 q̄r sup̄ius in sua generalitate acceptū: nō di-
 uidit p̄ suū inferi⁹. s̄z p̄ctum bñ pōt diuidi
 hic aut̄ p̄bif res ad standū p̄ re nō significā
 te. **Ite** q̄r de hoc q̄ dicit magr. nō autēz
 ecōuerso. ois res ē signū. **Et** enī male dicē.
 q̄r signū est q̄ ducit in aliud cognoscendūz.
 s̄z ois res ducit in aliud. q̄r ois res est causa
 vel effectus. cā aut̄ ducit in cognitionē effe-
 ctus. et ecōuerso. **Si** dicas q̄ nō oē q̄ du-
 cit ē signū. s̄z q̄ ducit in p̄s tūc ois res crea-
 ta est signū cum ducat in deū. **Rñ.** dō q̄
 duplex est signū. s̄. nāle et institutū. de p̄mo
 nō intendit hic. s̄z de s̄o. **Enī** nō valēt obie-
 ctio ad p̄positum: qm̄ hic intendit de signo
 ex institutiōe. sicut sunt signa vocalia. et sa-
 cramentalia. **Ite** v̄r magr male d̄re. i. hoc
 q̄ dicit. p̄mū de reb⁹ postea de signis. v̄r. n.
 debuisse dixisse potius ecōuerso. q̄r signūz
 ducit in cognitionē rei. ḡ pot̄i⁹ eēt agendūz
 vel dō de signis q̄z de reb⁹. **Rñ.** dō q̄ p̄
 ois ē cognitio signi q̄z rei respectu cui⁹ est si-
 gnū. s̄z nō opz q̄ ois rei. v̄n ipse p̄mo agit d̄
 reb⁹. quāz sacramēta nō sūt signa. **Ite**
 v̄r q̄ ista diuisiō. **Rez** alie sūt quib⁹ fruē-
 dū. et c. sit male assignata respectu diuisi. q̄a
 diuisiū simplicius est diuidētib⁹ et diuidētib⁹
 aliqd est cōe. s̄z deo nihil ē simplici⁹. nec est
 aliqd cōe deo et creature. ḡ et c. **Rñ.** dō.
 q̄ ē diuisiō vni⁹ cōis s̄m nomē tm̄. et sic est
 diuisiō equoci. **Est** alia cōis s̄m nomē et rē.
 et hec diuisiō ē vniuoci est etiā tertia medio
 mō. et ista ē analogi: vbi nō ē cōmunitas s̄z
 vnitatem nē. s̄z s̄m similitudinē p̄portiois
 et hec cōitas ē rōnis. **Item** v̄r mala d̄io
 q̄zū ad mēb̄a. **Et** enī q̄ tertium mēb̄z
 sit sup̄flūū. oī enī re: aut est vtendū: aut fru-
 endū. ḡ tertū sup̄fluit. **Item** sicut ē res q̄
 fruitur et v̄ritur: ita ē res qua frueundum. et
 vtendū. v̄r x̄p̄s. ḡ qua rōe ponit tertū mē-
 b̄z: deberet poni quartū. **Rñ.** ois res q̄ ē
 n. i. aliqua. Aut est finis. et sic ē res qua fruē-
 dū. Aut deducens ad finē. et sic ē res q̄ v. ē
 dū. Aut ad finē pueniens: et sic est res q̄ frui

tur et v̄rit v̄r hō. et sic accipiūtur mēb̄a.
 et est ista d̄io satis pueniens huic scie. q̄r cū
 theologia sit de creatore et de creaturis v̄ri-
 le ē v̄r theolog⁹ doceat quō hō p̄ alias res
 tendat in deū. **Ite** opponit de hoc q̄ d̄c
Reo quib⁹ fruendū. q̄r si tres sint res p̄ se
 et nō p̄ accidēs. et a diuersitate rez ē diuer-
 sitas siue multiplicitas fructiōis. ḡ sicut sunt
 tres res: erunt tres fructiōes. **Ite** tres ar-
 ticuli sūt d̄ trib⁹ p̄sonis. ḡ a fili: et tres fructi-
 ones. **Rñ.** **Reo** accipit hic cōiter ad ef-
 fectiā et p̄sonā p̄ sui generalitatē: et quia
 sup̄rum est hoc vocabulū res ab actu aīe. iō
 tres dñr res q̄ tres p̄sonē. s̄z tñ vna res. q̄r
 vna bonitas ē in eis. q̄r ḡ vna bonitas: ideo
 et vna fructio q̄zuis tres res. **Et** qm̄ articu-
 lus dicit quid a p̄te aīe distinguentiā. s̄. intel-
 lectus. et fructio respicit ipsam diuinā essen-
 tiā. et bonitatē. et v̄nionē. affectus cōiter. iō
 fructio est vna. **Ite**z ob̄r. de hoc q̄ dicit.
Ois q̄ fruit v̄rit. q̄r v̄r s̄m. qm̄ multi hoīes
 et bruta frūtur. q̄r p̄ se delectant in dele-
 ctabili. sed nō vtunt. **Si** dicas q̄ d̄r transla-
 tiue. q̄r nō sūt transfertur verbum vtendi?
Rñ. v̄r importat libertatē in sua gēnera-
 li acceptione. **In** sp̄ali importat libertatē cū
 relatiōe ad aliud. Frui importat libertatēz
 cū delectatiōe. et h̄ nec libertas nec collatio
 cōueniat brutis. conuenit tñ eis delectatio.
Ideo v̄r nullomō puenit brutis: frui autē
 puenit eis aliquo mō s̄z i p̄prie. **Ite** videt
 male d̄re. q̄ in hoīe spes ponenda nō ē. q̄r
 de beata virgine cātat. vita dulcedo et sp̄s
 ab ecclā q̄ nō errat. **Ite** iōne. ij. **Accessit**
 ad eū gubernator. glo. nāle ē hoī magis de
 alijs q̄z de se in p̄iculis p̄fidere. **Rñ.** dō.
 q̄ spare de aliquo est dupl̄r. Aut sicut d̄ ad
 iurore. Aut sicut de saluatore. p̄ma spes pōt
 eē in hoīe. s̄a nō. **Vel** est spare finale p̄mū
 et hoc pōt eē tñ in deo. **Vel** t̄pale beneficiū
 et hoc pōt eē in hoīe. p̄mūz si ponit in hoīe
 meretur maledictiōē s̄m vero nō. **Ite**z
 q̄r. quare d̄c de hoīe. Itaqz frater ego fru-
 ar te in dño. magis q̄z de asino. vel de ali-
 qua creatura. cū in omnibus creaturis relu-
 ceat vestigiū diuine bonitatis. **Rñ.** q̄ di-
 carur aliqd aliquo frui in deo: nō facit resp̄e-
 ratio: s̄z magis inh̄itatio. **Enī** conuersa ē p̄-
 pria videt h̄ec. ego fruor dño in te. dū per
 opa scia decum h̄itare in te. et c. figuratiua lo-

cutio. Itē q̄r. de hac soloe. Aug. qua sol
uit auctoritatē pdictam p illā determinatio
nē i dño. s̄z ecc. viij. simplr d̄r fruerē magna
tis. Itē deus. xxvij. filios generabis ⁊ fi
lias ⁊ nō frueris eis. ex hoc implicat q̄ si n̄
peccarent frueret. Rñ. dō q̄ pdicta solō
nō ē gnāis. sed solū ad ppositam auctoꝝ ita
tem. ⁊ iō recurrēdū est ad solutiōē p̄edi
ctam extra litterā in q̄dib⁹. q̄ cū frui accipi
at cōiter: ⁊ pprie. in pdictis auctoritatibus
accipit cōiter tñ. Itē non v̄ valere q̄ di
cit magr. Si enī nec frui nec vritur ⁊ ē. q̄
de⁹ diligit se nō tñ vritur. q̄ nō diligit se pp
aliud. nec frui. q̄ vbi frui ibi ē inheren
tia. ⁊ indigentia. vt dicit Aug. deus autem
vritur q̄ carer. s̄ ⁊ ē. Rñ. dō q̄ fruitio. de
sui generali rōne dicit amoris vnionē. s̄. frui
bilis cū fruente. Qm̄ igit contigit aliquid
vniri sibi ⁊ alijs: puenit nō tñ frui alio. s̄ ē
seipso: s̄z vbi ē vnio ad atq̄z: ibi est depēdē
tia. inherētia. ⁊ indigentia. vbi s̄o ad se
ipsū: si ipsū est sūmū bonū: ibi nō est inherē
tia nec depēdētia. vel indigentia. s̄z oimoda
sufficiētia. Si vero ipsū bonū deficiens ē
indiger. ⁊ inde ē q̄ deus solus seipso p̄fctē
fruitur. nihil aut aliud ab ipso pōt perfecte
seipso frui. solus enī deus est sūmū bonum
⁊ diligit se fruendo se. diligit etiā alia fruē
do se. ⁊ ita nec fruitio dei nec vsus est cum
indigentia. sicut nostra fruitio ⁊ vsus. Itē
obr̄ de hoc q̄ dicit. q̄ bonus est sūm⁹. s̄ q̄
ab eterno bon⁹ ē ab eterno sumus. Rñ.
dō breuiter q̄ hoc ē q̄ bon⁹ dicit cām. s̄z est
cā nālis ⁊ necessaria. ⁊ est cā volūtaria. bo
nitas aut dia est cā n̄ri ēē. ⁊ hōi ēē p modū
volūtatis nō nē. hec aut cā nō ponit effectū
statim cum ē. Itē adhuc obr̄. q̄ nō s̄lī se
quit. q̄ iustus est: iusti sūm⁹. Si dicas q̄ iu
sticia nō est ei⁹ dispō inquantū cā. Contra
sapia est dispō dei inquantū cā. ergo pari ra
tione. q̄ sapiēs est sapiētes sumus. Si tu vi
cas q̄ nō est dispō immediata. sicut bonitas
obr̄ de voluntate que est immediatissima. ⁊
tñ nō sequit. q̄ volēs est: volentes sumus.
Rñ. dō q̄ rō hui⁹ p̄ntie triplex est. Una
est q̄: bonitas ē conditio cāe inquantū cā.
sa q̄: ē. pria ad actū. Tertia q̄: dispō gnāl
in qua p̄sistit vestigiū rō. dicit enim respectū
ad finē. vñ sicut deus vnus imprimit vnita
tem: ita bonus bonitatē. Itē obr̄. de hoc

q̄ d̄r. vt. s̄. ametur pp seipsum tñ. q̄: sicut p
se ad p accē. ita pp se ad pp aliud. s̄z nihil
q̄ puenit alicui p accidens. p̄uēit p se. ergo
nihil q̄ puenit alicui pp aliud: conuenit pp
se. Si ergo virtutes sūt apperēde pp aliud
nō ergo pp se. Rñ. Sicut dicit p̄b̄s. Idē
est finis. ⁊ pp q̄. Finis aut dupl̄r est. Vno
mō finis vitimus q̄ pp̄issime est finis. in
quo est status. Alio mō finis. sub fine: q̄ d̄r
pprie terminus. sic ⁊ p̄o p̄o q̄ diuersifica
tur. At vno mō excludit finē: alio mō nō vt
dicit magr. Ad ergo obr̄ de p se. dico q̄
sicut p se vno mō opponitur ei q̄ est p aliud
⁊ sic idem est per se: ⁊ s̄m q̄ ipsum siue p̄i
mum v̄lē. Alio mo opponit ei q̄ est per
accēs. Sic ⁊ pp se dupliciter accipitur. vno
modo opponit ei q̄ ē pp aliud. Alio modo
ei q̄ est p accēs. q̄ ad illud accidentia: r̄: di
natur. Scdm̄ hoc distinguit magr pp se. ⁊
cōsequenter honestum siue fruibile: ⁊ ipaz
deniqz fruitiōē. Itē obr̄ de hoc q̄ dicit
Et q̄daz sunt res p quas fruimur: vt virtu
tes. Et q̄ solis potentijs possit frui anima.
sine oi enim virtute: pōt frui bono creato
ergo cum magis sit fruibile bonū increatū.
⁊ aia magis ad hoc nata ē. poterit eo frui
solis potentijs. Rñ. dicendum q̄ summū
bonum est: q̄ supra nos est. Ad hoc ergo q̄
illi vniamur. necessario interuenit duplex
medium. Unum per q̄ anima nata est vni
ri. alijs a se diuerso. ⁊ hoc est potentia: aliud
speciale supra hoc. q̄ ipsa subleuet. ⁊ hec ē
virt⁹. Quod obijciat. non est simile. quia
potentia per se potest deficere ⁊ inclinari.
sed non per se eleuari.

Di. secunda.

De citaque vera ac pia fide tenen
dū est. Hec ē s̄a pars. in qua primi
libri materia indagata incipit magi
ster. psequi. Diuiditur autēz hec pars i du
as partes quoniam dupliciter est conside
rare res quibus fruendū est. s̄. in se. ⁊ in cō
paratione ad creaturas. In se ratione trini
tatis ⁊ vnitatis. In comparatione ad crea
turas ratione scientie. potentie. ⁊ volunta
tis. Primo ergo agit de sancta trinitate et
vnitate. Secundo de scientia. poten
tia. ⁊ voluntate. infra distinctione trigesi
ma quinta. Cūque supra differuerimus

De ipsa autem sacratissima trinitate.

b ij

tripliciter potest tractare. **Q**uoniam primo co-
tingit ipsam credere. Secundo creditam intelligere
Tertio intellectam esse siue enuntiare. Crede-
re autem est per auctoritatem. Intelligere per rationem
dicere per catholicam. et rationabile locutionem.

Ideo primo de ipsa trinitate et unitate.
agit secundum quod creditur. Secundo de ipsa. secundum quod credita
per rationem intelligitur ibi. di. iij. Aplos namque
ait. iij. secundum quod credita et intellecta rationabiliter
et catholice exprimitur. i. di. xxiij. post predicta
differendum nobis videtur de novum diversitate.
Et patet ordo. primum enim et verum est ea credere
quod intelligere. multi enim credunt quod non intelli-
gunt. et prius similiter est intelligere quod secundum modum
exprimere. Prima pars. scilicet secundum quod creditur
pertinet presentem distinctionem. Et quoniam materia est
difficilissima. primum ponit modum procedendi. Secundo
vero exequitur ibi. proponimus quod in medium.

Item prima pars secundum tria capitalia habet tres
partes. In prima tangit modum agendi quoniam deus est
cum modestia timore et diligentia. promittens
manum circa quod intendit. In secunda subiungit
intentionem scribentium de trinitate ibi. ij. cap.
Quod autem catholici tractatores. Tertio tan-
git ordinem ibi. Ceterum ut in libro. Adhuc
scribendum de tri. deus est fundatus supra intel-
lectum fidei et cum modestia. et timore. per pi-
culum. Intentio scribentium de trinitate est quod
pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone. et
unus deus. Ordo scribendi est primum per au-
ctoritates ostendere veritatem. deinde per
rationes et congruas similitudines. Propona-
mus quod in medium. hec est secunda pars in qua magister
auctoritatibus sacre scripture intendit ostē-
dere trinitatem et unitatem. Et quoniam sacra scri-
ptura duas habet partes. scilicet novum et veterem testamentum. ideo
primo ostendit hoc per auctoritates. veteris testamenti. deinde
per auctoritates novi ibi. Nunc post testimo-
nia etc. Et quoniam veteris testamenti duas habet partes. scilicet legem et
prophetas in quibus fides explicatur. ideo hoc pri-
mo ostendit per testimonia legis. Secundo per te-
stimonia prophetarum ibi. Ille etiam magister prophetarum
Prima iterum pars in qua probatur per testimonia
legis duas habet partes. Primo enim probatur essen-
tie unitatem. Secundo unitatem secundum trinitatem
ibi. personarum quoque pluralitatem. Similiter il-
la de testimoniis prophetarum habet duas. In prima
probat essentiali unitatem. et personarum pluralitatem
in eodem. in secunda vero in speciali ostendit filij gene-
rationem et spiritus. scilicet processionem ibi. de quoque et

ternam filij generationem. Sicut patet illa
in qua probatur per auctoritates novi testamenti. habet
duas partes. Primo enim probatur per auctoritates
per testimonia iesu christi. Secundo per auctoritates apo-
stolorum ibi. iohannes quoque in epistola. ca. Aucto-
ritates et earum explanationes. et numerus et
diversitates satis patent in littera.

De declaratione eorum quod de sacra tri-
a unitate et unitate dicit magister. iij. pos-
sunt queri circa premissa etiam. Pri-
mo queritur utrum in deo sit ponere essentie
sue nunc unitatem. Secundo utrum in deo sit
ponere personarum pluralitatem. Tertio utrum
in divinis personis sit ponere infinitatem.
Quarto et ultimo utrum in divinis personis
sit ponere trinitatem.

Item circa primum quod in deo sit ponere essen-
cie sue nunc unitatem. videtur ratione ostensiva
triplici hita supposito. quod oportet pos-
tum per eodem ad conceptionem. quod est quod deus est
quo magis excogitari non potest. tunc ratione statim quod non
est nisi in summo et primo. Suppositio prima
est. quod deus est simplicissimus. Ex hoc arguitur.
quod cum nullo alio diverso possit concipere aliquid
quod si concipiat. et differt. non secundum idem. non est ibi
propositio. Si nihil potest concipere. non nec divinitates
nec entitatem. non si sunt duo deus. cum unus sit ens
alter non est ens. si unus est deus alter non deus
non si sunt duo deus non sunt duo deus. Item secunda sup-
positio est. quod deus est omnipotentissimus. ex hoc ar-
guitur. igitur potest facere quod omnia alia potentia sua
nihil possit. non si sunt duo diversi in natura. hoc potest
facere unus de altero. quod alter nihil possit et
ecoverso. sed cui potest potentia auferri non est
deus. non si sunt duo deus nullus est deus. Item
tertia suppositio est. quod deus est simplicissimus. ex
hoc arguitur. non sunt omnia in se ipsum. non omnia alia
ab ipso et ad ipsum. Si sunt duo deus unus est
infra alterum. et ecoverso. Unus est ab alio
non nisi diversum et ecoverso. Unus ad alterum
et ecoverso. sed quod est infra aliud in natura et ab alio
et ad aliud non est deus. non etc. Item hoc potest per
bari per deductionem ad impossibile. Si sunt
duo deus. Aut unus est ubi alius aut non. Si unus
ubi alter. non unus in altero cum sint eodem modo
essendi. non unus est alteri materialiter. non alter non est
deus. Si unus non est ubi alter. non uterque limi-
tatus. non neuter infinitus. Item si sint plures
deus boni. aut unus intelligit alterum aut non. Si
non. ergo uterque est ignotus. si intelligit. aut

g p pſentiam aut p ſpēm. aut p ſeipſum. Si
p pſentiam. g vnus in altero. g deus illabif
deo. 7 pſcit deū. Si p ſpēm. g cōpoſitus. ſi p
exēplar. g vnus ē exēplar alterius. g 7 p
cipiū. Itē ſi ſint duo dī diuerſi quoz vter
qz eſt ſūmū bonū. Aut vnus diligit alterum
vt diligend⁹ ē. aut non. Si ſic. cū vterqz ſit
ſūmū bonū. vterqz ē diligendū amore frui-
tionis. g vterqz fruif altero. ſz qui fruif alio
bono a ſe illo indiget. g vnus indiget alio.
g vterqz ē indigen⁹. g neuter deus. Sz p
plus pōt deus facere qz intellet⁹ nō poſſit
cogitare. ſz intellectus human⁹ vtpote gen-
tium itelligit plures deos oīpotentes. g dō
pōt hoc facere. ſed qquid pōt eē i diuina nā
ē ibi qī eterna. g 7 ē. Itē plura bona ſunt
meliora paupioribus. ſz plures dī ſunt pla-
bona. g melius aliqd erūt. duo qz vnus. ſed
ſm anſel. oē q melius ē circa deum ē ponē-
dū. ergo ē ponere plures deos. Itē quo-
rū ē diuerſa opō diuerſa eſt virtus: 7 diuer-
ſa eſt nā. ſz opō trium pſonaz ē diuerſa. qā
appitio in colūba ſunt ſolius ſpō. ſ. ſolus ſi-
lius aſſūpſit humanā nām. ergo ſūt diuerſi
in ſba. ergo ſūt plures dī. Itē magna po-
tentia ē q pōt magnū. 7 maior q maius. 7
maxima q maximus. ſz deus ſup oīa ē ſūme
potēs. ergo pōt pducere ſūmū ſed hoc ē de
us. ergo cum in eternis ſit idē eſſe 7 poſſe.
ergo 7 ē. Itē. dō q impoſſibile ē eē plu-
res deos. 7 ſi accipias recte ſignificatū hī⁹
noī deus nō ſolū ē impoſſibile. ſed etiā nō
intelligibile. deus enī dicit ſimplr ſūmū. 7 i
re 7 in opinione cogitantis. qz in re iō oīa
ab ipſo. 7 in ipſo. 7 ad ipſum. Et in ipſo
oīo eſt ſtatus. iō impoſſibile ē intelligere ſal-
uo hoc intellectu q aliqd ei parifcetur ali-
ud ab ipſo. Itē nihil deo mai⁹ cogitari pōt
nec etiā equale. qz ſūmū in opinione. iō im-
poſſibile 7 nō intelligibile ē ponere plures
deos. Ad illud g qz obī de genibus. dō
qz nō ſuit intellectus. ſz fictio. pterea nō itel-
ligebant deū ſm nobilitatē diuinā. iō nō va-
let. Et ad illud. plus pōt deus facere 7 ē.
dō q duplex ē intellectus. ſ. rationalis 7 ſā-
taſticus. de pmovez ē. ſz de ſcdo nō. qz mul-
ta poſſum⁹ cogitare ſm fantaſiam: q deus nō
pōt facere: qz nō pūit illi. i quo inconueni-
ens eſt impoſſibile. Ad illd⁹ qz obī. qz plu-
ra bona ſūt meliora paupioribus. dō q illd⁹

h3 vitatē in bono creato 7 finito. qz rōe ſue
finitatis recipit bonitatis augmentū. p addi-
tionē alterius boni. nō aut h3 veritatē i bō
inſinito. qz quātūcūqz addas bonū inſinitū
bono inſinito. ſemp ego intelligo iū de bo-
nitate i vno qzū in plurib⁹. Ad illud qz
obī de diuerſitate opationū. dō q pī 7 ſūi⁹
7 ſpūa. ſ. in oī opatione pueniunt. ſz in rela-
tione differunt. Uſi in incarnatione eſt opa-
tio pductionis illius nature. 7 ē vnio. In
pīmo pueniūt tres pſone. In ſcdo nō. Si-
milr in colūba eſt colūbe formatio. 7 ei⁹ ſi-
gnificatio. In pīmo cōueniunt tres perſone
in ſo nō. Et replū aug. de trinitate q ad ſor-
mationē huius noīa memoria. cōcurrit me-
moriam: intelligentia. 7 volūtas: in hoc nomē
memoria. ſignificat alterā potentia. ſ. ſi mō
ē in ppoſito. Ad illud qz obīcīf qz ma-
gna potentia 7 ē. dō q pducē aliquē ē tri-
pliciter. Vel de ſeipſo: vel de aliquo creato
vel de nihilo. de ſeipſo pōt pducere ſūmū
ſimplr. ſed ille nō erit alius in nā pp nē ſim-
pliciatē. De alio vel de nihilo nō pōt pdu-
cere ſūmū ſimplr: ſz in ger ere. nō pp defectū
potentie agentis. ſz pp defectū creature q
neceſſe eſt eē limitatā. 7 ita non poteſt pro-
ducere aliam deum.

Et cūdo queris vtz ſit ponē i deo p
ſonaz pluralitates. Et qz ſic oſidif
ſupponēdo de deo. iij. Primū ē qz
in ipſo ſit ſūma beatitudo. Scdm ē ſumma
pfectio. Tertū ē ſūma ſimplicitas. Quartū
ē ſūma primitas. Ex pīma ſuppōe arguit
ſic. Si eſt ibi ſūma beatitudo. ſz vbicūqz ē ſū-
ma beatitudo ē ſūma bonitas. ſūma caritas. 7
ſūma iocunditas. Sz ſi eſt ſūma bonitas. cum
bonitatis ſit ſūme ſe cōicare. 7 hoc ē maxie
i pducendo ex ſe equalē 7 dando eē ſūū. g
7 ē. Si ſūma caritas cū caritas nō ſit amor
pīuatus: ſed ad alēz. g requirit pluralita-
tē. Itē ſi ſūma iocunditas. cū nullius boni ſine
ſocio ſit iocunda poſſeſſio. ergo ad ſūmā io-
cunditatē requiritur ſocietas. 7 ita pluralitas
Ex ſa ſuppōe arguit ſic. Si eſt ibi ſūma
pfectio. ſz pfectio ē pducere talē qualīpē
eſt in nā. g neceſſe ē eē multiplicationē. ſed
hoc nō pōt eē h3 aliam eſſentia. ergo opz qz
ſit ſm aliam pſonā. ſine ſuppoſitū. Itē ex
tertia ſuppōe ſic. Si ē ibi ſūma ſimplicitas ſz
ſimplicitas ē q aliqua nā ſit in pluribus vt

ps in vniuersali. s; ex defectu simplicitatis ē
q numeretur in illis. ergo si in deo ē simpli-
citas in nullo deficiēs. erit in plurib; nō nu-
merata eēntia. s; tē. Itē ex quarta suppo-
ne. sic. Si ē ibi pmitas sūma. s; qzto aliqd p
tanto secundi; ē z alioz pncipiū. ergo sicut
essentia diuina q; pma. ē pncipiū aliarū
essentiarū. sic psona pns cū sit pma q; a nul-
lo: est pncipiū. z h; secunditates respectu
psonarū. sed secunditas in deo respectu dei nō
pōt eē nisi actui pūcta. ergo nec ē ptes eē
psonas. S; p vī q ex eūde suppoib; pos-
sit argui prium. z ita destruunt rōes z con-
clusiōes. Si enī ē ibi sūma beatitudo cū bea-
tuz p essentia sibi sufficiat soli. ad beatitudi-
nē. ergo nō est necesse ponere alias psonam
ad beatitudinē. siue iocūditatē. Itē p hāz
suppoēs sic obicit: Si ē ibi pfectio sūma. s;
eq plene z pfecte est essentia. in vna psona
z in plib;. Si ergo vltra pfectionem addi-
tio ē supflua. pluralitas ē supfla. z si hoc est
in diuinis nihil sit supflū. pluralitas nō ē in
diuinis. Itē p tertiā rōnem sic. Si est ibi
sūma simplicitas cū pluralitas oppōat sim-
plicitati. z opposita. nō possūt eē circa idēz.
s; si de; est vn;. z est in eo simplicitas. non
igit pluralitas cū sit p oia simplex. Itē p
quartā suppoēs sic. Si ē ibi sūma pmitas. er-
go cū status sit in pmo pncipio. z status est
in vnitatē. s; pmitas nō ponit pluralitatē s;
vnitatē. s; videt q vna sit tm psona. Rn.
dō q in diuinis ē ponē psonarū pluralitatē.
sicut fides dic z rōes pde ostendūt. si quis
sine pdictiōe psideret. Nā rōe simplicitatis
eēntia ē cōicabilis z potēs eē in plib;. Ra-
tione pmitatis. psona nata ē ex se aliā pro-
ducere. z voco hic pmitatē inasēibilitatēz
rōe cui;. vt dicit antiqua opio. ē sōralis ple-
nitudō in patre ad oēm emanationē. z hoc
ifra. parebit. Rōne pfectiōis ad hoc ē apta
z pmptra. Rōne beatitudinis z caritatis vo-
luntaria. qbus pdictiōib; positio nec ē po-
nere psonarū pluralitatē. Ad illō s; q obī
in dū q beatū p essentia sibi soli sufficit. s;
nō indiget. dō q vez ē q nō indiget nec po-
nif alijs pp indigentia neq; tanq; bificā
s; in bitudie cōicā. Sitr ad illud q obij-
cit. q diuitas eq plene ē i vno vt i plib;. dō
q si sit eq plene. nō tm ita plene declarat. z
pprerea eo ipso quo plene ē in pte redun-
dat i alias psonas redūdātia pfectiōis. Ad

illud q obī q pluralitas repugnat simplici-
tati. dō q ē qdā pluralitas p additionem. z
hec repugnat: quedam per originez; z hec
nō addit. nec pponit. nec repugnat. simplici-
tati. s; poti; solitudini. z sic ē i diuinis vt ifra
parebit. Ad illud. q obī. q i pmo ē stat;
dō q sicut i eēntiis vna ē eēntia pma aqua
sūt alie z ad qz. sic z i psonis vna ē psoa aq
sūt alie z ad quā. z in illa ē stat; originis. qz
illa a nullo. z hec ē psona pns. Vñ aug. illi
psoe appat vnitatē dicēs. i pte vnitatis z ē.

Insequētrio loco qrit vtz i diuinis
psonis sit ponē infinitatē. Et q sic
onidit hoc mō. Quia creatura ē fini-
ta. qeqd ē in ipa ē actu finitū. s; ab oppositis
q; dia eēntia ē infinita. qeqd ē i ipsa ē infinite
s; cū in deo sit nūerus psonarū erūt infinite
z ita erūt infinite psonē. Itē cū duplex sit
ifinitas vtuālis z nūeralis. Infinitas vtuālis
ē i deo. s; pari rōe ifinitas nūeralis. s; sūt in dō
ifinite psonē. Itē ifinita vtuālis cū emanat
fm totā suā infinitatē. nō tm pducit ifinitū
intensiuē s; extēsiuē. s; vtuālis pns i pductiōe
pso narū emanat fm oimodā sui potatē. s; si
tm pducit psonas infinite in vtuāle. imo z
infinite in nūero. Itē hoc ipm onidit sic
multiplicatio psonarū aut ē vtuālis aut non.
Si nō. s; nō d; i diuinis pōi. si ē vtuālis pte. s;
maior multiplicatio erit maioris vtuālis. z
sūme vtuālis ifinita multiplicatio. ergo z ē.

Cōtra hoc onidit quadruplici pdictiōe. q
sumit ad hoc q sep deo ē attribuēdū q no-
bilit; ē. q nec ē ponē psonarū finitā. pri-
ma ē distinctio. s; a ordo. tertia cōnexio. quar-
ta sūma ppletio. Ex pma pdictiōe oniditur
sic. Si ē ibi distinctio nō ergo pfusio. s; vbi ē
ifinitas ibi ē pfusio. ergo z ē. Itē ex scda
sic. Vbi ē ordo ibi ē terminatio qvbi defici-
terminatio. deficit z mediatio. z p pns or-
do. s; vbi ē terminatio nō ē ifinitas. s; si in di-
uinis psonis ē ordo nō est ifinitas. Item
ex tertia sic. vbi ē pnxio nec ē q oēs psoe
pcedant ab vna nā si vna ab aliā z ita pnt
tūc ē ifinita distantia inter pma z vltimāz
s; hoc ē incōueniēs. ergo oēs ab vna. Aut s;
eisdē mōis aut diuersis. Si eisdē. s; nulla di-
stinctio. Si diuersis. s; diuersi mōi emanādi
sūt finiti. ergo z ē. Itē ex quarta sic. Si ē
ibi sūma ppletio. ergo nata ē diuinitas. alia
pplere. ergo ē cōpletio psonarū sic in bti-
tudine. nata ē bificare. s; si eēnt psonē infinite

impossibile eēt aliqua bñficari a deo. cog ēni cuiuslibz psona ē cēnial' de ista bñtudine. cū tota bonitas q ē istale pmiū sit in qualibz psona. ergo aut alia oēs cognosceret. aut n eēt beata sed impossibile eēt oēs cognoscere. cū istus ei' sit finita. ergo rē. Rñ. dō q in diuinis psonis qzū ad numez nō ē ponē infinitatē s; finitatē. Ratio aut hī ē qz infinitas numeralis repugnat pfectōi et ordinī q ē p recessū ab vnitatē siue ab origine sua. Silt et infinitas mol. et iō neutz ē in deo. Infinitas aut istutis ē p accessū ad vnitatē et originē. et iō cū ista sit pfectionis ponēda ē in deo alia nō. Ad illud ergo q obf q qeqd ē in deo ē infinite. dō q vez ē infinite. s; nō qualicūqz infinite. s; illa qua deus ē infini'. et h ē infinitas imēstratī. et tali mō ē trinitas infinita: nō infinitate numerali q n cōgruit deo. Ad aliud q obijcit. q infini ta istus infinite emanāo pducit infinita. dō q die istuti nō puenit pductio nisi psci. et iō deo nō cōuenit ei pductio alicui' infinitatis. nisi illi' q stat cū sūma pscōe. hec aut n ē infinitas numeral'. et iō nō est in deo. Ad vltimū q obf. q potētie ē se multiplicare. dō q nō oī mō ē potētie. s; pfecte se multiplicare potētie ē. et iō nō seqt. s; magis se multiplicare ē maior pfectio. nisi intelligat pfecte. s; infini te se multiplicare fm numez ē impfē. et iō non conuenit deo.

Barro et vltimo qrit vtz in diuinis psonis sit ponere trinitatē. Et q nō imo magis dualitatē oñdit sic. pater totū q pōt dar filio. s; q dar totū q pōt non pōt ampli' dare. ergo nec aliā psonā pducē cū illud sit dare. Itē pī generat filiū tāqz sbū p oia equalē: et p oia dicēs: et expmēs ipm. s; multiplicatio psonaz est ad declaratiōē istutis. ergo vī q supfluat aliuz pducere. Itē oñdit q debeat ibi ēē quaternitas per rōez emanatiōis. qz enī filius emanat p generationē nō p pcessionē. iō qzuis nō generet. tñ spirando pducit. eadē rōe vī q spūs. s; qzuis nō pducit spirando possit generare siue generat cū nō generet. Itē cū in diuinis sit duplex modus pducendi. s; vnus p modū nē. ali' p modū volūtatiōis. et ibi debeat ēē cōpleta rō pductiōis. vī ēt q debeat ibi ēē mod' pducēdi terti' p modū artio. et si sic. erit ibi ponere quartā psonā.

fm hūc modū pducendi. Sed s. q sit ibi trinitas tñ. oñdit ex suppositiōib' supi' scia qz nec ē in illa trinitate ēē beatitudinē. pfectionē. simplicitatē. et pmitatē. Ex prima suppōe oñdit sic. Si ē ibi sūma beatitudo. s; sūma pcor dia. ergo ē germanitas sūma et sūma caritas. sed si eēt plures qz tres nō eēt ibi sūma germanitas. si pauciores non esset ibi sūma caritas. ergo sit tñ tres. Probato minozio. Si est ibi quarta psona. Aut pcedit ab vna. Aut a duabus. Aut a trib'. Si ab vna vel a duab' tñ. tūc n pscē et equalr puenit cū oibus. Si aut a trib': tūc due psonae intermedie magis pueniūt adinuicē qz cū extremis. quia pducuntur et pducūt. et ita nō ē ibi pfectus nex'. Itē si essent pauciores qz tres nō eēt ibi pfecta caritas. qz pfect' amor. et ē liberal'. et ē cōia. qz liberali' iō tendit in altez: qz cōio. iō vult illū diligere ab altero et diligere altez sicut se et a se. s; ē ibi dilectio et p dilectio. hoc aut nō pōt esse minus qz in trib'. Ex ista suppōe sic. si est ibi sūma pfectio. s; psona pducens pfecte pducit: et qzū ad modū pducendi. et qzū ad eū q pducit: sed nō repit nisi duplex modus pducēdi nobilit'. Omne enī agens. aut agit p modū nē. aut p modū volūtatiōis sicut vult pbs. s; his duob' modis. et tñ his pducit: s; psona pducta quoz istoz mōz est pfectissima. s; si vltra pfectionē oē q est supfluit et q ē citra deficit. nec ē tñ duas ēē psonas emanātes. et nō plures nec pauciores et vna aqua emanāt. s; tñ tres. Item ex tertia sic. Si est ibi summa simplicitas pater totum dar cuiuslibet. ergo procedentes siue emanantes non distinguuntur penes ea que accipiunt: sed penes modum accipiendi. vel emanandi. sed duo tantum sunt modi emanandi. ergo non possunt esse nisi due persone emanantes. et tertia producat. ergo rē. Item ex quarta sic. Si ratione primitatiōis est ibi summa secunditas. nulla persona potest producere alio genere producat. quo producat. quia respectu illius non est prior. ergo cū due persone emanent secundum duos modos emanandi impossibile est quod his modis producant. et non sunt alij modi. ergo non possunt producere aliam personam. ergo sunt tantum tres.

Respondeo dicendum quod
b iij

sicut fides catholica dicit. ponere ē tñ tres
 psonas nec plures nec pauciores. ⁊ ad hoc
 sumit rō necessitatis ⁊ pgruitatis. Rāō
 vtiq; necessitatis. qre nō possunt ēē paucio
 res q̄ tres. Et sūma beatitudo. Et sūma
 pfectō. Nā sūma beatitudo exigit dilectōes
 Sūma pfectō duplicē emanatiōē. s. nāe. ⁊
 liberalitatis. ⁊ ad h̄ ad minus exigunt tres
 psonas. Itē rō necessitatis. qre nō possūt
 ēē plures est sūma simplicitas q̄ nō parit p-
 sonas distinguī nisi sūm mod⁹ emanādi. Et
 itē pncipalis secunditas. q̄ nō pmutit pso-
 nam pducere aliq̄ gñe emanatiōis. nisi sūm
 rōem intelligēdi sit prior illo. Nā pma pso-
 na q̄ est innascibilis. ⁊ inspirabilis gñat. ⁊
 spirat. Scōa q̄ inspirabilis s; genita. n̄ gñat
 sed spirat. Tertia vero psona q̄ spirat ⁊ p-
 cedit a generāte. nec gñat nec spirat. ⁊ iō im-
 possibile est ēē plures quā tres. Rō con-
 gruitatis sumit ⁊ ex sufficiētia pbinatiōis
 ⁊ ex pfectiōe numeri ternarij. Ex suffici-
 entia pbinatiōis q̄ cū amor sit in oib⁹ per-
 sonis v̄r dicit Ric. ⁊ nō sit nisi triplex amor
 videlz gratuitus ⁊ debitus. ⁊ ex vtracq; p-
 mirtus. tñ tres erūt psonas. vna q̄ tñ dat in
 qua ē amor gratuit⁹. Alia q̄ tñ accipit in q̄
 ē amor debitus. ⁊ media q̄ dat ⁊ accipit in q̄
 est amor ex vtracq; pmirtus. Itē alio mō
 possunt pbinari h̄ rōem originis. ⁊ h̄ cō-
 binatiōis sufficiētia in trib⁹ p̄sistit. Nā prin-
 cipit intelligere psonam q̄ est pncipiū psonae ⁊
 nō est pncipiatum. ⁊ rursum psonam que ē
 pncipiatum ⁊ nō pncipium psonae. ⁊ tertio
 modo personā que est pncipiatum. ⁊ pnci-
 pium. quartus autē modus q̄ nec sit pncipia-
 tum nec pncipium est oīno impossibilis. ⁊ n̄
 intelligibilis. Ratio pgruitatis ex parte
 numeri est. q̄ numerus iste. s. ternarius. h̄z
 in se primā perfectionē ⁊ sūmā. siue p̄sidere
 tur in se. siue in q̄ritate p̄tinua. siue in na-
 tura. In se habet p̄mā pfectionē qm̄ p̄mus
 numerus est qui constat ex oib⁹ partib⁹ su-
 is. s. vnitatē. ⁊ dualitatē. q̄ simul iuncta faci-
 unt tria. Scenarius autē dicitur primus per-
 fectorum. quia constat ex oibus partib⁹ suis
 aliq̄ris. s. tribus. duobus. ⁊ vno. Item sū-
 ma pfectō est in eo. quia vnitatis que ē p̄n-
 cipium ⁊ cōpletio oīs numeri reflecta sup se
 reduplicatiōe perfecta qualis est in solido
 quadrato. triplicatur sūm rōem rō remanēo

vna sūm veritatē. v̄t si dicat semel. vnum se-
 mel. ⁊ istud ē valde sile trinitati increate. in
 qua in vnitatē sbe est trinitas rōnum. nō tñ
 est oīo sile q̄ ibi cū vnitatē sbe. est trinitas
 rōnum ⁊ rez. s. personarū. hic tñmō rōnum.

Silt si p̄sideretur numer⁹ iste in q̄ritate
 p̄tinua habz in se primam. pfectōem ⁊ sūmā
 Primā q̄ omīs q̄ritas h̄z primū medium
 ⁊ vltimū. Sūmā q̄ pfectō q̄ritatis p̄tinue
 sup̄ma consistit in trina dimēsiōe. s. longi-
 tudine. latitudine. ⁊ altitudine. ⁊ h̄ est q̄ dic-
 ph⁹ in principio. de celo ⁊ mundo. Omne
 enim pfectum in trib⁹ vicinū ⁊ h̄ numero
 adhibuimus nos metip̄os magnificare dñm
 vñū creatōem oīum eminentē p̄prietatib⁹
 eoz que sunt creata. Silt si p̄sideret iste
 numerus in creatura. h̄z in se p̄mā pfectōem
 ⁊ sūmā. p̄mam. q̄ trinitatem. vestigiū p̄tin-
 git rep̄ire in qualz creatura q̄ritūcūq; pua.
 q̄ritūcūq; mima. perfecta. q̄ sūm trinitas
 rez ymaginis reformatiua ⁊ disformatiua at-
 tenditur sūma ⁊ nobilissima pfectiō creatu-
 re. s. beatitudo. Ad illud. q̄ obicitur. q̄
 pater dat filio totū q̄ p̄t. dñs q̄ verū est sed
 nō dat oī modo quo p̄t. ⁊ iō in illatiōe ē ac-
 cedens. nō p̄t ampli⁹ dare. q̄ nō alia psonā
 pducere. q̄ hoc nō ē dare apli⁹ s; alio mō.

Silt sequēs p̄z q̄ filius nō oīmodo dila-
 rat. q̄ ⁊ si sūm rōem nāe. nō tñ sūm liberalita-
 tem volūtatis. nisi in q̄ritū ex ip̄o verbo. pce-
 dit sp̄s. Ad illud. q̄ obicit. q̄ sp̄s. s. debet
 generare. dñs q̄ nō ē sile. q̄ psona filij p̄ce-
 dit spiratōem iō h̄z rōem p̄mitatis. persona
 sp̄s. s. sequit generatōem. ⁊ iō nō gñat q̄ n̄
 est innascibilis. Ad illud. q̄ obicit d̄ tertio
 mō emanādi. s. de arte. dñs q̄ ars nō h̄t se-
 cunditatē ad emanandū siue ad pducendū
 nisi p voluntatē. ⁊ iō modus ille nō d̄z disti-
 gui a modo pcedēdi p modū liberalitatis.
 siue volūtatis. Vel alit ⁊ melius. modus p-
 ducendi p artem. conuenit cū modo pducē-
 di. per naturam. in hoc q̄ vtrōq; pducit
 sile. differt autē q̄ in pductione naturali p-
 ducitur sile in substantia ⁊ nā. alius in pso-
 na. in pductione autem artis pducitur sile
 sūm rōem forme exemplaris. dissimil vero
 in substantia ⁊ natura. Talis autē modus p-
 ducēdi ē incōp̄sibilis diuine essentiae q̄ non
 p̄p̄atur diuersitatez essentiarū.

⁊ a parte vero ista circa l̄ram p̄mo

est dubitatio de b q dicit magr. q purgatissimis mentibus cernit. vñ enim male dicitur. q nulla mens dum e in via est purgatissima. s3 tñ in patria. R. dñ q mēs ad b q deum pfecte pemptet indiget purgari quo ad intellectum et affectu. id dicit p iusticia. fidei. i. pñdem. q facit iustum in ope et p se purgat intellectum. sed iusticia affectu. vñiusq3 aut purgationis triplex est gradus. R. az intellectus purgatus e cū abstrahit a sensibilib3 spēs purgatio. cū mundat a fantastici3 ymaginib3. purgatissimus cū a pbicis rōnib3. gradus affectus sunt isti purgat affectus cū mūdatur a culpa. purgatio: a seq̃la. purgatissimus ab occasione. et in b statu e ydoneus contemplari. Itē opponit de b q dicit mentis hūe acies inualida in taz excellēti luce n̄ figuratur. et c. vñ enim q etiā mūdatur nō figuratur ibi q: q̃stūcūq3 mandatur adhuc excēdit lux illa in ppositionabilē acie mentis. q si ppter sui excellentiā nō pōt videri an habente fidem. nec etiā ab hñte. R. differt dñe. pñderari. et figi. et cōp:ehēdi. Considerari pōt a mente nō mūda. S3 figi nō pōt in illa nisi mens pura. Cōp:ehēdere. non pōt nisi immēla. R. az aut q nō pōt figi e duplex. vna q: est sup̃ intellectū. et iō intellectus in ea non figuratur nisi hēat gluten affectus s3 statim recidit. Alia rō q: oculus sanus e illi luci pportōabilē q̃litate. et si n̄ q̃ntitate sed oculus infirmus siue tipp3 vñ q3 mō in pportōabilē. et iō non figit. Itē obicitur. de hoc verbo ambrosij. deus nomē est nāe et oñs nomē est potestatis. q dicit dama. q hoc nomē deus imponit ad opationē. vñ dñ abethin. q est ardere. vel a thetin q est fouere vel a theaste q est videri. R. dñ q de hoc noie et pñlibus est loq duplex. aut q̃stūm ad id cui imponit. et sic est nomē nāe q: ei imponit q est sūma nā. aut q̃stūm ad id a quo imponit et sic est nomē opatiōis. q: imponit ab opatione. Itē querit de hac circūlocutione. Ego su3 q su3. vñ b nomē ergo sum. et c. sit nomē essētie vel pñone. et q pñone vñ q: pñomen demonstratiuū certā significat pñonam. et itez loqui est actus pñone. Si forte dicas q ego: q: significat originem stat p persona patrii. sum q: actum egredientē. p pñona filij qui relatiuū vñ q3 neciens. pñ pñona spēs. hoc ubi est q: p

eodem stat relatiuū et antecedēs. R. dñ. q illud nomē. q est. et ego su3 q su3 est nomē essētie pñic: b enim e qdam circūlocutio significans entitatē. i oimoda perfectione et absolutidē et hoc est nomen pñum diuine subitātē. et q obicit q pñome significat certam pñonam. dñ q pñōa ibi dñ certum suppositum verbi. et hoc e sba et nā. Itē queritur. de hac auctoritate. faciam9 hoies ad ymaginē et similitudinē nřaz. vñ ymago iter iōi p pñona. aut pro essētia. Si p essētia q idē est dicere ymaginē nřam q essētiā nřam. Si pro pñona nō dñ dñi nřa s3 mea. Si pro ymagine creata nihil ad ppositum q: p hoc nō pbarur vnitas nāe. R. dñ. q bñ q sci hic accipiunt. ymago et similitudo dicit essētiā. importat enī ymago vnitate3 cū distinctione et similitudo sifr ppter intrinsecā relatiōem. et iō in b noie ymago et similitudo q̃stū ad aliqd sue significatiōis nōf. vnitas essētie. q̃stūm ad aliqd notat pñalitas. pñonaz. et iō aliter exponit Aug. alr exponit hylarius. Aug. pñderat pñ significati. s. essētie vnitate. s3 hylari9 torū. vñ dicit q no mine ymaginis et similitudinis simul intelligit vnitas et pñalitas. Sifr Aug. in hoc q dicit faciamus et nřaz. pñderat solū pñificatus et iō pñalitatē. hylari9 vero pñderat et significatū. et pñificatū. iō in viro q3 dicit itelli gl pluralitatē. et vnitate. Itē hylari9. dñ. neq3 diuersitatē duob9 admisceri alterius ad alterū similitudo pmittit. Sed pñ. similitudo e rez differētiū eadē q̃litas. q similitudo cōpñit secū dñaz. R. dñ. q e similitudo h3 accēs et similitudo h3 sbaz. et h e duplex h3 totū et h3 pñe. Similitudo h3 accedēs vñ h3 pñe sbe admittit diuersitatē. s3 nō similitudo h3 totū. Et qm in diuina essētia e sūma simplicitas. iō nō pōt eē similitudo. h3 accedēs neq3 bñ partē. et iō similitudo nō cōpñit diuersitatē nāe. Itē obicit. de b q dicit magr. significauit noie pñō: tñ nō poni aliqd s3 remoueri. q: ex hoc vñ q ois nuā dñctō h3 ip3 nihil ponit s3 tñ priuat. s3 b vñ fallū cū enī in diuinis sit vera pluralitas pñonaz. nō tñ pñuatiue. s3 etiā politiuē vident dñi. R. h fuit positio magistri q cōiter nō tenet. q: nō h3 veritatē. sic isra meli9 parebit. tñ magr excusat q: dixit q nō ponit aliqd noia numeralia. q: ipo: tar numez q nō est. pñue i diuinis. numer9

enim creat ex unitatū aggregatiōe et distinc-
tione. et distinctio unitatū sit triplici. Cōti-
nui diuisiōe. formaz dispatōe. et gradu siue
ordine. qm̄ igit. i diuisiō nō ē aggregatiō nec
talis distinctiō. iō nec numerus p̄p̄ie. Itē
q̄ritur de b. q̄ dicit. In p̄ncipio creauit d̄s.
q̄re b̄ nomē de⁹ magis stet siue supponat. p
persona patris. q̄ p̄sona filij. et quō trini-
tas. intelligat ex b̄. Ad b. d̄s. q̄. viij. mo-
dis inuit nobis p̄sonaz pluralitas i scrip-
tura. Primo mō significatiōe. Barth̄.
vlt. In noīe p̄ris et filij. et sp̄s. s. Secūdo mo-
do p̄significatiōe. gen̄. i p̄ncipio. vbi hēmus
nos d̄s. heb̄. ei hēnt helo yn. q̄ ē noiatiuus
pluralis h̄i singularis. bel. Tercio modo
suppōne. vt cū d̄r de⁹ genuit deū. puer. viij.
An oēs colles ḡnauit me d̄s. Quarto
mō appropriatiōe. vt ibi. In p̄ncipio crea-
uit de⁹. et c. d̄s patri et p̄ncipiū filio. Quinto
mō iteratiōe. vt ysa. vj. Sc̄us. sc̄us. sc̄us d̄s
de⁹ sabaoth. Sexto mō. ordine verborū
p̄o. B̄ndicat nos d̄s d̄s n̄r b̄ndicat nos d̄s.

Septimo mō p̄mōtiōe i actiū missiōis. vt
cū d̄r gal. iij. Misit de⁹. et c. Octauo mō
app̄itione. sicut appuerūt abrah̄e. tres viri
gen̄. xviij. Item obicif de hoc q̄ dicit. Il-
le. et maximus. p̄phaz q̄ sup illud Barth̄.
xviij. appuerunt illis moyses et helias. dicit
glo. helias fuit maxim⁹ p̄phaz. non ḡ. d̄s.

R̄. sp̄s p̄phie in maiori habūdātia dat⁹
p̄phaz d̄ni facit excellētiōe. p̄t ḡ duplicif
dari in maiori habūdātia. aut q̄ ad plura.
aut q̄ ad altiora. Velie dat⁹ ē ad plura q̄
ad futuroz p̄uisionē et miraculoz opatōez.
sed dauid ad altiora. q̄ sicut p̄ ex ei⁹. p̄ph̄ia
plura vidit et clari⁹. q̄ p̄ph̄ia intellectuāli.

Itē obicif. de hoc q̄ dicit. d̄s possedit.
q̄ possessio est rei inferioris. ordo rei poste-
rioris. p̄ceptio similis in sexus fragilitatez.
et part⁹ s̄lfr. q̄ nō p̄ueniunt diuinis. R̄. sa-
piētia describit per p̄paratōez ad effectus
et per comparatiōē ad p̄ncipiū. Et quā-
tum per comparatiōē ad effectus. habz in
se thesaurum infinitum in numerositate. et
h̄z ordinem in discretiōe. iō describitur per
verbuz possidendi et ordinandi. per compa-
rationem ad suum p̄ncipiū emanat ema-
natione intrinseca. in eo q̄est de substantia
emanantis. ideo describitur per verbū cō-
ceptiōis et p̄turiōis. Bi. iij.

Postolus nāqz ait q̄ inuisibilia dei
et c. Superi⁹ egit magi de sancta tri-
nitate et unitate in quātz creditur.

In hac b̄a pre agit de ipsa in q̄tum intelli-
gitur. Et b̄ paro diuidit in tres p̄es. In p̄-
ma quarū ad intelligendū trinitatē adducit
congruas s̄litudines et rōnes. In b̄a soluit
emergentes dubitatiōes. di. iij. in p̄ncipio.
hic oritur q̄. stat et c. In tertia illi dubita-
tiōib⁹ solutis determinat trinitatis. et vni-
tatis p̄p̄ietates et p̄ditiones in fra. di. viij.
Nunc de veritate siue p̄p̄ietate. et c. Itē
p̄ma pars h̄z duas. In prima adducit s̄litu-
dines longinquas. In b̄a s̄litudines p̄p̄i-
quas siue exp̄ctas. q̄ attendunt in ymagi-
ne ibi. Nunc vero ad eaz iā p̄ueniamus dis-
putatiōe. Itē p̄ma pars h̄z duas partes.
In p̄ma ostendit unitatē. In b̄a trinitatem
ibi. Nunc restat ostēdere verū p̄ ea q̄ facta
sunt. et c. Prima pars. h̄z q̄tuor particu-
las. In p̄ma p̄bat auctoritate apli. ro. i. q̄
deus est cognoscibilis p̄ creaturā. In b̄a ve-
ro adducit varios modos cognoscēdi. et rō-
nes ibi. Nam sicut ait ambrosi⁹. In tertia
vero dicit illos modos i auctoritate apli in-
plicari. ibi. Ecce tot modis. In q̄rta tan-
git qd per p̄dictas rōnes possit p̄bari. s̄. es-
sentie unitas nō trinitas. ibi. b̄ aut oia ad
unitatē. et c. Nunc restat ostēdere verū
et c. Supra ostēdit magi per rōnes die
essētie unitatē siue entitatem. In hac b̄a pre ostē-
dit trinitatē. s̄litudine longinq̄ q̄ attenditur
i uestigio. et h̄z b̄ caplm̄ q̄tuor p̄riculas. In
p̄ma ostēdit magi rōem uestigij in creatura.
In b̄a ostēdit qd R̄ear uestigio i c̄ratore. qm̄
trinitas. appropriatoz. s̄. origis. pulchritu-
dinis. et delectatiōis. vt singula reddant sin-
gulis. ibi. In illa enim trinitate summa. In
tertia docet p̄templari i deo trinitatē. p̄ p̄si-
deratiōez uestigij. in creatura. ibi. p̄ p̄sidera-
tiōē itaqz creaturaz. vbi ostēdit trinitatem
appropriatoz in deo. et q̄stum ad actū p̄di-
tōis. et q̄stum ad actū reformatiōis. In q̄rta
aut p̄ticula ostēdit q̄ p̄sideratiō trinitatē p̄ ve-
stigiū nō ē sufficiēs. s̄. lōginq̄ ibi. Ecce ostēdū
ē qualis i creaturis. Nunc vero ad eā iā p̄-
ueniam⁹ disputatōz. Nec ē b̄a p̄o ist⁹ distic-
tōis. i q̄ m̄. p̄bat trinitatē et unitatē. p̄ s̄litu-
dinē. p̄p̄inquā et exp̄ctas cuiusmōi ē ymago.
Et diuidit b̄ p̄o in duas p̄es. In p̄ma p̄te

oñdit trinitatē. ⁊ vnitatē i creatore. p trini-
tatē ⁊ vnitatē pñderatā i potētis aīe. In ſa
ſo in hitib⁹ ibi. pōt ēt alio mō aliſqz noib⁹
Pria itēz pā hz q̄ttuor pñculas. yn pma
quaz oñdit vbi q̄renda ſit ymago. i aīa. qm̄
in pte ſupiori. ⁊ i tribo potētis ei⁹. ſ. memo-
ria. itelligētia. ⁊ volūtate. In ſa vero t̄git
ymagis pñdēs q̄ ſūt triū. vnitās ⁊ eq̄litas
ibi. h igit tria vt ait Aug. ⁊ c. In tertia ſo
mouet ⁊ ſoluit dubitatōes q̄ oriū ex predictis
vtrū. ſ. aīa ſit ſue potētie. ibi. hic attēdēdūz
eſt diligēter. In q̄tta ſo docet cauē erro-
rem q̄ poſſet cārī vel oriū ex oñſione trini-
tatis creare. q̄ oimoda eēt ſilitudo ad iere-
atā. vbi oñdit. q̄ maria ē diſſilitudo ymagi-
nis ad deū. ibi. Verū tū caueat. Pōt etiā
alio mō aliſqz. ⁊ c. Nec ē ſa p pñs ſe hui⁹
diſtin. In q̄ intēdit iueſtigare magi ymagi-
nē in hitib⁹ aīe ſz q̄ poſſibile ē. Et diuidit
h pñ. in q̄ttuor pñculas. Pñmo enī illa tan-
git. i q̄b⁹ ymago attēdit trinitatē. q̄ ſūt. mēs.
noticia. ⁊ amor. Scōdo illis pñctis oñdit q̄
i hīs attēdit ymago p pñalitātē. o. dīnez.
⁊ eq̄litatē. ibi. Nec aut tria cū ſint. ⁊ c. Ter-
tio oñdit quō mēs rōalis incōtēplatōe trini-
tatis creare. pñcit ad vidēdū ⁊ cognoscēdū
trinitatē i creatā i vnitatē. ibi. Adēnō itaqz
rōnal. pñderatō hec tria. Quarto ſo breui-
ter recolligit q̄ ſup ſūt dñōſtrata. ibi. Qua
p pñpter iuxta cōſiderationem.

B intelligētiā eoz q̄ i pte pñma pñ-
tia diſtinctōis t̄gūt. q̄ttuor q̄runt.

Primū ē vtrū dñs ſi cognoscibilis a
creatura. Scōz vtrū ſi cognoscibilis p ere-
aturā. Tertiū vtrū mod⁹ cognoscēdi per
creaturā pueniat hoi. q̄ttuz ad oē ſtatū ſ. in
nocētie. ſtatū nāe lapſe. ⁊ ſtatū nāe glificate.

Quātū ē qd ſit dñs cognoscibile p creaturā.

Irea pñmū. qd nō ſit dñs cognoscibilis a
creatura. oñdit p auctōritatē diony-
ſij. dñs di. nō. deū neqz dicē neqz itelli-

gere poſſibile ē. Itē oñdit rōe p q̄drupli-
cē ſuppoſitōez quā neceſſe eſt eē i cognitōe
ſ. ppoſitionē. vñionē ſine receptionē. Judi-
ciū. ⁊ info. matōez. Intellect⁹ enī nō itelligit
niſi q̄ ē ſibi p pñōrōabile. ⁊ q̄ ſibi aliq̄ mō vni-
tur. ⁊ a q̄ actōe itelligētie iſo. mat. Et p
ma ſuppoſitōe arguit ſic. Neceſſe ē eē ppo-
rōez cognoscētis ad cognoscibile. ſz dei ad i-
tellectū nō ē ppo. tio. qz dñs ē iſinit⁹. ſz itel-

lect⁹ ſinit⁹. g. ⁊ c. Pñterea ſi ē aliq̄ ppo-
tio. qd nō ſit ſufficiēs vt. qz pñ⁹ diſtat vey in
creatū ab intellectu hūano. q̄z q̄libet creatū
itelligibile a ſenſibili. ſz ſenſ⁹ q̄ ē pceptiuus
ſenſibili nūqz eleuat ad cognitōnē itelligi-
bilis creati. g. nec intellect⁹ vñqz eleuabitur
ad cognitōnē itelligibilis i creati. Itēz ex
ſa ſuppoſitōe ſic. Neceſſe ē eē vñionem co-
gnoscibilis ad cognoscēre. ita qd vñū ſit i alte-
ro. ſz cognoscēs nō ē icognoscibili ſz ecōuer-
ſo. ſz i poſſibile ē iſinitū capi ab ipō ſinito. g. i
poſſibile ē eē i illo. g. deū eſſe in intellectu ē i
poſſibile cū ſit iſinit⁹. Itē ex tertia ſup-
poſitōe ſic. Ad cognitōez neceſſe ē eē i cog-
ſcēre iudiciū de cognito. ſz oē iudiciū hz poſ-
ſe ſi iudicatū. ſinitū aut nō hz poſſe ſi iſinitū
g. de illo nō iudicat. ſz ad cognitōez regreba-
tur iudiciū. g. intellect⁹ ſinit⁹ nō cognoscit dñm
iſinitū ſi quē nō hz poſſe. Itē ex q̄tta ſic.
Neceſſe ē itellēm cognoscēre iſo. mat. a co-
gnito. ſz oē qd altēz iſo. mat. aut iſo. mat. per
eſſentiā. aut p ſilitudinē. ſz dñs nō iſo. mat. p
eēntiā. qz nulli vñit vt forma. nec p ſilitudi-
nē abſtractā. qz ſilitudo abſtracta ē ſpūaliō
eo a q̄ abſtrahit. dñs at nūqz ē ſpūali⁹ nec pñ-
eē. g. ⁊ c. Cōtra aīa rōal ē ad ymaginē dñi
ſz ſic dicē Aug. i li. dñs tri. ⁊ ē i lra. pñtis di. E o
mēs ē ymago q̄ capax dñi. ⁊ pñcepo eē pōt
Lape aut nō ē ſz ſbz vel eſſentiā qz ſic ē in
oib⁹ creaturis. g. p cognē ⁊ amorē. g. dñs pōt
cogſci a creatura. Itē rōne oñdit ſic. Dñs
cognitō ſpūal ſit rōe lucis. ⁊ rōe lucis iſtate
vt dicē Aug. iſo. llogis. ſz lux ē maxie cogſci-
bilis. ⁊ dñs ē ſūma lux. g. maxie ē cognoscibilis
ipi aīe. g. ⁊ c. Itē cū ſit cognitō aliq̄ p pñ-
tiā aliq̄uz p ſilitudinē. illa cognoscūt veri⁹
q̄ cognoscūt p pñtiā vt dicē Aug. ſz dñs ē ipi
aīe vñit⁹ p pñtiā. g. dñs veri⁹ cognoscit q̄z
alia q̄ cognoscūt p ſilitudinē. Itē ſic ſe hz
ſūma bonitas ad dilectōez. ſic ſūma veritas
ad cognitōez. ſz ſūma bonitas eſt ſūme ama-
bilis ab affectu. g. ⁊ ſūma veritas eſt ſumme
cognoscibilis ab intellectu. Item vñum
quodque efficitur poſſe in id ad quod
naturaliter ordinatur. ſed intellectus noſter
naturaliter ordinatur ad cognitōnem ſum-
me lucis. ergo illa maxie cognoscibilis.

R. dicendum. quod deus in ſe tanquam
ſumma lux eſt ſumme cognoscibilis. ⁊ tan-
quam lux ſumme intellectuz noſtrū pñlēs.

etiam nostrum plenum et quantum est de se esse summe cognoscibilis. et nobis nisi esset aliquis defectus a perfectis cognoscendis. qui quidem non tollit perfecte nisi per deiformitatem glorie. procedere igitur sunt rationes quod deus sit cognoscibilis a creatura. et etiam clarissime cognoscibilis quantum est de se nisi aliquid esset impedimento vel deficiente ex parte intellectus sicut post patebit. Ad obiecta incommensurabilia. ubi quod est cognitio per apprehensionem et per comprehensionem. Cognitio per apprehensionem persistit in manifestatione veritatis rei cognite. Cogitatio vero per comprehensionem persistit in conclusionem totalitatis. Ad primam cognitionem requiritur proportionem puenientie. et talis est in anima respectu dei. quod est quodammodo anima omnia per assimilationem ad omnia. quod nata est cognoscere omnia et maxime est capax dei per assimilationem. quod est imago et similitudo dei. Quantum ad cognitionem per comprehensionem requiritur proportio equalitatis et equantitatis. et talis non est in anima respectu dei. quod anima est finita. sed deus est infinitus. et ideo habet non habet. et de hac intelligit dionysius. et de illa currit obiectum. de alia vero non. Ad illud quod obicitur de distantia intelligibilis. et sensibilis. ubi quod est distantia secundum rationem entis. et secundum rationem cognoscibilis. primo modo est maior distantia. secundum modo non. quod utrumque est intelligibile. secundum deum et anima non sic est de intellectu et sensu. quod sensus est potentia determinata. sed intellectus non.

Ad illud quod infinitum non capit a finito. dicitur aliquod quod capere infinitum est dupliciter. scilicet quantum ad essentiam. et sic capit. et quantum ad virtutem. et sic non capit sicut punctum a linea totius accingit secundum substantiam. sed non totaliter secundum virtutem. Sed ista solo non videtur solvere. quod in deo idem est essentia. quod virtus. et utraque est infinita. Ideo ubi quod duplex est infinitum. Anum quod se habet per oppositum ad simplex. et tale non capit a finito. quale est infinitum motus. Aliud est quod habet infinitatem cum simpliciter. ut deus. et tale infinitum quod simplex est ubique totum. quod infinitum in nullo sic est. quin extra illud sit. Sic intelligendum est in cognoscendo dei. Et ideo non sequitur. quod si cognoscitur totus quod comprehendatur. quod intellectus eius totalitatem non includit. sicut nec creatura immensitatem.

Ad illud quod obicitur iudicandum habere posse et esse. ubi quod iudicare de aliquo est duplex. Uno modo discernendo utrum sit vel non sit. et hoc modo puenit iudicium omni intellectui cognoscendi respectu omnis obiecti. Alio modo approbando vel reproban-

do utrum debeat ita esse. et sic non iudicat de veritate. sed secundum ipsam iudicat de alijs. sicut dicit Aug. de vera reli. quod index non iudicat de lege. sed secundum ipsam iudicat de alijs. et de hoc modo verum est quod dicit Aug. quod nullus de illa veritate iudicat. nullus tamen sine illa iudicat. et de hoc modo verum est quod opponitur quod iudicans potest esse iudicatum. de hoc vero non est verum. quod potest esse. potest tamen dirigi ut in omnem amminiculo illius.

Ad illud quod ultimo obicitur de informatione. ubi quod deus est plenus ipsi a se et omni intellectui per veritatem. ideo non est necesse ab ipso abstrahi similitudinem per quam cognoscitur. nihilominus ratio ubi cognoscitur ab intellectu. informat intellectum a quadam notitia que est velut similitudo que dam non abstracta. sed impressa inferiori deo. quod in nostra inferiori est superior. anima quod facit ipsam meliorem. et hoc dicit Aug. tract. de tri. ca. xi. que. admodum cum per sensum corporis dicitur cum corpora sit aliquid eorum similitudo in animo nostro: ita cum deum non uimus. sit aliqua similitudo. illa notitia tamen inferior est. quod in inferiori est non est.

Eundo queritur utrum deus sit cognoscibilis per creaturam. et quod non videtur. quod via ad errorem. non est via ad cognitionem. sed cognoscere per creaturam est via erroris. ergo etc. probatio minoris. sap. xiiij. creature dei sunt in deceptio et in odium. et in multiplici pedibus incipientium. Propterea Aug. de li. ar. loquitur de his qui occupantur in creaturis. dorsum ad te vertentes in corporali opere tanquam in tenebris suis defiguntur. Item tenebra vel tenebrositas non est via ad cognoscendum luminosum. siue lucem. sed creatura est tenebra. deus autem est lux. ergo deus non est cognoscibilis per creaturam. Item medium per quod cognoscitur aliquid. vel probatur. de extremo. ubi conicere in aliquo est eo: ad quod cognoscendum est. sed creatura et creator nihil habent commune. ergo deus non cognoscitur per creaturas. Item medium ubi per quod ascendit ad extremum distat ab illo gradibus finibus. sed omnia creatura quantum ad nobilitatem distat a deo gradibus infinitis. quod quantum ad duplicem numerum puenit ad eius nobilitatem. per creaturam non ascendit in cognoscendum dei. per sap. xiiij. A magnitudinis spiritus et creature cognoscibilis potest creator horum videri. An istud. id summo bono et pulchritudine circumscribere creature. pulchritudine sua que circumscribi non potest: facit deus intelligi. Item ratione sic ostendit. Contingit non solum effectum cognoscenti per causam. sed etiam per effectum.

effectum. si deus est causa operis secundum suam nobilitatem. et creatura effectus poterit deus cognosci per creaturam. Item sensibile est via cognoscendi intelligibile. scilicet creatura sensibilis deus intelligibilis. ergo per creaturam est devenire in cognitionem creatoris. Item pertingit sibi cognosci per se. scilicet omnis creatura est sibi deo. vel sicut vestigium vel sicut ymago. ergo per omnem creaturam pertingit cognosci deum. Si ergo quod omnia sunt inter vestigia: et ymagines et cum in omni creatura sit vestigium. quoniam non solum ymago. Et hoc quod attendat vestigium. Respondeo quod quia ea relucet in effectu. et sapientia artificis manifestat in opere. ideo deus qui est artifex et causa creature per ipsam cognoscitur et ad hoc est duplex ratio. Una est per provenientiam. Alia per indigentiam. Propter provenientiam: quia omnis creatura magis ducit in deum quam in aliquid aliud. Propter indigentiam: quia cum deus tanquam lux summe spiritualis. non possit cognosci in sua spiritualitate ab intellectu quasi si materialiter indiget anima cognoscere ipsum quasi per creaturam. Ad illud ergo quod obicitur. quod cognitio creature est via in errorem. Respondetur quod duplex est cognoscere creaturam: vel quantum ad proprietates spirituales. et quod sunt imperfectiores vel quantum ad conditiones perfectionis. hoc potest esse dupliciter: sicut pictura dupliciter cognoscitur. Aut sicut pictura. Aut sicut ymago. Vnde autem sistit in pulchritudine creature. Aut per illam tenditur in aliud. Si primo modo tunc est via de viationis. Vnde Augustinus de libro ar. ve. huius qui nuntios pro te amant. et oberrant investigationis. et derelinquunt te ducere. Si secundo modo. potest est via in aliud: sic est ratio cognoscendi per superexcellencia. quia omnis proprietates nobiliori creatura deo est attribuenda in summo. et sic patet illud. Ad illud quod obicitur quod tenebris sum medius non est via cognoscendi lucem. Respondetur quod est oculus bene dispositus. et oculi lippus de oculo bene disposito vix est. sed de lippo non cui nubes obreget. vel terra suscipiens lumen claritatem: est medius videndi solis sic intellectioni nostro quod se habet sicut oculi noctue ad manifestissima nature. Ad illud quod obicitur de defectu coitatis. Respondetur quod non est causa per vniuoca

tionem tamen est causa per analogiam quod dicitur hinc nem duo ad duo ut in natura et doctore. vel vniuoca ad vniuoca ut exemplaris ad exemplatum. Ad illud quod obicitur quod sunt infiniti gradus. Respondetur quod ascensus in deum potest esse dupliciter. Aut quantum ad aspectum scientie. et sic quod creatura nata est ducere in deum: nec sic sunt infiniti gradus. Aut quantum ad equalitatem equipantie. et sic vix est quod sunt infiniti. quia bonum creaturam quantumcumque duplicatum nunquam equipat increato. Primum autem gradus quantum ad ascensum ad aspectum scientie: est in perfide ratione visibilitatis. Secundo in consideratione invisibilitatis: ut aie vel alterius sub spirituali. Tertius est ab anima in deum. quia ymago ab ipsa veritate formata. et deo immediate coniungitur. Ad illud autem quod ultimo quod de omnia vestigia. et ymaginibus. Quidam assignant quod vestigium est in sensibilibus. ymago in spiritualibus. scilicet ista positio et distinctio non valet. quia vestigium et est in spiritualibus. nam unitas veritas bonitas in quibus persistit vestigium: sunt perfectiones maxime viles et intelligibiles. Alii dicunt quod vestigium dicitur quia reparetur secundum prem. sed ymago secundum totum. Sed hec itere distinctio non valet. quia cum deus sit simplex. non habet representationem secundum partem. Cum itere sit infinitus a nulla omnino creatura et a toto mundo potest reparari secundum totum. Et ideo intelligendum quod cum creatura ducat in cognitionem dei per modum ymbrie. per modum vestigii. et per modum ymaginis: omnia eorum notiora qua et denotantur: accipit penes modum representationis. Nam ymbria dicitur inquantum representationis in quadam elongatione et confusione. vestigium inquantum in elongatione scilicet distinctio. ymago vero inquantum in propinquitate et distinctio. Ex hac omnia colligenda que est penes perfectiones in quibus attenduntur hec. Nam creature dicitur ymbrie quantum ad proprietates: quod respiciunt deum in aliquid generis cause. secundum rationem indeterminatam. vestigium quantum ad proprietates: quod respiciunt deum sub ratione triplicis cause efficientis: formalis et finalis: cum sunt vniuoca. vix. et bonum. ymago quantum ad conditiones quod respiciunt deum. non tamen in ratione cause sed obiecti quod sunt memoria. intelligentia et voluntas. Ex hijs concludunt alie due omnia quantum ad ea ad quod ducunt. Nam creatura ut ymbria ducit ad cognitionem cuius ut causa. vestigium in cognitione cuius ut appropriata. ymago in cognitione propriam ut propria. Alia omnia est penes

ea in quibus repiunt. quoniam enim omnis creatura comparatur ad deum in ratione causae et in ratione triplicitatis causae. id est omnis creatura est umbra vel vestigium. sed quoniam sola rationalis creatura operatur ad deum ut obiectum. quia sola est capax dei per cognitionem et amorem. et id sola est ymago.

Et ratio querit utrum cognitio per creaturam sit hominis quantum ad omnem statum

Quod sit hominis quantum ad primum statum sic ostendit. homo in statu innocentie non cognoscebat faciem ad faciem. sed si cognoscebat deum: cognoscebat per effectum. per vestigium per creaturas. Item in homine in statu innocentie. cognitio sensibilis non erat impedimentum. sed in administriculum cognitionis intellective sed cognitio intellectiva per quam factus est homo est cognitio dei. ergo omnis cognitio sensibilis in primo homine ordinabatur ad hanc. sed cognitio dei per administriculum sensibilem est cognitio per creaturam ergo et c. Item quod sit hominis quantum ad statum beatitudinis videtur. quia beati cognoscunt creaturam. sed non sistant in illa sed referunt ad deum. ergo cognoscunt deum per creaturas. Item omnes beati a se laudant deum per creaturas. sed laudare deum per creaturas est cognoscere per creaturas. ergo et c.

Sed per quod non sit hominis institutum. sic ostendit cognitio per vestigium est cognitio per medium. sed mens ut dicit Augustinus. immediate ab ipsa veritate formatur. ergo talis cognitio non puenit nae humane: quantum ad illud statum: nec est quantum ad aliud. Item non est rectus ordo quod propinquius pueniat in fine per medium magis distans. sed homo in statu primo erat propinquior deo ceteris alijs creaturis. ergo non pueniebat ei puenire in cognitionem dei per alias creaturas. Item quod non sit hominis talis cognitio quantum ad statum beatitudinis videtur. quia cognitio per vestigium est cognitio per manuductionem. ergo non est cognitio per secula. ergo est ex parte. ergo non manet in beatis. quia in ipsis euacuabitur quod ex parte est. Item vestigium siue creatura est sicut scala ad ascendendum: vel sicut via ad pueniendum ad deum. sed cum puentum est ad terminum: non est usus vie ulterius. ergo sicut cum homo sit sursum non indiget scala. sed cognitio beatorum immediate est in deum ergo non est per creaturas. sed ad intelligentiam predictorum notandum quod aliud est cognoscere deum in creatura. aliud per creaturam. Cognoscere deum in creatura est cognoscere ipsum personam et influentiam in creatura. et hoc quod est

est viatorum et apprehensorum. viatorum semiple ne. sed apprehensorum perfecte. unde dicit Augustinus in fine libri de ci. dei. quod tunc expulse videbitur quod deus erit oia in oib9. Cognoscere autem deum per creaturas: est eleuari a cognitione creaturam ad cognitionem dei. quasi per scalam mediam. et hoc est proprie viatorum sicut dicit. Ber. in. v. ad eug. Alii tamen puenit homini in statu nae istitute et nature lapsu. quia in statu primo cognoscebat deum per creaturam: tanquam per speculum clarum. sed post lapsum cognouit: tanquam per speculum et nigra sicut dicit apostolus i. cor. xiii. propter obnubilationem intellectus et peiorationem rerum.

Ad illud. ergo quod obicitur. de statu beatitudinis. videtur. quod sicut dictum est. beatorum non est cognoscere per creaturas. sed potius in creaturis et rationibus que videntur pbare primum non pbant. sed potius quod cognoscatur ab eis in creaturis.

Ad illud. quod obicitur. de statu innocentie. quod mens immediate formatur. et c. videtur. quod duplex est medium. scilicet disponens et efficiens. De primo medio oportet intelligi quod dicit Augustinus. sed de hoc non quoniam dicitur medium efficiens. et ob id ipsum mens illud autem verbum dicit Augustinus. per philosophos quorum opinio erat quod mens non pingeret primo immediate. sed mediante aliquo intelligentia. Ad illud. quod obicitur. quod non est rectus ordo et c. videtur. quod duplex potest considerari homo. vel ens in se vel extra. primo modo non puenit per creaturas a se in deum. sed ens extra se: per cognitionem creaturarum recollit in se. et eleuatur super se. Vel videtur quod alie creature possunt considerari ut res vel ut signa. primo modo sunt inferiores homine. secundum modo sunt media in deueniendo. siue in via non in termino. quia ille non pueniunt: sed per illas puenit homo ad deum: illis post se relictis.

Quarto et ultimo querit quid sit de deo cognoscibile per creaturas. Et dicit apostolus. quod sempiterna virtus et diuinitas. Sed querit utrum possit per creaturas cognosci personam pluralitatis. Et videtur quod sic. quia philosophi non habuerunt cognitionem de deo nisi per creaturas. et cognouit trinitatem. ergo et c. Absolutum patet per Augustinum. de ci. dei. philosophi tripliciter dicit esse philosophiam. in qua est cognitio trinitatis. Item magis defecerunt in tertio si quis ex. viii. et exponit quod defecerunt in cognitione terrie persone. Aut ergo. quantum ad propria. aut quantum ad appropriata. non quantum ad appropriata quia bonitas maxime. nobis relucet in

creatura. g. quantum ad ppria. ergo saltem
duas personas cognouerunt. Itē B idem
vī per rōem : q. uestigū cū dicat distinctōe
est rō cognoscendi deū. distinctiue vel idis-
tinctiōe. sed nō est in deo nisi distinctio pso-
narum. g. per uestigū potuerūt cognoscere
distinctiōem personarū. Itē p ymaginem
est cognitio trinitatis quantum ad ordinem.
distinctiōem. ⁊ equalitatē. s. cognitio p yma-
ginē est cognitio p creaturā. g. p creaturam
potuerūt cognoscere trinitatē. Itē diffi-
cilior est cognitio pprietatū occultarū crea-
turarū q. cognitio pluralitatis psonarū. q. il-
la nō capit nisi a magis ⁊ subtilib⁹. s. autē
capit ē a rudib⁹ ⁊ insipientib⁹. g. si potuerūt
p pprietates creaturarū visibiles. puenire
ad inuisibiles. multo fortius ad cognoscendū
psonas esse plures. Et hoc ē q. dī sap. xiiij.
Si enī tñ potuerunt scire. vī possent se hū
estimare. quō nō hī⁹ dñm facilius iuenerūt.

Cōtra cognitio trinitatis ē cognitio fi-
dei: s. cognitio fidei ē cognitio de hīs q. sūt
sup rōem. ⁊ que sup rōem sūt: nō possūt co-
gnosci p creaturam. g. zc. Itē nō est nisi
duob⁹ mōis de deo cognoscere p creaturā
Aut affirmādo q. ē in creatura. vī sile: vel
remouēdo. sed trinitas nō cognoscit per re-
motiōē: sed p positiōē: sed in nulla creatu-
ra iuenit p laltas suppositōz cū vnitate
essentie. g. zc. Itē lex scripta est sup legez
nature. siue liber i sacre scripture sup librum
mūdane creature. sed nullus fide carēs per
sacrā scripturā venit in cognitōem plurali-
tatis psonarū. ergo multominus p libz mū-
dane creature. R. dō. q. pluralitas perso-
narū cū vnitate essentie est ppriū diuine
nāc solius. cui⁹ sile nec repitur in creatura
nec pōt reperiri. nec rōabiliter cogitari. ideo
nullo trinitas psonarū est cognobilis p cre-
aturam: rōnabilr ascendēdo a creatura ad
deū. s. licet nō hēat oīm sile. hēt tñ aliquo-
mō qd creditur sile in creatura. vñ dico q.
pbi nunq. per rōem cognouerūt psonarū
trinitatem. nec ēr p laltatem nisi haberent
aliquē hitum fidei sicut hnt aliqui heretici.
vñ qui aliqd inde dixerunt. aut locuti sūt
nō itelligētes. aut fidei radio illustrati. Est
alia trinitas appropriatōz. s. vnitatis. veri-
tatis. ⁊ bonitatis. ⁊ hāc cognouerūt: q. hēt
sile. Ad illd. g. q. obicit p tripartitā pbiā

cognouerūt pbi trinitatē. dō q. vī est q. p
illud ⁊ per alia venerūt i cognitōē appo-
priatōz. credentes vero i cognitōēz vīri-
usq. trinitatis. Ad illud q. obicit. de tñ
signo: dī ⁊ bñ. q. sapientes ideo dñr dese-
cisse in tertio signo. q. defecerūt in cognitō-
ne effectus potissimi bonitatis. s. redēprio-
nis. Ad aliud. dō q. uestigū dicit distinc-
tōem pprietatū essentialiū. ⁊ huic s. et trini-
tas appropriatōz nō pprioz siue psonarū.

Ad illud. q. obicit de ymagine. dō q. est
cognoscere aīam sū id q. est. ⁊ cognitō ista
est rōis. vel s. id q. ymago. ⁊ cognitō ista
est solius fidei. Ad illud q. vltio obicitur
q. difficilius est cognoscere mundū. dō q. il-
lud intelligit supposito diuino adminiculo
simpli: aut loquendo sūm ē. citius enī dispo-
neretur hō ad fidez: quā acquireret cognitōz
pbiē. intellectus tñ nosse plus potest i co-
gnitiōem rez mundanarū: q. trinitatis. q.
illa est supra rōem. ⁊ contrariū eius videt
in sensu. ⁊ iō indiget noua eleuatōe vīpote
cognitiōe per infusionem.

In parte ista sūt dubitationes cir-
ca litteram de rōibus ill⁹ q. ponit
magister. q. tū ad rōem. p badi ⁊
vī inferendi. q. vidēt oēs vel non valēt
vel dubium supponere. Prima nāq. ratio
est talis. q. potest q. nulla alia creatura po-
test ē supra oēm creaturaz. sed qui fecit mū-
dum istum fecit q. nulla potest creatura. er-
go non est creatura. sed super oēm creatu-
ram. Et incipit h. ratio ibi. Itā sicut ait am-
brosius. vī deus ⁊ c. In ista ratione videtur
supponi duplex dubium. videlicet q. mun-
dus iste sit factus. ⁊ q. creatura ipsum non
possit facere. quorūz vīrūq. est valde du-
bium. Scda ratio est hec. qui fecit co: po-
ralia. ⁊ sps mutabiles. ē sup oīa co: poralia
⁊ mutabilia. g. ē spūale ⁊ imutabile. hic sū-
t vī supponi dubiū q. dā fecerit sps. Et ite-
rū nō sequit ex b. q. si fecit mutabilia q. sit
imutabilis. imo potius videtur sequi oppo-
situm. s. q. sit mutabilis. Tertia ratio est
hec. qui fecit bona ⁊ meliora est optimus.
sed deus fecit co: poralia. que sūt bona. ⁊
spiritalia que sūt meliora. ergo deus est
optimus. hec similiter ratio nullam vide-
tur habere apparentiam. quia tunc similis
quīz artifex qui facit bona ⁊ meliora: effec-

optimus. q. falsum est. Quarta rō ē hec q. fecit pulchra et pulchriora ē ipi pulchritudo siue spēs. et hoc ē speciosissimū. sed vide mus co:poralia ēē speciosiora et spūalia ēē spe ciosiora. ergo qui fecit hec est speciosissim⁹. Silt vī q. nec predicta rō valeat pp predic tam instantiā. Itē querit de oīa istarū rōnum et quō distingunt. Si dicas sicut dñt aliqui q. sūt q̄tuor: penes q̄tuor: gñā carūz hoc nihil ē: q. genus cāe mālis nō cadit in deo. si dicas q. penes modos cognoscendū. p̄ nō sunt nisi tres. s. in rōe cāe ablationis et excellētie. R. dō q. oēs iste rōnes ad hoc vt pbent et inferāt supponūt aliqd certū: p̄ ma enī rō supponit. q. pductio rei d̄ nihilo nō pōt esse nisi a potētia infinita: et hoc sup posito cū certum sit nullā creaturā hēre po tentiam infinitā: sequit qd actus pductōis rez de nihilo sit eius q. est sup oēm creatu ram. Et ita ex h̄ actu tanq̄ ex p̄mo cogno scitur de⁹ op̄o imensū. In alijs trib⁹ rōni bus supponit status: sicut i tota pl̄ia suppo nitur status in cāis. et iō omne mutabile re ducitur ad imutabile. q. imutabili nō est sta tus in gñe efficientis: nisi in mouēte nō mo to. omne enī q. mouetur ab alio mouetur. silt bonū et melius reducunt ad optimū: q. nō est status in gñe finis nisi in optimo. silt pulchrū et pulchrius ad pulcherrimū. q. nō est status in gñe spēs et forme: nisi i eo q. ē ip sa spēs per essentiaz. Ad illud q. querit de distinctiōe rōnum ex dictis iā patet. R. sio nō enī possunt distingui penes genus carū tū: nec penes modos cognoscēdi tū. sed pe nes vtrūq. p̄ma enī rō sumitur fm rōnem cāe. alie sumunt fm rōem cāe et excellentie. q. p̄siderant ordinē et distingunt fm ordinē in triplici gñe cāe efficientis siue mouētis: fi nientis et exēplaris. Itē q̄ritur de hoc q. postea dicit magr q. ex p̄petuitate intelli gi tur p̄dītoz eternus. nihil enī valet. effectus est p̄petuus. g. efficiens ē eternus. Item q̄rit silt de hoc q. dicit ex magnitudie op̄o nihil enī valet fecit magna. g. ē op̄o vel pōt facere oīa. R. ad hoc dñt aliq. q. tū est q. dam psuasio p̄ signum. nō necessaria argu mētatio: dñt enī q. oipotētia et eternitas euz sint infinite. nō possūt sufficiēter p̄bari p̄ cre aturas q. sunt finite. Alr tū pōt dici q. q̄z uis nō seq̄t i quolz efficiēte. m. necessario se

quitur in efficiēte siue p̄petuante p̄mo. Im possibile est enī q. creatura hēat esse. et ma gnū ēē et hoc totū ab aliquo q. nō possit i ro tum et qua rōe in hoc totū et in quodl. silt si est primū p̄petuās ē oīo in actu et nihil i po tentia. et si h̄ cū possit facere durare aliud i infinitum ipm ē actu i finitū duratōe. g. eter num. Itē q̄ritur de hoc q. dicit. Omia q. arte diuina p̄dita sūt vnitatē quandaz in se ostēdūt: et spēs et ordinē. vī enī p̄mo dīe sīm q. si hoc cū hec tria p̄dita sint. tūc hēnt vni tatez spēm et ordinē. et sic de alijs. g. si ē stat tunc aliq. p̄dita sūt q. hec nō hēnt. Itē vī male enumerat. q. Aug. ponit ista tria mo dū spēm. et ordinē. et hec alia vnitatē verita tem. et bonitatē. q̄ritur g. de diuersis modis enumerādī vī veniāt. R. ad hoc dñt ali qui qd hoc intelligit d̄ creaturis p̄fectis. vī si de oib⁹: tūc illa tria nō dñt p̄dītōes in re creata. sed i exemplari increato pōt tū dici q. in p̄mis intētionib⁹ et gnālib⁹ est reflexio et iō status. nec est ultra p̄cedendū. Ad il lud q. querit de enumeratiōe illoz triūz q. nō vī pueniens. dō q. res creata h̄z tripl̄r p̄siderari. Aut in se. Aut incompatiōe ad ali as creaturas. Aut incompatiōe ad cām pri mā. Et fm hos oēs modos p̄tingit rep̄re trinitatē dupl̄r. si enī p̄sideret q̄tūz i se: vī q̄tūm ad se. hoc ē aut q̄tūm ad s̄bam p̄nci pioz. et sic ē illa trinitas. mā. forma. p̄positō q. ponitur in libro de regul̄ fidei. Aut q̄z tum ad hirudines. et sic ē illa sapiētia. xj. oīa in numero pondere et mēsurā disposuisti. In numero enī intelligit p̄ncipioz distinctio. in pondere p̄p̄ia ip̄oz inclinatio. in mēsu ra vero eoz ad inuicē p̄portio. Item si p̄sideretur vna creatura incompatiōe ad ali as creaturas. hoc pōt ēē aut in q̄tūm agit actione nāli. et sic sumit illa trinitas. Byo. nisi. xj. c. Ang. bierar. s̄ba virtuos et opatio Aut in q̄tūm agit actiōe spiritali. et sic illa Aug. de. lxxxiij. q. q. p̄stat. q. p̄gruit. q. di scernit. et vltimū refertur ad aīaz si aut cōsi derent incompatiōe ad deū. hoc pōt ēē du pliciter: Aut in q̄tūm referunt tū. et sic est illa modus spēs. et ordo. Aut in q̄tūm refe runt et assimulant. et sic ē illa. vnitās. veri tas. et bonitas. Qm̄ ergo vestigiū attendit incompatiōe ad deū p̄p̄icndū in hīs vlti mis p̄ditionib⁹ p̄p̄ie accipitur vestigiū. et

q: magna est inter istas cōpōsō pūētiā. id
magis misceat hēc adinuicem pp multā cōue-
nientiā et cōrespondentiā. q: vnitās rñdet
mō qui respicit deū vt cām efficientē. verit-
tas spēi. q: respicit ipm vt exēplar: bonitas
ordini q: respicit vt finē. Item qñt de h
q: appropiat vītatē filio. dicēs. pfectissima
pulchritudo intelligit filius. s. vītatē pīs.
S; p aug. insolito quīs. Veritas ē id q: est.
sed ens nulli plone appropiat. s. nec vītas.

Itē vī. male appropiare ordinē spūi scō.
q: in pcedēti caplo dicit. q: ex ordine itelligit
sapie. s. sapia appropiat filio. ergo et or-
do. Rñ. dō q: vītas duplt pōt pñderari
sicut et color. Nā vno mō color pñderatur
fm id in quo est. et sic diffinit in libro de sen-
su et sensato. color est extremitas pspicui
ad corpore terminato. Alio mō incōpariōe ad
visum quē mouet et sic diffinit in li. de aīa.
color ē motuū visus fm actū lucidi. Silt
vītas pōt pñderari incōpariōe ad id in quo
est. et sic vēr est id q: est. alio mō p ppariōez
ad intellectū quēz mouet. et sic vītas vt dicē
pīs in hō metaphisice est finis intelligentie
speculatiue. Scōz pīmū modū dicit ansel. vī-
tas pīs ē eēntia pīs. Quantū ad fm modū
dicit bilarius. q: vītas ē declaratiū eē. Et
qm filius pcedit vt xbu cui appropiat ratō
declaradi. id ēi appropiat rō exēplaris. et p
pīs rō vītatē qñt ad fm modū veritatis.
ipse aut accipit pīmū mō. Ad illō q: obī
de ordine. dō q: ē ordo rez in vniuerso. et h
appropiat sapie. et ē ordo rez in finē. et h
appropiat bonitati. et sic p3 q: nō ē pñeritaf

Unc vō ad eā iā pueniam⁹ disputa-
tionē. Consequēt ad itelligentiā
isti⁹ se parit pñentis distinctiōis. cui⁹
dō posita ē supia. qñt ad pīmā assignatōez
imaginis q: ē p memoriā. intelligentiā. et vo-
lūtatē. tria qñr. Pīmū ē vt in his trib⁹
attendat rō imaginis. Scōm ē de ppariōe
ne istaz ad obm. Tertiū de ppariōe eoz
ad aīam vel subiectum.

Ad aut in oib⁹ his sil' sūt. Ad rō-
nē imaginis requir' exp'la cōforma-
tio in distinctiōe: s. distinctiōe i diuis
attendit qñt ad tres psonas. s. necessario in
immagine creata attendit qñt ad tres potē-
tias. Itē rō imaginis pñstir i pfecta capa-
citate q: fm Aug. eo ē mēo imago quo pōt

eē capax et pñcēpa di. s. pēns non capis ab
aīa plene nūi amef. nec amat nisi intelligat
nec intelligit nisi pñens apud aīam hēatur:
s. pīmū ē p volūtatē. fm p intelligentiā. et itūz
p memoriā. s. et. Itē notitia siue intelli-
gentia appropiat filio. volūtas spūi scō. s.
aut trūcata et dimiuta erit assignatio imaginis
Aut necē ē ponere potentia rñdentē patri.

S; p. ad eē imaginis requir' repñratio in
distinctiōe originis. et ordinis. s. in istis poten-
tijs nō ē talis distinctiō. q: sil' sūt cū aīa cōcrea-
te. nec vna ē ab alia. nec vna post aliam. s. i
istis nō ē reppire rōnē imaginis. Itē ima-
go ē repñratio fm exteriorē dispōez vt patz
sed iste tres potētie sunt intīme ipsi aīe. s. in
ipsis nō ē rō imaginis. Itē q: ipālī memo-
ria nō sit de rōne imaginis vī: q: imago cuz
sit aīe eēntialis et fm potentia rationalē sit i
ipsa. memoria vō vt dicit pīs ē sensibiliū.
q: ē i brutis. vñ differt a remiscētia. q: remi-
scētia nō ē in brutis. s. vī q: memoria nō pñ-
near ad imaginē. Pñterea siue memoria
sit sensibiliū. siue intelligibiliū. cōcernit dñaz
tpis q: ē acceptio pñs de pñeritaf. sed imago
abstrahit a conditōib⁹ sensibilib⁹. et tpib⁹.
s. et. Itē imago attendit in his q: sūt na-
ta recipe imaginē reformatōis siue siltudis
s. imago illa pñstir i trib⁹ virtutib⁹ theologi-
cis. quaz nulla ē memoria. s. et. Item q:
volūtas nō sit d' itegritate imaginis vī. q:
d' i li. de spū et aīa. imago ē in potentia cog-
scendi. siltudo est in potentia diligēdi. s. vo-
luntas nō pñet ad potentia cognitiuā. er-
go et. Itē oīs potentia que ē de image
dñalijs equari. q: ad rōnē imaginis requir'
equalitas. s. volūtas nō equat alijs: q: mī-
ta intelligim⁹: q: nō volum⁹. s. et. Si dicas
q: nō attendit equalitas respectu obōz: sed
respectu actūz. vt sit sensus. qñqz intelligo
volo me intelligere. adhuc nō ē vēr: q: mī-
toz meminim⁹ q: nollem⁹ meminisse. Rñ.
dō q: sicut dicit Aug. et magis recitat: imago
attendit in trib⁹ his potētijs. tñ in cōpariōe
ad vnitatē essentie. et pluralitatē actūz. in q:
bus ē distinctiō. et ordo et origo vñ⁹ ab al-
tero p modū quendā disponēdi. nā retērio
spēi disponit ad intelligēdū. et intelligentia
ad amandū. si q: itelligit ē bonū. Et p h
p3 solo ad illud q: obī. in istis potētijs nō ē
distinctiō p originē et. Ad aliō. q: obī q:

Imago attendit fm exteriorē dispōez. vō q
est imago rei corporalis et sensibilis. et hoc q
offert se cogni p exteriora. h3 imaginē repn
tante fm exteriorē dispōez. Est itez imago
rei spūal q ē intima cūlibz rei et q cognosci
tur fm q vtuā recollit ad intima. et hec h3
imaginē repntante qstū ad intimas dispōel
Ad illud q obf. q memoria ē sensibilis
vō q memoria accipit triplr. Uno mō put
ē receptiua et retētiua sensibilū et pteritoz
Alio mō put ē retētiua pteritoz. siue sensi
biliū. siue intelligibiliū. Et tertio mō put ē
retētiua spēz abstrahendo ab oi dīa tps
vtpote spēz inatay. et hec tertio mō ē pars
imaginis. sed obiectio currit de alijs pūmis
duobz mōis. Primo mō memoria sequit se
sus. Scōdo mō sequit ipam intelligentiā et
volūtātē. Tertio mō auēdit et ridet patri.
Ad illud q obf. q memoria nō reforma
tur. vō q imo memoria reformaf. et qstū
ad statū vie. et qstū ad statū patrie. In pmo
p spē. et hoc p3 p expōez Aug. sup illud ver
bū. math. xxi. diliges dñm deū tuū ex toto
corde. i. intellectu sine errore. ex tota aīa. i.
volūtate sine p̄dictōe. ex tota mēte. i. memo
ria sine obliuioe. In sō statu reformaf quā
tū ad tentionem. An ber. dicit q de⁹ ē futu
rus intelligētie plenitudo lucis. volūtati m
tudo pacis. memorie p̄tinuatio eternitatis
nec ē incōueniēs q memoria qstū sit pma
reformet p dotē vltimā. q: ordo reformatō
nis et deformatōis incipit a posteriori. ordo
aut in formatōis incipit a supiori. iō a volū
tate incipit. et tendit vsqz i memoriā. Ad
illud q obf. q imago est in potētia cognoscē
di. vō q silitudo dicit quid gratuitū. et iō dī
eē p approp̄iatiōez in volūtate. siue in dīle
ctōe. imago vō nō dicit gratuitū. et iō dī eē
in potētia cognoscēdi. vel alī de imagine
q: in filio ē. ppa imago. et filio approp̄atur
intelligētia q ē in potētia cognitiua. iō dicit
imago in potētia cognoscēdi. Ad illud q
volūtas nō equaf intelligētie. vō q volun
tas put cōit accipit ad velle et nolle quoz
vtrūqz ē actus volūtas. bñ equaf. fm q dī
vū eē cōe ad vtrūqz. sicut dicit Aug. et hēf
in littera. q volūtas caput alia dū vtoz. et ē.
qeqd recordamur vel intelligim⁹ in faculta
tē voluntatis accipim⁹. ad eligendū vel re
spuendū. et istud ē. fm q dicit actū cōem vo

lūtatio. s3 fm actū spālem. q ē velle tñ non
equaf. et de isto opponit. q: sic velle nō cō
prehendit totā volūtātē. sic meminisse totā
memoriā. et intelligere totā intelligentiā.

Ecūdo qrit de potētijs in p̄pōe ad
s obm. Atz videt attendat imago i
eis p p̄pōne ipsay ad deū. Et q sic
vī. Nō est aīa imago quo capax dei et p̄
ceps eē p̄t. vī dicit aug. xij. d tri. s3 ē capax
qstū ad p̄t supiorē. s3 et. Itē in eodē.
imago illius quo nihil meli⁹ ē. ibi qrenda ē
et inueniēda. quo mēs nra nihil meli⁹ habz
sed hec ē supior pars. s3 et. Itē hoc idē
vī rōe. q: imago dī eo q ducit i p̄topyz.
s3 cū illud sit deus. nō attendit imago i his
potētijs. nisi fm q ducit in deū. s3 p has po
tētiās. hō ducit in deū dum p eas puerit
in eum. s3 et. Itē deus est obm virtutum
theologicay. in quib⁹ p̄sistit imago reforma
tiōis. s3 cū idē sit obm virtutay imaginis. quia
vna ē directiua alterius. et p̄fectiua. si de⁹ ē
obm vnius et alterius. Contra Aug. ix.
de tri. assignat imaginē in mēte. notitia. et
amore. fm q aīa memit sui. intelligit se. dī
ligit se. s3 vī q imago attendat p pueriōne
sui supra se. Itē aug. xij. de tri. ca. iij. Cū
in nā mētis humane qrim⁹ trinitatē. i. tota q
rimus. nō sepautes actionē tpaliū a p̄tēplōe
eternoz. vī tertiu aliquid iam queram⁹. s3 tri
nitas imaginis attendit fm actiōez tpaliū
et ita p pueriōne ad inferiora. Itē fm q
aīa puerit supra inferiora vel sup se. est eqū
tas et ordo et origo. et oīa q cōcurrūt ad rō
nem imaginis. Itē imago ē in p̄tōib⁹ a
deo auertis. et in illis etiā q nullo mō possūt
reverti vī sūt dñati. s3 rō imaginis nō attē
ditur penes pueriōne ad deū. Itē necē
ē qstū ad p̄fectam rōne imaginis equari cōg
scēs et cognitiū. siue dicentē et dictū. naz ista
duo. p̄m et sūū repntant. s3 in cōuersione
ad deū nō est talis equatio. s3 et. Itē ad
intelligentiā p̄dictoz tria opz in imaginis rōe
p̄supponē. Primo enī imago attendit s3 ex
p̄ssam p̄formitātē ad imaginatū. Scōdo q
illud q p̄formaf imaginē. p p̄m p̄formetur
imagiatō. An q videt imaginē petri. p p̄m
videt et petz. s3 q aīa fm suas potētiās cō
formis reddatur his ad q puerit. siue fm
cōgnē siue fm amorē. Qm igit cū anima
puertit ad deū sibi p̄formaf. et imago attē

Autur fm pformitate. id imago pñstir i his
poterijis. fm q hñt obm deus. Rursus qm
aia est imago dei. t q pñstir. t pformatur
imagini. t imaginato. id aia fm q pñstir
supra se nō recedit a pformitate. t id imago
pñstir in his poterijis fm q hñt aiam p obo
Sed cū pñstir ad creaturas inferiores ill
pformatur in qbus nō est imago dei: s; vesti
giū. id ē potentie aie fm q hñt inferiora p
obiectis recedūt a rōe imaginis. q; recedūt
a pformitate expñsa. Licet itaq; in hñi porē
tijis fm q pñstir ad inferiora sit reppre
trinitatē. t aliquā pformitatē. sñt t in porē
tijis sensitiuis sicut oñdit aug. q; tñ deficient
ab expñsa cōformitate nō reppit rō imaginis
in eis. An aug. inuestigat in oibus poterijis
aie trinitatē. nō q; in eis sit imago. s; vt a rō
ne imaginis excludat. An querēs trinitatē
in tota aia: qñt in supiori t inferiori pte rōis
t in sensu. t hoc ē q; dicit in illa auctorita
te cū in nā mētia humane qñm trinitatē in
tota qñmus. nō dicit qñm imaginē. Unde
Aug. xij. de tri. ca. liij. qñuis in inferiori pte
rōis inueniri trinitas possit. imago tñ inuēi
ri nō pōt. Lōcedendū ē q; imago pñstir in
his poterijis: fm q ad aiam pñstir. pmo
tñ t pñcipalr vt oñdūt pñm rōes fm q cō
uertūt ad deū. An aug. hñt duob; mōis assi
gnat imaginē. pñm ē in mēte. notitia t amo
re. fm qd niens nouit. t amat se. Scōa ē in
memoria. intelligētia. t volūtate. t in fine
libri ostendit cōpletissimā rōnem imaginis.
eē in pñm ad deū. Ex his pz sz. ad pñm
t fm t tertiū. q; pñm argumētū pcedēdaz.
Scōz q; ocludit: q; i feriori pte sit trinitas
t tertiū q; pformitas. s; hec soluta sūt q; nō
est expñsa. Ad illud q; obī. de pñstione
pñm. soluendū q; nō dicim; cē imaginē in
his poterijis fm pñstione actualē: s; fm ap
petibile. q; nūq; reliqd poteritas. sicut etiam
gressibil; dñ hñs pedes trūcatos qñuis nī
gradias. Ad illud q; obī. q; nec ē in ima
gine cognoscēs t cognituz adequari. dō q;
nī opz cognitū adequari cognoscēti: adequa
tionē rei ad rem s; sub rōe cognoscibilis. vñ
tñ est cognitū in intelligētia quātū repñta
tur a memoria. q; aut simplicr adeqñ nō opz.
adequatur tamen s; q; aiaconuertit sup se
An rō imaginis quo ad qd ē in cōuersionē ad
deū. plus quo ad qd i cōuersionē aie sup: a se

In cōuersionē ad deū ē plus: q; pñm hñ de rō
ne venustatis t pformitatis. In pñstione
ad se plus hñ de rōe cōsolationis t equalita
tis.

Ertio loco qñt de cōpōe istaz po
tētiar; ad aiam siue ad fm. Atroz
videlz sint idē i cēntia cū aia. Et
q; sic. Aug. dicit i. x. d. tri. hec tria. memoria
intelligētia. t volūtate. sūt vna mēto. vna
vita. vna cēntia. hac p hoc vna sba. Itē
Ber. sup cātica. tria qdā i aia itueor: memo
riā: intelligētiā: t volūtate. t hec tria ipaz
Si tu dicas q; hoc dñ p cām: hoc nihil ē: q;
Aug. de spū t aia dicit. q; aia ē qdā sua: vt
potētie. t qdā sua nō: vt rōes. q; si p causā
eēt dictū: vt rōes possēt dici. Itē hoc ipm
vt velle dicere plus: q; idē dicit eē pñcipiū
essendi t opandi. q; cū pñcipiū essendi sit ip
sa forma sba. pñcipiū opandi erit ipsa: s;
pñcipiū opandi ē potētia. q; potētia ē pñci
piū essendi. s; nō ē pñcipiū essendi: nisi for
ma sba in hoīe. q; potētia t forma sba
sūt idē in sba. Itē rōe oñdit sic. Sicut mā
pñm nata est oia recipe p vtutē: sic aia hñ
militudinē. s; potētia mē pñm respectu for
maz suscipiendaz: nō differt p essentiā ab
ipsa. q; sñt vt: q; potētia aie. Probatio. Si
enī p essentiā differret. aut eēt subā: aut acci
dēs. nō accēs: q; aīcedit oēm formā t omē
accēs. Si subā: aut q; mā: aut forma. Prete
rea si differret illi; eēt icapar. Itē forma
accētalis non est simplicio: forma subāli: s;
potētia opādi nō differt a potētia accētali:
vt pote potētia calefaciēdi nō differt p esse
tiā a caliditate. nec potētia illuminādi ab ip
sa luce. q; sñt vt q; nec potētia aie ab ipsa aia
Itē q; ē accēs nulli subē ē subāle: s; potē
tie iste sūt subāles aie. q; nō sūt accētia. q; sūt
subā. pñst q; nō alia qz aia. Probō miora
q; aia rōnalis: sensibil; t vegetabilis i hoīe
ñ: dñ diuersitatē subāz. s; potētiar;. q; pñst
q; i hoīe iste dñe vegetabilis: sensibile. rōale
accipiūt a poterijis: s; hñi dñe sūt subāles. q;
t potētie. q; t c. Cōtra aug. xv. de tri. as
signat dñam imaginis create: ad trinitatez
illā. s; increataz: q; in illa trinitate ē habens
id q; habet. hic aut habens nō est id q; ha
betur. q; si aia hñ tres potētiar;. q; essentiali
ter nō ē ille. Itē dio. dicit q; i quolz crea
to differūt hec tria. subā. vtua. t opatio. q;
c ū

et in aia differunt sba. et potencie. Itē hoc. in quolibet creato differt quo ē. et qd ē. siue qd ē. et eē. sicut imo multo fortius. qd pot. et qd pot. Itē rōnib⁹ ostēdit sic. Que differunt genere differunt eēntia. et vñ de altero nō p̄dicat eēntialr: sed potencie et aia sūt huiusmōi: qd aia ē in genere sbe. s; potencie ei⁹ sūt in sba sp̄e qualitatō. s; nālis potencie vel ipotentie. s; et c. Itē illa quoz vñ ē extra alre: differunt eēntialr et sbalr: s; dñs egreditur sba: qd opaf in oīm qd ē extra: s; ipossibile ē qd opaf vbi nō est. Si s; dñs ē vbi opatur. et opaf extra sba: cuiuslibet. s; egreditur extra subām. s; et c. Itē ad hoc ē alia rāō qd si eadē p̄ essentia eēt aia et potencie. s; vñ nō multiplicaret nisi fm̄ multiplicationē alterius. et sic cū vñ tñ sit aia: haberet vnaz tñ potētia: s; hoc ē falsū. s; et c. Rñ. ad p̄dictoz intelligentiā est notandū. qd potētia naturalis dī triplī. Vno mō. put dicit modū existendi naturalis potencie in sbo. s; que dī subām facile vel difficile ad aliqd agēduz et sic nālis potētia dicit modū qualitatē. et ē gnālī in sba sp̄e qualitatō. vt p̄z cū dī cur/for: et pugilato: quoz vtrūqz dicit facilitatē que p̄fert modū existendi. potencie gradienti: vel resistēdis: siue agēdi in sbo. Alio mō potētia nālis dī. potētia nālīter egrediēdo a subō. et hoc pot ē duplicē. nā aliqua potētia egredit a sba cū accēte: vt potētia calefaciēdi. Ignis enī p̄ suā sba nō calefacit sine caliditate: et hec potētia nō ē alteri⁹ generis: qd sit qualitas a qua egredit. An potētia calefaciēdi ē in eodē gnē cū caliditate. Tercio mō dī nālis potētia q̄ naturaliter egredit a sba et immediate: sicut potētia generadi: q̄rū ad inductionē vltimē forme. Et hec qdē nō est alteri⁹ generis cū sba. s; reducit ad genus sbe. tāqz sbalis dīa. Per hūc modū intelligendū ē in potentijs aie. Nam vno mō cōtingit noiare potētijs aie fm̄ p̄mū modū. vt dicit facilitatē. q̄ dicit modū potencie existendi in sbo. sicut ingeniositas. et tarditas. et hēc qdē sūt in sba sp̄e qualitatō. Alio mō p̄tingit potētijs noiare. put dicit ordinationē sbe ad actū. q̄ ē medijsre aliqua p̄prietate accidēti. vt potētia silogizadi. q̄ ē in aia cū hz habitū silogizadi. et hēc ē i eodē genere i quo est scia silogizadi. vt in p̄ma p̄e qualitatō. Cōtingit itēz noiare potē

tias aie: vt immediate egrediūt a sba: vt p̄ h̄ria. memoriā. intelligentiā. et volūtate. et h̄ p̄z: qd oī accidente circūscripto: intellecto qd aia sit sba sp̄ialis. hoc ipso qd est sibi p̄no. et sibi p̄iūcta. hz potētia ad memoriādū. et intelligendū. et diligendū se. An iste potencie sūt aie cōsuales. et sūt in eodē gnē: p̄ reductionē in quo ē aia. Atqz qm̄ egrediūt ab aia. potētia enī se hz p̄ modū egrediētiō. n̄ sūt oīo idē p̄ essentia. nec tñ adeo differunt. vt sint alterius generis: s; sūt in eodē genere p̄ reductionē. Et pot̄ satis manifestū exemplū dari in re et silitudine ei⁹. nā res nō habz tantā idēp̄ritatē cū sua silitudine vt sint vñ numero. nec tāā diuersitatē vt differat numero. Silitudine. n. martini nō adeo distat a martino: vt petr⁹ differt ab eo. et iō silitudine rei in eodē gnē ē p̄ reductionē cū eo cui⁹ ē silitudine. qd enī egredit iō differt: s; nō tran sit in aliud gen⁹ et loquor de silitudine s; rō nez silitudinis nō intentōis. i. put a sbo exit et nō recedit. vt splendor a luce. : Cōcedē de sūt s; rōnes p̄bates qd aia nō est sue potencie p̄ essentia. Ad illud s; qd obī. in p̄rium de Aug. et Ber. qd aia est sue potencie. dō qd nō est ibi p̄dicatio accētis de sbo. nec eiusdē p̄ essentia: sed sbalis vel essentialis. pp qd notandū qd essentialē. dī. iij. modis. Primo mō dī essentialē qd dicit rei essentia tñ. sicut sp̄s singularis. Secōdo mō dī essentialē. qd est de essentia et p̄tione rei. vt mā. et for. ma. Tercio mō dī essentialē. sine quo res nec pot̄ esse. nec pot̄ intelligi esse. vt sūt illa in qb⁹ attendit rō vestigiū. vt vnitas. sitas. et bonitas. Quarto mō dī essentialē: sūt quo res nō pot̄ cogitari habere p̄fectū esse. vt sūt potencie in aia. in qb⁹ attendit imago et hoc est minimū mō sbalē. siue essentialē. tñ nō trāsit in aliud gen⁹. iō aia dī sue potencie. Ad illud qd obī. qd idē est p̄ncipiū esse di et opadi. dō qd vez est de p̄ncipio remoto: s; de p̄mo est impossibile. nā si idē oīo esset p̄mū. tūc idem esset in re. esse et opari. Sicut si idem esset p̄ncipiū p̄mū. cū res semp habeat esse: sp̄ haberet opari. qm̄ igit forma dicit p̄mū: et immediatū p̄ncipiū essendi. potētia sbo p̄mū et immediatū p̄ncipiū opadi. p̄z qd impossibile est esse oīo idem. Ad illud qd obī de potētia mē. dō qd mā nō est sua potētia p̄ essentia. qm̄ nō

est ipsa ordinatio ad formam. et in ipsa potentia mens est essentialis ipsi menti. sicut potentia activa ipsi sibi. et minus quod elongat potentiam mentis a materia. quam potentia mens est potentia passiva. quod dicitur ordinem ad aliud cum privatione: sicut potentia activa dicitur ordinem cum positione et ideo minus addit potentiam mentis supra materiam. quam potentia activa supra substantiam et hinc est quod non ita distinguuntur diuerse potentie in eadem materia. sicut in eadem substantia. Ad illud quod obicitur de forma accidentali. dicitur quod forma accidentalis non est sua potentia. nam potentia eius est in quantum in se in alio. Alia potentia illa non tamen addit: quantum potentia forme substantialis. quam potentia forme accidentalis dicitur ordinationem ad actum. sed non sufficientem per se. sed per virtutem sibi. Sicut enim accidens non est per se. ita non habet virtutem operandi per se. sed per virtutem sibi. et ita hoc patet. Illud vero quod ultimo obicitur procedendum est. quod potentie active non sunt accidentales. tamen argumentum non valet. quia fortassis rationale. sensibile. et vegetabile. non accipiuntur a potentia. sed a diuersis naturis reperiuntur in anima. Illud autem arguitur quod scilicet est ad oppositum. quod differant quia sunt in diuersis generibus. soluendum est per interpretationem. quia non sunt in diuersis generibus: sed ideo per reductionem consequenter est quod de his assignatio imaginis per mentem. notitiam. et amorem. Et circa hanc quatuor tria. Primum est de istis absolute. videlicet videlicet imago attendatur in istis: ut in potentia. aut in habitibus. aut in potentia sibi et habitibus. aut in substantia et habitibus. Secundum est de istis in cognitione adinueniendi. Tercium est. videlicet hec trinitas imaginis ducatur necessario incognitionem trinitatis: quantum ad personam.

Ita primum sic procedit. Respondetur primo quod non in his ut in potentia attendatur imago: quia predicta assignatio fuit in potentia. sed si hoc esset in potentia. non esset nisi inculcatio verborum. Preterea notitia. et amor non dunt potentia: sed habitus. sed mens possit dicere potentiam. igitur predicta tria: non possunt poni sub ratione potentia. Item ostenditur quod non dunt habitus. quia augustinus dicit in imaginis assignatione. et approbatione. mens nouit se. diligit se. sed nullus habitus est se nosse. nec amare. ergo et cetera. Item si stat per habitum mens. pro quo habitus. Si pro habitu memorie de quo magis videtur. quia non est aliud dare: sed accipere habitus est meminisse

non aliter. sed Augustinus assignat menti habere se nosse. et amare. ergo et cetera. Item ostenditur quod nisi in potentia et habitibus. cum enim potentie sint tres et habitus sint tres. tunc non esset ternarius: sed senarius. Item quero per quod potentia stat ibi mens. Aut enim stat per omnes. aut per duobus. aut per vna. Si per omnes: tunc non est ibi trinitas. Si per duobus. tunc est ibi penitus: cum duo sint habitus. Si per vna: non potest habere istos duos actus. nosse. et amare. ergo non sumit trinitas secundum habitus et potentias sibi. Item ostenditur quod non secundum actum sibi et habitus. Cum enim habitus cognoscendi et amandi consequantur ipsam substantiam tempore: et substantia etiam possit esse sine his. ratio autem imago sit ipsa actus perpetua et inseparabilis et coeacta. ergo non est in habitibus et substantia sibi. Item si substantia connumeratur habitibus: cum habitus sint tres: et substantia vna. erunt ibi quaternitas. Si tu dicas quod notitia non differt secundum quod est habitus intelligentie et memorie. Contra. Habitibus sunt dispositiones potentia: cum sint tres potentie. erunt tres habitus.

Item magis dicitur in ista quod mens accipit: non per actum substantia tota: sed per eo quod est in ea eminentius. Respondeo. dicitur quod differt habet quosdam assignatio hec a precedenti: quia prior fuit in potentia hec est in habitibus. Et respondetur objectionibus per distinctionem mentis. Ad ens enim habet quadruplicem modum accipiendi diuersificat. Dicitur enim vno modo a mente quod est luna siue defectus et sic dicitur de tota alie substantia per transmutationes quas habet. Secundo modo dicitur a metiendo. et sic stat per vi iudicativa: et sic accipit eam Damascenus. ponens ipsam in potentia cognitiuis. Tercio modo dicitur ab eminendo. et sic stat per superioris preter rationis et sic accipit eam Augustinus. frequenter. Quarto modo dicitur a meminisse. et sic stat per memoria: et quantum ad actum: et quantum ad habitum. Dicitur ergo quod in assignatione huius trinitatis. Ad ens stat per habitum memorie: sed in adaptationem cum dicitur magister et Augustinus. Ecce mens nouit se et diligit stat per potentia memorandi. Sed illud non videtur conuenienter dictum: quia adaptatio debet respondere assignationi. Et preterea: cum actus proprius mentis ut stat per memoria sit meminisse. ille debet tangi. sed Augustinus in hac assignatione nunquam facit mentionem: nisi de duobus actibus. scilicet nosse et amare: quod non sunt memorie: sed aliarum potentiarum. Respondeo. igitur quod trinitas ista non est in potentia: quia amor et notitia non dicuntur potentia. nec in habitibus. quia mens non potest

stare p hū. cū ipsa accipiat vt agens. non potest eē in potētis. et hū. q: mēs non pōt stare p vna potētia. cū assignent ei act⁹ duar⁹ potētiaz. nō pōt sūt stare p plib⁹ potētis. q: nō eēt trinitas. Restat igit. q ne cesse ē ponē q trinitas ista attendat qzrū ad sūam aie: rōe mentis se noscētis. et amā- tis. et qzrū ad hū. rōe notitiae. et amoris et sic ē trinitas cū sūa sit vna. et hū. sint duo

Differt g̃ hec assignatio a pcedenti. q: pcedens fuit p vniformitatē in potētis p cō- pationē ad hū. et actus. s; hec ē i sūa. et hū. ribus. Differt tñ in hoc. q: pcedens fuit p puerfione aie ad deū hoc ē p puerfione aie supra se. et plurib⁹ mōis non attenditur imago in hōie. vt supra dictū fuit. Differt etiā q: pcedens assignatio imaginis: magis ē ppa et cōueniēs qz hec. Nā ppe loquē do. imago consistit i vnitate eēntie. et trinita te potētiaz. sū quas aia nata ē ab illa sum ma trinitate sigillari imaginis silitudinis. q pssistit in gratia et trib⁹ sūturib⁹ theologis. An aug. hanc assignationē. pmo ponit in uestigado: vt p hanc deueniat ad illā. i qua finit speculationē suam. An hec assignatio nō ē ppa sicut alia. vñ magis eā. sō pōt tāqz nō pncipalē. Ad illud g̃ q obf. q habit⁹ nō sūt coeui. et ē. dō q triplex est hū. Quē dam enī habit⁹: h; aie potētia ab acqstōe quēdā ab inata dispōe. Tertiū h; a sū ipsi us origine. hoc aut pz. q: hū. ē quo poten tia est facilis in actū. potētia aut hū. tribus modis est facilis. vbi g̃a affectus nō habet facultatē ad diligendū bonū alienū: p acqsi tam dispōitionē vt p sūturē. Ad diligendū sō bonū suū p innatā dispōe. et ad diligen dū se ipm: p sū nālē originē. Cū enī sit sibi i distanter vnit⁹. sēp ē habilis ad se amādū. Slt cū sēp sibi sit pns. sēp ē habilis sibi ad se cognoscendū. Et sic pz illud q obicit de coeuitate. nā quo ad tales habit⁹ ē bene coeuitas. Ad illud q obf. q tres debent eē habitus sū tres potētias. dō q i hac tri nitate nō cadit. nec h; locū habitus memo rie: q: attendit in ipsa aia sū q puerit su pra se. et iō ipsa aie sū: tenet locū memorie et ipsa pntia. et oblatio. qua aia offert se: sēp sue intelligentie. tenet locū habitus. et actus memorie. et ita pz. q cadunt ibi tñ habitus duar⁹ potētiaz. et iō est ibi trinitas. Ad

illud q vltimo obf de sūo magr. dō quod intelligit nō p anime substantia tora: s; supple: pro conuersione anime ad deū. vel refle: xione: ad sui consideratōē ad deū: q si aliter intelligat. nō h; veritatē sūo magr. q pz p aug. qui occōne hū. imaginis quasi p totum decimū. de trinitate: oñdit aiam habere co gnitionē sui innatā. q ē cog sue sūe. Et ptea nihil vnū in aia cognoscit et diligit nisi sūa. g si mēs staret p vna potētia. non hēt illos duos act⁹. s. nolle et amare.

Eūdo qrit de istis incōpōne adin uicē sū triplicē pōnē: qz ponit au gu. videlz ordinis. equalitatis. et cō sūalitati. et magr recitat in littera. Vdo ē inter hec. q: mēs ē parēs. noticia ē ples: ter tius ē amor. ab vtroqz pcedēs. Et qualitas etiā ē ibi. q: mēs tñ se nouit quantū ē. et tñ diligit qzrū se nouit. Cōsūalitas. An aug. ix. de tri. c. x. admonemur si vtrūqz videre possum⁹ sūalr. hec i aio existere. nō tanqz in sūo: vt color in corpe. aut vlla qualitas. aut qzritas. qzqd enī tale est. nō excedit sūam in qua ē. mēs aut amore quo se amat. pōt ama re etiā aliud. et ita vult: q amor sit pūalita mēti. S; obf p hoc. pmo vt q in his non sit ordo. siue origo. Aut enim accipiūt p hū ribus inatis. aut acqstis. Si p inatis. nul lus ē ordo. q: sūtur cū ipsa aia. Si p acqui sitis. sic amor pcedit notitiam. nullus enī ac grit. vel studet aliquid addiscere. nisi amet scire. An aug. in fine noni de trinitate. prum mētis aīcedit appetit⁹. quo id q nosse vo lumus qrendo. et inueniēdo nascit. ples q ē ipsa notitia. Aut g̃ nō est ordo. aut nō tal or do. Itē vt: q nō sit ibi equalitas. Aut. n. notitia et amor: accipiūt p cōpōnē ad res in feriores. aut ad aiam. Si ad res. manifestū est: q nō est ibi equalitas multa enī nouim⁹ q nō amam⁹. Si p pōnē ad aias. et tūc aut ē equalitas qzrū ad intēfionē. aut qzrū ad ex tensionē. qzrū ad extēfionē nō illud pstat: q: vnū est ibi. g̃ qzrū ad intēfionē. s; q hoc sit falsū vt. q: cū sciamus aiam minore deo: et maiore cor: pore. contingit qñqz q eā ama mus magis qz deū: et minus qz cor⁹. et illa qualitas amoris nō seqt quantitatē notitiae

Itē q nō sit ibi pūalitas vt: q: amor et notitia sunt hū. et sūt qualitateo ergo vt q essentialiter differant ab ipsa mēte. Itē

18 aug. est. q: nō sūt in aīa sicut accidentias
q: se extendūt extra: sed hoc nīl ē. q: acci-
dentia se extendūt extra. vt calor calefaciē-
do: et color imutando vīsu. Preterea hō
cognoscit aliqua cognoscibilia scia acq̃sita.
q̃ ē accēs. et ita se extendit extra. Rñ. dō
q: sicut aug. assignat. i hīs ē ordo. equalitas
et p̃balitas. ordo aut attendit in hīs hītib⁹
aīe p̃nālib⁹: in cōpatione ad actus: sicut po-
nīf creb⁹ in fide. spe. et caritate. l3 simul in-
fundant. Et sic p3 q: obī in p̃rium. q: nō ē
ordo in ipsīs habitibus absolute p̃sideratis
sed p̃ relationē ad actus. Sīl ē ibi equali-
tas: s̃m conuersionē aīe sup̃a se. et p̃dicto p̃a
habitū p̃fectionē. An dicit aug. in ix. d. tri-
q: nō est in hīs habitibus equalitas: nisi s3
q: p̃fecti sunt. Et sic p3 solo ad illud q: de
amore obī. q: ille amor. nō est amor p̃fectus
s3 libidinosus. et inordinatus. Vel dō q: eq̃
les sūt: s̃m q: sunt p̃nāles. q̃tū enī est q: ha-
bilis vel facilis ad cognoscendū se. tñ ad se
amandū. de habitib⁹ s̃o acq̃sitis malis. vel
bonis nō ē ver. et de hīs non intelligitur.

Similiter ē ibi tertiu. s. p̃balitas. q: s3 q:
dictum ē sup̃a. Amor et notitia: aīe p̃nāles
sūt. s3 q: sup̃a se puerit. et sic nīl dīo ad-
dunt sup̃a ipsas potētiās. p hoc enī q: aīa
sibi p̃ns est: h3 notitias. p hoc q: ē nota sibi:
h3 habitū amoris. et iō sicut potētie sūt cō-
s̃uales aīe vt sup̃a vīsu est. ita et huiusmo-
di habitus. vñ et si videant dīe modū hītus
vel qualitatīs. realiter tñ nīl sup̃a potē-
tiās addunt. et sic p3 rñ. ad obī. q: nō sunt
qualitates isto mō. Ad illud q: obī. de ra-
tione aug. dō q: illa rō nō cōcludit p̃ncipālī
q: amor. vel notitia sūt s̃baliter i aīa. et hoc
est q: tūc pari rōe posset dici. et obīci de oī
amore: s3 cōcludit ex p̃sequēti. Quod p3 sic
cū enī amor extendat extra suū subm: aliud
amando. hoc ē p virtutē s̃be. sicut p se nō
est nisi p s̃bām. Si ergo amor et notitia extē-
dunt per s̃tutē s̃bāle. et hec sunt intelligen-
tia. et volūtas. et amor. quo aīa amat se: est
idem cū ip̃a volūtatē. et sīl notitia qua co-
g̃scit. nō est aliud q̃s intelligentia. restat g̃ q:
amor. et notitia. sp̃cū sui s̃ ipsi mētis s̃bales

Ergo. et vltimo q̃rīt. vtz hec trīn-
tas imaginis. s. mētis. notitiae. et amo-
ris. ducat necessario in cognitionem

trinitatis. q̃tū ad p̃sonas. Et vt q: sic: q: i
hac trinitate imaginis ē relatio. sed in deo
non est relatio nisi quo ad p̃sonas. ergo et c.

Itē in hac trinitate ē distinctio. q: notitia
nō est amor. sed in deo nō est distinctio nisi
p̃sonar. g̃ et c. Itē in hac trinitate ē origo
nascibilitatis vni⁹. ab vno. et tertij ab vtroq̃
g̃ cū ista sint p̃ma p̃sonar p3 et c. Item in
hac trinitate ē amor tertius: q: ē p̃prium sp̃s
s. et qui est ad alter. g̃ vt q: necessario du-
cat in trinitatē p̃sonar. Contra hec trīn-
tas intelligit in creatura sine distinctiōe p̃-
sonali. g̃ p̃t intelligi et in deo. sed hoc ē sal-
sum. g̃ et c. Itē notitia. et amor. sunt i qua
libet p̃sonar. ergo s̃m p ea q̃ sunt in oib⁹. si
venit in cognitionem distinctiōis p̃sonal.
ergo. et c. Itē intellecto q: vna tñ cēt p̃so-
na. adhuc nosceret. et amaret se. ergo et c.

Itē p̃hi istam trinitatē cognouerūt: et tñ
nō cognouerūt trinitatē p̃sonar. ergo hec nō
necessario ducit in illam. Rñ. dō: q: per
hanc trinitatē p̃tingit cognoscere trinitatē
in deo. et hoc est attribuendo ea que in hac
trinitate sūt: illi sūme trinitati. S3 hoc potest
esse duplī. Aut enī ista tria: possunt deo at-
tribui s̃m s̃bām. vt per mentem intelligam⁹
mentem in deo. et per notitias in anima: no-
ticiam in deo. et sic de tertio. et sic non ducit
in cognitionem trinitatis. nisi quantum ad
appropriata. et sic intellexerunt philosophi

Possunt etiam ista trahi ad deum ratio-
ne proprietatum. que sunt. ordo. et origo. di-
stinctio. et relatio. et sic ducunt in cognitio-
nem trinitatis quo ad p̃pria. Sed ista po-
nere vel intelligere in deo potest fides: sed
non ratio. et ita perfecta cognitio imaginis
non habetur nisi a fide. vnde bene concedi-
tur q: imago perfecte cognita vt imago.
ducit in cognitionem trinitatis. non autem
simpliciter. et per hoc patet vtraq̃ pars.

Ad illud q: obīciatur de amore. dicendū
q: amor potest dicere complacentiam. et sic
est commune. vel potest dicere conuersionē
sive communionem. vel donum. et sic habet
rationem persone.

Ita parte ista. circa litteram queri-
tur de hoc quod dicit. imago dei
permanet. contra psalmus. Domi-
ne: ciuitate tua imaginē ip̃oz ad nīlū re-

diges. *R.* ymago. dicitur dupliciter. primum ad similitudinem. et hec respicit trinitatem potentiarum et ordinem. et requiritur. et sic semper permanet. Alio modo potest supra esse additum bene esse. ut decorum et honorem. et hec potest dici. quod homo cum in honore esset non intellexit. Item queritur de hoc quod dicitur memoria et noticia dicitur ad aliquid et contra memoriam. intelligentiam. et voluntas sunt in predicamento relationis. Item quare magis dicitur magis ad se. quam memoria vel intelligentia. *R.* dicitur quod dicitur ad aliquid est dupliciter. vel proprie et per se. sic per se filius. vel ratione alicuius annexi. quod hoc respectum annexum et inclinationem. et sic memoria dicitur ad aliquid. quod in natura hoc respectum ad memoriale. Sic intelligentia ad intelligibile. et voluntas ad volubile. et hec obiecta ad invicem habent respectum. et sic per obiectum. Ad illud quod queritur de mente. dicitur quod mens dicitur ab actu rationali. propterea intelligendum quod quo est datum alicui est generalissimum. et sic dicitur essentia. l'igitur datum est generale. et sic dicitur vita. quia anima est in genere viventium aut iquantur datum est speciale. et sic mens. *Ab eo* enim non dicitur nisi quod vivit vita intellectiva. vel anima in se dicitur essentia. ut actus corporis vita. ut perfectibilis a deo mens. Item queritur de hoc quod dicitur quod tres persone non sunt unius dei. quod videtur falsum. quia si sunt unius essentie. sic essentia est deus. ergo sunt unius dei. Si dicatur quod non sequitur ego quero. quod non proceditur. tres persone sunt unius dei. Si propter hoc quod obliquus notat diversitatem. ergo cum essentia non sit diversa a persona non potest dici tres persone sunt unius essentie. *R.* dicitur quod genitum alteri constituitur in ratione possessionis ut si dicatur bos petri vel iohannis Aliquod ex vi oblationis essentie. ut minus egre gie forme. Aliquod in transitu ut creatura facta. In transitu constituitur generale cum spali. et sic potest dici substantia vel persona dei. Ex vi declarationis essentie. nomen importat formam per modum forme. et sic dicitur tres persone unius essentie. quia si quod tres persone sunt unius dei. deus non significat nec per modum forme. nec per modum specificationis. ideo intelligitur per modum possidentis Principium. et ideo simpliciter est falsa. Item queritur de hoc quod dicitur quod ex maxima parte est dissimilis. ut enim falsum. quia ymago est similitudo expressa. ergo si maxime est dissimilis non est ymago. *R.* dicitur quod est excessus simpliciter vel in genere. Si ergo loquamur de excessu simpliciter. sic dico quod anima rationalis non est valde similis deo. Si vero loqu-

mur in genere creature. quia tunc accedit. Item potest non creata. sic dicitur valde similis. et expressa similitudo dei. Item queritur de hoc quod dicitur si duo essent vel uterque insufficientes essent. vel alter superflueret. quia secundum istam viam monstrari potest quod non sint nisi una persona. *R.* dicitur quod in personis non potest esse superfluitas. quia in eis est una sufficientia. Unde si una esset superflua. et oporteret. Sed non potest ibi esse aliqua insufficientia. quia nihil plus habet tres quam una. sed si essent due essentie. due essent sufficientie. si quilibet per se esset sufficiens. Si autem altera cum altera. quilibet insufficientis. et ita patet quod non est simile de duabus essentialibus. sic de duabus personis. Item queritur de hoc quod videtur quod intellexit deum habet sapientiam que ab ipso genita est. quia intellexit cum non est rem fatuam. ergo videtur secundum hoc quod per se sit sapiens sapientia genita. Et dicitur quod ista consequentia non est intelligenda immediate. sed quia non est res fatua. hoc sapientiam genitam. Sed hoc est intelligendum sic. deus est substantia spiritualis. ergo est nata cognoscere si non hoc sapientiam. est res fatua. sed non est res fatua. ergo hoc sapientiam. sed non est sapientia sine verbo. et non est verbum nisi procedat a mente. et ita generetur. ergo primo. si hoc sapientiam. necesse est sapientiam esse genitam. et oporteret istas consequentias oportet intelligere non immediate.

Di. iij.

Queritur quod satis necessaria constat irrefragabili et cetera. In precedenti dicitur. probavit magis trinitatem et unitatem per similitudines congruas et rationes. In presenti dicitur ponitur haec pars. in qua soluitur incidere dubitationes. Et incidit dubitatio ex hoc quod in divinis est trinitas et unitas. et ita aliquid distinguere et distinctum. aliquid indistinctum. ut terminiinales. Incidit ergo dubitatio ex comparatione proprietatis distinguendo ad terminum substantiale. Item autem hec pars duas. In prima movetur dubitatio ex comparatione proprietatis distinguendo ad substantiam vel essentiam. In hac ad eius potentiam. infra dicitur vi. Preterea quoniam solet et cetera. Item prima pars hoc duas quia substantia potest significari in potentia. ut per hoc nomen deus. vel in abstractione ut per hoc nomen essentia. Primo ergo movetur quod nomen ex comparatione generationis ad hoc nomen deus. Secundo ad hoc nomen essentia. infra dicitur v. Post hoc queritur utrum procedendum sit. et cetera. Habet autem hec distinctio quatuor pri-

culas. et hoc secundum quatuor quod ibi tangunt. In primo
ma supposito quod hec sit vera: deus genuit de
um quod de hac genuit se vel alium deum. ad
quod soluit interimendo. In secundo quod de hac ge-
nuit deum qui est deus pater. vel qui non est deus pater
et ad hoc soluit distinguendo ex parte predicati
et hoc ibi. Sed adhuc opponitur. In tertia quod
rit de hac. deus est trinitas. et perbat multum aucto-
ritatibus quod est vera. et hoc occasio predicto-
rum ibi. Quidam tamen veritatem aduersarij. In
quarta redit ad suum propositum. scilicet ad primum que-
situm. ad primum videlicet addendo primum solutioni
quod quibus non sit procedendum genuit se vel alium
divisum potest tamen procedi coniunctim. ibi. Nunc ad
primum questionem etc.

Intelligentia eorum quod tangit magis
in puncto dei. quatuor quoniam. Primum
vtrum hec locutio sit procedenda in di-
uinis deus genuit deum. Secundo queritur vtrum
vinitas entium admittat hanc locutionem. deus
genuit alium deum. vel deus est alius a deo.
Tercio querit de significacione huiusmodi nois de-
vtrum videlicet gramatice possimus dicere plures
deos. Quarto et ultimo querit de suppositi-
one istius nois de vtrum supponat pro per-
sona vel pro essentia.

Ita primum quod hec locutio. deus genuit
deum sit procedenda vtrum per hoc quod dici-
tur insubolito. deus de deo: sed hoc
non est nisi per generationem. deus generatur a deo
et ista locutio est procedenda. deus genuit deum.

Tercio quod est respectu filii in natura. vtrum hoc ge-
nerat hominem. vtrum si in diuinis est generatio. produ-
citur filius in natura. et cum pater sit deus. non generat nisi
deum. ergo hec est vera. deus generat deum. Item
quicquid hoc filius. aut hoc a se: aut ab alio. sed
hoc deitatem et non a se. quia si sic esset ingenuitus.
ergo hoc ab alio. sed non hoc nisi per generationem.
sed non hoc deitatem nisi ab habente deitatem.
et habens deitatem est deus. ergo etc. Contra. hoc
nomen deus significat entiam siue substantiam
cum sit terminus naturalis. sed hoc non procedit: imo
est falsa. entia generat entiam. ergo filius et ista
deus generat deum. Item hoc nomen deus. aut sup-
ponit pro omni persona. aut determinate per ali-
qua. Si determinate per aliqua. ergo restrin-
gitur ei significatio ab aliquo. non est dare quod
ab alio. nisi ab hoc deo genuit l' generat. sed regu-
la est. quod terminus ponitur in predicato non restrin-
git terminum a parte subiecti: ratione significa-

tionis. ergo stat pro omni persona. non ergo vtrum locu-
tio deus. sed quod stat per persona primum. etc. Item iste
terminus deus quod sum est de se: eque bene super-
ponit per filio: sicut et pro patre. ergo cum filius
sit non generare sicut et pater est generare: sed hec
est vera. deus generat per preterea de ratione. et hec
est vera. deus non generat pro filio. Si ergo hec non
proceditur. nec prima deus procedi. Item predictio
opposita sunt deus de quibus subdistinguitur. quia de
quolibet affirmatio vel negatio. ergo si deus
genuit deum. aut deum qui est pater. aut deus qui
non est pater. Si deum qui est pater. ergo genitus est
generans. Si deum qui non est pater. sed quod impli-
catur patet simpliciter inferri. Et si dicat. hoc
qui non currit disputat. ergo hoc non currit. er-
go filius: si genuit deum qui non est pater. deus non est
pater. sed si non est pater: non generat. ergo etc. Item
deus. quod predicta locutio salva entium unitate ac-
cipit tam a magistris: quam a scis. Ad cuius in-
telligentiam quatuor regule sunt notande. Primum
ma est quod nomen abstractum imponit formam: et
a forma. vtrum albedo imponit a forma albedi-
nis. Nomen vero preteritum imponit a forma
sed non formam. sed supposito. vtrum albus imponit
a forma albedinis. sed non formam: sed supposi-
to. vtrum alicui rei albe. homini: vel cigno. Se-
cunda regula est. quod terminus habens multitudi-
nem supposito: sine distributione acceptus
stat per illo pro quo reddit locutionem veram.
vtrum cum dicitur hoc currit. vera est locutio per cur-
rentem: si aliquis sit currens. Tertia regula est.
quod terminus habens formam non multiplicabilis
non differt proponere et postponere negationem.
vtrum non differt dicere: petrus non currit. et non
petrus currit. Quarta regula est ista. quod re-
latiuum refert antecedens sub eodem modo suppo-
nendi: sub quo antecedens precessit ipsum relatiuum
nisi faciat relationem simplicem. Item prima re-
gula patet ratio ad primum. Cum enim iste termi-
nus deus sit preteritus: et si ipsonat a forma entia-
li. scilicet deitate. tamen imponit persone siue suppo-
sito. sicut albus imponit ab albedine rei albe.
et ideo supponit et reddit locutionem veram per persona
non per formam. hoc autem nomen entia vel deitas. est
abstractum. et ideo imponit formam et a forma: sicut
albedo. et ideo entia significat et supponit. et ideo
hec est falsa. entia generat entiam. quia generatio non
est forme: sed suppositi. sed hec est vera. deus generat
deum per persona. Item haec regula per ratio ad hoc
quod cum entia suppositio termini non artef tamen per

illo stat p quo ē locutio vera. vt hō currit p petro. vel Johe. si p illo ē locutio vera. nec tñ ad illū restringit. 7 b p3. q2 si addat distributio p funder illū terminū p oib⁹: sed si cēt restrictus: nō p funder nisi p ill' ad quos se extēderet restrictio. vñ aliud est terminū restringi ad vnū aliud est locutionē reddē veram p vno. Ex tertia regula p solo ad tertiū. h enī hec sit vera pro pfe. dō gnāt dūm. tñ h dō nō gnāt. nō est vera p filio. Cuz enī iste terminus dō. dicat formā imultiplicabilem: nō differt ei pponere negationem 7 postponē. 7 iō cū negatō pposita oio a sbo remoueat pdicatum: sic ei negatio postposita rmouet totalit' pdicatū ab hoc termino dō cuz dī dō nō generat. q2 remouet a quolibz supposito. 7 iō aliū modū supponēdi habz i affirmatiua qz in negatiua. q2 in affirmatiua erat vera locutio p pfe. in negatiua vero nō pōt esse veritas. q2 negatio remouet totalit' pdicatū illud. Ex q̄ta regula p q̄rtum. Cum enī relatiuū oio hēat suppositōem aīcedentis. 7 iste terminus dō in pdicato supponat p deo genito. relatiuū refert pro illo. 7 ita sensus est. dō genuit deū. q de⁹ genitus est pater. vel nō est pater. 7 hec est vera p negatiua. nec h inferre. q deus non est pater. q2 mutat suppo. imo ē ibi figura dierōis Cdo querit vtrū vnitas eēntie admittat hāc. dō generat aliū deū. Et q nō vñ. Ansel. i p solo. Cum dicimus deū de deo. nō intelligim⁹ aliū deū s3 eundē de seipso. Itē si genuit aliū deū: sed vbi ē vnus 7 alius. sūt duo. q si genuit aliū. sūt duo dij. Item alius dicit alietatez in gnali. q cum gnale specificet p adiunctuz hoc nomē dō specificat ipz. s3 si specificat. specificat rōne forme. q notat alietas in forma. q nō est admittēda tal' locutio. cū non sit ibi alietas in forma. S3 d. gnātō importat distinctionē. sed distinctio alietatē aliqz. q 7 generatō. q si hec est vera. dō genuit deū. 7 hec p pñs. de⁹ distinguit a deo. vel genuit aliū deū. Si dicas q nō sequit. q2 gnāre iportat distinctionē vt modū. s3 distingui. vl' esse aliū vt rē. q. ad psequētiā vt modū seqf psecutio vt rē. An si hec est vera. si hō est aīal est. ad hominē sequit aīal. Et pma cōstat q2 distinctio generatiōis nō tñ est a preintelligētiō. verum etiaz a parte rei. q illi di

stinctioni vt exercire. Rē distinctio realis.

Item affirmatiua ē falsa. dō genitus ē dō generatō. ergo negatiua ē vera. de⁹ genitus nō est de⁹ generatō. sed sicut affirmatiua significat idēritatem ita negatiua diuersitatem. q sicut deus generatēz 7 genitū ptingit ad inuicēz p pari mediāte negatione ita mediāte alietatē. q h est dā dō genuit aliū deū.

Item p siue dō genuit aliū. hec est vera pstat. q aut aliū deū. aut aliū non deū s3 nō aliū non deū. q. 7 c. Itē alius ē masculini generis. sed terminus masculini generis stat p persona ipirituū terminis. q alius dicit alietatē psonalem. sed hec ē vera. dō genuit deū aliū in psona. q sūt ē vera hec genuit aliū deū. R. dō. q hec psequit distigui. de⁹ genuit aliū deū. q2 alius pōt tene ri adiectiue 7 sic ponit alietatē circa formas istius termini de⁹. 7 sic locutio est falsa pōt etiā teneri substantiue sic vt substantiue. 7 tūc est appositiva pstructio. sicut aīal hō. 7 ē sensus hoc mō. dō genuit aliū deū. i. genuit aliū q est deus. 7 in hoc sensu ē locutio vera. Sed h ista distinctio in locutioib⁹ theologicis pp quēdā ppiū modū loquēdi locum hēat. tñ q̄rtum cēt de virtute smonis non eēt distinguenda. q2 adiectiuū iunctū substantiuo. vt hō albus. nō dī substantiari nec appositiva pstructio dī ibi eē maxie cū illa sit minus cōis respectu magis cōis. vñ cū hoc nomen alius sit adiectiuū hñs substantiuū iunctū in pdicta locutōe ponit alietatē circa ipm rōne suppositi 7 forme. 7 ppterea si velimus artificialit' pcedere iudicanda ē talis locutio falsa. Pppter h ad intelligentiā dicte locutōis. notāda ē regula cōis. Hō h3 locum distinctio vbi nō ē ex diuersis cōis vnio. verbi gfa pater. 7 filius 7 sps. s. vniunt in hoc noīe dō. 7 nō ex diuersis cōis siue rōe diuersoz. sed rōe vnus deitatis siue essentie. vnio ex diuersis cōis est. vt in hoīe vniunt petrus 7 iohs. rōne diuersaz humanitatz q2 alia ē humāitas petri alia iohis. Et iuxta hāc regulā ab oppositis ē alia regula accipiēda. Hō h3 locū oimoda vnio. vbi ē simul cū vnione distinctio. vt pater. 7 filius. 7 sps. s. vniunt in vna deitate siue essentie. sed distinctiōem hēnt ratione pluralitatis psonaz. Scdm hoc attendendum ē. q in diuinis Quedā vocabula importāt distinctiōz solū.

Queda oimoda vnionem. Quedaz medio
mō. Am̄ igitur de⁹ generas: et deus genit⁹
et si sūt psonaliter distincti. tñ in deitate vni-
untur ex eadē cā. qz vna deitate. iō nō reci-
piuntur noia importātia simplr distinctōez.
Iō hec nō admittit. deus distinguit a deo.
deus genuit aliū deū. Iterum rōe distinctō-
nis nō recipiunt vocabla oimoda importā-
tia vnionem in supposito. et forma. Und
hec non recipit. deus genuit se. sed illa que
medio mō se hēnt recipiunt. quale est hoc
verbū generat. qz dicit distinctōem in pso-
na cū vnitate essentie. Sili: hec pcedit: pat
generat alterū se. vñ Aug. ad maximū. Pater
genuit alterum se. Et sup Iohēm. Pater
mittens filiū misit alterū se. Et ex hoc est q
nō sequit ad gnationem. verbū simplr im-
portās distinctōem. et sic p3 pñū. Ad illd
qz hō obijcitur de negatiōe bñ pcedo qz est
aliteras. sed tñ nō sequit qz possit dici aliteras
in essentia. siue forma deitatis. vñ nō sequit
genitus est alius a generāte. qz alius de⁹ qz
mutat suppositio hui⁹ terminat dō. Ad il-
lud qz obijcitur. tertio. aut aliū deū. aut ali-
um nō deū. dico qz nō sufficient diuidit. qz nō
est pdictio nisi accipiat negatio respectu to-
tius. In hoc enī qz gēuit aliū deū. duo dñr.
scilicet qz deus deū. et qz aliū in deitate. Et iō
ad hoc qz iūnat pdictio. necesse est qz ferat
sup totū. vñ sicut nō valet demonstrato mōa
cho nigro qz est albus p naturā. iste aut ē al-
bus monach⁹. aut alb⁹ non monachus. qz
vtraqz est falsa. sili: intelligendū est in pposi-
to. neqz valet est de⁹. et est ali⁹. qz est dō ali⁹.
imo est ibi accidēs. sicut hic. ē bonus et est cy-
tharedus. qz est bonus cythared⁹. Ad il-
lud. qz vltimo obijcitur. dō. qz ali⁹ qzuis sit
masculini generis. tñ qz ponit rē suam circa
stantiū ab illo trahit suppositiōez. et iō nō
tenetur psonalr: nisi fm qz stantiat. sicut et
hoc nomē vnus. vñ sicut si dicat vnus deus
vnus dicit vnitatem sbalem. ita si dicat ali⁹
deus. alius. dicit aliteratē sbalem. et ratio
huius venit. non tñ qz adiectiuū. sed qz ge-
nerale. qz specficatur per adiunctū.

Etio queritur vtrum hoc nomen
deus. gramatice habeat pluralē nu-
merum. siue vtrum congrue possit
dici plures dñj. Et qz sic vñ. qz fm pñm intel-
lectus sunt idem apud omnes: qzuis voces

sint diuerse. sed mōi significādi psequūt mō-
dos intelligēdi. qz cū apud hebricos pgrue
dicatur he loyn. qz equipollet ei qz est dñj. qz
et apud nos. Itē sicut vult pbs. verū sup-
ponit pgruum. vñ catōis est vel nō est. nec
verū. nec falsū significat: sed hec ē vera. nō
sunt plures dñj. qz pgrua. qz et hec pgrua. plu-
res sunt dñj. qz negatō nō remouet in pgrui-
tatem. Item sicut de⁹ puenit vni soli. ita
pncipium creaturaz vni soli. qz qzuis falso
dicat pla pncipia tñ dicat pgrue. qz pñ rōe.
possumus dñe plures deos. Itē hoc no-
men senex: nō h3 nisi vnicū suppositū tñ
pgrue dñ plures senices. Si tu dicas. qz sup-
positū plurificat per succēssionē sps. obi-
cio tibi. de hoc noie sol. qz nullo sps plurifi-
catur. et tñ congrue dñ plures soles. ergo et
plures dñj. Cōtra omne nomē qz h3 plu-
rale est nomē appellatiuū. ppria enī noia nō
plurificantur. nō enim dñ plures petri. vel
iohes: sed h nomē deus nō est nomē appella-
tiuū. qz non significat formā multiplica-
bilem. ergo. et c. Itē hoc nomē deus est. p-
prie. pprium diuine nature. sed nullum tale
multiplicatur: nec plurificat. ergo et c. R.
ad pdictorum intelligētiā est notandū. qz h
nomē deus dñ triplieiter. s. nūcupatiue. ado-
ptiue. nālī. pñis duob⁹ modis plurificatur
vñ apō pñie cor. viij. Sigdez sunt dñj mul-
ti et dñi multi. sed tertio mō nō. qz sic hoc no-
mē dñ significat diuinā nām cūz pditionib⁹
quaz colleccionē impossibile ē in alia repi-
re. et iō sicut pprium nomē nō h3 plurale s3
artes loquēdo. sic nec h nomē deus. Ad
illud. ergo qz obijcitur. qz apō hebreos h3 plu-
rale qz est he loyn. dō qz modi significandi.
nō tñ cōsequūt diuersos modos intelligen-
di gnāles s3 et modos exprimendi. Et qm
ipī hēnt articulos et diuersos modos expri-
mēdi. quos nos non hēmus. iō illi possunt
h3e. s3 nos nō. Ad illd. qz obijcitur. qz vez
supponit pgruū. dō qz duplr ē incōgruitas.
vna est ex discōherētia accidentium vt caro
nis est. Alia ex discōherētia intellectuū.
vt cum dicitur plures petri. prima in con-
gruitas tollit falsitatem et veritatem. Secū-
da vero incongruitas habet falsitatem cō-
iunctam. et ideo quia per negationem remo-
uetur falsitas. et sancti malunt loqui vere:
quaz pprietatem sermonis seruare et loqui

minus vere. id negat plures deos. Posset
tñ dici qd qzuis hec vox dñ: nō sit vox signi-
ficatiua sñm artē et impositionē. tñ est vox si-
gnificatiua ex accommodatōe vsus. vt olli p
illi. et id generat falsū intellectū affirmatiua
negatiua vey qzuis nō grāmaticē. Ad il-
lud qd obf qd principiū vni soli puenit: silt et
phenix. dō qd conuenire vni soli ē triplicif.
Aut enī ē: qd imponit nomē a forma immul-
tiplicabili. vt in pprijs noib⁹. et sic tollit plu-
ralitatē re et cōsignificatōe. Aut imponitur
a forma q̄ nata ē cōicari qzuis nō cōicet pp
determinationē. vt cū dñ principiū creatura
rū. Aut pp defectū mē vt phenix. et tale tol-
lit pluralitatē sñm re nō sñm cōsignificatōe
qd pōt significari talis forma. vt pōt multi-
plicari p supposita.

Quarto et vltio qñt de suppone hi⁹
nois deus. Et qñt vtz hoc nomen
deus de se supponat psonā vel nām

Et qd psonā vñ p illud ambro. sup. Benedi-
cat nos deus deus nñ. bñdicat nos de⁹ Am-
bro. Trina dei p̄fessio trinitatē indicat pso-
nā. g cū deus sit ibi sine adiūcto. de se sup-
ponit psonā. Item rōne oñdñ sic. hoc no-
mē hōmo ppe supponit p oī eo cui inest hu-
manitas. g a fili. et hoc nomē deus p oī eo
cui inest deitas. sed hec est psona. g et. Itē
hoc nomē deus. significat diuinitatē in cō-
cretionē. s; nō nisi in cōcretionē ad suppositū
qd ē psona. s; tñm⁹ p̄cretus ppe supponit
p eo respectu c⁹ iporat formā. vt albu ma-
gis ppe supponit p re alba qz p forma. g
et. S; p nomē refert re p pprio supposi-
to. s; cū dñ. bñdicat nos deus et metuāt euz.
hoc p nomē eū refert nām nō psonā. g et.

Itē qd iste termin⁹ hō. ppe supponit p in-
diuiduo. ista est falsa. hō ē sor. et pla. qd ideo
indiuiduū nō recipit illā p̄dicationē. s; hec ē
vera. deus ē trinitas: vel deus ē p̄ et filius
ergo cū illud p̄dicatū nō pueniat vni psonē
p et. Itē termin⁹ q. ppe supponit pso-
nā addito sibi terminio p̄tuo. stat solū p vno
vt cū dñ vn⁹ hō enrit. g silt cū dñ vnus de⁹
g hec ē simplr falsa. An⁹ deus ē p̄ et filius.

Rñ. dō qd hic cōsuevit ē duplex opinio
Ana qd ē qd hoc nomē deus significat p-
prie nām. et supponit psonā aliquā vnā. vt cū
dñ deus generat. aliquā duas vt cū dñ deus
spirat. aliquā tres. vt cū dñ deus est trinitas.

Et rō hui⁹ est vt dicit: qd cū hēat mltā sup-
posita. h; nām termini cōis. terminus autē
cōis ppe supponit p indiuiduo. p natura
sō vel forma: nō supponit ppe nisi trahat.
vt si dicat. hō ē spēs: sic dicit in proposito.
Alterius dicit qd qd supposita oīa sūt i illo
vnica suppone. id simul pōt supponere pro
multis psonis. s; istud nō possit iste termin⁹
hō: vel ali⁹ terminus cōis. et sic soluūt obie-
cta. Alia opinio ē qd ppe supponit nām sic
significat. et nō supponit psonā nisi trahat
ab alio. vt cū dñ deus generat. et h; dicunt
qd cū dñ deus est trinitas. ibi stat p nā nō p
psona. et vna nā est tres psonē. id ē a. est lo-
cutio. et rō hui⁹ positiōis est. qd hoc nomen
deus h; nām termini discreti: cū nō habeat
plurale. id idē significat et supponit ppe. cū
g significet nām. illā pprie supponit. Sed
mel⁹ ē dicere vtrūq; qd h; nām termini cō-
munis et termini discreti. termini cōis ppe
pluralitatē suppositoz. termini discreti rōe
forme immultiplicabilis. qd ppe supponit tā
nām qz psonā. tñ rōnes ad vtrūq; pte cōclu-
dunt vey suo mō. hoc aut nō pōt in alio ter-
minio iuari. et id nec cōf. lio mod⁹ supponēdi.

In pte ista circa lram qñt de hoc qd
dicit. Deū de deo lumē de lumine.
qd cū ppositio notet trāstionē. et ita
diuersitatē et distinctionē. vt qd pari rōne et
ab equipolēti. iste sint vere. deus ē ali⁹ a deo
de⁹ distinguif a deo. Rñ. dō qd duplicif
est iporare distinctionē siue diuersitatē. s; ut
modū vel vt res siue vt exercitā vel vt cōce-
ptā. Qm̄ igit p̄pōnes iporant distinctionē
vt exercitā. et distinctio ē in diuinis qz tū ad
supposita. facit terminū stare p diuersis sup-
positis. qm̄ g circa id ponit modū circa quē
exercet distinctionē. et tales sūt psonē: ideo
est ēa locutio. qd sō hoc nomē ali⁹ iporat
distinctionē vt p̄ceptā. silt hoc ē bñ distinguē
id simplr ponit distinctionē circa terminum
rōe sue forme. id sunt false. Itē qñt de rñ
sione qz ponit mag⁹ ibi. Qd sō addif. genu-
it deū. g se deū vel aliū deū et. qd mag⁹ sol-
uit interimēdo p̄clusionē. Et videt nō recte
soluere. Cū enī idē et diuersū sufficiēt didāt
ena. vt seq nēcario gēuit d; g se l aliū. Rñ.
dō qd mag⁹ sustinēdo p̄mā: et iterimēdo cō-
clusionē. innuit p̄clusionem non sequi ex p̄e-
missis. et quod non sequatur ostendit seren-

do instantia ptra illud distinctus. Ad illud vero qd obicit. qd idē dīuersus sufficiens dī uidetur ens. dō qd simplr loqndo falsus ē. nam pars nec ē eadē toti oīo. nec simplr dīuersa h3 tñ veritatem fm idē. vñ si nō ē idem aliq est dīuersus. vey est fm illud h3 qd nō est idē filius aut nō est idē patri i psona. z iō in pso nā alius. nec tñ sequit alr deo. qz significat aliteras in essentia. Itē querit de hac dī- stinctōe qz pōt magr de hoc pdicato. dō pa- ter qd pōt ēē pstructio appositua. z imedia- ta vel mediata. pmo enī vñ qd ista dīstin- ctio nō sit intelligibil. qm q ex eadē pre i trā- ctine pstruunt vident solū imediate pstrui

Itē vñ qd nō soluat qz recta solo est cui⁹ o ante oppositū nō ptingat soluere: s3 ista dī- stinctōe remota adhuc manet sophisma. si loco ei⁹ qd est dō pat. solū ponat pat. g. z c.

R. dō. qd distinctio magri bona est: z fm artem. nā licet vult pscian⁹. Inter adiectōz z substantiuū intelligit mediū copla ens. vñ qd ē ens. qm b qd ē ens vel qd est p: pōt tene- ri i plicatiue: z tūc restringit z tenet locū ap- positue pstructōis. z equaliter vñi terminio. iō dī qd pōt teneri siue pstrui imediate. z sic dōs pat nō est aliud qz ipse p. Alē ipm relatiuū pōt intelligi relatiue. z ita in quadā dīstātia z tūc nō restringi. z est senius. dō p. i. deus qd est pat. qd tñ valet: est dō. z ille est p: hec aut solo magri soluit qdem i sophisma qzruz ad vñā deceptōes. z iō est bona: s3 rursus ca- dit ibi alia dceptio d relatiuū. iō adhuc opō- tet soluere nō ad illā deceptōem: s3 ad aliā.

Ideo ppositiuus soluit ad b argumētū alio- mō. g. deus qd est p. vel qd nō est pat. z dīc qd nō sequit nec sūt dīctōie. qz ioppo sito hī⁹ relatiui nō est eadē. In affirmatiua enī sup- ponit p deo genito q: nō p funditur. In ne- gatiua vero simplr. vñ sicut hec nō p dicunt s3 ambe sūt false. null⁹ hō est petrus. Iohes est petrus. ita dicit in pposito. qz negō p fun- ditur. vñ iste due sūt ambe false. de⁹ filius ē pater. de⁹ nō est pater. Sed licet solutio p- ppositiui locū habeat in pposito. q: nō dī- fert pponere z postponere negociatōes huic terminio dō. tñ in alijs nō h3 locū. negō enim postponita relatiuū ipz nō p fundit. Et iō moderni alr soluit dīstinguēdo. qd b relatiuū qd pōt facē dīstinctōes vel relatiōes simplices vel psonalē. Si simplicē: affirmatiua vera ē

negatiua falsa si psonalē ecōuerso. negatiua vera. affirmatiua falsa. qd p3 q: hec est falsa psona filij est p. z b est vera psona filij nō ē pater. Itē querit de hoc qd dicit. qd vnus deus est tres psonē. S3 p. qnecūqz p dicant de vno z eodē p dicant de se inuicē. g. si vn⁹ deus est p. z filius. g. pat est filius. Si tu di- cas qd vey est qn p dicant de vno singulari s3 nō ē verum qn p dicant de vno cōi. Lō tra nihil subicit duob⁹ i vnica suppone qz uis sit cōe ad illa. vñ b est falsa. hō est for. z plato. g. silt in pposito. R. dō qd sicut p3 de suppositiōe hī⁹ nois deus. secus est qz d suppoē alicuius alterius termini. q: enī h3 nām termi cōis z discreti. iō simul stat p plu- rib⁹ sicut p vno. z ideo nō sequit. de⁹ ē pat z filius. g. deus p. vel filius: est pat vel fili⁹. Silt nec licet i ferre ex hoc qd pat sit filius. Et notandū qd talis pdicatio est p idēitatē iō suppositū de termino formali vere p dica- tur. Itē querit de hoc qd magr dicit. vnū solum vey deū esse trinitatē. q: vñ esse p il- lud qd dicit inscrius. s. qd trinitas ē nomē col- lectiuū. vnus z solus nomē ptiuiū z discre- tiuum. g. sicut hec est falsa. vnus solus hō ē oīs hō. ita z hec. R. dō. qd hoc nomē tri- nitas est collectiuū psonarum. vnus autē z solus addita huic terminio deus. non dnt dī- scretōem psonē: sed nāe ab alijs. vñ vn⁹ so- lus deus dī vna sola nā. Et qm in diuinita idem est nā z res nāe siue suppositū. iō p dic- tione p idēitatem trinitas d deo p dicatur. nec est sile de hoc qd est oīs hō z vnus solus hō. nā iste termin⁹ hō est terminus qui pōt p fundi z multiplicari. z iō hec est vera. oīs hō est hō. nec stat simul p plurib⁹ nisi p fun- datur. z iō hec est falsa. hō est oīs hō. q: nec rōne supponēdi est vera. nec p idēitatē. nec est idem in hoīe nā z res nāe. Itē querit de hoc qd dicit. satis est xpiano rez crea- rū cām. z c. vñ enī dīe sīm. qm aut dicit satis qzrum ad fidem z sic est falsus. qz multa alia opo: tet credere. aut satis qzrum ad scia: z illud silt est falsum. qz nunqz scit ex hoc cā- rei sufficient. R. dō. qd intelligit satis qz- tum ad sciam non qzlibz: s3 necessariā ad sa- lute. Itē querit de hoc qd dicit qd pat ge- nuit alterum se. vñ enim male p iungere illa duo. qz se dicit oīmodam idēitatem z alte- rum diuersitatem. z ita sunt opposita. z ita

opposita iplicantur. Si dicas. q. vnu dimi-
nuit de altero. qro qd d quo. R. d. q. op-
positio directa intelligit semp circa ides. qm
g in diuinis simul est idēptitas in nā. ⁊ alie-
tas in supposito. ⁊ hoc sine oppositōe. iō no-
men idēptitatis ⁊ alietatis. in pnone vniun-
tur sine oppositōe imo ad singularis modi
expōsiōē. Itē qritur de hoc q. dicit. pat-
rē habere filiū nō minuit se q. videtur dīe
falsum. q. istud argumentū valet. q. q. sic
gnāt vnu filium vt non possit ampli⁹ gnāre
minuit eius potentia. s. sic ē in patre. g. ⁊ c.

R. q. illud verū est. si gnāre aliter sit po-
tētie. sed q. vno genito aliū possit gnāre dīe
in pfectionē potētie in generādo. q. ex hoc
ostendit. q. nō totū dedit vni. Itē querit
de hoc q. dicit. de se aliter se genuit. sed nō
aliter deū. sed alterā psonā. vtrū dicat ma-
gis pprie alterū vel aliū. ⁊ vtrū q. aliter q.
minore dicit diuersitatē. q. s. d. alter a se
sed i diuinis minima ē diuersitas. s. cōtra.
differentie accidentales faciūt dici aliter. sed
in diuinis nullū ē accidēs. g. nō d. dici aliter.
Itē vtrū q. neutrum bñ dicat. Si enim
differentie sbales faciūt dici aliud. ⁊ acciden-
tales aliter. cuz neutrum cadat in diuinis. neu-
trum videt esse dicendū. R. d. q. q. pa-
ter differt a filio. ⁊ in supposito ⁊ i ppueta-
te. iō pōt dici aliud ⁊ pōt dici aliter. s. qm pprie-
tas illa nō accidit psonē. iō magis pprie dīe
alius. Et q. alius respicit suppositum. aliud
essentiam: ideo si recipiatur ibi alius in ma-
sculino. non tamen aliud in neutro.

Di. v.

Est hoc qritur vtrū pcedendū sit.
p In pcedēti dīf. mouit magis qōnem
de pparatiōe generatiōis ad terminū
essentiale pcedētis qual est hoc nomen deus
In presenti mouet qōnem de pparatiōe ge-
nerationis ad terminum essentialez abstrac-
tum. qui est essentia. Et diuiditur hec ps
in duas ptes. In pma pte mouet qōnem ex
cōparatiōe generatiōis ad essentia in rōne
termini. videlicet vtrūq. essentia generetur.

In sba in rōne pncipij vtrū. essentia gnēt
ibi. Ita etiā nō est d. q. diuina essentia ge-
nuit filiū. Itē pma pars habz quattuor
partes. In pma parte proponit proble-
mata. videlicet vtrum essentia generet vel
generetur. In sba adducit rationes tres

pbantes q. essentia nō gnātur a patre. ibi.
Ideo nō ē d. q. pat. genuit. ⁊ c. In ter-
tia adducit rōes in pmiū ibi. Quic aut vtrū cō-
trarium. ⁊ c. In q. rta ⁊ vltima soluit ⁊ expo-
nit. ibi. Ad q. R.emus. Ita ē non est d.
Hec ē scda pars. hī⁹ distinctiōis. In q. magis
terminat sba partē qōnis. q. est de compa-
tione generatiōis ad essentia in rōe pncipij.

Et hz hec pars tres ptes. In pma d.
terminat istā qōnem dicēs q. essentia nō ge-
nerat. ⁊ hoc pfirmat per rōem deducētēz
ad impossibile. In sba vero adducit aucto-
ritates q. sunt directe pte pdictē soloni. ibi.
P. dicit vtrū esse pmiū. In tertia sba addu-
cit auctoritates ex quibus pōt elici p.ietas.
ibi. Dī quoq. ⁊ frequēt. ⁊ c. Itē sba pars
h. quattuor ptes. In pma pte adducit
auctoritates Aug. p.ias pdictē soloni. In
sba auctoritates adductas exponit ibi. Sed
hec ita determinam⁹. In tertia vero p. pte
dictas expōsiōes adducit auctoritates alio
hylarij. i. q. b. nōf. expōsiōes p.ietas. ibi. Quic
vero id pmiū vtrū. In quarta vero auctori-
tates pdictas explanat ⁊ explanatiōem suāz
p. verba hylarij pfirmat ibi. s. q. hec ver-
ba sane vult. ⁊ c. Dicit quoq. ⁊ frequēt
in sacra scriptura legif. Hec ē tertia ps i. q.
obicit p. solutiōem p. auctoritates ex quibus
elicit p. dictē soloni p.ietas. q. in hīs non
dī. qd essentia generet vel generet. s. q. de
essentia vel sba patris fili⁹ generet. Et hec
pars quattuor h. particulas. In pma indu-
cit auctoritates in pmiū. In sba vero addu-
ctas explanat ibi. hīs verbis pmissis inui-
vtrū. vbi resumit pdictam expōsiōem. In ter-
tia ex p. dictōz opinione elicit qdā correla-
rium ibi. Dī dicitur quoq. hīs verbis. ⁊ c.
In quarta. ⁊ vltima reddit ad ppositum. ⁊
ōndit expōsiōem suā bonam ēē p. aucto-
ritatem Aug. ibi. Et hec ita debere in-
telligi.

In pte ista ad intelligentiā duarum
pncipalium partiū hī⁹ distinctiōis
duo pncipalr qrunf. Primo qrit d.
cōparatiōe generatiōis ad sba siue essentia
in rōe pncipij. Scdo qrit de pparatiōe
eiusdē ad essentia in rōne termi. Et duo
qrunf. qstū ad pmiū. duo vero qstū ad
sm. Quācū ad pmiū qrit. Primo vtrūq.
sba siue essentia generet. Scdo vtrūq. de

¶ Ita generetur aliquis.

¶ Irea pñm q̄ sba nō generet oñdit sic. Generare dicit relatōem. ḡ cui puenit gnāre. pñt r̄ referri: s̄ esse ille nō puenit referri. ḡ nec gnāre. Item gnāre importat distinctōez. ḡ cui puenit generare p̄ pñs r̄ distigui: s̄ essētia cū sit vna nō distigui. ḡ r̄ c. Aut si gnāt pñs sūt esse sie. r̄ ad hec duo in cōueniētia ducit magr̄.

¶ Item gnāre dicit actōem psonales. ḡ de illo solo dīr q̄ significat psonā. vel supponit psonam: s̄ essētia nō significat psonam cū sit cōio. nec psonam supponit cū sit oio abstractum. ḡ r̄ c. Itē gnāre ē p̄prietās psonae cōicabilitas est essētie. ḡ sicut se h̄z cōicabilitas ad psonam. ita p̄prietās psonal ad eēntiaz. sed cōicabilitas nunq̄ est psonē. q̄z hec ē falsa p̄r est cōicabilis. ḡ nec p̄prietās psonalis erit eēntie. ḡ nec gnāre cū sit psonē

¶ Cōtra q̄cunq̄ sic se hēnt q̄ vnū ē idē aliq̄ r̄ n̄ h̄nt diuersas p̄prietates q̄cqd dīr d̄ vno r̄ de altero. sed psona r̄ eēntia sūt huiusmōi q̄: psona ē eēntia: nec hēnt diuersas p̄prietates: q̄z p̄prietās in diuinis est relatio distigui: s̄ si eēntia h̄t aliq̄z p̄prietatē tūc distigui: s̄ r̄ referret. ḡ r̄ c. Si dicas. q̄ q̄z vno psona r̄ eēntia nō hēant diuersas p̄prietates. n̄ differt p̄ h̄re p̄prietatem r̄ nō h̄re. cōtra: sūma oppositio ē r̄ contradictio: s̄ tal diuersitas est p̄ dictōem. ḡ magis differt eēntia r̄ psona q̄z psona r̄ psona: s̄ psona nō p̄dicatur de psona. ḡ nec psona de eēntia h̄ aut falsus. ḡ r̄ c. Itē quēcūq̄ sic se h̄nt: q̄ vnū p̄dicat de altero. vnū supponit p̄ altero. q̄z s̄m vere subicif p̄dicato: s̄ eēntia vere p̄dicatur de p̄re. An̄ hec ē vera. p̄r ē eēntia. ḡ r̄ supponit. ḡ sicut dīr pater gnāt. sic pōt dici eēntia gnāt. Itē de quocūq̄ p̄dicat s̄m. r̄ p̄pria passio: s̄ gnāre ē sicut p̄pria passio patris: s̄ hec est vera. diuina eēntia est p̄r. ḡ r̄ hec s̄m: diuina eēntia gnāt. Itē de quocūq̄ p̄dicat diffinitū r̄ diffinitio: s̄ diffinitio patris ē filiū p̄r. Cū igit̄ hec sit vera diuina eēntia est p̄r. r̄ hec diuina eēntia ē filiū p̄r. ḡ a p̄uertibili. filius ē filius eēntie. R̄ ad p̄dictor̄ intelligentiā ē notādū. q̄ fides n̄ra dicit q̄st fundamētū. deū ē trīnū r̄ vnū. r̄ ita trīnū q̄ trīnitas nō p̄sūdīf. r̄ ita vnū q̄ vnitas nō multiplicat. Si ḡ h̄ q̄ credim⁹ oportet t̄ significare. oportune inuēta sūt noia in

diuinis. Imo a deo nobis manifestata. q̄ ḡ significat trinitatē sub distinctōe. r̄ vnitatē s̄m omni multiplicatōe. Sicut igit̄ noia iposita psonis oio sunt in cōicabilia r̄ q̄z tam ad suppositū. r̄ q̄z tam ad significatū. An̄ sic hec oio est falsa pater est filius: vel pater est cōicabilis. ita ex pte eēntie v̄l n̄ae oportuit nomina imponi que nō distiguerent nec q̄z tam ad significatū nec q̄z tam ad suppositū. Tandem aut̄ q̄ triplex est genus nominū significantiū eēntiam. Quedā enī significat ī p̄cretionē vt hoc nomen d̄s. Quedā in oīmoda abstractōe. vt hoc nom̄ eēntia. Quedam medio modo vt lumē. sapiētia. voluntas. r̄ p̄silia. Et ista d̄nt medio mō significare: q̄z nō p̄cernūt suppositū p̄ modū inherētie: s̄ p̄cernūt suppositū rōne eius q̄ dicit̄ aliq̄z rōem actus vel originis. q̄ sūt ipso ruz supposito. Cū igit̄ tres sint nominū differētie Nomē p̄cretuz supponit pro psona p̄prie. Nomē mediū supponit parti p̄prie r̄ p̄m ip̄prie. Nomē abstractū r̄ absolutū. nō supponit nisi oio improprie. An̄ hec est p̄pria. d̄s gnāt. r̄ in vsum adducēda. Nec aut̄ sapiētia generat vel sapiētia de sapiētia. p̄t̄z p̄pria. p̄t̄z impropria. id est sustinēda: s̄ nō extēdēda. Nec ar̄ eēntia gnāt. oio ē ip̄pria. r̄ id negāda ē. r̄ si legat̄ alicubi ē exponēda. scī enī q̄nq̄z ad p̄fundendā hereses exp̄m̄ loquūt̄ q̄z p̄prietās simonis sustineat. Ad illd̄. ḡ q̄ p̄mo obicif. q̄ eēntia r̄ psona nō h̄nt diuersas p̄prietates. d̄s q̄ diuersitas rōis duplex ē in diuinis. vno mō per h̄re diuersas p̄prietates. r̄ illud inducit distinctōem r̄ sic differunt rōne nec p̄dicantur de eodem. vt pater r̄ filius. Alio modo est per h̄re p̄prietates r̄ non h̄re. r̄ illud non inducit distinctōem: nec facit q̄ vnū non p̄dicetur de altero. facit tamē q̄ aliquid dīr de vno q̄ non dicitur de altero. vt patet in petro r̄ homine. petrus est in diuiduum. homo n̄. r̄ tamen homo vere p̄dicatur de petro. Et ad illud q̄ summa oppositio est affirmatiōis r̄ negatiōis. dicendum q̄ verum est vbi negatio nihil ponit sicut inter aliquid r̄ nihil. sed vbi ponit extrema. minima potest eē. r̄ surgit ex quā tulacunque parua differētia. sicut rei sicut rōnis. An̄ nō sufficit ad distigūdū. Ad illd̄. q̄ sc̄do obicif. q̄ p̄dicatum supponit

pro sbo. dici pot vno mo. q sicut in inferioribus est predicatio sibi sibi. ut hō est aīal. et ē predicatio sibi rōem. ut aīal est genus. Et predicatum supponit p eo de quo predicatur sibi sibi. sed mutata predicatione. in predicatione q est sibi rōem est ibi accidēs. Et nō sequitur aīal est gen⁹: hō est aīal. q hō est genus. sicut dicitur in diuinis. q cū sint ibi res trō. est ibi p dicatione sibi sibi. et illa saluata qquid dicitur de predicato et desbo. s; mutata predicatione sibi sibi. in predicatione sibi rōem. est enī accēs. et tal est hic. pat⁹ gnat: sed diuina essentia ē p⁹. q diuina essentia gnat. Sed ista similitudo nō v⁹ pueniens: q in diuina rō predicatur de essentia. vñ hec ē vera. essentia ē paternitas et gnatio. q quidē in inferioribus nō reperit⁹. Et ppter ea aliter dō. q in diuina duplex est modus predicandi. p idēitatem. et p inherētiā. p idēitatem. ut cū dicitur. essentia est p⁹. per inherētiā siue denotationē: sicut faciūt adiectiua et verba. predicatio p idēitatem ē in diuinis rōne sūmē simplicitatis q nō patitur psonam esse min⁹ simplicē qz essentia. q qz nō est in creaturis iō in eis nō reperit⁹ predicatio p idēitatem oimod⁹: nisi idē enūciatur de se ut cū dicitur humanitas est humanitas: sed oīo p⁹ia predicatio est p inherētiā qz nō est oīo simpler. Et hec ē falsa. Humanitas est aīalitas. In predicatione vero p inherētiā: termin⁹ aliud significat et aliud supponit. qz significat formā cōem vel superiorē. et supponit p inferiorē: et in tali verū ē. q illud q predicatur de altero supponit p illo: sed in predicatione per idēitatem idē significat et supponit. Et tunc ē sensus. q significatum per hūc terminū p⁹: est idē q significatum p hūc terminū essentia. et iō paternitas est essentia. et qz hoc nomē essentia nō significat psonam. iō p ipsa nō supponit. cū nullomō de ipsa predicatur nisi predicatione p idēitatem. Ad illud. q obicit tercio. de passione et sbo et p⁹lib⁹. dō. q quedā sūt vocabula in diuinis sba: q claudūt inter se res circa quā ponūt formā impositā p ipas. ut s nomē pat⁹. et talia possunt predicari p idēitatem. ut cū dicitur essentia est pat⁹. i. ille qui ē pat⁹. Quedā sunt q sūt oimō in adiectiua. sicut verba et noīa adiectiue retenta. ut gnāt. et genitus. et natus. et talia ponūt rem suam circa ea de quibus predicant. iō tñ p inherē

tiam predicant. et iō gnātē ponit distinctōem qz impositat circa essentia cū de ea dicitur. et iō hō est falsa. essentia gnāt. hec tñ vera essentia est gnatio. Et qñ a predicatione p idēitatem. itur ad predicationem per inherētiā pot esse ibi accidēs. Qd g dicitur. de quocūqz predicatur sibi. et p⁹ia passio. istud h; instantiā. vbi p⁹ietas ē extranea ei de quo predicatur. s; ut hec iterio spēs. qz iō sit p⁹ietas hoīa: et hō dicat de petro. nō tñ dicitur de eo s; q est spēs. Et si obicit q in diuinis non cadit rō extranei: qz nō cadit ibi accēs. dō. qz si nō sit extraneitas nec diuersitas qz ad rem. est tñ quo ad rōem siue quo ad modū predicandi. q triplex est in diuinis sicut in fra patebit. Et sicut hic ē accēs: essentia ē psona: sed psona distinguit. g essentia. ita et in pposito. Ad illud q vltimo obicit de hac essentia est pat⁹ filij. distinguit a ppositi uo. q pat⁹ pot ponere rem suā. i. relationem siue respectū p ipm impositatū circa ipm sibi q est essentia: et tūc est locutio falsa: est enī sensus. q essentia refert ad filium. Et pot claudere intra rem sui substantiui: ut sit sensus. essentia est pater filij. i. essentia est ille q refert ad filium. et hoc mō vera est locutio et non valet argumētus. q filius ē filius essentia. iō est ibi accēs. sicut enī nō sequit⁹. filij refert ad illum q ē pat⁹: et ille ē essentia. g refert vel distinguit ab essentia. sic et pposito.

Qd queritur p⁹trū sit pcedendum q aliquo genere d sba patris ut filij. Et q sic. dicitur p multas auctoritates in littera. et maxime p illam. dicitur quoqz et frequenter in scriptura legit⁹: pat⁹ de sua sba genuisse filium: s; scriptura nō dicit nisi verū nec frequentat nisi p⁹ium. g predictus s; mō est verus et p⁹ius. Item rōne ostenditur sic. Quicūqz est ab aliquo et ē ei sba: est de eius sba: sed filius est a patre. et est ei sba: ergo est de eius substantia. Item pater generat filium. aut ergo de aliquo. aut de nihilo. nō de nihilo. qz tunc esset creatura. ergo de aliquo. non de aliquo alio a se. ergo de sui substantia. Item in inferioribus: filius q habet partes sbe a patre. dicitur ē de sba patris. ergo multo fortius q h; totā sbam dicitur ē de sba generantis: g h; ē vera filius est de substantia patris. Cōtra ppositioes sunt transiue: s; vbi est transiio ib

distinctio et diuersitas. q̄ cū dī filiū de s̄ba
p̄rio. hec p̄pō de notat distinctōne inter sub
stantiā patriis et filiū. q̄ cū in subā nulla sit di
stinctio. q̄ filiū est s̄bā p̄rio. p̄pō p̄dicta est
falsa. Si dicas q̄ hec p̄pō de cadit a gnāli si
gnificato p̄pōnū retinens spāle. ergo est ibi
sylocūmus. sicut si dicatur sublime volat. p̄
sublimiter. q̄ stultū est dīre. Itē obr̄ de si
gnificato spāli. hec p̄pō. d̄. put accipit spālīr
Aliqñ tenet mālīter. vt cultellus de ferro.

Aliqñ ordinaliter. vt de mane meridies
i. post mane. Aliqñ o. ginaliter. vt si dicat
radius de sole vel splēdor de igne. S̄. quo
cūq̄ istoz mōz accipiat falsā est locutio.
Si mālīter est falsa. q̄ filiū caret materia.
Si ordinaliter falsa. q̄ sensus est. q̄ filiū sit
post p̄rem siue post s̄bām patriis. Si origina
liter līr falsa. q̄ tunc est sensus. q̄ filiū h̄eat
ortū a s̄bā patriis. sed ista nō admittit subā
p̄rio generat filiū. q̄ est oī mō falsa. Si dicas
q̄ nullo istoz mōz. s̄. tenet. q̄rto mō s̄bālīter
qr̄it vnde ortū h̄eat hec significatio. et vbi
p̄sili accipiat. et v̄ q̄ hoc nihil sit. q̄ tūc l̄
esser. et a. pater ē de s̄bā filiū q̄z nemo p̄cedit.

Itē hoc idē ostendit sic. differūt hec p̄pō
de. et a. q̄. a. dicit p̄pē bitudine principij ac
tini. sed hec p̄pō de. dicit bitudine principij
passiui. sed deo et ei subē magis puenit rō
p̄ncipij actiui q̄z passiui. q̄ hec est magis et a
filiū est a s̄bā p̄rio. q̄z de. sed hec nō recipit
q̄ nec alia debet recipi. Itē de aut dicit
idēp̄ritatē aut diuersitatē. Si idēp̄ritatē. q̄
cū sūma idēp̄ritas sit in eēntia vel s̄bā. hec ē
et a s̄bā de s̄bā. quā negat magis. Si diuersi
tatē s̄. non distinguit s̄bā patriis a filio. quia
filiū est ipsa s̄bā patriis. q̄ oīo est falsa. R̄.
q̄ p̄dicta locutio est p̄cedēda. et ad intelligē
tiā p̄dictoz norandū. q̄ p̄ter p̄dictos tres
mōs quib̄ hec p̄pō de accipit. Quarto mō
etiā p̄t accipi. s̄. s̄bālīter. vt dicat s̄bālem cō
ueniētiā inter extrema. s̄. h̄ac nunq̄ pure
dicit cū sit p̄pō. et imp̄tet aliquā bitudinez
et respectū ad extrema. si enī nū s̄bālīter te
neretur. sicut dī filiū de s̄bā patriis. ita dice
retur pater de s̄bā filiū q̄ absōnū est. P̄rio.
p̄fesa norandū q̄ s̄bālīter accipi cōsuevit tri
pliciter. Aliqñ enī accipit s̄bālīter et p̄ialīr.
vt cū dī q̄ partes sunt de toto siue de subā
totius. vt virtus vini de dolio. Aliqñ acci
pit s̄bālīter et ordinaliter. vt cū dī de pane

sit corpus xpi. ibi enī est ordo. q̄ s̄bā panis
non manet in corpore xpi. sicut nec mane i me
ridie. sed vltimū s̄bālīr. q̄ s̄bā panis transit i
s̄bām corpore xpi. Aliqñ accipit s̄bālīter et
originaliter. vt cū dī filiū de s̄bā patriis. rōne
ablatiui tenet s̄bālīter. rōne genitiui origina
liter. et iō imp̄tat aliq̄z distinctōne filiū ad
patrem. nō ad eius s̄bāz. et ista p̄pō tenet ibi
gnāle significatū et spāle. Et sic patet. R̄. n̄.
ad primū arg. et s̄m. tñ q̄ dī q̄ p̄pōes sunt
transitiue. nō intell̄t q̄ notent ex hoc diuer
sitatē necessario. s̄. sicut dī q̄ obliqui sūt trā
sitiui q̄z tū ad modū. q̄ transitiue cōstruunt
cū et bis vt video me. Sili hoc de p̄pōnib̄
dī q̄ cū obliquis p̄struunt. Patet etiā terti
um q̄ de. nō dicit bitudine principij passiui
nec tantum bitudine p̄ncipij actiui. sed ha
bitudine s̄bālē cū bitudine originis q̄ nō
facit hec p̄pō. a. iō nō est s̄lī. Ad illud q̄
vltimo obr̄. patet r̄sio. q̄ de nō dicit ibi p̄
nitū idēp̄ritatē nec diuersitatē. s̄. s̄bālītatē
cū habitudine originis.

Consequenter circa s̄m articulū hi
questionis. q̄ est p̄ cōpōnē generatō
nis ad essentia in rōe termini. duo
queruntur. P̄mo q̄rit. vtz s̄bā siue esse
na generetur. Sc̄do. vtz p̄r generatiōez
cōicetur. Ad s̄bā generet sic ostendit. Ge
neratio in inferiorib̄ ē motus ad substantia
q̄ motus est. hoc est ip̄fectionis. q̄ ad sub
stantia. hoc est p̄fectiōis. Si q̄ est p̄fectiōis
est transferendū ad diuina. q̄ generatio ter
minatur ad essentia. Item generatio i di
uinis terminatur. aut ergo ad substantiam
aut ad accidens. q̄ oē ens est substantia vel
accidens. sed in diuinis non terminatur ad
accidens. cū non sit ibi. q̄ ad substantia. Si
dicas. q̄ in diuinis q̄zuis non sit accidens. ē
tñ relatio que distinguit a substantia. tūc ar
guitur sic. Aut ergo terminabit ad substan
tiam. aut ad relationem. sed nō ad relatiōez
q̄ in adaliqud. per se non est origo. nec termi
natur. p̄ductio. ergo terminatur ad substan
tiam. q̄ substantia generatur. Item sicut
dicit p̄s. Aduentibus nobis. mouent ea
q̄ in nobis sunt. et corruptis nobis. corrup
puntur ea q̄ in nobis sunt. et hoc est. q̄ vni
uersale h̄z idem esse cū singulari. q̄ cum mul
tomagis sit eadā substantia cū p̄sona. et s̄bā
sit i p̄sona. si p̄sona generatur. et substantia
d

Item generare tā in diuinis q̄ i creaturis ē sile sibi pducere: sed nō ē silitudo in psona. sed in sba ⁊ in nā. q̄ cū terminetur ad simile in q̄tū ē siba. ergo ad sbam fm q̄z attendit silitudo. Cōtra oē q̄ generat. ab alio generat. q̄: nihil seipm gignit. sed sba diuina nō hz aliū nec aliud in diuinis. q̄ nō gnatur.

Itē oē q̄ generat hz pncipiū a quo. s̄ oē q̄ hz pncipiū est pncipiatū. sed pncipium ⁊ pncipiatū distinguunt. si q̄ sba generat di. singul. aut q̄ a sba aut a psona. s̄ vtrūq̄ ē impossib. le. q̄ ⁊ c. Itē oē q̄ generat ē de sba gnā. ut. Si q̄ sba generatur. sba v̄ essētia ē de sba generatū. s̄ nō ē nisi vna oīo sba q̄ idem ē de seipso q̄ ē impossibile. Item gnatio ē pductio. s̄ pductio ē quedā actio. et oīo actio creature terminat ad singula. ria. q̄ cū generatio sit qdā actio i diuinis terminabit ad singulare siue suppositū. s̄ tale nō est sba. q̄ nō terminat ad ipaz. Rñ. oē q̄ generatio de sua cōi rōe ad sbam terminatur. S̄ attendēdū q̄ sba dī duplī. Prima q̄ ē indiuiduū. ⁊ ypostatīo siue psona. ⁊ sba q̄ est cōe. dico q̄ q̄ loqui de termino gnatio nis duplī. Aut q̄tū ad pductōez. Aut q̄tū ad intentionē. q̄tū ad pductionē cū sit circa singulare terminat ad sbam p̄mā. q̄tū vero ad intentionē terminat ad nām cōez. q̄: nā pducēs hunc hoīem. intendit formā cōem dare illi. Sed qm̄ i creaturis forma cōis numerat insuppositio. iō in illis forma cōis pducit ⁊ corūpif. ⁊ iō in creaturis gnatio n̄ tm̄ fm̄ intentionē. s̄ ē fm̄ pductionem ad sbam cōem terminat: ⁊ iō vniuersale in singulari generat q̄: numerat. S̄ qm̄ in diuinis sba nō numerat. nec aduenit ei nouū eē. iō generatio fm̄ pductionē terminat solū ad sbam p̄mā q̄ ē psona. q̄ psona s̄ Boetii est rōnalis nē. indiuidua sba. Et qm̄ illud solū dī p̄pe generari ad q̄ terminat generatio fm̄ rōnem. pducendi. iō psona generat n̄ sba vel essentia. ⁊ iō hoc nō recipit. essētia generat ⁊ sic patent. oīa oīa ad vtrāq̄ p̄cedunt enī diuersio v̄jō. patet etiā quā in diuinis nō sequitur q̄ generata psona. genere tur sba sicut in creaturis. Posset tñ aliē dici q̄ nō generat. cōe nisi in hoc. ⁊ nō tm̄ i creaturis hoc verū ē. s̄ etiā in diuinis. cōe at vt in hoc. nō significat in abstractiōe. s̄ in cōcretiōe. ⁊ iō q̄: hoc nomē de⁹ significat sbaz

incōcretiōe. deus generat. ⁊ deus generat deū. q̄: s̄o sba vel essentia significat i abstractiōe. iō nec generat nec generat. ⁊ ita pcedūt rōnes ad pres oppositas.

Ultimo q̄ritur vtrū sba p generatōez cōmunicet. Et q̄ sic ostēdit hoc mō p illō res cōicatur p q̄ sit vt sit i pluribus. sed sba est in pluribus psonis. ⁊ non est nisi p generationē ⁊ pcessionē. ergo per generationē cōicatur. Itē cā est qua posita ponitur res. ⁊ qua remota remouet. s̄ posita emanatione in diuinis. ponitur cōitas ⁊ distinctio. remota generatōe vel emanatōe essentia ē in vno solo. sicut ypostatīo. q̄ gnatio ē ratio cōicandi essentia. Itē q̄ datur alicui ⁊ nō desinit h̄ri a dante. p illud per q̄ dat. p illud cōicaf. s̄ substantia a p̄e datur filio p generationē. ⁊ nō desinit haberi a patre dum dat filio. q̄ p generationē cōicatur.

Itē generatio in his inferiorib⁹ ē rō cōicandi sbam siue nām. s̄ in diuinis nā. illis ē multo cōicabilior. q̄ simplicior. ergo in diuinis p gnationē: sba vel essentia cōicatur.

Contra generatio ē pncipiū distinguendi. s̄ nō est idē pncipiū distinguendi ⁊ cōicandi. q̄ per gnationē nō est rō cōicandi i diuinis. ergo p generationē nihil cōicaf. Itē quod facit aliqd eē in hoc. nō est rō cōicandi s̄ appropriandi ⁊ indiuiduādi. s̄ generatio facit eē sbam in tali psona. vt potē in psona filij. q̄ non ē rō cōicandi sed appropriādi.

Itē oē illud q̄ p generationē cōicatur: p generationē ē cōe. Si ergo sba per gnatōez cōicatur. generatione circumscripta nō erit cōio. q̄ ppria. s̄ ppriū p generationē nō pōt cōicari. q̄ nec sba. Itē q̄ p generationem cōicatur p generationez dat ⁊ recipit. ⁊ oē tale si nō ē generationi accētale gnāf. s̄ sba nō accidit generationi. q̄ ⁊ c. Rñ. ad hoc intelligendū q̄ cōe. q̄tū est de se indifferēt se hz ad actū ⁊ potētiā. Cōe enim pōt dici illud q̄ ē cōicabile: q̄tū nō sit in plurib⁹. sicut p̄m in multis vniuersalibus vt in sole ⁊ luna ⁊ h̄i. Cōe ē tō cōicatum q̄ ē actu in pluribus. Dico ergo q̄ quēadmodū forma v̄līa q̄tū est de se est communicabilis tñ actu cōicatur p p̄agationē pluriū. Sic nā diuina v̄l̄ cēntia. de se qdē cōicabilis est. sed q̄ actu cōicetur. nō est nisi per illō q̄ multiplicat vel plurificat ei supposita. hec autē

generatio. qm̄ igitur p generationē psonae
plurificantur. ⁊ sba in illis nō numeratur.
hinc ē q̄ verissime sba vel essentia p gene-
rationē cōicatur. q̄ sit p generationē. vt sit
vna in pluribus. Ad illud q̄ obī q̄ gene-
ratio ē pncipiū distinguēdi. dō q̄ generatio
p se ē pncipiū distinguēdi suppositū a sup-
posito. q̄ ad illud terminatur. p se. ⁊ est pnci-
piū cōicandi nām cōem. q̄ silem ex fili. S3
qm̄ nā in inferiorib⁹ numeratur in supposito
id est pncipiū distinguēdi etiā cōe: s3 p accōis
in deo at nec ē p se nec p accōis. Ad illud q̄
obī. q̄ facere cōe ēē in hoc ē rō appropiādi.
dō q̄ illud h3 vīratem qm̄ commune est ap-
propriabile. vel appropiatus per ēē in hoc
diuina aut essentia non sic est appropiabilis
vel appropiata p ēē in hoc: q̄ nō ē appro-
priabilis quo ad significatū. nec quo ad sup-
positū. q̄ idem significat ⁊ supponit. sicut s
ostensū ē. Significatū aut ei⁹ nulla additi-
one distinguit. hec enim ē uā. cēntia patris.
⁊ essentia q̄ ē in patre ē filius. Aliter
pōt dici q̄ facere ēē i hoc ē duplex. Aut ab-
solute. ⁊ sic ē rō appropiandi. Aut incōpa-
rione. vt illud q̄ erat p̄us in vno fiat i alio.
⁊ sic ē rō cōicandi nām. s3 qdam nā ē que di-
stinguit in suppositis. vt puta illa cui sit ad-
ditio. qdā nō. vt diuina. Et in p̄ma ē rō cōi-
candi ⁊ distinguēdi. in diuina solū cōicandi.

Ad illud q̄ obī. q̄ si p generationē cōicatur
sba gnatio facit sba cōe: dō q̄ vep ē. s3 q̄
cōe dī s3 actum q̄ in plib⁹. s3 nō s3 po-
tentia. An circūscripta generatione sba est
cōis q̄ cōicabilis: s3 non ē cōis quia cōicata.
Ad illud q̄ obī q̄ illud q̄ p generationem
cōicatur a p generationē dat. ⁊ ē. dō q̄ falsus
ē. q̄ generari dicit pductionē ⁊ distinctōez
sed dare dicit auctoritatē ⁊ cōicationez. qm̄
p generationē substantia nō distinguit q̄uis
cōicetur. ideo ⁊ ē.

Ita pte ista incidūt dubitatōes circa
īram. ⁊ p̄ma dubitatio ē de rōnibus
magri. Itā p̄ma rō ei⁹ ducit ad hoc
incōueniēs. s3 q̄ si essentia generaret a patre
essentia poneretur p relatiuo. ⁊ hec rō po-
nit ibi. Ideo nō ē dō. q̄ pater genuit diui-
nā essentia. s3 hoc nullū vī incōueniens. Si
enī magis pueniūt essentia cū supposito: q̄
vle cum singulari. si non est incōueniēs vle
ponatur pro singulari. nec est incōueniens.

q̄ essentia ponat p relatiuo. Rñ. dō q̄
si essentia poneret p relatiuo ēē incōueni-
ens. nō a pte rei. sed a pte exp̄ssionis fidei.
Tūc enī videretur q̄ noraretur vnitas cēn-
tie in quadā distinctione. esset ēē incōueniēs.
q̄ q̄ ponitur p relatiuo in q̄stū h⁹ i nō indi-
cat essentiam. si ergo essentia poneretur p
relatiuo. essentia aliquā nō indicaret essentia
q̄ ē oī rōi p̄riū. Item s3 dubitatur de sba
rōne: in qua ducit ad hoc incōueniēs. q̄ ea
dē res gigneret seipsam. ⁊ ponitur ibi. Itē
cū deus pater sit diuina essentia. si ei⁹ ēē
genitor. esset vtiq̄ genitor ei⁹ q̄ ipse ē. quia
essentia: dicit qd cōe sicut ⁊ hoc nomē deus
sed si dicatur. hō petrus generat hōiem. ⁊
ipse est hō. s3 gnāt se. argumētū. illd nihil va-
let. s3 vī h. pater generat deū. ergo ⁊ ē. pa-
ri rōne. nec in pposito. Rñ. dō q̄ cōe dī.
q̄ est in mult. sed hoc pōt esse triplici. aut
q̄ plurificatur in multis. ⁊ q̄stū ad formam
⁊ q̄stū ad suppositū. vt hoc nomē hō. ⁊ ta-
le habz vnitatem rōis. q̄ admittit distinctio-
nē. ⁊ q̄stū ad rem. ⁊ q̄stū ad modū. vñ bene
dicitur hō esse ab homine. ⁊ duos esse ho-
mines. Alio modo est cōe. q̄ plurificatur
quantum ad suppositum. non quantum ad
formam. vt hoc nomen deus. ⁊ tale habet
vnitatem rei. s3 q̄ res nominat naturam.
cum multitudine suppositorum. ⁊ ideo reci-
pit distinctiū q̄ importat distinctionem.
vt modum. non vt rem. vnde cōceditur. de
us de deo. sed non deus esse ali⁹ a deo.
Est tertio modo commune secundum no-
men q̄ est in multis. nec tamen plurificatur
quantum ad formam. quia est vnum in ml-
tis. nec quantum ad supposita: q̄ pro illis si
supponit. vt hoc nomen essentia. de tali cō-
muni: verum est dī q̄ non recipit distincti-
onem. nec quātum ad modum. nec quātum
ad rem. tunc enim noraretur idem distingui
a se. ⁊ ideo argumentum magisri est bonū
si pater genuit essentiam. pater gratie se. ⁊
loquitur de communi. a parte vocis signifi-
cantis non a parte rei. quia a parte rei ea-
dem communitas. Est in hoc quod est de
us. ⁊ in hoc. quod est essentia. Item ter-
tio obijcitur. contra tertiam rationem. Si
pater genuit diuinam essentiam. tūc geni-
tum gignenti causa est: vt sit. ⁊ deus sit ⁊
ponitur ibi. Et si illa est. non genito gi-
d ū

gnēs et c. Sed hec rō nīl vī valere: q: rō
cāe non cadit in diuinio. cā. n. ē ad cui⁹ eē se
quitur aliud. sed in diuinio nō est aliū. g. et c.
Itē nō seq. pī genuit sapiam. g. est sapiēs
sapia genita. g. pari rōne nec p̄dicta locutio
valet. Rñ. dō q: sumendo nomē cāe p̄p̄e
nō cadit in diuinio: cadit tñ et recipit rō p̄i
cipiantis: et rō infor: mantis. et p̄ his accipit
nomē cāe. Qm̄ igitur rō essendi significat.
per hoc nomē essentia. iō essentia significat
quodāmodo in rōe cāe respectu entis. Si g.
essentia esset genita ab ente. significaretur i
rōe effectus siue p̄ncipiati. et idem eēt tūc
p̄ncipium et p̄ncipiatum: respectu eiusdē
q: est ip̄sibile. et in hoc fundat ratio magi
stri. Ad illud q: obī. de sapia. dō q: tactū
est de ipsa in questionib⁹ extra s̄ram. q: no
men ita abstractū sicut essentia: nō supponit
p̄relatiuo. et ita est accidens. p̄ ē sapiēs sa
pientia. et genuit sapiam. ergo est sapiēs sa
pientia q̄s genuit: vel sapia genita. In noīe
aut essētie non ē acciō: qm̄ idē significat et
supponit. Ita ēt nō est dō q: diuina essen
tia genuit filiū. Cōtra hoc obīcit Joachi
tam p̄ positionē: q̄s p̄ rōnē. Contra positō
nem. q: si essentia nō generat: nec generat:
nec p̄cedit. g. in diuinio est res generans. et
genita. et p̄cedens. et res nec generans. nec
genita. nec p̄cedens. et ita est ibi quaterni
tas: si sūt quattuor: res. Itē irridet rōnez
magi. Si essentia generat essentia. et esse
tia est vna res. ergo vna res generat seip̄az
Silt inquit Joachi. Poruisti dicere petre
deus generat deum. et vn⁹ est deus. g. eadē
res generat seipsam. Rñ. dō q: Joachi⁹
non recte arguit. et deficit sua rō: q: res nō
accipit vn̄for: miter: q: cū dī res p̄mo mō
ibi accipit res p̄ re nature. sed cū dī sō. acci
pitur p̄ ipsa natura diuina. P̄terea defi
cit ab insufficienti. q: non valet. Si aliquid
dī de aliquo. et non dī de alio. q: p̄ hoc illa
faciāt numerū. vnde nō valet. petrus ē indi
uiduum. hō non est indiuiduū. g. pet⁹ et hō
sunt duo. habere enim p̄petatē. et non ha
bere. non sufficit ad distinguendū. Ad in
stantiam ei⁹. dō q: non recte instat: q: essen
tia est res vna q̄stū ad suppositū et significa
tū. non enī supponit p̄sonas: sed deus est res
vna q̄stū ad significatū: sed plures q̄stū ad
suppositū. Et iō ignorat Joachi reple

hendit magist⁹. Et q: cū esset simplex non
est reueritus magist⁹. iō iusto dei iudicio dā
natus fuit libell⁹ ei⁹ in p̄ilio. et positio ma
gistri approbata. Itē q̄rit de hoc q: dicit
Hilarius. Nihil h̄z filius: nisi q: nascēdo ac
cepit. Querit ergo de hoc vbo accepit. vtz
dicat s̄bam vel relationē. si s̄bam. g. p̄ silt ac
cipit. si relationē. ergo cū essentia acceperit
filius. essentia ē accepta. g. essentia refertur

Rñ. dō q: accipe dicit duo. s. habere et ē
ab alio. q̄stū ad habere respicit essentia. sed
q̄stū ad hoc q: est. eē ab alio. respicit p̄sonaz
vñ p̄ vbu accipiēdi significat. q: essentia ha
bet a p̄sona q̄ est ab alio. Itē querit d̄ s
q: dicit. Et iō nō refertur ad aliqd. q: in vno
subsistit ex vno. q: vī falsum. qm̄ filius subsi
stet a patre. tñ refert ad sp̄m. s. Rñ. hoc
pōt intelligi dupl̄r. vno mō q: filius non h̄z
respectū nisi ad vnā p̄sonaz. et hoc intelligit
in q̄stū filius: q: in q̄stū spirans est refertur
ad aliū. vel q: p̄sona filij non h̄z respectū ni
si ad vnā nām. et hoc vtz est: q: filius non
h̄z in se nām p̄rio. Itē querit de hoc
q: dicit. Et nām suā vī ita dicā sequit inde
mutabilis de⁹. In diuinio enī nō est p̄i⁹ et
posteri⁹. et ita nec p̄cedere nec seq. Si tu di
cas. q: est fm̄ rōnem intelligendi. hoc nihil
ē: q: deus gignēs. nec fm̄ rē. nec fm̄ intelle
ctū sequit aliqd. Rñ. dō q: Hilarius im
prope loq̄t. hec ideo addit determinatiōez.
vī ita dicā. Et tñ vult dicere. seq. q̄stū inse
pabiliter comitari et cōsonare. et ab illo nō
recedere. et hoc p̄z p̄sequēs. Itē q̄ritur d̄
auctōritatib⁹ Aug. P̄mo de hoc q: dicit.
Ad deus semel genuit filiū. Et enī male
dicere: q: semel dicit vicissitudinē. s. in gene
ratione eterna nulla cadit vicissitudo. g. et c.

Rñ. dō q: semel pōt dicere: nūc t̄pio: vel
nūc eternitatis. et si dicat nūc t̄pio: cū temp⁹
hēat diuersa nūc. notat intercessionē. si autēz
nūc eternitatis. et illud nūc semp est. et sua
riabile. et vnū. semel dicit oīmodā inuaria
bilitatē p̄fectionē. et vnitatē. Itē querit
de hoc q: dī. Filij caritatis sue. Atz caritas
accipiat ibi essentialit̄ aut notionalit̄. Si
essentialit̄. g. x̄p̄s est filius essentie. q: nō con
cedit. Si tu dicas q: est improp̄a. et ē sensus
filij essentie. i. q: est essentia. tūc nullus vī se
sua. et p̄ nīlilo additū. hoc q: ē caritatis. Et
rursus Aug. exponit. filij caritatis. i. filij dī

lectis; p^r obligat filiu spū. s. g. tē. Si p^r hoc
 dicas q^d tenet nonnalr. tūc ergo fili⁹ dei ē
 filius spū. s. q^d absurdū ē oīo. Rñ. ad b
 dñt aliqui q^d ille genituu: nec pprie essen
 tialiter: nec pprie notidat: s; medio mō te
 net. i. appropare. Licer enī caritas sit oī
 bus cōis z ppriū spū. s. Ano mō appropare
 puenit patri. q^d caritas ē amor gratuitus. z
 sicut dicit Rīca. q^d amor gratuit⁹ ē qui tārū
 dat z nihil accipit. z hoc ē in psona patris
 id appropat p^ri. Alio mō pōt dici q^d cari
 tas ibi tenet essentialr. sic dīc Aug. q^d nihil
 aliud ē dīe filij caritatis: q^d filij sbe. s; geniti
 uus nō pstruit in rōe pncipij. s; ex vi decla
 rationis essentie. z ē sensus. filij caritatis. i. fi
 lij cari. z filij sbe vñ nē. hoc ē filij pbalis. z
 naturalis. Itē q^d rīf de hoc q^d dicit q^d fili⁹
 ē de sba patris hō vñon. q^d cū fili⁹ natura
 lis pte sbe trahat a p^re. p^re a matre in hīs i
 ferio: ib⁹ z in deo totam sbam trahat a p^re
 vñ q^d pater nō tñ deberet dici p^ri s; etiā m^r.
 z multo for: ius m^r. q^d mater plus dat q^d p^ri
 Itē filius dei vocat se sapias z sapiam q^d
 p^ricipit z p^rurit. puer. viij. g. cū hoc p^riūm
 sit m^ris. vñ q^d p^ri p^riūus debeat dici mater.
 Rñ. dō q^d nomē m^ris nō transfert ad di
 uina. z vñā rōnē assignat ansel. i. monolog.
 q^d pncipiū maternū pexigit aliud pncipiū
 p^ri. z rō hui⁹ est. q^d m^r est pncipiū passī
 uū. z oē tale mouet ab alio. g. añ ipm ē p^riū
 cipiū aliud. qm̄ igit pncipiū generatiōis si
 lij est p^rmū. z est pure actuale. iō nullomodo
 trāsfert maternū pncipiū. trāsfert tñ actus
 maternū vñ p^ricipit z p^rurire. p eo q^d ibi agit
 vñū pncipiū. z hic duo. Itē q^d rītur de b
 q^d dicit q^d fili⁹ z spū. s. nō ē de nihilo. Ar
 enī falsū. q^d illud q^d de nulla p^riacenti masia
 ē: ē de nihilo. s; filij z spū. s. sūt h⁹ i. g. tē. Si
 tu dicas q^d filius z spū. s. sunt de aliquo vt d
 patre. q^d rīf vñ pater sit ex nihilo. z vñ q^d sic
 q^d nō aliqd z nihil puerunt. s; p^ri non ē de
 aliquo. g. ē de nihilo. Itē q^d p^ri nō hz p^riū
 cipiū effectiū. iō dīc ē a nullo. g. cū nō hēat
 materiā d; dici de nihilo. Si pcedit de p^re
 contra. omne q^d hz ēē de nihilo est creatum
 ergo tē. Rñ. dicendum q^d cum dicitur ali
 quid esse de nihilo fm Ansel. in monol. tri
 p^ri pōt intelligi. Ano mō vt nihil accipiat
 simplr p^ruarie vel negatiue. vt cū dīc de ta
 cente. Itē loq^r de nihilo. Alio mō positiue

vt si ita dicat vel intelligat aliqd fieri ex ni
 hilo. sicut cultellus de ferro. Tertio mō par
 tim positiue. partim p^ruarie vt si dicatur
 aliqd fieri de nihilo: q^d post nihil ē aliqd: sic
 dīc de paupe sit diues. Rō aut h⁹ multipli
 citatis ē hec. Itā p^rimo dīstīnguendū est q^d
 negacio ei⁹ q^d est nihil p^r ot sūstere intra. vel
 ferri ad hoc vñū fieri. Si feratur ad vñū
 tūc fieri de nihilo. hoc ē nō fieri de aliquo.
 sicut loq^r de nihilo. i. de nulla re. Si autē nō
 feratur ad vñū tūc affirmat fieri. z tūc ou
 plex est. q^d de. pōt intelligi materialiter. z tē
 significat q^d nihil sit materia alicui⁹ z hēf se
 cundus sensus. Itē pōt teneri ordinaliter. z
 tūc est terti⁹ sensus. sicut creatura dī fieri de
 nihilo. dō ergo q^d fm p^rimū sensū deus pōt
 dici de nihilo ēē. siue p^ri. siue dia sba. tñ hic
 modus nō ē vñat⁹. Quātū ad fm modū
 oīo nihil sit ex nihilo. q^d nihil nullius ē ma
 teria. Quātū ad tertiū modū: fm quē loq^r
 tur Augustin⁹ q^d sola creatura sit de nihilo
 siue ē de nihilo: q^d denorat ibi ordinē: vt hē
 at esse post nō ēē. hoc q^d ē nihilo: p^ruar ma
 teriam p^riacentē. Quātū ergo. pater: z fili
 us: z spū. s. nō hēant materiam p^riacentē.
 q^d tñ non habent ēē post nō esse. iō nō dñr
 esse ex nihilo. z iō nō valet p^rimū argumtū
 q^d pcedit ab insufficiēti. Scdm dō z tertiū
 argumtū de p^re factū. pcedit fm q^d nega
 tio ei⁹ q^d est nihil. ferrur extra ad vñū. z fac
 orationē negatiuam. aliter enim nō eqpolet
 nō ēē d aliquo. z esse de nihilo. Et scdm
 hūc sensum. sicut pceditur q^d p^ri a nullo sit.
 ita de nihilo. tamen sicut dictū est. sensus iste
 nō ē vñat⁹. cōiter enim vñmur hac locu
 rōe. fm q^d negatio. de nihilo. sūstet itra. z hoc
 q^d est. de. accipit ibi ordinaliter. sicut qñ dicit
 q^d creatura ē facta de nihilo. i. hz esse post
 nō esse.

Di. vj.

Reterea queri solet. vñ p^ri pat
 gnerit filium voluntate z ē.

In parte ista pōt magister
 dubitatōes emergētes: ex cō

paratōe actus generandi ad potētiā. Et
 qm̄ p^ringit p^rpare actum generandi ad po
 tentiā. z potētiā generandi ad suppositū
 Et ex vñaq; cōparatōe icidit dubitatio circa
 vñitātē eēntie. ideo. P^rimo pōt dubitatio
 nem: ex p^rparatione actus generandi ad potē

nam. Scđo ponit dubitationē: ex p̄patione
potentie generandi ad p̄sonā. infra. di. viij.
Hic solet queri a q̄busdam vtrū pater ꝛc.
Ite p̄ma p̄s q̄ p̄rinet p̄sentē distinctionē h̄z
quattuor p̄riculas. In p̄ma maḡ p̄pōit qđ
nem. vtz potētia vel v̄tus gnādi sit p̄ducēs
necessitate vel volūrate. ꝛc. determinat v̄ta
tē huius qōnis. Scđo ad istā qōnez r̄ndet
ad hōsem ꝛ arguendo ibi dicam⁹ igit̄ dei ꝛ
bū eē filiū dei. ꝛc. Tercio v̄o opponit ꝛ p̄
dictā solōnē ꝛ r̄ndet ibi. Sꝛ ꝛ h̄ opponit sic
volūtas diuina. ꝛc. Quarto ꝛ vltio redit ad
explanationē p̄me solōnis ibi. p̄dicta triꝛba
q̄bus prudēter dñi ē. vbi explanat solōnez
prehabitam.

De eidentiaz h̄i p̄tis tria p̄ncipalr
q̄nt. Primo q̄rit vtz generatio
filiꝛ sit fm̄ cōditionem necessitatis.

Scđo vtz sit fm̄ rōnē volūtatē. Ter
tio vtrum fm̄ p̄ditionē exēplaritatis.

Irea p̄mū. q̄ generatio sit fm̄ p̄diti
onē necessitatū sic ostēdit. Secundioꝝ
ꝛ actualioꝝ ē nā in p̄re ad p̄ducēdū
filiū. q̄z sit in luce ad p̄ducēdū radiū. sꝛ lu
cē necē ē radiū p̄ducere: ita q̄ p̄ductio i ip̄a
ē fm̄ p̄ditionē necessitatis. q̄ multo fortius i
p̄re respectu filiꝛ. Ite oē q̄ emanat ab alio
emanat fm̄ p̄ditionē necitatis. aut p̄tingen
tie. q̄ ꝛ fili⁹ emanat altero istoz duoz modo
rū. sꝛ nō fm̄ p̄ditionē p̄tingentie. q̄ tūc p̄tin
gens eēt filiū generari. q̄ ꝛc. Ite ab oīpo
tente. detrahēre maximū posse ē impossibi
le. sꝛ deus p̄r ē ōps cui⁹ maximū posse ē ge
nerare filiū. q̄ detrahēre ei posse generare
filiū. ē impossibile. sꝛ in et̄nia potentia p̄iun
cta ē actui. q̄ pari rōne impossibile est auferre
actū gnātionis. q̄ impossibile ē nō generare
sꝛ impossibile n̄ eē. ꝛ necesse ē p̄uerū. q̄ ne
cesse ē gnāre. Cōtra Aug. ad Rōm. ꝛ
maḡ dicit in littera. nec volūrate nec neces
sitate p̄r genuit filiū. q̄ necessitas in deo nō
ē. q̄ ꝛc. Ite Hilarius in li. de synodis. vō
nāli necessitate ducis p̄r genuit filiū. q̄ non
fuit ibi necessitas nālis. nec necessitas alia
vt v̄r. q̄ ꝛc. Ite nobilius p̄ducēs ē illd q̄
dñat sue actioni: q̄z q̄ subiacet. sꝛ agēs sꝛ rō
nem necessitatis subiacet actiōi: q̄z velic no
lit opz ipsum facere. q̄ si pater qui ē nobilissi
mū agēs nobilissimo mō. p̄ducit filiū. nō igit̄
fm̄ p̄ditionē necessitatis. Ite hoc idē pōt

ostendi sic. Qđ dat gratio nō de necessitate
dat. sed Ricard⁹ dicit q̄ in p̄re ē amor gra
tuit⁹: q̄z dat eē filio ꝛ spūi scđo. Si q̄ gratio
dat nō necessario. Rñ. ad p̄dictoz intelli
gentiā ē norandū q̄ multiplex ē necessitas.
Quedā enī ē necessitas p̄ueniēs ex p̄ncipio
discōueniēte. Quedā ex p̄ncipio deficiente
Quedā ex p̄ncipio p̄ueniēte ꝛ sufficiente.
Illa q̄ p̄uenit ex p̄ncipio discōueniēte ē du
plex. Aut enī ē ex ip̄so mouēre ꝛ nāz. ꝛ hec
ē necessitas violētie. Aut ꝛ volūtatē. ꝛ ista
ē necessitas coactiōis. ꝛ de istis duob⁹ mōis
q̄rūt heretici qui sūt valde v̄sari. Illa si
milt q̄ est ex p̄ncipio deficiēte ē duplex. aut
enī ē respectu eius quo res ē nata p̄pleri. ꝛ
hec ē necessitas indigentie. vt cibi ꝛ pot⁹. ꝛ
de hac d̄r p̄me. Jo. iij. Qui viderit fr̄z suū
necessitatē patientē ꝛc. Aut respectu ei⁹ q̄
incurrit ex ip̄so defectu: ꝛ hec ē necessitas
inevitabilitatis qualē i mōte ꝛ in p̄mis mo
tibus. hanc necessitatē incurrit hō ex caren
tia originalis iustitie. p̄s. De necessitatibus
mis erue me. Tertia silt q̄ ē ex p̄ncipio
sufficiēte ꝛ p̄ueniēte ē duplex. Aut enī est ex
p̄ncipio sufficiēte in disponēdo. ꝛ hec ē ne
cessitas mē dispositē. q̄ pōt dici necessitas
erigentie. Aut in p̄plendo. ꝛ hec ē neces
sitas inmutabilitatis. ꝛ hec vltima necessitas
cadit in deo. ꝛ p̄ncipalr in deo. q̄ ip̄se solus
ē q̄ sibi oīo sufficit. ꝛ qui secum oīo cōuenit.
hec aut̄ necessitas nō repugnat libertati vo
lūtatē. sꝛ solū v̄ribilitati qual nō est in deo.

Ad illud q̄ ob̄r de littera. d̄s. q̄ illud i
telligit de necessitate coactionis. q̄ nullomō
cadit in deo. ꝛ de hac querebat hereticus
Silt ꝛ Hilarius intelligit de hac cadē. vñ
ꝛ subdit in littera. nō nāli necessitate cū nol
let. tūc enī esset ibi coactio dum repugnaret
volūtas. Ad illud. q̄ ob̄r q̄ agēs p̄ neces
sitate subiacet sue actioni. ꝛc. d̄s. q̄ falsum ē
nisi sit necessitas repugnans volūtatē. Cū. n.
est necessitas repugnans. necē ē volūtatē
subijci. q̄z nō pōt p̄ualere. sꝛ q̄n ē necessitas
sūme p̄sonans. nō pōt discordare a volūta
te. ꝛ tūc nullā inducit subiectionē sicut pater
deus enī necessario ē beatus. ꝛ necessario
vult eē beatus. Et sicut necessariū ē ipsum
eē beatū. ita ꝛ velle. sic intelligendū ē in ge
neratiōe filiꝛ. Ad illud q̄ vltimo ob̄r. de
amore gratuito. d̄s. q̄ duo sūt i gratuito amo

re. vnū est q̄ dat ex mera liberalitate. ita q̄ nulla ē exigentia siue debitū meriti vel nē. aliud q̄ dat sine retributōe. et q̄zū ad hoc fm. dī amor: gratuitus in p̄e. nō q̄zū ad p̄. mū. naturalis enī secundū p̄is: necessario est rō cōicandi naturā aliā.

Secundo q̄rit. vtr̄ generatio filij sit fm rōnē volūtatis. Et q̄ nō. onditur. Primo p̄ auctoritates. Secundo p̄ rōnes. Primo ondit p̄ auctoritates. Hilarij. q̄ dicit in lib. de synodis. Oibus creaturis. h̄as dei volūtas attulit. s̄ filio natura dedit. Itē Aug. xv. de tri. resp̄ndit Eunomij q̄ posuit dei filiū esse filiū volūtatis. s̄ si recte resp̄ndit generatio filij. non ē fm p̄ditionē volūtatis. Itē rōnib⁹ ondit sic. Generatio q̄zū est de se est exit⁹ natura siue p̄ modū nē. s̄ iste est ali⁹ modus produciēdi q̄z p̄ voluntatē. ergo tē. Item filius est sapia p̄is. ergo si p̄cedit fm rōnem volūtatis. volūtas est p̄is: sapia. sed hoc est incōueniēs. q̄ cognitio fm nālē ordinē intellegendi: p̄cedit affectionē siue volūtātē. ergo tē. S̄z p̄. in oī natura ordinata potentia nālīs subiacer volūtati: vel salte⁹ cōsormat volūtati. sicut p̄z i p̄mo hoīe. sed in deo ē natura ordinatissima. ergo nihil est a nā vel p̄ nām. q̄ non sit p̄ voluntatē. ergo tē. Itē p̄ filio ē modus p̄cedēdi in imagine creata. et trinitate icreatā. s̄ i imagine notitia oīis mediante volūtate a mēte. ergo et filij a p̄e mediante volūtate: siue p̄ voluntatē. Ad id: nō: patet p̄ Aug. ix. de tri. Partū vtr̄is p̄cedit appetitus. quo dū querendo iuenim⁹. q̄ nosse volumus. nascit̄ p̄les ipsa notitia. Itē vbi ē maior cōicatio. ibi ē maior liberalitas. s̄ pater plus cōicat filio q̄z oibus creaturis. ergo maior est ibi liberalitas. ergo cū creature p̄cedāt. p̄ modū liberalitatis multo magis fili⁹. et sic tē. Itē in creaturis i actu generationis simul mouet nā et volūtas et uibit ex hoc filio derogat. s̄ si pater magis p̄ducit s̄z se totū q̄z creatura. ergo multo fortius p̄ nām et volūtatem. Itē ad hoc ē auctoritas Hilarij. in. iij. de tri. Pater aī oē tps filij p̄creauit. oē q̄ deus est: p̄ caritatē naturitatis ei⁹ i p̄tēs. si p̄ caritatē. ergo p̄ volūtātē. Itē Aug. loquēs de mēte dia dicit Bermen p̄ferēs volūtatis sit xbi p̄. ergo vtr̄ q̄ filius generetur a p̄e p̄ volū

tatē. et q̄ sit fili⁹ volūtatis. Rn. dō q̄ voluntas dupl̄ pōt p̄siderari respectu uolūtatis. vtr̄ in rōe approbātis et diligētis. et sic est respectu oīs boni. siue sit necessariū siue cōtīgē. siue creatū siue icreatū. siue ab alio siue nō ab alio. vtr̄ p̄z. hec enim vera est. p̄r vult se esse deum. Alio modo consideratur vtr̄ in rōne p̄ducentis. et hoc dupl̄. Aut put est p̄ncipiū distinctum contra naturā: s̄z q̄ dicitur q̄ alia sunt a natura. alia a volūtate. Aut put est p̄cōitans. Si put est p̄ncipiū distinctum. sic distinguitur voluntas dupl̄: ceter. s̄ accedens. et aīcedens. Voluntas accedens est qua aliquis de nō volente sit volens. hec nō est in deo nec respectu dei. de⁹ enī nō h̄z aliquā nouā volūtātē nec respectu sui nec respectu alterius. Volūtas antececedens p̄cedit effectum causalitate et duratio ne et hec quidē est in deo. sed nō respectu di sed respectu creature solū. oēs enim diē p̄so ne sunt simul. Alio mō put voluntas p̄sideratur vtr̄ p̄ncipiū p̄iunctum nē. potest esse dupl̄. q̄ tūc natura et volūtas sūt p̄ncipiū. Aut igitur natura est produciens p̄ncipaliter. voluntate p̄comitante. aut e cōuerfo vtr̄q̄z enī p̄ncipaliter esse non potest. Si voluntas est p̄ncipiū concomitante natura: sic est processio spiritus. s̄ qui p̄cedit per modum amoris. tamen similis in natura. Si vero natura est p̄imum p̄ncipiū voluntate concomitante: sic est generatio filij qui produciatur vtr̄ omnino similis. et per modum nature. nihilominus vtr̄ dilectus. et ideo dicitur q̄ sibi in eo complacet pater. et col. i. dicitur. filius caritatis. Ad illud. ergo q̄ obijciatur incontrarium. quod generatio est per modum voluntatis. siue secundū rationem voluntatis. dicendum q̄ hoc intelligitur. aut de voluntate approbante. vtr̄ dicit auctoritates Hilarij et Origenis. aut de voluntate concomitante vtr̄ ratio que posita est prima. Ad illud vero q̄ obijciatur de similitudine imaginis. dō. q̄ in hoc ē dī filis imago creata ipsi trinitati increate. vtr̄ dicit Aug. xv. de tri. q̄z ibi nō nascitur verbum per inquisitionem: sicut potest nasci in nobis. Unde potius valet ad oppositum quem ad propositum. Ad illud q̄ obijciatur. quod maior est communicatio in generatione filij. et. dicendum q̄ maior cōicatio d iij

vel minor nō facit modū emanādi eē fm liberalitatē: vel fm modū volūtatis: s; mod^o siue rō cōicandi. Et q; p; cōicat creaturis p voluntatē. ita q; volūtas eius ē cā pducēs filio p fecunditatem nature. iō nō sic dī filius pducit per volūtātē sicut creature. Ad illud q; obijcit. q; in gnātionē hoīs simul mouet nā. et voluntas. dō q; hoc ē. ppter defectum: magis q; p; pplementū. q; p; per se nō pōt gnāre. sed ex coniunctōe cū alio distante: q; sit ad imperiū voluntatis. dō aut alio ad inuāte nō indiget. et iō non est simile.

¶ Vltimo querit vtrū gnō filiū a p; sit fm rōem exēplaritatis. Et q; sic v; hoc mō. Sup; illud p; s. Semel locutus est dō glo. i. filium genuit in qoq oia dī posuit. s; dīspō eterna dicit rōez exēplariis. s; si filius pcedit vt verbum: pcedit per modū exēplaritatis. Itē gnō filiū a p; ē filius pductioni noticie ex mēte. s; noticia pcedit ex mēte fm rōem exēplariis: q; exemplar ē rō cognoscēdi. s; et. Itē q; est ymago i. pducto hoc ē exemplar in pducēte. qn; enī pductum exp; esse repñtat ymago dī. Sicut qn; pducens exp; esse repñtat exēplar dī. s; cum filius pcedat vt ymago. eadē rōne p modū exēplaritatis. Itē omne pncipiū cognititiū rei pducit: pducit fm rōem exēplandi. s; p; est pncipiū filiū cognititiū. s; pducit filium fm rōnem exemplaris. Si dicas q; istō nō sufficit. imo necesse ē q; exēplar. et exemplatū differāt in forma. et nā. B; nihil est. q; si hō deum generat hoīem. posset talem gnāre qualē cogitat: tūc gnārio illa nō tūc eēt fm nām. sed ēt fm exemplar. s; p; omniō pduxit filium. vt sciuit et voluit. s; et. Si dicat q; nec illud sufficit. sed necesse est exemplar pcedē. Obijcit. si dō ab eterno creasset mundū p impossibile nihilominus mūdus eēt pductus fm rōem exēplaritatis. Cōtra. In inferiorib; agēs p nām et per exēplar ex opposito diuidunt: sic nā. et intellectus. s; q; producit fm nām: nō pducitur fm rōem exēplariis. sed filius fm nām pducitur a p; s; et. Item oē pducens aliqd fm rōez exēplaritatis: pducit s; rōz volūtatis. s; v; vt sup; oñsuz ē nō pducē filiū p volūtātē. s; et. Itē forme nō ē forma. s; nec exēplaria exēplar. s; filiū ē ars et exēplar oīuz. s; nō h; exēplar in p; s; nō pcedit s; rō

nem exēplaritatis. Itē q; ē l alio fm veritatem: nō est in illo s; exēplar. s; filius ē in p; fm veritatē. s; nō ē s; exēplar. s; q; nō est in alio fm exēplar nō pcedit fm rōem exēplariis. s; et. R; dō. q; sicut pcedere p modū volūtatis. et liberalitatis. ē dupl; vno enī mō pcedit p modū liberalitatis ip; q; nō est liberalitas. sed q; sit vel dat ex liberalitate. et sic creature pcedūt a deo. Alio mō sicut illud q; est rō liberalitatis: vt amor et sic pcedit sp; l. vt amor q; ē donū in q; omnia dona donā s; sic per modū exēplaritatis ē pcedē dupl;. vno mō sicut exēplariū pprie. et sic creatura pcedit a deo tanq; exēplariū ab exēplari. et sic exēplar ipoztat cāritatē formalē respectu exēplari. Alio mō dī. pcedere p modū exēplaritatis. sicut rō exēpladi. et sic dī pcedere ipē filiū: q; dī verbū patris. quo nō tūc se loquit p; sed ēt cetera dīponit. Et si filius fm Aug. vi. de tri. dī ars plena oīuz rōnum videntis. et hinc h; oīū illud q; p; s; uenit dicit. q; q; negat ydeas eē: negat filium dei eē. Et iste mod^o pcedēdi fm exēplaritatē nō repugnat pcessui nālī. imo nō pōt eē nisi natural; Alius vero modus repugnat pcessui nālī. est enī s; volūtatis impius. ita q; pducēs et pductū differūt: sic cā et cārum et vñ s; veritatis nō ē in alio. vñ rōes iducte ad hāc partem: pcedūt s; hāc viā. Et s; hāc v; concludūt. s; aliaz dō nulla pcludit. imo ad oēs soluendū ē p interpretōez. Illa at q; obijciunt in p; oia pcedūt s; alia viā. q; dicit q; pcedit p modū exēplaritatis: put ē rō exēpladi. q; p; q; sunt a rōne eterne dīspōis. cognitōis. et ymaginis. Vltia vero rō pducit q; pbat p modū exēplaritatis. sic exēplariū. et ppterea soluendū ē p interpretōnem.

Ad illud q; obijcit. q; oē pncipiū rei pducēdi si h; cognitōz pducit p exēplar. dō. enī q; illud falsū ē. nisi rō cognitōis pcedat. ita q; h; cā p cognitōez altē s; rōez cāe ad effectū. q; ordinatio erigit eēntialē diuersitatē sūbale. Exēplariū enī s; q; exēplariū: nō ē in exēplare s; veritatē. s; p similitudinē. q; in q; similitudo cū sit rō cognoscēdi et exēpladi dī exēplar. pcedit igit filiū dei fm rōez exēplaritatis. nō sicut exēplariū p exēplar. s; sic ip; exēplar: vñ rō exēpladi cetera. Et si tu obicias q; exēplar ē cōe toti trinitati. R; et ad B; Altiſodōr. in qōne de mūdo architipo. siue

de ydea. q. ydea hinc mūdus archip⁹ nō
tū est appropriatū ipi filio vcp. etiā ppiū.

Uel alit⁹ pōt dici. q. fm q. etēplar dīc rō
nem cognoscēdi. sic cōe est toti trinitati. t ap
propriat filio sicut sapiētia. Scōz vero q. vl
tra h dicit rōem emanādū. sic est. ppiūz filij.
t sic importat per hoc nomen verbū. vt me
lius parebit infra.

Ita pte ista circa lraz dubitat de rōe
Aug. ad. D. osiū. q. nec voluntate.
nec necessitate. q. necessitas in deo
nō ē. t c. vī eni insufficiēs diuīsiō. Omē eni
q. de⁹ facit. aut facit nālī. t ita necessario.
aut volūtariē. g. t c. Si tu dicas. q. ipē Rct
ad intelligentiā heretici. t hēticus intelligit
d volūtate aīcedēte t necitate ieuītabilitatē
obijciē. q. oīo nihilomin⁹ in se ē multiplex.
h q. Rct oīoni multiplici. simplr affirmādo
vel negādo male Rct. h q. dicit p⁹. g. t c.

R. d. q. Aug. Rct hz intellectū hēticū qz
uis aut oīo in se sū multiplex. q. tū hēticus
in vno sensu eā accipit iāz multiplicitas illa
nō faceret ad soluendū. q. nō pcedit hz illā.
sed distinctio ppositiōis multiplicis qn hz il
lam multiplicitatē. nō cadit deceptio magis
est ad ostentatōez qz ad verā rñsionē. Itē
querit de h q. dī. Dicimus verbū dei eē dī
filiū nā nō volūtate. Alit⁹ eni nō bñ dicere. q.
pī alio est dā. alio ē pī. q. diuinitate est dā.
t pīnitate pī. vt dicit Aug. hz filius est dā nā
deitatis. g. hac nō dīcēt filius sed ipsa filiatio
ne. R. d. q. ille ablatiuus pōt pīrui for
malr. t sic falsa est. q. so: malr alio est dā. f.
nā. t alio filius. Pōt itēz pīrui originalit⁹
t in rōne pīcipij. t sic vera est. t est sensus.
q. filius oīrū hz a patre naturalr. Item q.
ritur de h q. dicit. Acute sane qdam rñdit.
t c. q. Aug. cōmendat istam solutiōnem que
nō vī pīmendāda. q. multiplicare incōueni
ens nōn est soluere. R. d. q. est solutiō ad
hoiēm. t est solutiō ad oratiōem. t aliqū me
lius t vilius est solūē ad hoīem qz ad orati
onem. vīputa qn rñdens est discolor t non
vult intelligē veritatē. t qn assistentes sunt
simplices. t nō possunt cape veritatē t sub
tilitatē. Ideo q. hereticus veritatē respue
bat t aduersabat. idcirco aduersari erat ad
uerfandū. t tali mō. qno magis pūaref glo
ria. t assistētes fallacia. iō pīmedat istā rñsio
nem Aug. q. manifeste opponētē sua qōe

ligauit. Hunc modū rñdendi docuit domi
nus Barth. xxi. vbi dicit Baptisim⁹ iobis
de celo. t c. Item q. rñ. cū nō sit rñsum ad
oratiōem. quō rñdendū sit. Uidet eni q. diuī
sio hēticū sit pīmediata. q. velle t nolle op
ponunt dīctorie. inter q. nō cadit medium.

Et d. ad h. q. heretic⁹ qrit hoc de volū
tate accedēte hinc aīcedēte. t tūc neutra pō
est vera. nec sūt mēbra opposita dīctorie.
sed hīc. nolle eni t velle. dīcūt ac⁹ volūta
tis pīos. inter quos cadit mediū. Aliquid
eni est. respectu cuius volūtas nec hz rōem
cāe. nec repugnāte. t ita pī illud. Itēz q.
ritur de solutiōe magī. Alit⁹ eni falsūz dīce
re cū dicit. Scientia dei t pīscientia de dōis
t malis ē. Dicit eni glosa sup illd pō. Que
ignorabā interrogabant me. t c. Ars nescit
viciū. sed i deo est ars artū. ergo. t c. Si
dicas nescit p modū pīactiū. sed speculatio
nia. Cōtra. solū illud scit h mō q. in eo relu
cet. sed in deo non relucēt mala. ergo. t c.

Itē nō vī magī soluere ad argumētum.
multiplicare eni incōueniēs nō est soluere.

Et d. q. sicut ifra dīcēt. dō cognoscit bo
na in seipso. t mala p seipm: sicut rectū iudi
cat de obliquo. t lux de tenebra. nec opor
tet q. in deo luceat malū. sed sufficit q. luce
at in eo malū oppositū. Ad illd q. obijciē
de solutiōe magī. d. q. solutiōez nō ponit. hz
innuit p arguendo. q. d. ex illo vnū nō pōt i
ferri ex altēro. q. qzuis sint idē. in eēntia. tū
duerfa sūt pīnotata. Atē q. rñ. de h q. dī. in
notula: q. scā ecclīa anāthematizat eos qui
dnt deū nō gnāsse pīlio. vī eni. dīcēt. Ba
mascōo dīcēt. q. i deo nō ē pīliari. q. pīliū
ē ignozātiō nature. R. d. q. pīliū dī du
pīr. vno mō pīulē dī accipē pīliū. t sic dīc
ignozātiā. t hīr pīliū dēnt ad h. alio mō cō
sulē dī dare pīliū t h mō dīcēt scīaz. t h pōt
trāsserri ad diuina. dō eni nullomō pīlium
accipit aliunde. vī notādū. q. i pīlio duo sūt
ē ibi cognitio rei occulte. t ē ibi dīspō firma
qm g. in deo ē verissima cognitō occultoz t i
variabilitas. iō recte dī i ipō eē pīliū. vñd
Breg. dō mutat snīaz h nō pīliū.

Di. viij.

Itē soler q. i a qbusdā vtrū pī po
tuerit vel voluerit. t c. In pīenti
distīctōe ponit magī dubitatōz
ex pīpatōe potētie generandi ad

ad psonā vtrū. s. sicut ē i psona p̄ia ita ēt sit i psona filiū. ⁊ h̄z hec p̄o duas. In p̄ma magister q̄rit ⁊ d̄c̄rmiat vtrū fili⁹ possit gn̄are. Sc̄do vtrū potētia generādi sit i filio ibi. It̄ q̄ritur a q̄busdā si p̄ potēs sit. ⁊ c. Itē p̄ma p̄o h̄z q̄tuor p̄iculas. In p̄ma mouet q̄oēz vtrū posse ⁊ velle gn̄at filī p̄p̄ent ad psonā p̄io ⁊ filiū. Sc̄do oppōit p̄ solutōz p̄ auctē Aug. ibi. S̄z vellem̄ nos mouet. q̄ Aug. ⁊ c. T̄rtio opponit p̄ p̄dictaz auctoritatē p̄ rōez ibi. Hoc aut̄ nō v̄r a q̄busdā. Quarto f̄dit sup̄ auctoritatē exponēs ip̄az ibi. Quō ḡ accipiet q̄ sup̄dictū ē. It̄ q̄rit a q̄busdā si p̄: Nec ē h̄a p̄o h̄i⁹ distictōis. in q̄ querit maḡ vtrū potētia gn̄andi sit in filio. ⁊ h̄ p̄o h̄z tres p̄iculas. P̄io q̄rit ⁊ d̄c̄rmiat h̄ac q̄oēz. vtrū aliq̄ potētia sit in patre q̄ nō sit in filio. Si enī p̄ nā potēs ē gn̄are filiū ⁊ filius nō. p̄z. ⁊ c. Et ad h̄ac q̄oēz R̄et maḡ q̄ oīo eadē ē potētia in p̄re ⁊ filio. S̄z q̄: B̄ erat dubiū. iō opponit p̄ p̄dictā solutōez ⁊ d̄c̄rmiat p̄ distictōez. Sc̄do R̄et ad p̄mā q̄oem distinguēdo. vtrū. s. fili⁹ h̄eat potētiā gn̄andi. ibi. It̄a ēt cū d̄r fili⁹ nō h̄z. ⁊ c. Si enī itel ligat actiue. falsus ē itellec̄. s. q̄ fili⁹ possit gn̄are. Si d̄o itelligat passiue. s. vt h̄eat potētiā q̄ possit gn̄ari. h̄a ē. ⁊ t̄ f̄udat ista distictio h̄z aliq̄s sup̄ h̄ q̄ li. gn̄andi. p̄t̄ itelligi i significatōe passiua vel actiua: si i passiua. tē ē vera. ⁊ t̄ s̄sus. fili⁹ h̄z potētiā gn̄andi. i. potētiā q̄ gn̄et. Si i actiua h̄ p̄t̄ ēē dupl̄r. q̄: p̄t̄ ēē gerundium verbi p̄sonal. ⁊ tūc h̄et suppositū determinatū ⁊ est falsa. Est enī sensus. filius h̄z ⁊ c. i. h̄z potētiā qua ip̄e fili⁹ gn̄at vel in p̄sonalio ⁊ tūc nō h̄z certum suppositum. ⁊ est locutio vera ē enim sensus. filius h̄z potētiā gn̄andi. i. h̄z potētiā q̄ ali quis generat tamen hunc sensum non ponit magister.

Evidentiā eoz q̄ dicit maḡ d̄ potētia generādi q̄tuor queruntur. Primo q̄ritur vtrū posse gn̄are in diuinia dicat qd vel adaliquid. Sc̄do vtrū p̄r cōicet filio potētiā gn̄andi. i. vtrū in filio sit potētia generādi. T̄rtio vtrū posse generare ⁊ creare sit vnicūz posse vel non. Quarto vtrū posse generari ⁊ creari sit posse vniucum.

In p̄mū. q̄ posse gn̄are dicat qd ostendit. p̄mo p̄ auctoritatē maḡi i

l̄ra. pater nō est potēs nisi natura. eiusq̄z potētia nā est vel eēntia. s̄z nā ⁊ potētia dicunt qd nō adaliquid. ḡ ⁊ potētia generādi. It̄ rōne ostenditur sic. Gn̄are est s̄l̄ez sibi i nā. p̄. duce. sed fm̄ p̄lm̄ nā est vis insita reb⁹ simi lia ex s̄l̄ib⁹ p̄ creano. ḡ uis generādi respicit ip̄az naturā siue eēntiā de se nō p̄sonā. sed oē tale dicit qd. ḡ. ⁊ c. Itē ip̄erpetuo nō dif fert esse ⁊ posse. ḡ multo fortius in eternis. ḡ idē est posse ⁊ eē. ⁊ potētia ⁊ eēntia. s̄z esse ⁊ eēntia in diuinis d̄nt qd non adaliquid. siue p̄ se dicat siue cū adiūcto. v̄n̄ essentia patris dicit qd. ḡ pari rōe potētia generādi. Itē in diuinis idē est fm̄ rē. posse. scire. ⁊ velle. Sed nō est in diuis. scia. pp̄ia vel volūtas. pp̄ia siue adaliquid. imo scia dicit qd ⁊ ē tri um. s̄l̄r ⁊ volūtas. ḡ potētia generandi dicit qd siue eēntiam. S̄z p̄. maḡ dicit in l̄ra ⁊ habet. c. j. posse gn̄are nō est posse aliqd. ḡ nō dicit qd licet adaliquid. ḡ. ⁊ c. Item rōe ostenditur sic. potētie distinguunt p̄ actus. ergo si actus potētie dicit qd ⁊ potētia. ⁊ si dicit adaliquid. tunc ⁊ potētia s̄l̄r. Sed p̄stat q̄ ge nerare in diuis nō dicit qd sed ad aliquid. ḡ nec posse gn̄are. Item q̄uis in creaturis differat virtus ⁊ opatio. t̄m̄ in deo idē sunt si cut vult Dionisi⁹. ḡ in deo idē ē posse gn̄are ⁊ gn̄are. sed gn̄are in diuinis dicit adaliquid nō qd. ḡ s̄l̄r posse. Item p̄r generat p̄t̄ gn̄are. Aut ḡ ideo p̄t̄ q̄ gn̄at. Aut ideo gn̄at q̄ p̄t̄. p̄stat q̄ nō iō p̄t̄ generat q̄ ge nerat. ḡ iō gn̄at q̄ p̄t̄ gn̄at. si ergo rō pp̄ij d̄z esse. pp̄ia. ḡ potētia gn̄andi d̄z ēē. pp̄ia ⁊ nihil est. pp̄ium in diuinis: nisi q̄ dicit ad aliquid. ḡ. ⁊ c. Tres oīs potētia actiua. q̄ inē creature inest fm̄ aliquas p̄ditōes siue pro p̄rietates: vt p̄z posse enī illuminare inē lumi noso p̄ lucē. posse calefacē. calido p̄ calidita tem. q̄uis aut̄ potētia gn̄andi non sit actiua t̄m̄ actiue filio ē. ḡ cū insit. p̄r inest p̄ aliq̄s p̄ p̄rietatē. Illa aut̄ pp̄ietas aut̄ dicit qd. aut adaliquid. si qd. ergo inest oib⁹ p̄sonis. ⁊ ita posse gn̄are. q̄ manifeste negat maḡ. ergo dicit adaliquid. ergo ⁊ potētia q̄ inest fm̄ il lam. ergo. ⁊ c. R̄. d̄d. q̄ circa hoc p̄blema tres fuerūt positōes. fuerūt enī quidā q̄ d̄i stinxerūt potētiā generandi dicētes q̄ potētia generandi potest dici potētia nū da. vel potētia disposita. Si dicatur potē tia nuda. sic voluerunt dicere q̄ dicit quid

in omnibus tribus personis est. quoniam hec potentia sic dicta presequitur naturam. unde cum natura sit in qualis persona sicut potentia huiusmodi.

Secundum autem quod dicitur potentia disposita. quod non habet dispositionem nec convenientiam ut creatur in actu generationis nisi in sola persona patris. voluerunt dicere quod dicitur ad aliquid. Sed verba istius positionis non videntur vera nec sana. Nam in quibus vera quoniam cuius est potentia nuda. natura est pariter esse disposita. Si ergo trium est potentia generandi ut est potentia nuda. sicut et disposita. et ita quilibet persona posset generare. Preterea. non videntur sana. ponere enim potentiam nudam que sicut se habet ad esse. et non esse respectu generationis quod omnino necessarium est esse. non videtur sane dictum esse sue proprietate. Fuerunt etiam alii qui dixerunt quod cum in divinis idem sit esse et posse. et potentia et essentia. quod quoadmodum potentia et essentia dicitur quod quod sicut esse et posse. Et quoadmodum cum dico essentiam patris et essentiam filii. et spiritus sancti esse patrem. esse filium. esse spiritum sanctum. non dico aliam essentiam nec aliud esse. sed alterius et alterius. ita quoniam dico potentiam patris siue patres posse generare. et filium posse generare. non dico aliud et aliud posse. sed alterius et alterius. Et huius positionis fuit magister sicut evidenter apparet in ista unde isti dicebant quod posse generare dicitur quod habet respectum ad aliquid. quod est essentiale tractum ad personam. Cum enim non sit omnimode abstractio potest ad personam trahi. Et ista positio magistri facta est probabilis. et satis videtur bene posse sustineri.

Fuerunt etiam tertij moderniores qui dixerunt quod potentia generandi dicitur ad aliquid in divinis de se. et ratio eorum est. quoniam potentia dicitur habitudinem generalis principij ad principiatum. Et quoniam habitudo potest esse persone ad personam. et tunc videtur esse habitudo et essentie ad creaturam. et tunc secundum modum dicendi siue intelligendi. hinc est quod principium de sui ratione non tamen est essentiale appropriatum per additionem. imo indicat proprium persone. pari ratione. cum potentia dicat originale habitudinem non tamen essentiale de vel trahitur ad personam. ut dicat non tamen essentiam personalem. imo dicit proprium. et ita ad aliquid de se. Et positio ista sine piudicio videtur probabilior. nam potentia generandi non videtur dicere nisi secunditatem ad actum generandi. et illa est proprium persone. unde sicut potentia. nec est simile de posse et esse. nisi uno modo. hoc enim verbum est. aliquando per se predicatur. aliquando est tertium adiacens. Quod

per se dicitur. tunc dicitur actum absolutum. quod dicitur actum entis ratione essentie et tunc oportet quod dicatur absolute. et quod dicat quid. Quod vero est tertium adiacens. ut cum dicitur pater est deus. pater est pater. tunc hoc verbum est. dicitur habitudines predicati ad subiectum. Et quoniam potest dicere habitudinem ad predicatum essentiale vel personale. ideo potest dicere esse essentiale. et modum essendi personalem. posse autem de sui ratione. propria dicitur habitudinem secundum originem. Et hinc est quod specificatur per adiunctum ut dicat potest dicitur principij essential vel personalem. Hanc ergo positionem sustinendo. secundo argumentis probantibus quod dicitur quod. Ad enim primo obicitur per contrarium. cedo enim magistrum fuisse huius positionis. Sed dixerunt quod eadem potentia potest filius generare. quod potest pater generare. quod non esset nisi potentia diceret quid. unde dixit quod potentia generandi est in filio. sed non ad generare. sed ad generari hec autem potentia dicitur quod est in solo patre. quod non tamen respicit naturam sed proprietatem personalem. Ad illud. quod obicitur quod generare presequitur naturam. dicitur. quod in divinis non presequitur naturam simpliciter. sed naturam ut in persona. quod non in quilibet persona est natura secunda. sed solum in persona patris. et hoc est per aliquam proprietatem que est soli illius persone. non sic est in inferioribus. sicut iam patebit. id per quod illud non valet. Ad illud. quod obicitur. quod in eternis idem est esse et posse. dicitur. quod verum est. sed tamen argumentum non habet valorem. quodvis enim omnino sit idem in divinis esse. et esse patrem. non tamen sequitur. quod si esse patris est proprium. quod esse sit proprium. Sicut nec si esse sit cōe. quod proprium esse proprium. Sicut. dicitur. in proposito. Ad illud quod obicitur. de scia quod dicitur quid siue per se dicat siue cum alio. dicitur. quod non est simile de scia et potentia. scia enim quantum est de se dicitur qualitate absolute. et ideo quantum est de se seipsum dicitur quod nisi trahatur. sed potentia dicitur habitudinem ad originem. et ideo potest dicere habitudinem propriam et persone ad personam. unde illud simile magistri non valet secundum hanc positionem. quod sicut una est voluntas. qua pater vult esse pater et non vult esse filius. et converso. Sicut una est potentia ut videtur. Si quis autem vult sustinere positionem magistri dicitur facili potest ad omnes rationes oppositum responderi. Nam nulla ratio probat quod potentia de se dicat proprium. sed quod potentia generandi dicat actum. siue posse generare dicat ex adiuncto respectum ad personam. et ita dicit ad

aliquid sed hoc est solum ratione additi. **U**nus
notandum quod quattuor sunt genera nominum in di-
uinis. Quedam enim sunt essentialia dea essentialia
liter. ut deitas et maiestas. Quedam essentialia
deum personaliter ut potentia generandi. Quedam
personalia deum personaliter. ut genans et genit.
Quedam personalia deum essentialiter ut missus et
habet qui dicitur respectu ad personam et id personalia. et
effectum in creatura. et id sunt essentialiter dicta.
Duabus rationibus sequentibus facile est respondere.
quod illud non habet similitudinem nisi quando actus complectitur
totam potentiam. non sic est potentia dei. quod eadem
potentia est gignere et gigni in deo. Ad illud
quod obicitur quod idem est posse generare et generari
et. unde quod non valet. quod unus enim idem sit pater et
filius non in sequitur. quod si pater dicitur ad aliquid quod et
filius sicut melius patebit infra. Duabus vel
tribus rationibus difficile est bene respondere. in potest quod
dicitur quod rationes ille non concludunt quod potentia dicat
ad aliquid de se. sed solum ratione adiecti quod est genare.
et sic patent cetera.

Ecundo quod videtur potentia generan-
dis in filio. et quod sic. ut auctoritati-
bus et rationibus. Primo sic. humiliter
de tri. ix. dicit. filius habet in se naturaliter naturam
gignere. et nam in filio est nata generare. Item
Augustinus in li. 5. maximus. Non non potuit filius ge-
nerare. sed due negationes equaliter uni affirma-
tioni. et potuit generare. Item rationibus ostendit
sic. plus ordinat generare ad potentiam gene-
randi quam ad potentiam spirandi. sed per generans si-
lium: concipiat ei potentiam spirandi. et multo fortius
potentiam genandi. Item filius est expressissima ima-
go patris. et in imitatur patrem. quod non potest cogita-
ri similior. sed si filius cogitat ut generans:
magis cogitat imitari. et si imitatur amplius quam
possit quod cogitare. et in actu generandi. Item
per simile videtur sic. Maior concipio et diffusio est in lu-
ce eterna quam in luce creata. sed lux creata dat
splendori potentiam produci alium: et sic prece-
dendo. et si esset infinite virtutis produceret in-
finitos splendores. et et. Item in generati-
one carnali. pater non dicitur perfectum filium generare:
nisi det ei potentiam generandi. et pari ratione imo
multo fortius. non erit filius perfectus: nisi habeat
potentiam ad id ad quod pater habet. et ad generandum.
Aut si non est ita in diuinis. tunc quod quero rationes.
quare de perfectione generationis eterne: non sic
est concipio potentie generandi: sicut in genera-
tione creata. **S**ed 3. Augustinus 5. Maximus dicit

quod non oportuit filium generare. sed si non fuit opor-
tunum. nec pueniens. sed de inconueniens in deo: est
impossibile. et impossibile fuit filium generare.
ergo filius non potest generare. ergo non habet pote-
ntiam generandi. quod oportet etiam est potest ille qui habet
eam. et et. Item Anselmus in monol. quod potest quod
sibi non puenit. quanto magis illud potest: ratio: ma-
gis aduersitas et pueritas pnt in eu. et cum
filio non pueniat generare si posset. potentia
illa esset in eo miseria: sed nulla habet miseriam. et
nec potentiam generandi. Item ratione probatur
hoc idem sic. De illud in quo aliqua duo: ne-
cessario distinguuntur. si necessario puenit uni.
impossibile est vnde puenire alii. sicut per. Si
Petrus et Ioannes necessario differunt in al-
bedine. et albedo puenit petro. impossibile est
quod Ioanni pueniat. sed per et filius sunt personaliter di-
stincti. ita quod necesse est esse distinctos. et non est
dare in quo distinguatur: nisi in hoc: quod ille est ge-
nerans iste genit. et cum generare pueniat prius
impossibile est quod pueniat filio. et filius non potest ge-
nerare. et non habet potentiam generandi. Item
generatio filii a patre. filius est expressus ipsi gene-
rationi ubi a matre. sed ubi genitum non habet pote-
ntiam generandi aliud ubi. imo oportet quod omne
ubi immediate sit a matre. et si recte ille est. ubi
ubi increatum non habet potentiam generandi. sed gene-
randi potentia est in solo patre. et et. Item
fiat argumentatio Augustini. ducens ad impossi-
bile. Si filius habet posse siue potentiam generandi
ponat quod generet. quod de hoc filio. et si non est
stare in primo. oportet ponere infinitos filios. quod
ratio non stat in primo. ergo nec in aliquo. ergo
si est stare: quod hoc repugnat diuine plenitudi-
ni. sed qua ratione stat in aliquo stat in primo. er-
go primus non habet potentiam generandi. Item
fiat argumentatio Ricardi. Si generaret filius
aliu filium. ergo cum filius genitus magis atti-
near per quam aucto. sem hoc non esset ibi summa et
equalis conexio: ergo nec summa et equalis
distinctio. ergo nec perfecta beatitudo. que oia
tantum sume impossibilia respuit pia fides.
Item opinio aliquorum est. quod in filio est pote-
ntia generandi. sed non generat. hoc autem non est quod
non potest. sed quod non conuenit et ponunt simile
in creaturarum productione siue creatione
deus potest infinitas creaturas producere.
sed quod non producat. Hoc non est ex in-
potentia: sed quia non conuenit ei. sic et in
proposito. Sed contra ponatur tunc

q̄ illa potentia que ē in filio ad generandū ducatur in actū p̄stat q̄ filius gnābit deum eternū. ergo aliqd poterit incipere h̄re esse et ēē eternū. hoc aut̄ est impossibile et nō intelligibile. Propterea dō. q̄ p̄r nō cōicat filio posse gnāre pp̄ duo. vnus est q̄ nō pōt.

Aliud q̄ nō d̄. R̄atō aut̄ q̄ nō pōt. hec est q̄ secunditas ad gnāndū est in p̄re quia p̄ncipium. et iō p̄ncipium q̄ p̄mū. Impossibile aut̄ est q̄ p̄mū aliq̄ cōicet p̄mitatē. nā hic est oppositio in adiecto q̄ p̄sona p̄ducta sit p̄ma. Quia ergo secunditas ad generandū et p̄mitatē patri inerat. iō nō pōt eā cōicare filio et h̄ac credo ēē p̄p̄riā rōem h̄i. sicut i f̄ra patebit. di. xxvij. vbi agitur q̄ p̄r gnāt.

Silr nō d̄z cōicare. q̄m in emanatōe diuinay p̄sonay d̄z attendi. original' distinctio et plenissima cōicatio. Original' distinctio. q̄ necesse est ea q̄ cōicant in nā distingui vel p̄ nām vel per originē. p̄ nām distingui p̄sonas est impossibile. q̄ vbi est talis modus distinguēdi ē cōpositio et variatio. et forme multiplicatio. q̄ oīa deo repugnāt qui est simplex et inuariabilis. et vere vnū. et iō necesse est distingui p̄ originē siue h̄itudinē. ergo p̄ generare et gnāri. ergo si fili' pōt gnāre. pōt ēē nō distingui. Si tu dicas q̄ adhuc est distinctio. q̄ vnus t̄m p̄at. alius t̄m filius. ali' p̄at et filius. tūc ego oppono tibi. q̄ s̄o filius poss̄ gnāre eadē rōne q̄ p̄mus. et tūc duo ēēnt quoz vterq̄ ēēnt p̄at et fili'. Silr pp̄ plenissimā cōicatōem nō d̄z cōicare. q̄ multiplicatō suppositoꝝ s̄z s̄ilem modū egrediēdi nō est nisi. aut pp̄ defectum duratōis. sic est in gnābilib' et corruptibilib' vt p̄. successu suam generatiōem p̄petuet esse. aut pp̄ defectum p̄fecte actōis vt fiat p̄ plures. q̄ nō pōt vnū. sic sacre sūt plures stelle. q̄ non sufficeret vna ad hoc q̄ faciunt omēs. Sic etiam plures angeli et plures aīe ad implēdam illam ciuitatē et manifestandā dei bonitātē. q̄ nec vna aīa nec vnus angelus poterat sufficient' manifestare. Luz ergo in filio dei sit plenissima cōicatio. quia totam infinitatem suam dat sibi pater. non fuit conueniens q̄ cōicaret filio illam potentiam. et iō fuit impossibile. quia inconueniens q̄libet in diuinis est impossibile. Ad illud ergo q̄ obijciatur in contrarium per auctoritatem hylarij. q̄ filius habet in se naturam gignē

tem. dō. q̄ verbis illud est improp̄. iū. et ex verbis ip̄op̄rijs nō est arguendū. s̄ magis eoz ip̄op̄rietatem est exponendū. et magister sup̄a exposuit: est enī sensus. h̄z in se naturā gignētē. i. nāz patris gignētis. Ad illud q̄ obijciatur. q̄ non potuit. dō. q̄ magis bñ exponit. i. nā fuit ex hoc ip̄otens. An h̄z artem distinguendū ē. q̄n d̄r filius nō potuit gnāre. q̄ nō pōt teneri p̄uatiue. et tūc est sensus. nō potuit. i. impotēs fuit. et tūc negatur potētia. et relinquit aptitudo: sicut destrūcatō d̄r q̄ nō pōt gradi. q̄ est aptus natus ad gradiendū. et nō pōt gradi: h̄ mō nō pōt dici de filio. q̄ nō h̄z ad hoc aptitudinē. et in hoc sensu loquit̄ Aug. Alio mō nō posse: tenet negatiue. et in hoc sensu p̄cedendū est q̄ filius nō potuit generare. Ad illud q̄ obijciatur q̄ pater cōicat filio potentia spiritaliay p̄x̄o. q̄ cum filius generet: nō pōt h̄re: p̄imitatē respectu generationis. s̄z cū nō sp̄iret est inspirabil'. et iō potuit h̄re p̄imitatē et se cōdicatē respectu illius. et sic p̄z q̄ nō valet rō. Ad illud q̄ obijciatur q̄ filius est expressissima ymago et c. dō. q̄ idco filius d̄r expressissima ymago: q̄ rep̄ntat in oībus in quibus ymago: nata est rep̄ntat: sed ymago sic nata est rep̄ntare vt t̄n ipsa. nō sit ymaginaturū. Alioqn n̄ esset ymago. Si aut̄ filius rep̄ntaret i actu gnāndi iam esset p̄r. et iō nec intelligibile nec possibile. est filiu gnāre. siue in gnatione: patre imitari. Ad illud q̄ obijciatur. de luce et splendore. dō q̄ nō est s̄ile. q̄ lux nō perfecte se multiplicat in p̄mo splendore. iō in plurib' facit q̄ nō pōt in vno. Si mlti et in filio carnali intelligendū. An vnus pater gnāt plures filios. hec t̄n non est ratō p̄ncipalis. sed illa que d̄icta ē sup̄a. q̄ i his inferioribus. nō est secunditas per rōem p̄imitatis. sed per rōem perfectionis. In deo aut̄ q̄ est perfectissimum et p̄mū non t̄n est per naturam perfectionis. q̄ tunc in oībus personis esset: et status esse non posset. sed per rationem p̄imitatis. Item rationes iste non procedunt per similit. imo magis p̄ dissimilit.

Et r̄tio queritur. vtrum posse generare et creare sit vnicuz posse. Et q̄ non sit vnicum. videtur dicē Aug. Alio est pater. alio est deus. ergo alio est generans. alio creans: sed potentia generandi

est generatio. potentia creandi est creatio. g. 7c.

Item potentie distinguunt per actus. et actus per obiecta. g. si quid terminat ad deum. et creatio ad creaturam. et sunt oio diuersa. g. 7c.

Item potentie plurificant per subiecta. quoniam in pluribus potentibus plures sunt potentie. si potentia creandi est in filio: siue posse creare. in eo autem non est posse generare. g. non sunt unum posse. Item quecumque sic se habent. quod unum potest intelligi altero non intellecto et conuerso. illa non sunt unum: sed posse generare potest intelligi circumscripta potentia creandi. et conuerso. posse creaturam circumscripta potentia generandi. g. 7c. Contra unius potentia oio simpliciter. unicum tamen est posse. si primum est potens oio simplex. g. unicuique tamen habet posse. si habet posse generare et posse creaturam. g. illa duo sunt unicum posse. Item si posse est aliud et aliud. cuius posse generare respiciat personam. posse creare nam. g. nam et potentia sunt duo. g. nec nam de persona. nec conuerso dicitur. quod est oio falsum. Item si est distinctio inter posse generare et posse creare. g. est ibi ordo. quod igitur: quod sit prius secundum rationem intelligendi. Et quod potentia generandi videtur. quod est respectu eterni et eternum ante temporale. Sed contra: Intellectus conuersus est ante intellectum. primum. sed potentia creandi dicitur esse tribus. potentia generandi. primum. patris. g. 7c. R. dicitur. quod posse generare et posse creare est posse unicuique. tamen dupliciter dicitur. unum enim esse est in re esse patrem et esse deum. differens autem secundum rationem intelligendi. quod hoc est absolutum cum dico esse deum. illud relatum cuius dico esse patrem: filius et in posse est intelligendum. Et sicut essentia et persona unum sunt in re cum differat ratio et in intelligendo. et in dicendo. filius dicitur de persona generandi et creandi. Et sicut est ibi ordo non re. sed secundum rationem. ita est ibi ordo secundum rationem intelligendi. Et secundum diuersas comparationes. habent alium et alium ordinem. Comparando enim posse creare et posse generare. ad illud cuius sunt. cum posse creare sit nature. posse generare sit persone. et intellectus conuersus ante intellectum. primum sit absque calumpnia. potest esse secundum rationem intelligendi potentia creandi.

Comparando autem ad illud ad quod terminatur. cum potentia creandi respiciat temporale. potentia vero generandi eternum. prius est secundum rationem intelligendi potentia generandi: quam potentia creandi. Et sic patet obiecta de ordine. Concedende. ergo sunt rationes ostendentes

quod non differt posse generare et posse creare deum secundum rem siue secundum essentiam. Ad illud. ergo quod obijciatur quod alio est deus: alio pater dicitur. quod Augustinus loquitur de alio et alio: alietate rationis. et non re: et intelligitur alietas rationis per illum modum quo supradictum est super. di. v. ubi dicitur utrum essentia generet. Ad illud quod obijciatur. quod potentie distinguunt per actus. 7c. dicitur. quod verum est hoc: de illis actibus qui habent completionem ab obiectis: sed non sunt sic actus diuini. Et quoniam creatura et filius oio differant. attamen creatio et generatio idem sunt sicut essentia et persona. deus enim in agendo non completur ab obiecto quod seipso agit.

Ad illud. quod obijciatur. quod potentie plurificantur per subiecta. dicitur quod illud verum est de solo proprio. sed filius non in quantum filius est secundum potentie creandi. sed in quantum deus. et postquam nam diuina non facit numerum cum patre. ita nec potentia respiciens nam cum potentia patris.

Ad illud quod ultimo obijciatur quod unus potest intelligi sine altero. et conuerso. dicitur quod aut loqueris quantum ad significatum. aut quantum ad connotatum. Si quantum ad connotatum videri dicitur. quod creatura potest intelligi non intellecta persona filii. et conuerso. Si quantum ad principale si significatum. falsum est. impossibile enim est intelligi potentiam generandi sine potentia creandi. sicut impossibile est intelligere personam sine essentia.

Primo quoniam utrumque posse generare et posse creare sit creaturam. sit posse uniuocum. Et quod non videtur quod quoniam idem sit generare et creare quantum ad principale significatum. Aliud tamen est generare et creare: sicut creator et creatura. g. cum non habeant esse uniuocum creatura et creator. g. 7c.

Item creatio dicitur egressum et mutationem. generatio vero quomodo excludit mutationem. g. cum posse creare ipso potest potentia transmutandi. posse generare non. cum hec potentie differant in sua generalitate in potentia transmutandi. et in hac non conueniunt. g. in nulla. Item oio distribuit terminum per omnes qui uniuocant vel analogant in illo si cum dico opus non sit distributio per illo quod potest generare: quod tunc filius non esset opus. g. manifestum est quod utrumque posse. nec est uniuocum nec analogum. alioquin oio potentia non puenit filio. Sed res est esse ad fruibile et vitibile. g. cum equalis ambitus: vel maioris sit possibile quam res. et non sit maior deus inter generatum et creatum quam inter fruibile et vitibile. pari ratione possibile siue

posse est cōe ad vtrūq. Item in eternis
nō pōt esse multiplicitas nec diuersitas. q̄ cū
posse creari & posse gñari. ab eterno añ p̄di
tōem creature fuerint. q̄ nō hēnt in multiplica
tōem in ipsa potētia. Itē cum dico creatu
ra pōt creari. nihil dico creatū. q̄ illud vere
dē de eo q̄ oīo nihil ē. sicut de aīa antixpi.
q̄ solum dico potētiā agētiā. s̄ potētia dei
est vnica nō hñs aliq̄s multiplicatē. q̄ eius
posse vniocū ē: ad posse creari & posse gñari.
R. d. q̄ cū dico posse creari & posse ge
nerari. dico pncipale significatū. & dico con
notatū. q̄stū ad pncipale significatū dico
q̄ posse creari idē dicit re q̄ posse creari. dis
sereno solo mō dicēdi. q̄ q̄ dē p̄ modū ac
tionis posse creare. dicit per modū passiōis
posse creari. Quātū vero ad pnotatū di
cit effectū in creatura. Qñ ergo pparantur
posse creari & posse gñari. si p̄p̄entur rōe p̄n
cipalis significati. dico q̄ nō tñ est vniocū
imo etiam vnicū. vt visus est. alī tñ aīa in
tellectū & enūciatū. sicut posse gñare & pos
se creare. Si autē cōp̄entur rōne p̄notati. sic
pcedo q̄ est analogū sicut hoc nomē res ad
fruibilia. & vtrabilia. Quāuis enīz creator &
cfatura. nō hēant cōe vniocū. hēnt tñ ana
logum. Notandū. tñ q̄ duplex ē analo
gia. qdam per reductōem ad vnitatē natur
fm prius & posterius. & hoc pōt ēē compan
do creaturā ad creaturam. & in hac. signum
distribuit pro oīb⁹ p̄ntis. nisi sit distribu
tio restricta ex additōe vel ex vsu. siue mo
do loquēdi: sicut dē distributō accōmoda. vt
si dicatur. Celus regit omnia. Alia ē ana
logia p̄ reductionem ad vnitatem silitudis
proportionabilis non nature. & q̄ sic analo
gatur non est inter alia. sed super alia. Vñ
distributō p̄p̄ie pro illo nō distribuit nisi
sit extensa. Vnde deus nō est ens inter oīa
sed super omnia. & hinc est: q̄ omnipotens
non distribuit pro potētia generandi. p̄p̄ie
accepta distributione. nisi fiat quedam extē
sio. & ex illa per consequēs fiat quedam ap
p̄ropriatio circa suppositum. Vnde p̄p̄ie
omnipotens conuenit tribus q̄ non distri
buit pro potētia generandi. app̄opriare autē
fm q̄ sit ampliatio ex parte signi solius est
patris. Ex his parent omnia obiecta. p̄ce
dūt enī b⁹ diuersas vias vt p̄p̄tūti
A parte hac incidunt dubitatōes

circa litterā. & prima est de solutione ista ma
gñi qua dicit. q̄ nō sequitur. pater pōt gene
rare q̄ non filius. ergo pōt aliqd q̄ nō hñs
& R. q̄ posse generare nō est posse aliqd
fm diuine potētie. sed hoc nō vī solvere. s̄
aggrauare argumētum: tunc enī cum posse
generare sit posse maximū. vī q̄ maius in
conueniēs sequatur & magis deroget potē
tie filij. si in hoc deficit quā si i subiectis diui
ne potētie. R. d. q̄ magis bñ soluit. potē
tia enim patris b⁹ pparari ad inferius & ad
equale. s̄ ad sup̄ius non. cū careat superio
Lum cōparat ad inferius. tūc est potētia es
sentialis & eēntialiter retenta. q̄ pnotat re
spectum in creatura. respectu talis potētie
inconueniēs ēē q̄ aliquid posset pater q̄
non posset filius q̄ tunc differrent per eēn
tiam. Lum autē comparatur ad equale vt
ad personam tunc trahitur ad personam. &
tunc nullum inconueniēs est. si aliqua p̄p̄ie
tas personalis est in patre que non est in fi
lio. ideo non sequitur q̄ aliqua potētia sit
in patre que non sit in filio. Item dubita
tur de hoc q̄ dicitur. q̄ gnō s̄. ly non est de
omnibus. vī enim Ricardus de sancto vic
tore dicere contrarium qui dicit q̄ q̄ omni
potens est. excusari non potest quin filium
genuerit. ergo gnō filij cōtinetur sub omni
potētia. ergo filius inter omnia continetur
&c. R. d. q̄ sicut dicit magister gnō filij
non continetur sub omnipotētia. nisi accē
peretur omnipotētia per app̄opriationē.
& q̄ dicit Ricardus. non intelligitur tanq̄
filius sit inter omnia. sed tanq̄ ante omnia.
Vnde arguit a posteriori. Si enim emana
tio vere fm rationem intelligendi p̄cedit
emanaationem fm rationem voluntatis. nū
quam deus esset potens producē creaturā
p voluntatē. nisi ēē p̄duxiss̄ filij p nāz. Itē
vī male dicē cū dic. q̄ ēē p̄ez n̄ est ēē aliqd.
q̄ cū int aliqd & nihil n̄ cadat mediū. si n̄ est
ēē aliqd. q̄ ēē nihil. R. ēē aliqd dē dupl̄
vī cōit ad eēntiā & psonā. & sic non cadit me
diū. & in hoc sensu esse patrem: est esse ali
quid. Alio modo prout cōtrahit ad eēntiā
& sic cadit inter esse aliquid & esse nihil: me
diū. s̄. esse aliquid. persona enī p̄dicat vt
quis non vt quid. Item queritur de ista
illatōe magistri. spiritus sanct⁹. potuit esse
filius. ergo potuit mutari. & ponitur. ibi.

Et eni nasci potuit. potuit esse filius. &c. vñ
ista illatio nō valere. qz in creaturis vbi ma
gis differt relatio a supposito pōt dici q si
mūlis pōt esse alteri dissilis sine sui mutatōe
ergo cum filiatio & spiratio sint relatōes. pa
ri rōne filius poterit eē sps. s. & ecōverso. sñ
mutatione. Itē omne mutabile est aliqd
p̄ter illud sñ q mutat. vt si nō albus fiat
album. est aliud qz albedo. ergo si intelligat
sps. s. mutari si generet. tunc aliud eēt in eo
gnatio: aliud ille qui generat: sed hoc falsū.
ergo. &c. R. secus est in relationib⁹ crea
ture & dei. qm̄ relatōes in creaturis nō dāt
relatis existere. Vñ sine ill pōt res eē & cum
ill. In diuinis aut dāt psonis existere. & ideo
si in diuinis psonis intelligit q p̄prietatē in
sit ypostasi. intelligit eē. & sñ si intelligit nō
ineē: intelligitur ypostasis nō esse. Cum er
go sps. s. nō possit simul spirari & generari.
qz q̄uis vna psona possit duob⁹ modis p
ducere. tñ vna persona nō pōt nisi vno mō
produci. sequit de necessitate si pōt sps. s. eē
filius vel potuit. pōt non eē sps. siue nō spi
rari. & si potuit nō spirari potuit nō esse. &
itē si potuit generari potuit eē. & ita potuit
fieri de ente nō ens: & d nō ente ens. ac per
hoc mutari. Et p̄z vltimū qz nō dī mu
tari. p̄pter diuersificatōem p̄prietatum cō
ca idē suppositum. sicut cū i mutatione nālī.
sed p̄pter corruptōem & inceptiōē eiusde.
nec est illud sñ. p̄t pōt generare & spirare
sine sui mutatione. s̄ sps. s. generari & spira
ri. qz nō est incōueniens vnum p̄ncipiū plu
rib⁹ modis pducere. sed vñ p̄ncipiū plū
bus modis pducere ē impossibile & incōpossi
bile. ideo p̄z illud. Item vñ falsum dīe cū
dicit. pater nō est potens nisi nā. eius enī po
tentia est eēntia. qz sñ hoc generare q nul
lomō est eēntie. nullomō eēt potentie. R.
q̄uis potentia absolute p̄siderata sit idē q
eēntia tñ potentia qz nō est nomē adeo ab
stratto sicut eēntia trahit ad psonam. Vñ
potentia generadi: nō dicit naturā diuinā
simplr: sēd naturā vt in tali psona. s. nasci
bili. ideo nō est sñ de hoc noīe eēntia: & de
hoc noīe potētia. Itē vñ male dicere. ibi.
Aliam significo psonā qz p̄ potest gigne
re. &c. qz diuisio potētie sufficiens est per acti
uam & passiuā. sed posse gignere dicit potē
tiam actiuā: posse gigni potētiā passiuā.

ergo nō pōt alia potētia significari. Si tu dī
cas q gnare nō est agere. p̄prie nec genera
ri pati. obijcit qz ip̄e potētie dīstingunt per
actus. sed aliud est gignere. aliō gigni. ergo
alia est potētia huius: alia illius. R. Ista
dīstinctio qz ponit magis de potētia gignen
di actiue & passiue. fundat sup hoc. q potē
tia pōt p̄siderari sñ id q est. & sic dicit nāz.
& sic vna natura ē in generatē & genito: sed
alio & alio mō. sic eadē potētia. Vñ iterū
p̄siderari sñ id ad q est. & sic dicit modum
existēdi naturā in psona: in comparōe ad ali
um q est p̄ncipiū vel p̄ncipiū. & sic cū di
uersi modi sunt. diuerse dicunt p̄prietates
posse gnare & posse gnari. & dīstingunt sñ
actus psonales. sed p̄mo modo nō. Item
q̄ritur de hoc q dicit q filius hz potētiā
qua pōt eē filius: siue qua pōt gigni. vñ enī
dubiu vel falsum. qz gigni oīo est a gignēre
& gignere ē a potētia patris. s̄ & gigni. R.
Sicut potētia gignēdi in patre nō dicit nisi
naturā in psona: vt natā ex se pducere alia.
sic potētia gignēdi in filio: nō dicit nisi nām
in psona: vt nata pducit ab alia. sicut enim
ypostasi patris puenit gnare. sic ypostasi fi
lij puenit gnari. nec valet q obijcit in cō
trarium. nā omne q hz filius siue eēntialē
siue psonalē: hz a patre. id q̄uis ip̄m gigni
sit a potētia patris: nō excluditur qn potē
tia gignēdi passiue sit in filio. sed illa potētia
nō est p̄ncipiū gnationis: s̄ idoneitas pso
ne siue ypostasis cū sua p̄prietate ad gnari.
Vñ q dīr posse gigni: potētia pōt intelligi
originalr. & sic est in solo patre. vel formalr
& sic ponit eē in filio. alio aut mō non.

Di. viij.

Enc de veritate siue p̄prietate &
incōmutabilitate. &c. Determīa
tis sup̄ius duab⁹ partibus istius
partis p̄ncipalis: q est de trinita
te sñ q intelligit. in quib⁹ ad pbandāz tri
nitatē adduxit rōnes: & remouit dubitatio
nes. In hac tertia parte dēterminat magis
ip̄ius trinitatis & vnitatis p̄prietates & p̄di
tiones. Et qm̄ qdam sunt p̄prietates respi
cientes eēntiam: vt veritas. Quedā perso
nae: vt gnatio. Quedā vtrāqz: vt eq̄litas.
idē hec pars: t̄reo hz partes. In p̄ma parte
agit magis de p̄prietatib⁹ essentialib⁹. In
sa de p̄prietatib⁹ personalib⁹. infra. dī. ix.

Nunc ad distinctionē psonarū. In ter-
tia de ppersonarū et ppersonarū quodāmodō eēn-
tialib⁹. et quodāmodō ppersonarū. sicut ē equa-
litas ppersonarū in eternitate. magnitudinē et
tūte. ibi. di. xix. Nūc p⁹ qd coeternitatē triuz
ppersonarū. et. Prima p⁹ q ppersonarū ppersonarū distin-
ctionē tres hz ppersonarū. ppersonarū ppersonarū quas
assignat. Et pma ē de vītate. Scda de im-
mutabilitate. et hec ponit. iij. cap. dei etia
solū eēntia. ppersonarū ppersonarū dī. Tertia de
simplicitate q ponit. iij. ca. Et adēq sola p-
prie ac nē simplex ē. et. Itē pma ppersonarū duaf
ppersonarū. q ppersonarū attribuit deo. ppersonarū veritatē
Scdo remouet dubitationē hārem. omū ex
pdictis. iij. cap. hic diligēter aduertēdū ē. Si
mūltier hā ppersonarū duaf. In pma assignat ppersonarū
tatē et ppersonarū auctoritatē Augu. In hā ppersonarū
mar p apostolum ibi. Itēq aplo loquens.
et. Tertia p⁹ de simplicitate infra subdiui-
detur.

In pte ista ad eidentia duaz. ppersonarū
tarū quas magr ppersonarū assignat. et. vīt-
tatis et icōmutabilitatis. duo ppersonarū
ppersonarū qnr. Primo qnr de ipa vītate. Se-
cundo de imutabilitate. De vītate iterū
qnr duo. Primo vītū vītū sit ppersonarū
diuini eē. Scdo vītū sit ei⁹ ppersonarū in sū-
mo. i. a deo q nō possit cogitari nō eē.

Ad vītū sit ppersonarū diuini eēōn-
dis auctoritatis et rōnib⁹. ppersonarū
mō sic. Iero. ad marcellaz. et hēc in
littera. sol⁹ de⁹ de est cui⁹ eēntie ppersonarū no-
strū eē. nō est esse. s; q alicui soli ppersonarū est
ppersonarū illi. s; vītū ē ppersonarū diuini esse. Itē
Aug. de vā religionē. falsitas ē ex his reb⁹
q imitant illud vītū. quo est vītū. qēqd ē. in-
qstū illud implere nō possūt. Si g nulla cre-
atura pōt illud sūmū vītū implere. vītū nō ē
in aliqua creatura. s; in oib⁹ falsitas. Itē
Aug. in soliloquijs. et de vā religionē dicit.
q lux increata ē rō cognoscēdi se et oia cōg-
scibilia. s; si vītū ē rō cognoscēdi. et sola lux
increata est vītū. s; vītū ē ppersonarū dei so-
lū. Itē Ansel. in li. de vītate dicit. c. vlt.
q oia sūt vā prima vītate. Aut ergo intelli-
git effectiue. Aut formalr. non effectiue. q
sūt oia possent dici vā prima bonitate. ergo
intelligit formalr. ergo nō ē alia vītū quā
vītū increata. ergo si illa ē in deo. et deus.
veritas ē sol⁹ dei ppersonarū. Itē rōnib⁹

pbat sic vītū et vanitas opponūt. s; omnis
creatura hz vanitatē et ppersonarū cū nō esse
cū sit ex nihilo. et sol⁹ deus hac caret. oio. s;
in solo deo ē vītū. Itē vītū opponitur
vmbre. q enī ē vmbra rei nō hz vītatem. s;
creatura sūt vmbre illi⁹ sūmi eē. ergo nō hāt
vītātē in eē. Itē vītū ē qua aliqd ē vītū
s; vītū ē vā cū sit cognoscibilia. s; ppersonarū q nō
alio qd se. q tūc eēt abire in infinitū. s; q est
vītū seipso ē vītū p eēntiam. ergo oio vītū
ē vā p eēntiam. sed sola vītū increata ē vā
p eēntiam. ergo vītū ē ppersonarū dei solū.

Contra si vītū ē dī. ppersonarū. Aut ergo
vītū ppersonarū. aut icōplexa. nō ppersonarū. q ta-
lis ē cū ppersonarū. in deo aut nō est ppersonarū aliqua.
nō icōplexa. q hec ppersonarū cum ente. ergo
cū entitas nō sit dei ppersonarū pari rōe. nec
vītū erit. Item vītū eē cōe est. vt bonuz
et quodāmodō magis. s; bonitas nō ē dei pro-
prietas. s; pari rōe nec vītū. Itē vītū ē
rō discernēdi creatorē a creatura. et crea-
tura a creatura. s; q ē rō discernēdi et disti-
guēdi ē diuersū in diuersis. s; alia vītū ē i
deo qd in creatura. et in vna creatura qd in
alia. ergo nō ē ppersonarū solū dī. Itē Aug.
in soli. vītū ē id q est. ergo vītū est ipsa en-
titas. s; nō est ppersonarū essentie. q si sic. qua rō
ne vītū dī. ppersonarū essentie possit dici eē
uerso. cū oio idē sint. Rn. od. q vītū hz
triplicē ppersonarū. hz enī ppersonarū ad sūm q i
format. ad ppersonarū q repñat. et ad intelle-
ctū quē excitat. In ppersonarū ad sūm vītū
dī veritas actus et ppersonarū indiuisio. In cō-
patōe ad ppersonarū dī vītū vītū summe
vītū. et ppersonarū representatio siue imitatio.
In ppersonarū ad intellectū dī vītū rō discern-
nēdi. Et in oibus istis ppersonarū dupl⁹ pōt
accipi vītū. Ano mō. put distinguit s; falsi-
tatem. Alio mō. put distinguit s; ppersonarū
Scdm q vītū dī pur et ipmixtum. put vītū
diuidit s; falsitatē. q ē ppersonarū indiuisio
nis et imitatio et expōsitiō. sic cū increatu-
ra sit aliquo mō. inuenire et indiuisiōne et imi-
tationē et expōsitiōne. sic est vītū nō nū increa-
to. e. s; etia in creatura. et sic nō assignat dei
ppersonarū. Alio mō. put vītū diuidit s; per-
mixtiōne siue ipuritatē. sic est i solo deo. nā i
solo deo ē indiuisio pura nō ppersonarū alicui di-
uersitati. In solo deo ē imitatio et similitudo
pura nō ppersonarū alicui dissimilitudini. Et in

solo deo expressio luis nō pmixta obscuritate. In creatura autē ē idisio cū actus et potētie diuersitate. et mutatio cū dissimilitudine est vltēr⁹ in ea expressio cū obscuritate. et ideo hoc mō vitas est diuini cā pprietas. Et sic accipit mag⁹ et Aug. et Jerō. Vocāt enī illō vey⁹ eē. qđ nihil hz de possibilitate. nihil hz de vanitate. nihil de nō entitate. et ideo in dō nō cadit pteritio. et futuritio q aliquo mō si entia sūt. et sic pcedūt due pte auctoritates et rōes. Ad illud sō q obī q non sit alia vitas qz eterna qz ipsa sola facit intelligere dō. q sicut color est obī vīsus. et motuum vīsus. tñ nō sine actu lucis. et differt ab ipa luce. sic dō. q vitas creata qzuis non possit mouere sine vitate increata. nihilomin⁹ est suo modo motua et alia vitas ab illa. Ad illud q obī. de Ansel. q oia sunt vā prima vitate. dō. q vey⁹ de sui impositiōe dicit cōparationē ad cām exēplarē. sicut bonum ad cām finalē. Sicut enī dī bonū rōe ordinis. sic vey⁹ rōe expōsitiōis. et rō exprimēdi ē ipius exēplari⁹. Sic igit cū dī de bonis creatis q sūt bona bonitate increata. bonitas p dicat finē in ablatiuo nō formā. qz dei bonitas nulli⁹ creati ē forma. sicut cū dī. q oia sūt vā vitate increata: vā. ablatiuus. dicit causā formalē exēplarē. oia enim vā sunt nara se. exprimere p expōsitiōē illi⁹ sūmi luis. q si cessaret influere. cetera desinerēt eē vā. ideo nulla vitas creata ē vā p essentiam: s; p picipationē. et p hoc patet vltimū. Ad illud sō q obī. in pīā q nō ē pprietas. et ē. p3 rīsiō qm obīcit de vitate fm q hz oppōnē ad delectū falsitatis nō ad pmixtionē possibilitat; pdicto enī mō puenit nō tñ creatori. s; etiaz creature. Ad illud q obī. q vitas est idē q oia essentia. dō. q de rōe pprietas i creatura sunt ista tria. Prīmū est q puenit soli. Scđm ē q est rō innotescēdi. Tertiū ē q differt. ab eo cui⁹ est pprietas. Duo pma sūt psectionis. vltimū sō ipsectionis. qz excludit simplicitatē. Et ideo vitas dī diuine essentie p prietas. nō qz differat vel sit inherens diuine essentie sic accō sbo. s; qz soli puenit. et ē rō cognoscēdi eī. Et hec ē causa qf ecōuerso. essentia nō ē pprietas vitatis. et qz nō ē rō innotescēdi eam sicut ecōuerso. Si autē qz al cū idē significēt eēntia et vitas. qz vnū ē rō

cognoscēdi aliter et nō ecōuerso? Ad hoc dixerūt aliqui q qzuis idem significēt eēntia et vitas. tñ vnū. s; vitas est magis rō cogscēdi rōe pnotati: s; hoc nō pōt stare. qz veritas nihil pnotat. dō. qz hoc est rōe mōi significādi et intelligēdi. Et notandū q dī pl⁹ ē loqui de his noib⁹. Eno mō rōe ei⁹ q noiant siue significāt. Alio mō rōe ei⁹ i quo significat pōitioni q noiant. An dī dīcere sensu: et sensū hoīs. qz pmo dī cōe ad se sum hoīs et brati fm ppriūm. Si g accipiamus h⁹ i noia fm se. alia est rō essentie. alia vitatis. qm eēntia dicit qđ vitas pditionez entis. Cū sō eēntiam et vitatē trahimus ad deū qzuis idē sint. tñ rōe generalīū significator. vnū accipit vt pprietas alterius. et nō ē ibi synonoma: nec sūt noia synonima. sed manet rō subiecti et pprietas fm modum significādi. et manet etiā fm modū intelligēdi. qz p eēntiam in creatura intelligim⁹ eēntiam increatore. et p vitatē creature: intelligim⁹ vitatē increatā. An sicut vitas creata ē pprietas. et rō cognoscēdi essentia creatā. sic vitas increata fm rōnem significandi et intelligēdi: est rō cognoscēdi et intelligēdi essentiam increatam.

Ecūdo qrit vey⁹ hec pprietas cōueniat deo i sūmo. i. vey⁹ diuinū esse sit a deo vey⁹ q nō possit cogitari nē esse. Et q sic vī. p Ansel. qui dicit q deus fm cōem ai pceptionē: est quo nihil mai⁹ cogitari pōt. s; maius ē q nō pōt cogitari non esse: qz q pōt. g cū deo nihil mai⁹ possit cogitari diuinū eē. ita est. q nō pōt cogitari nō esse. Itē Bama. dicit q cognitio essendi deū nobis nālī est impōssa. s; naturales impōsiones nō relinquūt nec assuefūt in pīū. g vitas dei impōssa mēti humāe est inseparabilis ab ipsa. g nō pōt cogitari nō esse. Itē maior est vitas in esse diuino quā in aliqua dignitate. s; aliqua dignitas est ita vā. q nō ē ei pdicere corde. vt oē totū ē mai⁹ sua pte et silia. vñ nō pōt cogitari nō esse. g multo fortius hoc erit verū dicere de pma veritate.

Itē intellectus nīr nihil intelligit nisi p primam lucem et veritatem. ergo omnis actio intellectus que est incogitando aliquid non esse: est per primam lucem. sed per primā lucem non contingit cogitare non esse primā

lucem. sine sitate. ergo nullomodo ptingit cogitare pma sitate non esse. Itē q ptingit cogitare contingit enunciare. Sed non contingit enunciare. primam veritatem non ēē ergo nec cogitare. pbo medie. Dis sermo enūtiarius asserit se esse verū. vñ sequit. si hō est asin⁹. hoiem ēē asinū est vez. s; omne q ponit sitatē pōit pma sitatē. q: ois sitas infert illā. s; ois sūmo asserit primā sitatē ēē g. rē. Itē ois sūmo enūciat⁹: aut affirmatiuus est. aut negatiuus: s; affirmatiu⁹ affirmat hoc de hoc: s; sequit. si ens q est hoc. ē ens q nō est hoc: q: cū dico ens hoc. dico ē limitatū sūmū. r artatū. r tali posito ponitur ens sūmū. ergo omnis sūmo affirmatiu⁹ circa creaturā infert deū. Itē negatiuus sūmū. q: nullus sūmo est magis negatiuus qz iste. nulla sitas ē. sed Aug. in soli. pbat q sūmo iste ponit aliqz sitatē esse. q: si nulla sitas est. vez est nullā sitatē ēē. r si hoc est vez. aliqd est vez r si aliqd est vez. aliqua sitas est. g. rē. Sz p Bama. In tñ pualuit pntiosa hoium malitia. vt dicit deū nō esse. sūm illud pō. Dixit insipiens. rē. Itē idolatra dicit q nō ē ali⁹ deus nisi idolum r hoc credit r cogitat: s; pstat idolū non esse deū. g. rē. Itē omne illud quo intellecto nō esse pōt aliqd intelligi. pōt cogitari nō ēē sed Boc. dicit in li. de hebdomadib⁹ q intellecto p impossibile sūmū bonū nō ēē. adhuc p alqd intelligi rotūdū r albū. g sūmū infūmo. r sic poterit cogitari nō esse. Itē illud q maxime nos laet. de facili pōt cogitari hē esse: s; sitas diuini ēē est hōi. q: deus bstrat lucē inaccessibilē. g. rē. Itē quero quid ē dicere deū non posse cogitari nō ēē: si q: nō pōt aliquo mō cogitari nec ēē nec falsē. illd est manifeste falsum. s; q: nō pōt vere. similiter nec aia nec celū r hōi. Itē quod ptingit exprimere. ptingit r cogitare: sed ptingit exprimere diuinū esse non esse. ergo r cogitare q ptingat. hoc patet. cum dicitur in speciali deus non est. r in generali nihil est. Et quod neutra istarum inferat deum esse. patet. quia oppositum. non infert oppositum. r quod nihil ponit nihil infert. Quilibet autem harum nihil ponit. Respondeo dicendum quod aliquid cogitari non esse est dupliciter. Aut in ratione falsi: sicut cogitatio de hac. homo est asinus. r hoc cogi

tare nihil aliud ē qz quid est q dicitur intelligere. hoc modo pōt cogitari non esse sitas diuini esse. Alio modo est cogitare cū asensu: sicut cogito aliquid non esse. r credo nō esse. Et hoc modo aliquid cogitare non ēē q est. potest venire. aut ex defectu intelligētia. aut ex defectu intelligibilitio. defectu autem intelligentia est cecitas vel ignorantia obqz: quia ignorat rem cogitat ipsam non esse. Contingit autem dupliciter esse cogitationem de aliquo ente. videlicet si est. et quid est. Intellectus autem noster deficit in cogitatione diuine veritatis quantum ad cognitionem quid est. tamen non deficit quantum ad cognitionem si est. Unde Hugo. de us sic ab initio cognitionem suam in homie temperauit. vt sicut nunquam quid esset poterat comprehendere. ita nunquam quia esset poterat ignorare: quia ergo intellectus noster nunquam deficit in cognitione dei si est ideo nec potest ignorare ipsum esse simpliciter. nec cogitare non esse. Quia vero deficit in cognitione quid est. ideo frequenter cogitat deum esse q non est. sicut idolum. vel non esse q est: sicut deum iustum. Et quia qui cogitat deum non esse quod est. vt iustum. per consequens cogitat ipsum non ēē. ideo ratione defectus intellectus. deus pōt cogitari nō esse: siue summa veritas. non tamen simpliciter siue generaliter: sed ex consequenti: sicut qui negat beatitudinem esse in deo negat eam esse. hoc autem modo pcedunt rationes probantes q aliquis intellectus cogitat vel cogitare potest diuinum esse non esse. Alio modo potest cogitari aliquid non esse propter defectum a parte intelligibilitio. Et huiusmodi defectus potest esse dupliciter. Aut defectus presentie. Aut defectus euidentie. defectus presentie vtpote quia non est semper: aut non vbiqz aut non vbiqz totaliter. Quod non semper est. Aliquando est aliquando non. r ideo aliquando vere potest cogitari non esse. Similiter de eo quod non est vbiqz. quia eadem ratione qua potest cogitari non esse hic. potest cogitari non esse alibi. Similiter de eo quod secundum partem adest. r secundum partem abest. Deus autem est semper r vbiqz. r totus semper r vbiqz. Ideo non potest cogitari non esse.

hanc rationem assignat Ansel. in li. 3. inspicere.
 Ad solū pp defectū pferre pōt cogitari ali
 qd nō ēē. s. etiā pp defectū euidētie. q. nō
 est euidēs in se. nec ē euidēs in pbando. s.
 diuini ēē vitas ē euidēs in se et probādo
 In se. q. sicut principia cognoscim⁹ in qstuz
 terminos. et q. cā pdicata claudis in sbo. iō se
 ipso sunt euidētia. sic et in pposito. nā deus
 sine sūma vitas est ipsum esse quo nihil co
 gitari pōt melius. q. nō pōt nō ēē. nec cogita
 ri nō ēē. pdicatū enī claudis in sbo. nec tantū
 hz euidētia ex se. s. etiā ex pbōe. qm diu
 nā vitatem ēē pbat et pcludit. ois vitas. et
 nā creatā. q. si est ens p picipatōez et ab alio
 est ens p essentia et nō ab alio. pbat etiam
 ipsam et pcludit ois intelligētia recta. q. ois
 ale eius cognitio ē impōssa. et ois cognitio ē
 p ipsam. Probat itē ipsam et cōcludit ois
 ppositio affirmatiua. ois enī talis aliqd po
 nit. et aliquo posito ponit vey. et vero posi
 to ponit vitas q. ē cā ois veri. pposito autē
 negatiua nō isert ipsas nisi sophistice vt dnt
 Un ex hoc q. ē nihil ēē. vel nullā vitatē con
 tingit pcludere nec inferre vitatez cē. hec n.
 ppō nihil ēē destruit oēm vitatē. et ideo ad
 ipsam nō sequit alia affirmatio. Et hec est
 falsa. Si nihil ē. nihil esse est vey. Et si di
 cat q. ois. ppō isert dictū. vey ē. s. si nihil
 ē nulla ppō ē. nec aliqd. Aug. aut tale argu
 mētū nō facit approbādo s. inquiredo. Cō
 cedendū ē igit. q. tanta ē vitas diuini ēē q.
 cū assensu nō pōt cogitari nō ēē. nisi pp igno
 rantia cogitatis qui ignorat qd ē q. p nomē
 dī. Et pcedende sunt rōes ad hoc s. aliq sunt
 sophice. Ad illud q. obf. in pū. In tñ
 pualuit et c. dō. q. Dama. loq. de cogitatōe
 q. venit ex creatōe. q. p. ex ipso vbo ei⁹. cū
 dicit malitia. Silt ad illud de ydolo. dō.
 q. iō errat q. ignorat qd sit. Un non cogitat
 deū nō esse in vli. Ad illud q. obf. q. itel
 lecto deo nō ēē. pnt alia itelligi. dō. q. Boe.
 loq. de itellectu quo p impossibile aliquid
 cogitam⁹. s. nō assentim⁹. Ad illd q. obf.
 q. maxie nos latet. p. R. q. maxie nos latet
 quid est. s. tñ maxime pater. si est. Ad illd
 q. obf. qd est dīe diuinā vitatez nō posse co
 gitari nō esse. dō. q. hoc est dicere. q. aliq nō
 pōt credere q. deus nō sit dū mō vial rōne
 nō sic de creaturio. q. et si certum est vnam
 creaturā esse vni. nō tñ oibus. q. non ē tan

te vitas vt se oibus offerat equalit sicut p
 ma vitas. Ad illud q. obf. q. ptingit exp
 mēre et cogitare. dō. q. pōt accipi cogitare.
 gnāl. p actu mentis siue errantis siue nō. si
 ue assentientis siue nō. et tūc est illud veruz.
 Vel p cogitatōe cū assensu. et sic falsum. q.
 dignitatib⁹ ptingit pdicere qstū ad exterior
 rōnia. nō tñ qstū ad interior vt dicit pbo.

Quia hoc loco ē qd de sa. pprieta
 te diuini esse. s. imutabilitate. d. qua
 duo qnt. Primo querit vtr imu
 tabilitas sit in deo. Scdo vtruz sit dei p
 prietas.

Ad imutabilitas sit in deo ondif
 hoc mō. Dico mutatio aut ē fm sbaz
 aut fm accō. s. deus nō mutat fm sbam. q.
 oē tale est corruptibile. de⁹ autē siue diuina
 sba cū nō habeat principiū est incorruptibi
 lis. et c. Itē nec fm accō. qm deo non ē
 accō. s. nulla est in eo mutatio. Item oē
 q. mutat p prius est in potentia q. in actu et
 in tali differt actus a potentia. s. de⁹ est pu
 rus actus. ergo nullomō mutat. Itē fiat
 deductio Ricardi. ois mutatio aut est i sta
 tus meliorē. aut deteriorē. aut parē. s. nullo
 istoz modoz mutat diuina nā. q. nō in me
 liorē q. optima est. nō i deteriorē q. a semet
 ipsa est. non in equalem q. pfecta est. s. nullo
 mō ouenit diuino esse mutabilitas. Con
 tra sap. vij. oibus mobilib⁹ mobilior ē sapia
 ergo et c. Si dicatur q. sapia dī mobil p cāz
 eo q. facit alia moueri. s. nihil dat q. nō hz
 s. deus dat oibus moueri. ergo mot⁹ vlt mu
 tatio maxie est in deo. Itē omne q. ē mō
 aliquid qd nō fuit prius ē mutatus. s. fili⁹ di
 est hō. Ab eterno aut nō fuit hō. ergo ē mu
 tatus. Si dicas q. hō pdicat de filio dei non
 p inherentiā s. p vnionem. et vnio est rela
 tio et relatio aduenit sine mutatōe. vt de nū
 mo sit pciū. vt dicit Aug. in. v. de tri. Cōtra
 Ambro. illa arguit s. hereticū qui posuit fi
 liū ex tpe genitum a patre. q. si hoc esset tūc
 p factus est de nō pte. p. ergo mutat. ergo
 similiter in pposito. Item quicūq. de nō
 agente sit agens mutat mutatōe q. ē ab otio
 in actum. s. deus de nō. creante. fact⁹ est cre
 ans. ergo est mutatus. Si dicas q. deus de
 non agente sit agens nō pp mutationē sui.
 s. pp mutationē effectus. pducti. sicut sol de
 nō illuminante sit illuminans. s. nō q. crea

tura est: nō deus creat sed q: deus creat crea-
tura sit siue pducitur. p prius est q: deū age-
re q: creaturam fieri. ergo etc. posterius nō
sit cā prioris. non q: creatura sit de nō ente
eno. deus sit de non creante creans. sed ecō-
uerso. et ita mutatio est rōe agentis nō effe-
ctus. Item deus aliquid vult q: prius nō
voluit. q: ex tpe voluit creare q: non voluit
ab eterno. sed quicūq: vult aliqd q: nō prius
est mutatur. q: etc. Si tu dicas q: ab etno vo-
luit creare mūdū in illo instanti: sicut ego vo-
lo audire missā cras. Contra volūtas dei ē
cā rez. prima et immediate. s: posita cā pro-
xima et immediate ponit effectus. ergo si ab et-
no voluit. ab etno mundus fuit. Rñ. dō.
q: sicut dicit Boc. deus stabilis manēs dat
cūcta moueri. An diuina essentia ē inmutabi-
lis. nō enī mutat loco q: vbiq: est. nō tpe. q: et-
ernitas simul est. nō forma. q: pure actus
est. Unde mutationē fm forma tollit simpli-
citas. fm tps tollit eternitas. fm locū tollit i-
mensitas. et iō in deo est sūma stabilitas. et i
de ois motus cālitat. q: sicut pbat Aug. et
vult pba. ois motus pcedit ab immobili. vt
cum mouet manus. stat cubitus. et mouetur
cubitus stante humero. q: ergo dei sapia est
stabilis. iō oia mouet. Quod ergo obr. d
sapia q: d: mobilis. dō. q: mobile d: actiue
de ea q: facit moueri nō passiuē: sicut sensi-
bile de aiali. Et ad illud q: obr. nihil dat
alteri q: nō hz. dō. q: triplē est aliquid. hfe.
f. formali. etēplari. cālitē. et quolq: istoz
modoz q: hz dari pōt. primo aut mō nō hz
deus motum. s: hō. et tercio sic. Ad illud q:
obr. de relatione. dō. q: relatio cū de psona
diuina d: de necessitate ponit mutationem
in altero extremoz. nec opz q: in vtroq: iō
ista relatio q: est psonē ad psonā ponit muta-
tionem in altera psonay. et vna mutata mu-
tat et reliqua. q: sūt eadē eēntia. iō de neces-
sitate si de nō patre fieret pater mutaret: re-
latio aut essentia ad essentia nō de necessita-
te ponit mutationē nisi in altero extremoz.
q: cū diuerse sint essentie pōt vñ mutari al-
tero non mutato. et iō in relatione ad crea-
turam semp intelligitur in creatura scā mu-
tatio. non in deo. tñ. pprie loquēdo sicut ali-
bi patebit. deus non refertur ad creaturam
nisi fm dicit vel fm modū loquēdi. Pos-
set tñ aliter dici sicut sup: a tactum est. q: nō

est simile. q: relatio psonalia dat psonē exi-
stere. nō sic aut relatio ad creaturam. et iō se-
quit. si incipit esse pater incipit esse. nō aut
sequitur. si deus incipit esse. hō incipit esse.
et ideo bñ valet argumentum Amb. q: si p
incepisset gignere q: eēt mutatus. q: incepi-
set esse. nō q: ab vno statu in alterum muta-
tus eēt. Ad illud q: obr. de nō agente et ē.
dō. q: est agēs. q: est sua actio. et ē agēs q:
nō est sua actio: sed actio est ab ipso. Agēs
q: nō est sua actio. sic agit q: inter ipsum et ef-
fectū cadit mediū. q: disponit ipsum. et tale
agēs nūq: sit agēs de nō agente qn mutes
q: nouū sibi aduenit. sed agēs q: est sua ac-
tio agit seipso. et iō inter ipsū et effectū nō ca-
dit aliqd mediū ipsum disponens. et iō cum
de nō agente sit agēs: q: nihil nouū sibi ac-
cidit. iō non mutat. tale agēs deus ē. Ad
illud q: obr. de voluntate. dō. q: cā prima et
immediata d: tripliciter. Aut respectu sbe.
aut dispōis. aut actus. Respectu sbe: iñ q:
et effectum non cadit alia sba media creans
respectu dispōis cui nō addit noua dispō ad
effectum pducēdū. respectu actus qn actui
piungit. dico q: dei voluntas fuit cā pro-
xima et immediata ab eterno respectu sbe et
dispōis. s: fm respectu actus. q: actui non
piungit volūtas nisi p tpe in quo vult agē.
vt pz cū d: volo cras legere voluntas non
copulatur actui. nisi p tpe crastino.

Et cūdo q: rñ vñ imutabilitas sit die
essentie ppetas. ita q: nulli creatu-
re pueiat. Et q: sic vñ. thi. vlt. d: d
deo. q: solus hz imortalitātē. et Aug. dicit p
maximinū. In oī natura mutabili nō nulla
mors est ipsa mutatio. q: si solus deus habet
imortalitātē: solus hz imutabilitātē. Itē
oē veribile est mutabile. s: ois creatura tri-
bilis. vñ Bama. oē q: auersione incipit in-
uersionē tendit. q: etc. Itē oē q: sibi relictū
in nihilū tendit: q: est de se est mutabile. s:
ois creatura est huiusmodi. vñ Breg. cūcta
in nihilum tenderent. nisi man⁹ pditionis ea
retineret. q: etc. Item nullum accēs hz de
se stabilitatem. s: oī creature accidit sicut dic-
cit Hilarius et hēf in littera. q: ab alio ve-
nit. ergo ois creatura q: ad esse est insta-
bilis. Itē oē vanum est sūm variabilita-
ti: s: ois creatura vana cū sit ex nihilo. An-
ro. viij. vanitati subiecta ē creatura et ē. ergo

si oia vana nulla imutabilis. Itē oē mutatum hz in se mutabilitatē: s; oia creatura facta est. s; oia creatura mutata. s; nulla imutabilis. Contra. imutabilitas nō dī nisi tripliciter. dī enī imutabilitas. aut inuariabilitas. aut incorruptibilitas. aut inuerribilitas. Ostendit autē q; inuariabilitas pueniat creaturis p pte principijs. Nam Aug. ostendit in. xi. p pte pte q; mā in formis est inuariabilitas. q; q; caret forma caret ordine: et q; caret ordine caret vicissitudine. s; variatione. Auctor autē sex principiorū dicit hoc de forma. q; est in simplici et inuariabili essetia consistens. Itē vī q; inuariabilitas pueniat beatis. q; vbi pfecta beatitudo nulla deperditio. et vbi hoc: nulla mutatio. Itē variatio attendit sicut dicit Aug. sup. gen. ad litteram. Aut s; m locū. aut s; m sps: sed aliqua creatura caret determinato loco et tpe vī vī. q; est semp et vbiq; et celū empiriū q; est extra tps et locū. s; et c. Itē si imutabilitas dicat incorruptibilitas. idē ostenditur. nā omnis corruptio nāl venit ex prietate sicut dīc pbs in li. de morte et vita. sed multe creature carent prietate. s; et incorruptibilitate. Itē oia corruptio est in aliqd prius se. q; corruptio naturalis in aliqd est: s; pncipia nō hnt aliqd prius vī vī. s; sūt incorruptibilia. Itē oē perpetuum ē incorruptibile. s; aliqua creatura nālter ē perpetua. s; et c. Ad id nō pbari pōt sic. ppetuas est de rōe imaginis. An Aug. non esset aia imago. si mortis termino clauderet. cum s; aia naturaliter sit imago. ergo nāl est immortalis siue ppetua. Item ostendit q; creatura sit inuerribilis sic vertibilitas est in nō cē: sed nihil ē q; possit creaturam aliqd vtere in non cē: q; a se non vertit. cū nihil se corrupat. ab alio nō. q; actio creature in id terminat ex quo incipit: s; nullius creature actio incipit a se esse. s; et c. Preterea distantia infinita ē iter eē creature et nihil: sed inter extrema in infinitū distantia nō pōt fieri mutatio p veritatem finitam. s; nihil potest cedere in nihil. nisi deo faciente. Itē vertibilitas dī p corruptio nem in nō esse oia: sed nihil q; corrupit secedit oia in nō ens. ergo nullum corruptibile scribitur est solū. Si tu dicas q; inuerribilitas non hz creatura p nām sed p gratiā. Contra q; oibus inest. est naturale. qm gra spāle

est: sed nāle est q; ē idē apud oēs: sed fere oia creatura est inuerribilis. q; nulla redigitur in nihilū. s; hoc est nāle. Itē ostendit q; nec p gratiam. q; gra est perfectio nature. s; q; repugnat nē nō datur p gram. si ergo inuerribilitas est s; nām creature. ergo nō daf p gram. Itē obī. de illa gratia: q; si ē creatura. ergo vertibilis. ergo si pueniat ei inuerribilitas. opz q; p aliam gram. et sic erit abi re in infinitū. Si ergo opz stare. p; q; nō per gram. Si dicas q; gra illa nō dī habitus: s; deus gratis p hant. hoc nihil est. q; sine deo opante nulla creatura opaf. ergo sicut nulla creatura est inuerribilis nisi p gram. sic nulla creatura opatur nisi per gram. ergo nulla opō est nāl. q; stultū est dicere. Rn. dō. q; imutabilitas dī p priuationē mutationis. Mutatio autē dī triplici. Uno mō ab ente in ens. et hec est mutatio s; m accō et dī variatio. Alio mō ab ente simplr in ens. in potentia. siue s; m quid. et hec mutatio ē s; m formā et dī corruptio. Alio mō est mutatio ab ente in simplr non ens. et hec ē s; m totā rei s; m et dī versio. Scdm hoc intelligendum q; imutabilitas dī triplici. Uno mō inuariabilitas. Alio mō incorruptibilitas. Et tertio mō inuerribilitas. Si igitur imutabilitas dicat inuariabilitas: sic dico q; in nulla oia ē creatura. neq; p nām neq; p gram nā oē creatū aut est accō. Aut hz accō. et ita variabile. et hoc est ppe p pūm ipsius dei. Si autē dicatur imutabilitas incorruptibilitas. sic dico q; in aliquibus est creaturis. in quibusdā p naturam: vī pta in simplicib; In quibusdā p gratiā. vī pta in glorificatio corporibus. nec sic est ppe p pūm dīc essentie. Si vō tertio mō dicat imutabilitas. sic oib; creaturis inest p gram. nulli autē p nām nisi soli deo Inuerribile enī p nām est q; ex seipso hz vī possit stare. hoc autē est in quo nulla ē vanitas. et in quo nulla oia essentie mutatio nec adeē. nec ad non cē. et hoc est solū eternum iō hec inuerribilitas est in solo deo. et ē ppe p pūm eius. Inuerribilitas autē p gram inest oibus vel pluribus creaturis: q; de sua gratuita bonitate cetera pmet. ne in nihil cedant. et loquor de creaturis q; dnt qd cōpletum: et per se existens. Concedendū ē igitur q; imutabilitas. put priuat variatō nez s; m accō qstūm ad actum et potentia;

solius dei est. Si si putat mutacionē in non esse sū actū et potentia: q̄tū est de nā solius dei est. licet p gratiam pueniat multis creaturis. et sic pcedunt rōes ad p̄mam p̄tē vñ pcedende sūt. Ad illud q̄ ob̄. inco- trariū. q̄ principia rep̄ sunt inuariabilia. dō q̄ vep̄ est si p̄siderentur sū essentia abstra- ctam: si si p̄derent sū esse nē. sic de necessi- tate hñt accētia p̄iuncta et possunt variari. Variatio enī accētis respicit esse. Ad il- lud q̄ ob̄. q̄ in beatis n̄ pōt eē variatio. dō q̄ vep̄ est q̄tū ad sūam p̄mij: siue q̄tū ad p̄mij sūale. cadit tñ q̄tū ad p̄uersionē ad inferius. tñ q̄tū ad affectiōes sicut p̄ in an- gelis. tñ q̄tū ad actiones. An beati erūt a- giles et poterūt moueri. Ad illud q̄ ob̄. de vli et de empirico. dō. q̄ vtrunq̄ recipit variationē. sed vñ rōe eius in quo est: quia mouentib⁹ nobis mouent ea q̄ in nobis sūt. Empirico hō rōe p̄tenti. pōt enim aliqd cō- tinere q̄ nō p̄tinet. et aliqd nō p̄tinere q̄ cō- tinet. Ad illud q̄ ob̄. de incorruptibilita- te. dō. sicut p̄actum est q̄ puenit creatoris. alique enī creature ita sūt simplices. et ita bo- na p̄iunctiōe p̄iuncte: q̄ nulla cadit in eis p̄- rietas. nec est in eis maior rō corruptiōis q̄ i p̄ncipijs. An sicut principia nō sūt resolu- bilia in aliqd. tñ cederent in nihil si sibi relin- querent. sic intelligendū in aliqb⁹ s̄bantijs. An nō est. dō. q̄ sit vep̄. q̄ oē cōpositum sit resoluibile sū rē. sed sicut dicit Ansel. ē reso- lubile rē. vel intellectu. An pcedēde sūt rō- nes ad hoc adducte. Ad illud hō q̄ ob̄. de s̄tibilitate. dō. q̄ q̄l creatura s̄tibilis ē p nām si relinquat. Si q̄rīt cā hī. dō. q̄ hu- ius s̄tioni cū sit defectus purus. nō est red- denda cā efficiēs vel reducens in nō eē: sed solū deficiens. Propter quod notandū q̄ nā d̄ nālis origo. origo autē creature. et ē ex nihilo. et ē ex suis p̄ncipijs. Sed hoc du- pliciter d̄r aliqd ipsi creature nāle. vel q̄ in est ei: ex eo q̄ est ex nihilo. vel q̄ in est ei: ex eo q̄ est ex suis p̄ncipijs. Et q̄ nihil. nulli- us est causa efficiens sed deficiens. iō. p̄prie- rates que insunt creature. rōe eius q̄ est ex nihilo. non sunt positiones sed defectus. nec sunt a virtute: sed a defectu virtutis: nec ha- bent cām efficientem. sed deficientem. Et tales sunt vanitas. instabilitas. vertibilitas. Si igitur q̄rāt a quo est creatura v̄tibilis.

dico q̄ non ab aliquo efficiente: s̄ per dese- ctum in seipsā. Scdm autē q̄ naturale d̄r q̄ inest rei p̄ p̄p̄ia et intrinseca p̄ncipia: sic nō d̄r nāliter in esse p̄iuationes. vel defe- ctus: sed habilitates. Et iō hoc mō accipien- do nāle. nulla creatura est vertibilis in non eē. nec tñ d̄r inuertibilis naturaliter. q̄ nā- le est in qd pōt nā. sed principia rei non pos- sunt in rei conseruationem. nec in conserua- tione sui. et ideo inuertibilitas non est hui⁹ naturalis. nec tamen est contra naturam. im- mo est ei consona. q̄ omnis creatura appe- tit saluari quāuis ex se non possit: et maxie illa creatura que appetit beatificari. et hec est illa que ad dei imaginem facta est. Et quia desiderium nature non est frustra. vbi deficit natura: supplet dei gratuita influen- tia. Et sic patet q̄ vertibilitas inest per na- turam: sed inuertibilitas per gratiam. Ad illud q̄ ob̄. de comparatione gratie ad na- turam. intelligendū est q̄ gratia dicitur ad iutorium veniens a superiorē: respectu eius q̄ est sup̄a posse nature. hoc autem adiuto- rium est duplex. Aut respectu esse simplici- ter. aut respectu esse perfecti. Si respectu esse simpliciter. v̄puta conseruationis esse quia nulla principia cum sint vana de se pos- sunt seipsa conseruare. sic non est mediante aliquo habitu infuso vel dato quia respicit esse. et quia esse est commune omnibus. iō hec gratia omnibus est communis. Unde hec est gratia habens modum nature. Et hec est gratia qua dicuntur cetera inuerti- bilia. Alio modo dicitur gratia adiutorij respectu perfecti esse et q̄ p̄fectio esse est in hīs que ad beatitudinem ordinantur respi- cit bene esse q̄ non est omnium. ideo hic est habitus specialis aliquorum non omnium. et hic est gratia per modum gratie. Et his patet q̄ obijcit de gratia. obijcit enim scdm q̄ gratia est specialis habitus diuinus con- tra naturam. quia sic dicit aliquid de nouo creatum. sed gratia p̄dicto modo non. et ex hoc patet vltimo obiectum. quia gratia dicitur adiutorium respectu eius quod est sup̄a posse nature. Et quia conseruatio principiorum est sup̄a posse nature. Non autem egressus actionum immo infra. ideo patet. et ē.

In parte ista sunt dubitationes circa istam. Et primo pringit dubitari de hoc quod dicit magister. Nunc de veritate siue proprietate die essentie et c. unde enim male dicitur. quod omne quod habet proprium distinguitur. scilicet per diuinitatem non est distinguibilis. sed non habet proprium.

Respondeo. quod diuina essentia. vno modo est distinguibilis quomodo habet proprietates. et e converso. quod quoduis in se non sit distinguibilis per se simpliciter nemini sui. nec a persona per diuersitatem. est tamen distinguibilis respectu essentie creature. respectu cuius habet proprietates. Item queritur de illis tribus proprietatibus quas ponit. scilicet de veritate. immutabilitate. simplicitate. cum multe alie sint conditiones die essentie. quas solum de his tribus agit. Respondeo. quod per has tres proprietates sufficienter distinguitur esse increatum a creato. Nam creatum eo ipso quod creatum est habet esse post non esse. et ita esse vanum et possibile. id est habet esse permixtum cum possibilitate. et per hoc deficit a veritate. a stabilitate. et simplicitate. Increatum vero esse habet proprietates. et in his sufficienter distinguitur. nam veritas respicit quod est. immutabilitas. quo. simplicitas vtriusque. id est patet sufficienter a modo. Item queritur de hoc quod dicitur. quod a sapientia dicta est sapientia. quod non videtur esse verum. sicut enim albedo se habet ad album ita sapientia ad sapientem. sed albedo non videtur ab albo. imo magis e converso. et c. Respondeo. quod secundum intellectum opponente sapere dicitur a sapientia. quod intellectus componens preedit ab abstracto ad creatum secundum vero resoluente est e converso. et quod ad hunc loquitur Augustinus. vel posset dici. quod loquitur secundum considerationem gramatici non logici. Item queritur de hoc quod dicitur. quod magis est quod qui dicit. et c. unde enim male dicere. quod esse non recipit magis et minus. et maxime in deo. Respondeo. quod magis et minus dupliciter possunt considerari. scilicet in comparatione ad idem. et sic dicitur intensionem et remissionem. vel in comparatione ad diuersas substantias et nomen sic dicitur gradus. et excessus. et sic bene est ponere magis et minus in ente respectu creatoris et creature. et respectu creaturarum ad inuicem. sed in comparatione creature ad creatorem est excessus in proportionabiliter et infinitum. respectu creaturarum ad inuicem est proportionabiliter. Item queritur. de hoc quod dicitur. cuius essentia non nouit preteritum vel futurum. unde enim esse proprietatis ista etiam angelorum. quod Augustinus de ci. dei. dicit. quod immortalitas angelorum. nec est preterita quasi non sit

nec futura quasi non dum sit. sed semper est presentis. sed non est proprium solius dei. Respondeo. quidam dicunt quod duratio enim est simplex et tota simul non habet preteritum et futurum. nihilominus ipsum euiternum habet preteritum et futurum quantum ad affectiones. et ita proprium est solius dei. Alij dicunt quod in omni duratione creata quoniam differt a durate et habet esse possibile cum prius et posterius. scilicet distinguuntur in priori et posteriori. quidam enim est quod dicitur duratio successione. quidam successiois duratio cum variatione et inuolutione. primum est in euo. habet in tempore. et hoc vult Anselmus. expressisse. et hoc credo. probabilius. et per hoc. ad verbum Augustinus. Item enim loquitur de priori et posteriori. quod quidem dicit inuolutionem et variationem. et corruptionem.

Item queritur de hoc quod dicitur. quod die essentie comparatum nostrum esse non est. unde enim falsum quod quod inest alicui simpliciter. non admittit proportionem aliquam. sed esse est substantie rei cuius. et c. Item ex comparatione ad deum creatura meliorat ut dicit Augustinus. sed magis est quod si non comparatur.

Respondeo. dupliciter est accipere tale comparationem. vno modo secundum rationem influentie. et receptionis. et sic creatura ad deum comparata est magis quod si non comparatur. Alio modo comparatur secundum similitudinem equitatis. et proportionis. et hoc modo verum est. quod nulla est proportionabilis secundum proportionem veritatis et nobilitatis esse diuini. et idem quasi nihil est. non omnia in se. sed nihil ad proportionem. quod si potest inueniri aliqua proportio quantitatiua. Item queritur de hoc quod dicitur dicat. quod semper fuit et erit. videntur enim hec verba non debere dici de deo quod dicunt diuersa tempora. sed in deo non cadit diuersitas temporis. et c. Respondeo. quidam voluerunt dicere quod actus isti non predicant de deo diuersa tempora secundum essentiam. sed secundum concomitantiam. quod diuinitas esse omnino inuariatum. et tempus concomitantur. Sed hec positio non soluit plene. unde enim videtur quod deus fuit ante omne tempus. tunc ergo concomitantiam non potest dicere. Idem dicunt alij. quod tempus significatum non est dispositio rei accepte siue intellecte quod dicitur de deo. sed solum modi intelligendi. quoniam vero de re mobili viroque modo. Exemplum patet de masculinitate in lapide. et in viro. quoniam in viro est ut dispositio rei accepte. in lapide ut modus intelligendi solum. Sed hec positio non videtur sufficiens quod intellectus non ponit preteritum circa suum intelligere quoniam intelligit deum fuisse. ergo oportet quod ponat circa rem. Propter hoc notandum. quod ver

parte. Quarto vtrum dō sit aliq̄ dēter
minato genere.

Itē p̄mū. q̄ in deo sit sūma simpli
citas. sic p̄bat. Omē p̄mū ē simpli
cissimū. q̄ q̄sto aliqd p̄mū tāto sim
plici⁹. s̄z dō ē p̄mū in gnē entū. eo q̄ nec est
nec eē p̄t: nec cogitari p̄mū. s̄z ē ita simplex.
q̄ ip̄o nihil simplici⁹ eē p̄t vel cogitari. s̄z ē
simplicissimū. Itē oē q̄ ē q̄cqd h̄z ē simpli
cissimū. s̄z dō ē q̄cqd h̄z. s̄z. 7 c. p̄ma p̄z i se. mi
nor. p̄bat sic. dō h̄z potētia. sapias 7 sic d̄ alijs
aut s̄z. ē sua potētia. aut nō. si sic. h̄z p̄positū
Si nō ē sua potētia. cū sit potēs potētia. h̄z
posse ab alio. s̄z dō ē ab alio q̄ si h̄z ē falsum.
s̄z illud. ex q̄ sequit̄. Itē i eē nobilissimo d̄z
oia p̄ditio nobilitat̄ poni i sūmo. s̄z dō ē ena
nobilissimū. 7 simplicitas ē p̄ditio nobilitat̄
s̄z ponēda ē in deo i sūmo. s̄z dō est sūme sim
plex. Itē q̄sto aliqd ē simplici⁹ tāto ē potē
ti⁹ in v̄tute 7 cōuerso. q̄ virt⁹ vnita p̄t
q̄ multiplicata. s̄z dō ē infini⁹ 7 inensua vir
tute. s̄z ē infini⁹ simplicitate. s̄z i deo ē sūma
simplicitas. Cōtra. simplici⁹ cogitat. aliqd
cū cogitat vt abstractū a plib⁹. q̄z cū cogita
tur vt p̄tenti i plib⁹. s̄z cū fides n̄ra cogitet
deū vt i plib⁹. n̄ cogitat eū vt simplicissimū
s̄z si fides vere cogitat dō nō ē simplicissimū

Itē maior ē simplicitas vbi ē idēptitas si
ne diuersitate. q̄z cū diuersitate. s̄z i dō ē idē
ptitas cū diuersitate suppositōz. s̄z i deo n̄ ē
sūma simplicitas. Itē maior ē simplicitas
vbi ē vnitas sine plalitate. q̄ numer⁹ dicit
aliq̄ mō p̄positōz. respectu cni⁹ vnitas ē sim
plex. s̄z cū i deo sit vnitas cū plalitate p̄sona
rū p̄z 7 c. Itē maior ē simplicitas vbi non
tū ibm s̄z ē p̄prietas ē eadē cū p̄prietate. q̄z
q̄n p̄prietas differt a p̄prietate i vno s̄z pla
differētia. s̄z nō est simplex. s̄z i dō p̄sona in
eadē p̄sona differt p̄prietas a p̄prietate. vñ
inascibilitas. differt a paternitate. ergo. 7 c.

Rz. dō. q̄ sicut p̄ime rōnes p̄bant i deo
est: 7 ponēda ē sūma simplicitas. Ad illd
s̄z q̄ obijciat. q̄ fides non intelligit ip̄m vt
simplicissimū. dō q̄ imo intelligit vt simplicis
simū. 7 qui alr intelligit nō intelligit vt sūme
simpler. Ad p̄z sic. q̄m est intelligē vnus in
vno. 7 vnū in plurib⁹ multiplicatū. 7 vnus i
plib⁹ nō multiplicatū. Simplicius aut intel
ligitur vnum in plurib⁹ esse multiplicatū.
q̄z vnū in vno. q̄ p̄z q̄ v̄t est simplici⁹ sin

gulari. Et adhuc multo simplicius intelligit
q̄ est vnū in plurib⁹ nō multiplicatū. Ad oē
aut mō intelligit fides n̄ra deū. 7 iō simpli
cior ē de⁹ q̄ est i plurib⁹ nō multiplicatū.
q̄z si eēt i vno solo vel in plib⁹ multiplicat⁹
hinc ē q̄ dō simplici⁹ mō est. 7 fides n̄ra vt
simplicissimū intelligit. Et q̄ intelligit deum
plurificatū in eēntia v̄t vnū i supposito. De
rogant sūme simplicitati ei⁹. Berogāt etiā
nobilitati. Simplicitatis eius. q̄m vbi sūma
simplicitas intelligit. oportet sūma actualita
tem intelligi. Si sūme nobil⁹ est. 7 vbi est sū
ma actualitas sūma diffusio. 7 cōicatio d̄z po
ni. 7 ista nō p̄t eē nisi in sempiterna p̄ductō
ne rei oīo infinite. 7 equal⁹ in virtute: 7 h̄z nō
p̄t eē in alietate eēntie. s̄z nō p̄t intelligi v̄t
vina eēntia simplicissima nisi in trib⁹ perso
nis intelligat esse tota. quāz vna sit ab alia.
Quā s̄z obijciat q̄ simplicius ē abstractū a pli
bus q̄z in plib⁹. v̄t est si i ill⁹ plib⁹ plificet.
Si aut nō plificat nō est v̄t. Ad illud q̄
obijciat. q̄ maior est simplicitas vbi nulla di
uersitas. dō. q̄ diuersitas dupli⁹ p̄t venire
vel ex additōe: vel ex origine. Et additōe
cū est diuersitas in p̄prietatib⁹ absolutis q̄
diuerse sunt i diuersis. vt albedo i petro. 7
nigredo in paulo. 7 hec p̄uat simplicitatem
q̄ ponit p̄positōnem. Est alia diuersitas
venies ex sola origine vtputa q̄: vna p̄sona
emanat ab alia differt ab ea. 7 h̄z non repu
gnat simplicitati. q̄: nullā ponit p̄positōnem.
sed solū ordinē 7 respectū ad alijs. 7 hec nō
p̄prietatē diuersitas. sed distinctio 7 discretō
Et hoc manifestum est si intelligam⁹ patrē
seipso generare filiū. 7 intelligam⁹ eū gene
rare 7 iterum non generare: nulla est hic cō
positio. q̄: nulla additio. Ad illud. q̄ obij
ciat. q̄ maior est simplicitas vbi nulla plu
ralitas. dō. q̄ duplex ē plalitas. q̄dā in qua
plus ē in duob⁹ q̄z in vno. vt in duob⁹ ho
bus plus ē de bonitate. q̄z in vno. 7 ita plu
ralitas repugnat simplicitati q̄: vnitas ad
dit supra vnitatem. quedam alia est plurali
tas in qua tū est in pluribus q̄z tū in vno
7 hec est in diuinis. q̄z tū de esse. 7 bonita
te 7 virtute. est in vna p̄sona q̄z tū in pluri
bus. 7 ista plalitas nihil addit ad vnitatez.
7 ideo nullam oīo ponit p̄positionem. nec p̄
uat simplicitatem. Ad illud. q̄ obijciat. q̄ i
patre differt p̄prietas a p̄prietate. dō. q̄

pprietates differt a pprietate triplr. Aut respectu subiecti. Aut respectu sui. Aut respectu obiecti. Si respectu subiecti: qz causant ex diuersis naturis in ipo reptio. sic pōt cōpositōem. qz ponit sūm esse in plib⁹. Si respectu sui. sic differt musica. ⁊ gramatica. in petro. ⁊ sic ponit sūm ppositiōz. qz ponit sūm subesse plib⁹. Si respectu obiecti: sic ponit sūm cōparari plurib⁹. ⁊ ex hoc nō ponit cōpositiō sed distinctiō. Exēpluz est i pūcto qd est pncipiū ⁊ finis respectu diuersaz lineaz hoc modo est differentia ppprietatum in diuinis.

Lōdo qritur. vtrū simplicitas sit dei pprietas ⁊ q sic vtrū hoc mō. Nulla creatura ē actus purus. qz i oi creatura vt dicit Boeci⁹ differt quo ē. ⁊ q est. g in oi creatura est actus cū possibili. s; ois talis hz in se multiformitatē ⁊ caret simplicitate. g. ⁊ c. Itē omnia creatura hz esse finitum ⁊ limitatū. g hz esse artatū. s; vbiunqz ē eē limitatū ē ibi enī aliqd q ptrahit. ⁊ aliqd q pbitur. ⁊ in oi tali est ppositiō ⁊ dīa. g omis creatura pposita. ergo nulla simplex.

Item ois creatura hz esse datū aliunde. g hz esse aliunde acceptū. ergo nulla creatura est suum eē. ergo in oi creatura est dīa siue dependentia. sed nullū tale simplicit simplex. g. ⁊ c. Item omne q ē post priam unitatē deficit ab illa. g statim cadit in dualitatē sicut dicit Dionys⁹. q post mōnades dyas ē. sed ois creatura est a pma unitate. g omnis creatura ē ab illa deficientia. g. ⁊ c.

Cōtra. Ab vno nō pcedit nisi vnum. ⁊ a vero nō pcedit nisi vpx. s; unitas ⁊ simplicitas eandē rōez hēnt in deo. g sicut ab vno vnū ita a simplici simplex. Item vtrū spālī q simplicitas sit in creaturis. qz simplex est q nō habet partē. s; punctus nō hz partes. qz ita diffinitur. pūctus est cuius pars nō ē ergo. ⁊ c. Item oē illud an q nō est aliud est simplex. qz si ppositum est necessario hz an se aliud. sed ens est pīmū. sicut dicit auctor: de cāis. pma rex creataz est esse. g. ⁊ c.

Item omne illud ē simplex in quo stat res solo. s; res solo stat i pncipijs q sūt materia. ⁊ forma. qz materia vltēr⁹ non resoluit cū sit status i cāis. alioqn esset ire in infinitū. ergo cū res solo stet in creato. aliqd creatum ē simplex. Si tu dicas q pncipia non habent oi

modam simplicitatē. quia qzuis non componant ex alijs. tñ componuntur alijs: cōtra. hoc non vtrū facere contra simplicitatem. qz cōponatur alijs. Nam qz aliquid non sit cōponibile alijs non facit aliqz simplicitates. cū ista pprietas sit in indiuiduis cōpletis q maxime sunt cōposita. ergo hoc q dico cōponibile alijs non tollit ab eis simplicitatē. ⁊ sic. ⁊ c. R. ad. q simplicitas. eēntie p:uat cōpositionem. ⁊ p:uat essentialē differentiaz. siue multiplicatatem. vñ simplex est q nō habet ppositionem partium. nec multiplicatatem accidentium. siue formarū. In solo autē deo ē priuatio cōpositiōis ⁊ differentie: siue multiplicatio. iō simplicitas in solo deo est essentialiter. Ali notandū q multiplex ē cōpositiō. vna cōpositiō est ex partib⁹ essentialib⁹. ⁊ hec est in omnib⁹ per se entib⁹. Alia est ex partib⁹ integrantib⁹. ⁊ h ē in oib⁹ corpōib⁹. Tertia est ex partib⁹ dissimilib⁹ siue repugnantib⁹. ⁊ hec est in omnibus animatis ⁊ viuētib⁹. vnde in omni sba per se ente que p:opie dī creatura ē cōpositiō. qz ois creatura. aut ē corpōral. aut spūal. aut pposita ex vtroqz. Silt ē cōsiderare triplicē. dīazi creaturio. Prima est sbe. virtutis. ⁊ opatōis. siue sbe ⁊ accētis. Scda ē differentia suppositi ⁊ eēntie. Tertia est dīa entis ⁊ eē. Prima diffra ē reiput ē agēs. Scda put ē ens in gnē. Tertia put ē ens in se. Prima dīa ē in oi sbo qm oē sūm hz esse mixtū ⁊ iō nō agit ex se toto. ⁊ iō differt in eo quo agit ⁊ q agit. ⁊ actio. siue sūm ⁊ pprietas. Scda dīa est in oi in diuiduo. qz oē indiuiduū hz esse limitatum. ⁊ ideo in aliquo conuenit. in aliquo differt cū alio. ⁊ ideo in omni in diuiduo differt essentialiter ⁊ suppositum: multiplicatur enim essentia in suppositis. Tertia differentia est in omni creato ⁊ concreato. qz enim omne q est p:ter deum accipit esse aliunde siue pncipium sit siue principiatum. ideo nihil est suum esse: sicut lux non est suum lucere. Si ergo dicatur simplicitas per priuationem compositionis sic proprium est solius dei. in ratione sbe. qz nulla alia sba est que nō hēat ppositionem ex possibili ⁊ actuali salti. Si autē simplicitas dicat priuationem eēntialis differentie ⁊ dependentie. ita q in essentia nulla diuersitas sit. nec dependentia. est

ppriū dei in rōe entis. qz nullum aliud eno
est in quo nō cadat aliqua diuersitas vel de
pendentia. Cōcedēdū ē qz simplicitas ē
dei p̄p̄m vt vñ ē. creature autem compo
site sūt nec de simplices. qz hñt eē mixtur ex
actu z potētia. qz hñt eē limitatū. z ita ī ge
nere z ip̄e p̄ additionē p̄ctū. qz hñt eē aliud
de datum. qz hñt eē post deū vnū a quo de
ficiūt. z ita cadunt in p̄p̄ōez. Alī p̄t dici
z b̄cui⁹. qz simplex dī p̄ p̄uatiōē p̄p̄ōis.

Sz notādū qz p̄p̄ō dī dupliciter. Vno mō
aticius ex aliquibus alijs. Alio mō qua ali
qd dī p̄poni alijs. Si ē simplicitas p̄p̄ō
nem ex alijs sic p̄uenit etiā creatis. vtp̄tē p̄
mis p̄ncipis q nō p̄ponūt ex alijs. Si aut
p̄p̄ō p̄p̄ōez cū alijs z ex alijs. sic solius dei
est. Dis enī creatura. aut est eno p̄ se. z ī se.
z ita p̄posita ex alijs. aut est eno cū alio z in
alio. z ita alijs alijs p̄posita. Et itēz oē crea
tum. Aut est p̄ncipiū z ita p̄ponibile alijs.
aut p̄ncipiātū. z sic p̄positū ex alijs. z sic acci
pitur simplicitas. p̄t ē dei p̄p̄rietas. p̄ p̄ua
tiōē videlz vtriusqz p̄p̄ōis. Ad illud ē
qz obī. qz ab vno non est nisi vnum. z ē. dō.
qz simplex non ē p̄dūō generalis entis sicut
vnū. Nam simplicitas dicit modū vnū
nobilissimū. qz deus nulli cōicat creature. qz
creatura nō p̄t recipere. cū eē eius sit limi
tatum. sit mixtū. sit etiā eē dependēs. z aliū
de datum. Ad illud qz obī. de simplicita
te p̄cti. z entis. z p̄ncipij. dō. qz est ibi sim
plicitas p̄ p̄uatiōē p̄p̄ōis ex alijs. non aut
p̄t simplicitas dicit in dīam oīmodaz. In
oībus enī vt dictū ē. cadit aliqua dīa z de
pendentia. q̄suis enī nō sūt p̄posita. in eo
z eē dependet a p̄posito siue p̄p̄ōe. Quā bene
p̄cedendū est illud qd vltio dicebat qz illud
derogat simplicitati rei qz sit alteri p̄ponibi
lis. in q̄stū simplicitas p̄uatiat multiplicitatez
z dīam in re simplci. q̄suis nō derogat in
q̄stū p̄uatiat p̄p̄ōem ex alijs. oīs. n. depēden
tia. facit ipsū qz dependet a sūma simplicita
te z in dīa recedere. solus aut deus est ī de
pendēs. oīa aut alia sūt dependētia: siue cō
paratione ad p̄ncipia ex q̄b⁹ sūt. siue vnum
p̄ncipiū p̄ponēs p̄p̄licet ad aliud. siue oē d
pendens in p̄p̄ōe ad deū. siue ab ipso deo
nihil aut qz dependet est sua dependētia. z
iō nihil tale est sūme simplex. qz oē simplici
simū est absolutissimū.

Etio q̄rif vtrū aīa rōnalis sit ī toto
co:pe. ita qz in qualz parte. Et qz sic
vtrū. Aug. dicit qz sicut deus ē in ma
iori mūdo sic aīa in minori. Sz deus sic est ī
maiori qz in qualz pte totius. ē aīa sic est ī mi
nori. s. in co:pe. Itē qz dat eē toti z p̄tib⁹
vnif toti z p̄tib⁹ sūm eēntiāz. qz forma per sui
eēntiam dat esse. z hoc nō nisi ei cui eēntia
liter vnif. ē aīa dat eē toti co:pi. z oīb⁹ p̄tib⁹
ergo. z ē. Itē in oculo ē videre. ē sentire.
est viuere. q̄ro ergo vtrū sint hoc vn⁹ act⁹ vtrū
differentes. nō vn⁹. hoc p̄stat. qz p̄uatiō vi
su adhuc sētit p̄ tactū. puato sensu adhuc vi
uit sicut in palinco. Cū igit viuere sit a s̄ba:
videre a potētia. in oculo ē aīa ēz s̄bam. ea
dem rōe p̄t p̄bari z in oībus p̄tib⁹ esse.

Itē aīa opatur in toto co:pe. ē in toto
co:pe est p̄ potētiā. sed potētia aīe simplex
est. ē si potētia vna ē in manu z pede. idēz
est in diuersis p̄tib⁹. ē non est simplici⁹: po
tētia q̄z s̄ba. ē z ē. Itē aīa est in co:poze.
Aut ē est in qualz pte. aut in vna determi
te. aut in p̄cto. Si in qualz pte habeo p̄po
situm. Si in vna cum illa hēat plures ptes.
z aīa sit simplex. erit in pluribus p̄tib⁹. er
go nō est incōueniens aīam eē in pluribus
p̄tib⁹: sed qua rōe in p̄tib⁹ p̄g. eadē rōe in
p̄tib⁹ totius. Si est in p̄cto co:poris. ē cū
p̄ctus non hēat p̄p̄ōtiōē ad totū co:pus
aīa est in p̄p̄ōtionabilia toti co:pi. ē nō p̄t
esse p̄fecto cū p̄p̄ōtiō sit p̄fectionis ad per
fectibile. Similiter punctus ē substantia po
sita siue hñs p̄ōez. ergo anima h̄z sitū in co:
poze: sed nulla forma situālis est motor suffi
ciens. ē z ē. Sz p̄. forma qz est in toto z p̄ti
bus vna: denotat partes z totū rōe similū
Vnde quelibet pars ignis est ignis. ē si aīa
est in qualz pte. tunc quelz pars est animal:
sicut totum. cum quelibet pars sit substantia
animata sensibilis. Itē existētia anime
rationalis non dependet ab aliqua parte
co:poris cum sit fixa in se. ergo non est in q̄
libet. Itē operatio eius non dependet
ab aliqua parte co:poris. nec alicui cōicat.
ergo in nulla parte co:poris est. nec quantū
p̄fectio nec quantū motor. vnde philo
sophus dicit. Quod anima nullius corpo
ris est actus. i. nullius partis co:poris: sed
in quo est. est sicut actus. Itē co:pus aīa
tū ē diuersaz rōnū in p̄tib⁹ z toto. ē h̄z di.

diuersas pfectionem. q̄ cū aia perficiat totū
q̄stū ad cēntiam. p̄ficat partes q̄stū ad po
tētiā. q̄ aia rōnalis nō est in partib⁹ nisi so
lūm q̄stū ad rōem potētiē. Et hoc etiā di
cit ph⁹. sicut aia ad corpus. sic ptes aie ad p
tes corporis. Itē si aia est tota in qualib⁹
pte corporis. q̄ tota est in manu. s̄ q̄ aliq̄ to
tū est i aliquo: mouet illo moto. q̄ mota ma
nu mouet aia. et illic manu gescēte gescit. q̄
cū manus vna possit moueri altera existen
te in gere. aia vna et eadē numero simul mo
uetur et gescit s̄m idē. Itē si aia est i plib⁹
partib⁹ tota q̄ rōne in trib⁹: eadē rōne in plib⁹
duo et ita in infinitis et q̄stū q̄z extendat cor
pus. q̄ aia nata est esse vbiq̄. et ita v̄ q̄ aia
nō sit s̄ba limitata. s̄ immēsa. Itē. Si tota
aia est in manu sicut in alijs partib⁹. q̄ cū vi
ta sit ab aia. nō magis recipit motū et sensū
manus a corde q̄s econuerso. hoc autē est cō
tra oēs p̄pos et sequit ex hoc tale scōueniē
q̄ sic leso corde p̄t vita. ita lesa manu. R.
aliqui dñt q̄ aia s̄m cēntiam ē in aliq̄ parte
determinare. s̄m potētiā vero est i n̄finitū i
toto corpore sicut aranea ē in tela. vñ dixe
runt q̄ est i corde q̄ cor ē domiciliū vite. et
eius inhiator: ē aia. Et ad hoc ponendum
mouit eos expimentū cū defectu rōnis. Ex
pimentū. q̄ visibilē apper q̄ leso corde aia
separat. et ab ip̄a finit motus et sensus. et est
membrum nobile existens in medio sic cen
trū corporis. Defectus rōis q̄ nō potuerit
intelligere quōd aliqd limitatū sit vñ et idem
totū in plib⁹. et q̄ fides nō cogit credē et rō
nō intelligit. iō dñt nō esse ponendū q̄ sit in
toto rōne cuiuslibet p̄tis. Sed alioz opi
nio ē vt Aug. qd aia sit i qualz pte corporis
tota. Et ad hoc ponendū monet expimen
tum: exēplū. et rōale argumētū. Expimē
tum q̄ aia in partib⁹ distantib⁹ a corde ita
eio sentit sicut et in p̄p̄quis. Itē simul q̄ si i
ictu oculi sentit lesionē in p̄tib⁹ distantib⁹. et
cū aia separat. dolor est in singulis partib⁹
et resolutio. Remplū s̄m mouet sicut di
cit Aug. videmus enī q̄ in vno aiali p̄fecte
sano. est vna sanitas in singulis partib⁹. nec
maior in maiori. nec minor in minori. Si q̄
est hoc i forma corporali q̄stomagis in spūa
li. Rōnis argumētū mouet. q̄ anima ē
forma totalis et simplex et motor sufficiens q̄
forma totalis corporis est in toto. q̄ vero s̄m

plex nō est s̄m partē et ptem sui q̄ motor: su
ficiens. iō nō h̄z sitū. et ideo nec est in p̄cto
nec in parte determinata. Et q̄ magis rōa
lis est opinio que fundat sup rōnem q̄z que
fundat super defectū rōis et q̄ Agn. hoc vi
dit. hanc approbo tanq̄ meliorē. Ad illd
ergo q̄ obijcit. in p̄trariū. forma que ē i to
to. et c. d. q̄ triplex est gen⁹ forme. est enim
quedā que p̄ficat et extendit et depēdet et hoc
q̄ totum p̄ficat. est in toto. q̄ vero extendit.
p̄fectionem totius cōicat p̄tib⁹. q̄ vero de
pendet nec agit p se opationē totius cōicat
p̄tib⁹. vt p̄ in forma ignis: q̄ quilibet po
eius ē ignis. et quēz calefacit. Est alia for
ma que p̄ficat et dependet s̄ nō extendit. et ta
lis forma. q̄ totū p̄ficat. est in toto et qualz p
te. q̄ vero nō extendit. iō actum totius non
attribuit p̄tib⁹. q̄ vero depēdet. opationē
totius cōicat partib⁹. et talis est aia vegetibil
et sensibilis. q̄ nulla pars aialis est aial. tam
quolibet pars aialis viuit et sentit. Est ite
rum tertia forma q̄ totū p̄ficat. tñ nec exten
ditur nec dependet q̄stū ad opationē. et ta
lis: q̄ p̄fectio. est in toto et partib⁹. q̄ vero n̄
extendit. p̄fectionē totius nō cōicat partib⁹
q̄ nō dependet. nec opatōem cōicat. Et tal
est aia rōnalis. q̄ nulla pars hois. est hō. et
nulla pars hois. itelligit. tñ et si nō cōicer ac
tus totius vt toti. cōicat vt partib⁹. q̄ q̄lib⁹
pars est pars hois et viuificat a p̄fectōe ho
minis. et iō p̄fectio hois ē in q̄lib⁹ pte. Et sic p̄
Rō ad illud q̄ nullius p̄tis corporis est actus
q̄ nulli cōicat. p̄p̄iā opationem nec p̄fectōz
totius. tñ oēs ptes perficit in toto. S̄m ad
aliud de forma. q̄ forma q̄ est in partib⁹ non
denoiat s̄m totum et ptes. nisi sit forma depē
dens et extensa. et loquor hic de forma s̄bali
tñ nō de accidentali. Ad illd. q̄ obijcit. q̄
nō sunt eius. iō rōis totum et ptes. d. q̄ in p
tibus est p̄siderare. organizatōem. et p̄plexi
onē. rōne complexionis. sunt vniiformes to
ti. et sunt dispositē ad idem genus vite.
et perficiuntur ab vno. Rōne organizatōis
sunt diuerse et p̄ficiuntur a potētijs. Ad
illud. q̄ obijcit. q̄ mouet mota manu. et c.
d. q̄ p̄fectō potest super totum p̄fecti
bile. et q̄stū ad substantiam. et q̄stū ad po
tētiā. et cum anima sit p̄fectio toti⁹ cor
poris super totum potest. et ideo nullo mino
ri q̄ sit totū corpus diffinitur eius s̄ba nec

potencia. diffinit aut corpore suo qd pñcit. et ideo corpore moto mouet p pñs. pñb⁹ aut nō diffinitur qz sunt minores toto. et ita ē in vna qd est extra illā. et iō qz in nulla parte est diffinitio. nō mouet ad motū alicuius pñs sicut nec dā mouet ad motū alicui⁹ creatur.

Et p hoc psequē: qz totū corpus cōpa tur tpi aīe tanqz vnus locus. et iō in plib⁹ partib⁹ nō est nisi inq̄stus in vno loco. vñ si separent nō erit in ill. Nec sequit ex B qd sit infinita. qz oīum nā pstantium termin⁹ est et ratō magnitudinis et augmēti. et ita corporis humani. vñ pōt cogitari tā magnū corp⁹. qd nō posset viuificari ab aīa. Ad illud. qd obijcit vltimo. qd tunc vna pars nō recipit ab alia. dō. qd sicut deus i maiori mūdo i mediat. ē in oī creatura. ipam ptenens. tñ ppter ordinem vniuersi influit aliqd vna creatura in aliā. sic intelligendū qd aīa per sui pñtiam ē in qualz parte immediate qz pñet et cōseruat. nō tñ oīo. sed influit in omnes partes per vnam. et ideo cessante illa parte et iō i fluētia perit ordo corporis essentialis et ita anima separatur.

Quarto et vltimo querit vtrū de⁹ sit in aliquo determinato genere. Et qd sic ostenditur hoc modo. Ad dīstinguitur ab alijs entib⁹: est aliqua nā determinata. sed dō est h⁹ i qz distinguit a creaturis oib⁹. qz nullū creatū est deus. ē est nā determinata. s; qd est nā determinata. est in genere determinato. ē. et c. Item qd h; superiorius vniocū: et essentialē. h; ē in genere determinato: sed deus h; superiorē re vt sbaz qd dī de deo. et de creaturis. et essentialē. et vniocē. qz sū istam rōem qd est res p se existens. ē. et c. Item qd sit in quolz genere videtur qz omne qd est ppletōis in creatura attributū est deo. sed omne predicamētū h; aliquid ppletōis. ergo res oīum pñcātorū sunt in deo. sed qquid est in deo ē dō et conuerso. ē deus essentialē subijcitur rei omnis predīcati. ē est in quolz. Item sūmo bono nihil deficit de bonitate. ē. sūmo enti nihil deficit de entitate. ergo in deo est oīs entitas et oīs dīa entitatis. ē cū dīe entium sint. et pñcāntia. oīs sūt i deo. Cōtra Aug. in li. de tri. v. dō est bonus sine q̄litate. magnus sine q̄litate. ē magnitudo dei nō est in gnē q̄litate. nec bonitas i gnē q̄litate

ē nec sba i gnē sbe. ē i nullo ē gnē. Item vtrū qd nō sit in gnē determinato. qz oē qd ē i gnē determinato h; ē finitū et limitatū. deus aut ē infinit⁹. ē. et c. Item qd nō in quolz gnē vtrū qd h; in se res plūz generū ē ppositū. dō aut est simplicissim⁹. ergo. et c. R. dō. qd non puenit deo ē in vno gnē determinato. qz oē tale h; ē limitatū. et artatū et ppositū.

In plib⁹ generib⁹ nō pōt ēē. Aut enī aliqd est in plib⁹ pp nāz et pprietatū diuersitatem. vt albū inq̄stum dicit sūm aliqd siue re albā: est in gnē sbe. s; inq̄stum dicit formā qd est albedo. est i pñcāntia. q̄litate. Aut pp gnālitatē sicut vñ et ens. Propriē nāz multiformitatē nō pōt deus ēē in plib⁹. qz oē tale ppositū est et multiforme. dō aut simplex. Nō ppter gnālitatē. qz ens tale nihil ē. hñs distinctū a reb⁹ creatis. de⁹ aut ē hñs ē simplex et infinitū. et iō nec in vno gnē nec in plib⁹ ēē pōt. Ad illud. ergo qd obijcit. qd distinguit ab alijs: est nā distincta et c. dō. qd verum ē si distinguat p aliquid qd ipm pbat et artet. sicut p dīam cadentē in gnē. dō aut nō sic distinguit. sed seipso. Ad illud. qd obijcitur. qd dō h; superiorius vniocū. dō. qd dō nō est superior qz nō est simplic⁹. nec vniocū. qz illa rō non puenit vniocū: creature et creaturi. dō enī est eno p se qz nullo egēs. creatura est ens p se. qz nō est i alio vt in sbo. eget tñ alio ad sui pñcāntiā. Ad illud. qd obijcit. qd oē qd est pfectōis et bonitatis pñcāntia est i deo. dō. qd hoc pōt ēē dupl⁹. vel p diuē sitatē. et h; fac ēē i diuersis generib⁹. vñ h; oī modā vnitatē. et h; fac ēē extra oē gen⁹. Ad illud qd vltio obijcit. qd deo nihil deficit de bonitate. dō. qd deus nō dī non deficiens a bonitate pp hoc qd oīs dīa boni pñcāntia sit in eo p dīam: s; qd est in eo p equalentia. qz enī est bonū sūmū: ppletit in se bonum omne sic intelligendum est de entitate. et sic patet illud.

Ad pte ista circa istam incidit hic qd de ordine. cū enim ppositio in creatura sit rō et cā mutationis. simplicitas est cā imutabilitatis. qz si affirmatio est cā affirmationis. et negatio cā negationis ergo cum causa ante effectū. debuit primo ponere magister p proprietatem simplicitatis.

R. dō. qd re vera compositio sūm rationē intelligēdi. prior ē qz mutatio. sed qm nega

siones se hnt econtrario affirmatōib⁹. hic est qd inmutabilitas est pri⁹. ita volūt aliqui dīe. Pōt tñ aliter dici ⁊ melius. qd ē pri⁹ ⁊ notius nobis. ⁊ pri⁹ simplr. ⁊ qd simplr citas maxime ē nobis occulta. pp hoc qd simplr inq̄stum simplr hz rōnem pncipij. ⁊ nos venimus a cognitrōne posterioris in cognitrōem pri⁹is. ideo pri⁹ agit de inmutabilitate q̄z simplicitate. Itē querit de hoc qd dicit in lra. eadēqz pprie ac vere simplex qd nec hz compositiōem partiū. ⁊ c. vñ enim superflua dīe. qd simplr dīe cuius pars nō est sicut ppositum dīe qd habz partes. R. dō. qd magister notificat hic simplex fm qd ē dei ppri⁹. ⁊ ita opponitur ppositiōi ⁊ multiplicatari. q̄stum ergo ad ppositiōem cōpositiōis. dicit qd non hz multitudinē partiū. q̄stum vero ad ppositiōem multiplicatari ex tranee. dicit qd non hz varietatem accidentiū. q̄stum ad ppositiōem multiplicatari intrinsece. dicit qd nō hz varietatem formaz. vt generis. ⁊ spēi. ⁊ differentie. Et h modo simplex est simplex vere ⁊ pprie qd soli⁹ dei est. Itē querit de ista rōne Aug. Cum enim aliud sit artificiosus esse aliud inherenter ⁊ c. pbat enim aiam esse ppositam pp multitudinē pprietatū. Sed p. nulla sba cōponit ex pprietatibus neqz per se neqz cū alio. ergo ex hoc nō probatur qd aia sit pposita. R. dō. qd Aug. hoc nō pbat nisi a posteriori. Cōpositio enim accidēis ad sbm. ⁊ diuersitas. necessario p̄supponit aliā ppositiōem. qd vt dicit Boecius qd ē pure forma. sbm esse nō pōt. ergo ad hoc qd aliqd sit sbz accidenti⁹ pluri⁹. oportet in illo p̄sistere ppositiōem intrinsecā. sed aia capit in se multitudinē accidentiū. ⁊ idē necessario infert a posteriori. qd ipsa sit cōposita. hz non ex accidentib⁹. Itē querit de hoc qd dicit. si ne qualitate bonū sine q̄ritate magnus. ⁊ c. vñ enim male dīe qd a quocunqz remouet superius ⁊ inferius. ergo si nō hz qualitates nō hz bonitatē. si tu dicas qd bonitas illa nō est species qualitat⁹. querit qd non. silt in diuinis dīe qualitas diu sicut bonitas diuina. R. quidam volūt dīe qd nomen generis nō transfert ad diuina. tñ qd nō dicit rei cōplementū sicut spēs. tñ qd significat in p̄tione ad sbm. ⁊ in dependētia. nomina autē spālta pnotant effectū in creatura. ⁊ idē dīe si

ne q̄litate bonus. Sed si qd velis inspicere i ueniet h nō hēre veritates. Si ergo queras. quō differt in deo magnitudo ⁊ bonitas. dicendū. qd magnitudo significat diuinā essentiam p modū q̄ritatis. bonitas p modum q̄liratis. ergo isti modi cadūt in deo. Et iterū si queras qualis ē de⁹ ⁊ c. bonus ⁊ magn⁹. Et ideo. dō. qd nomia generū in diuis reperiunt. sed nō put hēnt rōnem generis. qd deus i nullo est gnē. ⁊ ad hoc significandus remouet Aug. noia. ix. genēz inq̄stum sunt genera. Itē querit de hoc qd dicit. Si tñ est dignū vt deus dicat subsistere. vñ eni factio dignū. qd sūma nobilitas est per se subsistere. R. dō. qd duplex est pprietas ipsi⁹ sbe. s. per se stare ⁊ alij subesse. Primū. est p sectionis. fm ip̄fectōis. ⁊ idē rōne prime dīe digne sba nō rōne se. Itē querit de hoc qd dicit. B. ylaris. nō ex cōpositiōe. de⁹ qd vita est subsistit. ⁊ c. que dīa est inf illas differētiās. qd si nulla est vñ facere inculcationē verbor⁹. R. dō. qd quidā volunt qd p illa q̄tuor excludantur quattuor genera compositionis. Prima est essentie ex pncipijs essentialib⁹. rōne cui⁹ dīe. qd deus nō ē ex cōpositiōe. i. simul ppositiōe. Secda est sbe ex pncipijs nātib⁹ qd sunt mā ⁊ forma. rōe huius dīe. ex infirmis. qd nā subiecta ē p̄uariōi qd facit formā esse instabilez. ⁊ infirmā. ⁊ silt māz. Infirma enim dīr instabilia. Tertia ē cōpositiō mixti ex miscibilib⁹. rōe cui⁹ dicit. neqz ex obscuris. qd vbi mixtio ibi quedam formaz p̄fusio. ⁊ ita obscuratio. Quarta ē cōpositiō animati ex p̄tib⁹ disparib⁹ ex aia videlz ⁊ cōpe. rōne huius dicit. neqz ex p̄tib⁹ disparib⁹. qd ip̄e est sp̄s. Alr tñ pōt dici qd excludat eandē ppositiōem rōne diuersarum p̄ditionum. Ad hoc eni qd aliqua pncipia constituant aliqd oportet qd pncipia sint differentia. sint depēdētia. sint imp̄fecta. sint etiam disformia. Si enim om̄io eēnt conformia ⁊ perfecta. nō possent aliquid cōstituere. quia ex duobus entibus actu nihil fit. quia ergo differentia sunt. ideo sunt cōposita. quasi cum alijs posita. quia depēdētia. ideo in formia. quia imp̄fecta. ideo obscura. quia dissimilia. ideo disparia. deus autem non potest esse ex diuersis quia est vita p̄eēntiā. Nō pōt esse ex depēdētib⁹ ⁊ infirmis qd virtus per essentia. nō potest esse

ex imperfectis et obscuris. quia latet est. si non potest esse ex disparibus et dissimilibus quia spiritus per essentiam. Summa. scilicet auctoritas. Summa potestas. Summa claritas. Summa spiritualitas: non permittunt in deo esse aliquas oppositiones. unde ex his quatuor additionibus quatuor rationes eliciuntur probantes deum simplicissimum.

Di. ix.

Unc ad distinctionem personarum accedamus. et c. Superius egit magister de personarum que respiciunt essentiam hic agit de his que respiciunt personas. et hoc pars habet duas partes. Quia enim distinctio personarum attenditur secundum duplicem emanationem. scilicet generationis et processionis. idcirco primo agit de generatione hoc vero de processione. scilicet x. vi. Nunc vero post filij eternitatem de spiritu sancto. et c. Item prima pars habet duas partes. In prima ostendit quod de generatione filij est sentiendum. Secundo ex incidenti quo sermone est ipse exprimendum. ibi. Hic qui potest cum genitoribus filij a patre. et c. Prima iterum pars habet quatuor particulas. Primo proponit veritatem que a catholicis est retinenda. scilicet quod generans et genitus sunt per generationem distincti et coeterni. ita quod genitor est distinctus et eternus.

In secunda hoc opponit per oppositionem hereticorum ibi. Sed hoc habet iniquum hereticus. et c. In tertia determinat hoc arguendo per rationes catholicorum. doctorum. Augustini. et Ambrosii. ibi. Ad hoc dicit non intelligit et naturam esse. et c. In quarta et ultima hanc persequendo inquisitionem superflua hereticorum et etiam catholicorum superborum. ibi. Sed queris an inquit Ambrosius. ubi ostendit. quod in peritura bile est sacramentum generationis. Hic qui potest cum genitoribus filij a patre. et c. Hec est secunda pars habet distinctionem in qua magister determinat quo sermone generationis eternitas congruentius exprimitur. Et hoc pars habet quatuor particulas. In prima ponit doctorum appetentem pertrouersiam. nam quidam dicit et a debere exprimi per verbum preteritum spiritus alij per verbum presentis. In secunda per dictam pertrouersiam reducit ad concordantiam. ibi. Sed ne tamen auctores inter se tamen sibi contradicere videantur. In tertia per verba Hieronymi confirmat Resolutionem suam. ne videatur dictio origenis iuxta ibi. Hieronymus quoque dicit filium nasci ex patre et c. In quarta percludit summam quod ostendit. scilicet siue quo loquendum. et quod est de generatione eterna sentiendum. ibi. Dicam. scilicet filium naturam de patre. ubi confirmat veritatem per accommodatam Hieronymi. per quam etiam soluit ob-

jectionem heretici.

Intelligentia eorum que dicit magister de generatione eterna in primi. vii. principiis palam querunt. Primo querit verum genitor sit in diuino ponenda. Secundo dato quod sic verum genitor in diuinis sit personarum distinctiua.

Tertio querit verum illa genitor sit eterna.

Quarto. et ultio querit verum illa generatio sit terminata.

Trea primum. Ad genitor sit in diuinis ostenditur primo a minori. Multo fortius vero esse genitor in eo que generatione alij tribuit. quia in his que recipiunt. scilicet genitor est in creaturis. scilicet in deo que tribuit. et hoc est quod dicitur per ultio. Si ego que generationem alij tribuo sterilio ero dicit dominus. quod d. non. Item ostendit illud idem a posteriori. per prius enim est personitas in deo quia in creatura. scilicet paternitas et genitor vere est in creatura. scilicet in deo. quod per prius sit ibi. dicit apostolus. eph. iij. Ex quo omnia personitas in celo et in terra notatur. Item ostendit hoc ipsum a filiis. quia omne quod perfectionis est attribuendum est deo in quo est summa omnis perfectio. scilicet genitor est perfectio in creatura ut vult philosophus. quia perfectum est quod potest generare quod ipsum est. scilicet. et c. Item illud idem ostendit alia ratione sic. diuina natura est summe bona. et actualissima. scilicet summe potest et vult se concitare. sed prima et summa ratio concitandi est in generatione. scilicet necesse est in diuino ponere generationem. Contra genitor in creatura. Aut est perfectio aut imperfectio. Si perfectio. tunc cum sit personales et incorporeales sunt nobilissime debet in eis esse genitor. scilicet cum non sit in eis non est nobilitas. scilicet quod non est nobilitas non est in deo. scilicet. et c. Item ubi est genitor ibi est variatio. genitor enim est spiritus motus. et tunc omnes spiritus motus maior est variatio in motu secundum substantiam. quod est entis in potentia. minor in motu secundum locum. ergo cum in deo non sit variatio nec aliquid spiritus motus. et illa que minima est ut loci mutatio. ergo nec genitor. Item ubi est genitor ibi est nutritio. unde ad totam plenam se extendit vis nutritiua quia generatio. scilicet in deo non est vis nutritiua. scilicet nec generatio nec nutritio nec genitor. scilicet genitor non est in diuino. Item ubi est genitor ibi est corruptio. unde philosophus dicit. quod per longe distare a primo reliquo modo compleuit esse deo. primum autem in his faciens generationem. et hoc signum est quod sola corruptibilia generant et generantur in creatura. scilicet in deo nulla cadit corruptio. ergo nec genitor. Sed ostendit quod genitor ponenda est in diuino esse. Et hoc ratio potissima est ut credo

q¹ dei nā cōcābilis est. 7 q¹ i deo pp sui no-
bilitatē est aptitudo actui pūcta. imo ipse
actus. opz q¹ nā sit plurib⁹ cōicāta. s³ nō pos-
sunt eē plures ab vna nā quin vnus sit ab
alio vel ambo a trīo. q¹ cū ante diuinas pfo-
nas nihil sit. opz q¹ vna sit ab alia. 7 qm̄ sūt
pformes in nā 7 generatio est emanatio s³
pformitatē nē. ideo credo q¹ necē ē in diuis
ponere generatōes. Et autē intelligat p¹ quē
modū. notandū q¹ generare de sui ppria rō-
ne ē silem sibi in sba 7 nā pducere. Sibi vō
silem ptingit pducī tripliciter. Aut p im-
pssionē sue silitudinis in alio. 7 sic generat
caracter a sigillo. lumē a luminoso. 7 spēs ab
obieto. Alio mō p pductionē spēs pssilio
ab alio. 7 sic generat elemētū ab elemento
Tertio mō p pductionē filio de simili siue
de seipso. 7 sic generatur aiatur ab aiato.
Et iste tertius modus ē pfectior. Vñ nō rep-
pitur nisi in sstantijs habētibus formā nobi-
lē q¹ est vita. 7 iste modus generationis ē s³
nascētis. Et ē in deo 7 creaturis: sed disse-
renter. q¹ pducere aliū ex seipso. pōt eē du-
pliciter. vel ex se toto. vel ex pte sui. Ex se
toto nō pōt pducere: nisi ille cui⁹ essētia pōt
eē in plurib⁹ vna 7 tota. Nā si non pōt esse
in plurib⁹ vna 7 tota. si generas dat totam
suā sbam generato. tūc sba tota transit in ge-
neratū. 7 generans pducit sbam totāz genera-
do q¹ eē non pōt. iō ad hoc necē ē q¹ talē ha-
beat sbam q¹ vna 7 tota sit in plurib⁹. talis
autē sba nō ē nisi sba hīs sūmā simplicitatez.
hec autē ē sola diuina sba. in qua pp sūmam
simplicitatē suppositū non addit ad eēntiaz.
Vñ nec ipaz coarrat. nec limitat. nec formā
multiplicat. 7 iō i ea pōt eē generatio cōicās
eandē sbam totam 7 talis generatio ē omī-
mode pfectionis. 7 in solo deo reppit rōne
iam dicta. Alio mō ptingit aliquē ex se. p-
ducere qzū ad pte sui. sicut p¹ mālīs gene-
rat filium ptes sbe. transmittendo 7 decidē-
do. 7 h³ generatio necessario ē cū trāsmuta-
tione. q¹ enī pō decisa nō h³ actū totius. ne-
cessē ē q¹ pmutationē acquirat. S³ q¹ acqui-
rit qd nō h³ variat. iō hec generatio ē mu-
tatio. 7 h³ variationē pūctā. ē etiā cū cor-
ruptione annera. q¹ enī aliqua pō generan-
tis depdit: generans ē a quo pōt fieri abla-
tio. 7 ita corruptio. Et ē cū pseruatōe ad
iūcta. q¹ enī sit depditio necē est q¹ p nutri-

mentū fiat restauratio. 7 iō generatio i crea-
tura. 7 pfectionis 7 ipfectionis ē pfectiōis
apre s³utis pducētis. ipfectionis apre sibi
diuisibilis. 7 iō ē in solaiatis q¹ hnt formam
pfectiōis: ipsā. s. aiatur. 7 corpus defectibile
7 restaurabile. Generatio vō in diuinis est
oimode pfectionis. q¹ enī nō ē ex pte. iō ē q¹
h³ actu spēs. 7 iō nec ē ibi in nā ipfectio nec
variatio. q¹ nihil nouum acqrit. nec corru-
ptio: q¹ nihil adimif. nec nutritio: q¹ nihil re-
staurat v¹ restituit. Et ex hoc p¹ solo oboz
q¹ generatio de toto ē tāte pfectiōis. q¹ non
pōt eē in creatura aliqua. Generatio vō ex
pte tantā h³ impfectionē pūctā. vt nō pos-
sit eē circa sbam inuariabilē. 7 incorruptibi-
lem. 7 simplicē. non solū in natura increata
vex etiā in natura creata. Alie rōes pro-
bant de gnātione q¹ ē ex parte.

Ecūdo qrit vtz generatio in diuinis
sit psonaz distinctiua. Et q¹ sic. oñ-
dit hoc modo. Aug. circa principiū
de tri. Nulla res ē q¹ seipsam gignat vt sit.
Si g¹ gignit aliā gignit. sed inf aliā 7 aliam
est distinctio. g¹ 7 c. Itē generatio ē ema-
natio. sed vbi ē emanatio. ibi ē multiplicatio
siue plurificatio. vbi autē multiplicatio ibi di-
stinctio. g¹ vbi ē generatio ibi. necessario ē di-
stinctio. Itē generatio in diuinis ē relatō.
sed relatio importat respectū 7 ordinē: sed
vbi respectus 7 ordo. ibi suppositoꝝ 7 rela-
toꝝ siue ordinatoꝝ distinctio 7 sic. 7 c. Itē
minoz diuersitas sustinet a supposito vel in
supposito pposito 7 multiplici. q¹ in sbo sum-
plici 7 vniiformi. sed relatiue opposita non
stant isil¹ in eodē indiuiduo creato. g¹ nec in
simplici ypostasi. pbo medie bñ seqt. sor. est
p¹ platōis. g¹ nō ē fili⁹ eius. vel est distinctus
ab eo g¹ multo fortius in diuinis. Contra
pater generando filiū dat ei totum q¹ habz
sed h³ essētia 7 psonā. g¹ dat ei essētia 7 p-
sonam. g¹ sicut filius nō distinguit a pte cēn-
tialiter. ita nec psonal¹ vt v¹. Itē p¹ cōi-
cat filio essētia suam pp sūmam simplicita-
tem. sed eq¹ simplex ē psona vt cēntia. g¹ qua
rōe cōicāt essētia cōicāt 7 psonam. Itē
in patre idē est nā 7 psona. ergo impossibile
est q¹ cōicet vnū q¹ non cōicet aliud. g¹ si dat
nām 7 psonā. Itē v¹ q¹ relatio nō distin-
gnat alia rōes: q¹ vnus 7 idē punctus ē prin-
cipiū 7 finis respectu diuersaz lineaz. g¹ si

iste relationes nō sūt distinctiue. vñ similr q
nec paternitas ⁊ filiaris. Si dicas q nō oēs
relationes distinguūt. sed solū mutue. vñ pñ
cipiū ⁊ pñcipatū. finis ⁊ finitū. Cōtra. pñ
⁊ filius se hñt sicut intelligēs ⁊ intellectum
vñ dicit Ansel. s; idē pñ ēē intelligens ⁊ in-
tellectū. ergo ⁊ ē. Itē maior ē repugnātia
in pñs qz in relatiuīs: s; albedo ⁊ nigredo
qz s; pñia nō faciūt distinctōs circa petrū. qā
idē pñ mō ēē alb⁹ mō niger. s; multo fortius
vñus in diuinis modo erit fili⁹ modo pater
Itē qñs qñ potius relationes faciūt disti-
ctōs pñone qz eēntie. cū ēq bñ possint ēē plu-
res essētie vel nē in vna pñona sicut econ-
uerso. Rñ. vñ. qz generatio in diuinis sic
ostensū ē faciūt reālē distinctiōē inter gene-
rantē ⁊ gnātū: nō rōnalē vel intellectualem
sicut solus dixit sabell⁹: ⁊ reālē qz ad pñ-
nam nō qz ad essētiāz sicut dixit arius.
Ad sic pñ. generatio in creaturis dicit ema-
nationē p modū actionis siue mutatiōis. in
deo emanatiōē p modū relationis. in qz
emanatio dicit aliqz distinctiōē. In qz
ratio emanatio dicit distinctiōē i pñona. Rñ
ne emanatiōis ē distinctiō. qz sicut dicit An-
sel. nec intellectus capit nec nñ pmittere illum
q est ab alio ēē illum a quo ē. s; m q politiue
dñ aliqz ēē ab alio. Nñ pater pñatiue dñ ēē
a se. i. nō ab alio: in qz talis emanatio pñt
distinctiōē in pñona. Generatio enī ē pdu-
ctio pñuētiēs in nā. rōe nē nō pñt esse disti-
ctio. s; vel erit rōe suppositi vñ pñeratio. Si
pñeratio. aut absolute. aut respectiue. non
absolute: qz tūc esset distinctiō in natura nō
respectiue: vñ puta relationis. qz in relatiōe
s; se nec ē mor⁹ in creaturis. nec origo in di-
uinis. Vñ filiaris nō generat nisi in alio. s;
nec ē q sit distinctiō in supposito. Silt rōe
relationis ē distinctiō: qz nihil ad se refert.
nec ordinat. Rñ ē rōe talis relationis ē disti-
ctio personalis. qz generare ⁊ generari euz
dicat relatiōē p modū actionis dicit eā in
supposito ⁊ respectu suppositi. Et iō qz rela-
tio inter extrema notat distinctiōē. pñ qz di-
stinctiō ē ibi suppositoꝝ. Nñ vñ. facile
est soluere obiecta. qz enim obñ. pñ cōicat
filio totum qz hñ. vñ ē pñter generatiōē ⁊
generatiōis distinctiōē. ipsa enī rō cōican-
di dat intelligere distinctiōē. qz null⁹ cōicat
sibi sed aliq. ⁊ iō id in quo distinguūt non cōi-

cat. Ad illud qz obñ. qz ēq simplex est per-
sona vñ essētia. vñ. qz simplicitas eēntie est
q sit in plurib⁹. sed simplicitas suppositi est
q nō sit ex plurib⁹. nñ suppositum siue indi-
uiduū qz ē de se dñ q est in vno solo. iō nō
est simile. Ad illud qz obñ. qz idē ē essētia
⁊ pñona. vñ. qz qzuis sint idē nñ tñ sunt ad idē
qz pñona est ad aliū. iō generat ⁊ refert eēn-
tia qz non. iō essētia cōicat ⁊ pñona distin-
guirur. Sicut ergo qzuis idē sit in patre: eēn-
tia ⁊ pñona. tñ pñona gnāt ⁊ eēntia non. sic
econuerso. eēntia cōicat ⁊ persona nō. Ad
illud qz obñ. de principio ⁊ fine in pñcto. pñ
Rñ. qz ille nō sunt mutue relationes qz pñ-
prie requirunt ad distinctiōē vñde nō vñ. Ad
obñ. de intelligente ⁊ intellectu. dico q nñ
est ibi relatio s; ē sed s; m dici. Ad hoc autē
qz relatio distinguat opz qz sint relatiōes mu-
tue. qz aliter nō distinguūt: opz etiā qz dicant
relatiōem s; m esse. Ad illud qz obñ. dñ al-
bedine ⁊ nigredine. vñ. qz nulla est oppō s; m
max. nisi pñderent respectu eiusdē tñ. ⁊ i
possibile est qz idem s; m eodē tñ sit album
⁊ nigrū. relatiōes autē in diuinis simul sunt.
Ad illud qz vñtio qñtur. qñ magis relati-
ones faciūt distinctiōē in pñonis qz in eēn-
tia. pñ ex iam dñs Rñ. pñt etiā alia rō reddi
qz pluralitas nāz impedit simplicitatē pñe
sed nō sic econuerso. qz pñ sic. plures nē sunt
in vna pñona. Aut ergo p grām: aut p nām
si per grām vnionis sic qz natura vnita seq-
tur vnitatē pñone nō impedit. sed si natu-
raliter vñ in petro est pluralitas essētiarū
siue nāz. tūc cū intellectus nature pñcedat p-
sonam. ⁊ nō natura ex pñonis. sed pñona ex
naturis. sic nec ē pñonam ēē pñpositam. ⁊
inde ē qz in diuinis magis est vnitas nature
cū pluralitate pñonaz qz econuerso.

Erno querit vñ diuina generatō
sit eterna. Ad sic ostendit B mō.

In creaturis opās naturaliter: opa-
tur qz citius pñt. ⁊ de pñfectione agētiē ē qz
citissime possit operari. s; cū pductio filij a
pñe sit p naturā ⁊ per sumam potentia. quā-
cito fuit pñ genuit. sed fuit ab eterno. s; ⁊ ē.

Itē de pñfectione generatiōis ē: vñ qz ge-
neratur eqz generanti. s; cū diuina genera-
tio sit perfectissima. filius erit p ota patri eqz
lis. sed pater est infinit⁹ duratiōe. s; ⁊ fili⁹.

Itē intelligere se. coeternū est menti die.

nūq̃z enī est ponere q̃ de nō intelligente sit
deus factus intelligens. S; vbi est coeter-
nū menti intelligenti. ex hoc enī q̃ mens se
intelligit vbi gignit. Si ergo p̃p̃rissime fi-
lius est vbi. coeternū est patri. et hoc ē q̃ di-
cit beatus. Io. in principio erat vbi. Itē
hoc idē ostendit p̃ impossibile. Dē q̃ cepit
ēē est mutatu hū ibi: sed oē q̃ incipit gnā-
ri incipit ēē. ergo oē q̃ incipit generari ē mu-
tatum hū ibi. sed generatio est de sba ge-
nerantis. ergo vbi incipit ēē generatio. sba
generantis mutat: sed sba dei patris hū ēē
est imutabilis. ergo generatio nō incipit i di-
uinis. Contra. Sicut se h; corruptio ad
non ēē ex pte finis. sic generatio ex pte p̃ci-
pij. s; oē q̃ corruptiō desinit ēē. g̃ oē q̃ gene-
rat incipit ēē. sed nullū tale est eternū. ergo
et. Itē q̃qd pducit diuina eēntia est ipa
posterius. tpe siue mutatiōe: siue duratione
g̃ pari ratioe quicqd pducit diuina perso-
na. cum essentia et persona sint idem. Itē
in deo idem est suum ēē et sua duratio. sed
filius habet p̃cipium essendi. ergo habet
p̃cipium durationis. sed h; q̃ p̃cipiū
durationis incipit ēē. ergo et. Item pa-
ter caret p̃cipio et caret initio. ergo qua
ratione communicat filio non habere initi-
um: eadem ratione cōicat ei non habere p̃-
cipium. aut si non hoc: nec illud. Rñ. dō.
q̃ generatio filij est eterna. tum ratione ge-
nerantis: tum ratione geniti. Ratione gene-
rantis propter summam et perfectam secū-
ditatem. Ratione geniti propter summam
et perfectam equalitatem. quaz vtraq; con-
ditio tollit ne filius sit posteriori patre. sicut
visum est in opponendo. Alia ratio ē pp̃
summam in vtroq; actualitatem in qua nō
distat actus a potentia: nec posse antecedit
ēē. Ad illud q̃ obf. q̃ corruptio pōit ter-
minum finalem. dō. q̃ corruptio semper di-
cit variationem. et mutationem. et ita cōuer-
sionem entis in non ēē. et ideo ponit termi-
num finalem. sed generatio aliquādo dicit
mutationem vt in creaturis. et sic ponit ter-
minū initialē. sed in diuinis non dicit muta-
tionem ex nō ente. sed emanationem ab ēē
Ad illud q̃ obf. q̃ essentia nihil produ-
cit nisi ex tpe. dō. q̃ sicut persona pducit aliā
personam. sic essentia aliam essentiam. alia
aut essentiam ex seipsa non producit cū. ipa

sit in multiplicabilis. nec ex alia. q; similiter
esset querere. vii pducit illam alia. et sic ne-
cesse est in pductione p̃ima creature q̃ p-
ducatur ex nihilo. et oē sic pductum habet ēē
post non ēē. et ita initium. persona autem
non de nihilo pducit personam. et ideo nō
facit de non ente ens. et ideo nullum ponit
initium talis productio. Ad illud q̃ obf.
q̃ filius habet p̃cipium essendi. dō. q̃ p̃-
cipium dī dupliciter. s. originale. et initiale.
Scdm q̃ p̃cipium dī originaliter sic fili-
tam q̃stū ad ēē q̃stū ad duratiōē habz
p̃cipiū: q; vtrūq; habet ab alio. Si autē
p̃cipium dicat initium. sic dico q̃ nec habz
p̃cipiū essendi nec durandi. p̃imum p̃-
cipium nō aufert rōnem eterni hū vero sic.
Ad illud q̃ querit vltimo q̃ pater cōicat
filio carentiam. initij nō p̃cipij. p; iaz Ro-
q; t̃pale. et eternū de necessitate differunt p
essentiam. p̃cipium autem et p̃cipiatū
non sic. ideo nō est file. de hoc et illo. Quia
ergo q̃ habet initij est temporale. q̃ caret
est eternum. iō cū pater et filius sint vni⁹ eē-
tie. p; et. Rursus cum habere p̃cipi-
um et non habere dicant dīam persone. et
hoc est inter patrem et filium. iō sicut pater
non cōicat filio personaz. sed tū naturam si-
ue essentiam sic communicauit ei non habe-
re initium. sed nō communicauit nō habere
p̃cipium.

Quarto et vltimo querit vtz genera-
tio filij sit terminata. et q̃ sic videtur
Aug. in li. lxxiiij. q. Qui semp nasci-
tur nūq̃z est natus ac p hoc nūq̃z est filius s.
nullus ergo p generationē dicendū ē filius
quousq; generatio sit terminata. sed vbum
patris recte dī perfectus filius. ergo ei⁹ ge-
neratio est terminata. Itē rōne oñdit sic.
pducit terminat ad pductū ēē. g̃ et gnāri ad
gnātum ēē. sed filius dei est gnātus et nat⁹
g̃ ei⁹ pductio siue generatō ē terminata. Itē
nobili⁹ ē ēē generatū q̃z generari. q; gnā-
ri est via ad generatū ēē nō ecōuerso. S; q̃
nobilius ē deo attribuendū ē. g̃ magis o; ei
attribui generatū ēē q̃z generari. g̃ genera-
tio filij dī in terminatione. Itē in genera-
tione nature q̃ semp est in gnādo sep aliqd
vel aliqs pducit. s; n. pducit id q̃ pductū ē
hū id quod pductum est. ergo oportet vel
q̃ iteretur vel quod succedat generatum iō
f ij

tali generatōe. sed in filio dei nec ē successio nec iteratio. g̃ nec p̃tinua generatō. g̃ filij di generatio ē terminata. Contra Bama. deus infinite ⁊ sine tpe eng. infinite ⁊ igescibile generat. g̃ generatio nūq̃ terminatur.

Itē rōne ṽr. hoc idē posse monstrari. Et nū nō se h̃z alī nūc q̃z p̃rius. s̃z sēp oīno vni formiter. g̃ si sēp p̃r a p̃ncipio generauit adhuc generat. Alioquin alī se h̃ret nūc q̃z p̃rius. ⁊ ita generatio eterna mutaret. Itē simplr infinitū caret oī t̃mino. S̃z generatō filij ē simplr infinita. g̃ generatio filij caret oī t̃mino. Ad sit infinita patet. q̃z fili⁹ ē infinitus. ⁊ itē ipsa generatio ē eterna. ⁊ eternū est duratiōe infinitū. Itē p̃fectior est potentia sēp actui p̃iuncta q̃z q̃ nō sēp actui p̃iungit. ergo p̃fectior ē secunditas sp̃ actui generatiōis p̃iuncta. marie cū secunditas generando nō p̃dat sed p̃ficiat. Si ergo in deo est secunditas p̃fecta: sēp ergo generat. sed nō generat aliū nisi filium. ergo filius sēp generat. R̃n. ad p̃dictorū intelligentiā notādū. q̃ q̃dam sunt in q̃bus idem est eē ⁊ factū esse. differt t̃n fieri ⁊ esse. ṽr sūt illa quorū eē est p̃manens nec dependet oīo a p̃ncipio p̃ducente. imo h̃nt rōne subsistentiā aliq̃z intra se. siue p̃ p̃ncipia p̃p̃ia: siue s̃i. ṽr s̃c. ⁊ accidentia innata. Quēdaz sūt in quib⁹ differt eē ⁊ scūm esse. idē t̃n est fieri ⁊ eē. ṽr sūt successiua. quorū eē dependet oīo a p̃ncipio p̃ducente existēte in sua actualitate: ṽr sūt mor⁹ ⁊ mutatiōes. Quēdam sūt in q̃bus idē ē fieri. ⁊ eē. ⁊ scūm esse. ṽr sūt illa q̃ h̃nt esse p̃manens. ⁊ totalr dependent a p̃ncipio p̃ducēte existente in sua actualitate p̃ eundē modū p̃ quē in p̃ncipio nō t̃n in se: s̃z respectu p̃ducti. ita q̃ filio modus actualitatis attendat q̃z t̃n ad ṽtrūq̃. ⁊ talia sūt influentie: siue corporales: siue sp̃uales. An Aug. vi. super gen. ad lit. dicit q̃ lumen sēp nascitur. ⁊ dū nascit ē. ṽn aer sēp ē illuminat⁹ ⁊ sēp illuminat. s̃l̃r oīo dicit de luce sp̃uali. q̃ est gratia. Si igit̃ dei filius habet esse p̃manentissimum. ⁊ esse coniunctissimum p̃ncipio p̃ductiuo: ṽr in sua actualitate existenti quia ipse filius est purus act⁹. oīo idē est in ipso nasci. ⁊ nasci eē. ⁊ iō sēp nascit. ⁊ sēp ē natus. ⁊ sēp est. nec vnq̃z desinit nec cessat generari. nec p̃r generare. Cū ergo q̃rit an generatio filij sit

terminata distinguendū ē. q̃z terminatū aut excludit insp̃ctionē. ⁊ sic generatio filij est terminata q̃z p̃fecta. cū simul sint imo idem generari ⁊ generat⁹ esse. Si ṽo excludat duratiōē falsa est. q̃z sēp durat. Locēdo g̃ q̃ generatio filij ē initiata rōe desinētiā q̃z nūq̃z desinit generari: sic p̃b̃at rōnes ad h̃am p̃rem adducte. Ad illud g̃ q̃ ob̃r. in cōtrariū q̃d q̃ sēp nascitur nūq̃z est natus. dō. q̃ ṽez est in illa generatōe i qua differt nasci ⁊ natū esse. sed nō talis est generatio diuina. Atq̃ q̃ generatio diuina intelligit̃ p̃ generatiōē creatam. ⁊ in creaturis de p̃fecte nato nō d̃r nasci sed natū esse. iō vult Aug. q̃ meli⁹ dicat fili⁹ natus eē. q̃z intelligibilis ē. nō q̃z ei non p̃ueniat nasci. Ad illud q̃ ob̃r. q̃ p̃duci terminat ad p̃duct⁹ eē. ⁊ s̃l̃r nobilius est generatū eē q̃z generari. dō. q̃ ista oīa t̃n ibi h̃nt locū vbi differt generari ⁊ g̃natū eē. in illa aut̃ generatiōe locū non h̃z. Ad illud q̃ ṽl̃r ob̃r. in generatiōe q̃ sēp ē in generatōe ⁊ c. soluedū est p̃ interemptionē. nō enim ē ṽez q̃ generatio sēp eng: sēp de nouo aliqd p̃ducatur q̃z radius sēp orit̃ a sole. nec t̃n sēp iteratur nec succedit. sed a sua origine continuat in esse.

Ad p̃re ista incidūt dubitationes circa l̃ram. ⁊ p̃mo dubitat circa hoc q̃ d̃r. non est aliud p̃r. aliud fili⁹. aliud sp̃s. s̃. q̃z ṽl̃r p̃sonaliter ⁊ c. Et enī falsū q̃ d̃r. q̃z b̃n sequit̃ perrus ē albus h̃ō. g̃ ē aīal albu. q̃z idem significat albus ⁊ albu. ergo pari rōe q̃z idē significant ali⁹ ⁊ aliud seq̃t. est aliud. ergo aliud eng. Si dicas q̃ nō ē simile de hoc noīe ali⁹. ⁊ de hoc noīe eng. s̃ b̃n sequit̃: est aliud h̃ō. g̃ aliud aīal. g̃ a simili ⁊ illud sequit̃. R̃n. dō. q̃z in deo ē singularis alietas. q̃z est alietas suppositi cū oīa modis ṽuitate nē. iō singulari mō op̃z exp̃mi ⁊ q̃m masculinū genus ip̃orat q̃sdā diff̃erentiā. iō respicit p̃sonā. sed neutrū p̃p̃ indiſtinctionē respicit naturam. ⁊ iō ali⁹ impositat alietatē in p̃sona. ali⁹ in natura. ⁊ iō i diuinis nō idē significant. Posset etiā dici. q̃ in creaturis aliud significat cū dico: iste ē alius ab illo. ⁊ aliud cum dico est aliud. ⁊ ṽnū p̃sequit̃ ad aliud. nō sic in diuinis. ⁊ nō ē simile de albo. q̃z albu imponit a forma sp̃ali q̃ est albedo. Itē dubitat s̃o de hoc q̃z di

cir. Coeternae sibi sunt tres persone. ut falsum.
q: si coeternae. & eterne. & tres eterni q: & co-
tra symbolum. ubi dicitur non tres eterni. & itez
p: rationem. q: numerus pluralis multiplicat
formam. ubi non se dicitur tres sunt oij. Rñ. dō.
q: nōmē significans sūam in diuinis reppit
sūm triplicē modū. qdam enī significat sūam
& p modū sūe. ut nōmē sūantiū ut deus. &
tale nullomō plurificat. nec dicitur pluraliter. si
ue sit sūantiū: siue sūatiū. ut hoc nōmē
eternus. sic accipit in symbolo. Quedā si-
gnificant sūam p modū adiacentie sicut no-
mina adiectiua adiectiue retēta. & talia qā
trahūt numerū a sūantiis dicitur pluraliter.
& de genere taliū sūt sūa & picipia. Alia
sūt noia q: iporant sūam in adiacentia: pno-
rando itra relationē mutuā. qualia sūt coet-
ni. & huiusmodi. Et talia ex duplici cā pos-
sūt dici pluraliter. tū rōe psignificatiōis siue
mōi significandi. tū rōe pnotatiōis. & sic p:
q: nulla est pdictio. Ad illū q: obī. q: plu-
ralis numerus plurificat formā. dō. q: hoc
non est vez in adiectiuis. Qui hoc dicit.
nō intelligit natū eē de & c. Sic ponit magr
iij. rōes demonstrantes filiū coeternū patri
& ita argumētū arj nō valere. filius ē nat⁹
& nō est eternus. Prima ē sūpra a fili. & est
talis. splendor ē eiusdē duratiōis cū igne si-
ue equalis. & tñ ē gnātus ab igne. & multo-
fortius. est filius si splendor p:is q:uis ab ip-
so generet erit ei coetern⁹. & p:lo p:dicte rō-
nis ē falsa. & illa pntia est interimenda. si na-
tus ē. erat qñ nō erat. S; p. Si emanatio
pcedēs a deo ē ei coeterna sicut emanatio
pcedēs a creatura ē ei coena & coeterna. &
cū res exierint a deo vī q: ab eterno. R.
dō. q: egressus splendoris a luce vel igne ē
egressus connātis. & talis ē egressus filij a
patre. nō autē egressus creature a creatore.
imo est volūtari⁹. & argumētū bonū ē in p-
posito. Itē si dei filius inq: Aug. virtus
& sapia. Nec ē scōa rō Aug. filius est dei &
tuus & sapia. & si nō est eternus. aliqñ fuit de-
us sine viute & sapia sed hoc ē impossibīle.
& c. Sed p hanc rōnē sic obī. Si enī sequi-
tur. si p: non hz sapiam genitā nō est sapiēs
vī q: sit sapiēs sapia genita. q: expisse negat
Aug. in. vj. de tri. Rñ. Aug. istam rōnē
redarguit in principio. vi. de tri. ostendens
illā pcedere ex malo intellectu ubi. Atq: q:

magr adducit eā pōt dici q: rō valet. nō q:
p: sit sapiens filio q: est sapia genita. s; quia
eadē sapia est sapia genita. & ingenta. & ita
si vna incipit & alia. Eide quoq: arriāt-
ce qōi. hec est tertia rō q: adducit & ē abio.
sūpra ab auctoritate ysa. An me nō est de⁹.
& post me nō erit. & nec pater ante filiū. nec
filius post patrem. S; p. in psonis diuinis
est ordo. sed ordo nō ē nisi p:is ad poste-
rius. ergo & c. Rñ. dō. q: sicut infra pate-
bit nō est ibi ordo duratiōis quo alter ē p-
or altero. sed ordo originis. quo alter ex al-
tero. Inuicē ē in se pater in filio. & filius
in patre cognoscit. hec ē. iij. rō. & est talis.
Relatiua sūt simul nā. sed pater & filius sūt
relatiui. ergo simul. sed p: est eternus. ergo
filius coetern⁹. p:bo q: pater ē eternus. q: si
p:ius fuit deus & postea p: mutar⁹. S;
p istam rōnē pōt argui. pari rōe. p:ius fuit
deus & postea dñs & mutatus ē. Rñ. ali-
qui volūt dīe q: ista rō valet q: generatio ē
de sūa generantiis. & iō si incipit generare sūa
mutat. s; hoc nō vī: q: generatio in diuinis
nō dicitur mortū. Alij dñt q: q: genitus ē cō-
sūalis gignēti. si mutat genitus & gignēs. s;
genitus mutat si de nouo gnāt. ergo & ge-
nerans p p:is. Ali⁹ modus dicēdi ē q: pa-
ternitas verā dicitur habitudine in patre. nō
sic creatio vel dñatio. & iō paternitas adue-
niens mutat nō sic dñatio. S; nulla p:di-
craz rōnum datvigorē huic rōi p hereticos
q: hereticus dicebat q: non erat filius coet-
nus ac per hoc nec p:ialis. nec idem in sūa
propter hoc notandū q: p:dicta ratio bona ē
contra hereticum facta eius sup:oe. q: he-
reticus dicebat patrem & filium differētes
in sūa & natura. sicut in generatione carnali
pari ratione: contra eum dicit Ambro. cum
ita sit q: iste pater mutetur accessione ge-
nerationis qui generat alium in sūa. Et in di-
uinis sūtr pater generat alius in sūa. ergo ac-
cessionē generationis mutatur ut iste. quo
cunq: tamen modo dicatur. non ē magnum
piculum. q: nō oia argumenta que sūt ad
veritatem sunt necessaria. Item querit
de hoc q: dicit. Vox filij nō mea tñ. sed āge-
lorum. videtur enim male dicere angelorū.
q: vox non est nisi habentium organa & re-
spirationē. sed angeli. hoc non hñt. Si dicat
q: hñt voces spūales non: platas. sicut dicit

Bama. q. tradūt sibi intelligentias suas sibi
vire plata. q. q. sit necessitas vocis spūal'
et quis modus loquendi. et q. modus audi
endi. Rñ. breuiter hic. dō. est. q. hoc ex
tra pñcipale ppositū ē q. ad ptem istā. q.
necessitas loquēdo. q. sicut vnicuiq. nē rōa
li data ē volūtas liba sic pñcia secreta. vñ si
cut nō pōt aliquis voluntatē alius in aliud
ētere sed solū inducere nisi ipsa se inclinet. p
ter solum deū in cui⁹ manu sūt corda hoīū
ita nullus pōt pceptiones alteri⁹ cognoscer
sed solū pñcere pter deū. nisi ipsa intelligen
tia exprimat. et ipsa expñsio loquutio nūcupat
Rō aut hī⁹ est. q. solus de⁹ format mentem
et q. ad intellectū. et q. ad affectum. Et
modus loquēdi sibi est. nō addiscendi. Sic
enim nos p sensu addiscimus. ita q. spēs p
interiorē sensum puenit ad intellectū. sic exp
nim⁹. q. vñ cogitatio interne vñs vocī.
in excogitatioe. et postmodū vocī sensibili in
pñciatione. et ex hoc fit expñsio in actu. an
gelus aut vñca virtute facit q. nos plurib⁹
An sicut angel⁹ p applicationē spēs innate
adipsū cognoscibile ipsum cognoscit. sic or
dinando spēs inatam ad aliū angelū cogno
scētē. pceptus suos apit. et fili⁹ ali⁹ mutua
pñctione recipit. et sic vnus loq. alter au
dit. Silē est de duob⁹ speculis sibi oppositis
si voluntarie possent abscondere et asferre q.
in se relucēt. Itē q. de hoc q. dicit. vi
cam⁹ ergo veri⁹ semp natus. et rō sua est vt
eternus et pfectus valeat designari. Sed
p hoc est. q. inf oia tpa pñs maiorē hz pue
nientia cū eternitate. q. verius dī est de dō
q. fuit et erit. sic exponit Aug. sicut habitū
est in pcedenti. dī. et rō hī⁹ est q. pñs dicit
ens in actu. alia tpa nō. Rñ. dō. sicut sup
tactum est. q. vñba diuersorū tēporū dicta de
deo. nō significant aliquos spales actus. sed
important duratiōē diuini ēē. sine initio vt
pñritū. sine interuallo. vt pñs. sine termino
vt futurū. et q. oia ista eque vñe reppūnt i
deū. iō oia eq vere dñr de eo. Sed tñ q. mī
ri errauerūt in generatiōe q. ad initium
pauci vel nulli q. ad interuallum vel ter
minū. ideo sacri doctores vt ora hereticorū
obstruerent p vñbum pñritū tps q. semp si
gnificat vt pñritū. et ita nūq. hīc initium
expñserunt. Alia rō ē. q. nos generatiōem
diuinā manu ductione quadā intelligim⁹ p

generatiōē q. circa nos est. Et q. videmus
in hac generatiōe. q. ingenuus dum gnāt
est ipsectus. ne credere possit aliq. q. deī si
lius ēē ipsectus semp. ideo decreuerūt dici
semp genitus. Dicēdum ē q. q. ē ex p
te rei eque vñe ac pprie dī vñs sicut reliquū
q. dō dicit Greg. dicit q. ad maiorem sibi
explanatiōē ne error hēat locū. et sic expo
nit magr. magis ē puenit dīe semp genitus
q. semp generat. nec est silē. de hoc vñb est
et fuit. q. hoc vñb est significat p modū ge
tis. et iō ēē dum est. pfectum ē. sed hoc vñbz
generari penes hec inferiora p modū fieri
et q. in plurib⁹ hoc vñz ē q. aliqd dum fit si
hēt esse pfectum. iō nō est silē sibi rōnem in
telligentie. Item querit de hoc q. dicit.
ego hodie genui te. q. pōt intelligi de die q.
ex mīe natus est. Sed hoc nihil videt. q. hz
hanc generatiōē nō habuit patrem. s. tān
matrem. Rñ. dō. q. illud vñbum intelligē
dum est cāliter. sibi enim generatiōem ex
matre dī genuisse q. fecit generari. Similis
est expositio super illud. matth. iij. potens ē
de lapidib⁹ istis suscitā filios habiahē glo.
In hui⁹ rei testimoniū deus de sarra gēuit
filiū. i. fecit generari. Item queritur de
hoc q. dicit Origenes splendor aut nō semel
nascitur et desinit. Contra. si hoc silē re
ctum est. vt p filius non semel nascat. q. rñ
q. magis generatiō filij assilatur splendori
q. alijs rebus. maxime cū non genere. a lu
ce splendor nisi ad pñtiam corporis obie
cti. Et pterea filius dicitur lux. non ergo
splendor lucis. Rñ. dicendum q. genera
tio filij habet in se perfectam pformitatem.
coeternitatem. et equalitatem. et quia i crea
tura vna simul hec omnia non possumus i
uenire. ideo capimus ex multis. et ideo mul
tas res illi assimilamus. Quantū ergo
ad conformitatem. similis est generatiōi v
bi. q. est proles perfecte representans illum
a quo est. Quantum ad coeternitatem. si
milis est egressui splendoris a luce. in quo ē
coeuitas ppter lucis actualitatē. Quā
tum ad equalitatem similis est generatiōi
viuentis ex viuentē. qui generat omnino si
bi equalem. et sic diuersimode comparatur
a scis. Comparat igitur orig. ad egressū
splendoris. non quantum ad iteratiōis as
similationem. sed q. ad priuationem in

dermissionis siue interpolationis. Et nota qd differunt splendor, radius, et lumen: cum omnia dicant influentiam a luminoso, quia radius dicit emissionem secundum diametralem distantiam, lumen secundum circumferentiam. Unde quod tamen in profundum transparentis, splendor dicit repercussionem ad corpus transparentis tertium, et limitatum, sed tamen hic omni generis vocat splendor, et lumen egrediens a luce. Ad illud ergo quod obijciatur, quod filius est lux, dicendum quod lux habet in se naturam manifestandi, et ita respicit cognitionem et appropriatur filio, habet in se vim multiplicandi, siue generandi splendorem, et ita appropriatur patri. Item queritur de hoc quod dicit Hilarius, quod cum sacramento scientie sue ex eo nascitur. Videtur enim hoc quod pater secundum sacramentum scientie generat filium, ergo scientia est ratio generandi.

Respondeo dicendum quod Hilarius vocat hic sacramentum sacrum secretum, dicit autem filium nasci cum sacramento scientie, quod filij generatio non tantum sacra, sed etiam secreta est, non inquit deo secreta sed nobis, quod nos eam non comprehendimus, ipse vero per secrete nouit eam, ideo dicit, cum sacramento etc. Item queritur de hoc quod dicit, quod ex uiuo natum est, habet natiuitatis perfectum sine nouitate nature. Videtur enim falsum, quod puer nascitur de patre et matre uiuentibus, et tamen utrumque habet, scilicet imperfectionem et nouitatem. Respondeo ratio Hilarii sic patet per litteram sequentem: intelligit de uiuo per essentiam ubi enim est uiuens per essentiam non sit, ex enim uiuo uiuens sicut sit in uiuente per participationem, ubi non generatur uiuum ex uiuo nisi per non uiuum, ut patet, quia homo non generatur ex homine nisi mediante semine. Item queritur de hoc quod dicit neque ex deriuatione, sed ex uirtute natiuitas est. Videtur contrarium quia secundum Dionysium, et Anselmum, pater se habet ad filium et ad spiritum sanctum, ut fons et illi ut riuus, sed riuus est a fonte per deriuationem. Respondeo, quod natiuitas que est per deriuationem attenditur quantum ad transmutationem aliquam circa illud quod transmutatur, et ita dicit passionem quamdam ac per infirmitatem, sed uiuens quod est uita est actus purus, et ita pura uita in qua non est infirmitas, sed pura actualitas, et ideo uult

Hilarius dicit, quod pater generans est totus uita, et quod generat non est per passionem vel demutationem, que attendit in deriuatione sed per omnimodam uirtutem, ergo filius generatus est uirtus non per mutationem natus.

Item queritur de hoc quod dicit, Ubi pater actor est, ubi et natiuitas est. Videtur quod improprie dicit, quod auctoritas dicit calitatem sed hoc non recipitur in diuino, ergo, etc. Respondeo, quod auctoritas dicit quidam principalitatem siue auctoritatem in persona que nihil habet ab alio sed ab ipso deo, et ista auctoritas in patre est innascibilitas. Unde non dicit calitatem sed priuationem principij, et per hoc sumas principalitatem. Item querit de hoc quod dicit, Quod non ab eterno natum est, id est non eternum, etc. Et inuauit Hilarius hic tale argumentum. Si filius non est generatus siue natus ab eterno generatio eius non est eterna, et si hoc pater non generat ab eterno, ergo pater non est eternus, ergo qui de rogat eternitati filij, derogat eternitati patris. Sed ista ratio non uidetur valere, quia similiter ego arguam ex parte creatoris et creature. Sed creatura non est eterna, ergo non ab eterno creauit deus, et ita non est creator eternus.

Respondeo, quod non est simile sicut pater ex se quenti eius quod Hilarius supponit quod esse patrem sit, proprie proprius istius persone, ergo cum tale semper conueniat aut aliter res non habet esse perfectum, sequitur de necessitate aut filius est eternus. Aut pater non habet ab eterno esse perfectum, creare uero et si solius dei sit, tamen ratione connotati habet imperfectionem coniunctam, secundum quam non tantum impossibile, sed etiam non intelligibile est aliquid ab eterno creari. Item queritur de hoc quod dicit, sed seipsum demutare nascendo, quod secundum hoc, cum filius dei prius esset et postea ex uirgine natus, sic ergo esset mutatus. Respondeo, quod ipse Hilarius intelligit secundum eandem naturam secundum quam prius erat si enim secundum eandem naturam prius erat et postea natus est, necesse est quod secundum illam naturam mutatus sit, sed si secundum aliam oportet mutationem fieri in illa natura, sed non in persona: cum illa natura non dicat aliquid in persona, sed magis aliquid cum persona, unde nulla sit mutatio in alia natura.

Et x.

f. liij

Unc post filij eternitate de spu sco.
 qm deo donate. &c. Supra egit
 magr de gnatione filij hic agit de p
 cessione sps. f. Et qz gemina e pcessio sps
 f. eterna: & tpali. Primo agit de pcessioe
 eterna. Secdo de tpali. j. di. xij. p. erea no
 tandu qz gemina e pcessio sps. f. Et qm p
 ccessio eterna sps. f. triplr pot compari. f. ad
 psonam ad qua est. & a pncipio a quo e. & ad
 gnatione a qua differt. id hec pars hz tres.
 in quaz. Prima magr agit de processione
 sps. f. qm ad psonam q pcedit. In sa qz
 tum ad pncipiu a quo. j. di. xi. hic dd. e spm
 f. esse a pre & filio. In tertia vero agit de ip
 sa p compatione ad gnationem aqua distin
 guit. j. di. xij. post hec psiderandu est qz
 a talibz quales nos sumus. Itē pua pars q
 pmet pntem. di. hz qtuor. In pma dicit qz
 sps. f. pcedit vt amor: siue caritas vel dilectio
 & hoc pbat auctoritate Aug. In sa vero.
 qz hoc erat dubiu qz sps. f. caritas mouet
 qdem & soluit ibi. Et io querendu vtru de
 pater. In tertia vero solutem sua p auc
 toritate pfirmat. tuz qm ad distincioez q
 est per coem acceptioem & ppuam. tu etia qz
 tum ad veritate ibi. Plibz eni exmptio do
 ceri pot. &c. In qtra vero & vltima pdicte so
 lutio assignat roem ostendens qz sps. f. pro
 prie dicat caritas. cu caritas sit nome coe. &
 hoc ibi. hic notandu e qd ne sps. i. trinitate.

B euidencia eoz qz dnr de spu. f. in
 hac parte duo pncipalr queritur.

Primo q de mo pcedendi ipi sps
 f. Secdo de ppuitate ipius. Circa pmu
 qrunf tria. Primu est vtru in diuinis sit
 necesse ponere psonam pcedente p moduz
 liberalitatis. Secdm vtru sit necesse pone
 psonam pcedentem p modu amoris. Tertiū
 si sit necesse ponere psonam procedere per
 modum mutue caritatis.

Irca pimu: qz sit necesse ponere p
 sonam pcedente p modu liberalita
 tis. ostendit hoc mo. Perfection
 est dilectio mutua qz reuera: & pfectio: ad
 huc mutua coicata qz no coicata. qz talia. f.
 no coicata vt sape amorē libidinofuz. g. si in
 deo e suma dilectio & suma beatitudo. no est
 ibi psona q mutuo no amet. i. cui amor: mu
 tuus no coiceat. f. coicatio amoris mutui e p li
 beralitate. g. &c. Itē in his inferioribz ou

plr inuenit modz pcedendi: nobilr. f. p modu
 nature. & p modu voluntatis. Prmo mo ema
 nat filio a pre. so mo donu a dato: f. oē q
 nobilitatis e in creatura: est attribuendu do
 g. &c. Itē in deo est ponē nam & voluntate
 & sicut nam pscit secunditao. ita voluntates
 suma liberalitao. sed na pfecta secunditate p
 ducit psona aliam psona: g. pari rōne volun
 tao pfecta: liberalitate pducit psona: alia p
 sonam. & sic &c. Item oēs creature a deo
 pcedunt p cognitōem & voluntate. sed ante
 creaturaz pductione ponere fuit in diuis
 emanatōem verbi ab eterno: in quo p oia
 fienda disposuit. g. pari rōne necesse fuit ema
 nare psonam in qua oia veller & donaret. f.
 talia pcedit p modu liberalitatis. ergo. &c.

Contra. no est filio modus pcedendi siue
 exendi in creaturis respectu dei & in psonis
 nā creature sunt extrinsecus psonē vero in
 eēntia vnū. sed exitus creaturaz a deo est p
 modu liberalitatis. g. no est ponere psonam
 hoc mo pcedere. Item exiens p modum
 voluntatis ab aliquo: no assilaf in sba pdu
 centi nec equali: nec necessario pducit. sed p
 sona si pcedit in diuinis e in sba filio & in po
 testate eqlia. nec potēs ali se hfe. g. &c. Itē
 in his inferioribz no tñ sunt ista pncipalia
 notabilia. snā & voluntas. vey etia ratio siue
 operas p artem. g. si ponunt due psonē ibi
 duobz mois pcedētes. dz poni tertia q ter
 tio mo pcedat. f. illa no ponit. g. nec p modu
 voluntatis ponet aliā pari rōe. Itē qto
 plibz coicaf dilectio: tanto pfectior. qz oē bo
 nu in coe sductu pulcrius elucescit. g. no so
 lu e ponē tertiā psonā cui amor: coiceat pme
 & scde: f. et quartā cui amor coiceat tertiē. & sic
 in infinitū. f. h e impossibile in diuis vt oñsuz e
 sup. g. e stare in pma psona pcedēte. g. no e
 psona pcedēs p modu liberalitatis. R. dd.
 qz sicut pbatū ē: in diuis e ponē tertiā psonā
 pcedētes p modu liberalitatis. qz dō donuz. &
 rō hī e pfectio dilectiois. pfectio emanatiois
 & pfectio voluntatis q existēte liberalissima. n
 pot no pducē psonā. sicut nā existēte secun
 distima. no pot no pducē psonā. & h e rō p
 pua hī emanatiois. Ad illd. qz obijcit. in
 diuis: qz creature emanāt p modu liberalita
 tis dd. qz p modu liberalitatis emanare e du
 plr. Aut sicut volitū. Aut sicut rō volendi.
 siue sicut donatum. vel sicut rō donandi. pda

mo mo emanat creature q̄ sit extra. Secō
modo emanat tertia in trinitate psona. quia
rō volēdi et donādi ē intrinseca pfectissime
volūtati. Ad illud. q̄ obijcit. q̄ volūtas
nō h̄z p̄cipiū assilans: nec necessario ema
nans. dō. q̄ volūtas siue liberalitas. dupl̄
est p̄cipiū. Ano mō distinctū in nā et sic nō
assilat in s̄ba. Alio mō p̄comitāte nā. et sic i
s̄ba assilat. qm̄ igit psona sic pcedit p modū
liberalitatis. vt tñ p̄comitē nā: iō s̄ba i s̄ba
q̄uis ipse modus pcedēdi nō sit p modum
s̄lis. et sic p̄ illud. Ad illud. q̄ obijcit. q̄
nō: pcedit aliqua psona p modū rōnis. dō.
q̄ ois modus pducēdi nobilis ad istos du
os reducitur. Quia oē agens aut agit nālī.
Aut p voluntatē. agens enī p violentiā aut
p fortunā: est agēs imperfectū. et modus pducē
endi min⁹ nobil⁹. vñ rō nō: distinguit p nām
et voluntatē q̄rū admodū agendi. et iō nō ē
psona tali mō pcedens. S̄ tñ hoc nō vñ
plene soluere. q̄ nos distinguim⁹ in his cō
turiis egresus p modū liberalitatis ab egres
su p modum artis. Et p̄pterea. dō. q̄ p
cessus per modū liberalitatis ē dupl̄. Aut
sic rō liberalitatis siue ipsa liberalitas. Aut
sicut liberalit. factū. Sicut in arte. Aut sicut
ipsa ars siue rō artificēdi. aut sicut artificia.
tuz. Et p̄mo mō pōt cadere in psona diuina.
Sō mō nō. Et p̄mo mō pcedit filius q̄ est
verbū et ars plena oium rōnum viuētiuz.
sed iste mod⁹ emanādi nō distinguit a mō
emanādi p modū nature. q̄ emanat vt oio
s̄lis et p modū s̄litudinis. pfecte. Alius autē
modus nō pōt eē in diuinis q̄ duas psonas
necesse est cōicare in eadez nā et q̄ necesse ē
q̄ ois modus emanādi q̄ est in diuinis. sit per
modū nature p̄cipalr: vel illa p̄comitāte.
vñ cū p̄cessus per modū voluntatis possit
esse intrinsecus. sicut pcedit amor ab amā
te: p modū vero artis semp est extrinsecus i
q̄rūm hī iō impossibile ē q̄ cadat in deo
respectu psonē. sed cadit solū respectu crea
ture. Ad illud q̄ vltimo obijcit. si est po
nere tertiā psonam ob cōicatōem: pari rōne
et quartaz. dō. q̄ ois rō et nā p̄cordat q̄ non
fiat per plēs q̄ pōt sufficientissime fieri per
vnum. alioquin est ibi supfluz. Si ergo mu
tua dilectio nō pōt esse minus q̄ ad vnū.
et cōicatio illius mutue nō ad minus q̄rūm
ad vnū. et i vno ē mutua dilectio. et i altero

mutue dilectōis cōicatō pfectissime. cū vter
q̄ totū accipiat infinite. p̄ q̄ nō ē vltra pce
dere: sed ibi est stare. vñ ipsa eadē rō q̄ ponit
personaz plālitate aufert infinitatem et po
nit trinitatem.

Lōo querit vtrū i diuinis sit necesse
ponere psonā procedētes p modum
amoris siue caritatis. Et q̄ sic vñ.
Non ē pfecta cognitio sine dilectōe. ḡ nec p
fectum verbū s̄n amore. igitur nec perfecta
emanatō verbi sine emanatōe amoris. ḡ ne
cesse est ponē emanatōem p modū amoris.
ḡ. et c. Itē amor: est donuz in quo oia alia
dona donant. nihil enī proprie donat nisi
ex amore. si ḡ psona pcedit p modū liberali
tatis cū ipsa pcedat nō p aliud sed p se. ḡ p
modū amoris siue caritatis. Item ois et
sūma pfecto plālitate est i vnitare. ḡ et di
stinctionis in vnione. s̄ inter oēs vniones q̄
sunt inf̄ distātes. sūma et iocūdissima ē vnio
caritatis. si ḡ ē ibi distinctio ē vnio. et si vnio:
est caritatis emanatio. Itē sp̄s. s̄ in nobis
existēs et habitās facit nos s̄les illi sūme tri
nitati. sicut dicit dñs. Jo. xvij. vt sint vnuz
sicut et nos. sed sp̄s. s̄ in nobis existēs pducit
p̄mo amorē caritatis. ro. v. caritas dei dis
fusa ē in cor. nr̄is et c. ḡ necesse ē in illa sūma
trinitate reperiri p̄pus emanatōes carita
tis. S̄z. p̄pone diuine sunt ypostases p
fecte vt pater et filius. nullus aut amor dicit
ypostasis. sed eius p̄prietatē siue habitum. ḡ
nulla psona in diuinis pcedit p modū amoris
Itē amor: ē ei⁹ in quo regefcit affectus. ḡ
semp accipit vt in aliū tendēs. s̄ ois psona
est in se pfecte ens et distincta. ḡ nulla psona
pcedit p modū amoris. Itē nō ob aliud
ponit i diuinis emanatō p modū amoris nisi
q̄ p̄ amat filium. cū ḡ fili⁹ amet sp̄m. s̄ pari
rōne erit ponere vltioriē psonā emanātes
p modū amoris. et sic i infinitū. s̄ h̄ est incōue
niēs. ḡ. et c. Itē cū in nā intellectuali ex pre
potētie motiue sit accipē irascibilē q̄ respicit
honoriē sicut p̄cupiscibilē q̄ respicit amorē.
q̄ est q̄r in diuinis nō accipitur psona s̄z ac
tum irascibilis sicut fm̄ actus p̄cupiscibilis.
Item cum sint alie affectiones in anima.
vt gaudium. spes et huiusmodi q̄ soluz per
modum amoris procedit persona in diuinis
Si tu dicas q̄ amor non tenet rationes af
fectionis. tūc obicō quia sicut amor: diuinus

non est affectio. ita nec gaudiū. Item cuius
sint alij habitus in aīa importātes plemē-
tum cuiusmodi sunt. s. dona sps. s. vt intelle-
ctus. et sapiētia. q̄ magis pcedit psona p mo-
dum amoris q̄ p modū alterius habitus. q̄
si nō aliud. nec ille d̄z poni vt vi. R. d̄z.
q̄ sicut pbatuz est sup̄a. necesse est aliq̄z p-
sonam in diuis pcedere per modū liberali-
tatis et illā dicimus spm̄. s. hanc aut necesse ē
pcedere p modū amoris. q̄ si ponat in diui-
nis. pcessio p modū voluntatis. necesse ē q̄
inter oēs sit pma et nobilissima. Emanatio
aut per modū amoris ē huiusmōi q̄ p̄ si respi-
ciamus in aīa. affectō enī amoris est pma in-
ter oēs affectōes. et adit oīum aliaz sicut
ōndit Aug. in plūbus locis maxime in. xiiij.
de tri. Et ista affectō nobilissima ē inter oēs
qm̄ plus tenet de rōne liberalitatis. vñ hoc
est donū i quo oīa alia dona donant. et in q̄
psistunt omnes delitiae sbe intellectualis. vñ
nihil in creaturis est p̄siderare ita delitiosū
sicut amor ē mutuū. et sine amore nulle sunt
delitiae. pp̄ h̄ dicit p̄b̄ in ethi. q̄ amicitia. aut
est beatitudo. aut nō sine beatitudine. Si ḡ
emanatio est per modū liberalitatis in diui-
nis necesse fuit eē p̄maz et sumaz. et sic neces-
se fuit esse per modū amoris. Ad illud. ḡ
q̄ obijct. q̄ amor noīat habitū nō s̄bz. d̄z.
q̄ est loqui de amore rōe eius q̄ noīat. et sic
nō dicit s̄bam. vel rōe eius circa q̄ ponit. et
q̄ ponit in deo in quo nullū accōs sed tota
s̄ba est. iō nō dicit habitū vel pp̄rietatem. s̄
magis s̄bam. et cū dicat egressū dicit ypo-
thesin. siue psonā. s̄le d̄z. ē d̄zbo. Ad illud
q̄ obijct q̄ amor caritatis semp in aliū ren-
dit. et ita pcedit in aliū et nō stat in se. d̄z. q̄
pcedit in aliū est dupl̄r. Aut q̄ aliud respi-
cit vt obiectū. Aut q̄ in aliud tendit et recipi-
tur. Primo mō bñ puenit psonē in diuis. q̄
bñ puenit h̄re respectū ad aliam personā.
Vñ sps. s. est amor quo pater amat filiū. Si
aut dicatur tendere scōo mō sic non h̄z locū
in pposito. q̄ qm̄ ego amo alium. amor non
erit ame ita qd̄ recipiatur in alio. s̄ tñ a vo-
luntate procedit. et quia accōs est. ideo non
recedit. sed in voluntate subsistit. Sed in di-
uinis quia ypostesis est. ideo in se subsistit.

Ad illud. q̄ obijctur. q̄ filius filius amans
spm̄. s. producit aliam personam. d̄z. q̄ hoc
non tñ facit q̄ pater et filius producat aliaz

personā que est amor quo se amat. sed etiaz
qm̄ in eis voluntas ē secūdisima. Rato h̄i
dicitur infra. et illa non est in spū. s. nihilomi-
nus tñ potest dici q̄ status est in pmo amo-
re productio cū ille seipso amet et amet. non
oportet alium amorem produci sine aliaz p-
sonaz per modū amoris. Ad illud q̄ que-
ritur q̄re nō est emanatio q̄tum ad actū ira-
scibilis quidā s̄nt q̄ hec vis nō h̄z locū in
s̄ba pure spūali. tñ supposito q̄ sit in s̄ba in-
tellectuali adhuc actus eius nō competit p-
ductioni persone. tum q̄ sequitur naturalit̄
actum p̄cupiscibilis. ita enim est vindex le-
se p̄cupiscencie. vt dicit Basilius. tuz etiā q̄ ac-
tus eius consistit aut respectu superioris. et
hoc nō pōt esse vbi nihil est superius. Aut
respectu inferioris. et hoc similiter nō. quia
nulla est iferioritas ibi. respectu parit̄ s̄nt n̄
pōt esse in deo. q̄ sic est cū qdā discōuenien-
tia et victoriosa repulsioe. In personis autē
diuinis sumam vnionem et puenientia eē ne-
cesse est. Et si tu obicias q̄ non omnis ac-
tus irascibilis est respectu discōuenientia q̄
patet in spe. et q̄ in beatis habebit irascibi-
lis actum. d̄z. q̄ vel consistit respectu discō-
uenientia vincendi vel respectu ardui ag-
grediendi. et ita vel gradum vel discōueni-
entiam dicit. sed neutrum potest esse in per-
sonis diuinis. Ad illud. q̄ obijct. de alijs
affectibus et habitibus iam p̄ s̄bo. q̄ amor
est affectus intimus et primus et nobilissimus
q̄ origo oīum aliorum. ideo complectitur i
se totam nobilitatem emanationis per mo-
dum liberalitatis. ideo nulla psona debuit
emanare per modū alterius habitus cū ta-
lis modus non esset principalis.

Ertio queritur vtrū sit necesse po-
nere tertiā personā pcedētem p mo-
dum mutue caritatis et q̄ sic. vi. Jos.
xvii. Et sint vnū sic et nos. dñs orat et petit
discipulis vnitatem. nō nature s̄ dilectionis
per p̄formitatem ad illā sumam vnitatem. s̄ me-
bra xpi vniant per amorē mutuū. ḡ in diui-
nis est exēplar huiusmōi et sic. et c. Itē Je-
rony. sup̄ ps. xiiij. Sps. s. est amor quem h̄z
p̄r in filiū et filius in patrem. ḡ ē amor mutuū

Item rōne ostenditur hoc ipm̄. q̄ perfec-
tior est dilectio quādo est mutua. quia si nō
est mutua et altera parte claudicat. s̄ in illa
dilectioe est summa pfectō et nulla claudicatio

ergo. &c. Item q nō auat vicissim amā-
rem se recte & liberali. aut est iniquus. aut in-
gratus. cu; ergo in diuinis nulla sit iniquitas
nulla ingraticudo. necesse est ibi eē amorem
mutuū. Cōtra. Si est amor: mutu⁹ ḡ filij i
patrem & p̄is in filiū. ḡ pater aliqd recipit
a filio. q absurd⁹ est. Itē qui amat amā-
rem facit q d; q; hoc est debitū q rep̄edē-
dum est. ḡ si est in diuiso amor: mutuus ḡ est
debitus. ḡ nō liberalissim⁹ q absurdum est

Item nullus amor mutuus: est amor vni-
cus. hec per se nota ē. ḡ si sp̄s. s. est amor mu-
tuus nō est amor vnicus. Item si ē amor
mutuus. ergo est amor patris ad filiū. sed
iste vt dicit Ricard⁹ est amor: gratuitus. s. fr̄
erit filij ad patrē. & iste vt ipse dicit est amor:
debitus. ḡ si tertia p̄sona pcedit p modum
amoris gratuiti & obiti. ḡ ē amor ex vtroq; p
mixtus. nō ḡ amor: pur⁹: & itē cū iste amor:
sit filiū. vt q filij sit sp̄s. s. q; vt dicit Ric.
in filio est amor ex vtroq; p̄mixtus. R. dō
q cū amor: p̄fectionē dilectionis. & vniōis
& rectitudinis hēat ex mutabilitate. aut non
ē ponere personam in diuinis pcedere per
modū amoris. aut si pcedit. pcedit per mo-
dū mutue caritatis. Ad illud ḡ q obijcit
incōtrariū q tunc filiū aliqd dat patri. dō.
q ex b q amans p amorē tendit in amatus
nihil dat ei. aliqñ nos dam⁹ aliqd deo cū
ip̄s amamus. Ad illud. q obijcit. q amor:
mutu⁹ est debitus. dō. q debitus ē q; rec⁹
sed tñ amor: non p̄siderat debitum. vñ qstū
cunq; debeat dum tñ debitum non atten-
datur. nō minuit rō liberalitatis. imo osten-
ditur rō rectitudinis. Ad illud. q obijcit.
Si mutuus. nō vnicus. dō. q verum est in
amantib⁹ quoz affectus sunt diuersi. nō sic
est in deo. Ad illud q obijcit. q n amor:
purus. dō. q ex vtraq; parte liberalis ē. &
ideo oīo purus. Et q dicit Ric. q est amor:
debitus & gratuitus. dō. q iste conditiones
non dñt modum amandi circa amorem: sed
dicunt modum emanandi siue originiū cir-
ca personas.

Secundo principaliter queritur de
secunda parte. s. de proprietate sp̄s.
s. Et circa hoc qruntur tria. Pri-
mo queritur vtrum amor siue caritas sit p-
prius spiritus. s. Secōdo vtrū sp̄s. s. sit pprie
nexus. Tercio vtrum spiritus. s. pprie

sit spiritus.

Itēa p̄mū. q caritas sit pprium sp̄s
s. sic ostenditur Aug. xv. de trinita-
te. Sicut in illa trinitate nō solū sp̄s
s. est sp̄s. sed tñ pprie dicit sp̄s. s. ita q̄uis p̄
sit caritas. & fili⁹ caritas. tñ pprie caritas dī
illa persona. sicut pprie dī sp̄s. s. Item
hoc ip̄m ostendit per eundē super. p̄ma. ca.
30. vbi intēdit pprietatem sp̄s. s. inuenire:
& ad hoc perducit sermonem qd sp̄s. s. est ca-
ritas. Item rōne ostenditur illud idē. q;
illud est pprie ppriū persone: q dicit mo-
dum emanandi ipsius. sed amor ē huiusmodi
vt probatū est. ergo. &c. Itē sicut verbu
se h; ad filiū. ita amor: ad sp̄m. s. sed verbū
est pprium filij. ergo & amor: pprium sp̄s. s.

Cōtra. Aug. xv. de tri. pater est caritas.
& fili⁹ est caritas & sp̄s. s. caritas. & simul oēs
tres vna caritas. ergo caritas non dicit pro-
prie de sp̄s. s. Item amor: nō procedit alr
q; amando. ergo cum amor: de necessitate i
sit amanti. & pater & filiū. amādo producāt
sp̄m. s. impossibile vñ q ei conueniat pprie.
Aut ergo sp̄s. s. non est p̄sona. aut nō ē amor
pprie. siue non procedit per modū amoris.

Item sicut se habet sapientia ad filiū.
ita amor: ad spiritum. s. sed. sapientia non est
filij pprium imo appropiatum solum. er-
go & amor: similiter sp̄s. s. ergo. &c. Item
omne q dicitur pprie importat aliquam
relationem. ergo si amor: pprie dī impor-
tat ergo relationem. quero ad quid. aut ad
amantem. aut ad amatum. si ad amantem.
ergo amans non est amor. similiter si ad a-
matum. tunc ergo spiritus. s. aut non ama-
ret aut nō amaretur. hoc aut est impossibile.

R. dō. q dilectio in diuinis potest accipi
& accipitur necessario. essentialit. notionalit.
& personalit. Essentialiter q; qlib; diligit.
se. notionaliter vero. q; pater & fili⁹ p̄cordāt
in spirando sp̄m. s. que p̄cordia. amor: siue di-
lectio est. p̄sonalit. vero. q; ille q; pducit per
modū p̄fecte liberalitatis. nō potest esse nisi
amor siue dilectio. vñ essentialit. dictum di-
cit complacentiam. notionaliter vero p̄cor-
diam in spirando. personalit. processus in il-
la cōcordia. huius autem exemplum potest
pōi i amorē creato. q sp̄s. s. & sp̄s. s. se diligūt
Nā diligūt se amor sociali ad p̄uincēdū. Si
ligunt se vltimus amorē coniugali ad pro-

tem percreandū. et illa si produceretur ex sola concordie voluntate amor esset. nunc vero est amatus. nisi dicatur amor per emphaticum modum loquendi. In divinis vero vere et ppe amor est hñs rōnem amoris. et ipostasis. Amoris pp hoc qd ex voluntate liberalissima. pmo pcedit p modū perfecte liberalitatis. ipostasis. q: cū distinguat a pducēte et nō possit distingui essentialiter distinguif personali. nō sic aut ē in amore creato. Et ex hoc p illud qd obf. pmo et hō cū dī qd est pprietas amantiū siue pducētiū. q: accipitur notionalit. nam put ab eis pcedit. nō pōt esse pprietas sed psona distincta. An nō oio est silio pcessus amoris creati. amor i increato. q: hic est pprietas. ibi ipostasis et sba. Ad illud qd obf. de sapientia. dd. qd nō ē silio. q: sapia nō dicit respectū ad aliū. et iō semp de se dī ad se. et est essentialē nisi appropiet. sed amor respectū dicit ad eos qui amore necunt. vñ sicut vbum est pprium filij nō appropiatū q: pnotat respectum ad dicentē. sic ē amor siue caritas. nō tñ est appropiatū. vñ etiā ppuz spūs. f. Et sicut filius pcedit a pte p modū ubi. ita spūs. f. p modū amoris et ex hoc sequitur sicut melius patebit infra. qd hoc bñ ad mittit pater et filiū dū gunt se spūs. f. nō autē qd p sit sapiens sapia genita. Ad illud qd ultimo obf. ad quid dicit respectū. dd. qd ad amantes. fm qd hoc qd ē amātes tenet notionaliter sicut pñctū est. Anō enī mō diligere se idem ē qd pcedit spirare. hoc mō spūs. f. nō ē amās q: nō spirat. ipse aut obijcit de essentialē. qd nō dicit egressum ab amāte sed solū dicit cōplacētiā voluntatis qz qlibet amat et amatur.

Ecūdo querit vtz spūs. f. pprie sit nex⁹ vel vnitas aboz. Et qd sic. vñ hoc mō. Aug. vij. de tri. nō est aliqd duoz quo vterqz coniungitur. sed coniungitur nex⁹. qd nex⁹ nō est aliqd duoz. qd est tertia persona pprie. Itē amor in creaturis est nex⁹ sed sicut pbatum est. spūs. f. ē amor perfectissim⁹. ergo. et ē. Qd aut amor sit nex⁹ p p dīo dicentem. Amor ē siue diuin⁹ siue intellectualē: vñitiū dicim⁹ dīutē. Item spūs. f. fm grēcos pcedit a patre in filium. fm latinos a pte et filio. s. quocūqz istorum mōz pcedit vniūf in spūs. f. p et filius sed

ille in quo vniūf ē nex⁹ amoz. qd spūs. f. est nex⁹. Itē aut spūs. pñs est spūs. filij. aut nō. Si nō. qd cū nemo sciat qd sunt in hōie nisi spūs. eius qd est in illo sicut dicit apls. pater nō nouit voluntatē filij. nec fili⁹ patris. qd si idem ē amoz spūs. i spūs. vniūf. Cōtra nō ē nex⁹ nisi sēpatoz qd enī nō sūt sēpara nō indigent aliquo pñectere. sed p nō est sēparatus a filio nec ecōuerso. qd fili⁹ in pte. et p i filio. qd ē. Itē nex⁹ ē in quo duo aliqz vniūf. sed p et filius nō pueniūt in psona. qd nulla psona est nex⁹ pñs et filij. Itē necti dñr illa qd pueniūt in aliquo in quo vniūf. Si ergo fili⁹ et spūs. f. originaliter pueniūt in pte. ergo pater est nex⁹ filij et spūs. f. nō ē spūs. f. est nex⁹. Itē nex⁹ dī q: nectit. aut q: nectit. Si ergo spūs. f. ē nex⁹. aut ergo q: nectit. aut q: nectit. nō q: nectit. q: tunc sibi alia psona ēēt nex⁹. sibi pater ēēt nex⁹. sed q: nectit patrem et filiū. ergo dat aliqd pñ et filio. sed hoc est incōueniēs. qd ē. Rñ. dd. qd nex⁹ pprie dī de spūs. f. siue vnitas amoz. rō aut hī est. qd p et fili⁹ cōdicant in vno spūs. et iō amoz est vnitas. Et rursum ille spūs. est amor. et iō cōdicant in eo vt in vno amore. et q: amor ppriūf nex⁹ ē. iō et spūs. f. ppe nex⁹ est. q: amor mutuos. est amor vnic⁹ et sbanificus. Ad illud ergo qd obf. in cōtrariū qd nō est nex⁹ nisi sēpatoz. dd. qd sēpatio dī tripliciter. Scdm distantiam et sic dī sēpatio localis. Et fm dīam. et sic dī sēpatio sbalis. Et fm dīas pprietatis relatione. et sic nō dī sēpatio ppe sed distinctio. et quoz hōz mōz ptingit esse nex⁹. Quia ergo pater et filius sūt distincti. iō recte dñr pñecti. Ad illud qd obf. qd nex⁹ est i quo aliqui duo pueniūt. dd. qd ē pñctia cēntial. et est pñctia originis. Et nex⁹ vtroqz mō pōt esse et qz vñ pater et filius nō pueniant formaliter in persona vna tamen originaliter pueniunt q: vna persona oritur ab vtraqz vno et eodē mō. Ad illud qd obijcit. qd filius et spūs. sanctus conueniunt in patre. dicendum qd conuenientia originis dicitur dupliciter. Aut quia oriuntur ab vno aut quia ab eis oritur vnus. si quia ab vno sic non dicitur nex⁹. quia nex⁹ est vnio consequens distinctionem. Sed vnitas in origine antecedit distinctionem. Si vero quia vnus oritur. Sic cum ibi sit vñ

distinatio et pñs vnlo: ppriissime est nexu:
et sic est in patre et filio: respectu sps. s. Ali-
ter tñ pñt dici qd nō est filius: qz filius et sps. s.
nō eodem mō pducuntur a patre. s. pat et fi-
lius eodē mō spirant spm. s. Et iterū qz: con-
uenientia pñs et filij est in spū. s. vt in amore
cuius ē necere. nō sic pueniunt filius et sps.
s. in patre. Ad illud qd obijciat. qd nexu-
s dñ aut qz necit et c. dñ. qd quedā sunt verba
que i voce actiua significāt passionē: vt ver-
ba ad sensum pñtētia. vt video. audio et pñ-
milia. qdam que i voce actiua significāt ac-
tionem. vt facio et percuto. Silr in passina.
dñ. igitur qd hoc qd est necere. cū necere dñ-
catur sps qz ab vtroqz pcedit: recte i voce
actiua significat passionē: et in passiua actio-
nez. et iō nō significatur qd aliqd det patri et
filio: sed qd magis recipiat.

Etio et ultimo querit. vtrū sps. s. p-
prie sit sps. Et qd sic. vt hoc modo.

Quia pñs sps. s. isto noie propriis-
sime designat qd dicitur sps. sed hoc nomen
sanctus nō coartat hoc qd est sps: cū sit eque
cōe. ergo sps. s. dñ pprie illa pñs. Item
sps dñc qd spiratur. sed qd spirat nō genera-
tur. nec ecōuerso. ergo cū spirari nō pueniat
patri nec filio. ergo pñt spiritui scō. Itē
hoīes pcordeos in vno malo dicunt conspi-
ratores. nō qz idem cogitēt: sed qz idem ma-
lum appetūt: et ad idē malū vnus omnū est
colligatus affectus. ergo cū pspiratio a spi-
ratione veniat: nō dñ spirari nisi amor. ergo
nec sps dñ nñi amor. ergo et c. Contra. sps
est deus: et eos q adorāt eū in spiritu et veri-
tate oportet adorare. Jo. iij. Sed tota trini-
tas ē adorāda: ergo tota trinitas ē sps. hoc
ipm dñc Aug. Item ratione ostendit il-
lud idē sic. Sps diuidit ptra corpus: ergo
qd nō est corpus est sps: ergo est nomē abso-
lutum nō relatū. ergo et c. Item sps. Aut
dñ a spūalitate. Aut a spiratōe. Si a spūali-
tate. sic diuidit ptra corpus: et pstat qd toti
pueniat trinitati. Si a spiratōe. contra. spi-
rare actiue dictū toti puenit trinitati: qz to-
ta trinitas dñ inspirare. s. actiue dictum nō
dñ relatiue. nec passiue. Itē fm qd dñc a
spiratione: vt qd magis pprie pueniat filio.
et hoc pz per auctoritatem Job. xxij. Inspi-
ratio omnipotentis dat intelligentiam. sed
hec appropriatur filio. ergo et c. Item spi-

ratio est actus naturalis: s. solus filius pce-
dit per modū nature: ergo solus filius spirat

Et dñ. qd hoc nomē sps reperit in corpo-
ribus. in substantijs rōnalib⁹. et in deo. Et li-
cet in deo sit ppriissime: qz ppriissime est in
eo spūalitas. et spiratio. tñ rō cognoscendi et
dicendi tanqz a posteriori: incipit a sba cor-
porali. In substantia autē cōporali: sps dñ du-
pliciter. Aut a spūalitate ptra corpulentia:
et sic dñ absolute. et vocatur sps corpus sub-
tile. sicut accipit in li. de dñ sps et anie. Aut
a spiratōe. et sic sps dñ flatus. sic accipit Cri-
sostom⁹. Jo. iij. Sps vbi vlt spirat. Et i sps.
Ignis grando sps. et c. Scōz hunc dupli-
cem modū accipit in sba spūali. siue rōnali.
Aut a spūalitate ptra corporeitatem. et sic sba
rōnalis vel eis potētia interior dñ sps. eccl.
iij. Quis nouit si sps filioz. et c. Aut a spira-
tione. et sic affectus vel amor dñ sps. et rati-
onabilius ē: qz actus spiratōis in corpore: est ac-
tus internus. actus pñuus. actus viuific⁹.
et habēs originem a calore. qz igit egressus
amoris vt amor est: venit ab intrinseco: et
amor est actus viuific⁹: qz amor est vita. et
iterū amor ē actus pñu⁹. qz pñue dñ red-
di amor: et tūc est pfect⁹. qñ homo sic amat
Rursus est calor spūalis. ideo solus amor
dñ spūaliter spirari. et sic accipit pñe thesa.
vlt. Et integer sps. et c. Scōm hunc dupli-
cem modū accipit in diuinio. Nam fm qd sps
dñ a spūalitate sic puenit toti trinitati. nā to-
ta trinitas caret corporeitate et malitate. et
sic est nomē absolutū. Jo. iij. Sps est deus.
Scōm qd dñ a spiratōe: sic puenit illi soli p-
sone que pcedit et amor rōne iā dicta. spi-
rat enim in spūalib⁹ solius est amoris. Et
qm amor pñt spirari recte et ordinare. et sic ē
pñus. vel indirecte et immūde. et sic est ubi
dinofus. iō pñs illa que est amor nō tñ dñ
sps: sed sba. s. non sic filius dñ sanctus: qz ge-
neratio ē motus nālis: circa qz nō attēditur
sanctitas vel puritas: sicut attenditur circa
amorem voluntatis. Ad illud qd obijciat: qd
spirare est toti⁹ trinitatis. dñ. qd spirare dñ
dupl. Vno mō idē est spirare qd spm. pdu-
cere. et sic nō puenit toti trinitati. Alio mō
spirare idē est qd inspirare. et sic puenit toti
trinitati. qz inspirare dñc effectum spiritus
qz est a tota trinitate. dñ enim inspirari quā-
do in spūu nostro spūaliter immittitur

sue cognitio. sue affectio. Ad illud quod obij-
citur. quod est motus naturalis. dicitur. quod sic est in corpo-
ralibus que inspirant propter nature indignitatem
sed non sic in spiritualibus substantiis que spirant ex
liberalitate voluntatis. unde ratio habet non transfer-
tur. sed ratione aliarum proprietatum.

Item pre ista sunt dubitationes circa istas.
et primo dicitur hoc quod dicitur. quod spiritus sanctus est amor
patris. siue caritas. siue dilectio. quod
ergo utrum caritas et dilectio differant. Et
quod sic videtur per ysidorum dicentem. Amor est ratio-
nalis. et irrationalis. dilectio rationalis tantum. Sed
contra. Dionysius. de divinis nominibus. cap. iij. ubi vi-
dentur theologi credere quod dicere dilectionis et
amoris nomine. et ibidem reprehendit distinguere
res. dicens quod faciunt vi in leuibus sonis. qua
si nos non possumus quatuor pro his duobus et pa-
triam per natale solum significare. Respondetur. Alii
qui voluerunt dicere quod differant. quia dilectio dicitur il-
la proprie que est ex voluntate ordinata. sed
amor est affectio libidinosa. Sed hec distinc-
tio est contra Dionysium. et contra Augustinum super Iobem
et contra canonem sacre scripture. quia dicitur pri-
mo quod sicut a petro. Symon iobis diligis me
et postea dicit. amas me. et ita per eodem acci-
piunt. et hanc dicitur reprehendit Dionysius.
Unde tamen nihilominus aliqui dicitur assignari. quod
uis enim de una et eadem possint dici affectio
ne tamen alia et alia ratione. Amor enim dicitur affec-
tus ad adhesionem respectu amari. unde Diony-
sius. Amor est mutuum dicimus. dilectio vero
ultra hoc addit electionem. unde dilectio ex di-
uersis electio. unde canon. viij. dilectus meus ele-
ctus ex multis. Caritas autem ultra illa ad-
dit magnam affectionem. carum enim dicitur illud.
quod magni precij estimatur. secundum quod apostolus in epistola
sua vocat fideles carissimos. i. the. iij. Item
dubitat de hoc quod dicitur. proprie verbum dei.
et dei sapientia dicitur. quia aut accipitur pro-
prie quia soli conuenit. Aut proprie quia ap-
propriate. Si quia soli. hoc falsum est. quia sa-
pientia nullomodo. dicitur proprietatem perso-
nalem. Si proprie quia appropriate. hoc ni-
hil facit ad propositum. quia magister vult
inquirere proprietatem spiritus. si non ap-
propriatum. et iterum. caritas videtur ma-
gis appropriari patri. secundum quod dicitur in illa. p-
sa. caritas pater est. Item hoc videtur per
Ricardum. quia amor gratuitus est in patre. In
spiritu sancto debitus. In filio ex utroque p-

mitus. ergo cum caritas dicatur amoris gra-
tuitum debet ergo appropriari patri. Respondetur.
dicitur. quod non est omnimoda similitudo sed in
est similitudo nam cum potest appropriari. ma-
nente unitate vocis vel significationis. po-
test sicut aliquod nomen simul dici per proprie-
tatem. et per essentiam manente unitate vo-
cis et significationis. et tamen de se et ceteris. et tale est
hoc nomen caritas. Aliter potest dici. quod
caritas est ceteris. et proprium. et appropriatum. et
Augustinus primo ostendit quod est appropriatum per
similitudinem ad sapientiam. et post ostendit quod
vere proprie. item nunc quod incepimus ostendere.
et ceteris. An ex hac auctoritate. non habet quod cari-
tas sit proprium. sed solum quod appropriatum.
sed tamen ex alijs verbis Augustini habet quod caritas
non solum est appropriatum. sed etiam proprie
proprium spiritus sancti. Ad illud. quod obijcit. quod cari-
tas appropriatur patri. dicitur. quod caritas habet du-
plicem compatem ad virtutes alias. Com-
paratur enim ut mater ut dicit Ambrosius. Co-
paratur ut vinculum ut dicit apostolus. cor. iij. cari-
tas est vinculum perfectionis ratione primi ap-
propriatur patri. ratione secundi spiritui sancto. Ad illud.
quod obijcitur. de Ricardo. dicitur. quod gratuitum
non dicitur proprietatem amoris siue amandi. sed
proprietatem persone. quod datur et non recipit. Item quod
dicitur de hoc quod dicitur. quod spiritus sanctus est dilectio. quod pater
et filius se inuicem et nos diligunt. quod si utrumque pater
et filius diligunt nos spiritus sanctus. utrum enim diligant
se spiritus sancto. quod dicitur. di. xxij. ubi ista quodam sp-
litter mouet. Sed prima visio. falsa et impropria.
cum enim dicitur pater et filius diligunt nos et ceteris. stat quod
verbum diligendi tenet essentialiter. sed si diligunt
spiritus sanctus. sunt spiritus sancti. Et iterum dicit Augustinus. quod hoc
nullomodo procedit pater diligere se spiritus sancto. quia di-
ligere tenet essentialiter. sed sicut in proposito.

Respondetur. quidam dicunt quod absque ille exponitur per
hanc propositionem. p. cum accusativo. i. per spiritum sanctum.
et regula est quod hec propositio per cum verbis
transitiuis dicitur sub auctoritate cum absolu-
tis. vero auctoritate. unde cum diligere sit transiti-
uum sensus est quod pater et filius diligunt nos per
spiritum sanctum. quasi dicat. pater operatur per filium. Sed
hec expositio non videtur puenire. quia sicut posset
dici. pater et filius puniunt siue odium nos spiritus
sancti. quod non vult dicere Augustinus. Et propterea no-
tandum quod diligere. Aliqui tenent pure essen-
tialiter. ut cum dicitur pater diligere se. aliqui
pure notionaliter. ut cum dicitur pater et filius di-

Ungunt se spū. sicut patet. aliqui partiz cēn-
tialiter partiz notialiter. sicut cū dī diligunt
nos spū. s. et hoc patet qz idē est. patrē et filiū
diligere nos spū. s. qz spm. s. nobis mittere si-
ue inspirare. mittere aut siue inspirare ipo-
tat actum notōale. et cēntiale qz sensus ē.
qđ spm. pducunt. et donū eius nobis conse-
runt. vñ dicit simul spū. s. pductionem et grē
collatōem. Et qđuis respectu actus cēn-
tialis nō recipiatur hitudo ablatiui recipif
mī rōe notōnis sicut et hec. pī dicit se suo ver-
bo dicit etiā creaturas verbo. sili modo itel-
ligendum ē in pposito. Item qritur de h
qz dicit. siue enim sit vnitas amboz siue san-
ctitas. qđ dicat p hoc nomen vnitas. qz aut
vnitas dīc vnitatē cēntialē. aut notōalē. aut
psonalē. nō cēntialē. qz tūc nō ēēt amboz s
trium. nō notōnalē. qz spū. s. nō est cōis spi-
ratio. nō psonalem. qz pater et filius nō sunt
vnū in psona. Item querit quōd hec disti-
guat. vnitas. scitas. caritas. R. dō. qz vni-
tas psonaliter tenet. sed attendendū qz vni-
tas aliquoz dī dupliciter. Aut qua aliqui
sunt vnum. et sic patris et filij nō est vnitas p-
sonalis. Aut qua aliq sunt vniti. et sic pī et fi-
lius vnica psona vniunt sicut psona. spū.
s. qui est amor et vinculū necrens. Ad illd
qz querit. quōd differunt illa tria. dō. qz vnū
illōz addit supra alterum. Nā vnitas dicit
pditionem omnis amoris. qđum ois amor
est vis vnitiua. Sanctitas dicit pditionē
amoris casti et libidinosis qz nō ē pur. Ca-
ritas dicit pditionē amoris pīcipui. Iō eis
caritas dī: qz est amor inestimabilis hōis car-
rum amari. Itē querit de hoc qz dicit. si
vterqz non participatione. sed essentia sua
seruantes vnitatem spū. videtur enim non
bene dīe. qz suare vnitatem spiritus. est p-
ducere spm. s. qz hīc hoc. pater et filius sua es-
sentia spm. s. pducunt. et ita videtur essentia
spirare. Item videtur etiam falsum qz dī
non participatione qz pater et filius partici-
patione spirationis seruant vnitatem. R.
dō. qz Aug. vult ostendere duplicem modū
vnitatis esse inter patrem et filium. qui ē in-
ter membra xpi. s. nature. et voluntatis. sed
differenter. quia in nobis est vnitas nature
per participationem vnius cōis essentie. s
non sumus ipa essentia. pater enim et filius
non participant essentiam. quasi diuersum

imo sunt ipa essentia. Similit in nobis ē cō-
formitas voluntatis per donum dei qz vnit
nos. se et pater et filiū vniuntur non dono ac-
cepto ab alio sed spiritu proprio. et sic pater
R. dō. Item queritur de ratione Aug. quia
enim cōis est ambobus. id vocatur ipe pro-
prie. et c. qz ambo cōiter. ergo hīc hoc pari-
ratione. spiritus. s. dicitur deus proprie cum
deus sit cōe ambobus. R. dō qz equiuo-
catio est in cōitate. nam Aug. non vocat cō-
mune qz est in pluribus et de pluribus. s. qz
est a pluribus. et ita cōmune dicitur magis
a cōione qz. a. cōitate vt fiat vis in verbo sic
sit inter vnionem et vnitatem. Et qm carit-
tas non tūc dicit cōitatem qz in pluribus. s
cōionem per vnitatem distinctoz ideo qz
uis dicatur essentialiter. potest tamen nihil
ominus dici personaliter.

Bi. rj.

De dō. est spiritum. s. esse a patre
et filio. Supra egit magister de p-
cessione spū. s. in comparatiōe ad
ipm procedentes. hec est hā para-
in qz agit de eadē. in pparatiōe ad pncipiū a
quo. Et diuidit h pō i duas ptes. In pma
ōndit qz spū. s. pcedit a pīe et filio. In hā def-
miat qīr. pcedit ab eis i di. xij. Itē qīr cum
spū. s. pcedat a pīe et filio. Pōia itē pō hz
qīr quōd pīculao. In pma ōndit magī p mltas
auētes qz pcedit a pīe et filio. In hā vō ē. p-
rōes grecoz ōndit qz a solo pīe. ibi. Brei-
tū ōnt spm. scm mī. pcedē a pīe. In tertia auc-
toritates et rōes grecoz soluit et determinat.
ibi. Nos aut illa vba determinam. In qīta
ōndit confessionem fidei grecorum implici-
te continere nostram. ibi. Sciēdum tū est qz
greci pīentur.

Intelligentia hō pīo duo pncipiū
qīr. Pīo qīr d pcessiōe spū. s.
qđum ad pncipiū. et qīr vtrū spū. s. pcedat
a pīe et filio. Scđo vtrū pcedat a pīe et fi-
lio in qđrū sūt vnū. aut in qđrū sūt differētes
Quod aut solum a pīe pcedat. pbat
greci. rōe: et auctoritate. Rōne sic.
Emanatio spū. s. est pcessiō. sed p-
cessiō est motus ab vno in aliū. ergo si rec-
te est processio in diuinis spiritus. s. eterna
pcessiōe procedit ab vno in aliū. Si g pce-
dit a filio. aut procedit i patrē. aut i aliā pso-
nā. nō in patrē. qz pater nihil accipit a filio.

nec aliam psonam. cū nō sit dare quartā. g
nō pcedit a filio. Item alia rōe sic. qz sps
s. pcedit p modū spirationis. sicut verbum
p modū locutionis. s. ita videmus in creatu
ris qz exirus locutōis nō pcedit spiratōz nec
egressus sps est a verbo. g nec i diuinis sps
s. a filio. Itē sps. s. vt oēs dñt. pcedit per
modū nexus. sed nexus tenet rōem mediū. s.
si pcederet a prē z filio teneret rōnem tertij
z extremi nō mediū. nō g pcedit a prē z filio
sed potius a patre in filiū. Itē sps. s. pce
dit a prē. aut sufficient. aut nō. s. nō sufficien
ter z plene. g pater est iperfectus in spirado
si sufficienter. g superflūū est fieri p duo qz p
fieri p vnū sufficient. g si a filio pcedit cū p
cedat a prē. in illa sūma trinitate ē superflui
tas. qz absurdū est. Item hoc ipm nitūtur
greci oñdere p auctoritatē. sed nō possunt per
sacre scripture introductionē. iō arguūt per
pauatōes. In euāgelio z maxie in euāgelio
Iohis z ep̄is integre traditnr nra fides. sed
in nullo dñt qz sps. s. pcedat nisi a prē tm̄. Jo
xvj. spm̄ veritatis qz a prē pcedit. g aut euā
gelia fidē insufficient docēt. aut sps. s. tm̄ p
cedit a patre. Itē in q̄tuor cōcilijs apud
grecos celebratis. vbi a patrib⁹ fides ē suf
ficienter explicata. dñt qz sps. s. pcedit a prē
z nihil dñt de filio. g si deus sufficienter illis fi
dem reuelauit. ergo. zc. Itē hunc errorē
mūire nitunt p doctores q nō solū apud
eos. sed etiā apud nos celebres sunt. Et
p̄mo p Grego. nazanzenū q. dñt theologus
filius z sps. s. geminus p̄is radius: vsqz ad
nos mīserūt claritatem suā. ergo exeūt a pa
tre vt duo radij. Et dionysij⁹ etiā dicit in li
bro de diuis nominib⁹. Ex immālī z in par
tibili bono: cordialia exorta sūt lumina. loqz
de patre. ergo exeūt vt lumina. s. talia sic se
habēt qz vnum non est ab altero. ergo. zc.
Item Damas. exp̄ssius. Sp̄m̄. s. ex prē di
cim⁹. z spm̄ p̄is noiāmus. spm̄ vero sc̄m̄ ex
filio nō dicim⁹. z tm̄ spm̄ filij noiā⁹. Itē
si latini hoc cognouerūt. aut fuit hoc scrip
ture auctoritate. aut p̄dicatōe. aut rōne. aut
reuelatōe. Scripture auctoritate nō: qz ean
dem per oia scripturā habēt greci. Silt. nec
p̄dicatione. qz idē docto: grecoz qz latino.
rum: qz eis fidē p̄fecte tradidit. s. Paul⁹ apl.
Si: rōne. sed rōe nō sufficit affirmare aliqd
in his q sunt fidei. Uñ Dionysij⁹ z Damas.

dicūt. qz nihil est dicendū nec cogitandū de
illa sūma trinitate: p̄ter id qz nos sacra elo
quia docuerūt. z Iero. nihil credat nisi nī
li p̄firmāuero p nouū vel per vetus testm̄.
Si reuelatōe. querit cui facit reuelatuz. z
cū deus velit oēs hoies saluos fieri: quare
hoc nō reuelauit grecis. z itez quō p̄stat qz
hoc fuerit a deo. Contrariū arguit rōne
ostēsiua. sic. sps. s. fm̄ omēs fideles. pcedit vt
donū: sicut ex multis scripture locis p̄batur
Et itez. omnes tā greci qz latini dicūt spm̄
sc̄m̄: a filio nobis donari. ergo oēs pcedunt
pcedere ab vtroqz cū nō detur nisi a quo p
cedit. Item sps. s. fm̄ oēs z sicut sup: a oñ
sum est pcedit vt amor. sed amare nō n̄h est
p̄is: sed etiā filij. vñ z per oia amat filius sic
z p̄r. ergo si a patre amāte. pcedit amor: ea
dem rōne a filio. Itē sps. s. fm̄ oēs pcedit
vt nexus. sed p̄fectio: nexus est qz ab vtroqz
extremo. pcedit: qz qui ab altero. ergo si sps
s. est nexus p̄fectissimus: nō solū a patre p
cedit: sed etiā a filio. Itē hoc ipm oñdiur
rōne ducere ad impossibile sic. Omnis di
stinctio psonarum in diuis: attendit fm̄ rela
tionem z originē. ergo si sps. s. nō pcedit a fi
lio: nec ecōuerso: nulla est ibi origo. ergo nul
la est ibi mutua relatio. ergo nec distinctio.
Item maior germanitas ē inter duos qñ
vnus pcedit ab altero. z ambo a tertio. qz
si vnus nihil hēat ab altero: hoc est p se no
tum. ergo si sps. s. nō est a filio: nec ecōuerso
nō est p̄fecta vniō. ergo nec sūma nec p̄fecta
beatitudo. Itē p̄fectio: est exp̄ssio qñ ge
nerans cōicat genitō nō tm̄ s̄bam: sed etiam
actū qui nature geniti nō repugnat: s. actio
spirādi nō repugnat filio: qz nullū ex hoc in
conueniēs sequit si sp̄ret. ergo si p̄r hūc ac
tum ei nō cōicat: filius nō est p̄fecta ymago
Item hoc ipm oñdit auctoritatib⁹. z p̄i
mo auctoritate apli ad gal. iij. Ab̄it deus
spm̄ filij sui zc. ergo euz p̄r nō mittat spm̄ ni
si filij: idem est sps p̄is z filij. sed eius est sps
a quo pcedit. ergo spiritus. s. procedit a pa
tre z filio. si dicas qz nō sequit: qz non dicit
filij quia procedit a filio. sed quia est in filio
ergo eadem ratione cum filius sit in spiritu
sancto. potest dici filius: filius spiritus sancti
Itē Joannis. xvj. ego mittam vobis a
patre spiritum veritatis. Et hoc arguitur
sic. nullus mittit alium nisi hēat auctoritatē

sup illumi: nullus h3 auctoritatē super alijs
nisi aliqd alij tribuat nulla psoa tribuit alijs
nisi ab ipsa pcedat. g a pmo spūs .f. pcedit
a filio. Si dicas q a filio mittitur ex tpe . z
ex tpe pcedit. p filius nō iō h3 auctoritatē
q mittit. s3 iō mittit q h3 auctoritatē. g ante
h3 auctoritatē. q3 mittat tpaliter. g ante q3
mittat tpaliter. nec ē spm̄ .f. pcedere a filio
g tē. Itē Jo. xvi. Ille me clarificabit q3 de
mō accipiet. ex hoc arguit sic. quisq3 ē omē
qd h3 ē oē q accipit. s3 sps .f. cū sit de⁹ sūme
simplex ē oē q h3. g oē q accipit. g si accipit
aliquid ab aliquo accipit esse. s3 a quo acci-
pit eē ab illo pcedit. g si aliquid accipit a fi-
lio pcedit a filio. Si dicas q accipere illō
est temporaliter. tunc obr ex hoc: q3 oā q tē
poraliter accipit aliquid ab aliquo: mutatur
zē. Rñ. dō. q sicut ostensum est auctori-
tatib⁹: t rōnib⁹. fidei veritas ē q sps .f. pce-
dit a pte z filio. Ad intelligendū autem
prouersiam latinoz z grecoz z originez
ei⁹ notandū ē. q circa pcessione sps .f. de fi-
lio ē duo pssiderare. f. articuli cognitionē. z
eiusdē cogniti pssionē. In pmo oia est
dōia In hō prouersia. Cog autem h⁹ ar-
ticuli fundamentū h3 a scriptura: pfectū vel
incrementū a rōne. sed pssumationē a reuela-
tione. In scripture auctoritate greci z lati-
ni pueniūt. que dicit spm̄ .f. esse filij z mitti a
filio. sed in rōe z reuelatōe differūt. In rōe
quidem intelligēdi. nā cū scriptura dicat sp3
.f. pcedere. greci ad intelligendū vsi sūt alio
mō silitudine. pcessiōis. alio mō latini. Nam
cum pcessio dicat in creaturis motus local
ab vno in aliū. z dicat mot⁹ cālis vnus ex
alio. greci itellexerūt pcessiōē. pmo modo
ab vno in aliū. latini sō hō mō. Et in hoc i-
tellexerūt melius latini q3 greci q3 ppaue-
rūt pcessiōē eternā pcessiōi magis spūa-
li. z iō magis sili ppauerūt. z sic meli⁹. Si
militer scriptura dicit spm̄ .f. p spirationem
pcedere. Et cū duplex sit spiratio. f. stat⁹ ex-
terioris. z amoris interioris. greci ppaue-
rūt spm̄ spirationi status exterioris: s3 latini spi-
rationi amoris interioris. Et iō latini meli-
us. q3 spūaliori z silitiori silitudini aprauerūt
Sili cū scriptura dicat spm̄ .f. pcedere vt ne-
xum z cōiōnē. z dupl^r possit esse nex. vl
sicut mediū iungens alterz alteri. vl sicut ex-
tremū in quo ptingūt. greci ppaue-
rūt pmo

mō. latini sō. z iō spūaliori z silitiori. q3 ille
nex. h3 magis silitudine pssione. Quia
g dōiam hūerūt in rōe. z latini spūali⁹ z cō-
uenientius ppaue-
rūt. iō ex rōe sua sūt eleua-
ti. z p hoc ad intelligentiā scripture disposi-
ti. z iō manifesta reuelatione edocti sūt. de
spūa. f. pcessione. Greci sō q3 silitudines
differentes z minus ppaas aptabant. iō sup
sua rōe depssi. z nō valētes intelligere spm̄
a s3bo pcedere. nec in aliū ab eterno pcedē
artauerūt scripturam ad intelligendū de p-
cessione tpalī. z iō sibi vias reuelatiōis clau-
serūt hec ē igit rō diuersitatis z h⁹ articuli
cognitione. Cōtrouersia sō venit ex h⁹
articuli pssione. pssio sō h⁹ articuli ve-
nit ab ecclia latina ex triplici cā. videlicet ex
fidei sūitate. ex piculi necessitate. z ex ecclie
auctoritate. fides dictabat hoc z piculi ne-
cessitas iminebat. ne forte aliquis hoc nega-
ret. in q piculū iciderūt greci. z ecclie aucto-
ritas aderat. z iō sine mora expmi debebat
Nagano sō h⁹ articuli venit ex triplici cā
.f. ex ignorantia. ex supbia. z ex pntia. ex
ignorantia: q3 nec scripturā itellexerūt nec
habuerūt pgruam rōnē. nec aptam reuela-
tiōez. Ex superbia. q3 cū reputarēt se scioles
z vocati defuerūt noluerunt pssiteri. q non
erat p eos inuentū. Et pntia ne pvince-
rēt. z ne irrōnabiliter moueri viderent. i
uenerūt p se rōes s3 sūitatem. z iō suā sūiam
defendere ausi sūt. z auctoritati romane ec-
clesie obuiare. iō facti sūt heretici. q3 dene-
gant fidei sūitatem. z scismatici q3 recesserūt
ab ecclie vnitate: s3 q3 mos est hereticoz.
z scismaticoz cum se nō possūt rōnib⁹ com-
munire aduersā ptem accusare. iō nos accu-
sant z redarguūt tanq3 curiosos. z tāq3 ex-
cōicatos z scismaticos. Curiosos q3 sine h⁹
articuli pssione salus erat. q3 g se intrōmi-
serūt latini. hoc pquirere q nō fuit necessa-
rium. Sed ad hoc pz Ro. q3 oportunū fuit
pp piculum in q ipsi iciderūt. Sili dñt nos
excōicatos. q3 symbola corūpim⁹. in quib⁹
p scōs patres sub excōmūicatiōis pena hoc
erat prohibitum. Et ad hoc pz Ro per p-
dicta q3 non corūpimus. sed perfecim⁹. nec
sententia lata est contra pficientes. sed ptra
corūpentes. Vel potest dici sicut dicit An-
sel. q nouum edidimus. z hoc quidem face-
re potuimus. q3 romana ecclesia plenitudi-

ne potestatis a petro apłoz pñcipe acceperat. in qua nulla patz snia nec interdicer potuit. nec artare: nec ei pñdicare. nec ligare eam ad aliqd. Silt dñt nos scismaticos qz a nobis icipit diuisione: cū eni hoc vellem⁹ asseret. nolui⁹ eos vocare. Et ad hoc rñ deri pōt p latinis. qz eos vocare n̄ fuit opoz tunā. qz ecclia sine eis hoc poterat. Et hoc qz erat laboriosum pp distantia. erat infructuosum. qz iā nō erat in grecia sapia tanta sicut fuerat imo ad latinos trāsierat. erat n̄ hilomin⁹ piculosus qz qz p certo hñdū erat piculū erat ducere in dubiū. Et sic pz qz si uole sūt eoz accusatiōes. Ad rōes at: itellectis q dicta sūt facile ē rñdere. Ad illud g qz obr. qz pcessio est ab vno in aliū. dō. qz vep est de pcessione locali: sed nō ē vep de pcessione cālī. sicut infra meli⁹ patebit. tam pcedere in aliū ē duplī. Aut qz in alium tendit sicut in obñ. et sic spūs. s. ē amor quo filius amat patrē sicut eōuerso. Si autē sic dicat pcedere in aliquē vt ab eo recipiat. oio stultus ē intellect⁹. Est enī dñe qz amor q est spūs. s. oriatur a pñe et subsistat in filio sicut riuus orit a fonte. et regescit in lacu p fundo. Ad illud qz obr. de spiratione qz pcedit in xñū. dō. qz vep ē de exteriori sbo nō de interiori. et exteri⁹ nō est file. Ad illud qz obr. de nexu. dō. qz nexu nō hñrōes medij sñ rōem tertij: qz qz. qz qd aliqui voluerit dicere. qz et locū tenet et medij et tertij et voluerunt sustinere opinionē grecoz et latinoz. et distingūt duplicē modū pcedendi. s. in aliū. et sic pcedit a pñe. vel ab alio: et sic pcedit a pñe et filio. Istud ē exsufflandum hodie. qz non hñ intellectū sanum. imo oīno eodē mō pcedit ab vtroqz et tñ vtriusqz nexu ē. sicut ponit exēplū de duobus lignis ex quibus pcederet vna flāma. Ad illud qz obr. qz ab altero sufficiēter. g. et dō. qz istd vep ēēt si ēēt diuersa pñcipia spūs. s. qz n̄ est vep sicut infra patebit. An sicut nō valet b argumentū. pñ creat et fili⁹ filij. et pater ē sufficiens in creando. g. fili⁹ supfluit qz sūt vnū pñcipiū in creando. silt soluendū in pposito Ad illud qz obr. qz n̄ reppit i scriptura dō. qz et si sba nō replāt reppit tñ sēsus. sicut in obijciendo mōstratū est. tñ argumentū non valet. nō reppit in scriptura. ergo nō est verū. qz scripture mōs ē quedam tacere pp in

sinuandā humilitatē. An et dñs volens nos erudire ad hūilitatem. oē qz suū est: patri attribuit. sicut dicit Jo. vij. mea doctrina non ē mea. silt dicit Jo. xvi. qz a pñe pcedit loqñs de spūs. s. Et tñ ipse subiungit oīa qz hñ pater mea sūt. et iō argumētū nō valet. Ad illud qz obr. de pñcipio. dō. qz nec i cōcilij illis sunt oīa instituta. que spectant ad maiores. nec ē oīa dicta qz ad fidē ptinēt. sicut in simbolo qz cantat i missa. nihil dñ. de descensu ad inferos. sed nūqd latuit scōs patres pcessio spiritus. s. a filio. et si nō latuit qz nō dixerunt. credo qz nō latuit. sicut pater p ātīquos grecos quoz magz adducit auctoritatē in lra. sed tñ nō fuit exp̄ssus qz nō erat opus. nulli us enī negabat nec negare volebat. sed heretici multa qz erant implicite fidei nñe sua in portunitate cōpulerūt explicare. et sic pater illud. Ad illud qz obr. d auctoritate dio. et Greg. dō. qz nō ē oīmōda similitudo sñ maiō dissimilitudo. Attendit aut similitudo in hoc. s. qz tum ad plenitudinē fontalitaris in pñe. et in diuisione psonaz emanatiū ab eo. et in receptione influentie in creatura. nō tñ est oīmōda similitudo qz ad modū emanadi. et sic pz illud. Ad illud qz obr. de Dam. dō. qz nō est in pñe ista ei assentiēdū. sicut enī intellexi ipse fuit in tpe qñ orta est pñentio. An non ē in hoc sustinendus. qz simpliciter fuit grec⁹ tñ ipse caute loquit. An non dicit qz spirit⁹ non sit a filio. sed dicit non dicimus a filio: qz greci non pñtebant. nec tamē negabant sed mō eoz maledicta pgenies addidit ad paternam demētiā et dicit qz nō pcedit a filio nisi tēporaliter. et iō tanqz hereticos et scismaticos: eos dampnat ecclia romana.

Ecūdo queritur vix spūs. s. procedat a patre et filio in quātū sunt vnū aut in quātū difference. Et qz in qzrum vnum. vt per Ansel. in li. de processione spūs. s. Nullus intellectus capit spūs. s. esse patri et filij. fm qz alter est pater: et alij filius. sed fm qz vterqz est idē deus. Itē rōe ostendit sic. vnitas effectus est ab vnitate actus. et vnitas actus ab vnitate potētie vel sibi. ergo cū vna sit psona pducta a pñe et filio. ergo p vnum actū pducitur: et p vnā potētiā. ergo spirant in qzrum sūt vnum. Item qz est a duob⁹ in qzrum duo: aut est insufficienter a quolibz aut ab altero supflue.

sed spiritus. s. a nulla persona est insufficient
nec superflue: q. neutrum puenit nec perfecte
ergo &c. Item q. est a duobus inqstū duo
est compositum si pbaliter est ab illis. quia
a duobus inqstū duo procedit vnus. & ita
oportet q. illud vnum hēat differentiā. sed
spūs. s. non est ppositus. ergo &c. Item ni-
hil vnum pcedit a duobus pilibus in natu-
ra inqstū duo. nisi alter sit sicut principius
actiū. alter sicut principiu passiuū. siue al-
ter vt pater: alter vt mater. sed hoc non ē in
diuinis. ergo &c. Contra q. pcedit a duo-
bus ita q. ab vno principali qz: ab alio pce-
dit inqstū sunt duo. sed spūs. s. procedit pri-
cipaliter a patre: sic dicit Aug. & hētur in-
sequenti di. 8. &c. Item q. procedit a duo-
bus inqstū sunt distincti: procedit a duobus
inqstū sunt duo. sed nexus nō est nisi disti-
cto:um. ergo qui procedit vt nex⁹ procedit
ab eis vt a distinctis. & ita vt a differētib⁹.
Item ab vnitae sibi est vnitas actus. sed
pater & filius sunt duo. ergo spirant dupli-
ci spiratione. ergo spiratur spiritus. s. ab eis
inqstū sunt duo. ergo &c. Item si spirat
spiritum. s. inquantum sunt vnū. aut inqstū
sunt vnum in substantia: aut in notione: aut
in persona. Si inquantū sunt vnum i sba
ergo cum spiritus. s. sit idem in substantia. spūs
sanctus procedit a se. Si inquantū sunt idē
in notione. hoc nihil est. quia non idē spi-
rant qz sunt spirato:es. sed econuerso. nec
inquantum sunt vnum in persona. quia in
persona non vniuntur. Respondeo. dō.
q. spiritus. s. procedit a patre & filio inquan-
tum sunt vnum in secunditate voluntatis.
Vna autem est in patre & filio voluntas qz
pater & filius sunt vna substantia. Si ergo
est in eis voluntatis secunditas: vna est se-
cunditas. in eis. Voluntas autem secundi-
tas est in patre & filio. quia vterqz deus in-
processibilis. Sicut enim superius dictum
fuit de numero personarum. & infra meli⁹
patebit cum ageretur de inasibilitate que
idem est in patre q. primitas. cum primum
& principium sint idem. ratio primitatis est
ratio principiandi siue secunditatis. Quan-
tum igitur pater prior est omni emanatiōe
s. processione. & generatione. quia nec gene-
ratur nec procedit. hinc ē q. vtroqz modo ē
principium. quia vero filius: prior est ema-

natione processione non generationis. qz
generatur. tamen est inspirabilis. hinc est q.
est principium spirandi non generadi. quia
vero spiritus. s. neutro modo se habet: neu-
tro modo est principium. Inde est igitur q.
qzuis spūs. s. a duobus procedat. quia tamē
procedit non vt sunt differentes. sed vt est
in eis vna secunditas voluntatis: hic est qd
spiritus. s. pcedit ab eis inquantū sunt vnū
Ad illud q. obicitur. q. principalit⁹ pce-
dit a patre. dicendum q. principaliter po-
test dici dupliciter. aut respectu secundarij.
& sic importat ordinem prioris & postero-
ris. & sic pōnit diuersitatem. & hoc modo si
accipitur hic. Alio modo prout principalit-
tas dicit quandam auctoritatem: sicut pater
dicitur operari per filium. Unde vna crea-
tura producit a patre per filium inquantū
sunt vnum. & sic est intelligendum in propo-
sito. Ad illud q. obicitur. q. nexus proce-
dit a pluribus &c. dō. q. ratio nexus incipit
a distinctione. & tendit siue producit in vni-
tatem. Unde vltima & completiua ratio est
vnitas. licet ergo nexus sit duorum. & a duo-
bus si est perfectus nexus: est ab eis inquan-
tum sunt vnum non inquantū plures. Ad
illud q. obicitur. q. ab vnitae subiecti ē vni-
tas actus. & a pluralitate pluralitas. dicēdū
q. illud non habet instantiam sibi modum
loquendi. quia si duo sunt termini copulati.
actus nūcratus debet eis reddi. Sed sibi rē
distinguentium. quia subiectum dicitur du-
pliciter. aut per se & primo. aut non primo.
& illud verum est de subiecto per se & pmo
non de alio. & sic accipiendo pater & filius
non sunt vnum principium primum subiectū
spirationis. quia non spirant sibi q. pater &
filius. sed sibi q. in eis est vna secunditas vo-
luntatis. & ita inqstū vnum. Vel aliter di-
cendum. q. est loqui de actu vt est act⁹ siue
origo. & de actu vt est accidens. Si loqua-
mur de actu vt est accidens. de necessitate
numeratur ad numerum subiecti. quia non
est vnum accidens in duobus subiectis. Si
autem loquimur de actu vt est actus: sic cō-
parat ad subiectum vt ad principium. & sic
non numeratur ad numerum sibi: s. q. sibi
s. q. principiu. Quā igit in diuis spiratio nō
ē actus s. pductio. vlt relatio. id seqt vnitae
sibi. vt est principiu. qz pater & fili⁹ qzuis due

sue persone. tñ sunt vnū pñcipiū q̄ p eandem virtutes spirant: ideo act⁹ nō numerat i illis ideo spirant vna spiratione q̄uis sint duo.

Ad illud q̄ querit vltio. aut in q̄stū vnus in sba. 7 c. dō. q̄ in q̄stū vnum in secunditate voluntatis. put illa volūtas tracta ē ad notionē p secunditatē q̄ secunditas ē rōe pmitatis que pmitas significat p hoc q̄ ē in pcessibilis. Et hoc ē q̄ dicit Ansel. q̄ p̄ et filius spirat s̄m q̄ vterq̄ est idē deus. nō h̄z q̄ deus simplr. sed s̄m q̄ deus in vtroq̄. B̄ est p̄siderare voluntatē i p̄sōis. Si ḡ gr̄as vtr̄ in q̄stū vnū in sba: aut notōe: aut p̄sona dō. q̄ r̄nderi pōt dupl̄r s̄m duas op̄iniones p̄ius positas de potentia generandi. di. vii. q̄: quidā dñt q̄ potentia generandi nō differt a generatione siue paternitate. nisi i mō loquendi. 7 ita dicit notionē. s. p̄sonalem p̄petatē vt generatio h̄z alio mō. S̄m istī dñt q̄ secunditas volūtatīs siue vis spiratiua dicit eandē notionē q̄z spiratō h̄z alio mō. quia vis spiratiua dicit vt in rōe aptitudinis. sed spiratio in rōe actus. 7 ita s̄m hos inquātū sunt vnū notionē. Alij dñt q̄ sic potentia generadi dicit nām in p̄sona. ita eēntiam p̄sonaliter. sed vis spiratiua dicit voluntates vt voluntas est in p̄sonis in q̄b⁹ ē secūda. 7 ita p̄r 7 filius spirat in q̄stū vnum in essentia: siue natura: siue voluntate. vt dicat p̄p̄us voluntate p̄siderata in p̄sonis. q̄libz h̄az positionū satis mihi v̄r p̄babilis.

Ita p̄re ista sūt dubitationes circa l̄ras 7 p̄mo de hoc q̄ dicit. In p̄ncipali bus cōcilijs q̄ apud eos celebrata sūt q̄rit q̄ sint illa quattuor p̄ncipalia p̄cilia. Et dō. q̄ quattuor fuerūt p̄cilia p̄ncipalia apostolorū in eccl̄ia p̄m̄ia vt dicit q̄dam glo. super act⁹. Prīmū fuit ad electōnē matthe act. i. Scdm̄ ad electionē. vij. diaconoz. act. vj. tertium fuit ad nō iponēda legalia gentibus. act. xv. Quartū ad tolleranda legalia ad rps. act. xxiij. Cōcilia autē parz p̄ncipalia apud grecos fuerūt s̄m. quattuor. s. Nice nū. Ephesinū. Calcedonēse. 7 Cōstātinopolitanū. Itē q̄rit de expōe illa q̄z ponit magister sup̄ illud. q̄ docuerit 7 aliud p̄dicauerit 7 expōit. i. p̄rium docuerit vel ecōtrario mō 7 c. q̄: nō v̄r ista expō p̄babilis eo q̄ ille q̄ dicit articulis excoīcatus est ipso iure. ḡ nō oportebat p̄ p̄rio dari sniam. ḡ videtur

q̄ p diuerso tulerint snias. P̄terea v̄r venit ista expō p̄ deo. q̄ nō dixerūt q̄quis dixerit. Rñ. dō. q̄ sicut dicit Ansel. ois v̄itas sacre scripture pōt dici. q̄ sacre scripture nō dicit p̄ suam generalitatē 7 dignitatem. 7 iō p̄dicta expō h̄z hic locum. nec fuit incōueniens exprimere excoīcationē hereticoz. q̄: s̄i patres in cōcilijs ordinabāt q̄ iuris erāt. Et p̄pterea ad terrorē est dictus 7 maluerunt dicere aliud q̄uis intellexerit p̄rium. vt magis p̄pescerent oia p̄suptuosa rū ne adinuenirent nouitates i fide. Scdm̄ v̄ritatem aut excoīcationis snia nō se extēdit nisi ad d̄dicentes: q̄ nō fuit eoz intentio p̄cludi viam ad explanatōnē fidei faciendaz maiorē si deus alios magis illuminaret. 7 si hoc dixissent p̄stat q̄ nō bñ moti fuissent. 7 snia eoz merito abolēda esset. Itē queritur de hoc q̄ dicit. q̄ nō ē aliud. sp̄m. s̄cē filij. q̄z cē a filio. sed p̄. Aliud est dicere. capa sortis. q̄z capa facta a sorte. ḡ s̄m videtur i p̄posito: aut si nō. q̄ritur rō. Et dō. q̄ genitiuus q̄uis denotet ab h̄itudine p̄ncipali. tñ aliam h̄itudinē importat imo alias. vt possessionis. sed cū in diuinis nō cadat diuersitas nec h̄bitudo nisi originis. rōe medie in diuinis determinat ad h̄itudinem p̄ncipij. 7 ideo in deo idem ē dicere sp̄s filij. q̄ sp̄s p̄cedit a filio. P̄terea alia est rō q̄ sp̄s s̄m q̄ est nomē absolutū sicut hoc nomē deus nō h̄z p̄p̄e p̄strui cū genitiuo. q̄: tunc idem eēt dicere sp̄s filij. q̄ de⁹ filij. ergo op̄z q̄ accipiat sp̄s s̄m q̄ d̄r a spiratione. 7 sic est nomē importans originē. ḡ sicut sequit filius p̄rio. ḡ filius q̄ est a p̄re 7 ita d̄r sp̄s filij. i. sp̄s. q̄ est a filio. Itē q̄ritur de hoc q̄ dicit. nō sine meo 7 patris arbitrio. v̄r male d̄r q̄: qui h̄z arbitriū sup̄ aliq̄ h̄z dñm sup̄ illū. ḡ v̄r s̄m hoc q̄ sp̄s. s̄. sit inferior filio. Si tu dicas q̄ arbitriū dicit voluntates hoc nihil ē. q̄: tūc s̄m cum vna sit voluntas trium. similiter filius nō loquit sine arbitrio sp̄s. s̄. 7 pater similiter. q̄ n̄ d̄r p̄p̄e. Rñ. dō. q̄ sp̄s. s̄cē patri 7 filio p̄bal. ita q̄ a patre 7 filio procedit opatio. ergo spiritus s̄cī est cōis patri 7 filio. 7 similiter eque habet esse a patre 7 filio. ita q̄ non est d̄r q̄ habet loquutionem. p̄p̄iam nec q̄ h̄eat loquutionem a se. Et hec duo voluit excludere dñs cū dixit. nō loquit a semetipso vt ex-

Audat rō ppriū. rō pīmi pīncipiū. r hoc
exponēs. didimus p pīrium dicit. non sine
me. p rōnes pīmi pīncipiū dicit. sine meo r
patris arbitrio. r arbitrium non importat
dñum vel cālitatem sed solum auctoritatem
in filio r patre respectu spiritus. s. vel eius
operationis.

Di. xij.

Item querit cur spūs. s. pcedit a
patre r filio. Nec est hā parā in
qua magis determinat qualiter spūs
s. pcedit a pīe r filio. Et hec pō
bz quattuor capla. hī. iij. q. determinat. in
iij. capla. nā pīmo qrit r determinat virtutē
spūs. s. pīū pcedat a pīe. r determinat q n.
Scdo vtz pīncipali⁹ r plen⁹ ibi. nūc tractā
dū est q pō qrebat r ē. Tercio qo determi
nat vtz pīe a pīe pcedat. r dicit q sic ibi
Ex eodē iēsu dī enā pīe pcedere d pīe
Quarto qo determinat vtz spūs. s. pīe
pcedat a pīe p filium ibi. forte r iuxta hāc
intelligentiā vbi pīe auctoritate hīlarij
q spiritus. s. mīstetur a patre per filiū r pō
cedit.

Apposito ex pcedentibus q spūs. s.
pcedat a patre r filio. ad intelligen
tiā hī pīis quattuor qrit de pced
fione spūs. s. in cōpatione ad virtutē. pī
mo qritur vtz spūs. s. pīus pcedat a patre
qz a filio. Scdo vtz plen⁹ a patre qz a fi
lio. Tercio vtz pcedat a pīe mediāte fi
lio. Quarto r vltio vtz pcedit filij pī
o: sit hī o: dīnē intelligendi pceditōe spūs. s.
vel econuerso.

Irea pīmū q pīus ē a pīe qz a fi
lio sic ostēdit. Cā pīa ē in qua ē sta
tus. g r pīncipiū pīmū in quo ē sta
tus. sed status ē in pīe. g pī ē pīncipiū pīmū
sed pīmū supponit pīus. g pīū pcedit a pīe
qz a filio. Itē cā pīa ē q agit n alia sup
posita. si g pī pducit nō p suppositionē alte
rius pīncipiū. filiū p suppoem. pīū pducit pī
qz filius. Itē q hz aliq ex se pīus hēt
qz q hz ab alio: sed pducere spūm. s. hz pā
a se. r filius a pīe. g pīus hz pater qz filiū

Contra vbi nō ē ponere posteri⁹ nec pī
q: pīū respectu posterioris dī. s. i trinitate n
est ponere posteri⁹. g nec pīus. Si g pced
fio spūs. s. a pīe r filio ē eterna pī r ē. Itē
vbi est ponere pīus r posteri⁹: est pone

rediuersitatem pīncipiorum: sed pater et
filius producant spūm. s. in qzū vñū vt supra
mōstratū est. g nō est ibi rō pīo:io. Itē si p
pīus pcedit a patre qz a filio. g a filio aut
nō pcedit aut bis pcedit: sed pcedit a filio.
r nō pcedit bis. g r ē. Itē pīngit intelli
gere pīus nō intellecto posteri⁹. g si p pī
pcedit a pīe. ergo pīngit intelligere q pce
dit nō cointellecto filio. Sz p spūs. s. ē amor
vniens. r amor nec tēs. sed nō ē accipe mu
tū amorē ad mū⁹ qz inter duos. g nec spz
s. ē nisi a duob⁹. g nec per pīus pcedit ab
vno qz ab alio. Rñ. dō. q pīus dī mul ti
pliciter dī enī pīus duratiōe. dī pīū cālitā
te: dī pīus origine. dī pīus auctoritate. r
pīmū duob⁹ mōis nullomō cadit pīus in
deo: q: pīū duratiōe ē pīū eternitati. pīus
cālitate ē pīum essentiae vnitati. Sed pīus
origine quo alī ex altero. r pīū auctoritate
quo alter accipit ab altero cadit ibi. Sz pīū
origine cadit respectu pducētiā r pducte
cū alter oīf ex altero. Cum qvñ⁹ oītur a
duob⁹ nō cadit ibi pīus origine. q: tūc ambo
sūt vñū originale pīncipiū. tū cadit ibi pīū
auctoritate. q: qzūis pater r filiū sūt vñum
in pducēdo tū hoc accipit filiū a pīe. Si igit
qrit vtz p pīus pcedat spūs. s. a pīe qz a fi
lio. si intelligat pīū duratiōe falsū ē. Silt
si pīus cālitate. Silt si pīus origine. sicut p
bant pīne rōes ad hoc inducere. Si aut p
auctoritate vt pīus idē sit q pīncipali⁹ vira
tem hz. Ad illud g q pīmo obr. q pater
est pīmū pīncipiū r pīa cā. dō. q ille rōes
hnt veritatē vbi ē pluralitas cāp vel pīn
cipioz. s. respectu spūs. s. nec ē pluralitas cā
rū nec pīncipioz. Ad aliū q obr. q p p
us hz q hz ex se. dō. q si intelligat pīus. i.
pīncipali⁹. vtz est. Si aut alio mō falsū. q
vñū r idem pōt hī a plurib⁹ personis ita
q ab vna p aliam. nec ē talis pīoritas. aliq
trium pīdictoz modoz.

Scdo qritur vtz plen⁹ pcedat a
patre qz a filio. Et q sic vī. q: pī pī
vñū quodqz r illud magis. g cū filiū
spīret p patre q: hoc hz a patre. g pater ma
gis spīrat. Itē oīs cā pīma plus influit qz
hā. s. pater est pīmū pīncipiū spīrādi. ergo
plus influit qz filiū. Itē plen⁹ pcedit ali
qz a quo pcedit. pīe r pīncipali⁹ qz a quo
nec pīe nec pīncipaliter: s. spūs. s. pcedit
g iij

a patre proprie et principaliter sicut dicitur in littera
et Aug. dicitur. Item plenius pcedit ab
eo aliquis a quo habet quicquid habet. scilicet. sciam et ppe
tate quod a quo non habet. scilicet. spiritus. scilicet. habet a patre quod sit
et pcedat a patre et a filio. quod filius accipit a patre
virtute spirandi: a filio autem non habet quod pcedat a
patre: quod tunc filius aliquid daret patri. ergo et c.

Contra. Si plenius a patre. ergo perfectius. er
go a filio non pcedit perfectissime. sed in trinita
te aliquid est imperfectionis. Item si plenius a patre
quod a filio: sed ubi est ponere plus et minus ibi est di
uersitas. ergo in persona spiritus. scilicet. diuersitas.

Item videtur quod nec principaliter a patre. quod quod perfecte
dat aliquid alicui dat ei verum et iurisdictionem
sive auctoritatem. Si ergo pater dat filio posse
spirare. ergo dat ei auctoritatem spirandi. er
go etiam principaliter pcedit a filio ut a patre.

Respondeo. quod spiritus. scilicet. dicitur pcedere a patre prin
cipaliter: et p se principaliter quod auctoritas est i
pre p se quod non tamen mediante filio. sed et immedi
ate. non tamen plenius pcedit a patre nec perfectius
quod plenius ponit gradum perfectionis. ponit etiam
oppositionem sibi. pducto quorum neutrum est in di
uinis. videtur si proponatur hoc. quod illud quod pcedit ab
aliquo principali. pcedit plenius. simpliciter est ne
ganda. Ad illud ergo quod obicitur. de causa prima
et per quod et c. dicitur quod sic dictum est prius. illud so
lum habet locum ubi pluralitas est causa. hic autem
non est pluralitas: nec causa nec principiorum. ideo
non habet hic locum. Ad illud quod obicitur. non habet spiritus
a filio quod pcedat a patre. dicitur. ad hoc quod habet
a se vel ab alio non ponit gradum plenitudinis
vni quibus filius diuinitatem habet a patre. ita tamen
est perfectus deus ut pater. et ideo non sequitur quod ple
nius a patre pcedat quod principalius. Ad
obicitur. quod plenius habet quod habet essentiam et proprie
tatem. Prius potest interimere minorem. habet enim spiritus
a filio. proprietatem. sed non habet secundum omnem res
pectum. habet enim processionem a filio: sed non ut
a patre. Ad illud quod obicitur. quod pater dat filio
auctoritatem. dicitur. quod dando auctoritatem super
spiritum. scilicet. nihilominus ex ipso habet auctoritatem
quod ex hoc dicitur filius referre ipsam ad patrem
quod habet a patre. et inde est quod in filio est auctoritas
et subauctoritas: vnde etiam principaliter pducit
spiritum. scilicet. si pater principaliter. quod in eo est tamen au
ctoritas non subauctoritas. principalitas autem
auctoritas dicitur in diuinis.

Terio quod spiritus. scilicet. pcedat a patre
mediate filio. Et quod sic videtur per litteram

lar. xij. de tri. qui loquens ad patrem ait. spiritum
scilicet. qui ex te p eum est pmercat. ergo spiritus. scilicet. est
a patre per filium. sed mediante filio. Item Ri
car. dicit quod in diuinis est processio immediata et
tunc et mediata et immediata. mediata tamen esse non
potest. et dicit quod mediata et immediata est processio
spiritus. scilicet. ex patre. ergo cum non possit cadere me
diu nisi filius. spiritus. scilicet. pcedit a patre mediante fi
lio. Item filius est processus in illa trinitate. p
cessus imaginis create. sed amor. pcedit a men
te mediante intelligentia. sed spiritus. scilicet. pcedit a
patre mediante filio. Si dicas. quod non est filius
do quod ad hoc ergo destruit rationem imaginis
imago dicitur representare ordinem et originem per
sonarum non tamen numerum in personis. quod hoc est eni
am inuestigio. Item si solus filius spiraret.
ita. quod non pater: tunc pater non diceretur spira
re: sed mediante filio ita quod esset processio media
ta tamen. ergo cum spiratio pueniat patri p se. et
pueniat ei per hoc quod est principium filii spirantis
sed puenit ei et mediate. et immediate: sed in hoc.
sed spiritus. scilicet. pcedit a patre mediante filio. Quod
tamen nobilius est immediatus principium quam me
diatus: sed o nobilitas deo tribuenda. ergo si prius
est nobilissimum principium spiritus. scilicet. ergo tamen ime
diatus non mediate pducit ipsum. Si tu dicas
quod pducit filius mediate et immediate. sed mediatum
et immediatum sunt opposita: sed opposita non
sunt simul vera de eodem. et respectu eiusdem
sed impossibile est quod simul pducatur mediate et
immediate. Item sicut se habet per se ad per accidens. ita
mediatum ad immediatum. sed deus nullus cuius est
causa per se est causa per accidens. ergo nullus cuius est prin
cipium immediatum est principium mediatum. Item
magis est immediatum quod nullo recipit mediu quam
quod recipit mediu. sed filius nullo modo mediu re
cipit in spirando. ergo immediatus pducit quam
pducatur pater. non ergo vniuersim oio pdu
cunt pater et filius spiritum. scilicet. Respondeo. dicitur quod sic videtur
Rica. pductio spiritus. scilicet. est mediata simul et im
mediata. Mediata in quantum est a filio et filius
a patre. sed immediata in quantum ipse spiritus. scilicet. ab ip
so patre spirat. et habet exemplum ponit ieremum
abel de adam. Abel enim immediate exiit de adam
quod ipse ex lumbis suis genuit eum. nihil minus
exiit mediate quod exiit ab eua quod fuit ab adam
sive de adam deducta. Et hunc modum oportet
tuit esse in deo per summam germanitatem. Si. n.
tamen mediata esset processio spiritus. scilicet. ut non esset a
filio. non esset summa germanitas spiritus. scilicet. cum pa

tre. Similiter si olo immediata ut est a patre
 nō esset summa germanitas. cum filio. et sic
 procedendū q̄ mediare filio. Ad illud ergo
 q̄ obī incōtrariū. q̄ nobilius est immediatum
 p̄ncipium. dō. q̄ mediatio est trib⁹ modis. q̄
 dam enī est mediatio q̄ excludit immediatōez
 tñ. ut q̄ effectus vltim⁹ nō cōtinuat influē
 tie cāe prioz: sed p̄ medium oīo. pducitur
 prioz: nō coopante. et hoc dicit ordinē et di
 versitatē agentū et sepationē. Alio mō ē
 mediatio p̄t dicit ordinē cāz adinuicem nō
 sepationē in agēdo. sed solū diversitatē agē
 tium et ordinem. Tercio mō p̄t dicit ordi
 nem non tñ sepationem virtutū agentūz
 nec diversitatem. Prima mediatio nō ca
 dit in deo. q̄ deus est cā simplr prima. cui⁹
 influentia ē tanta. q̄ nulla creatura aliquid
 agit et influentia remota. et ideo nihil a deo
 exit mediare tñ. Secūda mediatio cadit
 in deo respectu effectus producti a cā crea
 ta. q̄ ibi est ordo cāz et diversitas virtutūz
 sed tñ non est sepatio q̄ deus intime agit q̄
 p̄ seipsum agit: agit nihilominus p̄ virtutem
 creatam que ab ipso est. Tercia mediatio
 cadit in opatione diuina in qua sūt agentes
 p̄sone in quibus attendit ordo. q̄ vna habz
 ab alia q̄ agat: sed tñ nec est ibi virtutū di
 versitas nec sepatio vel distantia aliq̄. imo
 vna virtute. et eque intime agūt. et sic pater
 mediare filio. producit sp̄s. f. non q̄ sit me
 dium distantie vel differentie: sed q̄ q̄ fili⁹
 producat hoc hz a patre. ita q̄ est ibi qdam
 ordo. et sic pater s̄to. ad sequens. cū dicit q̄
 mediatum et immediatum sunt opposita. Ele
 rum est enim. sed nō primo mō: sed s̄o vlt̄ ter
 tio. Ad illud q̄ obī. q̄ deus nullius ē cā
 p̄ accidens. ergo nec mediate. dō. p̄ accidēs
 aliquid creare derogat veritati cāe suppre
 me. Illius enim dī aliquid cā esse p̄ accēs.
 cuius est cā p̄ aliquid aliud q̄ non ē ab ipso
 sed aliunde. Si ergo deus alicuius esset cā
 p̄ accidens. nō esset cā vlt̄sima et prima. et
 ita nec nobilissima: sed mediatio non repu
 gnat nobilitati cāe suppreme. Creare enim
 aliquid p̄ se. et p̄ id q̄ ab ipso est nō dicit in
 dignitatem: imo dignitatem. q̄ dignitatis ē
 non tñ p̄ se aliquid posse: sed posse aliq̄ cō
 municare: ita tñ q̄ ille sine eo nihil possit.
 Ad illud. q̄ vltimo obī. q̄ filius ē media
 tioz cā. dō. q̄ non valz. q̄ ista mediatio que

predicta est nō repugnat immediationi. et iō
 nō diminuit eam.

Quarto et vltio queritur. que istarū
 duarū emanationum. s. generatiōis
 et processioniis sit prior s̄m rōnem i
 telligendi. Et q̄ generatio filij ostendit sic.
 In imagine creata sic est q̄ s̄m ordinem in
 telligendi prior est emanatio notitie a mēte.
 q̄ amoris. sicut vult Aug. q̄ incognita non
 possum⁹ diligere sicut Aug. dicit in. x. d. tri.
 ergo si ordo attendit in imagine. s̄m confor
 mitatē ad trinitatem increatam. ergo s̄m rō
 nē intelligēdi prior est processio vbi q̄ amo
 ris in diuinis. maxime cū per imaginē crea
 tam intelligamus trinitatē increatam. Itē
 sicut vult p̄s. Voluntas est cuius p̄ncipi
 um est in ipso cognoscente singularia. ergo
 voluntas ut voluntas p̄supponit cognitio
 nem. ergo emanatōne verbi emanatio amo
 ris. Item oē p̄ncipiū s̄m rōnem intelli
 gendi prius est q̄ p̄ncipiūz: sed filius est
 p̄ncipium sp̄s. f. ergo s̄m rationem intelli
 gendi oportet p̄intelligere filium sp̄s scō.
 ergo et generationem que est emanatio filij
 prius q̄ processione que est spiritus sancti.

Item in omni natura agente per modū
 nature et voluntatis. productio per modū
 nature intelligitur ante productionem vo
 luntatis. ergo cum pater sit natura intelle
 ctualis producens filium connaturalem et
 per modum nature. et spiritum. s. per modū
 voluntatis ut supra tactum est. ergo emana
 tio filij prior est secundum rationem intelli
 gendi emanatione spiritus sancti. Con
 tra Augustinus. ix. de trinitate partū mē
 tis precedit appetitus. quo id quod nosse
 volumus querendo nascitur proles ipsa no
 titia. ergo ante est in imagine creata appe
 titus quam sit proles notitia. Ergo ante a
 mor quam verbum. ergo et processio ante
 generationem. Item nullus videns rem
 cognoscit eam nisi intentio voluntatis ap
 plicet vim cognoscentem ipsi cognoscibili.
 ut pater de homine eunte per viam. qui cū
 iuit et alibi cogitavit perfecte. nescit qua trā
 sierit sicut dicit Augustinus in vndecimo d
 trinitate. Ergo voluntas precedit ipsam co
 gnitionem. ergo amor verbum increaturis
 ergo pari ratione in deo saltem s̄m intelle
 ctū. Itē sicut vult p̄s. p̄mū et immediatū

g. iiij

idem sūt. **U**n ipse in li. posteriorū diffiniens
 immediatā ppositionem dicit. q. immediata p-
 positio ē illa q. nō est altera prior. s. ēq. ime-
 diate pcedit spūs. s. a pte vt filius. g. eq. pmo
 g. nec fm rē. nec fm rōem intelligēdi gnatio
 filij pcedit pcessionē spūs. s. **I**te: qzto ali
 qd cōius tanto prius ē fm rōem intelligēdi
 sed cōis spiratio est cōio: qz gnatio quia cō-
 uenit patri et filio. s. gnō soli patri. g. prius est
 fm rōem intelligēdi spiratio qz gnō. **R.**
 dō. q. quicqd sit de ordine reali de quo ifra
 dicet. tñ fm rōem intelligēdi prior ē emana-
 tio: verbi. ruz q. verbū est spūs. s. pncipium
 tum etiā q. verbū pcedit per modū nature
 sed spūs. s. p modū liberalis volūtatis. tñ etiā
 q. intelligimus emanatōes in pōis p ema-
 natōes rephas i ymagine. In ymagine aut
 pstat. q. cognitio et intelligētia pcedit volun-
 tatem et amorē. nō tñ volo dicere q. in diuis
 fit emanatio ita nā posterior: emanatōne sic
 repimus in ymagine creata. **A**d illud. g.
 q. obijcit in p. ium. q. appetitus pcedit prius
 mētis. dō. q. ille appetitus hz fm statū du-
 pliciter pderari. Uno mō fm rōem inhiatis
 an hitaz cognitionē. Alio mō fm rōem com-
 plectētis. et hoc ē post habitā cognitionem.
Et fm p. mū statum ē imperfectōis: qzrum ve-
 ro ad fm est pfectōis. **E**t iō q. q. pfectōis
 est in deo ponim⁹ nō q. est iperfectōis. ideo
 appetitus pō mō affilatur spūi. s. et hic tenet
 rōem tertij. **E**t q. p. mū sit iperfectōis. pars
 q. est ignorātia et desiderātia sciaz acquirēt
 q. nō puenit deo. **A**d illud q. obijcitur. q.
 intētio perigif ad cognitionē. dō. q. verus ē
 ad cognitionē acqrendā. s. noticia. put est in
 acqrendo nō hz similitudinez cū illo verbo. vt
 vult Aug. in. xliij. et. xv. de tri. **A**d illud. q.
 o bijcitur. q. eq. immediate pcedit spūs. s. dō.
 q. verū ē. s. tñ spūs. s. ita. pcedit immediate. q.
 etiā mediāte filio. et ita ex illa rōe oportet p-
 intelligi emanatō nomie filij. **A**d illud. q.
 obijcit. q. qzto aliqd cōius. tanto pri⁹. dō. q.
 ver⁹ est in absoluto. s. nō tenet i respectiuis
 vt patet in gnōne et creatiōe. pōt tñ dici q. il-
 lud intelligif de eo q. est cōius cōitare p. di-
 catōis. s. cōis spiratio ē cōis cōitare nō tñ p
 dicatōis q. d. p. et filio. s. ēt cuiusdā con-
 cordie et pueriōis. et tale cōe s. rōes p. cordie
 et amicicie. p. supponit p. cordatōes. et p. nexos
 non p. et sic patet illud.

Apre ista sūt dubitatōes circa istaz.
Et pmo de argumēto hērici. q. fac
 ibi. Aut nato iā filio aut nō nato. vt
 enī illud argumētū necessariū. q. cuiuslibz
 p. dictionis necessariū ē alteram partē eē ve-
 ram. s. natū et nō natū opponunt p. dictione.
 g. necesse est alteram partē dare. q. spūs. s. p
 cedit aut nato iā filio aut nō nato. **C**ū igitur
 magis et Aug. respōdeat iterimēdo vtrā
 qz partē. vident male rēre. **R.** dō. q. he-
 reticus in sua qōe querebat de ordine gnā-
 tionis filij ad pcessionē spūs. s. et querebat de
 ordine fm durationē et tps. nō fm rōem intel-
 ligendi. et querebat vtrum prius natus esset
 fili⁹ qz pcessisset spūs. s. aut ecōuerso et vtrū
 qz salūm erat. **I**deo magis et Aug. p. sideran-
 tes intentionē heretici. hūc interrogatōem.
 fm sensum in quo eā pponit: simplr et bene
 rēnt eam interimēdo. **A**d illud. g. q. obij-
 citur. q. diuisio heretici ē p. dictionia. dō. q.
 salūm ē q. ppositio p. dictionia accipit negā-
 do ppositōem pncipalē. sed ipse fert negatō-
 nem ad ppositōes nō pncipalē. sed intellectā
 in hoc q. ē nato. et iō cā salūm sēmp rema-
 net. hec enī est falsa. spūs. s. pcedit nato filio.
 q. notat qd natiuitas filij pcedat pcessionē
 spūs. s. hec iterū est falsa. pcessit nō nato filio
 q. notat q. natiuitas filij nō fuerit simul cū
 pcessionē spūs. s. sed hec ē vera. spūs. s. nō p-
 cessit nato prius filio. q. simul fuit natiuitas
 filij et pcessio spūs. s. **I**te querif de hoc q.
 d. quicqd vnigenito dedit gignēdo dedit.
 vt male dicere. q. si hoc. s. dedit ei spiratōes
 g. dedit eā gignēdo. g. spiratio est genita. sed
 qcquid d. in diuis p. crete d. et abstracte. sed
 nō puerit. g. si spiratio est genita. spiratio ē
 gnatio. q. est p omnes modos. **R.** dō. q. de
 fectus ē in vtroqz argumēto. nā illud non
 valet. dedit generādo spiratōem. g. genera-
 uir spiratōem. sicut nō sequif generādo d. d. d.
 filio essentiā. g. cēntia ē genita. aliqua enī p
 gnationē dñr dari que n. dñr generari. et re-
 rum alia rō nō valet spiratio ē genita. g. spi-
 ratio est gnō. Sicut enī infra parebit d. dua-
 bus notionibz vnus persone. verum ē q.
 vna p. dicatur de altera. denotatiue non i
 abstractione. et ideo non valet illa ratio imo
 est ibi accūs. **Q**uod ergo: dicitur quicquid
 p. dicatur denominatiue et abstractiue. ve-
 rum est de essentia. sed non est verum de p.

prietate persone et hec ista melius patebunt.

Item dubitatio est de hoc quod dicit Iero. Credimus in spiritum sanctum qui de patre proprie procedit. ut enim dicit falsum quod proprium est quod conuenit uni soli. si de patre procedit proprie non ergo de filio. Si tu dicas quod non dicit proprie conitatem sed iproprietate. si ut quod iproprie procedat a filio. Respondeo quod proprie non dicit proprietatem siue solitudinem sed sonat in auctoritatem. sicut principaliter. sicut enim pater dicitur principaliter spirare. quod hoc non habet ab alio. ita et proprie quod habet additionem non habet ab alio. nulli conuenit. ita ut dicere magister. Pater non dicit quod vno modo proprium dicitur conitatem. Alio modo iproprietate. tertio modo accipitur per appropiationem. et sic accipit hic. quis enim spiritus ratio eque vere et proprie conueniat patri et filio. tamen filius appropriat eam patri per auctoritatem.

Item queritur de hoc quod dicit Hieronymus. loquens ad patrem. Et tu te per eum spiritus sanctus est. ut enim male dicere dicendo per eum quod ut dicit hypostitutus per eum verbis transitivis significat subauctoritatem. sed cum absolutis auctoritatem. ut patet si dicam ego sum sapiens per deum in deo notat auctoritatem. Cum ergo dicitur quod spiritus sanctus est a patre per filium in filio notat auctoritatem.

Respondeo quod aliqui voluerunt dicere quod hec est iproprietas spiritus sancti est a patre per filium siue procedit. Et dicitur resolutum in hac. spiritus sanctus spirat a patre per filium et sentitur rationi predicere. Sed cum ista sit vera creatura procedit a patre per filium. et hoc sicut erit vel procedit non video rationem quod sicut illa verba Hieronymi non possint proprie dici. Et propterea respondeo quod quis procedere non sit verbum transitivum quod admodum significat dicitur quod non constituitur cum accusativo quod tamen eggerit transitivum. ut cum dicitur procedit a patre per filium iudicandum est sicut de verbo transitivo. et ideo dicit subauctoritatem.

Di. xiiij.

Est hec considerandum est quantum a talibus quales nos sumus. et c. Superius egit magister de processione per copationem ad illud ad quem et a quo est. Unde tertio loco agit de ipsa per copationem ad generationem a qua differt. Et habet hec pars duas partes. In prima magister querit et determinat utrum spiritus sanctus debeat dici genitus. In secunda vero debeat dici ingenuus. ibi. Nunc considerandum est cum spiritus sanctus non sit genitus. Item prima pars habet quattuor. In prima ostendit quod

spiritus sanctus non debeat dici natus. In secunda ostendit quod quis dicat de spiritu sancto. procedere. dicitur tamen de filio. ibi. Cum autem spiritus sanctus non dicatur genitus. et ratio est quod aliter dicitur filius procedere et spiritus sanctus. In tertia vero temperat assignare orationem inter processionem et generationem ibi. Inter generationem vero filium et processionem. et c. In quarta vero et vltima ostendit humanam sufficientiam ad illam orationem indagandam. ibi. Quidam inter nasci et procedere interlit. Nunc considerandum est cum spiritus sanctus. Hec est ista pars in qua magister querit et determinat utrum spiritus sanctus debeat dici ingenuus. et habet per quattuor particulas. In prima ostendit magister et probat auctoritate Augustini quod spiritus sanctus non dicitur ingenuus. In secunda vero ostendit primum in auctoritate Hieronymi quod dicitur ingenuus et ponit ibi. Iero. tamen in regulis distinctionum. et c. In tertia vero predictam pronuntiationem determinat per distinctionem. ibi. Sed ut ista quod ut esse repugnantis. In quarta auctoritate Iero. confirmat suam solutionem ibi. quod autem Iero. ita accepit. et c.

Intelligentia eorum quod dicitur in ista questione. quoniam. Primum querit utrum in divinis sit ponere processionem.

Secundo utrum processio spiritus sancti sit generatio. Tercio utrum processio spiritus sancti realiter differat a generatione. Quarto utrum spiritus sanctus debeat dici ingenuus an non.

In prima quod processio sit ponenda in divinis ostendit. Primum auctoritate dicitur

Jo. xvi. ubi dicit ipse salvator. Abit etiam vobis spiritus veritatis qui a patre procedit. Si ergo veritas non dicit nisi verum. et verbum dei non loquitur iproprium. vere. ergo et proprie est processio in divinis. Item in divinis verissime est origo. ergo productio. In omni productione active et productio passiva. sed productio passiva est processio. ergo primo in divinis vere et proprie est processio.

Item amor meus. et est amor. et ab alio et erit ei ab alio vere et proprie exprimitur in verbo procedendi. Cum igitur amor divinus qui est spiritus sanctus vere et proprie amor sit. et ab alio sit. sicut nomen amoris ei competat propriissime. ita ut ei conveniat et processio. Item ad completam rationem processionis ista duo requiruntur quod sit ab alio et in alium tendat. sed amor qui est spiritus sanctus non procedit a patre in quantum amat se. sed nec a filio in quantum amat se. sed in quantum unus amat alterum. quia nexus est. ergo spiritus sanctus est amor quo amans tendit in alium. ergo est amor et ab alio et in alium

ista duo pplectur rōes processionis perfectio. ergo processio est in diuinis. Contra processio de ratione sui noia dicit elongationem et refectionem. vñ processio quasi pcul cessio sicut processio dicitur anteceffione. sed sicut in diuinis nō est anteceffio pp summā similitudinem. ita nō est elongatio ppter sumam vnitatem. sicut in diuinis nō ponit nomen processionis. ita nec dō poni nomē processionis.

Item in creaturis processio de rōne sui generis dicit motū et ita indigentia et imperfectio nem. sed nullū tale nomen dō transferri ad deum. sicut nec processio. Item creatio dicit specialē oriam processionis. et differentia addētem nobilitatē. qz dicit egressum rei a creatore q est cā nobilissima. sed creatio passiva nollumō reperit in diuinis nulla eni persona dō creati. sicut pari rōne nec processio. Item processio in creaturis nō dō nisi duplī. videlz localis. et cāl. localis que est in motu pgressiuo cālīs que est effectus a cā. sed localis nō pōt trāferri ad diuina. qz nulla mutatio fm loz euz nec in gnālī nec in spālī cadit in deo. Et ppretea cū talis sit ab vno in alium oportet ponere q sps. s. eternaliter nō pcederet a patre et filio. nō ergo inuenit processio localis sed hec nobilitas ē qz cālīs qz ista est entis cōplēti et a pncipio intrinseco. sicut per locū a maiori nec cālīs inuenitur in deo. et ita nullus modus processionis reperit. R. dō. qz processio in creaturis dicit respectū ad pncipiū a quo: vt radius dō pcedere a sole. siue flos ab arbore. et qz dicat mutatiōem hoc accidit ei. Et si rōne noia dicit respectum ad terminū ad quē. et qz dicat elongatiōem. hoc accidit. Quia igitur in diuinis vterqz respectus reperitur. nam persona procedens respectum habet ad pncipiū a quo. amor procedens respectum habet ad amatum. amor ille. s. qui ē nerus et caritas: ideo vere et proprie et perfecte rō processionis inuenit in diuinis. vnde concedende sunt rationes ad h adducte. Ad illud. ergo qz obijcitur. in cōtrariū. qd processio dicit elongationem. dicendum qz h verum est in creaturis i qui bus per approximationem ad terminū ad quem fit elongatiō a termino a quo propter sui finitatem et circūscriptionem et distantia. sed sic non est in deo. Ad illud. qz obijcitur. qz dicit motum in creaturis. dicendum qz nō

transfertur ratione motus quē dicit. sed ratione duplicis respectus qui qñis non possit esse in creaturis sine motu propter ipersectionem. nihilominus tamen est in creatore. Ad illud. qz obijcitur. de creatione. dicendum. qd creatio de pncipali impositione dicit exitū de nihilo. et ideo nullomō significatum eius pōt in deo saluari. nec proprie nec trāscriptiue. non sic autē ē dō gnōne et pcessiōe. Ad illud. qz obijcitur. qz nec cālīs nec localis. dicendum qz imo admodū causalis. et causalis vno modo habet convenientiam cum locali. nam causalis processio vno modo terminatur in procedēte ita qz nihil ultra respicit. vt cum dicitur filius procedit a patre. Alio modo pout effectus respicit aliquem vt terminū. et sic procedit amor ab amante in amatum. Et sic aliquo modo cōuenit euz processionē locali. quia respicit terminū a dōquem. aliquo modo differt quia non respicit tan qz in illo recipiatur sed tan qz obiectum. Et quoniam respectus et emanatio vere reperiuntur in diuinis. hinc est qz illa emanatio dicitur ad similitudinē emanationis causalis. sed similitudo localis processionis ibi non cadit nisi longinqz. et ideo greci decepti sunt. Et ad illud qz processio localis est perfectior. dicendum. qz perfectio localis semper habet imperfectionem pūe tam de ratione nominis. non sic originalis. et verum est qz perfectior est inter motus. s. p processio idiuia nō dicit motus. s. originē sine motu et mutatiōe sic supdictū ē dō gnōne.

Cōdo queritur vtrum processio sps sit generatio. Et qz non videtur.

Aug. de trinitate. xv. Sicut filio pstat essentia sine vllō initio temporis et sine vlla mutatione nē de pte generatio. ita spū s. pstat eēntiā sū vllō initio tēpīs sū vlla mutatiōe nē ab vtroqz processio. s. si nō ē ideo qz pstat essentiam duabus personis. et c. Item hoc ipsum videtur ratione. qz generatio est emanatio vni modum secunditatis nature. sed sicut supra probatum est. spū s. procedit per modum liberalitatis et amoris. ergo nō generatur. ergo generatio non est processio Item nihil vnus erit a duobus similibus nisi alter sit vt pater. alter vt mater. alter vt principium actiū. alter vt principius passiuus. sed spiritus. s. procedit a duobus simi-

libus. ergo si per viam generationis alter ē ei ut pater alter mater. q̄ omnino absurdū est. Item filius est sua generatio. et sp̄s. s. est sua processio. ergo si procedere esset generari. sp̄s esset filius. sed sp̄s. s. procedit a filio et dicitur sp̄s filij sicut filius dicitur patris. ergo si filius non ē pater. nec sp̄s. s. ē filius. ergo nec processio ē generatio. Et tra. In his inferioribus. generatio est mot⁹ ad s̄bam. unde generatio est s̄be productio. sed processio sp̄s est s̄be siue ypostasis productio. ergo est gnō. Itē generare sic diffinitur a Damasc. Gnare est sibi simile i s̄ba productore sed spiratōe vel p̄essione producit sp̄s. s. similis in natura. ergo et processio est generatio. Item actiones et mutationes denotantur a termino. q̄ quicūqz pueniunt in eo q̄ habet per emanatōes. cōueniunt in mō emanandi. sed filius et sp̄s. s. pueniunt in s̄ba q̄z habent per emanatōem q̄ pueniunt in emanatione. q̄ si modus emanandi filij est gnō. et sp̄s. s. similiter. Itē productio est sup̄ius ad generatōem. s̄z quicūqz pducunt pcedunt. ergo processio ē sup̄ius ad generatōem. q̄ gnō est p̄cessio. q̄ p̄ari rōe processio est gnō. Si dicas q̄ p̄cessio appropriat s̄bū scō quero rōnem. Et v̄ q̄ magis debeat appropriari filio. q̄ si ratō pcedendi s̄m rōnem intelligēdi p̄ prius est in filio. ergo p̄cessio magis d̄z ei appropriari.

Item si generatō est spiras. q̄ genitus est spiratus. et cōuerso. sed spiratio passiva est processio. ergo. et c. R. d̄d. q̄ sicut sp̄s. s. non est filius. ita nec p̄cessio sp̄s. s. est gnārō

Ad illud. q̄ obij. tur in cōtrariū. q̄ gnō est pductio s̄be. d̄d. q̄ est pducere s̄bam diffilem. Et est pducere s̄bam filem. et hoc dupliciter. Itā est pducere s̄bam filem s̄m voluntatē. et. Et est pducere s̄bam filem p modum nē. Isti tres modi distingunt. et diuersi et separabiles sunt q̄z tuz est de se. q̄ patet q̄ in pductōe Adam fuit s̄be pductio. et tñ nō fuit gnō. deus enī nō gnāuit Adam s̄z creauit In pductione Eue de Adā fuit filius s̄be pductio. nō tñ gnō. q̄ Adā nō genuit Eua. S̄z in pductōe Abel fuit s̄be productio s̄m vnam nē. et iō fuit ibi gnō. Scōm rē igit isti tres modi distingunt. tñ i actōe creature si dīstingunt. q̄ creatura. nō pōt s̄bz producē nisi filem. et hoc p virtutē nālem. Et rō hui⁹

est ip̄fectio potētie. et limitatio potētie in creatura. S̄z in deo est sūma potētia. et iō in eius op̄atione isti tres modi h̄nt distinctōes. Itē q̄z in istis inferiorib⁹ gr̄a materie sic p̄pleta rō gnōis productio s̄be filio. vel pductio s̄be. nō tñ in diuio. imo oportet addi p modū secūditatis nature. Et q̄ ista p̄ditō desunt in productōe sp̄s. s. p̄z q̄ nō sequitur

Ad illud. q̄ obij. cit. q̄ filez. h̄z vtrqz emanatōem. d̄d. q̄ differt emanatio in his inferiorib⁹ et in deo. q̄ in his inferiorib⁹ terminat ad cēntias vel s̄bam q̄ multiplicat. sed i diuio terminat ad yposteses. qm̄ igit ypostesis ad quā terminat processio. est amor. ypostesis ad quā terminatur gnō ē ymagō. et amoris et nexus est spiratōe gnārī. econuerso ymaginis gnārī. nō spirari cū non sit p̄similis rō prima ypostasum s̄m se. nec ē cōsibis emanatō. Ip̄se v̄o procedit ac si ad s̄bz proprie terminaret. Ad illud. q̄ obij. cit. q̄ processio est cōe gnōi. d̄d. q̄ processio est cōe gnōi et processioni proprie dicte. et nos hic loquimur de processioe pur. tñ sp̄s. s. puenit. sic aut nō ē cōis nec hoc mō p̄dicat nec subijcit nec est intelligēda ibi cōitas rei. s̄z solū proportio s̄m mōi loq̄ndi. Ad q̄ q̄rit q̄ magis sp̄s. s. appropriat. quidā voluerūt dicē q̄ sicut nomē propriū cōe ē diffinitio. et proprie passioi tñ q̄ diffinitio addit sup̄ nomen propriū. propria passio nō iō diffinitio h̄z nomē. propria passio nō. s̄z nomē cōe retinuit sic in proposito. S̄z h̄ ē absurdū dīre. q̄ sp̄s. s. nō h̄eat propriū et singularē modum emanādi sicut fili⁹. Ideo voluerūt alij q̄ addit aliū modū. sed q̄ ille modus in creaturis non est quia raro aut nunquam procedit aliqua ypostasis aliter quam per generationem. ideo sacri doctores noluerunt nomen propriū vel nouum singulare. sed magis comune appropriare. Sed illud adhuc non videtur verum. quia sicut emanatio filij recte exprimitur verbo generandi. ita emanatio spiritus verbo spirandi. vel pcedendi. Et propter hoc aliter. dicendum quod sicut pater dicitur ingenuitus quia ab eo remouetur omnino generatio quia nec generatur nec est a generato. similiter econuerso processio proprie dicitur de eo in quo est omnino ratio procedendi et talis est spiritus. s. q̄ procedit et est a procedente. non sic

autem filius. ideo spiritui sancto attribuitur

Aliter potest dici quod completa ratio processione consistit in copatione ad principium a quo. et ad terminum ad quem. Et quod spiritus in sua emanatione quod nexus est utriusque respicit filium alterum. ideo completissima ratio habetur non reperiatur in filio. et ideo spiritui sancto appropriatur. Ad illud quod obicitur ultimo quod generatio est spiratio. respondetur quod illa pductionis non est formalis. sed solum ratione suppositi et quod una persona siue unum suppositum potest generare et spirare. ideo hec est vera generatio est spiratio sed nulla persona unica potest simul pluribus modis emanare. ideo non sequitur quod genitus sit spiratus.

Ratio queritur utrum processio spiritus. scilicet realiter differat a generatione filii an solum secundum rationem intelligendi. Et quod realiter videtur quod persone differunt secundum suas emanationes. cum persone realiter differant. non tamen intellectualiter. quod omni intellectu circumscripto ad huc remanet trinitas. sed emanationes que sunt processio et generatio differunt realiter. Item que sunt a diuersis principijs realiter differunt sed generatio est ab uno in omni. processio spiritus. scilicet a duobus. quod a patre et a filio. et realiter differunt. Item secundum rationem et veritatem aliquorum est principium diuina sibi ut voluntas. quorum non est principium ut natura: sicut patet quod creature sunt a deo agere per modum voluntatis non per modum nature. si processio est voluntatis per modum voluntatis. generatio per modum nature ut nature. processio et generatio realiter differunt. Item imagine creata egressus ubi et egressus amoris distinguuntur. quod differunt realiter hoc perfectionis est. quod ex hoc faciunt imaginis trinitatem. sed quod differunt essentialiter. hoc est imperfectionis: sed ob id quod imperfectionis est: est ponendum in diuinis. sed processio et generatio realiter differunt quod non essentialiter. Contra pater spirat et generat. autem generatio in quantum unus. aut in quantum plures vel plura. Si in quantum plures vel plura. patet est positum. Si in quantum unus. sed quod pater et filius spirant in quantum unum non sunt due spirationes sed una. sed si pater spirat et generat in quantum unus. spiratio et generatio est una pductio. Item si omnes verum est quod pater ratione secunditatis nature generat. ratione secunditatis voluntatis spirat: sed in deo idem est voluntas et natura. ergo et cetera. Item emanationes penes terminos distinguuntur: sed pater omni idem et totum quod dat filio per generationem

dat spiritui. scilicet per processione. generatio et spiratio sunt omni una emanatio. Item hoc ipsum ostendit per impossibile. Si differunt. aut seipsos. aut alios: non seipsos quod emanationes nec sunt a se nec ad se. sed si utriusque distinguunt per id quod est. vel a quo. emanationes habetur seipsos non distinguunt. Si alios: aut entia: aut nature: aut persona: non essentia. patet quod illa nec distinguit nec distinguunt: non persona quod eius est distinguere si distinguere. sed si differunt. hoc erit alius notio nibus. et si sit erit querere de illis alijs. et sic in infinitum. ergo et cetera. Item si differunt. aut omnia sibi aut accidentaliter non sibi quod talis omnia non est in diuinis. non accidentaliter. quod in deo non est actio. ergo et cetera. Item plus differt filius a creatura quam spiritus. ergo plus differt generatio a creatione quam processio sed generatio non distinguitur a creatione. sed nec a processione. per beatum mediu. creatio est diuina essentia. sed persona et essentia non distinguunt ab inuicem. sed nec creatio et generatio. Item. respondetur quod generatio et spiratio siue processio differunt non tamen secundum rationem dicendi sed etiam secundum diuinam originis et habitudinis. quod diuersus est modus se habendi et differens modus originis. talis autem omnia unitati creature non repugnat. Si autem queratur ratio differentie harum emanationum. dicendum quod prima ratio differendi non potest assignari a parte terminorum. termini enim sunt persone que non important rationem differendi. actiue sed passiue. Si ergo persone differunt. queritur quibus et necesse est redire ad emanationes et relationes que sunt generatio et processio et ita in hac assignatione esset circulus. Similiter ex parte principiorum. Si enim dicatur quod differunt hee due emanationes secundum secunditatem duplicem nature et voluntatis. querit quomodo differat secunditas a secunditate. Si dicas quod secunditas nature est in solo patre. voluntatis in patre. et filio. hoc ultimum habet questionem. unde venit hec differentia. Et oportet ad hoc venire quod secunditas nature est in uno. Quia imago procedens per illam nata est esse solum ab uno secunditas voluntatis in duobus: quia nexus siue processio per modum nexus est in duobus. et ita redit differentia in primum. et est ibi ratio circularis. ergo patet secundum hoc quod harum emanationum differentia prima

nec est sumēda a pte termini nec a pte pnci
pñ. Et iō notandū qd est loqui de h^oi ema
natōib⁹ q̄stū ad esse et q̄stū ad distingui
Si q̄stū ad esse sic h^oz rōem essendi a suis
pncipijs pfectis et secūdis. qz enī in deo est p
fectissima nā et vera nā. ideo pfecta et uera
secūditas: i. ipostati: que h^oz rōez pncipij. Et
qz vera et pfecta et ppria ē secūditas natu
re. iō. verā et ppria h^oz emanatiōē et h^o ē gnō
sūt intelligendū de spiratōe q̄stū ad volū
tatem. vñ rō qd h^oi vere sunt in deo ē vera
secūditas nature et volūtatis. Si aut loq
mur q̄stū ad differre. dō. qz seipis differt
sicut ostensū ē: qz oīs distinctio i diuinis ve
nit a modis originis et relatiōis. vñ sicut due
ōrie seipis differūt vt rōnale et irōnale. sūt
in diuinis: hec due emanatiōes. et tūc oīe dif
ferentia innotescūt nobis p alias dōas qd ab
illis oriunt. sic et in diuinis. qz enī seipis disti
gunt gnō et spiratio ad eas psequit fm rōez
intelligendi. dōa duplex. Una qz gnō est ab
vno. sed spiratio a duob⁹. Quia enī gnō ē
emanatio p modū pfecte assilatiōis. ideo ad
vnum pncipiū respicit. Quia vero spiratio
est emanatio p modū pñexionis. iō ē a duo
bus. Alia dōa est incomparatiōe ad nos. qz
enī ipsa. s. spiratur vt necrens. et ita in alte
rum tendēs. iō ipsa. s. pcedit vt donabil⁹. sūt
vero generat. et gnō nō respicit tertiū. p has
dōas necessario elicit hāz emanatiōnū pco
mitantia. qz spiratio dat pntelligere gnātiō
nez. nō enī necrunt. nisi distincti et filies. et ita
illi quorum vnus ab alio p gnātiōnez. Sūt
gnō dat psequēt intelligere spiratiōem.
necesse est enī distinctos et oīs filios per deli
ciosum amorē pungi. Concedēde igit sunt
rōnes pbantes qd differt. sicut est manifesta
tum in rōnibus. sed ille rōnes nō sunt sūpte
a priori. Aliqui tñ volūere assignare alō
dōas. et quidam p vim spiratiū et gnātiūam
ōnt differre. sed h^o dōa declarat ignotum p
ignotius. Aliiter etiam dixerunt. qz filius
pcedit p modū esse spūs. s. p modū bene esse
sed h^o verba nō sunt sana nec tali memorie
cōuenientia. Ad illud qd qd obijcit primo
vtrum p spirer inq̄stus vnus et c. dō. qd nec
inq̄stū vnus nec inq̄stū plures. sed inq̄
stū alio et alio modo se habet ad filium alio
modo ad spū. s. Iste autē alius et alius mo
dus se habendi non repugnat vnitati sbe

vel psonē. sed p et filius spirat in eo qd vnus
vno modo se hñs. Inde est qd duplex est p
cessio filij et spūs. s. a pte. sed vna est spiratio si
ue pcessio spūs. s. a pte et filio. Ad illud qd
obijcit qd natura et volūtas in deo sūt idez
dō. qd si nā et volūtas in deo pñsiderata ab
solūte sint idem. tñ aliqd respicit volūtas vt
volūtas in rōne pncipij. qd nō respicit nā vt
nā. Et inde est qd sicut non sequit. creatura
est a deo per modū volūtatis. qd ideo et p mo
dum nature. sūt qz nā et volūtas cōparant
ad has emanatiōes sub rōne pncipij. ideo
nihil prohibet has emanatiōes differre qz
uis idem sint in sba nā et volūtas. Ad illō
qd obijcit qd emanatiōes differūt penes ter
minos. dō. qd in his insertio: ib⁹ est verū. vbi
emanatio dicit ens in potentia. et ita iperfec
tum. nō autē est verum in deo. quia ibi non
ōnt ens in potentia nec impsectū. Vñ in di
uinis est rō distinguendi. tñ si velim⁹ dicere
qd differūt penes terminū nō accipim⁹ ter
minū p sba vel essentia. s. p ppositi vt pñ
bitum est. Ad illō. qd qritur vtz seipis vñ
alijs. p seipis. Et ad id qd obij. qd nō habēt
eē a se. qd nec distingui. dō. qd illud nō tenet i
esse originali. qzuis enī dōe oīum hēant
a genere. tñ nō distinguunt a genere s. a seip
sis. Ad illud qd obij. quō differūt. aut sba
li aut accñtali. dō. qd insufficiēter diuidit. qz
in diuinis ē relatiōum dōa vt dicit Aug. i
v. de tri. qd nec accñtalis ē nec sbaalis. s. mag
dō originalis. Ad illud qd obij. de creatōe
dō. qd rōe pnotati magis differt creatio. sed
rōe principalis significati nō tñ differūt. qz
nō tñ differūt essentia a psona q̄stū psona
a psona. Vñ pñdicat essentia de psona. nec fa
cit aliquo mō aliquē numez. psona vō disti
guīt ab alia psona. et iō nō valet argumētū.

Opposita dōa generationis et pro
cessiōis qrit hic. iij. vtz spūs. s. sit in
genitus. Et qd sic vñ auctoritate Je
ro. qz magis ponit in littera. Itē hoc ipm
ostenditur rōe Jero. qz oē qd est: aut ē inge
nitū. aut genitū. aut scūz. S. spūs. s. nō ē ge
nitū. aut factus. qd est ingenitus. Itē ne
gatio priuatiua cū pñtāia sbi equipollet ter
mino priuatiuo. vñ nō par circa numez. idē
est qd impar. et sic cū spūs. s. sit non genitus. qd
est ingenitus. Itēni plus distat a rōe ge
neratiōis. spūs. s. qz pater qz pater generat

quous non generet: ipso vero sancto non gnat nec generat. *g* eque vere priuatur gno a spu scō ut a patre. *g* sic p̄r dī ingenuus. sic et sp̄s. f.

Contra Aug. ad Tholmū dicit q̄ solus p̄r est ingenuus. *g* fm hoc non puenit sp̄s scō.

Itē ingenuus: aut dī fm sbaz: aut fm relationem. si fm relationem. *g* est notō. *g* sp̄s. f. hz duas notōnes. et ita eēt sex. q̄ eēt p̄ra cōem opinionē. Si fm sbam. *g* pari rōe diceretur de filio. cū illud q̄ fm sbaz dī pueniat trib⁹.

Itē cum diuina essentia nō sit genita. nec sp̄s. f. sit genitus. nec p̄r sit genitus. nec etiā aliqd̄ illorū sit factus. ergo ratio ingenui fm Thero. omnib⁹ puenit. q̄rit ergo quō differt

g dō. q̄ aliqui voluerūt distinguere de hoc noīe ingenui. q̄ pōt scribi p̄ vnum. n. et sic tm̄ valet q̄stum increatū. vel per duo. et sic opponitur ei q̄ est genitū p̄prie dictum. Sed h̄ distinctio et si valeat apud grecos nō tm̄ valet apud latinos. q̄ ingenuū per duo. n. ē vox nō significatiua apud nos. Damasc. aut assignat hanc dīaz in lingua sua q̄ grecus erat. Preterea. nō valet ad p̄positum q̄: nihil q̄ritur hic de ingenuo p̄r tm̄ valz q̄stum increatum. s̄ p̄r tm̄ valet q̄stum nō genitū siue inascibile. Et p̄p̄terea alī. dō. ē et breuiter: q̄ ingenuū vno mō pure accipit p̄uatiue. f. q̄ non generatur. et h̄ modo dicif de sp̄s. f. et de essentia. Alio modo p̄uirt ingenuum tm̄ valet q̄stum non ens ab alio et a quo aliq̄. et hoc modo dicif notionem solū patris: q̄ dicif proprietatem et dignitates in patre. et fm p̄imum sensum loquitur Thero. fm alium loquitur Aug. vnde autēz hēant ortum isti sensus et q̄ inascibilis sit notio. et non in processibilibis infra dicet. Et h̄is patet solutio contrarietatis patent etiam oba.

Ad enim obijciunt. q̄ negatio cū constātia subiecti equipollet terminio p̄uatiuo. vep̄ est si sit pure priuatiuum. sed illa ratio pcludit solum de hoc nomine fm q̄ priuatur non h̄z q̄ aliquid ponit. Ad illud. q̄ obijciunt. Aut p̄dicat essentiam aut relationem et c. dicendum q̄ fm q̄ dicitur de essentia. solū priuatiue: siue negatiue tenet et ideo nō p̄dicat aliquid. sicut quando dicitur essentia non generat. Cetera alia manifesta sunt.

A presenti distinctione sunt dubitationes circa litteram. Et primo dubitat de ratione Aug. q̄z ponit ibi.

Si sp̄s. f. filius diceretur: ambob⁹ vtiq̄ filius diceretur. Et videtur sua ratio magis ad oppositum q̄z ad propositū. Et hoc enī filioz esset generatō in creaturis que est ex duob⁹. R. dicendum. q̄ quous similior sit q̄stum ad dualitatem producentium. non tamen q̄stum ad modū pducendi possit eē similitudo. q̄: sic oporteret q̄ altera personarum esset p̄ncipium passiuū. q̄stum autē ad h̄ nulla pōt esse similitudo. Item querit de hoc q̄ dicit idem. Sp̄s. f. procedit: quō datur vel donum. q̄ v̄r male dicere. q̄ cum nō sit datus nisi ex tpe. v̄r q̄ non procedat nisi ex tpe. R. sicut infra patebit si intelligitur de processione sp̄ali. datus. dicit actum. si autē de eterna. datus dicit aptitudinem. An Aug. Maximo premittaz q̄stione refutāti. Maximo refutabat dictam q̄stionez sic. Sp̄s. f. est deus et nō est deus nascendo. *g* nō est deus naturaliter. *g* adoptiue. Et q̄ hoc argumentum sit bonū v̄r. q̄ q̄ inest alicui naturaliter inest ei a natiuitate. *g* q̄ nō inest a natiuitate nō inest naturaliter. *g* cū sp̄s. f. non procedat vt nat⁹: nō inest ei esse deū a natiuitate. *g* nō est deus naturaliter. Et ē h̄o. Aug. ad h̄ q̄ argumentū illud nō valet. nisi in eis que generant. in alijs nō. et h̄ patet. q̄ Adā: erat homo nā sic h̄m̄usq̄z nostruz. et tm̄ ipse habuit per creatōem. q̄ nos hēmus p̄ gnationem. sic deus p̄r nām suam cōicat sp̄ui scō p̄ spiratōem: sicut filio p̄ gnationem.

Itē querit de h̄ q̄ dī p̄r processioneis ei⁹ est auctor: v̄r enī male dīr. q̄: aut hoc q̄ ē auctor dicit essentia: aut notionē: nō essentia q̄ tunc diceretur de sp̄s. f. si notionem. q̄ro q̄z nō inascitē. q̄: illa nō dicit respectū ad processione. Itē nō gnationē nec spiratōez. q̄z nihil eēt dictū vt v̄r. Itē q̄rit vtrum p̄r possit dici auctor: gnatōis. et q̄ nō v̄r. q̄ p̄r dī auctor filij. *g* sicut sup̄ dixit Thylari⁹ et habet dī. ix. sensus ē. i. genitor: filij. *g* tunc idēz eēt dicere. est auctor: gnationis. q̄ genitor.

g dō. q̄ auctor: dicit in p̄re fontale plenitudines. q̄ ipse nō est ab alio. sed aliq̄ ab ipso et inde dicit vt credo eandē notionē q̄z dicit inascibilis. sed differenti modo. quia ininascibilis dicit per priuatōem prioris. sed auctor: dicit secunditatem et plenitudinem respectu p̄cedentium ab ipso q̄z h̄z nō aliunde. et iō dī auctor: ab auctoritate. auctoritas autē ē

In patre. q. q. h. ab alio nō habet. et h. ē q. i. nascibilis. et ita p. q. pōt dici auctor. omniū personarū q. sunt ab ipso. Et h. p. q. R. o. di. co enim q. dicit eandē notionē q. nascibilis sed alio mō. Et h. pater q. nūq. fili⁹ dī auctor. spiratōis q. uis spiret. q. nō habet a se sed ab alio. vñ auctor. pprie dicit pncipiū alterius nō ab alio. Item qrit de hoc q. dicit distinguere inter illam gnationē. et istā pcessionem nescio. vñ enim tal' ignorācia ē peccatū. q. distinctio psonarum est de necessitate fidei et salutis. sed q. ignorat ea que sūt de necessitate fidei dāpnabit. ignorat. g. et c. R. d. q. dupl' ē scire. s. si ē. et sicuti ē. Scire si ē. hoc mō certitudinal' credere distinctionē d. necessitate salutis. est. large sūpro scire. Scire aut' sicuti est. nō spectat ad statum meriti. s. p. m. et de hac scia loquit hic magister et Aug. Et nō. q. tria dīc. nescio q. tū ad habitū scie. nō valeo. q. tū ad ingeniū nō sufficere q. tū ad vtrūq. Itē obijcit. de hoc q. dicit. appellat ingēitū nō quidez in scripturis. s. in p. s. u. d. i. n. e. d. i. s. p. u. t. a. t. u. m. s. Diony. nō est audendū aliqd dicere. de illa sup. b. a. l. i. et scā diuinitate. p. r. e. r. e. a. q. d. i. u. i. n. i. t. u. s. nobis ex sacris eloquijs clauert. g. male fecerunt. q. nomē b. i. n. u. e. n. e. r. u. t. R. q. u. i. s. o. i. l. l. o. verbū nō dicat. d. f. t. i. n. v. e. r. b. u. m. e. i. u. s. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. et q. verbū nō ē pphanus nec erroi cōiunctum. cū intellectus verbi. ex scriptura et fide habeat. nō fuit s. f. a. l. l. u. d. d. e. o. a. t. t. r. i. b. u. e. v. t. i. p. a. m. t. r. i. n. i. t. a. t. e. z. p. s. e. r. e. d. o. a. p. t. i. u. s. p. o. s. s. i. m. i. n. t. e. l. l. i. g. e. r. e. Itē querit de hoc q. dicit magister. Et aliter Aug. accipit ingēitū. q. vel q. non est ab alio. q. dicit puenire soli patri. Sed hoc nō videtur verum. q. h. modo ingēitum puenit essentie. g. nō est patrii proprium. R. d. q. licet magister dicat intellectum Aug. non tamen totum dicit. Ingenitum enim s. m. q. dicit proprietatem patris priuat esse ab alio. nec hoc sufficit. ad h. v. t. sit notio. nisi etiam consequēter dicat q. ali⁹ sit ab ipso. quia sicut obiectum est. non esse ab alio siue non generari conuenit essentie. Item contra hoc q. dicit Jeronymus. Est q. natum est. et factum non est. obijcit Arrius. quia duodecim sūt modi generationis. quorum quolibet dato. sequitur q. fili⁹ non tñ natus. sed etia⁹ factus est. et hos modos ponit disputans contra vicioinum.

Primus modus est p. r. o. d. u. c. t. u. s. s. i. n. c. e. a. p. u. n. c. t. o. S. e. c. d. o. e. s. t. p. e. n. e. s. e. m. i. s. s. i. o. n. e. m. r. a. d. i. j. a. s. o. l. e. v. e. l. a. b. a. l. i. o. l. u. m. i. n. o. s. o. c. o. r. p. o. r. e. T. e. r. t. i. u. s. e. s. t. p. e. n. e. s. s. i. g. i. l. l. a. t. i. o. n. e. m. c. a. r. a. c. t. e. r. i. s. s. i. c. s. i. g. u. r. a. s. i. t. i. n. c. e. r. a. a. s. i. g. i. l. l. o. Q. u. a. r. t. u. s. e. s. t. p. e. n. e. s. i. m. m. i. s. s. i. o. n. e. m. v. t. q. u. a. d. o. a. d. e. o. d. a. t. u. r. b. o. n. a. v. o. l. u. n. t. a. s. Q. u. i. n. t. u. s. e. s. t. p. e. n. e. s. e. x. i. t. u. m. p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. i. s. v. e. l. a. c. c. i. t. i. s. a. p. r. i. n. c. i. p. i. j. s. s. u. b. i. e. c. t. i. q. u. e. s. u. t. m. a. t. e. r. i. a. et f. o. r. m. a. S. e. x. t. u. s. ē. p. e. n. e. s. i. n. t. e. n. t. i. o. n. i. s. s. i. u. e. s. p. e. c. i. e. i. a. b. s. t. r. a. c. t. i. o. n. e. m. s. i. c. s. p. e. c. i. e. s. r. e. r. u. m. g. e. n. e. r. a. t. u. r. i. n. a. i. a. S. e. p. t. i. m. u. s. p. e. n. e. s. e. x. c. i. t. a. t. i. o. n. e. z. s. i. c. u. t. l. i. a. r. e. x. c. i. t. a. t. u. z. a. g. r. a. t. i. a. p. r. o. c. e. d. i. t. i. n. b. o. n. a. o. p. e. r. a. O. c. t. a. u. s. e. s. t. p. e. n. e. s. t. r. a. n. s. f. i. g. u. r. a. t. i. o. n. e. m. s. i. c. u. t. e. x. e. r. e. s. i. t. s. t. a. t. u. a. v. l. s. i. c. u. t. i. f. i. g. u. r. a. i. c. i. s. i. d. i. o. N. o. n. u. s. ē. p. e. n. e. s. p. r. o. d. u. c. t. i. o. n. e. m. s. i. c. u. t. a. p. r. i. m. o. m. o. u. e. t. e. i. m. o. b. i. l. i. p. r. o. d. u. c. i. t. m. o. r. t. e. m. D. e. c. i. m. u. s. e. s. t. p. e. n. e. s. e. x. i. t. u. m. s. p. e. c. i. e. r. u. m. d. e. g. e. n. e. r. e. p. e. r. d. i. f. f. e. r. e. n. t. i. a. s. d. i. u. i. d. e. n. t. e. s. g. e. n. u. s. et c. o. n. s. t. i. t. u. e. n. t. e. s. s. p. e. c. i. e. m. A. n. d. e. c. i. m. u. s. e. s. t. p. e. n. e. s. y. d. e. a. t. i. o. n. e. m. s. i. c. u. t. a. r. c. h. a. e. x. t. e. r. i. o. r. a. b. a. r. c. h. a. q. u. e. ē. i. n. m. e. t. e. a. r. t. i. f. i. c. i. o. D. u. o. d. e. c. i. m. u. s. e. s. t. p. e. n. e. s. n. a. s. c. e. n. t. i. a. m. v. t. h. o. m. o. g. e. n. e. r. a. t. u. r. a. b. h. o. m. i. n. e. Q. u. o. c. u. n. q. a. u. t. e. m. p. r. e. d. i. c. t. o. r. u. z. m. o. d. o. r. u. z. g. e. n. e. r. e. t. u. r. f. i. l. i. u. s. n. o. n. t. a. n. t. u. m. g. e. n. i. t. u. s. s. e. d. e. t. i. a. s. a. c. t. u. s. ē. A. d. h. ē. s. t. R. o. q. i. a. u. t. A. r. r. i. u. s. a. c. c. i. p. i. t. g. u. a. r. i. o. n. e. z. c. o. i. t. e. r. a. d. c. r. e. a. t. a. z. d. i. u. i. n. a. a. u. t. s. p. e. c. i. a. l. i. i. n. c. r. e. a. t. u. r. a. S. i. c. o. i. t. e. r. d. i. c. o. q. i. n. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. r. d. i. u. i. d. i. t. q. i. v. l. t. r. a. i. s. t. o. s. m. o. d. o. s. ē. g. e. n. e. r. a. t. i. o. f. i. l. i. j. a. p. r. e. h. z. m. o. d. u. s. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. u. s. q. ē. d. e. t. o. t. a. s. b. a. g. e. n. e. r. a. n. t. i. s. s. i. c. u. t. s. u. p. r. a. d. i. c. t. u. s. f. u. i. t. i. x. d. i. q. i. v. b. i. nō pōt esse mutatio nullomō pōt ēē factio. S. i. a. u. t. d. i. u. i. d. i. t. g. n. a. t. i. o. n. e. m. v. t. e. s. t. i. n. c. r. e. a. t. u. r. i. s. d. d. q. d. i. u. i. s. i. o. i. l. l. a. e. s. t. a. d. h. u. c. q. i. o. b. m. i. t. t. i. t. g. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. m. e. q. u. i. u. o. c. a. q. u. e. e. s. t. p. p. u. t. r. e. f. a. c. t. i. o. n. e. m. s. i. e. s. t. o. q. c. o. m. p. r. e. h. e. d. a. t. e. a. m. s. u. b. g. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. q. u. e. ē. s. m. n. a. s. c. e. n. t. i. a. m. t. i. a. a. d. h. u. c. nō v. a. l. e. t. a. d. p. p. o. s. i. t. u. m. q. s. i. nō g. n. a. t. u. r. s. i. c. u. t. c. r. a. t. u. r. a. d. i. g. e. n. e. r. a. r. i. n. u. l. l. o. m. o. d. o. g. n. a. t. u. r. q. u. i. s. e. n. i. c. r. e. t. u. r. a. s. i. t. d. e. o. f. i. l. i. u. s. t. a. m. ē. p. l. u. s. ē. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. q. s. s. i. m. i. l. i. s. s. i. c. u. t. d. i. c. i. t. A. u. g. x. v. d. e. t. r. i. n. i. Et B. y. l. a. r. i. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. m. n. i. s. c. o. p. a. r. a. t. i. o. i. n. f. e. r. i. o. r. u. p. l. u. s. h. a. b. e. a. t. h. o. i. b. u. s. v. t. i. l. i. s. q. s. d. e. o. a. p. t. a. et i. d. e. o. h. e. r. e. t. i. c. i. e. r. r. a. u. e. r. u. n. t. q. i. c. r. e. d. e. b. a. t. o. i. o. ēē i. n. d. e. o. s. i. c. u. t. v. i. d. e. b. a. n. t. i. n. c. r. e. a. t. u. r. a. Et h. b. e. n. e. r. a. n. g. i. t. u. r. i. n. g. l. o. s. a. s. u. p. e. r. p. r. i. m. u. m. a. d. h. e. b. v. b. i. d. i. c. i. t. nō pōssūt temporalia comparari eternis integra collatione. sed aliqua tenui similitudine. Et i. d. e. o. s. i. c. u. t. s. u. p. r. a. o. s. t. e. n. s. u. m. e. s. t. s. m. d. i. u. e. r. s. a. s. c. o. n. d. i. t. i. o. e. s. d. i. u. e. r. s. e. g. e.

nerōnes illā repletent. Rōe enī pformi-
ratio. est similis generationi verbi a mente.
Rōe coeuitatis similis generatiōi splendo-
ris de sole siue de luce. Rōe equalitatis. ge-
nerationi viuētis de viuente.

Reterea diligēt annotandū ē q
gēia ē spūs. s. pcessio. terminata pte
q ē de pcessione eterna. hic incipit
ps scda q est de pcessiōe tpali. Et qm i hac
pcessione est tria considerare. s. pncipium a
quo pcedit spūs. s. et modus sūm quē. et pprie-
tas sūm p qz aptus natus ē pcedere. id hec
pars hz tres partes. In quaz pria agit ma-
gister de pcessione tpali p pationē ad pū-
cipium a quo. In sa agit de ipsa in ppariōe
ad modū sūm quē. infra. di. xv. circa modum
ibi. Hic qrit vtz semel nū missus sit. In ter-
tia p pationem ad pprietatem p qz natus
est tpaliter pcedere. et hoc ē donū siue dōa-
bilitas. infra. di. xvij. in principio. Hic que-
ritur cuz spūs. s. p quē diuidunt dona. prima
iterum pars hz duas ptes. In prima parte
ostendit q spūs. s. tpaliter mittatur siue pce-
dat a pte et filio. Secdo qritur vtz mittat si-
ue pcedat a se. s. di. xv. in principio. Hic cō-
siderandū ē cū spūs. s. detur hoibus a pte et
filio. Prima pars est pntis distinctionis. et
hz duas partes. In pma ostendit q pcedit
tpaliter a pte et filio. In sa dō querit vtrū
spūs. s. detur a sanctis hoibus. ibi. Hic qrit
vtrū sancti viri dēt vel possint dare et c. In
prima iterum pte tria facit sūm tria capitula
In prima ostendit q gēia ē spūs. s. processio.
In sa qvtraqz pcessio est a pte et filio. ibi.
De tpali aut pcessione beda in omel. et c.
In tertia. q: spūs. s. tēporalis pcessio eius ē
donatio. ostendit q ipse spūs. s. ip:opila per-
sona donetur nō tm in effectu ibi. Sunt aut
aliqui q dnt spūs. s. Hic querit vtrū et sei
viri dent l' possit h ē sa p pntis distinctōis.
In q ostēdo q spūs. s. pcedat tēporaliter si-
ue donetur a patre et filio querit magr. vtz
detur ab aliquo scō viro. Et hec po habz
tres ptes sūm tria que ostendit. Prio nanqz
declarat et pbat q spūs. s. non dat ab aliq
viro sancto. Secundo vero ostendit auctori-
ate Augu. q non potest dari ibi. Et qd
plus est non posse etiā dare dicit et c. In ter-
tia opponit ad priūm q: v' datus a paulo.
ibi. Sed huic videtur priūz q aplō. et c. vbi

soluit q non est datus ab ipso. sed ab eius
ministerio.

Intelligentiam eoz q dnt in pre-
senti di. duo pncipalr qrit. Prio
queritur de pcessione tpali spūs. s.

Secdo de eius dōatione. Quantū ad
priūm qrit duo. Prio queritur vtrum
sit ponere pcessiōē tpales spūs. s. Secdo
vtrum processio tēporalis ponat i nu-
merum cum eterna.

Ad sit ponenda pcessio tpalis v'
p beda qui dicit in omel. et hēc i lit-
tera. Spūs. s. missio est eius pcessio
sed missio est tpalis. ergo est ponere pcessi-
onem spūs. s. tēporalem. Item hoc ipsū
ostendit rōe sic. pcedere est ab vno in aliū
cū ergo spūs. s. sit a deo et sit in creatura. et i
creatura sit a deo. a deo pcedit in creaturā
hoc aut nō est anteqz creatura sit. s. hoc est
ex tpe. ergo et c. Item donum siue datus
a dante pcedit in accipientē cum dat. s. spūs.
s. ex tpe datur. ergo ex tpe pcedit a dante i
accipientē. ē est ponere pcessiōē tēporales

Contra. spūs. s. pcessio idem est q ei' spi-
ratio. sed non d' spiratio eius aliqua tpalis
ergo nec pcessio. Itē sicut pcessio se hēt
ad spm. s. sic generatio ad filium et quemad-
modū spūs. s. mittit in mentem ita et filius.
et vtrūqz ex tpe. sed generatio filij rōe talia
missionis. nullomō d' tēporalis. ergo nec p-
cessio spūs. s. Item pcessio spūs. s. nō dici-
tur tpalis nisi sūm q est processio ab aliquo
in aliqd. vt puta in creaturā. S; pcessio ab
aliquo in aliquid non est nisi duplr. aut sūm
pcessum ab agente in suscipiente. aut sūm p-
cessum a loco in locū. sed primo mō non est
tpalis pcessio. q: spūs. s. est persona in se si-
xa et stans. ergo non pducit in suscipiente.
Secdo mō non. q: q tali mō pcedit. a pnci-
pio recedit et ad terminū accedit. hoc autē
nō puenit spūs. s. Item oē q tpaliter pce-
dit ab alio hz initium essendi ex tpe. Si er-
go spūs. s. tpaliter pcedit. ē eius esse icipit.

Item pcessio tpalis aut d' tpalis rōe spūs.
s. aut rōe g're: nō rōe spūs. s. q: persona eter-
na est. Similiter v' q nec rōe g're q: Aug.
dicit. iij. de tri. Scdm q aliquid eternū mē-
te capimus nō sumus in hoc mūdo. ē signa
eleuat ad capiendū eternū esse eius et pro-
cessio nō est tpalis. ē nec pcessio spūs. s. rōe

grē. Item in pcessiōe spūs. s. in creaturā ē pcessiō doni increati: qd ē spūs. s. et doni creati qd est grā. s. donū increatū ē nobilius qd a nobiliori dbeat fieri denoiatio pcessiō spūs. s. in creaturā dicit pcessiō increa- ta. s. ois talis est eterna et nō tpale. ergo et c.

Rñ. dō. qd pcessiō fm qd cōit accipit de filio et de spū. s. put dō de filio dō emanatio ab hoc. s. a patre. Scdm qd dō de spū. s. dicit pcessiō ab vno in aliū. s. pcedere ab vno i aliū ē dupl: aut sicut in obm in qd pcedit: aut sicut in susceptiū in quo recipit. Et p:im⁹ quidē modus ē in pcessiōe eterna. q: eni spūs. s. pcedit vt amō: mutuo. iō p- cedit a duob⁹. ita qd ab vno in aliū. Spūs. n. cūs vt dicit Iero. et Aug. amor est quo paf- samat filiū et fili⁹ amat patrē. Secūd⁹ mo- dus in illa eterna emanatione ēē nō po tu it qzuis ita intellexerit greci qd in filio recipia- tur spūs. s. et a pte pducatur. s. pntes fm mo- dum cum receptio spūs. s. sit p influentiā do- ni gratuiti. qd ex tpe ē. attendit pcessiō tpal- fm qd spūs. s. dō pcedere ab aliquo i aliqūē nō in sicut in obm: s. sicut in habitaculū et sic pcedendū ē. qd ē pcessiō tpalis spūs. s. nō rō- ne ei⁹ a quo: sed rōe ei⁹ in qd pcedit. Ad illud ergo qd obf. de spirōne et gnatione iaz p3 s2o. q: neutz horz noium respectū dic ad terminū in quē sicut pcessiō. Ad illud qd obf. qd pcessiō spūs. s. nō pōt ēē ab aliquo vt i susceptiū. dō. qd vez ē rōe ipsius psonē: s. rñ rōe pnotati qd ē grā in qua daf spūs. s. sus- cipit. q: grā est in aliquo sicut in susceptiū. Ad illd qd obf. qd tpal⁹ pcedit icipit ēē dō. qd hoc ē dupliciter. q: h determinatio tpaliter pōt poni circa actū pcedēdi p pationē ad pncipiū a quo vel in p pōe ad terminū i quē primo mō dā ē p pō: s. sic nō dō spūs. s. pcedet tpaliter. eo qd ex tpe pducatur. Alio mō p cō- pationē ad terminū in quē. et sic nō hz vita- tem. s. pcedat in hoc ex tpe qd hēat initium: s. solū qd incipiat ēē in hoc. Ad illd qd obf. qd grā nō pcedit tpaliter: q: eleuat ad etm. dō. qd tpale dō tripliciter. Ano mō dō tpale. qd hz initiū et variatiōē et actū in tpe. et hoc mō dō tpale qd subiacer tpi. et est corruptibile et variabile. Scdo mō dō tpale qd hz ini- tiū essendi in tpe: sed nō variatiōē. vt aia Tertio mō dō temporale. qd initiū hz in tpe s. actū extra tps. et sup: a tpa eleuatū. et hoc

tertio mō dō tpalis pcessiō vel grē donatō pōt tñ dici qd grā hz esse tpale rōe eius in quo est. s. liberi arbitriū qd mutat et variat. et vbi Aug. qd dicit. qd nō sum⁹ in hoc mun- do: est intelligēdū qzū ad pformitātē. Ad illud qd obf. qd denoiatio dō esse a digniori. dō. qd totū copulatū: qd destruit destructiōe cuiuslibet pns. hz denoiatiōē a pte impfe- ctio: i. Un si vna ps copulatiōis est falsa. to- tum copulatū iudicat falsū. si vna ptingens totū iudicat ptingens. si vna tpalis et totū tpale. Quia g pcessiō tpalis includit ema- nationē eternā psonē. et emanatiōē gratie qd tpalis est. iō dō tpalis: nō eterna. Et qd di- citur denoiatio dō fieri a digniori. dō. qd illd non ē vez nisi in eo in quo illud qd min⁹ d i- gnū est. cōformatur digniori.

Secundo qrif. vtz pcessiō tpalis po- nat in numez cū eterna. Et qd sic v- p hoc qd dicit magr. qd gemia ē pro- cessiō spūs. s. eterna et tpalis. Itē rōne v- similiter. q: plus distat tpale ab eterno quā eternū ab eterno. istud pstat. S3 pcessiō et- na facit numez cū eterna: q: pcessiō filiū: et pcessiō spūs. s. sūt due. g et c. Itē qd cūqz hnt ordinē: habēt numez et distinctionem. s. pcessiō eterna et tpalis hnt ordinē. q: et- na ante tpalem. g hnt distinctionē. g faciunt numez. g pcessiō eterna et tpalis sūt due.

Contra. numerata pcessiōe numerat p- cedens. q: vnū et idē nō pcedit bis. g si sūt due pcessiōes duo pcedentes. g duo spirit⁹ sed hoc ē falsū. q: vn⁹ ē spūs. s. pcedēs. ergo et pmiū. Itē pprocessiō eterna et tpalis si dis- ferunt. Aut hoc ē: ex b qd sūt diuerse ema- nationes. Aut q: diuersus modus emanan- di. Itē q: diuerse emanatiōes: q: tūc essent diuersi emanantes. Nec q: diuersus mod⁹ q: p et fili⁹ semp vno mō spirant. g spūs. s. semp vno mō pcedit. g et c. Itē hō pictus et hō verus nō sūt duo homines. nō enim numerat nisi vnica. et qd dō de duobus s3 vnam nām. s. tpale et eternū minus cōicant qz hō pictus et hō verus. ergo pprocessiō tē- poralis et eterna non est dicenda gēia. Itē pprocessiō tpalis. nō addit supra eternā nisi respectū vel effectū in creaturā: s. respect⁹ vel effectus cause addit⁹ ipsam nō numerat. Un sol lucens. et sol illustrāo siue illumianf nō sūt duo. s. sūt deus ens et deus creans. g

nec pcessio etna et tpalis erit duplex. R. ad pdictorū intelligentiā est notandū qd pcessio dī gēinari. Aut rōe pcedētū vīpura. cū pcedūt duo filij. aut rōe modi pcedendi vt amor et vībū duplī pcedūt. Vel rōe mōi dicēdi vt dicat pcessio gēina. i. duplī dicta.

Sz attendēdū qd mod⁹ dicēdi ē triplex. s. vniuoct. equoet et analog⁹. Cū ē mod⁹ dicēdi equoet. ibi ē gēinatio circa dici et nō circa cē. vt hō pict⁹ et hō ver⁹. duplī dī hō: s. nō est duplex hō vel duo hoies. Cū est mod⁹ dicēdi vniuoct. ē gēinatio circa cē et nō circa dici. vñ hō ver⁹ i. sō. et platone numero. raf. qz sūt duo hoies s. nō multipliciter dicat.

Abi ē mod⁹ dicēdi analog⁹ qz pte tenet d nā vniuocti. pte de nā equoet. ibi ē numeratio et in cēdo et in dicēdo. Scdm hūc igitur modū. dō. qd pcessio fm qd dicta ē de pcessione eterna et tpali nō ē dca vniuocti nec equoet: s. analogice. qz vñ mod⁹ clauditur in alio. pcedere enī ab hoc vt in obm ē eternū. s. pcedere ab hoc in hoc vt in habitaculū est tpale. Vñ igit analogū est sic dictū et sic iō est ibi duplex dici et vna pcessio dī duplī et ita p pns duplī esse. vt nō incōueniēt dicatur pcessio spūs. s. ē duplī. Ad illd g qd obr. incōtrarū qd multiplicata pcessione multiplicat pcedēs. dō. qd pcessio est. si accipiat de multiplicatiōe p vñ modū dicēdi. Vñ si gēina ē pcessio. s. qd pcessio dī exit⁹. ab aliquo vtiqz duo cēnt pcedentes. Nūc aut nō sic: s. gēina qz vno mō est ab aliquo i ali quē. vt i obm. Alio mō ab aliquo in ali quē vt in habitaculū. Ad illud qd obr. sō. aut duplex pcessio: qz duplex emanatio. vel duplex mod⁹. dō. qd nō sufficienter diuidit. dō enī tertiū mēbz addet. s. qz aut duplex modus dicēdi. nō equoet. et p hoc psequens de hoie picto et sō. qz ibi nō ē analogia: sed equoetio pura. Ad illud qd obr. vltio qd respectus additus cāc nō nūerat et ē. dō. qd respectus additus sō nō nūerat sōm. vñ nō dī spūs dupliciter qz spirat et inspirat: s. qz respectus addit significatiōi termī. tūc nec ē illum aliter et aliter dici. et si sit respectus si distrabens ita qd nō faciat oīo diuersā significationē sed ad illū ordinatū: facit analogiam in tertio. et numerū fm dici. et ē numerū fm esse. Vñ si hoc nomē illuminatio significaret actū lucendi absolutū et actū lucendi

ppatum. sol duplī dīef illuminare. et ēet illuminatio sol gēina: s. tñ ibi magis ppria ēet geminatio indicēdo qz in cēdo. Vñ magis magis ppe loqueret si diceret pcessio spūs. s. dī dupliciter qz cū dicit qd ē gēina. qz nō ca dit ibi pprie gēinatio.

Consequēter ē sō loco qd pncipalis de datōe spūs. s. Et circa hoc qrit duo. Primo qrit vtz spūs. s. def in ppa persona hoibus. an tñ dicatur iō dari qz dat eius effectus. Scdo vtrum spūs. s. def ab aliquo viro scō.

Ad def in ppa psona sic ostendit. ad ro. v. Caritas dei diffusa ē in cordibus nrīs p spm. s. qd datus ē nobis

Sed nihil diffūdit caritatē nisi spūs increatus. g. et. Itē Aug. dicit. v. de tri. qd spūs. s. est donū. et eo dī donū: qz dat. g. si psona liter ē donū: psonaliter dat. Itē hoc ipm ostendit rōe. spūs. s. est amor et p m amor: s. amor est donū primū in quo oīa alia dona donant. g. si nō est ponere posteri⁹ sine pōi. nō est ponere dona spūs. s. dari qn def ipse spūs. s. Itē spūs. s. datur ad vniendū et colligendū mēbra corporis mystici: s. mēbra cōporis mystici sūt mēbra inuicē vnita sicut ipse deus petit Jo. xvij. vt sint psumati i vñ sed pfecta vñ nō est nisi in vno simplici. g. mēbra vniū p aliqd qd est vñ et idē in oib⁹ hoc aut nō pōt esse donū creatū sed increatū. g. nec ē cū dono creato dari increatum.

Cōtra virtus ē ars recte viuendi. et gfa est donū sufficienter dirigēs aīam in finem. g. vt qd aliud donū qz donū gratie create nō si aīe oportunū. ergo si nō ē in opibus dī ponendū supflū. p. qd nō est necē dari spm. s.

Itē cū aliqd scificatur p gfam: nihil ē i eo qd nō ēet pī: ergo cū dare sit facere. qd ali quid sit in isto qd nō erat pī: nō dat nisi gfa Si dicas qd spūs. s. ē in eo vt scūs. pī: erat vt spūs. hoc nihil aliud ē qz spm facere gratiam sanctificantē in hoc. Itē qd datur p donationē est in pīate accipientis: s. spūs. s. sub nulli⁹ pōt redigi pīate. ergo nō pōt dari

Itē qd dat alicui differenti p cēntiaz: aut de nouo creat: aut multiplicatur: aut ei⁹ pcessio transfer: vt p cū do alicui capā s. psona spūs. s. nec creat: nec multiplicat: nec pcessio ei⁹ transfer: qz deus semp bz spm. s. g. spūs. s. non datur. R. n. dō. qd dare est ad

aliquid hñdū vel possidendū: hñc autē aliqd
vel possidere ē cū aliqd est in facultate hñ-
tio vel possidentis. Et sic at in facultate hñg
ē esse pñto ad fruendū vel vtendū. pñcta
autē possessio ē: cū hñ hñ illud quo possit vti
et quo possit frui: sed recte frui nō ē nisi dō
et recte vti nō pñgit nisi p grām gratiā sa-
cientē. g pñcta possessio est in qua de hñt
et eius gratia: s pñctū donū est ad pñctam
possessionē. ergo nō est datum optimū et do-
nū pñctum. nisi def donū increatū. q ē spūs
s. et donū creatum q ē gratia. pcedendū g
ē vtrqz dari. Ad illud g q obī. de gratia
q est ars bñ viuendi pñtō. qñis enim sit
ars qua vtimur. nō tñ est possessio qua frui-
mur vt obō. et iō non est pñctū donum sine
illo. Ad illud q obī. nihil plus est in isto
qz prius. vñ. q dari nō ordinat ad eē: s ad
hñc. licz enī spūs. s. eē prius in peccatore. nō
tñ hēbat ab eo. qz peccator nō hēbat facul-
tatē fruendi ipso. Ad illud q obī. q datū
est in pñte accipientis. vñ. q aliqd dat ali-
cui vt finiens sicut pñmū merenti: aliquid
vt pficiens. vt gratia pñtienti. Aliqd vt sē-
seruiens vt equus militi. Quod autē dī qd
datum est in pñte: vñ. est de dariōe. tertio
mō dicta. nō prius et bñ. q illi sūt duo modi
hñdi in quibus hñs habetur. Unū hñ hñtur
a gratia. et hñtur a dono quo frui. Et bñ
pñtimum. qz illud vñ. est de eo q datur
vt possessio limitata: sed de eo q datur vt
finies non: quia tale potest simul dari mul-
tis et haberi a multis potest: quia ad idem
tendunt. Ideo cum datur non transfer-
tur.

Ecūdo qñtur vñ. spūs. s. datur ab
aliquo viro scō. Et q sic pñatur bñ
mō spūs. s. dari nō est aliud qz gratia
gratum facientē dari: sed ostendit q grām
gratum facientē dari ab hoīe siue infundi
est possibile. et pñiens et vñ. Et q sit pos-
sibile vñ a minoz. qz maioris vtutis est pro-
ducere formā sbalem qz accidentalē: sed grā
est forma accidentalis. Cū ergo creatura
hñat vtutem producēdi formā sbalē: multo
magis vñ de gratia q est forma accidentalis.

Itē hoc ipm videt posse ostendi a fili qz
gratia est lumē spūale: sed ita videm⁹ in luīe
corporali q aliqd est lūis dariū. aliqd rece-
piū. aliqd dariū et receptiū. Si ergo

lumē spūale est eq potē. pari rōe videt⁹ de
ipso: sed dariū cū sit deus non pōt eē re-
ceptiū: qz nihil recipit ab aliquo. ergo bñ
est reppire in creatura. q recipiat lumē spū-
ale. q est gratia et det ipm. et sit et c. Item
duo sūt que faciunt creaturā habere posse
pducendi sibi simlē. s. corruptibilitas ob qz
indiget alio pseruari. et pñctō in nā ob quā
pōt in actum pñctum q est pducere sibi sile
pñctum enī dicitur vñ quodqz cum pōt ge-
nerare tale quale ipm est. Si g gratia ē for-
ma q citissime corrumpitur. et forma magne
pñctionis. ergo vñ habere vtutem pducen-
di sibi simlē: sed nō in sbo in quo est. ergo in
alio. Itē q pōt pñcte expellere pñm. po-
test pñcte agenerare habitum pñm: qz
pñm nō expellit pñcte nisi pñm: sed
gratia pōt pñcte expellere culpā. ergo gra-
tia in hoīe pōt ex se generare gratiam: s nō
in hñte. ergo in alio. Ostenditur etiā q sit
pgruum q gratia procedat ab vno hoīe in
aliū. et sic ostenditur. Rō supbiendi fuit ra-
tio amittendi gratiā. ergo ab oppositis. hu-
miliatio ē rō recuperandi. Sñ si gratia dat
ab hoīe plus humiliatur hñ. qz si tñ a deo
qz si datur ab hoīe. humiliat hñ sub deo et
sub hoīe. non autem si a solo deo dat humi-
liatur sub vtroqz. ergo videt q iste modus
magis pgruat. Item si in actu iustitie qui
ē pñtio sñcific aīa peccatrix creature corpo-
rali vt ordinet in vniuerso. ergo in actu mi-
serico: die vñ subīci alicui creature vt reor-
dinetur. ergo si cut ab aliqua creatura reci-
pit penam: ita videt pgruum q recipiat et
gratiam. Itē agens pñctum non tñ dat
fufcipienti formā: sed etiā dat potentia pñtē
et hoc est i manifestandē sue potentie. ergo
si deus ē agens nobilissimum. et q maxime
vñ laudari in sua actione. pgruum ē vt non
tantum det formā. gñe s etiam potentia
dandi. Item sicut a deo est esse. ita et bñ
esse: sed in nullo derogatur deo cum dat po-
tentiam creature dandi esse. ergo in nullo
cum dat potentiam dandi bene esse. ergo et
esse gratuitum. Ostenditur etiā q sit
verum. quia. xx. Jo. dixit dominus accipite
spiritum sanctum quorum remisistis pec-
cata remittuntur eis et cetera. Item in ac-
tibus dicitur: quod per impositionē manū
apostolorū dabatur spiritus. s. nō p ipositiōez
h y

manuū aliorū vt dicit glo. de philippo disci-
pulo. Act. viij. g. aliqua dñus erat in aplis q
non erat i alijs sed p illā dabat spūs. s. g. ab
hoīe dabat spūs. s. Ecōtrario ostēdit. q
donū spūs. s. dari ab hoīe sit falsum. sit incō-
gruū. sit etiā impossibile. Qd sit falsū vī
p Aug. v. d. trī. Ad aliq̃ discipulorū dabat
spūs. s. sed orabant vt veniret i hoīem. Itē
quicūq; dat vel donat aliqd. hz posse actm
sup illud. sed sup a donoz spūs. s. nullus hō
hz posse. g. rē. Item q sit inconueniens
vī. qz si aīa ab alio qz a deo gratificaret. ali-
us qz deus cadit mediū inter aīam r deū: s.
qñcūq; aliquid cadit mediū inter aīaz r deū
aīa hōis est puerfa. ergo fm hoc dñs daref
aīe gratia. puerteref. Itē grā pōt fr. li. ar.
g. si posset hō dare grām: hō haberet posse
sup alteri^o arbitriū: sed arbitriū q ē aliū sūm
nō est li. g. talis donatio tolleret libertatem.

Itē maxima glā ē deo de ipij iustificatio-
ne: s. maxia glā dei nō dñz aliū cōicari. g. si cōi-
cat die glē derogat: sed si aliūqz deus dat
grām. ali^o qz deus iustificat. g. talis donatio
minuit dei glām. Itē iustū est separe i eo
qui pōt dare meritum salutis: s. si hō posset
dare gratiam posset dare meritū salutis. g.
iustum ēē spare in hoīe: s. hō est vanitas. g.
talis datio daret fiduciā vanitatē. Ex his
igif quattuor medijs. p. q donatio spūs. s.
ab hoīe tollit ordinē ipsius aīe: tollit liberta-
tē. minuit glām dei. r inducit in uanā cōfi-
dentiā. q oīa sunt incōueniētia. Ostēdit
etiā q impossibile sit dari talē potentiā crea-
ture. qz sicut dicit Aug. mai^o est de impio fa-
cere piū. qz creare celū r ē. s. potentia crean-
di nō potuit a creatura recipi. ergo nec po-
tentia dandi gratiam. Itē pductio grē p
pñtiā agēf ab aīa suscipif: s. sol^o de^o pōt aīe
illabi. g. solus deus pōt in aīa gratiā infunde-
re. Itē gratia ē forma simplex r difformis
r spūal nō hñs ortum a pñcipio sōi. ergo cū
aīa rōnalis rōe deiformitatē r spūalitatē nō
pōt ēē nisi a deo. p. q nec gratia q ēq spūal
Imo spūalior est ipsa aīa. Itē grā imedia-
te vnit deo. g. nō pōt esse a deo nisi imedia-
te. g. nullo coopāte. ergo creatura nō potest
pducē grāz. Rñ. dñ. q sicut iste vltie rōe
ostendūt gratiam siue spūs. s. dari ab hoīe si
cut a pñcipio effectiuo siue pductiuo. oīo
est falsum r impossibile. Tñ pñtelligentiāz

obōz incōtrariū est notandū. q grām dari
ab aliquo ē tripliciter. Vel sicut a prepa-
rante: siue amīnistrante sacramēta siue anū-
ciantē salutaria documēta. Vel sicut ab ipe-
trante siue p orōnē siue p bona opera. Vel
sicut a producēte. Vñō mō dat gratia a bo-
nis r a malis. Scōd mō tm a bonis. Tercio
mō tm a deo. Et p hoc manifesta ē Rō. ad
duo vltia q pbāt spūs. s. dari qz ibi datio nō
est aliud qz ppario. Ad illud g. q obī. pñ-
mo q agēs creatum possit in formā sbalem.
dico q nō pōt in oēm sbalem. vtp̃uta in eaz
q est deiformis: sicut est aīa rōnalis. r quia
gratia ē deiformis. id nō pōt ab agente tali
pducī. Si autē de alijs nālibus arguat. non
ē loc^o a minori. Ad illud q obī. de lumie
corpōali. dñ. q nō est sile. lumē enī corpale
diffundit p mediū deferens: r p idē mediū
pōt itez aggregari q deferet. gratia autē nō
est p dilationē s. p illapsū agentis r oimodā
indistantiā. Ad illud q obī. q creatura
corruptibilis dñ hñe potentiā generādi. dñ.
q vez est de illa q ē corruptibilis de se: sed
gratia nūqz de se corrupit. vel senescit. Vel
dic q illa nō ē tota cā. maxie in his q nō dñt
sbām ppletam: s. magis dispōnē. Ad illd
q obī. q gratia pōt expellere culpaz. dñ. q
culpam expellere ē duplī. vel effectiue vel
formaliter. q pōt expellere effectiue potest
efficere gratiā: s. nō opz q illud q formalitē
qz illud seipso expellit. qñ igif gratia expel-
lit formaliter r seipsa. id nō seqz q possit gene-
rare aliā gratiam. Ad illud q obī. q i iu-
stificatione dñ pctorū humiliari. dñ. q vez ē
q humiliari debz. r s. hōie. r etiā sub vñi-
bilibus signis. nī aliter qz sub deo. qz aliū
honor debet deo qz homini. Et qz deo hu-
miliat vt sub pñcipio salutis. r a quo sal-
uat nō dñ sub creatura humiliari. vt a quo
sal^o detur ei: s. vt a quo sal^o amīnistrat. et
sic p. etiā sequēs. de hūiliatione in pena. nō
enim ē sile de hūiliatōe illa. qz ibi aīa puer-
fa manēs in sua puerilitate. rōe illi^o subijct i
feriori p nām. vel qz hz reliqao puerilitatis.
s. in grē donatiōe aīa puerfa a puerilitate
murt. r ad deū immediate ordinat. Ad
illud q obī. q agēs pfectum dat potētiā
agēdi sile. dñ. q vez ē si patiens pgruentem
posset suscipere: sed sicut ostēdū est ex pte ho-
minis nō ē possibile vt talis pñtia ab eo

recipiat pp talis forme nobilitates q̄ nō pōt
esse nisi a nobilissimo agere. Ad aliud q̄
obī. q̄ dare potentia ad eē nō derogat. dō.
q̄ ordo est in cētijs: q̄ aliq̄ creature sūt ita
nobiles. q̄ non decet eas nisi a nobilissimo
agente p̄duci vī sūt ille q̄ sūt ad imaginem.
Am̄ igit̄ gratia ē de nobilissimo. p̄ q̄ non
pōt p̄duci ab hoīe. sic nec esse aīe. Que
vltio obijciūt soluta sūt sup̄a p̄ distinctionē
dationis s̄m dīam trīmērem.

Ita p̄te ista sunt dubitatōes circa lite
ram. t̄p̄mo de s̄itu h̄i p̄tis. q̄ non
vī q̄ hic deberet agere de p̄cessiōe
tp̄ali. q̄ in hac p̄te agit de h̄is q̄ eternaliter
deo pueniūt. P̄terea cū gn̄atio filij ef
na t̄p̄alis in alio t̄ alio libro determinet̄
q̄ etna in p̄mo. s̄ t̄p̄alis in tertio. q̄ nō s̄it
facit de p̄cessiōe sp̄s. s̄. R̄n. dō. q̄ q̄ p̄
cessiō tp̄alis t̄ eterna ab eodē p̄ncipio sūt sic
dicit maḡ. t̄ itē ē ibi quodāmodo modus
p̄cedendi p̄formis iō vna facit ad declarati
onē alterius. t̄ iō incident̄ hic ponit tracta
tus de p̄cessiōe tp̄ali. ad m̄ifestationē p̄
cessiōis eterne. s̄ nō sic est de generatione
filij tp̄ali. q̄ nō est ab eodē p̄ncipio imo a
m̄re s̄m. t̄ respicit duas n̄as. s̄ diuinā t̄ h̄uā
nam. iō debuit de ea determinari post dīaz
de qua agitur in p̄mo. t̄ post humanā natu
ram de qua in sc̄do. Itē q̄ritur de rōe p̄
cessiōis tp̄alis de qua dicit maḡ. q̄ a p̄re
t̄ filio p̄cedit sp̄s. s̄. cū ad sanctificandā crea
turam p̄cedit. Aīdetur enī dīe falsū. q̄ p̄ro
cessiō tp̄alis est eius missiō. s̄ sp̄s. s̄. missus ē
in colūba. t̄ in lingua ignea quas nō sc̄ifi
cavit. Si tu dicas q̄ nō ē missus ad linguas
sed in lingua missus est ad ipsos quos sancti
ficavit. s̄ missus est in colūba sup̄ christum.
nec sanctificavit colūbam nec xpm. R̄n. dō.
pōt ad hoc dici q̄ maḡ nō gn̄aliter diffinit
hic p̄cessiōē tp̄alem. sed sp̄aliter. pur ē idē
q̄ missiō inuisibilis in qua dat sp̄s. s̄. t̄ sc̄ifi
catur creatura. vel pōt dici q̄ gn̄aliter ac
cipit sc̄ificationē. tripl̄r enī accipit sanctifica
re. Ano mō s̄m q̄ est de nō sc̄o sc̄m facere.
Sc̄do mō iam sc̄atū t̄ sc̄itate p̄firmare. Ter
tio mō iā sc̄m t̄ p̄firmatū manifestare. t̄ h̄z
aliquē triū istoz mōz reppit sc̄ificatio i omī
sp̄s. s̄. missiōe rōe s̄m ad quem. t̄ sic accipit
maḡ. Itē q̄rit de hoc q̄ dicit de sp̄s. s̄. et
ipse ē virt̄ q̄ de illo exibat. Et enī male dīe

q̄ aut accipit p̄p̄e aut appropriatē. p̄mo
mō nō p̄stat. Sc̄do mō n̄ vī q̄ cor. i. dicim̄
xpm̄ dei fr̄utem t̄ dei sapiāz t̄ ē. Ad hoc
pōt dici q̄ sp̄s. s̄. nō appropriat̄ v̄tus simpl̄r
sed x̄tus sanatiua. t̄ hoc q̄ gratia sanatiuā
ē donū sp̄s. s̄. t̄ gratia eius est medicina ip
sius aīe. S̄z filio appropriat̄ v̄tus opandi.
q̄ oīa p̄ ipsum facta sunt. Aliter pōt dici
q̄ virtus h̄z p̄p̄ationē ad id ad q̄ est t̄ sic t̄z
rōnem p̄ncipij. Vel ad id cuius est. t̄ sic t̄z
rōem p̄plemēti. Vel ad v̄t̄z q̄z t̄ sic tenet rō
nem medij. Sicut ḡ ex ipso appropriat̄ p̄ri
p̄ ipsum filio. in ipso. sp̄s. s̄. ita v̄tus inq̄stuz
tenet rōnem p̄ncipij appropriat̄ patri. i. q̄z
tum rōne medij filio. Inq̄stū rōe p̄plemēti
sp̄s. s̄. q̄ p̄pletiō ē in bonitate t̄ dilectione
sp̄s. s̄. h̄z hoc infra meli⁹ dicit̄. Itē q̄ritur d̄
hoc q̄ dicit̄. q̄ post resurrectionē dñs iesus.
bis dedit sp̄m. s̄. Aīdetur enī q̄ ter dederit:
q̄ dedit eis p̄mo āte passionē. cū dedit ei
potestatem ej̄cendi demonia t̄ curare lan
guores. Barth. x. Itē p̄ resurrectionē. Jo.
xx. Accipite sp̄m. s̄. Itē post ascensionē. act. ij.
s̄ insufficienter enumerat̄ Augu. R̄n. ad
plēn. dō. q̄ possūt numerari dōes sp̄s. s̄.
q̄stū ad actū t̄ effectū t̄ sic enumerat̄. Ra
banus t̄ fuerunt tres. q̄: ter dedit t̄ quia ad
tria dedit. P̄mo ad miraculoz opationē.
Sc̄do ad peccatoz absolutionē. Tertio ad
infidelium p̄uersionē. Possūt etiam alio
mō numerari q̄stū ad locū t̄ signatū. t̄ sic de
dit bis. s̄. in terra t̄ de celo. In terra ad com
mendandū p̄ceptū dilectionis ad primum.
In celo ad cōmendandū affectum dilectōis
ad deum. t̄ sic p̄z p̄rouersia. Item q̄rit̄.
de verbo illo apli. Anū sp̄m porauim⁹. quo
tropo dictū sit hoc. t̄ vī q̄ magis pueniat
filio. q̄ ecc. xv. dicitur aq̄ sapie salutaris t̄ p
uer. x. Venite t̄ bibite vinū t̄ hoc dicit ip̄a
sapia. s̄. dī filius. ḡ t̄ ē. R̄n. dō. q̄ sp̄s. s̄. d̄
potus inq̄stū secularis sitis restringit ardo
rem hoc aut appropriatur sp̄s. s̄. q̄ sicut dīe
Greg. Sustato sp̄s desipit q̄s caro. Inq̄stū
aut p̄ potum ē delegatio nutrimenti ad lingu
la mēbra. sic appropriat̄ filio cui⁹ ē prudētia
t̄ sapia. appropriatū. q̄ quodā mō h̄nt vim
regimini. t̄ ordinatiū past⁹ oib⁹ virib⁹ aīe.
Item q̄ritur de alio v̄bo. caritas dei dis
fusa ē in cordib⁹ nostris. Aīdetur enī improp̄
rie deū. q̄ q̄ diffusū est dispersū ē. t̄ virt̄
b̄ ij

dispensa minor ē. Si igitur caritas potest ē. nō ergo
dicitur diffusa. Rñ. dō. q. infunditur et diffu-
ditur ppe de humore. Ipsa autem caritas hūori
coaptatur: q. sicut arbor somētū et vitā et vi-
ditatē hz ab humore: sic tota spūalis machia
ab amore. Iste autem amor infunditur in q̄rū in
tra recipit. diffunditur vō in q̄rū ex intimis p-
cedēs dilatat affectū ad multos dilectionē.
et mouet oēs aie vires ad bōas opōes: opa-
tur enī magna si ē. Si vō opari renuit amor
nō ē. sicut dicit Greg. et iō dñs dicit Jo. vij.
flūia de ventre ei⁹ fluēt aq̄ viue. Ad ergo dī
q. minuit. dō. q. vep est in his q̄ hnt ortum
ab origine deficiēdi. sicut est in puteis i q̄b⁹
nō viuit aqua: sed caritas hz originē indefici-
entē: sicut flūuius.

Di. xv.

Itē p̄sderādū ē cū spūs. s. detur a
p̄re et filio. Supra egit magr de p-
cessiōe tpali ipsius spūs. s. fm q. est
a patre et filio. hic sō ostēdit q. tē
pōraliter pcedit a seipso. et hoc intendit i to-
ta ista p̄e vsqz ibi. Hic q̄ritur vrp̄ semel tā-
tum missus sit filius. vbi incipit agere q̄rū
ad modū pcessiōis: hz autem hec pō. iij. p̄icu-
las. In p̄ia oñdit. q. spūs. s. tpaliter a se mittit
dat et pcedit. et b̄ dēducendo ad ipossibile:
q. aliter nō eēnt idiuisa opa trinitatē. In s̄a
oñdit a mino: i p̄ auctoritatē q. p̄ misit filiū
vna cū spūs. s. ita q. spūs. s. misit filiū i quē nul-
lā hz acratē. ḡ multo fort⁹ mittit se. et b̄ facit
ibi. Ne at mireris q. spūs. s. dī mittit p̄cedē
a se. In t̄ia vō p̄e oñdit hoc a fili. Si enī
filius misit se. pari rōe et spūs. s. se. et hoc facit
ibi. Deinde oñdit cē datū etiā a seipso. In
quarta vō et vltia opponit p̄dicta. et hoc
ibi. Sed ad hoc opponit. si fili⁹ a seipso et ē.
Et ibi ē soluit et breuiter epilogat p̄deter-
minata.

Intelligentiā hī⁹ p̄is quattuor q̄
runtur. P̄io q̄ritur vrp̄ missio sit
in diuinis. Secdo vrp̄ missio sit
ex tpe vlteterna. Tertio q̄ritur cui⁹ sit missio
vt missi. Quarto cui⁹ sit missio vt mit-
tentis.

Ircā: p̄mū q. missio sit in diuinis oñ-
dit. p̄io p̄ scripturā veteris testi. sa-
pi. ix. Aditte illā de celis. loq̄r de sa-
piētia q̄ est dei fili⁹. Itē p̄ scripturā noui
te. ad Gala. iij. At vbi vēr plenitudo spūs

misit deus filiū suū. Et post. Qm̄ estis fi-
lij dei misit de⁹ spm̄ filij sui in corda vestra.
Itē hoc oñdit p̄ testimoniū v̄itatis Joā.
xvi. Cū autē abiero mittā vobis spm̄ v̄itāḡ
Itē rōe videt illud idē: q. mittere nō est
aliud q̄z ex se aliquē pducere in aliū. sic sol
radiū mittit in aera: sed spūs. s. a p̄re et filio p-
cedit in creaturā. ḡ ab eis mittit. Itē quā-
tūcūqz datur aliqd vt abriti. p̄uēiēter dicit
mitti: sed tota trinitas ē absēs p̄ctōib⁹ q̄rū
ad gratiā inhabitatē. ḡ quōtēs dat spūs. s. q̄z
tū ad grāz ibitatōe: nō icōgrue dī mitti. Si
ḡ dari est in diuinis. hoc mō vt dicitur ē. ergo
et missio. Cōtra. vbi cūqz est missio ibi est
separatio. Unde Hiero. sup̄ Ezech. q. p̄uētū
est et in vno co: p̄e copulatū mitti nō pōt. sed
q. est extra. An nō mittit man⁹ s̄ iaculū. sed
in diuinis ē oimoda in diuīso et nulla separā-
ō ḡ et ē. Itē vbi cūqz ē missio ibi ē missi ad mit-
tentē subiecto. q. p̄z. dñs enī mittit filiū: et nī
filius dñi: sed in diuinis ē oimoda eq̄litas
et nulla s̄biectō. ḡ ibi nō est missio. Itē vbi
cūqz ē missio ibi ē mutatio: q. nō dī aliquid
mitti vbi est: sed in diuinis nulla oīno cadit
mutatio. ḡ et ē. Itē missio passiue dicta in
q̄rū talis. est opus misterij: sed in nobilissi-
ma nā in q̄rū talis nō cadit ministeriū. ḡ et ē.

Rñ. dō. q. missio est in diuinis sicut ostē-
dunt p̄dictae auctoritates et rōnes. et trāssert
a creaturis ad deū. Scdm̄ autē q. missio
in his inferiorib⁹ p̄sderat hz respectum ad
tria. s. ad principiū. et ad terminū. et ad missū

Ad principiū siue ad mittentē sub triplici
habitudine p̄pari p̄tingit. Et ad dantē esse
et sic mittit radius a sole. Et ad dantē v̄ru-
tem. et sic mittit iaculum a p̄ctore. Et ad
dantem iurisdictionē siue auctoritatē et sic
mittit nuntius a p̄ceptore. Scdm̄ oēm hanc
p̄parationē est in diuinis missio: q. spūs m̄ti-
tur a p̄re et filio tanq̄z habens eē et v̄rtem
et auctoritatē in opando ab eis. Et iō missio
fm̄ hunc respectū cōpletissime est in diuinis
Nō enī est ponere q. vna p̄sona recipiat au-
toritatē nisi a quo recipit v̄rtem. nec v̄ru-
tem nisi a quo recipit eē. Similiter ad ter-
minū sub triplici habitudine p̄pari. Adit-
tetur enī aliqd alicubi vbi v̄z gerat. vt lapis
mittit deorsum. Aditit ēt alicui vt a q̄ ha-
beat. sicut aliqd mittit alicui donū. Aditit
etiā vt ad aliqd q. s. opetur. Scdm̄ hanc tri-

placem operatione est missio in diuinis: Abi-
tatur enim fili⁹ v⁹ sps. s. vt alicubi ad inhabitandū
vt alicui ad possidendū. vt donū. vt ad aliqd
s. ad effectus pferendū. Et iō missio p com-
pationē ad terminum reppit ppletissime in
diuinis multo magis q̄ in creaturis. Si at
loquamur de missione in cōpatione ad mis-
sum. sic in his inferiorib⁹ ponit triplicē con-
ditionē impfectionis. s. separationē. subiectionē.
et mutationē. q̄ quidē nō sunt i diuinis. Est
tamē aliqd perfectionis i istis cōndens: et
rō huius p̄ sic. In his inferioribus sepatur
missus a mittente pp distātiā termini a mit-
tente. vt p̄ cū mitto aliquē romā: q̄ roma
distat a me. si ille d̄ esse romē: op̄ q̄ sepef a
me. In diuinis s̄o q̄ deus mittens ē vbiq̄
nulla est distātia. iō nulla est sepatio. loco
tamē hui⁹ ē missi a mittente egressio siue e-
manatio. Et sic p̄ n̄sio ad illud q̄ ob̄ d̄ cō-
ditione separationis. Similiter in his inferi-
oribus est in missio subiectio pp d̄iam mittē-
tis ad missum: q̄ enim missus recipit a mit-
te: vel esse: vel virtutem: vel operationē. et se
patet ab eo in ista: q̄ ista oīo eadē non p̄ci-
patur a pluribus. necesse est q̄ aliam virtutē
recipiat ab eo et alia iurisdictionem illa inferi-
orū. sed in diuinis non est ista d̄ia. et iō
oīa sunt equalis nobilitatis in mittēte et mis-
so. Sed tamē loco huius est subauctoritatis
emanatio: et sic p̄ ista obiectio. Similiter i
his inferioribus est in missio mutatio pp di-
stātiā missi a termino. q̄ enī nō est i termi-
no ad quē mittit. ideo op̄ q̄ mutet locum.
et ita q̄ sit in eo mutatio. Quia s̄o in diuinis
missus nulli loco abest non op̄ q̄ persona-
liter accedat. et iō non ē ibi mutatio. sed tamē
loco eius est alicuius effect⁹ de nouo produ-
ctio. et sic p̄ tertia obiectio. q̄uis enim i di-
uinis nō sit sepatio. subiectio. et mutatio. lo-
co tñ horū est emanatio. subauctoritatis ori-
go et noui effectus productio. Ad illud q̄
vltimo obicitur. q̄ pertinet ad ministeriū.
dicendum q̄ hoc verum est. vbi missio dicit
subiectionem. sed hoc non est in diuina nā:
sed in creaturis.

Secundo q̄ritur vtrū missio in diuinis
sit ex tēpore tñ an etiam ab eterno.
Et q̄ ab eterno. oñditur auctoritate
et rōe. Auctoritate sic Greg. eo mittit fili-
us quo generatur. s̄ gnāb ab eterno. s̄ mitti

tur ab eterno. ergo missio in diuinis est ab
eterno. Itē Beda in omel. Sps. s. missio ē
eius p̄cessio. sed p̄cedit ab eterno. s̄ mittit
ab eterno. Itē rōe sic. Missio siue actiue
siue passiue dicta est deus. sed oīo actio q̄ ac-
tiue et passiue est deus: est ab eterno. s̄ et c.

Item oīo actio q̄ h̄z deum vt terminū. et
vt principium ē ab eterno. vt p̄ cū dicitur.
deus intelligit. deus gnā: s̄ missio ē h̄i. q̄
deus mittit deum. s̄ missio est eterna. Si oī
cas q̄ missio requirit duplicem terminū. s.
cum q̄ mittit. et eū ad quē mittitur. et ille ad
quē sit missio est t̄p̄alis. s̄ deus pōt esse qui
mittit. deus q̄ mittit. s̄ pari rōe deus ad quē
mittit. et videt q̄ iste cōparatiōes p̄ncipij et
termini maxime deo pueniūt: deus enim ē
Alpha. et o. principium et finis. s̄ magis p̄-
prie d̄r. deus ad quem mittit q̄ deus q̄ mit-
tatur. Item quicquid est deus est eternū
missio est deus. ergo est eterna: sed p̄missio
sunt vere. ergo et conclusio. Contra. Jo.
xvi. Si non abiero. paraclitus non veniet
ad vos. Cum autem abiero mittam vobis
eum. ergo spiritus sanctus potest mitti et p̄o
mitti: sed quod est eternum non potest p̄o.
mitti. ergo et cetera. Item Augustin⁹. iij
de trinitate. tunc mittitur filius vel spiritus
sanctus cum ex tempore cuiusquam mente
percipitur. Item omnis missio est ad ali-
quid posterius mittente: sed vbi cadit poste-
rius necessario interuenit ratio p̄ncipij et
temporis. ergo et c. Prima propositio ē per
se vera: quia mittens per prius habet ipsū
quod mittit: quam habeat ille ad quem mit-
tit. Item omnis missio vel est ratione mu-
tationis vel ratione operationis: sed in diui-
nis non est mutatio. ergo ad hoc quod mis-
sio sit necesse est q̄ interueniat operatio. et si
operatio et effectus. et si effectus tempus
ergo omnis missio est ex tēpore. Respon-
deo dicendum ad predicta: quod missio in
diuinis nullo modo dicitur nisi ex tempore.
Et ratio huius est: quia dicit comparatio-
nem non tantum ad principium. nec tantū
ad missum: sed etiam ad terminum. termi-
nus ille de necessitate creatus est: quia mis-
sio in deo cum non dicat mutationem. dicit
aliquem circa terminum operationem. Et
ita aliquam effectum. Et quia omne quod
recipit effectum: est creatum et temporale.

h iij

et ipse. id est missio dicitur necessitate est ipse. Ad illud. ergo quod dicitur Breg. eo mittit filius quo generatur. id est. quod ipse loquitur supposita manifestatio in creatura. prout enim manifestat in creatura. sed non mittit. sed filius mittit. et Breg. reddit rationem. quod nulla alia causa est. nisi quod iste generatur et ille non. id est. pater. Ad illud. quod obijciatur de Beda. id est. quod Beda loquitur de processione spiritus. scilicet. putat est in creatura. et ita est temporalis ut missio. Ad illud. quod obijciatur. quod omne quod active et passive ponit in deo est eternum. id est. quod verum est nisi habeat ulterius respectum ad creaturam. sed missio preter respectum quod est mittens ad missum. importat aliquem effectum in creatura. Ad illud. quod obijciatur quod missus passive et active est deus. id est. quod est quoddam actio quod solum respicit passum ut percussio te. quedam quod passum et alium terminum ut deo te grammatice. scilicet. et mitto te ad alium. Et quod obijciatur. verum est in actione et passione quod nihil aliud respiciunt nisi principium et obiectum sed non in aliis quod requirunt alium terminum. et id habet instantiam in proposito. Scilicet. solueudus est ad sequens quod verum est si actio illa omni terminetur in deum. Sed quod obijciatur quod missio respicit deum ut terminum ad quem. id est. quod si terminus ad quem est missio est solum in ratione finitatis. verum est. nunc autem non est sic. sed magis in ratione susceptionis. Ad ultimum obiectum. id est. quod ibi est palogismus accidetis. sicut hic. o es est nobile. statua est es. ergo. et c. quod erat materie attribuit statue ratione artificij. Scilicet. hic. quod erat dicitur esse attribuit missio ratione notari

Et ratio querit cuius sit missio ut missio. Et ut quod sit totius trinitatis Aug. iij. de tri. mittit filius. cum ex ipse cum usque mente percipitur. sed tota trinitas ex ipse mente percipitur. ergo tota trinitas mittitur. ergo pater. Item mitti personam est ipsam de nouo venire ad habitandum. sed tota trinitas de nouo venit ad habitandum in peccatore cum gratia datur ei. ergo. et c. Adhuc pater. Jo. xiiij. ad eum veniemus. et c. Igitur missio notat effectum in creatura. sed regula est quod omne nomen notat effectum dicitur essentialiter. ergo missio passive dicta dicitur essentialiter. sed quod essentialiter dicitur convenit toti trinitati. ergo. et c. Item quando aliquid mittit mittit cum eo omne quod inseparatum est coniunctum. sed pater est inseparatum coniunctus

filio. ergo quando mittitur filius mittit et pater. Item mittere et mitti. aut sunt equalis nobilitatis. aut non. Si equalis. ergo quia ratione dicitur mittere de patre. eadem ratione mitti. Si inequalis. ergo mittens est maior. missio. ergo filius est inequalis patri. Contra. Aug. iij. de tri. pater nusquam legit missus. sed non debemus aliquid asserere de deo. quod non habemus ex scriptura. ergo mitti non pervenit toti trinitati. Item Aug. dicit quod pater absurdissime dicitur missus. sed moneta veri non sunt absurdissimi. sed potius falsi. ergo mitti non dicitur vere de patre. Item Aug. dicit quod mitti est cognosci esse ab alio. id est. prout non cognoscitur esse ab alio. ergo prout non mittitur. Item omne mobile reducit ad immobile. ergo missibile ad immisibile. ergo in divinis est aliquid persona immisibile. sed non nisi pater. ergo. et c. Item. id est. quod missio sicut patet ex ratione Aug. et j. melius parebit semper duo habere de suo intellectu. scilicet. emanationem et manifestationem per effectus. quod ergo importat semper emanationem missio passive dicta. hinc est quod cum prout omni careat principio. quod de ipso nullomodo potest dici missio passiva. unde non inuenit. et si inuenit esset tanquam falsa. et velut in propria exponenda. Ad illud. quod obijciatur primo. quod missio est perceptio ab intellectu vel habitatio de nouo. id est. quod non dicitur tota ratio missionis. sed solus a parte termini in quem. unde dicitur addi cum illis emanatio ab alio et tunc non valet. Ad illud. quod obijciatur tertio quod notat effectum. ergo est essentialiter. dicendum quod nomen notat effectum. aut dicitur solum respectum ad effectum et tunc pure est essentialiter ut creare. Aut dicitur esse cum hoc respectum ad personam. et sic potest esse notionale. sicut creare per filium solius est patris. sic est de hoc quod mitti. quod non dicitur tantum compactionem missi ad suscipientem effectum. sed etiam ad principium. significat enim ipse esse ab alio et alium et sic patet illud. Ad illud. quod obijciatur quod in separabilia simul mittuntur. id est. quod illud est verum de illa missione que est per separationem. sed de illa missione que est per distinctionem. non est ore quod simul mittatur necessario illa que distinguunt. sicut nec in alia missione illa que separantur. et quia pater distinguitur a filio. et missio in divinis dicitur distinctionem. ideo non oportet quod cum mittitur filius mittatur pater.

Ad illud. quod obijciatur ultimo quod equalis nobilitatis est mitti et mittere. dicendum quod mitti non remouetur a patre quod dicitur in nobilitate

tem. sed qz dicit emanatdem ⁊ sbauctoritatē
que qzuis non sit in nobilitatis tamen non
conuenit patri.

¶ Quarto ⁊ vltio queritur cuius sit mis-
sio vt mittentis. Et qz sit totius tri-
nitatis ostenditur sic. Missio idēz ē
qz spalis donatio. sed spaliter dare puenit
toti trinitati. qz tota trinitas dat spm. s. vt di-
cit Aug. ergo. ⁊c. Item Aug. iij. de tri-
nitati a pte filius sine spū. s. nō pōt. g. mis-
sio filij puenit spū. s. ergo eadē rōne missio
sui. Si dicas sicut dñt quidam qz illud intel-
ligitur de missione fm humanam nām qua
missus est ad pdicandū. fm illud Ysa. lxj. ad
ānunciandūz māstetis misit me. nō autēz de
missione fm diuinā nām. g. missio fm diui-
nam nām est missio in mentē vel in carnez.
sed Aug. intelligit de missione in carnez. An
statim subditur qz pī intelligit eum misisse
cū fecit ex femina. g. pstat qz loquit de missi-
one fm diuinā nām. Item magr facit ta-
le argumentū. Si pat pōt dare vel mittere
spm. s. ⁊ sps. s. nō pōt. g. aliqd pōt pater qz nō
pōt spū. s. Item si pī dat ⁊ mittit spm. s. ⁊
hoc nō facit spū. s. aliqd facit pater qz non
facit spū. s. g. diuisa sunt opa trinitatē. Cō-
tra. datū dī relatiue ad datē sicut dīc Aug.
xv. de tri. g. spū. s. non datur nisi ab his ad
quos relatiue dī. sed nō dī relatiue ad se. g.
nō dat se. g. nec mittit se. Item sicut pī est
pma psona in trinitate anquā nō est alia. ita
spū. s. postqz nō est alia. sed pī qz nō hz per-
sonām ex qua sit: nullomō dī missus. g. cum
spū. s. nō habeat psonā ex se emanantē nul-
lomō dī mittere. Item vbiqz ē missio
passiua. ibi est sbauctoritas respectu alicui⁹
pncipij i misso. sicut dī ab Aug. ⁊ magro. g.
vbi est missio actiua ibi notat auctoritas re-
spectu psonē. s. spū. s. nō hz auctoritates re-
spectu sui nec alterius psonē. g. ⁊c. Item
vbiqz ē missio ibi vere notat distinctō sic
in creaturis sepatio. sed psona spū. s. non di-
stinguit a se. g. a se nō mittitur. nec filius mit-
tit cū non hēat auctoritatē i ipm. g. nō mittit.
Itē oīs actus fm quē psona reflectit sup
se. ē eēntial. ⁊ eēntialit dīc. Si g. fili⁹ mittit
se vel sps. s. se. ergo mittē vlt mitti eēntialit
dī. s. oīs tal act⁹ dī de trib⁹. ergo pī mittit
se. R. d. qz i hac qōne sapiētes opinātur
pīe sapiētib⁹. Nam magr dicit expisse ⁊ ni-

titur pbare auctoritate ⁊ rōe: qz spū. s. mit-
tit se ⁊ dat se. nec oportet fm spm. qz inf. mit-
tentē ⁊ missuz cadat psonal distinctio. sed so-
lum qzsum ad rōem intelligēdi. vt idē ipse
sit mittēs inquantū de⁹. ⁊ idē ipse sit missus
in qzsum donū. Alioz magroz ⁊ antiquo-
rum fuit positio qz mittere ⁊ mitti de rōe sui
noīa impōtat auctoritatē ⁊ sbauctoritatē. ⁊
distinctōem. ⁊ iō nullomō pōt dici qz vna p-
sona mittat se vel mittat a se. vñ locutōes
sunt spozprie ⁊ exponēde qz hoc dicē vident
⁊ positōez suā pfirmāt p Aug. qz dicit qd pī
nullomō mittit nec legī missus. h nō est ob
aliud nisi qz hoc qz ē missus ipōtat sbaucto-
ritatē. ergo p oppositū. mittē ipōtat auctori-
tatē. ⁊ vna psona nō hz auctoritatē sup se. ⁊
Rut rōnib⁹ magri qz nō ē sile de b qz edare
⁊ de hoc qz ē mittē: qz dare. vno mō est ex li-
beralitate sine amore cōicare. ⁊ sic est eēntia
le oīo. ⁊ nullaz pnotat distinctōz ⁊ sic pcedit
qz tota trinitas dat seipaz. ⁊ pī filr. Alio mō
dare ē alicui donū cōicare. nō tm ex liberali-
tate. s. ēt ex auctoritate. ⁊ sic dare dicit notō
nem siue tenet notionalr. ⁊ h mō nō valēt
ille rōes. Si pī dat spm. s. ⁊ sps. s. dat se. er-
go aliqd facit pī qz nō sps. s. qz dicit notōez
⁊ in b sensu egpoller ei qz ē mittē. ⁊ filr dōa-
tio passiua ei qz ē pcedē. Si filr ad sile. qz idu-
cit magr de filio. dicit qz nō ē sile. qz in filio
duplex ē nā. s. diuina ⁊ hūana. ⁊ qzsum ad hu-
manā pōt mitti ⁊ mittit a tota trinitate. quia
mino: ē deo ⁊ sferior. ⁊ nō tm sbauctoritates
hz. s. ēt sūitūtē qz ē sūus dei. qzsum p vniō
nem sit dō. qzsum ad diuinā aut mittit a so-
lo pte: qz a solo patre producit. Quia ergo
spū. s. pducit a pte ⁊ filio nō a seipso. hinc ē
qz nō mittit nisi a pte ⁊ a filio. Et pp b rōes
magri nō valēt qz oēs auctoritates que dñt
filiū mitti a spū. s. vel a se. fm humanam nāz
intelligunt. Sed h bec positio rōabilior
videat ⁊ facilio: ad sustinendū tm qz non de-
bemus auctoritates scōz trahē ad nostrā
rōem: sed magis ecōuerso rōem nostrā auc-
toritatib⁹ scōz subicere. vbi nō pntinent ex-
pssam absurditatem ⁊ sci dñt ⁊ magr dicit. ⁊
maxime Aug. qz plnsuper hanc materiā lo-
cutus est: filium mitti a spū. s. ⁊ ēt a se. qz non
possunt exponere fm humanam naturam.
ideo alia positio. tū ob reuerentiā scōz. tum
ob reuerentiā magri vñ magis eē. tenenda.

Illud enī verbū Aug. qd dicit. qd filius ē mī-
lus in carne a spū. s. fm humanā nām nullo
mō pōt intelligi vt vī qd missio hec fuit ad
humanitatis siue carnis assumptōez. qd fm
rōem intelligēdi pcedit nām humanā vt iaz
vnitā. qd si filius hoc mō dī missus. oportet
qd attribuat nē diuine. tūc rōne diuine nē
missus est a spū scō multo foris. igit tūc se. ac
p hoc spūs. s. a se. Et ppter ea ad intelli-
gentiā obiectoz in p̄rium est notādus qd mī-
lio de se duo iporat. s. emanatōez t manifestā-
stōez t p̄ncipali⁹ de rōe siue significatōis i-
porat manifestatōez. t h p̄p Aug. in. liij. d
tri. q dicit qd mitti ē cognosci eē ab alio. t ha-
betur in p̄nti distinctōe. qd tūc filius mittit cū
ex tpe cuiusqz mēte p̄cipit. Quia qd p̄ncipalr
iporat manifestatōez. t p̄notat i mīssio emā-
natōez. iō manifestatō significat p hoc qd est
mittē p modū actōis. t p h qd est mitti p mo-
dū passiōis. s. emanatō vtrobiz vniformis
vñ sensus ē. p̄ mittit filiū. i. declarat siue ma-
nifestat filiū emanatōez siue filiū emanat. In
passiua vero sensus est. fili⁹ siue spūs. s. mit-
titur. i. manifestat ab alio emanare. Et qm
ablatiu⁹ respectu verbi passiui. t noiatiuus
respectu vbi actiui iporat rōez p̄ncipij t si-
gnificatio hī⁹ verbi mittē t mitti ē manife-
statio t emanatio. iō illa ē. p̄p̄issima qm ab-
latiuus vel noiatiu⁹ iporat hitudinē p̄nci-
pij respectu vtriusqz. vt cū dī p̄ mittit filiū
t fili⁹ mittit a p̄e. qd fili⁹ emanat a p̄e t ma-
nifestat a p̄e. Quia vero p̄ncipale signifi-
catū horz verborz ē manifestatio nō emana-
tio. qm noiatiu⁹ vel ablatiu⁹ ē p̄ncipiū mani-
festatōis qzuis nō emanatōis. p̄p̄ia ē s. mī-
nusqz p̄dicta. Et i hoc sensu pcedunt iste. fi-
li⁹ mittit se. t spūs. s. mittit se. Quia vero tā
mittē qz mitti iporat emanatōez circa mīssū.
t p̄sona p̄ris nō emanat ab aliqz filr nec tri-
nitas. iō p̄sona p̄ris nusqz legit mīssa nec ip-
sa trinitas. Et h p̄p. qd hec ē simplr t oīo p
p̄ua. p̄ mittit filiū. t ista filr. p̄ t fili⁹ mittit
ipm. s. Et hec ē min⁹ p̄p̄ia. fili⁹ vī spūs. s. mit-
tit se. vel spūs. s. mittit filiū. hec aut oīo ip-
sa p̄ mittit se siue ipa trinitas. Ad illd qd
obiect. in p̄riū. d dato qd dī rell. dō. qd verū
ē hz qd dat dīc p qz dā auctoritatē cōicare. s.
nō nō accipit magr. s. in qzrum dare idem ē
qd liberali t volūtarie cōicare. Ad illd. qd
obiect. qd p̄ nō mittit qd nō ē ab alio. dō. qd

nō ē sile. qd tā mittē qz mitti iporat emana-
tōez i mīssio vt p̄p exponēti. sent⁹ enī ē. h p̄so-
na mittit illā. i. manifestat ei⁹ emanatōez. t h
mittit ab illa. i. ei⁹ emāatio manifestat ab illa.
s. h emāatio nō sp iporat respectu oīa p̄sone
mittētis. qd ab aliquo pōt eē manifestō mī-
siōis. a q tū nō ē ipa emanatio t iō nō sic pōt
pducio i mittēre sic emanatō i mīssio. t iō nō
segt. qd si p̄ nō mittit. qd spūs. s. nō mittit. Ad
illd. qd obiect. vbi ē mīssio passiua ē ibi sub
auctoritas. dō. qd vez ē non rōne qd passiū
s. ea rōne qd taz actiū qz passiū notat emā-
natōez i mīssio sic patuit i expositiōe. t qd emā-
natio non esing est respectu mittētis. iō non
oportet qd sp ipo ref auctoritas i mittēre. sed
rō ista bñ u alter. si ita cēt vt p̄ncipale signi-
ficatū ei⁹ qd ē mīssio eēt emanatio siue pduc-
tio. Ad illud. qd obiect. qd mittē iporat di-
stinctōez. dō. qd mittē vno mō iporat dīam
salem vt cū iporat dīūz. vt cū dī. de⁹ mit-
tit angelū. Alio mō distinctōem p̄sonales vt
cū iporat auctoritatē i mittēre. t sbauctori-
tatē i mīssio respectu mittētis. vt cū dī pater
mittit filiū. Tercio mō iporat distinctōez so-
lum qzrum ad modū intelligēdi. sicut cū dī.
volūtas est instrm seipm mouēs. qd idem ē
mouēs t mori. sic cū dī spūs. s. mittit se. idē ē
mittēs t mīssus rōe differēs. mittēs in qz fm
qd deus. s. mīssus hz qd donū sicut p̄dictū est.

Ad illud. qd obiect. vltimo de reflexione
actus. dō. qd vez est quo ad p̄ncipale signi-
ficatū. s. nō oportet qzrum ad p̄notatū t
rōne p̄ncipal signifiati est reflexio persone
mittētis sup se. vt dicat mittēs est mīssus.

Ad pre ista sūt dubitaciōes circa lit-
teram t p̄mo dubitatur de hoc qd
dicit. qd spūs. s. donat nō tūc a p̄e t
filiū. s. ē dat a seipso. vī. n. dīc falsū qd sup
fecit argumentū. qd nō pōt dari a seīs viris.
qd nō pōt ab ipis pcedere s. nō pōt a seipso
pcedere. qd pari rōne nō pōt dari a se. s.
dō. qd magr supra arguebat de processione
spali. t de hac bñ pcedit ipse qd pcedit a se
eo qd p̄p̄ie potestatis ē vt spiret in cū i quē
vult. sed seī viri nō habent posse i eū. Itē
queritur de hoc qd dicit. qd donū spūs. s. nī-
hil aliud est qz ipse. s. sicut corpus carnis
nihil aliud est qz caro. videtur enim si filiu
do bona est vt omne qd est donum spūs. s. sit
spūs. s. Sed contra. timor est donum spūs. s.

et non est spiritus. **R.** d. q. donum cum dicat relationem ac per hoc quodammodo distinctionem potest illas portare tripliciter. Aut secundum modum intelligendi. Aut secundum modum essendi. Aut secundum essentiam. Primo modo idem est datus et datum. sicut idem intelligens et intellectus et differens ratione modi dicendi quod datus idem a se. et sic intelligit Augustinus. Alio modo huiusmodi eandem se habendi quod est alius et alius in personis. et sic dicitur relatione persone ad personam.

Tertio modo importat distinctionem secundum essentiam. puta dicitur effectum et respectum creature ad essentiam increatas. et hoc modo amor dicitur donum spiritus. sed hoc. i. melius patet. Item queritur de ratione magistri qua dicitur. Si pater et filius dant spiritum. s. et spiritus. s. non dat se. aliquid potest pater et filius quod non potest. s. quod ista ratio ut supradictum est non valet pater potest generare filium. et filius non potest. ergo pater potest aliquid quod non filius. ergo pari ratione cum spiritus. s. dicat personam ut filius non valet. Si tu dicas quod non est simile propter actum donandi qui est operatio in creatura. Contra. sicut dicit magister in littera. Spiritus. s. donatio est eius processio. Sed illud argumentum nihil valet. spiritus. s. procedit. et pater non. ergo aliquid facit spiritus. s. quod non pater. ergo si non est simile. Si tu dicas quod non est simile de activa et passiva. Contra inflexio nominis per casum non variat significationem. ergo similiter ut quod nec ibi sit variatio per actuum et passivum. Et si tu dicas quod non est simile. ostenditur quod sic. quod omnia activa infert passivam. ergo ut quod si in voce activa tenetur essentialiter. quod si in passiva. **R.** dicendum. quod sicut predeterminedatum est rationes magistri bone sunt. quia ipse accipit dare secundum quod dicit effectum in creatura. et secundum hoc est commune tribus personis. necessarium. et hec in activa significatione dare enim spiritum. s. alicui. est facere quod inhabitet in eo. et ideo non est simile de persona generandi. Ad illud. ergo quod obijciatur. quod magister dicit. quod donatio est idem quod processio. dicitur. quod loquitur de donatio passiva secundum quod artatur ad spiritum. s. et argumentum suum bonum est. quod ab eodem principio est actio et passio. ergo si donatio activa est a patre. similiter et donatio passiva. Similiter si donatio activa est a spiritu. s. et passiva. Ad illud. quod obijciatur. quod i activa

tenet essentialiter. et in passiva si non. et potest dici quod pater procedit. d. d. quod argumentum illud non valet quod spirare in voce activa pervenit duobus. in voce passiva pervenit uni soli. sic mittere. potest pervenire tribus. procedere vero siue mitti duobus tantum. Item queritur de hoc quod dicitur quod spiritus. s. procedit a se. ut enim falsum. quod procedere est produci. si spiritus. s. procedit a se. producit a se. Si tu dicas quod non est sine determinatione videlicet spiritualiter. contra. spiritualiter est donatio non diminutio. et sequitur de necessitate si spiritualiter. procedit a se quod procedat a se.

R. d. d. quod sicut dictum fuit super processio ratione preparationis ad terminum in quo suscipitur. s. creatura que sanctificatur. de ratione nominis notat temporale. et ideo dicitur spiritualis. et quoniam ille effectus spiritualis est a spiritu. s. id est processio. licet non ita proprie sicut de patre. nec valet de productione. quod processio solum dicit preparationem ad principium a quo non notat effectum. unde sicut non valet procedit spiritualiter. ergo producitur spiritualiter. sic et in proposito. Item queritur de probatione magistri qua probat missionem spiritus. s. per missionem filii. ibi. Ne autem mireris quod spiritus. s. dicitur mitti vel procedere a se. nam et de filio. et c. ut enim quod male probet. quod missio dicit subauctoritatem in missio. sed plus est de subauctoritate in spiritu. s. quam in filio. ergo plus de ratione missionis. ergo ut quod potest deberet. procedere contrario. Item missio dicit manifestatio nem. sed missio filii manifestata est per missionem spiritus. s. ergo manifestatio est missio spiritus. s. ergo videtur per hoc quod probet ignotum per ignotius. Iuxta hoc queritur de quo dicitur per prius mitti utrum. s. de filio an de spiritu. s. **R.** dicendum. quod magister probat missionem spiritus. s. per missionem filii. quia magister habet expressas auctoritates ad hoc. potest tamen nihilominus dici quod etiam ratiocinando bene procedit. In missione enim persone est duo considerare. s. emanationem. ratione cuius est subauctoritas in missio. et quantum ad hoc magister competit spiritui. s. mitti. et quantum ad hoc arguit magister a minori. quod si filius mittitur a spiritu. s. et a se. multo fortius et spiritus. s. Est etiam considerare manifestationem. et ratione huius magister pervenit filio. quod magister evidenter apparuit mundo. et quantum ad hoc arguit magister a minori. i. et ita per op-

tunc pcedit. Ad illud qd obf. qd spūs. f. ma
nifestat filiū et ei⁹ missionē. dō. qd hoc nō est
pp dfectū euidētie aprē missiōis filij: s; pp
cecitātē a p̄videntiū quaz remouet gratia
spūs. f. et sic p; de quo. pp: i⁹. vno enim mō
magis ppetit filio. Alio mō magis spūi. f. h;
duas p̄dictas p̄ditiones. Itē q̄rit de hoc
qd dicit. ostēdit eo filiū missū quo factum ex
muliere. qd fm hoc cū spūs. f. nō sit fact⁹ ex
mlre vī qd nō sit missus. P̄terea si fili⁹
est factus in mlre. ḡ est scūs. In simbolo. n̄
scūs. Rn. ista nō ē cōis rō missionis sed so
lum missionis visibilib; ipsius filij. n. n. valet
de spū. f. Ad illud qd obf. qd nō est factus.
dō. qd illud ē intelligendū fm humanā nām
et iō opz addere determinationē vt dicatur
factus ex mlre. vel fm humanā nām: q; sim
pl̄ pp erro: ē. Arrij vitandū non recipit eq̄
cloquium ecclēsiasticum.

Itē q̄ritur vtz tm̄ semel missus sit fi
lius. Supra egit magr de missione
q̄rtum ad p̄ncipiū. hic agit de ea q̄z
tum ad modū. q̄ duplex est. f. visibilib; et inui
sibilib;. Et qm̄ isti mōdi pueniūt missioni filij
et spūs. f. iō magr p̄mo assignat eos circa mis
sionē filij. Scdō circa missionē spūs. f. infra i
p̄ncipio. xvi. di. nūc de spū. f. videndum ē.
et c. Prima p̄ h; quattuor p̄tulas. In p̄.
ma ostendit auctoritatē Greg. qd fili⁹ duob⁹
mōis missus est. f. visibilib; et inuisibilib;. In
sa assignat duplicē dīam istoz modoz ibi
Ecce distincti sūt duo modi missionis filij.
In tertia sō mouet dubiū quoddā qd habz
o:rum ex p̄determinatis ibi. Itē querit cur
p̄r non d̄r missus. In quarta sō remouet si
ue docet cauere erro: p̄cedentem ex illius
dubij solone ibi. Itē putauerūt quidā he
retici. Et hoc enim qd dixerat patrē nō mit
ti posset quis credere in diuinis nō esse eq̄li
tatem ad qd Rnō magr dicit. qd hoc nō ē pp
inequalitatē: sed pp p̄ncipij auctoritatē si
ue p̄notationem.

Itē intelligentiā eoz qd d̄r in hac p
te tria q̄r. de missiōe filij inuisibili.
q; de visibili agel mō. Et q; missio
inuisibilis filij filis ē missioni inuisibili spūs. f.
iō simul q̄r de vtraq;. P̄mo ḡ q̄ritur
vitz hec missio sit fm dōa gratie gratū facie
tis. vel gratie gratis date. Scdō q̄rit vtz
fm eadem dona grē: dicat mitti fili⁹ et spūs

f. Tercio vtrum vtraq; missio sit secūduz
eadē dona grē augmentata.

Itē p̄mū. qd hec missio sit fm dōa
gratie gratis date. sic ostendit. Ra
banus dicit de spū. f. qd ter dat⁹ est
spūs. f. et p̄mo dicit eū esse datū ad miracu
loz opōnē. Itat qd miraculoz opō ē gratia
gratis data. ḡ et c. Itē spūs. f. dat cūz dat
donū. phie. vñ. i. R. xvi. factus ē spūs dñi sup
saul et pphabar: s; donū. phie dat frequent
his qui nō hnt gratiam gratū facientē. sicut
p; de Saule p̄textuz. ḡ et c. Itē qd fili⁹ mit
tatur fm dona grē gratis date. vt. Tūc eni
filius d̄r mitti qm̄ sit reuelatio occultoz: sed
reuelatio occultoz pōt fieri sine dono gra
tie gratū facientis. ḡ et c. Itē Aug. dicit. et
habetur in p̄senti distinctiōe. qd tūc sapia
mittit. cū a cuiusq; mēte p̄cipit: siue cū alicui
innotescit. si ḡ p̄cipit qd innotescit p̄ dona grē
gratis date: vt p̄ fidem informē. ḡ vt in illis
dari. ḡ et c. Contra Aug. dicit. qd tūc dat
spūs. f. alicui. cū sic datur vt eū faciat dei et p
ximi dilectorem. hoc est d̄re qm̄ dat homini
caritas: s; caritas nō est nisi gratie gratū fa
cientis. ḡ et c. Itē hoc ipsum vī de filio: qd
d̄r sap. viij. In aīas scās se transfert et amicos
dei p̄stituit. s; amici dei nō d̄r sine grā gra
tum faciente. ḡ et c. Item: rōne ostendit sic.
Tunc dat vel mittitur spūs. f. qm̄ b̄tat i ho
mine. s; non d̄r habitare in hoīe sine gratia
gratum faciente. ḡ et c. Itē cū mittit filius
vel spūs. f. ad aliq̄ nō mittit vt sit vbi p̄us
nō erat: sed vt insit in eo alr q̄z p̄ius: s; no
uus mod⁹ effendi addēs supra eē p̄ nām. nō
est nisi p̄ gratiā gratum faciente. ḡ et c. R.
ad hoc distingūt aliq. qd spm̄. f. dari vel mitti
inuisibilr. hoc pōt eē vel inq̄rtum. spūs. vel
inq̄rtū scūs. Inq̄rtū sps dat p̄ dona grē gratū
date. S; inq̄rtū scūs v̄l scificās. dat p̄ dōa grē
gratū facie. s; s; sapia vel fili⁹ pōt mitti vel
put factēs sape. et sic p̄ dōa grē gratis date
vel put sapia ē dicta a sapore. et sic p̄ dona
grē gratū facie. S; istud nō vī solue: qd dā
tem oppositū isti solōnio: possibile ē adhuc
solue. et q̄rere de spū et dōo quō dicat dari et
nō ibitare. pp h̄alr. dō. tā de filio. q̄z de spū
f. qd dari vel mitti est dupl̄. Vel simpl̄ vel
ad h̄. tūc dat simpl̄ qm̄ simpl̄ b̄f. videt; si
tm̄ ad vsum sed ad fructum. hoc aut ē soluz
p̄ dona gratie gratum facientis. et ideo so

solum in illa dat simplr vel filius vel sps. Alio mō dī dari ad hoc qñ nō ad fructum s; ad auxiliū siue ad aliqñ vsum aliq̃ dona donat. et b; qdēz cū dat aliqua dona. ergo gratis date. in qbus manifestat fili⁹ vlt sps. f. et sic pcedunt rōnes ad primā partē. nam sic est intelligendū verbū Rabani. ip̃e enī cōiter loquit de missiōe. vñ dicit spm̃. f. ter datum Aug. aut solū loquit de datione vel missione. q̃ est ad habitandū vel simplr habendū. Ad illud q; obijcit. de ppbia. dō q; vno mō dat in ea sps. f. simplr prout ipsa dicit cognitionē s; ydoneitatē suscipiētis et fm pietatē exequentis. Alio modo put est reuelatio nō dat in ea sps simplr. siue nō mittitur nisi ad hoc. vñ non dī in li. R. q; sps. f. sit missus ad Saul vel factus in Saul. sed sup Saul. Ad illud q; obijcit. q; mittit fili⁹ cū est reuelatio oculorū. dō. q; hoc non est in q; cūq; reuelatōe. nā aliqua reuelatio fit non p missionē filij. s; p missionem angeli multa enī reuelat. sed intelligit de illa reuelatōe in qua est aīe illustratio p grām. et sic per grā datum nō simplr mittit. sed si p gratum facientem. tūc simplr mittit. et habet. Ad illud q; vltio obijcit. q; tunc mittit qñ p̃cipitur. dō. q; nō sufficit cognoscere filiū q; sit ab alio imo o; q; cognoscat q; sit in ip̃o vñ i suo hitaculo. b; aut dico q; cognoscere necessitatē. s; p̃iectur. nec de cognitōe actuali s; hituali.

Quō querit vtrum fm eadēz dona grē dicat mitti filius et sps. f. Et q; nō. vñ b; mō. missio sps. f. est ei⁹ donatio et filij. s; alia est missio filij et sps. f. g alia donatio. g fm aliud donū. Item hoc ip̃m vñ per sic. q; sicut se b; missio visibilis filij ad missionē visibilē sps. f. ita. et inuisibil ad inuisibilem. s; missio visibil filij et sps. f. ē fm aliū et aliū effectū. et signū in creatura. g inuisibil fm aliud et aliud donū. Item missio est ad cognoscēdum emanatōnem et discernendū. si ergo filius discernit ab effectu in quo mittit et sps. f. et hī sūt dona grē. g q̃stū ad aliud donū mittit filius. q̃stū ad aliud sps. f. Item nō est idē appropriatū filio et sp̃i scō. sed aliud in creaturis. ergo cū filius dicatur mitti in effectu sibi appropriato in alio effectu vel dono mittitur filius q̃ sps. f. Cōtra oīa donorū distributio tam gratie gratia date. q̃ gratie gratū facientis

attribuitur sp̃i. f. maxime dona gratie gratū faciētis. sicut p; cor. xij. g cū sp̃s. f. mittatur in donis sibi appropriatis. in oib⁹ donis mittit. g in eisdem in qb⁹ filius. Item filius mittit cū sapia datur. et filij sp̃s. f. q; p̃cipuum donū sp̃s. f. est sapia. g. et c. Itē qñcūq; datur cognitio dī mitti filius. sed i b; eodē dono datur vel mittit sps. f. Jo. xvj cū venerit ille docebit vos oēm veritatē. g. et c. Itē qñcūq; caritas datur mittit sps. f. sed in hoc dono dat filius sap. vij. In aīas factas se transfert et amicos dei constituit. et Aug. in. iij. de. tri. exponit illud de missione filij. g. et c. R. dō. q; i missione inuisibilē ē donorū collatio in quib⁹ est manifestō et habitatio. Et fm hoc intelligendū q; est loqui de donis dei q̃stū ad radicē vel q̃stū ad habitū. vel q̃stū ad actum p̃sequentē. loquēdo q̃stū ad radicē. sic q; vna est gratia gratū faciens p q̃ in habitat filius et sp̃s. f. que est radix donorū gratuitorū sic dantur siue mittunt eodē dono. Loquēdo autē q̃stū ad habitum sic distinguendū q; quidam habitus sunt pure affectiui. quidā pure cognitiui. qdam mediū. In habitib⁹ pure affectiuis datur siue mittit sp̃s. f. q; ei appropriatur. In habitib⁹ pure cognitiuis nec fili⁹ nec sp̃s. f. p̃prie sic dicitur ē mittit. In habitib⁹ at p̃tēz cognitiuis p̃tē affectiuis b; q; diuersa i se p̃tinent. et fili⁹ mittit. et sp̃s. f. nā cognitio ui ducunt in manifestatōes verbi. affectiui i manifestatōe amoris. Si aut loqmur q̃stū ad actus p̃ntes q; sunt illuminatō in intellectu. et affectus inflamatio. sic vocādo donū in alijs et alijs donis mittunt. S; qñ ita cōiūta sūt. iō missio filij et sp̃s. f. inuisibiles sūt indiuisē. et fm hoc pcedunt rōnes ad oppositas partes. tñ illud q; adducit pro fili⁹ inmissione sensibili. nequa q̃ est filie q; nō est tanta vnio et p̃terio insignis exteriorib⁹. quanta est in habitibus interioribus.

Et rō querit vtrum missio filij et sps. f. sit fm eadē dona gratie augmentata. Et q; sic vñ. exemplo. auctoritate et rōne. Exemplo sic. pstat in die p̃recofles apostolis. sp̃s. f. esse missus. nō tñ visibilē sed etiam inuisibiliter. q; missio visibilis. si ne inuisibili non confert. sed ip̃i prius habebant gratiam. ergo. et c. Itē hoc videtur auctoritate Rabani. In baptismo. dat sp̃s.

ad habitadē deo pfectandā. sed i pfirmatōe cum oī plenitudine scitatis venit in hoīem. g. dat in pfirmatōe post baptisimū g. 7c. Itē augmentū grē est p grē additio nem. sed vbi est grē additio ibi est grē donatio. sed spūs. s. mittit vel dat cum datur eius grā vt dicit Beda. g. i augmēto grē mittitur vel dat spūs. s. Item nō minus donū est caritatem psumare q̄ inchoare. g. si mittit filius vel spūs. s. cum grā inchoat. multo fortius cū psumatur. s. psumat p augmentū. g. mittit in augmēto. Contra. spūs. s. nō mittitur in hoīe vt de nouo sit in eo. s. vt alit sit in ipso. sed in eo in quo auget grā. non ē alit q̄ prius. g. ad illum nō mittit. Itē si mittitur i augmēto grē. aut g. q. d. nouo mittitur. aut q. habūdanti⁹ mittit. nō q. de nouo. g. habūdanti⁹. S. ptra. mitti est pcedere. g. habūdanti⁹ mitti est habūdanti⁹ pcedere. sed semp equalit pcedit. g. 7c. Itē si mittitur in grē augmēto. cū ergo grā i nobis cotidie auget. etiā hoīe nesciente. vt q. spūs. s. vlt⁹ fili⁹ mittatur hoīe nesciente. eo q. cotidie mittat hoī q. nō est dō. Itē ptingit grāz siue caritate i aliquo p negligentia remitti. g. si spūs. s. mittit in augmēto 7 recedit i remissioe. g. qn aliquis peccat venialit pdir spūs. s. q. falsum ē. R. ad hoc dnt alig q. grāz augeri ē dupl^r s. pceptibil^r. 7 i perceptibil^r. Si pceptibil^r tūc dnt in tali augmēto dari 7 mitti filium 7 spūs. s. Si aut i perceptibil^r tūc dnt ipsum nō mitti. 7 rō hī⁹ est. q. tūc dari vel mitti dī cū mēte pcepitur. Sed aliter pōt dici q. augmentum grē est dupliciter. aut fm profectum in grā prius hita. 7 eius vsu. Aut p collationē noui vsus vel etiā doni gratuiti. Si solum p profectū sicut oīdunt vltime rōnes nō dī mitti spūs. s. Si aut p collatōem noui doni. sicut fuit in apł. in die penteco. vel noui vsus sicut ē i pfirmatōe. tūc potest dici dari vel mitti spūs. s. q. aliquomō est ibi d. nouo. q̄stū ad illud donū vel vsuz doni. 7 q. habūdanti⁹. Ad illud. g. q. obijciat. q. nō est ibi alio mō eēndi. dō. q. si nō sit alio mō eēndi. ē tñ pfecto mō ihabitadi. 7 alio mō vrēdi. 7 iō nouo mō. Ad illud. q. obijciat. Si habūdanti⁹ mittit. habūdanti⁹ pcedit. dō. q. mitti habūdanti⁹ vlt⁹ pcedē est. dupl^r vel ab β. vel i β. pmo mō vniformit ē mitti fo mō non. Ad illud. q. obijciat. q. cotidie

auget. dō. q. cotidie auget q̄stū ad seruo rem sed nō q̄stū ad nouoz donozum vel vsuum collatōem. Ad illud. q. obijciat. q. grā remissa dī recedere. dō. q. sicut. j. patet. bit. grā auget q̄stū ad sūam. sed nō remittitur nisi solū q̄stū ad seruoiez. Spūs autē sanctus mitti non dī in augmento seruoiez. sed solum sbe caritatis.

Itē pre ista sūt dubitatōes circa lraz 7 pmo de situ pmi capli hī⁹ partis. Vt enī q. magi nō debeat ponē hic tractatū de missione filij. q. missio filij ē eius incarnatio sed de i⁹ incarnatōe agei in tertō g. ibi deberet agere de missione nō hic. R. dō est. q. magi incidēter introducit hic tractatū de missione filij. ppter explicatōez missionis spūs. s. Pōtset tñ dici q. magi agit hic de missione filij in mēte pncipalit. sed de missione filij in carnem per accidens. vt dī. s. tinguat a missione filij in mēte. de illa autē missione que est in carne spāliter 7 pncipalit agit in tertō. 7 ita aliter ibi q̄z hic. Itē q. ritur de hoc q. dicit. nō eo ipso quo de pte natus est missus dī fili⁹. vt enim dīc falsus. 7 ptra Breg. q. dicit eo mittitur filius quo generat. R. dō. q. Aug. loquit cum pñsioe. vt intelligatur nō eo ipso tm Breg. aut cuz pñspositio manifestatōis. vel aliter Aug. loquit de gnātōe etei na. s. Breg. de spālī vñ nulla est oīo ibi pñdictio. Itē querit de β q. dicit. q. an incarnatōnem missus est ad oēs scōs qui an fuerūt. querit g. vtrum post incarnatōnem pleni⁹ sit datus fili⁹ 7 spūs. s. Et q. sic vt. q. status legis fuit status iperfectōis. status euāgelij est status pfectōis. lex enī neminē duxit ad pfectōez sed euāgelij dicit. estote pfecti. Math. v. g. 7c. Itē d spūs. s. vt hoc spāl^r. q. scribit. Jo. vij. Spūs nōduz erat datus. q. ius nōduz erat glificatus. hoc nō dī. q. nullomō an fuerit dat⁹. s. q. nō ita habūdant. ergo. 7c. Itē maior cognitio 7 dilectio est tpe legis grē q̄z legis scripte. ergo. 7c. R. dō. q. pleni⁹ dari dupl^r potest intelligi. Aut intēsiue. Aut extēsiue. Si extēsiue. sic pluribus datus est spītuo. s. tempore legis grē. q. in oēm terram exiuit sonus eop. 7c. nō tm ad vnam gentē Si intēsiue. Aut hoc ē q̄stū ad gnālez statum. aut q̄stū ad spāles psonas. q̄stū ad gnālez statū in nouo. q̄stū ad spāles psonas

in ueteri. et sic se habet ut excedit et exces-
sa quod in ueteri. et fuerunt aliqui uiri euangelici. et
sic procedunt rationes ad utramque partem. In uete-
ri enim. et fuerunt aliqui habundantes in sapientia
ut Salomon. Aliqui in patientia. ut Iob. Aliqui
in mansuetudine. ut Moyses. Aliqui in fide ut
Abraham. Aliqui in deuotione ut David. Aliqui
in miraculorum operatione ut Elias. Item quod
ritur de hoc quod dicitur quod missus est ad ange-
los. ut enim falsum. quod angelus dicitur nuntius et mis-
sus. sed ad missum non est missio. sed. et c. Si tu
dicas. quod alio modo mittitur. scilicet. qui semper est pater
non indiget missione. sed angelus semper pater
placet deum ut patrem. ergo. et c. Et. dicitur quod mis-
sio sapientie siue filij est ad creaturas illustran-
dam sicut missio spiritus. ad creaturam sanctifican-
dam. et quoniam angeli nec ex se fuerunt sapientes
nec ex se fuerunt sancti. ideo oportuit quod a principio
mitteretur eis sapientia quod est filius. et etiam spiritus.
scilicet. unde Augustinus loquitur. postquam glorificationis. proprie
autem non dicitur mitti. nisi dicatur large mitti ad
manifestationem alicuius oculi. Item queritur
de hoc quod dicitur. Secundum quod aliquid eternum men-
te capimus non in hoc mundo sumus. ut enim
dicitur falsum. quod aut dicit hoc secundum animam. aut secundum
carnem. non secundum carnem hoc patet. ergo secundum
animam ergo ut quod anima quoniam deum cognoscit sit in
celo siue extra mundum. Item hoc ut ratione
quod capere eternum est magis capi. ergo si quod ca-
pitur a capiente localiter. ergo anima localiter in eterni-
tate. sed extra tempus. Preterea quod cognoscit
et amat aut trahit a cognoscere in amantem
aut e converso. sed cum deum amamus et cognos-
cimus non trahimus deum ad nos. sed nos ad
deum sicut dicitur in quarto de diuino nominibus. ergo.
et c. Et. dicitur quod locus habet tres pertinentias et ge-
nerationes. et c. ergo in hoc mundo est duplex. Aut
quod ad veritatem et pertinentiam. Aut quod ad
ad quem Augustinus. aut loquitur non primo modo quod
anima et corpus vere egrediatur hunc mundum
dum mente capit deum. sed intelligit quod ad
quietem. quod affectus anime non requiescit in ter-
ribus sed eternis. quibus superfertur. et quod
ad hoc intelligit Dionysius. et intelligitur haec ratio
quod amatum trahit non localiter nutando. sed
sibi conformando. quod amans transformatur
in amatum et cognoscens conformatur cognito.
Item queritur de hoc quod dicit Augustinus. pater
est principium totius diuinitatis uel si me-
lius dicitur deitatis. ut enim malediceret quod

aut si est per generationem aut per spirationem
sed si hoc. ergo pater generat et spirat deitatem
quod est contra magistrum. supra dicitur. ubi dicitur quod
essentia nec generat nec generatur. Preter
ea quod dicitur. uel si melius dicitur deitatis.

Et. dicitur quod Augustinus non simpliciter dicit quod sit prin-
cipium diuinitatis. sed cum hac determinatione
ne totius. et quoniam in simplicissimo non cadit ali-
qua totalitas nisi extenso nomine totalita-
tis ad personarum pluralitatem. ideo dei-
tas siue diuinitas stat ut in personis. in quia
non potest trahi ad personas sicut nomen ab-
stractum predictus sermo est exponendus. sic
supra exponit magister locationes similes
Ad queritur quare dicit deitatis melius
dicitur quod diuinum potest dici de creaturis habet quod
dicitur homo diuinus. sed deus solius dei est pro-
prius. ideo deitas magis proprie dicitur formam
dei quam diuinitas. ideo melius dicitur de-
tatis quam diuinitatis.

Di. xvj.

Hinc de spiritu. scilicet. videndum est prout illa
ineffabile. et c. Nec est haec pars illius parti
in qua agit de missione quod admodum.
et haec pars agit de missione spiritus. scilicet. spiritus. Et quoniam
missio spiritus. scilicet. duobus modis est. scilicet. uisibilis et inuisibilis
sic missio filij. ideo haec pars habet duas partes. In prima
ma agit de missione spiritus. scilicet. uisibili. In secunda agit de
inuisibili. et hoc. scilicet. dicitur. xvij. Itaque nunc accedamus
ad assignandum missionem. scilicet. Prima item pars habet
duas. In prima pars magister explicat spiritus. scilicet. uisi-
bile missionem. Secundo ad maiorem explanationem
mouet et determinat quodam dubitationem. ibi. Sed
primo querendum est. cum filius dicatur minor patre. et c. Pri-
ma item pars habet duas partes. In prima magister
assignat duplicem modum missionis spiritus. scilicet. du-
plicem modum missionis filij. Secundo vero persequitur
de altera. scilicet. de missione uisibili. ibi.

Et primo agamus de illo missionis modo
qui sit uisibili. et c. ubi dicitur quod missio uisibi-
lis est apparitio sacra in exteriori signo. per
quod monstratur missio interior. Sed pri-
us querendum est cur filius dicatur minor.
et c. Nec est secunda pars huius distinctionis
in qua magister mouet dubitationem. et ha-
bet haec dubitatio ortum ex comparatione
missionis filij et spiritus sancti. Cum enim spiritus
sanctus mittatur uisibiliter. sic et filius. quod
est. quod non dicitur minor patre ut filius. Nec autem
pars in qua haec quodam persequitur habet tres par-

tes. in pma opponit et determinat qd spūs. s. non dicitur ex missione minor sicut filius. qz spūs. s. non ē vnitus. et occasiōe hī adiungit qdā vey huic annerum. s. qd filius rōe missionis dī minor seipso. ibi. Notandū aut qd filius sūm qd hō faci⁹ est. Tertio docet sane i telligere qdā verbū dubiū qd est presenti p̄sideratōni p̄iunctū qd dicit Hilarius. s. qd p̄ sūm diuinitatē est maior filio. et filius h̄z diuinitatem nō est minor. ibi. Hilarius autēz dicit. v̄ qd pater sit. et c.

Evidentiā huius partis querunt tria. de missione visibili. Primo querit quid sit. Secūdo ad quid sit visio. Tertio querit quibus modis facta sit. Irea p̄mū p̄ceditur sic. Ostenditur p̄mo qd visibilis missio nō est aliud qz apparitio exterior. Aug. dicit qd tūc spūs. s. vel filius mittit. cum ex ip̄e cuiusqz mente p̄cipitur. ḡ tunc visibilis mittitur cum visibilis p̄cipitur. sed visibilis p̄cipitur cū apparet creatura visibili. ḡ visibilis missio nō est aliud qz appitio. Item h̄ ipm v̄ p̄ sile qd mitti inuisibilis nō est aliud qz p̄ effectum inuisibilem inuisibilis manifestari. ḡ mitti visibilis nō est aliud qz per creaturā visibile manifestari. h̄ aut nō est aliud qz visibiliter apparere. ḡ. et c. Itē h̄ iterum v̄ exemplo. qd spō. s. in colūbe specie missus dī ad filius sicut dicit Aug. et habet in lra. sed tūc nō fuit facta aliqua donatio filio qz plen⁹ fuit sp̄s. s. sed solum exterior apparitio. ergo. et c.

Sed p̄tra. qd missio visibilis non sit tota rō ipsa apparitio visibilis v̄. qz pater i subiecta creatura apparuit. et tū non dicitur visibiliter missus. ḡ prius est missio qz apparitio. Maior patet. qz Aug. dicit. vij. de tri. te merarium est dicere deus patrē. p̄p̄is et patribus p̄ aliquas visibiles formas nūqz apparuisse. Itē fili⁹. et spūs. s. in veteri testō multoties apparuerūt visibilis. et tū tpe illo neuter dicit visibilis missus. sicut dicit Aug. iij. de tri. Abi h̄c qōnē mouet. ḡ. et c. Iq̄ onne qd visibilis appet est corporale cū sensu p̄cipiatur. Sed de⁹ cū sit simplex est oīo i corporalis: si ḡ ad deum nō spectat. visibilis appere. ḡ si visibilis mittitur missio visibilis nō est appitio. Si dicas qd non appet in se s̄z in effectū. Contra. sic appet in omni creatura et vbiqz et semp. ḡ sūm hoc visibilis mittit

in oī creatura: et semp et vbiqz qd stultum ē dicere. Item vbi ē missio ibi est manifestatio p̄sone. v̄ dicit Aug. Sed p̄ solam apparitōem nūqz est manifestatio nisi ad se reuelatio. ḡ de rōne missio visibilis: non tū est appitio: sed etiā reuelatio. ḡ appitio non est tota rō. R. dō. qd missio visibilis p̄supponit missionez tanqz superius: et sup addit differentia que ē visibile. Absissio aut cōter dicta v̄ dictū fuit supra in p̄cedenti di. p̄supponit circa missus emanatōnē: et super addit manifestatōem. et qm manifestatio emanatōis sūm quā attendit missio nō sit nisi super eum que spūs. s. inhabitat per effectū ḡe i habitatio: hinc est qd missio de rōe gnālī dicit manifestatōem emanatōis et habitatiois. hec aut differentia visibilis sup adueniēs missioni p̄trahit ipam q̄stum ad p̄ncipale significatum qd est manifestatio. id dicit manifestatōem cum appitione. siue appitionē manifestantes: p̄sone emanatōis inhabitatōem: v̄ p̄sone inhabitatōis emanatōnem. v̄ p̄cedo qd missio visibilis est apparitio. sed hec nō est tota rō sed apparitio in q̄ manifestat diuina p̄sona. nō tū v̄ operans sed etiā inhabitans nec tū v̄ inhabitans: sed etiā v̄ emanans. i. qm ab alio veniens. p̄ primū excludit apparitōem dei in qualz creatura per sūm apparitōem in ve. r. p̄ tertium apparitōem patris. qz p̄ nō apparuit v̄ emanans sūm ab alio veniens. filius vero vel spūs. s. in ve. r. non apparuit v̄ inhabitans. s̄z v̄ se inhabitatū p̄ mōstrans. v̄ Aug. appebat in illis creaturis in p̄sona dei. et hoc p̄bat Aug. in li. iij. de tri. dicē. Cōstat firmitate auctoritatis. et p̄bilitate rōnis. cū antiquis patrib⁹ dī de⁹ appuisse. voces illas ab angelis ēē factas. et adducit auctoritates apli. ad gal. iij. Lex ordinata p̄ angelos. ad heb. ij. Si enī qd per angelos dictus ē sūmo. et c. nec tū dico qd ista sit rō quare nō est missus qz appitio fiebat ministerio angelico. qz sicut dicit Aug. iij. de tri. p̄babile ē. qd illa colūba i q̄ apparuit spūs. s. sūm ministeriū angeli moueret. unde idē in. iij. de tri. in fine dicit. sup hoc aliqd inuenire difficile est. et temere affirmare nō expedit. quō tū ista sūt rōali. vel intellectuāli creatura potuerūt fieri nō video. et ita p̄z qd nō quelz apparitio est missio. p̄ etiā h̄c ad duas rōes p̄imas. Ad illud. qd obijciatur

tertio qd nō sit appetitio qd dē est inuisibilis. dō. qd appere ē dupl. vel in se. & sic puenit corporali. vel in alio. & hoc dupl. Vel sicut cā in effectū. Vel sicut significatū in signo & hoc tertio mō missio ē appetitio. & hūc mō dū nō puenit omī creature. Ad illud qd vltimo obī. qd appetitio nō ē manifestō. dō. qd cū dī missio est manifestatō nō intelligit actū s hūc. qd aliqd sit pōndit. i. quo pōt pōde emanatio manifestari. & hoc quidē de se iporat apparitio. Ad illud aut qd obī incoīrariū qd pōt sit appetitio. dō. qd nō accipit totā rōez missionis: qd mitti nō ē tū mēte pēpi: s; mēte pēpi vt ab alio emanans & in aliquo ibi rano. Sīlī ad illud mīti inuisibiliter: est manifestari p effectū inuisibilē. dō. qd manifestari nō dicit totam rōem. Ad illud qd obī. qd i missiōe spūs. s. in spē colābe nō fuit nisi appetitio. dō. qd qzuis nō fuerit ibi donatio spūs. s. fuit tā manifestatio pūs datī & tūc inhabitatio in rpo & qe cētis & ab alio. pcedēto: & ita tota & pfecta rō missionis: sed ex hoc nō seqt qd qualiscūq; appetitio sit missio visibilis: oīa tñ visibilia missio est appetitio.

Secundo qrit ad qd sit vtilis missio. Et pōt qd ad efficiendū nihil confert. qd exterior: apparitio nihil interius operatur. Ad ēt nō sit vtilis ad inotescendū: ostēditur sic. Aut ē ad manifestandū psonē alicuius emanationē. Aut inhabitatōnē. Ad inhabitatōnē qd nemo scit. Etrūm odio an amore dignus sit. Et ita nemo vtz deus inhabitet in eo cognoscit. Et itez qd vtilitas est: ēto qd sciat deū aduenisse cū ignoreret p nāsurū nulla videt esse vtilitā. Si ad manifestandū alicui psonē emanationē. s. cū illa noticiā oī tpe sit necessaria. s. tempore legio scripte & nūc. Et qd tūc & nūc deberet ēē missio visibilis: querit qd solū rō: ecclesie pmititae. Itē qd scitūz appareat i creatura nō inotescat nisi reuelatio affit: sed cū ad reuelatio vētū ad cognitionē vtorē & certiorē qd q est a sensu. Si igit hūc cognitio nē certā non indiget occupari circa cognitio nē ipsecrā. s. videt qd exterior: apparitio oīo supfluat. Itē pbat ēt qd impediāt sic. Afsecus circa bona visibilia occupatus min⁹ surgit ad bona visibilia. s. sīlī intellectu. s. si debet ad pceptionē inuisibilū eleuari nō debet ei fieri ostensio visibilū: qd si fiat. vide

tur potius ipediri qz innari. Itē si missio est ad inotescendū. cū triplex sit i nobis vis cognitua. s. Sensus exterior: imaginatio. & intellectus. & sū hanc triplicē vim triplex assignet visio pphalia: pari rōe videt qd triplex missio debet distingui. Præterea cū missio sit ad manifestationē in habitatiois. Et filius in hīet sicut spūs. s. qd non ē missio visibilis ad manifestandū illā. S; d. qd sit vtilis ad inotescendū vī qd cognitio nra incipit a sensu. s. si debem⁹ eleuari ad pceptionē intelligibilū congruū & p vīlē ē qd aliquo modo pūia fiat excitatio i sensu p signū. Et hoc ē qd dicit Greg. dū inuisibiliter deum cognoscim⁹. p hūc inuisibilū & ē. Itēz sicut miracula ostēdunt oīnā potentia: ita signa diuinā pscntiam: sed vīlē fuit & p necessarium fidē nram manu duci p miracula ad cognitionē diuine potēcie. s. pari rōne p aliq signa visibilia ad cognitionē diuine pscntie. Itē missio est ad redimendū hōsem pditūz: s. hō ē pditus sū nām visibilē & inuisibiles s. missio sū vtrāq; est ei vtilis. Itē familiaris offert suā pntiā qui se offert sū sensum & intellectu: qz q sū altez tantum: s. B maxime expediebat hōi aueris vt quertetur ad deū. s. & ē. Rū. dō. qd missio sūq; visibilis. ppiam & maximā habuerit vtilitatē sicut parebit intra tūo. sed nūc de spūs. s. dō. qd eius missio visibilis vtilis ē ad manifestandū. & emanationē & inhabitatōnē: s. nō qualemūq; inhabitatōnē nec oī genere psonē. pp hoc intelligendū qd est inhabitatō duplex sū sanctificatiois sufficientiā. & sū plenitudinis redundantia. Illa q est sū sanctificatiois sufficientiā interi⁹ inuisibilī latet. qd sū redundantia exterioris appet. Et iō talis inhabitatio in signo visibili. & exteriori manifestari d; sicut factū est in aplis. Sīlī intelligendūz qd duplex ē gen⁹ credentiū. quidā eū volūt signa vīputa sensibiles. quidā sū intelligentiam querūt vīputa iā pueri. querentes signa p hoc manuducūt ad intelligibilia. & ppter tales vīl ē missio visibilis. ē s. missio visibilis ad manifestandū inhabitatōnē plenitudinis redūd. mē. & hoc psonis manuducēdis p sensu. Et hoc p; primū. qd. s. non fuit missio visibilis tpe legio scripte. qd nō erat missio in plenitudine quo ad vsq; venit plenitudo tpio. p; etiā qd mō nō dāt siue mūtāt vīl

bili: q: iā manu ducti sum⁹ ad fidē. An sicut
cessauerūt miracula. ita exteriora signa. Ad
dī q: nemo scit vtz odio an amore dignus
sit vtz ē. nisi de⁹ dignet ostendere et tūc oī
debat et hūtile erat ad fidē roborādā et de
uotionē excitandā. Ad illud q: obf. q: ne
cesse ē aliqua reuelatio. dō. q: verū ē. nec tñ
supfluit appitio q: excitat intellectū ad inqsi
tionē. et sic excitando ppat ad reuelationē et
post reuelationē exercitat ad dilectionē. re
uelatio enī et si sit interior cognitio. tñ ad
huc ē viatoris. et iō nō euacuat cognitionez
appitiois. Ad illud q: obf. q: visibilia im
pediūt affectū. dō. q: visibilia pnt dupliciter
piderari. vel vt res absolute. vel vt signa.
et intus ducētia in aliud. Primo mō si amē
tur et piderent. retardāt intellectū et affectū
Secō mō iuuāt. et sic ē in appitioe visibili:
q: ibi piderat creatura vt signū: faciēs ali
ud in intellectū venire. Ad illud q: obf. q:
re nō est triplex gen⁹ missiois sm triplex ge
nus cognitiois. dō. q: si cognitio sit de re
missiois nō qūqz vel cuiuslibet sed inhabitan
tis: et q: duplex ē mod⁹ inhabitandi vt pbituz
est. iō tñ duplex ē mod⁹ mittendi. h̄ plures
sint mōi cognoscēdi. Vel alr. dō. q: deus
in via nō cognoscit nisi aut in effectu aut in
signo. Si in effectu. cū effectus ille sit gratia
gratū faciēs. q: in sola cadit mēte sic ē missio
multibil. Si in signo. cū signū sit q: offert se
sensui. sic ē visibilis. Quia dō imaginaria ē
cap: rex quaz imagines in interiori sēsu ex
primūt. deus aut nō est talis. iō de eo nō est
ponere h⁹i cognitionē. Ad illud. q: vltio
qritur q: nō fuit missio visibilis ad manife
stādū inhabitatiōē filij. dō. q: filiū inhabita
re ē duplr. Aut p gratiā vnionis. Aut p gra
tiam scificatiōis. Primo mō nō fuit necesse
ria manifestatio siue visibilis missio. q: plēis
sime erat in hoīe sibi vnito. in quo opabat
opa visibilia. in qbus manifestabat. et iō nō
oportebat alia signa visibilia adhiberi. Se
cūdo vero mō nō hūit missione manifestāre
inhabitatiōē talē q: sanctificatio approp
atur spūi. f. Et sufficiebat eē missione visibi
lem ad manifestandā ipsius inhabitatiōez cui
sanctificatio appropaf. cū inhabitatio filij et spū
sint indiuise. manifestatō q: in hoīe inhabitet
spū. f. sufficienter ostēdit. q: filiū.

Et rō qrit quib⁹ mōis sit missio vi
sibilis. Et accipiūt diuersi modi ex

scripturis. fili⁹ enī visibilis appuit in creatu
ra rōnali. vt in hoīe. spū. f. dō in irrōnali vt
puta in colūba igne et statu. Querit g de
diuersitate horū mōz appendi. Et vt q: nō
fuerint mōi pueniētes hoc mō. Spū. f. e st
eq nobilis persona vt fili⁹. g ineq nobili cre
atura dō manifestari vt filius. Itē si filiū
pp assumptiōē hūanitati siue appitioē in
forma hui nō solum est minor: pte imo fac⁹
est minor: angelis. g multo forti⁹ spū. f. ex ap
pitioē in igne. nō tñ minor: angelo s̄ homie
etā: sed hoc nullomō pgruit. g n̄ pgruit spū
f. appere in creatura irrōali. si tu dicas q: fi
lius appuit in hoīe assumpto et vnito. Spū. f.
scūs nō ē colūbe vnitus vel igni. Contra
vnio nihil aufert diuinitati. g pp vnionē nō
dō dici minor: Si g dī minor: hoc ē pp appi
tione. g et. Itē vt q: spū. f. fuerit vnitus
illi colūbe q: spū. f. appebat in illa colūba:
et nō in alia: et rursus appebat ipse ibi non
alia psona. g alio mō erat in illa qz p̄ et filiū
et aliter in illa qz in alia. S̄ alr nō potuit eē
in illa qz alia psona qz ad spū. f. nec qz
ad opationē. q: eadē ē h̄a et opō i trinitate. g
qz ad vnionē. g et. Si tu dicas q: appuit
nō in signo. tūc quero aut illud signū fuit a
nā: aut ab institutiōe. Si a nā. tūc pari rōne
et oīs alia colūba. Si ab institutiōe. qrit q:
instituit. Itē fili⁹ appuit visibilis vno mō
tñ: et in vna creatura. qrit q: nō fuit spū. f.
et vt q: ita deberet eē: q: sicut in filio nulla
cadit varietas. imo oīmōda vniformitas. ita
et in spū. f. g debuit appere tñ in vna spē vt
filius. Itē filius tñ semel appuit visibilis
q: tñ semel ē incarnat⁹ nō āplius. Querit
g vñ hoc ē. q: spū. f. pluries appuit vt puta
nō tñ semel in igne. s̄ et quousqz dabat spū
scūs. si dicas q: illa in qbus spū. f. appuit sta
ti eē desierūt p⁹ appitioē. et iō oportuit rur
sū alia fieri. tūc g vt q: nec illa colūba fuerit
vā nec ignis. cū tā colūba qz ignis hēant d
tutem pmanendi. et si hoc in illa appitioe n̄
fuit. tūc nō fuerunt vā sed falsa. et nō fuerūt
appitioes: sed p̄stigia et illusiones. sicut sūt
fantasmata demonū et aliorū magorū. Alti
mo qrit q: re tor modis appuit spū. f. et qua
re in alia spē in capite qz in mēbris. vt xpo
et āplis. Rñ. dō. q: finis iponit necessita
tem h̄io q: sūt ad finē. ideo modus appendi
sumēdus est iuxta finē appitiois. Appuit ar
filiū in carnē vt esset mediator. spū. f. dō. f.

statim post apprehensionem esse deserunt. non
autem hō. Ex hoc etiam pater. qd si colū-
ba illa z ignis essent verum corpus. nō nec
columba fuit vera columba quia statim de-
sijt sed similitudo colūbe. similiter nec ignis
verus ignis: quia non comburebat: nec ta-
men erat ibi aliqua illusio quia non erat ibi
aliqua falsitas insignificandum. offerebat eni
sensui ad significandum qd vere ibi erat. et
quia magis attendebatur ratio significandi
quam existendi. ideo tādū durauit qd diu si-
gnificare potuit. vel officium sgni impleuit
z quia eadem vi formata est columba: mo-
ta z conseruata. statim vt vis illa desijt mo-
uere columba z ignis desijt esse. Ad illō
qd vltimo queritur quare tot modis apparuit
uit spiritus. s. dicendum qd apparitio spiritus
s. fuit ad manifestandam plenitudinem re-
dundantie vt prius habuit esse. Et quoni-
am redūditiā potest esse tripliciter. ideo tri-
bus modis apparuit. potest enim esse hec
plenitudo per redemptionem. z ita fuit in
christo. z hec est perfecta gratia per omne
modum. ideo in christo apparuit in colum-
ba qd erat precium redemptionis primoge-
nitozum. z erat animal integrum z perfectū

¶ Potest etiam esse per vite influentiam
quantum ad sensum ⁊ motum. ⁊ hoc medi
antibus sacramentis. ⁊ hec plenitudo est
sacerdotibus. ⁊ ideo datus est ei spiritus sa
ctus in ipse status. Ioannis vigesimo. In
sufflauit in eis dicens. Accipite spiritum san
ctum. quorum remisistis peccata ⁊ cetera.

¶ Potest etiam tertio modo esse per cogni
tionis amministrationem siue doctrinam ⁊
hec plenitudo est in apostolis ⁊ doctoribus
⁊ ideo spiritus sanctus apparuit eis in linguis
ignis. Ex his patet responsio. ⁊ suffi
cientia modo: unum apparenti ⁊ obiecto
rum.

In parte ista sunt dubitationes
 circa litteram. Et primo quod
 tatur de hoc quod dicitur quod si
 lus in quantum est missus. i. scilicet
 uo: e pre. Contra quod sic obijci-
 tur. omnis actus secundum quem aliquem con-
 venit fieri minorum est indignitatem. Si ergo
 filius rōe missionis est minoraturus: &
 missio pertinet ad indignitatem. Item

quicquid alio de equali sit minor: mutat. sed filius ante missionem erat equalis et modo est minor: **R. d. d.** q. quedam dicitur de filio dei per essentiam. quidam per unionem quanta fuit. ut faceret hominem deum. et deus hominem. essentialiter loquendo nullomodo filius dei est minor: sed hoc dictum est per unionem. quia omnia quae dicitur de homine possunt dici de filio dei. et ita patet quod nulla est ex hoc dignitas nulla mutabilitas in eius persona. et sic soluitur utrumque obiectum: quia utrumque ratio procedit in intellectu quod secundum eandem naturam sunt minor: secundum quod erat equalis. Et ita desinere esse equalis nunc autem simul est minor et equalis.

Item queritur de hoc quod dicitur. quod seipso etiam minor: est filius. Et enim male dicitur. quia maior: diuersitas ipso: ratio per hoc quod est maior: et minor: quod per hoc quod est alius et alius: quia prima non cadit in diuina naturam secundum se. Si ergo haec est vera filius est minor: secundum h. filius est alius et alius. et ita due persone. quod non procedit. **R. d. d.** quod verum est quod maior: diuersitate dicitur maior: et minor: quia diuersitate virtutis et naturae: sed ad tale non diuersitate quantum sit maior: non sequitur diuersitas in persona: quia plures non possunt esse in una persona. quam ergo in christo cadit diuersitas naturae et ita virtutis. non autem persona. id est dicitur maior: et minor: ratione diuersitatis virtutis non autem alius et alius: cum non habeat diuersas personas.

Item queritur de hoc quod dicitur. quod minor: angelus est paulominus ab angelis. Et enim falsum quia secundum illud. **De. ij.** cum qui modico quod angeli minor: ratio est. dicitur glo. nam humane mentis qualem christus assumpsit quod nullo peccato potuit deprimari solus deus maior: est. Item beata virgo quod est per re creatura est super omnes angelos exaltata. **R. d. d.** quod est loquendo de christo in incarnatione ad angelos. quantum ad quatuor: scilicet quantum ad gratiam. et quantum ad naturam mentis. et quantum ad naturam corporis. et quantum ad statum passibilitatis. Quatuor ad gratiam est simpliciter maior. Quantum ad naturam mentis saltem non fuit minor: quia sicut dicitur glo. minor angelis fuit corpore non mente. Quantum ad naturam corporis minor: fuit. Quantum autem ad naturam passibilitatis fuit minor: et modico minor: ratio: quia statum passibilitatis fuit in statum glorie et honoris paulo post conuerteretur erat.

Item queritur de hoc quod dicitur **Matth. x.** quod pater est maior filio: quia si verum est quod dicitur. cum idem sit in deo sapientia potentia et bonitas. et magnitudo ergo si est maior est et potentior: et sapientior. et melior: **Prore** sea in deo non est magnitudo morali: sed virtutis.

ergo si pater est maior: est potentior: quod stare non potest. Item maior: aut dicitur essentialiter aut notionem. non essentialiter: quia essentialiter sunt quales. Si non dicitur ergo quia. Si tu dicas quod paternitas. Contra: propterea secundum magis et minus non attenditur nisi in coparticipantibus. Unde non dicitur cignus est albi or co: uo: sed filius non est coparticipans patri in paternitate. **R. d. d.** Item queritur quod non dicitur maior: spiritu. **R. d. d.** quod in patre est auctoritas respectu filii et filius in filio respectu spiritus. et ita in patre maior: auctoritas et maior: secunditas et quia nullum nomen ita pertinet ad exprimendum auctoritatem sicut hoc nomen magnus. id est dicitur **Matth. x.** quod pater est maior: filio. Ex hoc patet obiecta quia maior: non dicitur essentialiter sicut potentia et sapientia dicitur notionem. Si quia quia dico quod dicitur notionem coiter: sed in ratione principii. sicut sub auctoritas in ratione emanatio. et hinc est quod pater dicitur maior: filio: quia si utrumque habeat notionem in ratione principii. pater tamen in ratione principii tamen. non principium. et ita plus habet de ratione auctoritatis. spiritus autem secundus a nullius persone est principium. et ita non comparatur ei secundum maiorem: tamen. Item queritur de hoc quod dicitur. maior: itaque donatus est secundum minor: et c. Et enim falsum. quia quocumque modo accipiat maior: dicitur relative ad minorem. ergo si est ponere patrem maior: est potest filium minor: est. Item pater dicitur maior: quia habet auctoritatem super filium. ergo cum filius habeat sub auctoritate respectu patris. dicitur minor. **R. d. d.** quod nihil impedit quod filius non dicatur minor: pro ratione sub auctoritate sicut pater maior: nisi quia nota indignitatis in deo non debet aduersum trahi. vel quia sci doctores quantum possunt se elongant ab hereticorum falsa. id est cum **Matth. x.** dixisset patrem maior: noluit quod filius diceret minor: ne videretur illa maiestas non tamen auctoritatis. sed et inaequalitatis. et quantum **Matth. x.** diceret i per auctoritatem. non tamen legitur dixisse in filio sub auctoritate: sed illud verbum a magis est additum in consuetudine disputantium.

De xvij.

Item nunc accedamus ad assignandas missiones spiritus. scilicet qua visibiliter et c. Terminata parte in qua magister egit de processionem spiritus. scilicet visibiliter in hac parte agit de invisibili. Et diuidit haec partem in duas partes. In prima parte magister determinat spiritum invisibile missionem secundum suam opinionem. In secunda quod sua opinio habuit multos impugnatores

pōit opiniōis sue defensione ibi. Dic q̄rit si
caritas spūs. s. ē. P̄ia itēz pō h̄z duas. In
p̄ima mīssione inuisibilē spūs. s. notificat. In
s̄a p̄firmat ibi. Ne aut̄ in re tanta aliqd de
nouo. t̄c. Itē p̄ma p̄si qua notificat h̄z du-
as in quāz p̄ma p̄dicat suam intencionē ibi.
Itē nūc accedam̄ ad assignandā. t̄c. In s̄a
supposito qd spūs. s. sit amor quo diligimus
deū t̄ p̄ximū. oñdit ipm̄ inuisibiliter mitti. qñ
in nob̄ efficit hūc effectū t̄ hoc facit ibi. hoc
aut̄ intelligibilū doceri ac plenius t̄c. Ne
aut̄ in re tāta. Nec ē s̄a p̄s in qua positionē
suam p̄firmat. t̄ diuidit hec pō in quattuor.
In p̄ma p̄te ostendit q̄ amor quo diligim⁹
deū est s̄i s̄i amor quo diligim⁹ p̄ximū. In s̄a
p̄te ostendit q̄ amor ille ē p̄p̄e spūs. s. ibi.
Cuz aut̄ sūma dilectio t̄c. sit deus t̄c. In
tertia ostendit q̄ spūs. s. ē caritas nō cāliter:
s̄ cēntialiter t̄ fōrmaliter loquēdo ibi. S̄z ne
forte aliq̄ dicat illud dicit t̄c. iij. t̄ vltimo
p̄cludit tanq̄ manifestatū iā. q̄ spūs. s. tunc
mittit inuisibilr qñ nos facit dei t̄ p̄xi-
mi lectores ibi. Ex p̄dictis clarescit. q̄ spūs. s.
caritas est.

Evidentiā h̄i p̄rio. iij. querunt.
P̄mo t̄ p̄ncipalr p̄ positionē ma-
gri q̄rit vtz p̄ter donū caritatis in-
create sit ponere donū caritatis create. t̄ h̄ ē
q̄rere vtz caritas qua diligim⁹ deū: sit spūs
s. S̄cdo dato q̄ sit caritas creata. q̄rit vtz
illa caritas sit diligenda ex caritate. Ter-
tio vtz caritas certitudinalr possit cognosci
ab h̄i te caritate. Quarto si possit co-
gnosci a nō h̄i te.

Itē p̄mū q̄ nō sit ponere aliā ca-
ritatē. a caritate increata: supposita.
p̄batōe p̄ auctoritates multas q̄
adducit magi i littera. p̄bat rōnibus. t̄ p̄mo
rōnibus sup̄is ab eēntia caritatis q̄ ē boni-
tas. hoc mō. Nullū accēō ē melius s̄a rōali
sed caritas ē melior aia rōali. q̄ eam facit me-
liorem. s̄ nō ē accēō. est s̄ s̄a: sed p̄stat q̄ nō
irrōnalis. s̄ rōnalis. s̄ aia vel angelus vel de⁹
sed nō aia vel ang⁹. s̄ deus. Itē nulla bo-
nitas creata equalr beatitudini: s̄ caritas e-
qualer beatitudini q̄ p̄ caritatē meret hō t̄
efficit dign⁹ vitā eterna siue beatitudine. s̄
caritas nō est bonitas creata. s̄ t̄c. Item oē
bonū creatū est bonū p̄ p̄icipationē: s̄ omē
bonū alio bō bonū. pōt intelligi nō bonū t̄

sic cadere in ipso malū p̄ diminutionē modi
sp̄ei t̄ ordinis. s̄ si caritas ē bona bōitate cre-
ta. caritas pōt ēē mala. vel saltr̄ intelligi ma-
la. vel etiā fieri in formis q̄ falsū est. Itēz
hoc ipm̄ oñdit rōnibus sup̄is a virtute sic.
Quāto aliqd v̄tuosius tanto pauciorib⁹ me-
dijs indiget. s̄ si aliqd est potentissimū nul-
la alia a se v̄tute indiget. s̄ si spūs. s. ē potētia
infinite t̄ ipse ē caritas. s̄ seipso nō alio iſtā-
mat affectum ad amorē. nō ē ponere cari-
tatē creatam necessario q̄ sit h̄itus. Item
plus distat v̄tus nālis a deo q̄ voluntas: s̄
deus diligit v̄tutem nāle nō alio seipso. s̄ si
ibi nō cadit mediū. pari rōe nec inter volun-
tatem t̄ deū cadet mediū. s̄ t̄c. Item vbi
mouet virt⁹ morosio p̄xi m̄ semp p̄rio t̄ non
potens errare. sup̄fluit aliā v̄tutem sup̄adde-
re v̄puta si man⁹ ēē semp p̄iuncta remoni.
nō oporteret ibi ēē aliā v̄tutē: sed spūs. s. ē di-
rigens t̄ adiuuans ipsā voluntatē. t̄ ē p̄iun-
ctus s̄p̄ t̄ nō potēs errare. s̄ sup̄fluit aliā
caritatē ponere: sed oē sup̄fluum ē reſecādū
s̄ t̄c. Itē rōnibus sup̄is ab actu oñditur
illud idē. q̄ actus caritatis ē aiam recreare.
s̄ nō minoꝝ v̄tutis ē recreare q̄z creare. s̄
si creare. ē solū ab increato q̄ ē infinite potē-
tie. s̄ t̄ recreare: sed hoc ē. p̄p̄iū caritatis. s̄
ē increata. Itē aliq̄ act⁹ caritatis est vni-
re: sed nulla creatura p̄ vanitatē vnitur v̄lta-
ti: s̄ ois creatura vanitas. s̄ nulla creatura
ē mediū vniendi deo. Si s̄ caritas ē mediū
vniendi. s̄ nō ē vanitas nec creatura. Itē
actus caritatis ē vnūq̄q̄ ordinare diliget
s̄ si ordinare diliget est diligere vnūq̄q̄ s̄z
q̄ sibi puenit. cū bonum increatū sit melius
creato in infinitū. s̄ ipsum magis in infinitū
diligibile. ergo si caritas facit deum diligere
vt diligendum est. caritas facit deum in in-
finitū diligere: s̄ q̄ exit in actū infinitū ē in-
creatum. s̄ t̄c. S̄z s̄ caritas ē p̄ncipiū re-
formandi aiam q̄z ad potētia volūtatis. s̄
aia q̄z ad alias potētias. s̄ irrascibile t̄ rōa-
lem. reformat p̄ v̄tutea creatas. s̄ pari rōe
t̄ p̄cupiscibilis: s̄ ei⁹ reformatiū ē caritas. s̄
t̄c. Itē vbi ē r̄formatio ibi ē p̄formatio t̄
informatio. t̄ vbi ē informatio ibi aliqd in-
formans q̄ se h̄z p̄ modū forme. s̄ ois forma
rei create ē creata. de⁹ cū nullus ē forma-
p̄ficiēs. ergo t̄c. Itē caritas ē p̄ncipiū vi-
uendi. Un̄ Dugo de s̄cō vic. Scio aia mea
i iij

q̄ amo: ē vita tua. S; oīo vita existens per
participationem in aliquo est ab aliquo infor
mante. ex quo ⁊ viuificabili fiat vnum: s; ex
deo ⁊ aīa nō pōt fieri vnū: igit̄ ne cōe ē po
nere in anima aliquam caritatem creatam
que viuificat. Item omē q̄ est in aliquo
possibili ad mortē ē i illo p aliqd sepabile. s;
vita grē ē in aīa possibili ad moriendū mor
te culpe. s; p aliqd sepabile. hoc aut̄ nō ē de
q; impossibile ē dei p̄ntiam separi ab aliquo.
ergo est aliqd creatū. Itē caritas ē p̄inci
pium gratificandi. sed gratificatio ē illud in
quo distinguit bonū a malo. iustus ab ip̄io. n̄
tm̄ in actu s; etiā in gēre vt puulus vel adul
tus dormiēs. s; cū distinctio nō sit boni a ma
lo p bonitātē increatā. q; illa oib; ē cōis. cari
tas nō dicit qd cōe. ⁊ itē ē distinctio quie
scentiū nō sic p actū vel vsū: s; h̄itum. patz q;
caritas dicit h̄itum creatū. Itē caritas est
p̄ncipiū merendi: s; nō q; bona facim; iō bōi
sum;: s; magis ecōuerso. s; caritas p̄us facit
bonū q̄z eliceat actū. s; cū aliq; de nō bono
sit bonū. necesse ē aliqd poni in ip̄so d nouo
⁊ hoc nō pōt ēē act; ergo habitus. Item
deus alio mō cooperatur in opatione merito
ria q̄z naturali. q; si nō alio mō. tūc redit er
ro: pelag; q; ex nālibus posset hō mereri.
Si ergo alio mō cū p d̄tutem increatā omi
nē cooperetur necesse est q; in opatione crea
ta meritoria cooperetur mediante alia d̄tute.
sed hec nō pōt ēē nisi creata. ergo tē. Itē
vt q; magis errauerit. q; q; diuidit opa trini
tatis hereticus ē. s; magis posuit q; caritas q;
nos diligim; deū sit spūs. i. p̄p̄e. ergo ponit
q; nullū diligere q; est effect; in creatura sit
solius spūs. i. ⁊ ita diuidit opera trinitatis.

Itē q; dicit qd creatum esse increatum er
rat: sed caritas qua diligim; deū ⁊ primū
vt cōiter tenet est qd creatus. sed magis dicit
hanc esse spm̄. s; ergo errauit. Rn̄. ad p̄e
dictorū intelligentiā est notādū. q; circa hoc
duplex est ⁊ fuit ab antiquo opio. Quorū
dam enī vt magis ⁊ sequentiū suor ē opio.
q; spūs. i. essentialit̄ ē caritas qua p̄r ⁊ filius
diligūt nos. ⁊ etiā qua nos diligim; deum.
⁊ voluerūt qdam dicere q; intellectus h̄i
positionis hic ē. dicūt enī q; sicut lux pōt tri
pliciter p̄siderari. i. in se. ⁊ in transparenti. ⁊ i
extremitate p̄p̄iciū terminati. primo mō est
lux. s; mō ē lumen. tertio mō p̄p̄osio colo

ris. ita spūs. i. pōt p̄siderari in se. ⁊ sic ē amō
patris ⁊ filij pōt rursus p̄siderari vt in aīa
humana inhabitans. ⁊ sic spūs. i. d̄r gr̄a. potest
p̄siderari vt vnū volūtati. ⁊ sic est caritas
qua nos diligim; deum. An̄ dnt q; spūs. i. ē
nra caritas nō p appropriationē s; p vnōe;
quē admodū enim sol; filius est hō vel etiā
incarnat; ⁊ tm̄ tota trinitas ē incarnationē;
opata: s; tm̄ solus fili; vnū: sic q̄uis tota tri
nitas faciat vnionē spūs. i. cū volūtate. solus
tm̄ spūs. i. vnū volūtati. ⁊ iō solus ē cari
tas. Rō aut̄ mouēs ad ponēdū hoc. ē aucto
ritas apli. corin. vi. q; adheret deo vnus sp̄s
i. ē. ⁊ etiā silitudo. dnt enim q; sicut fili; p̄e
dit p modū nē. ⁊ ita nē vnitas. sic spūs. i. per
modū voluntatis. ⁊ iō volūtati vnū: ⁊ vnū
tus. ⁊ q; voluntas s; vnitas ē nō sic nā. ideo
spūs. i. vnū sepabilis: sed fili; inseparabiliter
⁊ ideo longe inferiori mō q̄z fili; ⁊ qbus sic
vnū seip̄o facit diligere. S; hec pō non
pōt stare q; spūs. i. nō est vnū. Et p̄ere
rea. Si ēē vnū. Aut p nām. aut p grām
nō p nām. ergo p grām. ergo adhuc oporēt
ēē h̄itum grē disponēre aīam ad susceptionē
talīs vnionis. ⁊ ita redit p̄rium. Ideo n̄ cre
do q; magis hoc mō fuerit huius opinionis.

Et pp hoc aliter. dō. q; illd quo diligim;
deum tripliciter ē accipere. Aut quo diligi
mus effectiue. ⁊ sic caritas siue amor est to
tius trinitatis. ⁊ spūs. i. appropriare. Aut q;
diligim; exēplariter. ⁊ sic spūs. i. q; ē vnū pa
tris ⁊ filij ⁊ nexus amboz ē vnitas ad cuius
imitationē caritas nos necit. s; q; dicit dñs
Jo. xvij. vt sint vnū sicut ⁊ nos vnū sum;. Aut
quo diligim; formaliter. ⁊ sic fm̄ op̄ni
onem magis ē aī affectio. sed in his oib; ve
rū dixit. nec errauit: sed defecit. q; p̄ter hoc
est ponere caritatē fm̄ cōem opinionē q; sit
habitus creat; aīam informans. Et rō h̄i
sumit. a pte eēntie. eius virtutis. ⁊ opatiōis.

Apte essentie quia caritas ē bonitas cre
ature rōnalis ipsam p̄ficiens: ⁊ distinguēs
⁊ ordinās: ⁊ disponēs ad vitam eternā. s;
necesse est q; sit ei; formalis p̄fectio. Ad il
lud. ergo q; p̄mo obf. q; caritas ē melior: aīa
rōnali. dō. q; nō ē ibi opatio. q; vbi vnū pp
altēz ibi vnū tantum. An̄ h̄i caritatē bo
nus ē pp caritatē. vl non cadit ibi opatio q;
nō vniformiter d̄r bonū. nā s̄ba rōnalis dici
tur bona q; ordinabilis in finē. caritas bōa

q^o ordinans. Ad illud q^o obr. q^o equivals
beatitudini. d^o. q^o equivaler fm diuinā est
matione q^o opus caritatis estimat dignū vi
ta cterna siue tāta remuneratione. Ad il
lud q^o obr. q^o si est bonū p pncipationē. tunc
eius bonitas ē pmutabilis in informitatem.
d^o. q^o aliqd d^o bonū p pncipationē dupliciter
aut q^o pncipans t^o ordinatū. aut q^o pncipatō
t^o ordinatio. pmo mō est bon^o h^o caritatez
Scdo mō caritas. t^o iō potest n^o ēē q^o nō ipa
essentia bonitatis s^o pncipatio. tū eno nō po
test nō esse bona vel ordinata. q^o ē ipe ordo
amoris. An soluendū ad illud p distinctionē
t^o in hoc patet rōes sup^o ab eēntia. Apre
etiā stutus necesse ē ponere caritatē habitū
creatum. nā caritas qua diligim^o deū ē v^o
nō q^o tū deus coopatur nobis: s^o etiam qa
nra voluntas coopat deo. Adiutores enim
dei sum^o. Et t^o q^o eū coopamur dō necē ē nos
silt^o pformari necesse est quod ab illa sūma
caritate relinqua^o in nobis aliquod exēpla
tum in nro affectu p q^o mouerat illi pformit^o
Voluntas. n. libera ē t^o nata moueri ad op
posita. t^o iō ponitur stus caritatis create in
nobis. nō pp defectum apre dei nobiscū ope
rantis. sed voluntatis nostre sibi cooperan
tis. Ad illud q^o obr. q^o virtus potentissi
ma nō indiget stute media. vey est. sed cari
tas nō est pp illius stutis indigētia. sed poti
us voluntatis suscipientis q^o indiget aliquo
habitu disponente. Ad illud q^o obr. q^o de
us coopatur nature sine virtute creata. d^o.
q^o deus regit nām sicut instituit: t^o nā vnifor
miter currit. t^o iō non indiget alio regulāte.
Non sic est de voluntate que mouet diffor
miter. t^o iō indiget aliquo habitu regulante
t^o disponēte ipsam. Vel. d^o. q^o aliud ē de
natura t^o volūrate. q^o nā nō h^o moueri nisi
iuxta se vel infra: sed volūtas sup^o. t^o ideo
indiget aliquo eleuante ipsam. Ad illud.
q^o obr. q^o stus pūmi morozis ē pfects. d^o.
q^o non sufficit pſentia: sed necesse ē q^o recipi
ens influentiam hēat habilitatem t^o pformi
tatem t^o hoc est per creatam stutē. Apre
etiam operationis ponit^o necessitas. q^o re
formatio siue recreatio vniō t^o dilectio. non
tū sunt ab aliquo vt ab efficiente sed etiam
vt ab informante. informans autem est cari
tas creata. t^o ex hoc patent oba ex parte ac
tus siue opationis. Nam q^o obr. q^o recreatō

est ab increato. verum est per modū efficiē
tis sicut t^o creatio: sed reformatio vltcri^o re
linquid formam. t^o iō necesse est ponē hituz
informantē. Ad illud q^o obr. q^o vanitas n^o
vnit stitati. d^o. q^o gratia pōt pſiderari h^o q^o
ex nihilo. t^o sic est vanitas t^o sic non vnit. Al
fm q^o est influentia fm diuinā pſitiam. t^o sic
h^o stitatis expſsam similitudinē t^o tali modo
vnit. Ad illud q^o obr. q^o diligit deū q^o tū ē
diligendū t^o ē. d^o. q^o hoc pōt intelligi dupl^o
vel q^o tū deus deberet diligi in se. t^o sic fal
sum est. q^o eū si bonū infinitum. deberet in
infinitū diligi. t^o tū mō deus solus seipsum
diligit. Vel q^o tū est diligendū ab hoc sic
vey est. t^o tūc diligit in infinitū. nō simpl^o.
sed fm extimationē hūis caritatē. tū enim
diligit caritas deum plus q^o bonū creatū. q^o
si bonum creatū in infinitū multiplicaretur
adhuc magis diligeret deum. Quod aut
obr. incōtrarium pcedendū est. pter duo vl
tima que ostendūt magis errasse. Quod
enim obr. q^o diuidit opa trinitatis. d^o. q^o fal
sū est. q^o q^o s^o. s^o sit caritas qua diligim^o deū
aut dictū ē p appropatōez. aut p vniōez aut
certe per exemplaritatē. t^o sic intelliguntur
omnes auctoritates quas mag^o adducit p
se. formaliter autem loquendo nō intelligū
tur. vey. nec credo q^o magister sic intellexerit.

Et per hoc p^o aliud. q^o mag^o non dic^o q^o
creatum sit increatū. sed q^o sufficiat donum
increatum sine creato t^o in hoc nō fuit error
sed defectus tantum.

Secundo q^oritur vey caritas sit ama
bilis ex caritate. Et q^o sic. ond^o hoc
modo Aug. viij. de tri. Nemo dicat
non noui quid diligā. diligat frēm t^o diligat
ipsam dilectionem. ergo dilectio est diligen
da. ergo t^o ē. Item hoc ipsum videtur ra
tione. quia non est perfecta cognitio nisi illa
qua quis nouit se nosse. siue nouit ipsam no
ticiam. s^o nec perfectus amor: nisi ille quo q^o
amat se amare siue amorem: sed caritas est
perfectus amor. ergo t^o cetera. Item ali
quis diligit proximum t^o recte. quia videt
eum habere caritatem: sed propter quod
vnumquodq^o t^o illud magis. Ergo magis
debet diligere caritatem. siue dilectionem.

Contra. Aug. in li. j. de doctrina xpiana
dicit tantum. iij. diligenda ex caritate. s. de
um. seipsum. proximum. t^o corpus pprium.

sed caritas siue dilectio nō ē aliq̄ hōy. ḡ nō est diligenda ex caritate. Itē duplex ē dilectio. s. p̄cupiscētie. ⁊ amicitie. Si ḡ caritas siue dilectio diligat. Aut ḡ dilectio amicitie aut p̄cupiscētie. Nō amicitie p̄stat. q̄ amici cū in se sileo ⁊ amor quo aliq̄ optat aliq̄ bonum. caritati aut nemo optat bonū Itē nec p̄cupiscētie. q̄ p̄cupiscētia rei nō hīte. ḡ cū ex caritate nemo diligat nō hīs caritatez. ḡ ex caritate nō pōt p̄cupiscere caritatē. Si tu dicas q̄ p̄cupiscit augmentū caritas. hoc nō soluit. q̄ ego nō q̄ro nisi vtrū caritas habita s̄m q̄ hita ē possit amari. Itē sicut se hīs fides ad credē. ⁊ spes ad actū sp̄andi. ita dilectio siue caritas ad actū diligēdi. s̄ nullus hīs fide credit fidez v̄l in fide. q̄ sicut dicit Aug. credēs scit se credere ⁊ videt se credere. credulitas aut est de nō visio. s̄ nullo sp̄at ip̄am sp̄e. ḡ a fili. nec diligit caritatē vel si nō est sile querit q̄ nō. Item si diligens diligit dilectionē aut eadē aut alia. Si alia tūc pari ratioe ⁊ aliā dilectionem diligit alia ⁊ sic erit abire in infinitum. Si igitur stare est ⁊ nō p̄tingit abire in infinitum si diligit diligit eadē. Sed si hoc. p̄tra. nulla forma sp̄alis supra seip̄am reflectit. nisi sit de p̄mis intentionib⁹ sicut vnitas veritas bonitas. An nullomodo albedo dī alba. ḡ nec dilectio dilecta. ⁊ sic ⁊ c. R. dō. q̄ accipiēdo dilectionem s̄m q̄ deus dilectio est. p̄stat vtrūq̄ q̄ ex caritate est diligēda sed accipiēdo dilectionem s̄m q̄ est habitus gratuitus sic vtrūq̄ diligenda sed nō super oia. Ad intelligētiā aut obiectoz. notād q̄ triplex ē amor. s. Amicitie. quo aliq̄ optat alicui bonū. Et p̄cupiscētie quo aliq̄ sibi desiderat aliquid. Et p̄placētie quo aliq̄ requiescit ⁊ delectat i re desiderata cū p̄sens est. Dico ergo q̄ caritas amore amicitie nullomō est amabilis q̄ nō ē beatificabil. Amor p̄cupiscētie ē amabilis ex caritate. s̄m q̄ diligēs desiderat amplius diligere. Amore vero cōplacētie quo s̄ diligēs acceptat ip̄am dilectionē qua deū diligit hec diligenda est caritas s̄m q̄ iā habetur. eo q̄ ipsa est bonum vald̄ acceptibile. Hic visio patet R. ad duo prima. nā ratio illa ex auctoritate Aug. de doctrina xp̄iana currit solum quantum ad dilectionē amicitie. q̄ Aug. loquitur de amabili cui aliq̄ optat bonum. Quod s̄o obijciatur. simil

patet. q̄uis enim caritatis habere s̄m q̄ habita est non sit concupiscētia. nullo minus tū est complacētia. posset tamen dici q̄ spiritualis delectatio ⁊ possessio excitat ad desiderandū vtrūq̄ reficit. ⁊ reficit dū excitat. id simul manent p̄cupiscētia ⁊ complacētia.

Ad illud. q̄ obijciatur. tertio de fide ⁊ spe. dō. q̄ non est simile. q̄ actus fidei de se dicit imperfectionem similiter ⁊ spei. q̄ alter ē rei non v̄se alter rei non habere. ⁊ ideo si talis actus reflecteretur dūminueretur de ratioe habitus. Unde qui credit credulitatem nō habet eam ⁊ sp̄e similiter. ⁊ ideo hec virtutes euacuantur in patria. sed dilectio est actus p̄fectionis ⁊ completionis sicut scientia. vnde sicut perfecte scit qui scit se scire. ita perfecte diligit qui amat dilectionem. Ad illud. q̄ obijciatur. Aut eadem aut alia ⁊ c. dicendum q̄ eadem quantum ad habitum. sed alia q̄ tum ad actū. Et q̄ obijciatur. q̄ specialia non reflectuntur. dō q̄ inflexio in forma. Aliquando venit ex natura. ⁊ sic est in generabilib⁹. aliq̄ venit ratione eius in quo est. ⁊ sic est in formis. que sunt in potentis natis sup̄ se p̄uerri. ⁊ inquantū supra se p̄uertunt. Et q̄m potentia cognitiua se ipsa cognoscit. ⁊ volūtas est instrū seip̄m mouens. ideo per sciam scit aliquis ⁊ sciam nouit ⁊ per caritatem se ⁊ ip̄am diligit. Et si queratur rō q̄re potentia intellectiua nata est supra se redire ⁊ volūtas. alibi dicitur. sed mō tū sufficiat q̄ sunt simplices potentie. ⁊ in s̄ba simplici fundare. ⁊ organo non aliegare. Et id patet q̄ non est sile illud q̄ obici p̄suevit in sensib⁹ q̄ ex quo alia est potentia que videt ⁊ alia q̄ videt se videre q̄ s̄līr debeat esse i intellectu.

Tertio querit vtrū caritas sit certitudinali cognoscibil ab habere. Et q̄ sic v̄ auctoritate Aug. in. viij. de tri. ⁊ habetur in littera. Qui fratres diligit magis nouit dilectionem qua diligit q̄z fratres que diligit. sed fratres nouit certitudinali. ḡ. ⁊ c. ⁊ caritatē. Item. j. Jo. i. q̄ diligit fratres suū in luce manet. ḡ si caritas est lumē cū nihil certius videat q̄z lumen. ḡ. ⁊ c. Itē Jo. iij. vnctio v̄s docebit de oibus non in q̄z d̄ oib⁹ cognoscibilib⁹ s̄ de oib⁹ necessariis ad salutē. s̄ caritas ē maxie necessariā ad salutē. ḡ illā maxie nos docet vnctio sp̄s. s. Itē q̄sto aliqd ē ante p̄ntius tāto certius

vr̄ cognoscit. s̄ caritas ē anie p̄stissima. q̄
est in ip̄a aia. ḡ. 7c. Itē h̄is fidem certus
est se h̄re fidem. n̄b̄l enī certius est h̄i sua
fide vr̄ dicit Aug. ḡ pari rōne h̄is caritatez
scit se h̄re caritatem. Cōtra eccl̄astici. ix.
Nemo scit vtrūz amore an odio dignus sit
ḡ cum h̄is caritatem sit dignus amore. ne
scit se dignum ḡ. 7c. Itē cor. iij. n̄b̄l m̄
h̄i p̄scius sum. sed non in hoc iustificat̄ suz
ergo vr̄ q̄ homo nō h̄is remouit̄ possit nō
esse iustificatus. ḡ nō h̄re caritatem. sed nul
lum signū euidentius est caritatis q̄ carētia
ois remouit̄. ḡ si illud est fallibile cetera sūt
fallibilia. Itē caritatis est diligere deum
p̄pter se 7 super oia. ita q̄ n̄b̄l eque vel su
pia. vel s̄. sed nemo scit vtrū p̄oibus diligat
deū. ḡ nemo scit vtrū h̄eat certitudinaliter.
caritatē. Item h̄is caritatem est deo ac
ceptus. 7 hoc p̄stat nobis 7 oib̄ q̄ ista sunt
p̄ueribilia sed nemo sit vtrū sit deo accept̄
nisi p̄ reuelatōem. ḡ nemo scit se h̄re carita
tem nisi p̄ reuelatōem. Itē apl̄. dicit. q̄ ne
sciebat vtrū h̄ret culpam. cū dicit. s̄ nō in h̄
iustificatus sum. ḡ ab oppositis nesciebat se
h̄re gr̄az. ergo cū caritas nō sit sine gr̄a ḡ 7c.
R. dō. q̄ caritatem cognosci certitudinalit̄
est dupl̄r. vel in vnib̄l qd sit 7 q̄lis eē deat
7 sic vtrūq̄ cognosci p̄t. Alio mō ē cogno
sci caritatē in sp̄ali sine in hoc. 7 hoc modo
nec de se nec d̄ alio q̄dū hō viuit p̄t certi
tudinalit̄ scire. de alio nō. q̄ nō nouit q̄ sunt
in hoīe nisi per signa q̄ fallibilia sunt. Dese
nō. 7 hui⁹ p̄t esse q̄druplex rō. Ana 7 p̄
cipua est diuine acceptōis iplicatio. q̄ cari
tas iuncta est gr̄e gratum facienti. q̄ ideo d̄
gratum facies q̄ reddit hoīem deo acceptū
7 iō caritas sic vocat̄. nō t̄m q̄ h̄eat carum
amarum. sed etiam quia facit homines deo
carum. 7 quia nescimus dei acceptionez cer
titudinaliter nisi per reuelationem. ideo ne
scimus nos habere caritatem. nisi p̄ reuela
tōem doceamur. Seda rō est silitudo ip
sius ad dilectionem acquisitam. potest enim
cōtingere aliquē inflāmari ad amandū deū
per assuefactionem qui corrueit p̄ aliqd̄ pec
catum sp̄uale. 7 tamen semper afficitur si
cur exp̄esse paret per beatam. Ber. in li. de
amore dei vbi reprehendit superbiētes de
deuotione. Tertia ratio est oculi n̄i lippi
tudo. quia oculus noster est sicut oculus noc

tue ad manifestissima nature. vr̄ dicit p̄ho.
vnde sicut oculus lippus nescit d̄stingue
re inter lumen diei 7 lumen flamme vel lu
ne. ita oculus noster sp̄ualis inter lumen gr̄e
gratūdate. 7 gratū facientis. Quarta ra
tio est diuinoz iudicioz dispensatio. de⁹
enim claudit oculos seruoꝝ suoꝝ q̄stū ad
ea que spectant ad eoꝝ dignitatem 7 de qui
bus possunt efferri. vr̄ gr̄a. p̄traria est sup
bie. Superbia enim ap̄t oculos ad vidēdū
p̄rogatiuas. 7 claudit ad vidēdū in dignitas
7 defectus. Juxta illud. apo. iij. dicit q̄ vi
ues sum 7 locupletatus 7 nullius indigeo. 7
nescis q̄ pauper es 7 cecus 7c. Sed eꝝ vr̄
scūs dicit se n̄b̄l esse. q̄ claudit oculos suos
deus ad bona 7 apperuit ad videnda mala
7 hec est ratio quare homo nō cognoscit ca
ritatem que q̄uis p̄ se non sufficit. tamē cū
alijs bona est. Credo t̄m q̄ illa est p̄cipua q̄
p̄mo dicta est. Quāuis aut caritas n̄ possit
certitudinalit̄ cognosci esse in aliquo etiā ab
h̄ite respectu sui. t̄m p̄t per signa p̄babilia
cognosci maxime per mortificationē p̄cupi
scentie 7 amoris vani siue mūdani 7 p̄ multa
alia signa que sci d̄nt 7 ponūt. Ad illud. ḡ
q̄ obijcitur incōtrariū q̄ certior est dilectio
q̄ frater. dō. q̄ caritas nō t̄m dicit dilectio
nem sed vltra hoc addit. q̄ gratuita est. 7
q̄stū ad habitum dilectōis certitudinalit̄
est cognoscibil̄. q̄stū vero ad id q̄ dicit gra
tuitum. nō. Ad illud. q̄ obijcitur. q̄ caritas
est lumē. dō. q̄ q̄uis de se caritas sit cogno
scibil̄. t̄m nō cognoscit a nobis. q̄ oculus n̄r
lippus est. Ad illud. q̄ obijcitur. q̄ vnctō
docet de oibus necessarijs ad salutē. dō. q̄
verus est. eo modo quo necessaria sunt. sed
scire se h̄re caritatem non est necessariū ad
salutē. sed solum h̄re. Ad illud. q̄ obijcitur.
de p̄sentia caritatis. dō. q̄ q̄uis s̄ba habi
tus sit p̄sens t̄m p̄ditio que cōcōitat hitus
s̄. diuina acceptatio non est p̄ns. imo latens
in dei cognitōe 7 iudicio. Ad illud q̄ obij
citur de fide. dō. q̄ nō est sile. q̄ fides dicit
habitum purū non superaddēdo acceptōez
sicut caritas. 7 ideo p̄s q̄ non est simile.

Quarto q̄rit vtr̄ caritas sit cognosci
bil̄ a n̄ h̄re. Et q̄ nō vr̄ q̄ oē q̄ co
gnoscit aut cognoscit p̄ eētia aut p̄
silitudinē. s̄ nō p̄ eētiā. q̄ nō ē eētia. in
aia peccatrice. Si ḡ cognoscit d̄ ē p̄ silitudinē.

Sed 2. q. cor. xij. dicit glo. Tertiū genus vi
siois q̄ dilectio intellecta sp̄ciat eas res p̄ti
ner q̄ nō hēnt sui siles ymagines q̄ non sunt
ipe. ̄ s̄ silitudo caritatis nō est aliud q̄z cari
tas. Si ̄ carer q̄ caritate. caret 7 silitudine
eius. 7 ita nunq̄ cognoscit caritatē. Itē si
nō hñs caritatem cognoscit eā. Aut ̄ p̄ sp̄ez
inatas. aut p̄ acquisitā. aut per effectū. aut i
p̄ma luce. Nō p̄ inatam q̄ aia creata est sic
tabula rasa. Nō per sp̄ez acquisitā q̄ omis
sp̄es acq̄sita acquir̄t mediāte sensu 7 ymagi
ne. sed sp̄es caritatis nō cadit in sensu nec in
ymaginatioe. Itē nō per effectū. q̄ nemo
cognoscit p̄ effectū aliqd nisi sciat qd sit cā u
lius effectus. vñ nullus cognoscit p̄ endisiz
interpositionē terre. nisi sciat q̄ interpositio
illius ē cā. Si ̄ per effectū cognoscit. oportet
q̄ sciat prius qm̄ illius est cā caritas. 7 ita p̄
cognoscit caritatē. Nō ̄ p̄ effectū. Si tu di
cas q̄ cognoscit in illa veritate eterna. Aut
berit effectiue aut formali. Si effectiue sic
oia cognoscunt in ea q̄ oia facit scire q̄cūq̄
sciunt. Si aut̄ formali siue exēplariter. ̄ vñ
q̄ vel ip̄imat aliq̄z sp̄em in intellectu. vñ ne
cesse ē q̄ ipsa veritas siue exēplar sp̄ciat
quor̄ alterum est supra ip̄obariū. alter̄ aut̄
est manifeste falsum. Sed p̄tra peccato
res desiderāt caritatem. sed nullus deside
rat q̄ nō cognoscit. q̄ incognita nō possunt
diligere sicut dicit Aug. ergo ip̄i cognoscūt ca
ritatem. Item aliquis bñs caritatem pōt
hñe cognitōem de illa sed oē q̄ cadit in intel
lectu apphendente pōt in memoria p̄serua
ri. ponatur ergo q̄ ip̄imat hec cognitō me
morie. 7 q̄ demū cadat a caritate. cōstat q̄
lapsus a caritate memoriam eius retinuit.
ergo adhuc cognoscit eā. ergo caritas potest
cognosci a nō hñte. Itē si caritas cogno
scitur ab hñte aut hoc est p̄ essentia aut per
silitudinem. sed p̄bo q̄ p̄ silitudinē. q̄z nihil
cognoscit intellectus nisi ab illo informet. sed
caritas ē habit⁹ affectus. ergo fm̄ eēntiam
illū nō egreditur. ergo si vn̄ intellectui 7 il
luz iformat hoc ē p̄ silitudinē. s̄ silitudo pōt
hñi a nō hñte caritatē. ergo. 7c. Itē Aug.
dicit. xj. de tri. q̄ ad hoc q̄ intellectus intelli
gat q̄ est i memoria. necesse est acie intellec
tus informari ergo multo fort⁹ ad hoc q̄ i
telligat q̄ est i volūtate. ergo si intelligit ca
ritatem. n̄ informatur intellectus aliquo non

sua caritatis. ergo silitudine ergo idēz q̄ p̄ti
no. R. dō. q̄ cognitōe expientie nō cogno
scitur caritas nisi ab hñte. cognitione vero
speculatiois certū est cognosci caritates etiā
a nō hñte. Modus aut̄ huius cognitionis
nō pōt esse p̄ caritatis eēntiam nec p̄ silitu
dinem a sensibus acquisitā. ergo necesse est
q̄ sit per silitudinem infusā vel inatā. vñ
q̄z aut̄ que sic cognoscunt ab homie dñr ab
Aug. cognosci in veritate eterna. Aut q̄ ve
ritas cognitōnem infundit vt p̄bis. Aut q̄
a p̄ditione ip̄imit fm̄ illud. Signatum ē su
per nos lumen. 7c. Caritas at̄ nō cognoscit
a peccatoribus per spectē infusā. ergo oīz q̄
per inatam cognoscit. Sp̄es aut̄ innata pōt
esse dupli. aut silitudo tm̄ sicut sp̄es lapidis
Aut ita silitudo q̄ etiā quedā veritas in se
ipsa. p̄ia sp̄es est sicut pictura. 7 ab hac cō
ta est anima nuda. Sed a sp̄es est ip̄ressio ali
qua sūme veritatis in anima. sicut verbigrā
Anime a p̄ditione sua datū est lumē q̄daz
directiū 7 quedā directio naturalis. data ē
etiam ei affectio voluntatis. Cognoscit igit̄
anima qd sit rectitudo 7 quid affectio. 7 ita
qd rectitudo affectionis. 7 cum caritas sit b̄
cognoscit caritatē per q̄dam veritatē. q̄ ta
men veritas est silitudo caritatis. 7 tūc recte
h̄z rōnem silitudinis. dum accipitur ab intel
lectu. h̄z tm̄ rationem veritatis. put est in aīa
vñ q̄ Aug. dicit q̄ huius h̄tus cognoscunt
in ip̄a veritate. 7 p̄ silitudinem que sunt idē
q̄ ip̄e. nō dicit hoc q̄ nō fiat aliqua sp̄es in
intellectu cognoscēns. s̄ q̄ in anima non est
pura sp̄es. s̄ veritas quedā ab ip̄a veritate
ip̄ressa. Et sic p̄ solutio ad obiecta.

A parte ista sūt dubitatōes circa lit
terā 7 p̄mo dubitatur de ista p̄ntia.
q̄ diligit. p̄imum p̄ntia est vt ipsa dil
lectōem diligit. vñ enim ista p̄ntia non vale
re. q̄zuis enī possibile sit dilectōez diligi nō
tm̄ est necesse q̄ aliqui diligit eam. multa enī
frequenter amam⁹ q̄ nollem⁹ amare. Itē
dubitat de illa p̄ntia. qui diligit dilectōnem
p̄ntia est vt deū diligit. q̄ aut̄ intelligit de in
c̄rata aut d̄ creata. Si d̄ creata. nihil vñ dili
git qd creatū. ̄ increatū. Si de increata tūc i
nullo conoordat cum priori sentētia. q̄z dile
ctio qua diligitur proximū est dilectio cō
ta. R. dō. q̄ vñq̄z p̄ntia bona est i p̄o
posito. quidam enī est amor in quo nō ē q̄

ratio nec delectatio. nec ꝑplacencia vtrputa
ille qui est ex pñitate corruptionis cui ratio
obstistit. Quidam autē est amor qui est cū dile
ctōe ꝑplacencia ꝛ quietatōe. ꝛ in tali amore
nō tñi est acceptatio rei amare. imo ē i pñis
amoris. ꝛ talis amor est caritas. ꝛ iō sequit.
qui amat ꝑroximū amat dilectōem. i. accep
tat. Sꝫ qm bñ sequit. q. acceptat aliquid ex
se multo magis acceptat illud in quo inveni
tur rō dilectōis. Si dilectio eo ipso quo dile
ctio acceptatur maior dilectio magis. Cum
ergo dilectō nra sit dilectō exēplata. ꝛ dilec
tio diuina sit exēplar ois recte dilectōis. in il
la est pma ꝛ sūma ratio ois acceptatōis ꝛ hic
est q sequit q qui diligit dilectōem diligit
deum. vñ Aug. arguit ex hac suppositōne.
q ipsa caritas siue dilectio primi est dilec
tio cū acceptatōe ꝛ ex hac tenet pma pñtia.
ꝛ ex alia suppositōe. q pma rō acceptatōis
est in dilectōe exēplante nō exēplata. ꝛ ex
hac ꝑscōda. Itē qñt de hoc q dicit. Ec
ce iam pōt notiorē hñe deū qz frēs. vñ enim
falsus. q. Thb. vlt. dñ de deo q lucē hitat i
accessibiles. Beterera. de frē nouit qd ē
de deo vero nō nouit qd est. sed si est ipse nō
loquit qñtum ad cognitōem si est. R. dñ.
q aliqd magis certitudinalr cognosci est du
plr. q. certitudo cognitōis est fm pñtiā. ali
qd aut pñtiū est duplr. aut qñtum ad rōem
cognoscibilis. aut qñtum ad sñāz. Quantū
ad sñā de⁹ est pñtior. cuilibet rei qz aliq
alia res. Quantū aut ad rōez cognoscēdi B
ē duplr. aut a pre cognoscēdis. sic pñ
tior. est qz fr. Si aut a pre cognoscēdis. sic pñ
tior. est fr. q. pñs est oculis carnis quorū co
gnitio uiget fm statū presentē. Alr potest
dici q pñtiū est aliqd duplr. in rōe cogno
scibilia. vel fm effectū vel fm se. Scōz se no
rior ē frat. Scōz effectū notior ē deus. qz ef
fectus diuinus q est dilectio intrat ipaz aīaz
ꝛ ei est pñs ꝛ magis cognoscit qz fr. Itēz
qñtur de illo verbo. ca. Jo. iij. q. ē in lra. q
diligit manet in luīe vñ enim ipopie dictū
qz lumē respicit cognitōez sic calor affectōez
g magis deberet dicere manet in calore. qz
manet in lumine. R. dicend. qd luminis
est manifestare. manifestare aut aliquid a li
cui est duplr. Aut sicut viām cognoscendo
rū. aut sicut viā agendoz. pñm est per sciam

ꝛ illud lumē. opponit tenebra ignorantie
simplicis. Scdm est ꝑ gñam. Eñ vñtio. do
cebit vos de oib⁹. ꝛ illud est tenebra mā
licie siue peccati. Et de hoc luīe ꝛ de his re
nebris loquit bea⁹ Jo. q ꝑz i textu ꝛ Ecl.
xj. error ꝛ tenebre peccatorib⁹ ꝑcreata sunt
Et qm caritas semp est cū grā alie virtutes
nō. ideo dicit. Qui amat. manet in luīe ꝑ ap
propriatōem. Itē querit de hoc q dicit.
Quod in donis dei nihil ē maius caritate.
vñ enim dñe falsum. q. donum sapiētie poni
tur excellētissimū inter oia dona. vel si idē
caritas ꝛ sapientia. caritas nō retinet ꝑroga
tiuam inter dona. Itē querit de pñtia.
Si caritas est ꝑcipuū inter dona dei ꝛ nullū
mai⁹ est qz spūs. i. g spūs. s. ē caritas. Aut enī
loquit de caritate creata. aut de caritate in
creata. Si de increata. tūc g ꝑbat idem ꝑ
idem. Si de creata. tūc nulla vñ pñtia. q. nō
valer q si caritas creata est maior int dona
creata. q sit spūs. s. R. dñ. q ꝑdicta auc
toritas Aug. pōt itelligi de caritate creata ꝛ
increata. ꝛ ꝑo vtrāqz hz veritatem. Si de
increata certū est. Si de creata. maximū est
inter dōa qz plus hz in se de rōne bonitatis
siue de ipa bonitate. qz aliqd donoz. loqn
do ꝑcise. Quedā enī dona sunt q lunt sine
caritate. ꝛ hec quidē certū est q minora sūt.
Quedā ꝑsupponūt caritatez sic est donūz
sapientie. Caritas est q dat sensus gustui vt
sapiant ei bōa eterna. vñ sapia ꝑaddit qz
daz vltiorē bilitatōz q ꝑpata ad caritatē mi
n⁹ bonū ē. sꝫ ꝑut claudit caritatē mai⁹ bonū
ē rōne ei⁹ q ꝑsupponit. Et ita ꝑz q caritas
ꝑcise loqundo ē excellētissimū donū. sapia ve
ro ꝑsupponēdo siue ꝑplicādo donū caritatis
dñ excellētissimū. Ad illud. q obijcit de
pñtia. dñ. q vtroqz mō bona ē. Si enī itel
ligat de caritate increata si ipa ē donū pñm
ꝛ ꝑcipuū. ꝛ spūs. s. ē bñ. oportet q ipa sit spūs
s. qz q ꝑ ꝑsupbūdantiā dñ vñi soli ꝑuenit.
Si aut de caritate creata. tūc pñtia Aug. in
telligenda est a pre nois sic. Si caritas crea
ta est maximum inter dona creata. ꝛ spūs. s.
est maximū donoz. ergo meli⁹ nominatur
nomine doni excellētissimi quam alio. cō
sequens est igitur. vt spūs. s. sic caritas. sed
nō creata imo illa que est deus. Itē qñt
de hoc q dicit. Non vtrāqz sic dictū ē. q dci
sba ē nra patia. vñ enim male dñe q caritas

qua diligim⁹ deū non est ipse deus. nisi itelli-
gam⁹ quo diligim⁹ exēplariter vel cālī. ergo
cū sile sit de patia. vñ q⁹ Aug. male astruit il-
lud sile. Itē cū deus nos faciat diligētes
sicut parietes. qñ nō dñ deus caritas nra sic
patia nra. Rñ. dñ. q⁹ deus ē caritas et cēn-
tialiter et cālīter. essentialr q⁹ in se amor est.
cālīter q⁹ i nobis amorem efficit: s⁹ de⁹ nō ē
patia cēntialiter s⁹ solū cālīter. et iō scriptura
istum diuersū modū innuēs dicit. deū eē pa-
tientiam nram. et deū eē caritatē sine additō-
ne. Rñ aut hī ē q⁹ quidā habit⁹ ont incom-
pletionē sicut patia. spca. et h⁹ i. q⁹ nō cadūt i
deo p essentialr: s⁹ p cām q⁹ hī sūt a deo. qdaz
aut sūt hitus dñtes plemētū. et hui⁹ sūt in
deo cēntialr. sicut caritas sapia. et h⁹ i. Ro-
tandū aut q⁹ Aug. vult dñe q⁹ deus ē caritas
cēntialiter: sed ipse nō vult dñe q⁹ sit caritas
nra cēntialiter sed cālīter et exēplariter. nec
ita ē patia nra exēplariter. Quāuis enī oēs
strutē hēant exēplar cognoscitū in deo. et
oēs hēant exēplar fm similitudinē longinq⁹
tñ quedā strutes non hnt sibi correspondēs
in deo p oia sicut patia q⁹ duo dicit. s⁹ passio-
nē et supferri passioib⁹. qñtū ad primū nō hz
in deo correspondēs: s⁹ qñtū ad fm soluz. Cari-
tas aut hz amorē in deo sibi p oia correspondētē
et amorē nō tñ cēntialē: s⁹ ē psonalē. et iō
dicūt auctoritates q⁹ spūs. s. ē caritas qua di-
ligim⁹ deū et ablatiuus qua dicit hitudinē nī
tñ cāe efficientis: s⁹ formalis nō p efficientis:
s⁹ exēplāris. Itē qñtur de hoc q⁹ dicit. q⁹
solū donuz caritatis diuidit iter filios regni
et filios pditionis. Videt enim male dñe q⁹
aut loq⁹ de diuisione qñtuz ad cognitionem
aut qñtum ad vitatē. Si qñtū ad vitatē. hoc
falsum ē. q⁹ nō solū in caritate: sed etiā in fide
gratuita et spe differunt. Si qñtum ad cogni-
tionē tñc minime diuidit. q⁹ nescit quis hoc
donum hēat. Rñ. dñ. q⁹ oia dona strutū
possūt eē informia pter caritatē. Et qñtū pos-
sūt eē informia possūt eē iniustia et pctōi
duo. et iō non in illis nūq⁹ sepantur adinui-
cem: sed caritas nūq⁹ pōt eē informia: nec
eē cū pctō. q⁹ actus eius est diligere deū. pp
se et super oia. qui remouet p oē pctm. iō di-
cit Aug. q⁹ sola caritas distinguit loquendo
de distinctōe in vll. Ad obī. de fide gra-
uita sine formata concedo q⁹ distinguit: s⁹ tñ
hoc nō hz. q⁹ fides. s⁹ q⁹ gratuita. et ita ex hoc

q⁹ caritati pūcta et sic pz illud. Itē qñtū
d hoc q⁹ dicit. Si tradidro corpus meū et c.
Et enī maledicē. q⁹ dñs dicit. Jo. xv. Ma-
iorē hac dilectionē nemo hz vt aliam suam
ponat et c. ergo si hoc ē maximū opus cari-
tatis impossibile ē q⁹ fiat sine caritate. Rñ.
aliqui ont q⁹ apls dicit p impossibile. posito
enim adhuc q⁹ aliqui hēat penā patētur sine
caritate p xpo. adhuc nō pdeset sibi. Cre-
do tñ q⁹ a ligex industria nālium et aliq⁹ gra-
tia gratis data possēt sustinere p fide cbūsti-
mortē etiā sine caritate: sicut hereticus susti-
net pp erroiē. Et q⁹ dicit dñs q⁹ illud ē sum-
me caritatis. hoc dicit qñtum ad signū. et ex-
teriorē ostensionem. signa tñ sunt fallibilia.
et iō nō necessario opz q⁹ si aliqui mortē susti-
net p xpo: siue p eius fide habeat caritatē
Credo enī tñ q⁹ si aliqui p xpo sustineret mor-
tem q⁹ nō magnū haberet obijcē q⁹ disponēt
se ad grē susceptionē. ita q⁹ daretur sibi cari-
tas.

Itē qñtur: si caritas spūs. s. ē cum ipa
augeatur. Supra egit mag⁹ de mī-
sione spūs. s. iustibili fm suaz opinio-
nē. hic fo ponit opinionis sue defensionem.
Et hoc facit rñdendo obiectionibus q⁹ pos-
sent suā opinionē improbari. Et qñtū pōt sua
pō improbari et rōne et auctoritate. et vtroq⁹
mō. iō hz hec pars tres ptes. In pma pte i
pugnat et improbat hoc q⁹ dixerat q⁹ spūs. s.
ē caritas qua diligim⁹ deum p rōem. Secō-
do p auctoritatē ibi. Supradictū ē q⁹ spūs. s.
et c. Tercō p rōes et auctoritates ibi. Alias q⁹
q⁹ inducūt auctoritates et c. Prima rō ptra
magm supra est et hoc q⁹ caritas augeat. Se-
cūda rō p ipm supra est ex hoc q⁹ caritas est
a spūs. s. sicut dicit Aug. Tercia rō supra est ab
hoc q⁹ caritas est ai affectio. et hec qdem. et
rōi et auctoritati psonat. In qualz aut istarū
ptium mag⁹ pño: q⁹ ponit. et fo determinat.
et pñs manifeste sunt.

Intelligentiam huius partis est
hic questio de augmento caritatis.

Et circa hoc qñr quattuor. Pri-
mo queritur vtrum caritas possit augeri se-
cundum substantiam. Secundo queritur
de modo augmenti ipsius caritatis. Ter-
tio querit de opposito augmenti ipsi⁹. s. de di-
minutōe vtz caritas possit diminui. Quāto
de augmento caritatis qñtū ad tñmū siue statū.

Quantū ad primum ostēdit qd caritas
possit augeri sūm sūm p Aug. ad bo
nū facium. Caritas meret augeri ut
ancta mereat pfecti. Item hoc ipm vī rō
ue. Caritas vie sūm sūm minor ē caritate pa
trie. sūa caritate vie ad caritatem patrie cō
tingit deuenire ipa saluata in eē qm caritas
vie nunqz excidit. sū motus a minori ad ma
ius re salua est augmentū. qz ptingit caritatē
augmētari. Item pstat qd diuersis maio
ra t minorā p mīa dabunt. vñ apl. p me cor:
xy. Alia clitas sol. alia claritas lune. zc. Et
pstat qd vni t eide sūm diuersos status debet
diuersus p mīū. s. mai. t min. sed magnitudo
p mīū sūalis sūet quātitati caritatē nō sūm
feruorē. sed sūm sūam. qz si ptingit maius pre
mīū alicui debet. qz caritatē sūaliter auge
ri. Item ptingit caritatē meliorari cū non
sūm sūmū bonū. sed caritas est bona sūalit.
qz ptingit caritatem sūm sūam fieri melio
res. sed ut dicit Aug. in. vij. de tri. c. viij. In
spūalibz idem ē maius t meli. qz cū caritas
sit qd spūale. possibile est sūm sūam ipaz effi
ci maiore. Item constat qd i vno t eodem
caritas pōt in maiore effectū t actum. qz cum
maioritas effectū veniat a magnitudine vir
tutis. possibile est caritatē maiorem effici sū
virtutem. tūc qro aut caritas est sua virtus
aut nō. Si sic. qz augmētata virtute necesse ē
augeri eēntiam caritatis. Si nō tunc qro de
illa virtute. aut hz eēntiaz aut nō. Si sic. sūf
qro de illa. qz vel erit abire in infinitū. vel ne
cesse est poni qd aliqd sūm sūam augeat. sed
qua rōne alia virtus t caritas. Sū p. cari
tas est forma. sed omnis forma p sūstet i cēn
tia inuariabili. qz caritas. sed nihil inuariabile
sūm eēntiā augetur sūm essentiaz. ergo nec ca
ritas. Item vbi augmētuz ibi magis t mi
nus. sed vbi simplicitas est. ibi nō est maius
t minus. si qz caritas est forma simplex non
extensa. in caritate non erit augmētū. Itē
augmentum in corporalibus est sūm accēio n
sūm sūam. ergo pari ratione t in spūalibus.
qz si caritas augetur. hoc est solum sūm accēio
non sūm substantiam. Itē qz augetur mu
tatur. ergo qz augetur sūm substantiā muta
tur sūm substantiam. sed qz substantiāli ter mu
tatur est aliud nunc qz prius. ergo qz augef
sūm sūam non manet. Si ergo caritas nūqz
excidit nisi per peccatū sed semper manet. qz

non augef. s. dō. qz sūm eēdem opmsonem
verum est caritatem sūaliter augeri. Ad
intelligentiam aut obiectūz distingunt qui
dam augmentum sūm duplices dīam. Aug
mentum enim est quādo minori succedit ma
ius. hoc autēz pōt esse duplī. vel ita qd illud
idem qd prius fuit minus. postea fiat mai.
sicut homo dicitur augeri vel aliqd aliū qz
tum. t hoc modo caritas ut dicitur nō auge
tur. vel ideo qz minori succedat maius non
idē numero sed p sūle in forma. sicut dies di
cunt augeri nō qz idem dies primo sit mior
t postea maior. sed qz minori succedit mai.
sic dicit augeri caritatē. ac p hoc posse eua
dere oppositiones. Sed positio ista ut su
pra probatum est non pōt stare. ostensuz est
enī qz caritate manente eadē cōtingit circa
eā fieri cōmētū t perfectionē. Et iō aliter
dō. qz augmentū sequitur qzritates. qzritas
autē dicit dupliciter. s. proprie. t metaphori
ce. proprie dicitur qzritas mol. t hec est in
co:poralibus. Albetaphorice qzritas vir
tutis. t hec est in spūalibus. sic t augmentū
dī dupliciter pp:ie. s. sūm magnitudinē mol.
t metaphorice sūm qzritatē virtutis. Luz
ergo in caritate sit qzritas virtutis t non in
sūmā constās est caritatē augeri posse. Rur
sus cum virtus sit idē qz substantia caritatē
t qzritas sit virtutis. hinc est qz de necessita
te sequitur caritatē augeri sūm sūam. cū enī
sit virtus eius sūa nō sit alia virtute. Ad
illud. ergo qz obijcitur incōtrariuz. qz eēntia
forme est inuariabil. dō. qz hoc verū est. de
forma vniuersali. si autē dicatur de singula
ri verū est in se considerata sed non p:out i
alio. Ad illud. qz obijcitur qz simplicitas
non admittit magnitudinē. dō. qz verū est qz
nō admittit magnitudinē molis. admittit tū
magnitudinē virtutis. Ad illud. qz obij
citur. qz inco:poralibus est motus sū accēio
pater s. n. i. qzritas molis est accēio eēn
tialiter differens a quāto. non aut sic est in
qzritas qzritate virtutis. imo qzritas virtutis
eēntialis est ut in opponendo probatum ē.
Pōt tāmē dici qz cū dicitur qz motus
inco:poralibus est motus sūm accēio. duplī
pōt accipi: hoc qz est. sūm. Aut qz dicat ha
bitudines termini per se siue termini formal
t sic vtiqz terminus augmenti est quātitas
perfecta. Aut ita qz dicat terminū p accēio

z hoc mō augmentū per accēō respicit sbaz
q̄ parer. cū enī additū q̄ritas maior: mino-
ri. nūi fiat p̄ rarefactionē vel p̄tensionē. opō-
ter q̄ addat sbā in qua sit illa q̄ritas. z ita
augmentū plus h̄z de sbā. z ita p̄ p̄ns ad sbaz
terminat etī in corporalibus. Et p̄ hoc p̄s
q̄ obijcit q̄ mutatur fm sbaz est aliud z aliud.
Vez est enī si dicat terminū formale. sed nō
sic dicit. Ad illud. q̄ obijcit q̄ augmentat
fm sbam mutat fm sbaz. q̄ rei nō tū eē est
sbale. sed etī p̄fectū esse. Abutari ergo h̄z
sbam. hoc pōt esse dupl̄. vel respectu esse
simpl̄. z sic mutatu est aliud z aliud. vel re-
spectu eē p̄fecti. q̄ cū de ip̄fecto sic p̄fec-
tum nō est aliud sed idē. hic est q̄ caritas q̄
uis sbaliter augeatur. nō ē alia sed eadē fm
sbam. unde non valet obiectio.

Cōo querit de mō augmenti ip̄i? clā-
rariis. Et q̄ augmentū eius sit aliū
de oñditur p̄ Aug. q̄ dicit q̄ caritas
meret̄ augeri. Sed q̄ aliqui meretur. h̄z ab
alio q̄z a se. s̄ si caritas meret̄ augmentū h̄z
ip̄m aliunde. Itē q̄ augmentet̄ per appo-
sitionē v̄r per rōem Aug. Augmentū enī ē
p̄sistentis q̄ritatis additamentū. s̄ vbi est
augmentū ibi ē appositio alicuius eiusdē ge-
neris. z vbi appositio ibi additio. ergo. z c.

Itē hoc v̄r possē oñdi per sile q̄ caritas
est in aīa sicut lux in aere. sed lux in aere au-
getur per additōez noui luminis. v̄r patz si
vni candele illuminati supueniat alia. ergo
z in caritate erit sile respectu aīe. Itē hoc
v̄r per p̄ncipiū augmenti q̄ ex eisde est vnū.
qdqz z nutritur z auget. s̄ per p̄silem modū
h̄z caritas generari z p̄seruari z augeri. s̄ ge-
nerat̄ in nobis p̄ diuinā influentiā. s̄ z p̄ ean-
dem maiore auget. sed vbi maior influētia
aliquid plus influit q̄z prius. z vbi hoc. ibi est
additio. s̄. z c. Cōtra maioris virtutis est
calor amoris sp̄ualis q̄z ignis mālis. s̄ ignis
seip̄o auget. s̄ z caritas q̄ est ignis sp̄itualis.

Itē q̄ nō per appositōez v̄r. q̄ si simplex
simplici addat nūbū maius efficiet. nec mole
nec virtute. v̄r si p̄ctus p̄cto. s̄ nec si cari-
tas addat caritati erit maior. Itē si adda-
tur aliquid cum ad additionē sequatur cō-
positio. z ad maiorez compositionē virtutis
diminutio. ergo quāto maior sit additio. tan-
to efficitur caritas in potentior. z quāto in
potentior: tanto minor. ergo. cuj augmentū

caritatis sit quātu ad virtutē. caritas non
augetur per additionē. Itē si aliquid ad-
datur priori caritati aut additū est caritas.
aut non: si nō. ergo nō auget caritatem. si ve-
ro est caritas. sed caritas nō est material' re-
spectu caritatis. ergo cū ex aliquibus nō fiat
vnum. nisi vnū sit materiale respectu alteri-
us ex caritate p̄existēte. z superaddita nō
sit vnū. sed ad augmentū necesse ē fieri vnū
ex augente z augmentato. ergo nullomō per
additionē augetur. Et ad p̄dictorū intel-
ligentiā notandum q̄ circa hoc duplex fuit
opinio. Vna est q̄ augmentū caritatis est p̄
depositionē siue per imixtionē cū p̄trario.
Contrariū aut amoris casti est amor: p̄cupi-
scentie. Unde quāto magis in nobis extin-
guitur p̄cupiscentia. tanto magis depuratur
caritas. z quāto magis depuratur. tāto ma-
gis assimilatur deo. z accedit ad terminū. z
quāto magis accedit. tanto magis augetur.
z isti posuerūt caritatem posse per se augeri.
per assuefactionē in bono. z debilitationē
p̄cupiscentie. Ratio aut que istos mouit fu-
it auctoritas p̄bi. que dicit formas intendi p̄
accessum ad terminū z impermitionē cum
contrario. fuit etī cuj hoc auctoritas Aug.
qui dicit in li. lxxiij. q̄. q̄ sicut minuitur cō-
cupiscentia. sic crescit caritas. z tale augmē-
tum per maiorez depurationē simplici nō re-
plignat. Sed ista positio nō est conueniens.
quoniā constās est caritatē maiorez z mino-
rem esse omni sublara p̄cupiscentia. sicut in
primo homine z etī in angelis. ergo cū om-
nino sit ibi impermixta in quolibet angelo
z etī in statu innocentie esset in sumo. q̄ stul-
tum est dicere. An non est dicendū. quātū
ad remissionē cōcupiscentie augeri fm sbaz.
Concedendū est tamē q̄rum ad remissio-
nez concupiscentie intēdi per seruorē. z hoc
modo itelligit Aug. z hoc modo etī loqui-
tur p̄ba. de formis. q̄rum ad intensionē nō
q̄rum ad augmentū. Alia positio est q̄ ca-
ritas augetur per appositionē z huius simi-
le habetur i lumine q̄ epp̄ esse caritati assi-
milatur. Unde sicut maius lumen additū
minori ip̄s auget. sic caritas superaddita au-
get minorez. z hoc positio ponit caritatē nō
augeri virtute propria. sed diuina. Idē enī
est p̄ncipiū augendi z generandi. Unde
sicut a solo deo habet ortum ita z augmen-

tum. Ex hoc patet illud qd obijcitur per simile in igne. Ignis enim habet potestatem faciendi se in alio. et augmentandi. non sic caritas. Ad illud. qd secundo obijcitur qd caritas est simplex. dicitur. qd quicquid caritas sit simplex quia non habet partes quantitativas quantitate motus. habet tamen quantitate virtutis. et quantum ad illam partem potest augeri. Si obijciatur de puncto qd habet quantitate virtutis et tamen non augetur. dicitur. qd ad hoc qd aliquid sit natum augeri per appositionem pluris quantitatis. duo sunt necessaria. quantitas et unitas. unitas autem venit ex imperfectione. perfectioni enim in quantum habet non est possibilis additio. id punctum non potest fieri additio. licet igitur punctus habeat quantitate virtutis. non tamen habet unitatem. quod quidam punctus est in suo genere. Aliter potest dici qd punctus est simplicissimus in genere quantum ad motum. et ideo est infinitus virtute. Caritas autem nulla est simplicissima in genere quantum ad virtutis. nisi divina. et ideo illa est infinita. Et quoniam illa non potest augeri per additionem. ita nec virtus puncti. Et si tu obicias mihi qd virtus puncti est creata. ergo non est infinita. dicitur. qd qd punctus est simplicissimus in genere non simpliciter. ideo non habet virtutem simpliciter sed in genere. respectu linearum. De cetera punctus non est ois actus. sed terminus respectu linearum ideo non habet potentiam actuum infinitam. sed passivam. quod proprie non dicitur punctus posse lineas producere. sed potest statui terminus lineae. et hoc non est inconueniens ponere in creatura. id virtus puncti non est augmentabilis ut virtus caritatis. Ad illud. qd obijcitur qd quanto aliquid magis compositum est impotentius. dicitur. qd illud generaliter intellectum est falsum. propter hoc distinguendum qd sunt praeter materiales et sunt praeter formales que dant actum et virtutem totam. simplex igitur magis potest dici per priuationem partium materialium. et tunc habet veritatem propositio. quia tales partes potius dant pati quam agere. Unde propositio quod totum aliquid magis elongatur a materia tanto potentius. Si autem dicatur magis simplex quia pauciores habet partes formales live actiuas. falsum est. quia tunc ignis minor potentior esset quam maior. tunc etiam syrupus compositus ex paucis virtuosior esset quam ille qui constat ex multis. quorum utrumque falsum est. et ideo et praedicta propositio. quo-

niam tam caritas praexistens quam adueniens utrumque habet rationem actiui. Potest tamen et aliter fieri secundum veritatem. quod caritas augmentata non est magis composita imo magis simplex. Et hoc patet sic. quia contrario modo est in quanto motus et quanto virtutis. In quanto motus simplicissimum est minimum ut punctus. Et ideo in hoc genere quantum accessus ad simplicitatem est per diminutionem. recessus contrario per additionem. In quanto vero virtutis simplicissimus est maximus. et ideo accessus ad simplicitatem est per additionem et hinc est qd caritas augmentata est prior et simplicior et deo similior. nec videtur hoc inconueniens. quia addere puritatem et simplicitatem et spiritualitatem alicui non facit recessum a simplicitate. sed magis accessum. Ad illud. qd obijcitur. utrum ex eis fiat unum. dicitur quidam qd sicut diuersa lumina in aere sunt distincta et confusa. actum unum maius lumen reddunt. propter concursum in unum susceptibile. sic in lumine spirituali. quod est gratia vel caritas. quod distincta sunt essentialiter. tamen unum maius efficiunt in mouendo virtutem huiusmodi. Sed tamen illud non est simile. quia distinctio luminarium in aere venit a parte originum. diuersarum. ut puta quoniam sunt plura lucetia non sic est in gratia. et ideo dicendum qd ex eis fiat unum. Quod queritur qd se habet in ratione materialis. dicendum qd augmentum contingit dupliciter fieri. aut per virtutem ipsius augmentabilis ut patet in animali et tunc augmentabile habet in se in ratione formalis et actiui. augmentans in ratione materialis et passiu. contingit etiam fieri augmentum per virtutes extrinsecam possibilitate sola et unitate existente in augmentabile. et tunc augmentabile. quod imperfectum se habet in ratione passiu. augmentans quod perfectius in ratione formalis et completum quod dant quantitate perfectam. Quod ergo obijcitur. qd unum non est in potentia ad aliud. dicendum qd non est in potentia ad conuersionem. sed est in potentia ad unionem. et ista potentia est in caritate ratione sue imperfectionis. quia enim imperfecta est ideo possibilis perfici. et ideo unitas rei perficiendi. Unde non habet possibilitatem ad illud. qd additur in quantum caritas. sed in quantum imperfecta. et sic patet illud.

Etio querit vtrū caritas possit di-
minui. Et q sic vtr per nās sui oppo-
siti sic. Sicut dicit Aug. venenū ca-
ritas est cupiditas. vñ 7 dicit q vbi magna
cupiditas ibi parua caritas. 7 in li. p̄f̄es. Ad si
nuo te amat qui tecuz aliquid amat. q non
p̄ te amat. Si ergo p̄tingit cupiditatez nō
tñ remitti sed etiā augeri. per p̄iuz p̄tingit
caritatem diminui. Item veniale est ma-
luz. sed nō est malū nisi qz adimit aliquid de
bono. ergo veniale aliquid adimit. sed nā
lio habitas est multo maiorio adherētie qz
caritas. ḡ cum veniale adimat de bonitate
nālī. ḡ 7 de caritate. ḡ. 7c. Itē hoc ip̄z oñ-
ditur per naturā sui subiecti. qz sicut hoīem
p̄tingit proficere. ita 7 retrocedere. sed per p̄-
fectū li. ar. p̄tingit i nobis caritatē augeri dū
ascenditur ad perfectionē. ḡ cū p̄tingat eis-
dem gradibus redire ad ip̄fectionē p̄tin-
git caritatē diminui. Itē omne illud. qz sui
de habilitatione in termino. ē cā corruptio-
nis per sui dehabilitationē citra terminū ē
cā diminutio. sed li. ar. dehabilitatū p̄ auer-
sionē est cā corruptionis caritatis. ḡ dehabi-
litatō eius sub deo est cā diminutio. Itē
hoc ip̄m oñditur per nām ip̄ius caritatis sic
Opposita sunt nata fieri circa idē sed augmē-
tum 7 diminutio sūt opposita. ḡ si p̄tingit ca-
ritatē augeri p̄tingit 7 diminui. Itē q po-
test saluari in eē sine p̄iunctione sui ad aliqd
p̄t illud ab illo post p̄iunctionē separari. s̄
caritas an additionē h̄z esse siue additamen-
to. ḡ p̄t ab illo separari. 7 si hoc ḡ 7 dimi-
nui. ḡ. 7c. Contra. caritas ē forma simplex
7 vniformis per totū. ḡ q adimit de caritate
qua rōne adimit vnā partē 7 totum. 7 si hoc
ḡ nunqz diminuit. Itē magnitudo carita-
tis ē l̄ fm magnitudinē diuine influētie. ḡ di-
minutio eius p̄ diminutōez influētie. sed de
nō subtrahit influentiā suā nisi offēsus. 7 nō
offendit nisi p̄uersionē ab ip̄o 7 p̄emptuz.
ergo nō diminuit caritas nisi per peccatum
mortale. sed hoc nō est aliud qz caritatē tol-
li. ergo. 7c. Itē omne q diminuit alteruz
est illi oppositum. sed veniale vel cupidi-
tas siue p̄cupiscentia citra deū nō opponun-
tur caritati. imo oīo est illi incōtingens. er-
go nō diminuitur. Itē q diminuit alteruz
habet posse super illud. sed veniale non ha-
b̄z posse super caritatē qz plus diligit cari-

tas deum qz cupiditas. t. m. a. ar. ergo. 7c.
Item hoc ip̄m ostendit p̄ ip̄ossibile hoc
modo. Si veniale diminuit caritatez. ergo
aliqd diminuit ab ip̄a. Si ergo caritas non
est infinite magnitudinis. ergo veniale ali-
quotiens iteratū totam adimit caritatem qz
falsum est. Itē si minuit caritatē fm sbam
ergo minuit p̄miuz sbale ei debitū. sed p̄miuz
sbale est bonum eternum. ergo veniale ali-
qd aufert de bono eterno. sed ablatō boni
eterni vel simplr vel h̄z partē est pena eter-
na. ergo veniale meret penam eternam. qz
est p̄ cōem opinionem. si ergo veniale non
minuit nec aliud. R. vñ. q circa hoc du-
plex est opinio fundata sup duplicē opinio-
nem p̄cedentē de mō augendi caritatē. qui
dā enim dñt caritatē augeri p̄ ip̄ermixtionē
7 cū ip̄ermixtio maior sit h̄z maiorē li. ar. ha-
bilitatōez. 7 fm p̄cupiscentie diminutōez. 7 ecō-
trario p̄mixtio p̄ obhabilitationē li. ar. 7 aug-
mentationē p̄cupiscentie. dñt per p̄sequens
eā diminui. fm q auget cupiditas vel p̄cu-
piscentia. 7 dehabilitat li. ar. 7 hoc est p̄ ve-
niale peccatum. Sed quoniam veniale pec-
catum manens veniale nūqz toriens itera-
tur qz p̄cupiscentiā auget ita q aliqd dili-
gat sup deū. ideo caritas p̄ venialia potest
minui sed nō tolli. tollr aut p̄ mortale. q au-
get p̄cupiscentiā sup a deū. Sed hec opi-
nio vt supra probatū est. nō habet stabile fū-
damentū. qm sbale augmentū caritatē. nō ve-
nit a li. ar. nec a p̄cupiscentia. iō nec diminu-
tio. Et p̄pter hoc alia ponit opinio pro
habilitatōez. q caritas nō minuit sbalr. Et hec
opinio fundat sup hoc q augmentū carita-
tis fieri h̄z per supadditionē siue incremen-
tū maioris influētie. Quo supposito. vñ.
q caritas fm sbam nō minuit sed auget. Et
rō huius sumitur. A p̄e oppositi siue agen-
tis. nā caritas non h̄z oppositū nisi mortale
peccatū. p̄ illud aut nō minuit sed tollit. Cō-
cupiscentia autem siue cupiditas 7 veniale
peccatū opponunt caritati fm seruatē solū.
qz simul stant 7 sbaliter sunt sese incōtingen-
tia. Et ideo soluenduz ad duo p̄ma q illud
Aug. de cupiditate 7 minori amore. s̄llr illd
de veniali diminutione locum habet solum
qzruz ad seruatē caritatis. 7 sic parent duo
p̄ma. Sumitur etiā ratio q caritas nō
minuitur. A parte ip̄ius subiecti qz ē li. ar.

ad augmentū caritatis dispōit p biliteratē. sicut
ad diminutionē p debilitatē circa mortale. sicut
hec dispōit ē de pgruo nō de p digno. Et qm
deus pmo: ē ad miserēdū qz ad p demnan-
dū. et donandū qz ad subtrahendū. hinc est
q caritatē tribuit. cū li ar. de pgruo se dispo-
nit: sicut nō subtrahit nisi qm de necio se dispōit
sicut ad subtractionē grē. hoc autē ē solū p auer-
sionē. et tūc totū tollit. Et hinc est q caritas
nūqz minuit sed auget. qz solū de pgruo p-
se ppare sibi ad diminutionē. Ad illud g
q obr. q sicut hō p ficit ita descendit frequē-
ter. dō. q non sic diminiuit p defensum sba-
liter caritas. sicut auget p ascensū. Ad ē
obr. q li ar. pōt totū p uare. p debilitatōz et c.
dō. q illud falsum ē. qz forma sbaalis oio pri-
uatur p dispōem ad oppositū in termino. nō tū
minuit circa terminū. Propterea illud hz locuz
qm dispōit in termino et extra terminū sūt eius
dē generis. nō sic autē ē in pposito. qz vna ē
mortale pētia. alia veniale. Sumit etiam
rō q non pōt minui. apte nē sūt ipsa enī est
inflata sibi diuinam acceptionē sibi q deus
acceptat hoc est ab ipso et ita q magis et ma-
gis acceptet. et ita d sui nā pōt augē. Ad
aut minus acceptet hoc non ē ex se. g opz q
veniat a nobis. g caritas de se hz augē. mi-
nui dō nō hz nisi a nobis ut supā. oñsum est
p nos aut nō pōt minui. et id caritati solū de-
betur augmentū naturaliter. Ad illud. g
q obr. q opposita nara sunt et c. dō. q veruz
est nisi aliter insit p nām. Ad illud q obr.
pōt ē sine additōe. g separari. dō. q illd vez
est si esset aliquid separans: sed nihil est qd
separat.

Quarto et ultimo querit de augmento
caritatis qz ad terminū. et qritur
vz hēat statum vel terminū ultra
quē nō possit augē. Et q sic. oñdit hoc mō.
oē q est in aliquo nō excedit capacitatē eius
in quo ē. sed caritas est in aia. g non excedit
aie capacitatē: sed caritas aie est finita. qz
oio potentia finita hz capacitatē finitam. g
et caritas. Itē augmentū caritatis attendit
sibi qz. itatem virtutis. sed qritas virtutis
est. qritati mōl pfectio: sed i qritate mōl
in augmento ē status. vñ pba. oio nā pstatū
us ē mōl est. et rō magnitudinis et augmenti. g
sicut et in qritate virtutis. Item augmentū ca-
ritatis attendit p ascensum ad qritatem p-

fectam. g q semp auget nūqz venit ad pfe-
ctum. pfectum autē ē cui nō ē possibilis addi-
tio sed caritatē cū sit opus dei ptingit p fici.
dei enī pfecta sunt opa. g et c. Itē augmē-
tum caritatis attendit sibi approximationē
ad finē. nā qzto caritas maior tanto fini pri-
mior. g nūqz puenit ad finem. aut si sic necē
est stare. qz alias ēēt frustra. g et c. Contra
q nō sit status. oñdit a pte virtutis augmentū
tū enī extendit augmentū qritum sicut au-
gmentatā: sed virtus augmentans caritatē est
tuus diuina. q non hz terminū nec statū. g et c.

Item hoc ipm oñdit a pte suscipientis. Si-
cut enī se hz transparent ad lumen co:porale
sic caritas aie ad lūmē grē siue caritatis:
sicut aer nūqz recipit tū de lūie qui adhuc plū
possit recipere. g et c. Item hoc vñ posse oñ-
di a pte augmentabilis q ē caritas. qz ipsa est
eā i actu siue amplius qz ignis mālis: sicut ignis
mālis rōe sue actualitatis auget in infinitū
sicut pūstibile sicut dicit pba. g sicut caritas
de se. Item hoc ipm oñdit a pte obiecti
caritatis. q est sūmū bonum nō hñs mensu-
ram. g si mensura caritatis dō attendi hz ma-
gnitudinē obiecti et illud caret mō et mensu-
ra. g et caritas et si hoc. g nō hz statū nec ter-
minū. Itē. dō. q status ē in augmento ca-
ritatis. sibi oēm modū sibi quē ptingit ē statū
et perfectionē in motu augmenti. Augmen-
tū enim sicut p in co:poralibus hz statum a
tribus. videlicet a virtute agente. et potentia su-
scipiente. et forma p ficiente. Sic ē in homie
cui augmentū stat. qm virtus caloris et carnis
sibi spēm nō pōt amplius puertere qz dep-
dat. qm potentia hūdi radicalis nō pōt am-
plius extendi. qm corpus perfectum est hz q
cōgruit perfectōi aie. Sic dō. q caritas stat
a pte virtutis agentis. Sed huius status
pōt esse dupliciter. nam illa virtus: aut ē ope-
rans naturaliter aut a proposito. Si natu-
raliter. tunc stat quando nō pōt amplius. si
a proposito. tūc stat quando nō disponit am-
plius. Et hoc scō mō stat caritatis augmē-
tum. cū deuentum est ad mensuram quā mē-
sus est deus hōi sibi distributionem sue sapi-
entie. et ideo qzuo virtus augmentans sit i
finita. tū operatur sibi dispositionem sapien-
tie limitantis effectus varios sibi q sibi pla-
cet. Non enim opatur sibi oimodam possi-
bilitatem. Stat etia a pte suscipientis. qz sicut

dr. Math. xrv. dedit unicuique secundum propriam
 stutem. Sed hoc status potest intelligi tripliciter.
 Aut secundum actum cum amplius non procedit. et sic stat
 in viris perfectis qui non assurgunt ad maiora.
 Aut secundum aptitudinem. et sic stat in beatis. qui am-
 plius non possunt se disponere. et tamen habent quantum se
 disposuerunt. Unde status est in eis. Aut secundum pos-
 sibilitatem suscipientis et sic statum habet in christo. et
 credo etiam quod in beata regine. et aliquid dicitur quod in
 angelis. Atque in alio aliquibus nescio. Scio tamen
 de christo quod tamen habet de gloria quantum potest recipere
 creatura vnitae. et credo hoc ipsius de matre
 dulcissima. Stat etiam ex parte augmentabilis cum
 pervenit ad quantitatem perfectam. Sed notandum quod
 quantitas virtutis perfecta est dupliciter. vel simplici-
 ter. vel in genere. Simpliciter perfecta est in sum-
 mo et simplicissimo ut in deo. In genere est in om-
 nibus qui pertingunt ad actum perfectum ad quem sunt.
 et hoc est diligere deum ex toto corde. ex tota
 anima. et ex tota stute. primo modo non est status. sed
 secundo solum. Ad illud quod obicitur primo de infi-
 nitate virtutis agentis. dicitur. quod illa ratio teneret si
 virtus caritatis augmentans ageret naturaliter
 et secundum imperium: siue finem totum suum posset. nunc
 autem agit sapienter. et ita potest unicuique limitem
 ipsa in se non limitata. Ad illud quod obicitur per
 simile in aere quod suscipiens potentia est ad infinitum
 dicitur. quod lumen augeri in aere. hoc est dupliciter.
 Vel per ipsius clarificationem. Vel per luminum
 aggregationem. primo modo credo quod status ha-
 beat. adeo enim posset aer illuminari. quod si etiam
 superveniret aliud lumen non magis claresceret
 Alio modo potest augeri lumen in aere per luminum
 aggregationem. et sic quod lucia diversorum lumina-
 rum sunt in eodem puncto aeris non se coan-
 gustant nec se expellunt: sicut multe species in
 uno medio. et ita nunquam sunt tot species quod plu-
 res possint esse. sicut de luminibus: sed tunc
 non est simile de caritate. quoniam sic prius factum
 est. in una anima tamen est caritas. non sic est de lu-
 mine quod egreditur a diversis luminaribus.
 Ad illud quod obicitur a parte augmentabilis. quod
 ignis in infinitum est augmentabilis. dicitur. quod
 calor potest augeri dupliciter. Vel intensius et
 sic statum habet et summum vel extensius ut
 sit in pluribus et sic non habet statum a parte sua:
 sed a parte probustibilis. quod finitum est. Similiter
 dico quod caritas potest augeri intensius ut ma-
 gis diligat. et sic habet statum sicut ignis. Alio
 modo extensius a parte dilectorum. et sic non habet

statum ex parte sua quod nunquam tot diligit quoniam ad
 huc nata sunt plures diligere. Ad illud quod
 obicitur a parte obiecti. dicitur. quod obiectum nihil ad hoc fa-
 cit. quod obiectum tempus est idem non mutatum et est
 infinitum et ideo nunquam ei caritas mensuratur nec ad
 eius mensuram. nec recipit augmentum nec decrementum.

In parte ista incidunt dubitationes
 circa litteram. et primo de hoc quod di-
 citur. quod christo datus est spiritus non ad me-
 suram. Videtur enim falsum quod dicitur finitum

habet mensuram. sed si christo datus est spiritus non ad
 mensuram. christo datus est spiritus infinitus. Sed
 hoc est quod omnia creata sunt finite capacitatis.

Respondetur. hoc melius infra patebit. tamen tantum
 modo sufficiat quod hoc vel est dictum propter
 gratiam unionis. que fecit quod omnia que deus sunt
 sicut illius hominis. Vel propter gratiam capitis. quod
 in christo est gratia ad omnes actus. non artata
 sicut in capite vigent omnes sensus. Unde
 illa determinatio non privatur finitatem: sed pri-
 vat determinationem ad aliquem actum siue
 spirituale donum. Item queritur de hoc quod di-
 citur Augustinus. quod caritas est animi nostri rectissima
 affectio. Videtur enim male dicere. quod nul-
 lus habitus est affectio. caritas est virtus et
 ita habitus. ergo non est affectio. Respondetur. dicitur.
 quod affectio dicitur quadrupliciter. Uno mo-
 do ipsa vis affectiva. Alio modo dicitur affectio
 passio vel vis affectiva. ut gaudium. et do-
 lor. et habet. Tertio modo dicitur affectio potentie af-
 fectiva. Quarto modo. dicitur habitus affectivus. si-
 cut intellectus. uno modo dicitur habitus prin-
 cipiorum qui est regula intellectus. et hoc mo-
 do accipitur cum dicitur quod caritas est affe-
 ctio. et similiter accipitur. Respondeo. quando dicitur quod
 virtus est affectio ordinata. Item querit
 de hoc quod dicitur magister. quod caritas virtus ope-
 ratur alios actus atque motus alijs virtuti-
 bus. ut enim dicitur contra illud quod dicitur. Gal. v.
 fides per dilectionem operatur. Respondetur. dicitur.
 quod quantum illud possit sustineri quod caritas ope-
 ratur mediantibus alijs virtutibus. tanquam
 ministro et alie nihilominus per caritatem
 adiuvantem et dirigentem. tamen solo ma-
 gistri quam hic facit non valet. quod magister
 petit principium insolendo. supponit enim
 in solone oppositum eius quod probatur. Tunc
 enim spiritus. scilicet non efficit in nobis opera
 aliarum virtutum. sine habitibus medijs. quo
 modo efficit in nobis opus dilectionis? Di-

tu dicas q ipse dilectio est. similiter possum dicere q filius est sapientia et verbum. q par ratione sine habitu medio debet illuminare intellectus. Et propter hoc magistri opinio n e ita probabilis nec qstru ad rōes nec qstru ad auctoritates q p. si attendantur predictae solones. In omnibus eniz solutionibus magi petit q est in principio. Item queritur de hoc q dicit q spiritus. s. non diuiditur videtur enim dicē falsum. q: numeri. xi. dicitur q dixit dominus Moy. Auferā de spiritu tuo et. Item Joā. iij. de spū suo dedit nobis. Si dedit de spiritu. videtur q vel totum dedit vel diuisit in partes. Rñ. dō. q spiritus. s. est in semetipso simplex. et ideo in se diuisus sed in effectibus est multiplex. et ideo quantum ad effectum diuiditur q: n datur singulis ad omnia. et hinc ē q plenius datus est moyfi q alijs. q ideo dicit auferā de spiritu tuo. et quia non ad omnia datur nobis. ideo dicit beatus Joā. de spiritu suo dedit nobis.

Di. xvij.

It queritur cum spūs. s. per quez diuiduntur dona ipse sit donū et ē. Hec est tertia pars hī partis in qua magister agit de processione spūs. s. temporalis. determinato eni principio a quo spūs. s. procedit. determinato etiā modo fm quem procedit determinat hic magister ppterietatem fm quam conuenit ei temporaliter procedere. et hec ppterietas ē donum. Et de hoc per totam presentem distinctionem intendit agere. Diuiditur autē hec pars in quattuor partes. fm quattuor questiones quas mouet. In prima querit et determinat. vtrum spiritus. s. sit donum in quo alia dona donant. In secunda querit. vtz spiritus. s. sit eadem ratione datum et donū ibi. Preterea diligenter considerandus est cum spiritus. s. dicatur donum et datus. In tertia querit cum non solum spiritus. s. s. etiam filius sit datus. quare non dicitur filius noster: sicut spiritus noster ibi. Dic queritur vtrum filius cum sit nobis datus. et. In quarta et vltima querit cum spiritus. s. factus sit donum relatiue. quomodo possit a se donari. Si enim a se donatur videtur spiritus sanctus ad se relatiue dici. et hoc facit ibi. Post hec queritur vtrum spiritus sanctus

a. seipsum referatur. Ceteris partibus huius remanentibus: quia specialiter prosequitur predictas questiones. media siue secunda pars que est de differentia doni et dati: habet quattuor partes. In prima parte querit et determinat: q non eadem ratione spiritus. s. dicitur donum et datum: q donū est ab eterno. sed datum ex tempore. In secunda vero contra hoc. s. q spiritus. s. sit donū eterniter obicit ibi. Sed queritur cui donabilis. vtrum patri vel filio. In tertia vero q: in solutione dixerat quoddam dubium. ideo incidenter mouet et determinat illud ibi. Dicitur questio. si filius nascendo et ē. In quarta vero et vltima redit ad primam solutionem. ostendens q spiritus. s. eterniter donum est: quia eo ipso est donū quo procedit a patre et filio. et hoc facit ibi. Ex predictis patz q spiritus. s. sempiternus donum est.

Apposito ex precedentibus q spūs. s. sit donum et q donetur. Ad intelligentiam huius partis sex querūt.

Primo queritur vtrum spūs. s. sit donū quo omnia alia dona donantur. Secundo vtrum spūs. s. sit donum ab eterno vlex tempore. Tercio quid conuenientius dicatur de spiritu sancto donum. s. an datum.

Quarto vtz donū ppter conueniat spūi s. Quinto vtz donū sit ppter spūs. s. distinctius. Sexto vtz rōe donabilitatis dicatur spiritus. s. noster.

Irea primū. q spūs. s. sit donū quo oia alia dona donant. ostenditur auctoritate et rōe. Auctoritate sic. apłus ad Cor. xij. diuifides grāz sūt. idēz sūt ipūs q diuidit singulis put vult et loquitur de donis non tñ grē gratum facientis: sed q sunt gratis dare. ergo si p spūi. s. datur vtraqz cū non sit alia dāa donoꝝ ipse est donū in quo oia alia dona donant. Itē Aug. xv. d tri. p donum q est spūs. s. cōe oibz mēbris xpī p pta quibusqz dona diuidunt. Item rōne ostenditur sic. Spūs. s. ē primū donū. sed oē posterius ad prius reducitur. ergo oē donū reducitur ad donum q est spūs. s. ergo i oibz donis. rō donationis est per spiritum. s. ergo et ē. Item omne donum in quantum donum ex amore datur. alioquin non habz rationem doni. sed spiritus sanctus est amor

h ij

patrie et filij ut dicit Aug. et hinc est supra
 § 7c. Contra Irido. Multis indignis spū
 s. dant oīa spūs. s. g. contingit alia dona oīa
 ri sine hoc. g. non est donū in quo oīa alia
 donant. Itē aliqua sūt dona q. appropriā
 tur filio. vtputafunt illa q. dantur ad illustra
 tionē intellectus. g. si loquamur appropria
 te. talia dona dant in filio siue p. filium non
 dono q. est spūs. s. Itē filius est nobis da
 tus. It. p. uultus nāt. est nobis et fili. datus
 est nobis. g. si dat p. spm. s. v. q. spūs. s. aliq.
 auctoritatem vel influentiā habcat in filiis.
 hoc autē est falsum. g. nō oīa alia dona donā
 tur p. spm. s. Item hoc ipsum oīdī p. ipos
 sibile. Et ito q. intelligatur p. impossibile spū
 s. non esse. adhuc pater et filius intelligunt
 ut liberales. alioquin inest eis libertas a
 spū. s. q. falsum est. ergo si intelligunt libera
 les. g. et donatores. Item si spūs. s. est do
 num in quo alia donant. ergo donum ē do
 nū et donatiōis donatio. et si hoc. motus est
 motus et relationis relatio. et hoc h. p. h. p.
 p. incōuenienti. cū enim dependēs non possit
 alterū terminare erit ibi p. cessus in infinitū.

Rh. d. q. cū dī spūs. s. est donū quo alia
 dona donant. abls ille pōt accipi dupl. vel
 ita q. dicat p. comitātā vel ita q. dicat cāli
 tem. Si dicat p. comitātā. sic intelligendo vlt.
 falsum est. q. est sensus q. def. cum oīb. do
 nis. Quedam enim sūt dona q. semp sūt euz
 spū. s. v. caritas sapia. Quedam autē nūq. sūt
 cū spū. s. v. timor. humilis. Quedā autē sunt ali
 cum spū. s. aliq. sine. v. fides et pphā et h. i.
 Si autē p. culariter intelligat de donis gra
 tie gratū facientis sic dā est et nō h. i. nstātiā

Idōr itē abls ille ipotare cālitates et h.
 tripliciter. Vel ita q. dicat simplr cālitatem
 et in hoc nō distinguit nec a patre nec a filio
 q. oīa dona sūt a p. et a filio sic a spū. s. Al
 ita q. dicat cālitatē et subauctoritatē. et i hoc
 distinguit a p. sed nō a filio. q. pater et per
 filium et p. spm. s. donat. Vel ita q. dicat cā
 litatē et subauctoritatē et exēplaritatē. et sic
 p. p. spū. s. s. p. uenit. Ipse enim. p. cedit p. mo
 dum p. mi doni ita q. oīa donatio recta et gra
 tuita. post illam ē et ab illa accipit rōem do
 nationis. Concedendū est g. q. spūs. s. ē do
 num: quo oīa dona. s. gratuita dant p. p. co
 mitātā. et quo oīa dona dei dant p. exem
 plaritatē eām. Ad illud g. q. primo obī. d.

Irido. iam p. 32. q. ipse loquit de donis grē
 gratis dare. nō gratum facientis. Ad illū
 q. obī. s. q. quedam dona appropriant fi
 lio. v. d. q. de donis est loqui dupliciter. Aut
 rōe eius q. s. best. aut sub rōe donatiōis. Itā
 rōne eius q. subest. aliqua dona appropriā
 tur filio ut sapia et intelligentia. aliqua spū
 s. v. caritas. Itōe v. o. donatiōis oīa appo
 priant spū. s. rōe iam dicta. q. p. ipsum tanq.
 p. primū donū donantur alia. Ad illud q.
 obī. q. fili. est datus et nō a spū. s. R. p. d. q.
 fili. ē datus s. m. humanam nām et hoc fuit p.
 amorem. Jo. iij. Sic deus dilexit mundum
 ut filium. s. d. Ad illud q. obī. q. spū. s. cū
 cūscripto adhuc manet rō doni. d. q. cū cū
 scripto spū. s. ē intelligere in deo donoy cāli
 tatem et subauctoritatē sed nō exēplaritatē
 donatiōis. sub rōe donatiōis. q. nō intel
 ligitur p. cessus amoris. et hoc vltimo mō di
 citur p. p. c. p. uenire spū. s. Ad illū q. obī.
 q. tunc est donū doni. d. q. motus non est
 motus ut termini. s. nec relationis relatō.
 tū ut p. in. ipij et motus ē motus. q. mot. est
 p. cipiū mot. et relatio relationis. et sic dicit
 donū doni et q. in creando statut i primo. cū
 sit primum donū non est abire in infinitum.

Idōr itē donū in diuinis veram ipostā
 sim dicit.

Et cūdo q. ritur v. spūs. s. sit donū
 ab eterno vel ex tpe. Et q. ex tpe vi
 def. Aug. xv. de tri. eo donū ē quo
 dat q. b. dat. s. dat ex tpe. § 7c. Itē. v. de
 tri. eo dī donum quo daturus erat ipm de
 s. p. stat q. daturus erat ex tpe. g. si donū est
 eternū ipale est cā eterni. Itē hoc v. per
 rōnem. donū enim nō tū dicit p. pationē ad
 dantem s. etiā ad eum cui dat. ergo posito
 dono ponitur dāns et recipiens. q. relatio
 ponit extrema. s. recipiēs est creatura. ergo
 et c. Itē donum addit supra datum. q. do
 num ē datio irreducibilis. g. si spūs. s. nō est da
 tus nisi ex tpe. nec est donū nisi ex tempore.

Item sicut fili. est generari. ita doni est
 donari. sed non est filius anteq. generetur.
 ergo nec donum anteq. donetur: sed dona
 tur tantum ex tpe. ergo et c. Contra Aug.
 v. de tri. q. spūs. p. cedebar ut esset donabil
 itam donum erat: sed procedere v. donabile
 hoc est eternum. ergo et donum ab eterno.

Item ibidem exp. spūs. s. sempit. ne

donū est tpaliter dō datus. Item hoc ip̄s
v̄r rōe. q̄ vbi ē amor gratuitus. ibi ē rō dōi.
s̄z ab eterno ē ponere i deo amorē gratuitū
ergo ⁊ donū. Itē vbi ē p̄fecta rō liberali
tatis. ibi ē donū s̄z i diuis ab etno ē p̄fca rō li
balitatis. s̄z ē. Itē sic se h̄z rō dōi ad rerū p
ductionē. sic se h̄z rō dōi ad gr̄az distribu
tionē. s̄z ante rerū p̄ductionē in p̄ncipio fuit
dōi. s̄z ante gr̄az collōnē in p̄ncipio fuit do
num. Rñ. dō. q̄ cum donū dicat respectū
ad eū cui dat. hoc pōt esse tripliciter. Al̄ s̄z
actū vel s̄m h̄itudinem vel s̄m aptitudinē.
Si s̄m actus. hoc mō d̄r donū q̄ dat. Si s̄z
habitudinē hoc mō d̄r donū q̄ donandum
alq̄. Si s̄z aptitudinē hoc mō d̄r donum q̄
donabile. Scdm p̄mam acceptiōnē d̄r tpali
ter. Scdm s̄am ⁊ tertiam d̄r eternaliter. ⁊ in
his trib⁹ sensibus accipit Aug. Concedēdū
ē igit s̄m aliq̄s acceptiōnē donū d̄r eternalit̄
sicut p̄bant rōes inducere ad s̄m p̄tē. Ad il
lud dō q̄ obf. incōtrarium. dō. q̄ p̄cedit de
dono. put̄ dicit actum donatiōis. ⁊ sic ex tē
pore d̄r. vñ nō valet obiectio. Ad illud q̄
dō obf. q̄ eo d̄r donū quo daturus ⁊ ē. dō.
q̄ s̄m istā acceptiōnē d̄r eternaliter q̄ non
dicit respectū ad creaturam s̄m actum s̄z s̄m
habitu sicut ⁊ p̄destinatio. Ad s̄ obf. q̄
tūc tpale est cā eterni. dō. q̄ illud p̄ncipium
daturū duo ip̄ortat. videlz ordinationē ad
dandū ⁊ actū ordinationis. ⁊ ordinatio ē ef
na. s̄z actus sit tpalis. ⁊ tunc abls nō dicit cā
litate rōe actus s̄z rōe ordinationis. posset tñ
dici. q̄ dicit cāz p̄sequentiē nō p̄ntis. Ad
illud q̄ obf. q̄ dicit relationem ad extrema
dō. q̄ relatio actualis ponit utrūq̄ extremū
in actu. nō aut̄ relatio h̄tialis. sicut p̄l q̄ dō
eternaliter d̄r exēplar creature tpalis. Ad
illud q̄ obf. q̄ donum addat sup̄a datum.
dō. q̄ donū in quibusdā p̄sequitur rōe dati.
v̄puta sūt illa q̄ de se nō d̄nt liberalitatem.
nisi put̄ addit eis rō cōdicationis. v̄r lib. cul
tellus. ⁊ h̄i. In aliquo datus p̄sequitur rō
nem doni. v̄puta in eo q̄ ex se ip̄o portat li
beralitatem etiā si nūq̄z datur donū v̄r ē amō
⁊ sic conuenit spūi scō. Ad illud q̄ obf. q̄
sicut filij ē generari ⁊ ē. dō. q̄ falsum ē q̄ ge
nerari. dicit emanationē filij q̄ s̄m rōem itel
ligendi p̄cedit filium. Tñ impossibile est q̄
sit nisi generetur. donari autem nō solū dic
doni emanationē. sed ap̄lius dicit ei⁹ cōdicari

onem ⁊ hec p̄sequit̄ eē doni. ⁊ id nō d̄r. do
num ex tpe q̄zuis donec ex tpe.

Terio q̄ritur v̄r p̄uenienti⁹ dicat
de spū. s̄. donū q̄z datum. Et q̄ tam
p̄uenient⁹ dicat datum v̄r donū. v̄r
q̄z Jaco. i. oē datum optimū ⁊ oē donum p
fectum de sursum ē. s̄ a spū scō ita sunt data
sicut dona. s̄ sicut ad ip̄m transfertur rō do
ni. ita ⁊ dati. Itē mobilis ⁊ moti ē eadez
rō. s̄ s̄l̄r dati ⁊ donabilis. s̄ si donū dicat in
ratione donabilis. datū dō in rōne actualit̄
dati. s̄ eadē ē rō doni ⁊ dati. s̄z ē. Itē in
quolibet gnē p̄fectior ē actus q̄z potentia. s̄
cū datū dicat i actu. donū in potentia p̄fecti
us exp̄mit aliqd cū d̄r datum q̄z donū. s̄z q̄
maioris p̄fectionis ē magis p̄p̄e p̄uenit deo
s̄z ē. Itē qñ aliqua duo d̄nt de aliquo q̄
rum vnū ē rō d̄ndi alter⁹ de eodē. illud p̄ue
nienti⁹ d̄r q̄ est rō d̄ndi. sed datum ⁊ donū
de spū. s̄. d̄nt ⁊ v̄r vult Aug. eo donum dicat
quia datur. ergo magis p̄p̄ie dicitur da
tum. Contra datum conuenit spūi. s̄. so
lum ex tempore sed donū eternaliter. ergo
magis p̄p̄ie dicitur donum. Itē si nū
q̄z actu daretur. donum esset. ⁊ spiritus eēt
ergo videretur q̄ magis p̄p̄ie conuenit ei
donum. Item glo. super illud Jaco. j. oē
datum optimū ⁊ ē. dicit q̄ datū dicitur quo
ad naturalia. donum quo ad gratuita. Si s̄
gratuita ap̄ius app̄op̄iantur spūi. s̄. q̄
sanctificat q̄z naturalia. ergo melius in diui
nis dicitur de spūi. s̄. donum quā datum.
Item donum est datio irredibilis. s̄z quic
quid deus dat irredibiliter dat. q̄ cum det
nihil potest recipere. ergo in diuinis datum
habet rationem doni. ⁊ induit eius rationē
ergo conuenientius dicitur ibi donum quā
datum. Rñ. dō. q̄ q̄zuis in diuinis utrū
q̄z dicatur ⁊ datum ⁊ donum. tamen cōue
nientius dicitur donum. Et h̄i⁹ duplex est
ratio. Ana quidem est quia datum cum sit
vel participium vel nom̄ verbale. concernit
tempus. donum autem a tempore astrahit
⁊ ideo q̄z dona dia sup̄a tempus sunt con
uenientius dicitur in diuinis donum q̄z da
tum. Alia ratio est quia donum sup̄a ratio
nem dati addit conditionem liberalitatis. si
ue irredibilitatis. que est cōditio magne no
bilitatis. ⁊ ideo maxime competit diuinis.
⁊ hec est ratio q̄z donū app̄op̄iatur gra
tū

missio donis. non tantum ipsi spiritui. s. qui ē
principium donorum gratuitorum. Et ex hoc p[ro]
f. ad illud de auctoritate b[ea]ti Jacobi. Ad
illud q[uod] ob[er]at. mobil[is] et moti est eadē r[ati]o. d[icitu]r. q[uod]
non ē s[ed] de mobili et moto. et dato et donato
q[uia] motu ē addit supra mobile. et dicit totu[m]
q[uod] dicit mobile. s[ed] datu[m] nō dicit totu[m] q[uod] dicit
donu[m]. q[uia] r[ati]o est de generali intellectu no[m]i[n]is. n[on]
si appropriet. donu[m] eni[m] est datio irredibil[is]. et
hoc melius patebit i. iiii. p[ro]blemate. Ad il
lud q[uod] ob[er]at. q[uod] actus ē p[er]fectio potentie. d[icitu]r. q[uod]
aliquid est in pot[en]tia ad actu[m] dupl[ic]iter. aut p[er] im
p[er]fectionē agentis. aut p[er] defectu[m] suscipiē
tis. Si sit pot[en]tia p[ri]mo m[od]o. tūc actus ē p[er]fe
ctio potentie. Si aut[em] s[ecundu]m m[od]o nō est p[er]fectio. v[er]ū
si dicatur q[uod] sol[us] actu lucens p[ot]est donu[m] illu[m]i
re q[uod] non ē ap[er]ta. et donu[m] ap[er]ta illu[m]i[n]at. n[on] ē
o[mn]io maior. notat p[er]fectio quā ante. sic intelli
gendu[m] est de donabilitate et actuali donat[i]o
ne. Ad illud q[uod] ob[er]at. q[uod] datum ē r[ati]o dicēdi
donu[m] q[uia] datur. d[icitu]r. q[uod] non ē tota r[ati]o : sicut d[icitu]r
in littera. sed solū incōpatione ad euz cui da
tur. Vel p[ot]est dici q[uia] a p[re] n[ost]ri intellectus i[st]o
donu[m] d[icitu]r quia datur. sed t[ame]n a parte veritatis
rei est econverso. quia ideo datur quia do
num est.

Quarto queritur utrum donum p[ro]p[ri]e
p[er]ueniat sp[irit]ui. s. Et q[uod] sic v[er]o. Aug. v.
de tri. Sicut in trinitate nō ē v[er]bum
nisi filius. ita nec donu[m] nisi sp[irit]us. s. Itē do
nu[m] dicit emanationē p[er] modu[m] liberalitatis. h[oc]
aut[em] ē p[ro]p[ri]um solius sp[irit]us. s. g[regori]i. Itē do
num d[icitu]r respectiue ad donantē. sed donas n[on]
t[ame]n est pater imo etiā fili[us]. q[uia] vterq[ue] ē mittēs
g[regori]i donu[m] d[icitu]r respectiue ad patre[m] et filiu[m]. et si h[oc]
ergo distinguit ab utroq[ue]. ergo nec pater
nec filius. sed solū sp[irit]us. s. p[ro]p[ri]e d[icitu]r donum.

Contra donu[m] d[icitu]r in hitu. sed datum dicit
in actu. ergo datum addit supra donu[m]. g[regori]i cui
p[er]uenit esse datu[m]. p[er]uenit et donu[m] sed datu[m] cō
uenit toti trinitati. q[uia] tota tri. dat se. g[regori]i et do
num. nō g[regori]i p[ro]p[ri]e sp[irit]ui. s. Itē donu[m] dicit res
pectu[m] ad dante[m] et ad eū cui dat. Si ergo ē p[ro]
p[ri]um sp[irit]us. s. Aut p[er] respectu[m] ad dante[m] aut
ad recipientē. nō p[er] respectu[m] ad recipientē
q[uia] filius filius datus est nobis. et magis etiā
datus q[uam] sp[irit]us. Si vero ad dante[m]. s. fili[us] dicitu
r p[re]cedere a dante. s. p[re]f. g[regori]i v[er]o s[ecundu]m o[mn]es r[ati]o[n]es
filio p[er]uenire. Si dicas q[uod] fili[us] n[on] p[re]cedit p[er] mo
du[m] donabilis neq[ue] quo dat[ur] s[ed] quo nat[us]. L o

tra filius sic ab eterno p[re]cessit ut t[em]p[or]aliter e[ss]e
missibilis. q[uia] eo mittit fili[us] quo generat[ur] : sed
missio nō ē aliud q[uam] donatio. g[regori]i filius p[re]ces
sit ut donabilis. Itē si datus fili[us] ē ex t[em]p[or]e
aut erat ad hoc habilis ab eterno aut non.
si sic g[regori]i p[re]cessit ut donabilis. si nō ergo aliqd
ex t[em]p[or]e p[er]uenit filio q[uod] repugnat eterne ema
nationi q[uod] est incōueniens. Itē regula est
q[uod] omne nomē dicēs respectu[m] vel effectū ad
creaturas ē cōe tribus. s. donu[m] est h[oc] i. g[regori]i. g[regori]i. g[regori]i.

R[ati]o. v[er]o. q[uod] sicut p[er] ex verbis Aug. donu[m]
d[icitu]r in diuinis p[ro]p[ri]e siue p[er]sonaliter. n[on] e[ss]en
tialiter sicut et v[er]bum p[ro]p[ri]e d[icitu]r de filio. datu[m]
autem p[ot]est accipi et essentialiter et p[er]sona
liter siue p[ro]p[ri]e et cōiter. tota enim trinitas
dat se. et t[ame]n pater et filius p[ro]p[ri]e dat sp[irit]ui. s.
P[ro]pter h[oc] notandū q[uod] datu[m] d[icitu]r sui r[ati]o[n]e idē ē
q[uod] cōicatum. P[ot]est igitur hocq[uod] est datum
dici cōicatum : ex liberalitate et sic cōe est to
ti trinitati. Vel ex liberalitate et auctoritate.
et sic conuenit sp[irit]ui. s. et filio q[uod] h[ab]et sub aucto
ritate respectu patris. Vel p[ot]est dici datus
ex liberalitate et auctoritate nō t[ame]n cōicatum
sed etiam p[er]ductum. et hoc m[od]o p[ro]p[ri]us ē sp[irit]us
s. cuius est p[ro]p[ri]um p[re]cedere s[ecundu]m r[ati]onem libe
ralitatis. et ita h[oc] r[ati]o[n]em doni vel donabilis. et
hoc m[od]o datum et donum equialēt. differt
t[ame]n : q[uia] datum dicit cōicationem in actu : s[ed] do
num in hitu. Et ita concedendū ē q[uod] donu[m]
p[ro]p[ri]e d[icitu]r in diuinis de sp[irit]ui. s. Ad illud. q[uod]
ob[er]at. q[uod] datum addit supra donu[m]. d[icitu]r. q[uod] s[ecundu]m
cōem acceptionem dati et doni. donum ali
quid dicit ultra q[uam] datum. et datum ultra q[uam]
donu[m]. Donu[m] ultra q[uam] datu[m] importat emana
tionem per modu[m] liberalitatis. Datum v[er]o
ultra q[uam] donu[m] importat actu[m] cōicationis.
q[uia] donum dicit hitu[m]. et ideo q[uod] illud q[uod] ad
dit donum : supra datus est p[er]sonale. id donu[m]
est p[ro]p[ri]um p[er]sonę. s. s. Ad illud q[uod] q[ui]rit r[ati]o
ne cuius respectus dicatur donu[m] p[ro]p[ri]e. iam
p[er] q[uod] r[ati]o[n]e respectus ad dante[m] nō in q[uod] r[ati]o[n]e
respectus simpliciter. sed r[ati]o[n]e talis respect[us]
q[uod] emanat per modu[m] donabilis q[uod] ē p[ro]p[ri]us.
s. s. Quod g[regori]i ob[er]at q[uod] emanat p[er] modu[m] donabi
lis filius. d[icitu]r. q[uod] falsu[m] est. q[uia] uis enim dona
bilitas sine liberalitas cōcomitet filij gene
rationem. nō t[ame]n est r[ati]o emanandi. et q[uod] cōco
mitat eternaliter. id datur t[em]p[or]aliter : sed
q[uia] non est r[ati]o emanandi. id nō emanat filius
ut donum sed solus sp[irit]us. s. Ad illud q[uod] v[er]o

imo obī de respectu ad creaturam. ob. q. b
intelligitur de ulō noīe q. importat solum re
spectum ad creaturas non persone ad pso
nam. donum autem vtzq. importat. iō non
h3 hec regula locū.

¶ Intro queritur vtzq. donabilitas si
ue donū sit ppter distictiua per
sone spūs. f. Et q. sic vī. dicit enim
Aug. v. de tri. eo est donū quo spūs. f. spūs. ē
ppter distictiua. g. 7 donū. Itē Aug.
xv. de tri. assignās dīam pcessionis filij 7
spūs. f. hanc ponit q. ille pcedit per modū
dati sed iste per modū doni. ergo si hec dīa
attenditur pene ppter distictiua vtz
p. q. natiuitas est ppter filij. ergo 7 do
nabilitas siue donum est ppter spūs. f.

¶ Item hoc ipm videtur rōe q. oīo ppte
tas fm qz persona differt ab oībus alijs est
persone ppter distictiua. sed donū iest
soli persone spūs. f. 7 semp. ergo est ppter
eius personalis. Item ppter distictiua diu
nis sunt relationes. f. Aug. dicit in. v. d. tri.
q. relatio fm qz refertur spūs. f. ad patrem
7 filium: magis appet in hoc nomine donū
qz in hoc noīe spūs. ergo vtzq. est persona
lis. Cōtra. Nichil dicens respectū ad crea
turas est ppter distictiua persone. quia
omni respectu ad creaturam circumscripto
tenet distictio personalis: sed donum dicit
respectum ad eum cui datur. ergo 7 c. Si di
cas q. non est ppter fm comparationez
qz h3 ad creaturas sed ad dantem. pari rati
one missio spiritus. f. erit ppter disticti
ua cum dicat respectum admittentem.

¶ Item oīa ppter distictiua dicit ab
actu non ab habitu. Unde pater dicitur q.
generat. filius q. generatur. spiritus vero. f.
quia spiratur: sed donū non dī ab actu do
nandi: sed ab habitu. alioquin non diceret
eternaliter. ergo 7 c. Item nullius alteri
us persone ppter distictiua accipitur i
relatione ad creaturas vel dicit respectum.
sed donū dicit hoc. ergo non est ppter di
stictiua. Item si donū est ppter distictiua di
stictiua spūs. f. 7 eius notio. tunc ergo spūs.
f. 7 amo: nō est ppter. q. si spūs. 7 amo: ē
ppter. ergo sunt. vij. notiones q. est 7 cō
munem opinionē omnium. Si tu dicas qd
eadem important noīa per hec tria. ergo vi
dent nomina synonyma. vt Marcus Tulli

us. q. eque magnum inconueniens ē. g. 7 c.

¶ Rñ. ob. q. ad hoc dixerunt aliq. q. donū
dupliciter est in diuino piderare. Eno mō
put dicit respectum solū ad donatores. 7 b
modo dicit Aug. q. eo dicitur donū quo p
cedit. 7 sic dī q. donum est ppter disticti
ua. spūs. f. Alio mō accipit donum. put di
cit respectum ad eum cui datur. 7 sic non di
cit ppter distictiua: sed ppter ad ppter
tatem distictiua. Sed illud nō videt pos
se stare. nam donum semp aliqz pparationem
dicit ad eū cui datur. Intellecto enim q. nō
sit donabilis alicui. impossibile est intellige
re q. sit donum. Et ppter hoc aliter. ob. sic
prius tactum est q. donum ppter respectū
quem importat ad dantem. importat respec
tum ad eū cui datur: sed hoc potest esse tri
pliciter. Vel fm actum vt q. datus. Vel fm
habitu vt quia dandum. Vel fm aptitu
dinem vt q. donabilis. 7 iste respectus ad o
iunctus est primo. f. qui est ad dantem. vt
primus sine hoc nec possit esse nec intelli
gi immo d. necessitate sequitur. si procedit per
modum doni q. sit donabilis. 7 ideo sequēs
respectus non aufert primo. quin sit ppter
tas distictiua. Dicendum ergo q. est pro
pter distictiua ratione primi respectus.
secundo respectu non repugnante sed con
sonante. Et hoc patet responsio ad primū
quia ille respectus talis est q. non potest cir
cumscribi secundum aptitudines ob emana
tionem per modum liberalitatis. 7 patet q.
non est simile de missione q. dicit respectus
secundum actum non secundum aptitudi
nem. Ad illud quod obijcitur q. ppter
tas distictiua debet dicere actum. dicendū
q. donum dicit duplicem respectum. 7 ratio
ne huius dicit comparationem ad duplicē
actum. ratione primi respectus dicit actus p
cessionis. ratione si. actum communicatiōis
primum actum importat in actu. fm in hū
7 rōe primi est ppter distictiua nō rōe
secundi. Ad illud q. obijcitur. quod i alia
persona hoc non est. Respondent quidā q.
spūs. f. est tertia persona. iō nobis fm rōnez
intelligēdi immediatior. 7 iō ppter ei. sumis
incōpone ad nos nō sic in alijs. Aliter po
test solui per interemptionez. q. sicut donū
respectum dicit ad creaturas. ita 7 hec pro
pter que est verbum. vt infra patebit.

h. iij

Ad illud q. obijciatur. de pluralitate notō
num. dō. q. spūs. amor. et donū. eandē pprie-
tatem dñt rōne differentē. eandē inqz notio-
nē dñt qz dñt pparatōez ad idē. et dñt eādēz
emanatōez. sed tñ differentē eā nomināt. Nā
spūs dicit eā pncipalr p compatiōē ad viz
pducentē que est vis spiratiua. amor pnci-
palr q̄stūm admodū emanādi qz vt nexus.
donū vero q̄stūm ad respectū cōem pntem.

Et silr emanatōem verbi puenit triplr
significat. s. p hoc nomē filius. ymago. et ver-
bū. qz enī a ui nē filius. qz p modū exp̄ssum
ymago. qz alijs exp̄ssiuus. iō verbū. Silr qz
a ui spiratiua spūs. qz p modū nexus amor.
qz nos natus pnectere donū. Et sic patz qz
vna est notio aliter talr notata fm rōes cō-
sequentes. ideo non est ibi synonyma.

Exto et vltimo querit vtrū rōne do-
nabilitatis dicat spūs. nr. Et qz sic
vtrū qz nr dicit possessionē. sed nos nō
habemus aliqd diuinū nisi p largitōez et do-
nationē. g. cum spūs. s. dicat qd diuinū. qz dñ
nr. hoc est rōne donabilitatis. Itē hoc ē
vtrū qz dñ spūs nr. nō aut dicitur filius vel p̄r
nr. g. ppter aliquā proprietatē q̄ est in spū et
nō in patre et filio. sed hec nō est nisi donabi-
litas. g. et. Itē ante qz spūs. s. habitet i no-
bis nō dñ nr. sed i habitat p donatōem. g. dñ
nr rōne donabilitatis. Cōtra. Si rōe do-
nabilitatis. g. cum donabilitas sit p̄prietas p-
sonalis nō eēntialis. vtrū solū dici de persona
spūs. s. hoc aut falsū qz dñ deus nr. Itē
si rōne donabilitatis. g. pstat qz nō per ppa-
rationē ad dantē. sed ad eū cui datur. s. fili-
us datus est nobis et magis quā spūs. s. g. debe-
ret pgruēter dici donū nr. Itē si rōe do-
nabilitatis. g. cum donabil sit nobis magis i
q̄stūm scūs qz inqzruz spūs. melius deberet
dici spūs. s. nr. qz tñ non dñ. querit g. gnālī d-
qbus possit pcedi nr. R. dō. qz nrz et meuz
duplr pōt alicui attribui. vel mediāte pposi-
tiōe vel imēdiate. Si mediāte p̄pōne sic d se
ponit p̄p̄ia hitudinē circa terminū. s. hitudi-
nē possessionis. vt cū dñ s est meū. et s mō qz
oīa qz hz spm dei hz deū et oīa qz sūt dei. s mō
meū vel nostruz et tuū pōt dici de oī eo qz in
deo est cōiter. s. magis p̄p̄ie de filio qz dat-
est nobis p incarnatōez marie aut de spū. s. qz
est pign- eterne hēditatis. vñ pcedēduz ē qz
rōe donabilitatis pōt inter aliās psonas rō-

possidendi appropriari spūi scō. pōt etiā hoc
qz est nr̄m attribui alicui imēdiate. et sic non
dicit hitudinē. sed tñ rōem hitudinis impo-
tate per terminū cui vnitur. sic enī nulli vñ-
tur. nisi qz ipōtat respectuz explicitē vt pat-
nr vel meos. vel iplicitē: vt liber nr. i. posses-
sio. Scdm hoc notandū. qz nō dñ me- vel nr̄
de aliquo nisi fm illud nomē. fm qz dñ hoc
ē huius. Hoc aut ē huius. pōt dici fm tri-
plicē hitudinē. Alut iformationis. vt albedo
petri. et hāc hitudinē ipōtat noīa que signi-
ficant in abstractiōe. Et qz nihil diuinū cō-
paratur ad nos fm hitudinē iformatiōis.
ideo nō pōt dici de noībus abstractis nr̄. iō
nō dñ deīras nra nec eternitas. pōt etiam fo-
dici hoc ē huius fm hitudinē cālitaris. et hāc
hitudinē ipōtat noīa que dñt actuz vt
creator. et qz hāc hitudinē oīo habēt noīa
diuina ad nos. pene de oīb- talib- noībus
dñ nr̄m. pōt etiāz tertio mō dici hoc ē huius
fm hitudinē correlative. et hanc habi-
tudinē ipōtat noīa respectiua. sed h sūt
duplr. qz quedā dñt respectum p̄sone ad p-
sonam. quedā dñt respectum ad creaturam
de his que dñt respectū ad p̄sonam non dñ
meos vel nr̄. de his aut qz ad nos vt dñs ma-
gister recte dñ nr̄. Dicendū g. qz donabili-
tas q̄stūm ad istū modū dicendi nr̄m. nihil
facit sicut p̄bant rōnes fo iducte. sed hoc fa-
cit respectus. qz spūs dicit respectū ad illū
cui inspiratur. et hoc sumus nos. iō dñ spūs
nr̄. Silr deus qz imponit ab actu quem hz
circa nos. vt dicit Dam. ideo dñ de- nr̄. Et
g. regula qz de his dñ nr̄. que dñt respectum
ad nos. fm hitudinē cālitaris vel correla-
tiōis et sic parent omnia obiecta.

In parte ista sūt dubitationes circa
litteram. et primo dubitatur de hoc
qz dicit. qz relatiō nō apparet in hoc
noīe spūs. vtrū enim falsū. quia spūs dicitur
qz spiratur. ergo refertur ad spirantes. ergo
apparet in eo relatiō. Item videt qz ma-
gis appareat qz in hoc nomine donum. qz
relatiua dicuntur que hoc ipsuz quod sunt
aliorum sunt. sed spiritus eo qz spiritus ha-
bet esse a spirante. donum vero non oportet
qz habeat esse a donante. ergo non videt in
hoc tantum apparere relatiō. R. dicen-
dum qz tam donum qz spūs dñ relatiue. sed
tamen relatiō magis apparet in hoc noīe do-

num qđ in hoc noie spūs. qđ donum semper
dicit respectum ad dantem. spūs aut scūs nō
imo potest accipi absolute. vel aliter. dō. qđ
Aug. nō dicit qđ relatio nō appareat in hoc
nomine spūs. sed qđ nō apparet in hoc noie
spūs. s. qđuis enī dicatur esse spūs spiratōis
non tamē dicitur esse spūs. s. spiratōis. Ad
illud. qđ obijcitur. qđ magis spūs dicitur habi-
tudinē respicientem esse qđ donum. dicen-
dum qđ verum est in his quibus accidit esse
donum. sed in spūs scō qui ideo est qđ donus
nō habet locum illa obiectio. Item queri-
tur de hoc qđ dicitur. qđ filius nascendo acce-
pit vt sit ipsa sba. vt enim male dicere. quia
in omni eo qđ inest filio per natiuitatem disti-
guitur filius a patre. quia natiuitas est pro-
prietas distincta. ergo filius nascendo acce-
pit vt sit essentia vel substantia. ergo pater in
substantia distinguitur a filio. Item qđ fili-
us nascendo accepit. siue qđ filius est nascendo
est natum. ergo sba est nata. sed filius nascē-
do est sba. omne enim qđ nascendo accipitur
a natiuitate habet ortum. R. dō. qđ aliqui
distinguerunt istam locutionem. filius nascē-
do est diuina sba. siue deus. qđ gerundiu pōt
dīe pcomitantia. sic simplr est vera. Vel
cāz sic ē mltiplex. qđ cū dico filius ē deus si-
ue diuina sba tria dico. s. subiectū. ppositōē
z pdicatum. pōt ergo hoc gerundiu nascē-
do dicere cālitatem respectu subiecti vel re-
spectu ppositōis vel respectu pdicari. Si re-
spectu subiecti. tunc est sensus. filius nascen-
do z c. s. qui est filius nascendo. vel qui nascē-
do habet vt sit filius. est deus z sic est vera.
Si respectu cōpositōis sic ē sensus. filius est
deus nascendo. i. hoc predicatum conuenit
subiecto per natiuitatem. z sic adhuc locutō
est vera. Si respectu pdicari sic ē sensus. fi-
lius est deus siue sba diuina nascendo ita qđ
nasci siue natiuitas sit pncipium vel origo
deitatis. z hoc sensus est falsa. Abagī tamen
istam locutionem non distinguit sed simplr
pcedit. z satis pbabilr qm. pdicari distinc-
tio nō videtur habere radicem. Cum enim
gerundium natum sit determinare cōpositō-
nē. qđ oīo nihil est dīe hō nascēdo z hī? z c.
cū cōpositio pdicari siue cēntie siue oīuz
que attribuunt filio pueniāt subiecto p nati-
uitatem locutio habet veritatem nec valēt
obiectōes incōtrariuz adducte. qđ natiuitas

nō distinguit illud qđ per natiuitatez hī siue
qđ est i nascente. sed cum solū q nascitur. z iō
nō sequitur qđ sba sit distincta. nec qđ ipsa na-
scatur. qđuis per gnationem habeat. Itē
querit de hoc qđ dicit. qđ fili-⁹ natiuitate nō ē
cēntia. vt fallum dicere. qđ cum nascendo sit
cēntia. pari rōne vt qđ natiuitate. z hoc vt p
auctoritatē Bylarij in littera. R. dō. qđ
absqz dubio ista est distinguēda filius natiui-
tate ē diuina cēntia. qđ ablatiu⁹ pōt pstrui i
rōne forme. vel in rōne pncipij. Si i rōe for-
me sic falsa. qđ natiuitas non est cā formalis
respectu pdicari cēntia. Si in rōe pncipij sic
hī veritatem qđ oīa que pueniunt filio. pue-
niunt ei p natiuitatis origines. sed magister
qđ accipit gerundiu in rōne pncipij. iō cum
gerundiu simplr pcedit. z qđ accipit abla-
tiu in rōne forme. ideo cū ablatiu simplr
negat. magis enim iudicat sū vsum loqndi
qđ sū virtutē simonis. Item queritur de
hoc qđ dicit. neqz per defectōem. aut pōten-
sionem. aut deriuatōēz quō differūt illa tria
R. quidā dnt sic qđ p defectōem produ-
citur aliqd de materia p forme pexistētia
corruptōēz. sicut ex grano frumenti herba.
Per pncensionē pducitur p pexistētia
forme permanētia. z inductōem forme ar-
tificialis. sicut vas fit de argento. Per de-
riuatōem qđ pducitur per pexistētia forme
pmanētia sola locali mutatiōe. vt riuus ex
fonte z lacus ex riuo. Alit pōt dici. qđ mā-
le pncipium ex quo res ē. aut est māle z trā-
siens formaliter z sic est defectō. Aut est mā-
le z permanēs. z sic pōtensio. Aut est māle
z permanēs z agens. z sic est deriuatio. ho-
rum exēpla sunt manifesta. Item querit.
de hoc qđ dicitur. Aliud est qđ accepimus vt
essemus: aliud vt scī essemus. vt enim male
dīe qđ sicut sine spiritu dei non possumus scī
esse ita nec esse. ergo videtur qđ spiritu. s. nō
tū accepimus vt essemus. sancti. sed etiam
vt essemus. R. potest ad hoc dici qđ hoc
dictum est per appropriationem. qđuis enī
a spiritu. s. habeamus esse z scī esse. appo-
priate tamen habemus scī. ideo non sic ac-
cipi dicitur in nri esse. pductione sicut in scī
cātiōe. Aliter tamē potest dici. qđ sicut da-
re ordinatur ad habendum ita z accipere. z
quia nullus habet spiritum. s. qđrūcūqz spi-
rit⁹. s. operetur i eo. nisi qui potest eo frui. z

omnis talis est scis. id. spūs. f. nō dī proprie loquēdo dari nec accipi nisi a scis. Itē q̄ rītur de hoc q̄ dicit. Tollaz de spū tuo. q̄ b nō potest dici q̄stū ad s̄bam. ergo q̄stū ad effectū sine grā. ergo vī q̄ grā transe- ratur ab vno in aliū. Si tu dicas hoc eē dic- tum per p̄sonitātē obijciatur q̄ pari ratōe posset dici q̄ tolleretur de spū aliorū et daret moysi. R. dō. q̄ illud intelligit de spū q̄stū ad effectū. et hec p̄positō de ip̄o ratiōi p̄sonitatem simul et partialitatem. sed nō quā- tum ad partē p̄stuentem s̄m veritatē. s̄ b̄ p̄pōtione qm̄ effect⁹ spūs. f. multo plus ha- bundauit i moysē. q̄ i alijs. vt quali alijs p̄tē grē sue viderent h̄re. Et dī tollam q̄stū ad sollicitudinē. q̄ dū dona. spūs. f. alijs sūt cōi- cata. sollicitudo moysi est diminuta. et p̄ illi- us sollicitudinis alijs p̄missa.

Et. xix.

Huc postq̄ coeternitatē trium p̄ sonarum et terminatio duab⁹ p̄- ribus in quibus magis egit dī his q̄ p̄tineat ad eēntie vnitatem et per sonaz pluralitatē singillatiz. hic incipit tet- tia pars. in qua determinat p̄sonaz equali- tatem q̄ simul respicit pluralitatē et vnitatem. Et hec pars. h̄z tres p̄tes. In p̄ma p̄ponit in quib⁹ p̄sistat eq̄litas. In s̄a probat p̄sistē- tē ibi. Nūc sup̄ est ostendere quō et c. In tertia q̄ in p̄bando p̄positiones dubias dixerat in q̄- bus dictō exclusiua gnāt ambiguitatē. ideo determinat qualr dictiones exclusiue acci- piuntur in diuis. j. di. xxj. Hic oris qd ex p̄ dictis trahēs originez. Prima pars in qua p̄ponit ea in quib⁹ equalitas p̄sistit habet duas partes. In p̄ma parte p̄ponit q̄ cōsi- stit in his tribus. eternitate. magnitudine. et potestate. In s̄a ne crederent hec tria diuē- sa. ostendit q̄ hec sunt vnum et idem in deo. s̄o caplō. Lūqz enumerētur ista quali diuer- sa. Nūc sup̄ est ostendere q̄ magnitudine. Nec est s̄a pars in qua probat equalitatē et diuidit hec pars i duas. Supposito enī q̄ i diuinis sit equalitas q̄stū ad eternitatem ostendit primo equalitatem q̄stū ad magni- tudinem. s̄o q̄stū ad potestatem. j. di. xx. Nūc ostendere restat quō aliqua. et c. Prima pars habet duas. In prima probat equali- tatem magnitudinis per essentie vnitatem. Secōdo probat equalitatem excludendo oēs

inequalitatem ibi. Sed iam nūc ad p̄positū redeamus. Prima pars in qua probat p̄so- narum equalitatē. q̄stū ad magnitudinē h̄z duas. In p̄ma probat p̄ essentie in diui- sionem. In s̄a per illam eandē ostendit esse in personis circūcessionem. ibi. Et inde ē q̄ pater dicitur esse in filio.

Intelligentiā hī⁹ partis quattuor q̄nt. Primo querit vtrū in diui- sit ponere equalitatē. Secōdo dato q̄ sic. vtrum in diuinis sit equalitas sūma.

Tertio vtrum in diuinis equalitas cū p̄uer- sione. Quarto vtrum sit ibi equalitas cū circūcessionem.

Ira primū q̄ sit ibi equalitas. ostē- tur primo p̄ illud q̄ dī in simbolo tote tres p̄sone coeternae sibi sunt et coequales. Itē hoc ip̄m ostendit rōne sic. Si multitudo reducitur ad vnitatē. q̄ ois in eq̄litas ad equalitatē. s̄ vnitatis aq̄ ē ois mul- titudo ē vnitatis inc̄rata. s̄ eq̄litas ad q̄ redy- cit ois ineq̄litas ē eq̄litas creatura. g. et c. Itē oē q̄ p̄fectōis ē trāserendū ē ad diuina. s̄ eq̄- litas ē p̄fectōis creatura. g. et c. Itē vnus i s̄ba facit idēp̄ritatē. vnū in q̄stitate eq̄litarē vnū in q̄litate facit sibi similitudinē. s̄ i diuinis nō tū ē vnitatis in s̄ba. s̄ ē in q̄ntitate. alioqn n̄ eēt ibi p̄fecta vnitatis. g. nō tū ē ibi idēp̄ritas s̄bē s̄ eq̄litas. Cōtra. vbi eq̄litas ibi diuersi- litas. q̄ simplex simplici nō equat. s̄ i diuinis nō est ponē diuisibilitatē g. nec eq̄litarē. Itē vbi eq̄litas ibi q̄stitas. s̄ p̄p̄iū est q̄stitatio s̄m eā eq̄le vel ineq̄le dici. s̄ in diuinis non est ponē q̄stitratē. q̄ s̄m Aug. dō ē magn⁹. sine q̄stitate. g. et c. Itē vbi eq̄litas ibi finitas q̄ ibi ē p̄mēsuratio. g. mēsuratio finitas. sed i diuinis ē infinitas. g. et c. Itē vbi eq̄litas ibi diuersitas qm̄ nihil ē eq̄le sibi. s̄ i diuinis ē oī- moda vnitatis. g. nō est ibi eq̄litas. R. dō. q̄ eq̄litas ponit i diuinis s̄m q̄ dī i simbolo. et dicit Aug. Et ad h̄ intelligendū est. notā- dū q̄ eq̄le et ineq̄le ē. p̄p̄ia passio p̄is q̄stita- tē. Quantitas aut dī dupl̄. p̄p̄ie. f. q̄stitas molis. et trāslatiue q̄stitas virtutis. et q̄ illa ē p̄p̄ia passio q̄stitatio. p̄sequit vtrāqz q̄sti- tatē. vbi ē g. ponē q̄stitratē virtutis. ibi ē ponē eq̄litarē vel ineq̄litarē. h̄ aut q̄stitas virtutis ponit i spūalib⁹ et sūme repit i diuinis q̄ h̄ q̄- titas n̄ repugnat simplicitati. s̄ p̄sonat. S̄m nec eq̄litas p̄is istā q̄stitratē. Et q̄ altera po-

dictio ppletio: attribuenda est deo. et equalitas ppter inegalitatem. id ponenda est equalitas in diuisis et pcedende sunt rationes ad hoc.

Ad illud. q. obijcit. in contrarium. q. vbi equalitas ibi diuisibilitas. ad. q. illud verum est de equalitate q. psequit equalitatem. Ad illud. q. pcedo obijcitur. vbi est equalitas ibi equalitas. verum est. vel fm genus. vel fm spem. et quis nomen equalitatis non transferat. transferatur. tñ nomen spem vt magnitudo. Ad illud. q. obijcit. vbi est equalitas ibi finitas. ad. q. equalitas in creaturis duo importat. scilicet ppteritatem et excessus ppteritatem. ppteritatem est in ppletionis ratione limitationis. Scdm pfectionis. Ideo transfertur ratione si non ppteritatem. Posset tñ dici q. infinitum q. est in comprehensibile fm veritatem est ab infinito prehensibile. et ideo ppteritabile infinito. et est sibi finitum. et ex hoc non sequitur. est ppteritabile infinito. q. finitum. imo magis infinitum. et est ibi quid et simplr. Ad illud. q. obijcitur. vbi equalitas ibi diuersitas. ad. q. est diuersitas supposito rum et est diuersitas forme. ad equalitatem et similitudinem requirit diuersitas suppositorum non aut forme diuersitas: s. vnitas. q. autem consequitur in inferioribus ad diuersitatem suppositorum. numeratio forme vel equalitas. hoc est in perfectionis. et id totum q. pfectionis transfertur in deum. non tamen est in supposito proprie loquendo diuersitas. sed distinctio.

Ad q. ritur vtrū in diuinis sit summa equalitas. Et q. sic vt h. mō. Sicut dicitur ab Aug. i. li. d. fide ad Petrum non dicitur aliquis maior alio nisi aut q. pcedit etate. aut q. excedit magnitudine. aut q. supat pte. s. nihil horum est in diuinis vt pbat Aug. et magister. q. nihil est ibi inegalitatis. q. est ibi summa equalitas. Item non potest maior equalitas cogitari q. vbi vnum equat vni. et vnum pluribus. et vnum omnibus. sed in diuinis talis est filius q. ritus p. et tantus filius q. ritus p. et sps. et talis est q. ritus oēs tres. q. et c. Item vnitas in equalitate sicut dicitur est facit equalitatem. q. vbi summa vnitas ibi summa equalitas. sed h. est in diuinis. q. et c. Item status non est nisi in summo. sed status est in illa equalitate per reductionem omnium ad ipsam ergo. et c. Et Aug. in li. lxxiiij. q. Si omnia essent equalia non essent omnia. ergo omnimoda equalitas tollit perfectionem. si ergo nihil ponē-

dum est in deo q. repugnat perfectioni. in diuinis psonis non est omnimoda equalitas. Item maior est equalitas que attenditur fm equalitatem ppteritatem et discretam. q. fm ppteritatem tñ. sed in diuinis non est equalitas fm equalitatem discretam q. ibi est trinitas. et ita iparitas q. in diuinis non est omnimoda equalitas. Item maior est equalitas. q. attendit fm potentiam et sapientiam et bonitatem. q. fm potentiam et sapientiam tñ. sed in diuinis non est equalitas fm bonitatem. q. non est ibi summa equalitas. ppteritatio minor. Bonum est diffusiuum sui. sed magis diffundit se filius q. sps. s. q. pducit sibi equalitatem et etiam ppteritatem filius. q. et c. Querit q. quare Aug. non ostendit equalitatem in sapientia et bonitate. Et ite. quare non ex pte loci sicut et magnitudinis. et etiam aliarum dicitur equalitatis. q. cum non faciat non vt assignare omnimoda equalitatem. sed solū in parte. aut si omnimoda ostendit: insufficient pcedit. Et ad. q. in diuinis est summa equalitas. et summa etiam assignatur ab Aug. qm sufficient ostenditur remotio ois inegalitatis per illa tria que sunt. eternitas magnitudo. et potentia. Hocum trium distinctio et sufficientia ab aliquibus accipitur sic. Quia enim in diuinis non est extensio motus nec aggregatio multitudinis. id non est ibi equalitas continua. intrinseca. nec discreta. sed loco ei est equalitas virtutis q. tangit per hoc meum q. est potentia. Quia vero de suo ambitu ppteritatem oem duratōnem. id est ibi equalitas eternitatis correspondens tpi. Quia vero ambitu sue imensitatis ppteritatur oem locum et locum. ideo est ibi equalitas magnitudinis correspondens loco. Et sic patet. cur non sit aliam quantitatem accipere ibi. quod sufficienter in illis ostenditur equalitas et consistit.

Sed hec distinctio non est conueniens. tum quia in deo non est nisi quantitas virtutis. et ita non deberet ibi esse nisi vnum membrum. nec debet illa distinguere contra alias. tum etiam quia magnitudo in diuinis non attenditur quantum ad ambitum localitatis. sed etiam quantum ad intensionem bonitatis. Unde dicitur in. vj. li. de tri. q. i. spiritualibus ideo est maius et melius. Et ppter hoc quantitas virtutis non tantum attenditur in operatione. sed etiam in re considerata i omnimoda absolutōe. Itō possumus aliter horum trium distinctōem et sufficientiam

assignare. In oī q̄ est cōuenit hanc triplicē
p̄siderationē h̄re. p̄t enī aliquid p̄siderari
in cōpatione ad suam originē siue a p̄e ante
Et sic vnū est maius altero. q̄n origo eius ē
p̄ior. et hoc est equalitas eternitatis. p̄t
iterum p̄siderari in se. et sic oī vnū altero
maius. q̄ maioris extēisionis: vel q̄ maioris
valoris. et hanc est in deo equalitas magni-
tudinis. vt hec equalitas nō tantū dicat p̄ cō-
parationē ad localitatē: sed etiam ad sapiāz
et bonitatē. et ad oē q̄ facit alterū altero di-
ci maius q̄ melius. Et Aug. et maḡ i hac
di. pbant equalitatē magnitudinis. p̄ equa-
liratē virtutis siue in virtute. potest etiaz ter-
tio p̄siderari p̄ p̄parationē ad effectus. et sic dī
mai⁹ q̄ potenti⁹ et hoc ē equalitas poten-
tiē. Et nō igit̄ rē nō contingit plūbus mōis
p̄siderari. si ē equalitas in istis sūma ē. et cuz
ōndif in istis sūma ōndif. et p̄fecta inductiōe
p̄cedit. et sic p̄ illud q̄ vltio q̄rebat̄. Ad
illud q̄ obr̄. p̄mo q̄ equalitas repugnat p̄-
fectioni. dō. q̄ veruz ē p̄fectioni vniuersi. q̄
aggregata ē ex diuersitate. non sic ē in deo.

Ad illud q̄ obr̄. q̄ maior est equalitas. h̄z
vtrāq̄z q̄ritatē et c. dō. q̄ sūma equalitas
nō est in q̄ritate cōtinua nec discretā. q̄ ibi
vnum nō equat plūbus: sed hic ē p̄fectissima
equalitas. iō solū sūm q̄ritatē virtutis attēdi-
tur. Ad illud q̄ obr̄. de bonitate. q̄ diffu-
siuuz et c. dō. q̄ emanatio p̄sone non attēdit̄
sūm rōem bonitatis essētiē sed magis secū-
ditatē p̄sone vel in p̄sona. et iō nō sequit̄ q̄ si
spūs. s. non p̄ducit. q̄ p̄ hoc h̄eat min⁹ de
bonitate. Et nōrādū q̄ duplex est diffusio
s. intra vel extra. diffusio intra est q̄n p̄sona
p̄cedit a p̄sona in vnitatē nē. et hec nō est
p̄p̄e diffusio. et b̄ nō p̄sequit̄ bonū q̄ bonū
s̄ bonū in ypostasi. q̄ aliā p̄ducere nata est.
Et iō sūm hanc diffusionē nō dī vna p̄sona
altera melior. Et alia diffusio extra q̄ attē-
ditur in p̄ductione effectus. et sūm hanc rō-
nem attenditur diffusio p̄p̄e et rō boni. et q̄
in hac vna p̄sona alterā non excedit. q̄ in
diuisa sunt opa trinitatis. iō hac non ē vna
melior alia.

Etio q̄rit̄ vtr̄ in diuinis sit equali-
tas cū p̄uersione. Et q̄ nō v̄t b̄ mō

Criso. sup. j. Heb. i. Qui cū sit splē-
dor et c. filius est equalis patri. non p̄ filio.
Itē Dylarius. imago si p̄fecte implet illud cu-

ius ē. ipsa coequal ei. nō illud sue imagini.

Itē Aug. in p̄mo lib. de doc. xpiana. In
patre vnitas in filio eq̄litas. q̄ v̄t q̄ p̄ non
sit equalis filio vt fili⁹ patri. Itē Bio. In
cālibus et cāris nō recipim⁹ reciprocationē
s̄ p̄ est principium filij. q̄ et c. Contra. oē
relatiuuz eq̄pantie denotat extrema s̄z mo-
dum p̄silem. sed eq̄litas est relatio equipan-
tie. q̄ filio reciprocatio. Item vnum in q̄z
ritate facit equalitatē: s̄z sicut filius ē vnum
cū patre. ita p̄ vnū cū filio. q̄z ad s̄baz et q̄z
ritatē. q̄ sic filius ē equalis patri. ita p̄ filio
ergo. est ibi reciprocatio. Itē equalitas
mutua et reciprocata maior ē q̄z nō recipro-
cata. q̄ si in diuinis ē sūma equalitas p̄z et c.
Itē oē q̄z cū p̄patū q̄zto aut ē mai⁹ aut min⁹
aut equalis: s̄z p̄ est q̄zto virtute et s̄z filius.
aut q̄ p̄ est maior virtute filio. aut minor. aut
equalis: sed nō maior aut minor. q̄ equalis.

Itē. dō. q̄ equalitas est ibi nō tū q̄ diui-
na s̄z etiā q̄ equalitas de sui rōne dicit reci-
procationē in q̄zrum equalitas. et s̄z hoc cre-
dendū q̄d pater ē equalis filio et fili⁹ patri.
Et ad intelligentiā ōboz norandū. q̄ du-
pliciter est loq̄ de equalitate: aut put dicit re-
spectum eq̄pantie: aut put vltra respectum
p̄cernit actū coequationis. In q̄zrum dicit re-
spectum eq̄pantie. sicut ostendūt rōes. nec ē
q̄ sit ibi reciprocatio: s̄z in q̄zrum vlti⁹ con-
cernit actū coequationis sic dicit rōes imitatiois
et sic nō puenit patri respectu filij q̄ impo-
tat auctoritatem in p̄e. vñ nō dī pater coe-
quari filio. q̄ filius nō imitat nec p̄fecte nec
imp̄fecte. Et ē simile. si dicat hoc cū illo. po-
test enim dupliciter intelligi: aut prout dicit
duorum p̄iunctiones. et sic de necessitate at-
tenditur secundum conuersionem. si enī iste
vadit cū illo. necesse est etiam q̄ verum sit
econuerso. Alio modo hoc cū illo dicit asso-
ciationem et ita quādā subauctoritatem. in
associatione. et sic dicitur q̄ miles associat re-
gem non econuerso. Similiter intelligendū
est in equalitate. Et ex his patent auctori-
tates sanctorum quia locuntur de equalita-
te. secundo modo. p̄ter illam Bio. ad quā
Rn. q̄ non habet locum in proposito: quia
Dionysius loquitur p̄p̄e de cā. s̄z q̄ cā dicit̄
tur illō cuius esse sequitur aliud. et ita differt
p̄ essētiā ab effectu. et hoc modo cā nō ca-
dit in deo respectu p̄sone.

Quarto querit vtrū in diuinis sit eque
litas cū circūceſſione. Et q̄ sic oñ
dicitur p̄mo auctoritate dñi. Jo. xiiij.
Ego in p̄re z p̄r in me est. Itē Aug. de si
de ad petrū pp̄ vnitatem nature totus pater
est in filio z sp̄s. s. Item hoc ip̄s ostenditur
rōne: q̄ in quocūq̄ est. s. bā vel eētia pater
est p̄r. sed s. bā p̄r est in filio. s. p̄r est in filio
eadem rōne est filius in p̄re. Itē omne co
gnitū ē i cognoscere l̄p virtutē l̄p silitudinē
s. p̄r cognoscit filiu q̄sum ad p̄positū s. p̄
p̄teritatem. s. filius est in p̄re. Aut s. q̄sum ad
veritatem aut q̄sum ad silitudinē veritatis
nō q̄sum ad silitudinē. q̄ tūc esset filius i
patre sicut creatura. s. q̄sum ad veritatē. ea
dem rōne z pater in filio. s. est circūceſſio.
ibi. Itē omne q̄ est p̄paratū ad alterum.
aut est in illo aut extra illū. Si s. filius p̄pa
ratur ad patre. aut est in illo aut extra. si in
eo. eadē rōne z pater in eo. si extra eū. s. illa
quoz vnū est extra aliez differūt per s. bā
ergo p̄r z filius s. bāter differunt. Itē ma
ior est p̄ueniētia in diuinis q̄ sit generis ad
sp̄s. vel totius ad p̄es. sed pp̄ p̄ueniētiā
generis ad sp̄s. genus est i speciebus z econ
uerso. z s. bā totum in partibus z econuerso. s.
multo fortius in diuinis p̄r est in filio z econ
uerso. Cōtra. Si p̄r est in filio. z econuerso
ergo p̄r est in patre. sicut cui sequit in p̄dic
cānto. q̄ quicq̄ p̄dicat in plus s. eā de ali
quo. p̄dicat de oī eo q̄ ē sub eo. s. s. bā. si ali
quid est in aliquo necesse est q̄ in eodē sit oē
q̄ est in eo. s. si filius est i p̄re. oē q̄ est i filio
est in patre. sed p̄r est in filio. s. pater est i pa
tre. Itē quicūq̄ duo simplicia eiuſdeſ ge
neris siml sunt. ita q̄ vnum est i altero nō
distingunt ab inuicem. sicut p̄nctus ē in pū
cto. Si ergo pater z filius sunt oīo simplices
si pater est in filio z filius in patre non v̄r q̄
distinguntur. Item si due essentie diuine
essēt. impossibile esset q̄ vna esset in alia q̄
vna non posset illabi alij. qm̄ vtraq̄ esset
eque spiritalis. z summe spiritalis. ergo si
due sunt persone eque z summe spiritalis.
impossibile est q̄ vna sit in altera z per illud
videtur q̄ deus non potest esse increatura
quin ei illabatur. Si ergo persona est in per
sona. videtur omnino ei illabi. Item que
ro quid significet hoc q̄ est eē in patre. xtrū
dicatur s. bā aut s. bā relationē. Si s. bā re

lationem. hoc est contra Aug. qui dicit i l̄ra
q̄ propter vnitatem nature totus pater est
in filio z sp̄itu. s. Si s. bā s. bā sed q̄ s. bā s. bā
dñr p̄ueniant tribus. ergo hoc q̄ est esse in
patre conuenit filio z sp̄itui s. bā. z patri. er
go pater est in patre. q̄ non p̄ceditur. Itē
cum dicitur pater est in filio z filius i patre.
Aut importatur eadem habitudo aut alte
ra si eadem cū filius sit in patre vt in p̄inci
pio. tunc similiter pater erit i filio vt in p̄in
cipio. q̄ similiter est absurdum. Si non im
portatur eadem habitudo. ergo sicut nō est
circūceſſio cum dicitur genus in specie z
species in genere. similiter nec in proposito.
esset circūceſſio. Itē filius est de patre
z apud patre z non conuertitur. ergo pari
ratione videtur q̄ non conuertitur. q̄ si pa
ter ē in filio q̄ filius sit in patre. Itē noues
sunt modi essendi. increaturis. Primo mo
do sicut pars in toto. Secōdo modo sicut totū
in partibus. Tertio modo sicut species i ge
nere. Quarto modo sicut genus i speciebus
Quinto sicut forma in m̄. Sexto sicut rec
tum siue motum in regente. Septimo sicut
res in suo fine. Octauo sicut p̄tentū in contri
nere. z nonū addit Boetius q̄ sicut accēs in
subiecto. querit quo istoz modoz sit pater
in filio. z econuerso. z cū nullū hoz sit dare
v̄r q̄ nullomō sit. R. d. q̄ sicut auctorita
tes probant z rōnes. i diuinis est summa z per
fecta circūceſſio. z hec vocatur circūceſ
sio qua d̄r q̄ vnū est i alio z econuerso. Et h̄
pp̄ue z perfecte in solo deo ē. q̄ circūceſ
sio i eēdo ponit distinctōez simul z vnitatez
z qm̄ in solo deo est summa vnitas cū distine
tōe. ita q̄ distinctio est incōfusa. z vnitas in
distincta. Hinc ē q̄ in solo deo est circūceſ
sio p̄fecta. z patet rō huius q̄ rō circūceſ
siois. est p̄fecta vnitas eētie cū distinctōe p
sonaz. Et qm̄ hoc est. pp̄rium solius dei. iō
z circūceſsio tal. s. bā q̄ dicit B. ylar. z ma
gister adducit in l̄ra. Ad illud s. q̄ obijci
q̄ p̄r in filio z filius in patre. s. pater i se. dñr
quidā q̄ argumentum nō valet q̄ mutatur
habitudo eius q̄ est in. q̄ in vna dicit bitu
dinē p̄ncipiari ad p̄ncipium. in alia dicit
habitudine p̄ncipij ad p̄ncipiatū. Ta
men illud non oportet dicere q̄ sicut iā pa
tebit. in non dicit diuersam habitudinem.
nec tamen sequitur. imo est accēs ibi. eo. q̄

notat distinctiōem. sicut accōs est hic. petrus est filius paulo. et paulus petro. et petrus ē si miles petro. accōs ē. ita et in pposito intelligēdam. Ad illud qd obijcit. qd simplicia simul existētia p̄fundunt in vnu. dō. qd illud verum est qn simplicia hēnt distingui penes illud in quo sunt sicut p̄ctus et vnitas ab eo i quo est. sed qn seip̄s distingunt. et in seip̄s substantificant. tunc q̄uis sint simul nō confundunt et tales sūt p̄postes diuine. Et hi⁹ sile q̄uis nō possit p̄fecte in creatura iueniri. tñ Diony. ponit exemplū in lūib⁹ q̄ multa sunt in eodē aere incōfusa. et hi⁹ signū est qd qn lūare auferit secus trahit lūmē suū nihil de alijs puellōs. et rō hi⁹ est qd lumina in aere nō distingunt penes id i quo. Ad illud. qd obijcit. qd eēntia nō est in essentia nisi per illapsum. et c. dō. qd nō est sile qd vbi ē essentia p̄ diuersitas. si vna est i altera. oportet qd vna sit aliquo mō mālīs alteri. sed qn p̄fōne differunt salua eēntie vnitate vna est in alia. qd eēntia vnus est essentia alteri⁹ et ita sicut idēz nō illabif sibi. ita nullus potest esse ibi illapsum. Ad illud. qd querit qd significet hoc qd est eē in patre. dō. qd sicut sci i nuū sicut equale dicit respectū sū vnitatez q̄ritatis et sile s̄z vnitatez q̄ritatis. sile hoc qd est eē in patre sū vnitatez sbe. Et sicut egle simul importat s̄bam cū relatōe sicut patebit. et hoc qd est in. et sicut qd ē equal patri. aratur ad standū pro alijs p̄fōnō ita et in pposito intelligendū. Ad illud. qd q̄rit vtrū iportet eadē h̄tudo. dō. sine p̄iudicio qd sic. q̄ritum est de rōne nōis. sicut enim cū d̄r pat̄ est s̄s filio. et cōuerso. non iportatur alia et alia h̄tudo. ita nec qd est in. qd iportat relatōis idēp̄ritatis sine p̄balitaz. vñ si dicat p̄r est s̄s filio et cōuerso. non d̄r alia h̄tudo sic in pposito. qd significat s̄ qd est esse in p̄r idē qd eē patre p̄balem. et vniformit accipit p̄bālīs cū d̄r de patre et filio. Et hoc p̄z qd si nō d̄r p̄llem h̄bitudinē nō eēt circūinsecō. sicut nec est qn d̄r creatura eē in deo. et de⁹ eē creatura. qd alia iportat h̄bitudo i vtraz. Ad illud. qd querit. de hoc qd est apud et c. dō. qd quedā p̄pōes iportant h̄bitudinē repugnātie vt p̄ra. quedam di. stantie. vt hoc qd est ad. et p̄pter. quedam cause. vt de. et ex. quedā cōueniētie. vt in. et cum. p̄ime et sbe nullomodo recipiunt. sed

tertie et quarte sic. et tertie nō p̄uerim. sed q̄r te p̄uerim. qd cōueniētia est relatō equiparantie. Ad vltimū solvendū qd ille est singularis modus essendi in qui non continetur inter illos. nec potest reperari propue in creaturis.

In parte ista sunt dubitatioes circa istam. et p̄mo dubitat de situ huius partis. Cū enī vnitas in s̄ba faciat idēp̄ritatem. et vnitas in q̄ritate equalitatē vnitas in qualitate silitudinē. pari rōe v̄r qd deberet dēterminare de idēp̄ritate et silitudine. qd si de his nō dēterminat. v̄r qd nec de equalitate deberet facere sp̄alem tractatum. R. dō. qd ostēsa p̄fecta equalitate. oñditur qd oimoda sit in natura idēp̄ritas. et silitudo. et iō dēterminata eq̄litate. nō ē opōrtunū de alijs dēterminare. sed magis de eq̄litate dēterminat p̄pter hereses extirpandas arrianorū maxime qui posuerūt inequalitatem in diuinis. et iō difficilior et vtilior circa hoc versatur disputatō. Itē dubitatur de hoc qd dicit. qd eq̄litas p̄sistit in eternitate Et enī male p̄cedere qd ipse diuidit coeternitatez p̄ra equalitatē. s̄ si ab ea distinguit q̄ritū ad eternitatē nō attendit eq̄litas. dō. qd equalitas p̄fecta in his tribus p̄sistit et magis cū diuidit equalitatem p̄ra eternitatem q̄ritum ad alia duo mēbra. s̄ magnitudinē et potentia. Item querit de hoc qd dicit. nō alio deus alio magnus et c. qd v̄r pari rōne cum alio sit deus alio pater sit. qd alio sit deus. alio magnus. Si dicas qd quantitas transit in s̄bam. relatō non. obijcit. qd illō non soluit Aug. enim loquitur de formali p̄dicatōe. et constat qd formaliter loquēdo ita ē ista falsa. de⁹ est magn⁹ deitate. vel de⁹ magnitudine. sicut et pater magnitudine. R. dō. qd q̄ritū sū rōnem loquendi vel intelligendi a p̄re nostra magnitudo in diuinis dicitur per modū q̄ritatis. et deitas per modum sbe. rāmon a parte rei nulla omnino est differentia. nihil enim de magnitudine dicitur. qd non dicatur de substantia In relatione autē paternitatis non est ita. aliquid enī predicatur de paternitate qd non potest dici de essentia sicut distinguē et distingui. Itē queritur de hoc qd dicit. In generatione generationum anni tui. videt enim male d̄re

q: in eternitate nulla cadit variatio. ergo cum annuo variationem habeat non debet transferri ibi. Item nulla eternitate est omni-
moda simplicitas et impartibilitas. quod non deberet pluraliter dici annos. R. d. q. iuxta modum nostre infirmitatis et intelligimus diuina eternitatem et nominamus. quoniam enim annuus dicitur completus tempore reuolutionem secundum decursum solis in zodiaco. et regressum ad idem punctum. et diuina eternitas est perfecta. et duratio-
nes ceteras circūplectens. ideo ad ipsas translatum scriptura nomen anni. Rursus quod interminata et a parte ante et a parte post. ideo non annum dicit quasi terminum habeat nec gene-
rationem singulariter sed pluraliter annos et gene-
rationes filii. R. d. quod perfectionis et interminatio transferretur non ratione variationis. Item
queritur de hoc quod dicitur quod in generatione sanctorum sunt anni dei eternitas. unde enim falsum quod duratio sanctorum est finita a parte ante. sed eternitas dei est infinita a parte ante et post. sed sancti non sunt in illa. Item quo modo effendi. in est generatio sanctorum in illa. Sicut mensura non quod dei eternitas solius dei est mensura. Sed sicut ea in effectu. hoc modo est in ceteris creaturis.
R. d. q. illud verbum non est dictum per comparationem neque per equalitatem. sed per comparationem tantam et proportionem quod enim generatio sanctorum a parte post durat in infinitum et durat etiam sine
variatione. id est illam summam eternitatem in eternum non comparatur et ei expresse proportionatur. et id
exponit illud psalmi. Beati. Aug. in generatione generationum. anni tui. siue in generatione interminata quod generatio sancti siue sancti sunt illa generatio. et
quod perpetuum durat et quod ex multis generationibus sunt collecti. Item queritur de hoc quod dicitur.
Quod pater est in filio. et filius in patre quod si quis
quid est in deo deus est per simpliciter et simpliciter
et quicquid est in filio est filius sed si pater est in filio.
pater est filius. R. d. q. non est simile quod cum
dicitur aliquid esse in deo. hoc propositio in.
aut dicit distinctionem essentialium. et sic non quic
quid est in deo est deus. quod nos in deo unum
mouemur et sumus. Aut nullam dicit distinc-
tionem nisi secundum modum intelligendi. et hec
ponit omnimodam identitatem. et ideo sequitur
quod sit deus quod est in deo. sed cum dicitur
persona hec propositio in dicit distinctionem per-
sonalem. et una persona de alia non predicatur. et
ideo per quod non est simile. Item queritur de hoc quod

dicit Hilarius. nec exemplum rebus diuina pro-
portio humana persistat. unde enim falsum quod ymago
est expressa similitudo. et vestigium est in omni creatu-
ra. sed unde quod exemplum sit in omnibus. R. d. q.
est exemplum exprimens perfecte et consilium omnino. et
tale nullum est in creaturis. quod ymago et cetera
creature plus habent dissimilitudinis. et est exem-
plum aliquo modo manuducens. et sic multa sunt.
et ex multis colligitur unum nec tamen omnino perfec-
tum. Item queritur de hoc quod dicitur. Quod
intelligibile est homini. possibile est deo. unde fal-
sum. quod anima nostra quodammodo est omnia. et
intellectus noster non totum intelligit quoniam plura
possit intelligere. R. d. q. est loqui de intel-
lectu comprehendere. et sic non est verum quod omnia
intelligere possit quod nec deus nec aliquid dei
est comprehensibile nobis quod omnia infinita
Et est loqui de intellectu apprehendere et hoc du-
pliciter. aut in ratione possibilis et suscipientis.
et sic utique omne quod potest fieri. potest intelligere.
quod possibile est ad intelligendum. aut in ratione
agentis. et quod non habet lumen tante potestatis quod
possit super omnia. scilicet presentia et futura. quod multa
sunt contra eius iudicium. sic non est omnino. Item
queritur de hoc quod dicit Hilarius. Pater si pater
se. neuter perfectus. unde enim non sequi hoc. quod
homo perfectus generat filium perfectum. et tamen non
dat ei nisi partem. R. d. q. est perfectio. sim-
pliciter et in genere. perfectio in genere bene comparatur
secum datione et receptione partis. quod in
dare supplet. per restaurationem. In accipiente
per augmentum. et additorem. Sed perfectio
simpliciter non comparatur secum nec restaurationem
nec additionem. et quoniam in deo est perfectio sim-
pliciter. id est si daret partem in dare remaneret
defectus. scilicet et in accipiente. et id non est simile de
homine. Item queritur de hoc quod dicit. Non
per duplicem puenientium generum. et cetera. Aut enim
tangit modos essendi. aut generandi. non es-
sendi. quia multo plures sunt quam isti. nec ge-
nerandi. et ita utroque modo est insufficiens.
R. Aliqui dicunt quod Hilarius assi-
gnat hic modos generationis qui sunt in ef-
fatu ut excludat eos a filio. sed non assi-
gnant nisi duos modos quia non loquitur
nisi de generatione viuam. Aliens autem ge-
nerale diuiditur in uegetabile. et sensibile. et
secundum hoc illud duplex genus duplex est modus
generandi quem tangit Hilarius. natus a filia ge-
nerantur ex coniunctione maris et femine. et plures

re per insertū. primū tangit cū dicit. non per
 duplicem puenientū genex. qz masculus et
 femina. et sunt duplicis generis q̄sum ad se
 rum. et tñ puenientes sunt q̄sum ad formā et
 nām. Scdm modū tangit cū dicit. Nec p in
 sitia capacioris sbe. sicut surculus inseritur
 arbori. Sed per nē unicam similitudinē i fili
 tudinem oio in natura indifferentē. Aliē
 pōt dici qz Hyllarius nō loquitur hic de mo
 dis generādi. sed loquitur quō pater sit i filio.
 et excludit modū essendi in quo creatura dī
 esse increatura s; modū vitāi. ad quē mo
 dum pcurrit duplex p̄ditio creaturaz. P̄i
 ma creaturaz quo ad nāz diuersitas. Scda
 est p̄tinentis capacitas. et has excludit ab il
 lo mō existendi q̄ est in diuino p illa duo q̄
 dicit. qz filius est in p̄re. Non p p̄iunctionem
 duoz generū. neqz per insertuam capacitatē
 sbe nām. Et hoc p̄per lram Hyllarij qz
 immedie subiungit i originali. et magis cōmit
 tit. qz inqz Hyllarius. p corporale necessita
 tem exteriora fieri his quibz p̄tinent inte
 riora nō possunt. et vult qz illud est impossibi
 le in creaturis corporalibz qz mutuo sint in
 seipsis sicut p̄r est in filio. qz ppter co:po
 ralement necessitatē et perfectiōem interiora non
 possunt fieri exteriora his quibus p̄tinent.
 vt si aqua est intus in uase dūz est intus non
 potest fieri extra et ira non cōtinetur vas. vt
 vas sit in aqua. Itē querit quid ē hoc qz
 dicit. dum nām dei nō degenerat natiuitas.
 qz nō tñ in deo. sed etiā i creaturis pluribz
 nō degnāt. R. d. qz degnāre est extra ge
 nus generātis exire. Exire aut extra genus
 generātis. hoc est. Aut q̄tū ad formāz cōez
 et nām. et sic est degnō in equocis. sicut equ⁹
 ex asina gnāt burdonē. et asinus ex equa mu
 lum. vñ mulus degnāt. Alio modo dege
 nerare est p̄prietates gnantis relinquere re
 tentia nā. sicut filius qui generat ex p̄re no
 bili et pulcro. est rusticanus et turpis. Ter
 tio est degenerare. i. nāz generātis relinque
 re non per dissimilitudinem sed per diuersi
 tatem. et hoc modo omnis natiuitas creata
 degenerat. qz in oī creato. generans est ali
 ud a generato. et sola diuina gnō est que nō
 degenerat. quia nihil nascitur nouum. nihil
 additur alienum. et ideo generans a gnato i
 substantia non separatur. et ideo illa gnō so
 la est nobilissima.

Ed iam nūc ad p̄positum redeam⁹
 Supra ostendit magis diuinas p̄so
 nas equales. q̄sum ad magnitudi
 nem potēte per hoc qz vna cēntia est in sin
 gulas tota. hic ostendit qz est summa in eis eq
 litas. et hoc facit excludendo ab eis oēs rōez
 inequalitatis et diuidit hec pars in tres p̄tes
 In p̄ma ostendit. qz nō cadit ibi rō totius inte
 gri. In sa vero ostendit qz ibi nō cadit rō totius
 et partis ibi. Nec est aliqua triuz p̄sonaruz.

Itē. ij. pars in qua ostendit qz in diuinis nō
 cadit rō vls siue generis et sp̄ei hz duas par
 tes. In p̄ma ostendit qz non ē in diuinis acci
 pere genus nec sp̄em nec indiuiduū. In sa
 vero p̄tra hoc opponit auctoritate Dam.
 ibi. His at vident aduersari quedā. P̄ria
 hz duas. p̄mo ostendit qz non est ibi rō gene
 ris vel sp̄ei vel indiuidui. Scdo qz nō est ibi
 ratio mālis p̄ncipij. ibi. Morandū etiā qz es
 sentia diuina nō est mā. Silt pars i qua obi
 cit p̄tra hoc hz duas. In p̄ma ostendit qz cadit
 ibi rō vls et indiuidui auerare Dam. In sa
 soluit. primū facit ibi. His aduersari. et c. fm
 ibi. Nec aut que hic dñr liz inferioribz et c.

Sciendū ē igit tantā equalitatē ēē. Nec
 est tertia particula. in qua ostendit qz in diuinis
 nō cadit rō numeri. et hec pars hz tres p̄tes
 In p̄ma ostendit qz in diuis p̄sonis tanta est
 magnitudo in vna p̄sona q̄tra in tribus. In
 sa ostendit qz deus non pōt dici triplex. siue
 multiplex ibi. P̄ropterea cū deus dicatur
 trinus. In tertia ostendit dñam inter plura
 litatē que est in trinitate. et pluralitatē que ē
 in creaturis corporalibz vltimo. c. In rebz
 corporeis nō tñ et c. Et notandū qz tota sū
 ma et fundamentū totius distinctiōis in hoc
 verbo consistit. qz diuina cēntia est magnitu
 do vna non multiplicata. et tota non diuisa
 est in qualibet p̄sonarum. iō necesse est qz p̄
 sone sint oio equales in magnitudine. nec po
 test ibi cadere ratio totius vls. qz illud mul
 tiplicatur in partibus. nec totius integri qz
 illud diuiditur in partes nec est totum in qz
 libet parte. et ira nec ratio material' p̄ncipij
 nec ratio numeri.

Et intelligentiā huius partis q̄tuor
 querunt. P̄mo q̄rit vtrū in di
 uis sit ponē totū integrale. Scdo
 vtrū sit ibi ponere totū vniuersale. Tero
 vtrū in diuinis p̄sonis sit p̄ncipij māle.

Quarto vtz i diuis sit dñs fm numerū.
Ireca pñm qz sit ibi ponere totalita-
te integritatis vt p Aug. pmo z hf
in littera. tota trinitas ē in singulis p
sonis. g aut ē ibi implicatio falsi. aut ē ibi to-
talitas: s nō est implicatio falsi. g ē ibi tota-
litas. Itē hoc ipm ondit rōne. Quia vbi
qñtas ibi totalitas z integritas: sed in diui-
nis ē qñtas vtutis. g saltem fm illam z inte-
gritas. Itē vbi pluralitas ibi integritas qz
ois pluralitas pstat ex vnitate: sed in deo
ē pluralitas qz trinitas: g in deo est integri-
tas. Si dicas qz illa pluralitas nō integrat:
qz nihil plus est in trib⁹ qñ in vno. ergo si tā-
tum est in tribus qñtus ē in vno. ergo tantus
credit. z eq̄ plene credit: qz credit vnum so-
lum ē suppositū. sicut qz credit ē tres perso-
nas: sed hoc ē falsus. g zc. Item si aliqd ē
equale alicui eodē addito adhuc erit equa-
le. g si aliqd est totum ad aliqd eodē addito
adhuc erit totū. sed tres ē totum ad vnus. g
tres persone ad vnā personam. Itē omē
qz pñcat de aliquibus simul z de nullo p se ē
totum integz ad illa. istud pstat z nō habz
instantia: sed trinitas pñcat de trib⁹ psonis
simul z de nulla p se. g zc. Item oē qz re-
mouetur ab aliquo differt ab illo gener vlti-
spe vel numero: vel est totū ad illud. s tri-
nitas remouetur a patre. qz pñ nō ē trinitas
nec differt genere: vel specie vel numero. er-
go zc. Contra. Amb. in li. de tri. In diui-
nis nullā ponim⁹ totalitatē: qz nō ē ibi qñti-
tas nec numerus. Itē rōe vñ. qz oē totus
integz ē ppositū ex pñbus sed deus ē sūme
simpler. ergo in deo nulla ē totalitas nec in-
tegritas. Itē ois pars sub rōe pñs hz ē
imperfectum respectu totius: qz ex aliquibus
ois pñctis nō resultat tertiu. ergo cū in di-
uinis nihil imperfectionis sit ponendū non est
ibi ps. ergo a relatiuis nec totum. Itē oē
totum ē mai⁹ sua pñ: s vbi infinitas ibi non
ē magis z min⁹. g nec totalitas: sed in diuinis
ē infinitas. g zc. Item oē totū est resolu-
bile: vel fm rem vel fm intellectu. z oē reso-
lubile ē corruptibile. g cū in deo nihil sit cor-
ruptibile. nō erit resoluibile. z ita nec totus.
Itē. totum siue totalitas. Vno mō dicif
absolute. z sic totū idem ē qz pñctum. Alio
mō dñ totum p pñationē ad pñes. z sic dicif
totum qz hz pñes z pñes. Primo mō bñ ē po-

nere totalitatē in deo. sō nō. nec etiā pñali-
tatem. totalitatē nō. qz aufert simplicitatem
pñalitātē nō. qz tollit pñctionē. Neutrū qz
vtrūqz tollit eq̄liratē sūmā. Ad illud g qz
obf. de Augu. qui dicit qz tota trinitas zc.
od. qd totum accipit p pñcto. Vel totū ibi
accipit pñatiue: qz pñat hoc qz ē ēē pñem
extra pñem. An tñ valer tota cēntia. qñtus
valer. nō hñs pñem extra z intra. Ad illud
qz sō obf. qz est ibi qñtas vtutis. od. qz qñti-
tas vtutis stat cū sūma simplicitate. iō abstra-
hit a totalitate z integritate. Ad illud qz
obf. qz vbi pluralitas ibi zc. od. qz pluralitas
in creaturis duo dicit. dicit enī aliquoz di-
stinctionē: z ex ipso vnus multitudinis cō-
stitutionē. Primo quidē reppit vñitatis qz
ibi ē distinctio de fm nō. qz vbi pñstitutio est
ibi pñstitutia minus hñt qñ totus qz pñstitu-
unt. z ita essentialiter differūt adinuicē. In
diuinis aut nō sic: qz cū parer hēat totā cēn-
tiam nō partē. nō pñt mñ⁹ habere. nec cēn-
tialiter differre. z iō. od. qz in diuinis recipi-
tur pluralitas rōe distinctionis. s qz plurali-
tas erat totū rōe pñstitutionis. z hec nō ē in
diuinis. iō nō sequit qz sit ibi totalitas. Est
tñ ibi vere vnitas z pluralitas. z tñ ē i vni-
tate qñtū i pluralitate: s nō tot mōis: z qz si
deus nō tñ est respectu cēntie vel magnitu-
dinis s etiā mōi essendi. pz qz obf. qz nō tñ
credit qui credit vnā personā. qñtum qui
credit plures. Ex hoc patēt sequentia. quia
vnū est pars trium fm qz dicit vnū vnitatē.
z tria trinitatē: s cū adderet hoc nomē pñ-
na distrabif z nō manet illa rō vnitatis. iō
nec rō pñalitatis. Ad illud qz obf. qz pñdi-
catur simul z remouet. od. qz hoc nō solum
pñenit totalitati respectu pñis: s etiā plurali-
tati respectu vnitatis. qz qñtis nō teneat rō-
nem pñis pp diminutionē z ipñctionē tenz
tñ rōnem vnitatis pp principium z distinctio-
nem. vñ qz totum remoueat a pñibus z non
differat. hoc nō ē rōe pñstitutionis pñcipalr.
sed rōe distinctionis. Et qñtus in diuina
pluralitate qñtis nō sit vnus maioris pñsti-
tutio. qz tñ est ibi distinctio ideo sic remoue-
tur z sic predicatur sicut totū in creaturis.
E cūdo qñtis vñ in diuinis sit pone-
nere totū vñ. Et qz sic vñ p Ba-
ma. qz dicit. qz in diuinis cōe ē vt sba
pñticulare vt accñs. g si est ibi cōe. z pñcula-

re. \bar{g} vlt q: piculari nō. Rer aliud cōe vni-
uersale. Itē hoc ipm vī p diffinitionem
vlti picularis. Alē enī ē q: p dīcat de plī
bus. picularē de vno solo: sed hāc rōe est
inuenire in diuino. \bar{g} zē. Itē oē q: est in
pl^o zē vniocū est vlt ad illa respectu quoz
est in plus: s; cētia siue sba ē in plus qz plō
na. z in plus vniocū q: dīcat vna nām rep-
tam in illis sūm idēpīatē. \bar{g} zē. Itē in diui-
nis ē cōicabile z icōicabile. aut ergo eodem.
aut alio. z alio. nō eodē: q: illud ē nō intelli-
gibile q: ex eodē vīat cōitas z pīetās. cō-
uenientia z dīa formaliter. ergo alio. z alio
 \bar{g} si alio ē cōicabile alio incōicabile. ergo cū
cōicabile sit rōe eius quo ē. incōicabile rōne
eius q: est. ergo quo ē z q: ē i diuinis sūt per
dīam: s; vbi hēc sūt p dīam. ibi ē vlt z pti-
culare. \bar{g} zē. Itē qzto aliqd simplici^o tāro
vlti: sed dīa cētia ē simplici^o sūma. ergo
ibi maxie est rō vlti. Contra. Hoc. dīc
q: nec est vlt nec picularē. Itē hoc ipfuz
vī rōe. q: vltiūqz ē vlt ibi est vna forma mlti-
plicabilis vel multiplicata. in cui^o rei signū
oē q: significat. qm vniuersaliter pōt addi oī
vlti. sed in deo nō est vna forma vel nā mul-
tiplicabilis nec multiplicata. nec scipī signū
vlti vt dīcat oīs deus. \bar{g} zē. Itē vbi ē pti-
culare. ibi est forma vel nā. vt hic. z nūc: sed
diuina nā siue in se siue in ipostasib^o non est
hic z nūc. sed semp z vbiqz. ergo nec in se nec
in ipostasib^o ē ibi picularē. Itē vbi ē pti-
culare z vlt. vlt est simplici^o piculari. ergo
cū in deo nō sit simplici^o: cētia qz psona. q:
in psona nullū est accēs nullum pncipiū pti-
tutū. ergo zē. Itē oīs nā in qua est vlt
z picularē ē in genere determinat. z omnis
talīs est limitata. ergo cū dīa nā sit infinita.
p zē. Rñ ad p dīctoꝝ intelligentiā ē no-
tandū q: cū fides vā ponat trinitatē z vnita-
tem in diuinis. necessario ponit puenientiā
z distinctionē. z q: puenientiā nō ē nisi incōi-
cabili a plibus. z cōi. dīstinctio aut nō ē nisi i
pō z icōicabili. necessario in diuinis ponit
rō cōis z ppi. cōicabilis z incōicabilis: Sed
cū in deo z creaturis sit dīstinctio supposito-
rū alit ē in deo qz in creaturis. dīstinctio enī
suppōꝝ maior ē qz dīstinctio accētalīs. Vñ
qzuo innotescat p accidētia. tñ nō sit p accē-
tia. Accētib^o enī circūscriptis adhuc ē intē-
ligere supposita differre. z cū nō fiat p accē-

tia psequē. opz q: fiat ab origie: vel ab ori-
ginali pncipio. ab origine ē qñ vñū differt
ab altero solū q: emanat ab eo. Idem enim
a se emanare nō pōt. talis dīstinctio supposi-
toꝝ ē in deo: sed hoc nō pōt esse in creatura
s. dīstinctio solū p origine. nam nulla creatu-
ra pōt alteri totam suā cētiā dare. Si ergo
dat prem. \bar{g} necesse ē q: alia dīa sit ibi quaz
originis. z iō est dīa alia absq: originali pnci-
pio. hēc aut nō est forma i se: q: dīcat qd cō-
municabile. nec nā in se: q: dīcat qd indistin-
ctum. ergo hoc facit forma vt adueniēs mē.
q: enim adueniēs mē accipit prem nō totaz
mām hinc ē q: ipsam dīstinguit z ipsam dīsti-
guendo. trahit in prem z limitat z sit hic. z
nūc. z vñū numero z picularē. Vñ igitur
in diuinis nō est additio ad mām. nec tractō
in prem. iō nec cadit in diuinis vlti nec pti-
culare. sicut oñdunt rōes ad hoc inducte i op-
ponēdo. Ad illud \bar{g} q: primo obr. d. Da
masceno. dō. q: ip: opūe dī picularē p icōi-
cabili. Ad illud q: obr. q: vlt ē q: p dīcat
de plibus. dō. q: ista est rō cōicabilis. vlti at
nō ē nisi sūm q: realiter intelligitur multipli-
cari in illis. Silt solvenduz ē de particulari.

Ad illud q: obr. q: in plus z vniocū. dō.
q: vlt est in plus ita q: simplici^o. z sit i mi-
nus p additionē ad illud. non aut sic in deo.

Ad illud q: qritur vtz eodē sit cōicabile
z incōicabile. dō. q: alio z alio. q: sicut dīcat
Aug. alio ē deus z alio pī. S; nō alio z alio
sūm rē: sed sūm rōem. quia deitate ē deus. pa-
ternitate pī. z paternitas non ē aliud re ab
essentia qm pīritas est cētia. ē tñ aliud rōe
z q: abls dīcat rōem: iō nō eodē ē deus quo
pī. Et si obijcias. Aut rōi illi Rer aliqd i re
aut nihil. dō. q: rō illa p pponem ad cētiā
non ē nisi modus. s; p pponem ad aliā perso-
nam est ref. z hoc p. qm hīc cētiāz ab alio
z non habere. nō dīcat rē aliā s; solū moduz
hīc aut ab alio z nō habere ab alio dīcat rea-
lem dīāz. q: nulla ref ē a se z ab alio. Ad
illud q: vltimo obr de simplici. dō. q: ē sim-
plex potētiāle ad additionē z tali mō vniuer-
sale est simplex. Alio mō simplex: q: pīuat
pōem z additionē. z hēc repugnātia. nō
pīonat vltati. z tali mō est diuina essentia
simplex. q: nullomō ē trahibilis i pte p addi-
tionē sicut trahitur vniuersale. z ideo non
est vniuersale.

Ertio qd sit in diuinis psonis sit ponere principiu male. Et qd sic on dif hoc modo. Qñcuqz aliqz vel aliquid est de aliquo ita qd ipm ē distinctum et illud de quo ē ē indistinctum ē de illo tam qd de māli pñcipio: sed psona filij est de sba pñio. et persona distinguit. sba dicit qd indistinctū. ergo ē sicut māle pñcipiu. Item si cut efficiēs et finis sūt cāe correlate. ita forma et mā. forma eni dñ respectu mē: sed in deo ē ponere cām formale. ipse enim ē forma vt dicit Boe. g in deo ē ponere mān. Item vt qd cā mālio magis ppetat dō qd aliquod genus cāp: qd materia in his inferiorib⁹ dat existentiam et pmanētā pp sui incorruptioez. Un fundamētū ē existentie create. si igit de us siue diuinum ēē hz existentia siue pmanētiam. p fundamētū incorruptibile. vt qd deo maxie ppetat rō mālio pñcipij. g et ē. Itē in rebus creatis finitas a forma venit: s; in nitas a mā: sed oē qd est in deo est infinitum. ergo cū deo maxie pueniat passio pñio pñcipiu māle maxie ppetit et ipsum. Item qñuis in deo sit sūma et oimoda simplicitas tñ nos ponim⁹ in deo quo est. et qd est vere: s; tri p indiam. ergo pari rōne vt qd in deo possit poni mā et forma. tñ p indiaz. Itē oia distinctio ē a forma. ergo circūscripta oī forma creata: mā non distinguit. ergo nō est aliud a deo. g est deus. qd oē quod ē et nō distinguit a deo est deus. Et ergo qd māle pñcipiu sit ipse deus. et ita ppetere diuinis psonis. Cōtra. Boe. i li. d tri. Forma sine mā nō pōt esse sūm. et loqz de deo. g i dō nō erit rō pñcipij mālio. Itē materia inter oia etiā ē imperfectissimā. An et Aug. dicit in lib. pñf. qd ppe nihil est. sed deus ē oio pñfctissimus. ergo oio nihil inuenit in eo imperfectiois. ergo nec qd ē mē. Itē materia ē pñcipium patiendi. Un pati ē a materia. oē igit in quo ē materia. ē natum pati et recipere: sed nihil tale ē ois. In hoc eni qd pati pōt deficit a posse. ergo in oipotente nullomō ē materiale pñcipiu. Itē si materia ē in deo: aut respectu sui: aut respectu alioz. Si respectu alioz. cū ergo materia sit ens in potētia ad alia. nec distinguit ab alijs rebus: s; per eas pñficiatur. tunc de⁹ recipet pñfctum a creatura: nec ab ea distinguit: qd absurdissimū est. Si autē ē materia i deo respectu sui aut pure ē materia. aut aliquid aliud. si pure materia. ergo nō est ens. et pñterea nihil ē materia sui ipsius. ergo opz qd ibi sit aliquid cum materia et si hoc. ergo deū esse ē compositum et mixtum. ergo nec de⁹ habet esse simplex. ac per hoc necesse pñmū. et ita non est deus. Itē. dō. qd in deo nullomō nec pñprie nec trāscriptiue recipitur materiale pñcipium. et rō hui⁹ est. qm materia dicit pñcipium passiuū. et ita incōpletum. Et qm a diuino esse. ois icōpletio et omnis passio penitus remota est. id nullomō genus materiæ alio pñcipij in deo esse ponitur. Ad illud ergo qd obī. qd persona est de sba. et ipsa est distincta et sba non. dō. qd hic est defectus qd tum ad vtramqz pñditionē. nā pñmo hec nō recipitur. qd psona sit de sba sicut vult Aug. qd non dicimus tres psonas ex eadem essētia. s; cōiter recipiatur: qd filius est de sba patris. vbi non materia: sed originis pñsubstantialitas designatur: sicut supra ostensum est di. v. Alia est conditio qd deficit. nā materia est indistincta et possibilis ad distinctionem per formam. sed sba vñ essentia nullomodo distinguitur nec per se nec p accidens. et ita p; qd non conuenit ei ratio materiæ. Ad illud qd obī. qd efficiens refertur ad finem et forma ad materiam. dō. qd nullius cause habitudo cadit in deo respectu sui sed respectu creaturarum. et aliarum causarum habitu: dñes in deo recipiuntur circūscripta dependentia. propter hoc quod sonant imperfectionem: sed materia sonat omnino imperfectionem. Et qd obī. qd forma dicitur ad materiam. dō. qd est forma constitutiva et exemplaris. et forma constitutiva dicitur ad materiam. et hec non cadit in deo: s; forma exemplaris sic. Et si dicatur qd deus est forma in se. hoc est dictum: quia est actus purus non dependens a possibili. Nec tamen est simile de correspondentia forme et materiæ et efficiētis et finis. Efficiens enim et finis possunt incidere in idē numero. sed forma et materia nunqz. forma vero constitutiva incidit cum efficiente et fine in idē specie. non numero. forma vero exemplaris in idē numero. Ad illud qd obī. qd materia est fundamētū exi

l ij

sentie. dō. q. modus illius fundamēti deo nō
p̄petit: q. fundamētum ē esse q. recipit aliū
de. s. a forma. deus autē a nullo recipit. iō non
cadit in eo mā. Ad illud q. obr. de infini-
tate. dō. q. est infinitas ex defectu p̄fectionis
et hec p̄petit mē: s. nō deo. et est infinitas ex
p̄uatiōe limitatōis et hec deo. et forme li-
berrime nō mē p̄petit. et ita p̄ illud. Ad il-
lud q. obr. q. mā et forma nō ponunt p̄ indif-
ferentiam. dō. q. ista duo. quo ē. et q. est. de
rōe sua nullā importāt imp̄fectionē: sed rōe
eius q. differūt. An sublatā eorū dīa māet
p̄pletio. et tūc i diuinis recipiūt: sed mā non
tūc q. differt a forma dicit incōpletionē: sed
etiā q. mā est. et iō nullomō ponit in deo.

Ad illud q. ultio obr. q. circūscripta omī
forma mā nō distinguit. dō. q. ista p̄pō. oīa
distinctio est a forma. nō h̄z v̄ritatem nisi itel-
ligat de distinctiōe p̄fecta. q. enī h̄z ē distin-
ctum h̄z ē p̄pletū. de distinctiōe autē q̄licūqz
falsum est. Adā enī differt a forma. et p̄stat
q. seipsa differt ab ea: sic pōt dici et in p̄posi-
to. q. mā differt a deo seipsa. tūc ex pte sua:
q. nō ē p̄fecta. nō cadit p̄fecta distinctio: sed
ex pte dei q. p̄fectissimus est. p̄fecta cadit di-
stinctio. Et enī distinguit a cāro. ens actu. ab
ente in potentia. et iste sunt prime differen-
tie et summe.)

Quarto et ultio q̄rit v̄r in diuinis sit
ponere dīam s̄m numez. Et q. sic
v̄r. Bama. in primo li. numero non
nā differūt ipostases et loq̄t de diuinis ipo-
stasibz. Itē oīa q. p̄tingit vere nūerari. ne-
cesse ē differre numero: sed ipostases de cō-
tingit numerari vt dicant due et tres. s. de
cadit in eis dīa s̄m numez. Itē oīa que
differunt re. Aut differūt genere. aut specie
aut nūero. aut nullomō. s. imp̄iū est dīe q.
ipostases nullomō differant. s. saltē numero
differunt. Itē vnitas s̄z numez nō respi-
cit vnitatē forme s̄z suppositi. q. p̄z. hoc enim
album et hic sedēs. demonstrato petro ē vnū
numero. s. ab oppositis diuersitas s̄m nūe-
rum nō respicit diuersitatē: ē nē: sed supposito
rū. sed i deo ē pluralitas suppositorū q̄zuo nō
sit diuersitas nāz. s. et ē. Item idē et diuer-
sum suffīcienter diuidūt ens. ergo oē q. ē ad
altez p̄parum. aut est idē specie. aut diuer-
sum: aut idē numero: aut diuersum. s. p̄ cō-
paratō filio: aut est idē numero: aut diuersus.

Si idē sed q̄nūqz aliqua sunt eadē numero
vnū vere p̄dicat de altero. ergo possū dicē
pater est filius q. ē s̄ fidem. Si diuersus nu-
mero. s. in diuinis cadit diuersitas s̄m nūe-
rum. S̄z s̄. Amb. sup̄ sam eplam ad Co-
rin. et maḡ recitat in littera. Ibi vere est
vnitas: vbi nulla diuersitas. ergo nō ē ibi di-
uersitas s̄m numez cū sit aliqua diuersitas
s̄. diuersitas s̄m numez. Itē Boe. in lib.
de tri. ca. v. Nulla est in deo diuersitas nul-
la ex diuersitate pluralitas. nulla q. ex acci-
dentibz multitudo. s. nec dīa s̄m numerus.

Itē diuersitas s̄m numerū solū venit ex
pte mē. An dicit p̄h̄s. q. oīo mā numeralit̄
est: sed in diuinis nō cadit mā aliqua. s. nec
diuersitas s̄m numez. Itē q̄cūqz differūt
numero numerat̄ oīa q. sūt in seipsis saltē
oīa que sūt. ita ex pte formalia p̄ncipiū. hoc
p̄z. q. enī Petrus et Paulus sūt duo. iō duo
hoies. duo alba duo alba et sic de singulis. s.
si p̄r et filius sunt numero differentes. s. h̄nt
duas nāz et duas essentias. s. sūt duo dī. q.
est s̄ catholicam fidē. Itē q̄cūqz differunt
nūero sūt sepabilia imaginatōe vel itellectu
sed pater et filiū nullomō sūt sepabiles nec re
nec intellectu in diuinis. q. vna p̄sona est in
alia et cōdūcto. s. nō differūt numero. Itē
q. nō ē multiplicabile nec multiplicatum. est
vnū numero: sed diuina nā nec ē multipli-
cabilis nec multiplicata. s. ē vnū numero: s.
quecūqz sūt vnū numero nō possūt differre
numero. s. si essentia vel nā diuina ceteras
circūplectit̄ p̄sonas. ipossibile ē q. p̄sone nu-
mero differant. Rn. dō. q. in diuinis nō ē
ponere dīam s̄m numez et h̄i rō sumi po-
test et a posteriori et a priori. A posteriori q̄m
oīa q. differūt numero p̄sequit̄ ista passio q.
est numerus. Numerus autē est aggregatio
multitudinis in qua plus ē in toto q̄z in singu-
lis p̄rium. hec autē aggregatio ex his soluz q.
h̄nt vnitatem limitatā que plus ē cū alio q̄z
p̄ seipsam. limitatio autē venit p̄ additionē
additio autē p̄ducit ad p̄positōz: cūz mā que
facit esse hic et nūc. et tūc et nō plus. et ita nō
est diuersitas s̄m numez. nisi in his in quibz
est distinctio p̄ additionē et p̄pōnē: et māz: et
hec distinctio nō cadit in deo. iō nec diuersi-
tas s̄m numez. Alia ratio ē a priori. quia
in quolqz q. intelligim̄ vt completum. intelli-
gimus sub ista duplici p̄ditionē. s. p̄ modum

quo est. et quod est. Et unitas quidē siue idē pri-
tas huius speciem vel gen⁹ venit a pte eius quod
est quo. huius diuersos stat⁹ siue ppletionē ma-
iore et minore. Unitas vero vel diuersitas huius
numery: venit a pte ipsius quod est huius esse: siue
put est in supposito indiuiduo. Sic autē ista
duo iuncta sūt in oib⁹ quod numerato ipso quod ē.
necesse ē numerari ipsū quo. Cum g^o in oib⁹
que differūt numero: numeret ipsū quod est
necesse ē quod multiplicet in illis ipsū quo ē. Et
quod ad diuersitatē huius numery: cōcurrit diuer-
sitas ipsius quo ē. et quod est. et quod ē. i. mē. rei. nē.
et suppositi siue ipostasis. huius pncipaliter ipsi⁹
quod est. Cum in diuinis quo est siue essentia:
pp^o sumam simplicitatē nullomō sit multipli-
cabilis. iō necesse ē quod ipsū quod est similis re-
maneat indistinctū. Et iō impossibile ē quod ca-
dat ibi diuersitas huius numery: nec tñ ē vnus
numero: quod ipsū quod ē vnū numero in crea-
turis nō est dicibile de plurib⁹. sed in diuinis
ipsū quod est. quō sit vnū tñ de plurib⁹ est dicibi-
le. Et rō huius est quod idē est ibi: quo est et quod
est q̄tū ex pte rei. Et iō sicut: quo est. est cōi-
cabile pluribus quō sit nō multiplicabile. ita ip-
sum quod est. An possū⁹ dicet⁹ quod pluralitas
personarū mediū tenet inter idē numero. et
diuersum. quō sit enī ipsū quod est nō numere-
tur: numerat tñ ipse quod est. An sunt ibi plures
q̄. Et hoc vult dicere Bama. cū dicit: nūe-
ro non nā differunt ipostases. p hanc enī ad-
ditionē: nō nā. ipse p̄traxit dīam huius nume-
rū siue dīstraxit a p̄pā rōne. Ande ipse dīc-
tū li. ca. xi. Opz scire quod aliud est differre
re: aliud rōne. In oib⁹ creaturis ipostasū
diuisio. re p̄siderat. cōitas dō ratione. In sū-
ma dō et sup̄bali trinitate est ecōuerso. An
cum diuersitas huius numery faciat siue noter
diuersitatē in re: znā. pp̄ie loquendo nisi
nomē diuersitatis dīstrahat huius numerum
ad distinctionē suppositoꝝ. nō ē pcedendū
quod sit ibi diuersitas huius numery: sed huius nume-
rū personarū siue ipostasū. Et hoc vult dice-
re Bama. qñ dicit quod ipostases differunt nu-
mero nō in q̄ numero quod dicat diuersitatem
in re znā: sed quod dicat dīam in pp̄ietatib⁹
et relatione. nā semp manēte vnica et indiui-
sa. Et hoc p̄ illud Bama. Ad illud quod se-
cūdo ob̄r. quod numero differūt ea quod numerat⁹
dō. quod vep̄ ē quod eo modo differūt quo nume-
rant. sed nō numerant nisi q̄tū ad personas

et ita nō differunt nisi numero ipostasū et p̄-
prietate. Ad illud quod ob̄r. quod differunt re
et c. distinguendū est in hoc noie re. quod pōt di-
cere: nām siue essentiam. et pōt dīe psonam
Si dicat essentia znām vep̄ est. Si psonas
falsū ē. et nō huius locum illa diuisio. Ad
illud quod ob̄r. quod unitas numeri respicit idē
p̄tate suppositi. dō. quod si suppositum dicat
ipsū quod ē. tūc huius v̄tate. Si autē dicat ipse quod
ē siue psona. nō huius v̄tatem nisi in his in quib⁹
differūt. quod est. et quo. An pp̄e loquendo di-
uersitas huius numery sequitur ipsū quod ē. et iō
in diuinis nō huius locū. Ad illud quod ob̄r. quod
idē et diuersū sufficēter diuidūt enō. g^o idē
numero vel diuersū. dō. quod illud ē verum. in
ente quod natū ē numerari sicut ē enō creatum
h̄ in ente increato hoc deficit. An Bylari⁹
de tri. deū ex deo natum. nec eundem natūi-
tas nec aliud esse permittit. Et ita sicut p̄di-
ctum ē tenet mediū inter idē numero et di-
uersum.

A pte ista sunt dubitatōes circa lraz
Et pmo de hoc quod dicit. orat ut quod
credit intelligat. An enī ip̄op̄ie lo-
qui. quod nullus orat quod nō desiderat. null⁹ desi-
derat quod nō p̄siderat. null⁹ p̄siderat quod nō co-
gnoscat vel intelligit. g^o a p̄mo. si orat ut in-
telligat. intelligit. Itē null⁹ assentit rei q̄
in ente nō intuet siue p̄cipit. g^o nullus assentit
rei q̄ nō intelligit. quod intelligere est mēte in-
tueri. Rñ. dō. quod intelligere dupl^r dicitur
Uno mō idē ē quod cōscere qd ē quod p nomen
dī. Alio mō idē est quod rōe p̄phendere. P̄i-
mo mō antecedit fidē q̄ est ex auditu. Scōdo
mō psequit. quod nulla rō humana sufficit ad
manifestanda credibilia. nisi intellectus luce
fidei illustret et captiuet. Itē querit d̄ hac
solone magrī qua dicit. aliqua differre nūe-
ro q̄ sibi in cōputatōe nō adiungunt. Videt
enim male dīe: quod aut illi p̄putatiōi. R̄et ali-
qd in re. aut nihil. Si aliqd R̄et. g^o nō differt
a pcedēti dīa. si nihil r̄nder. g^o distinctio siue
p̄putatio nra sup̄ vanum fundata ē. Rñ.
dō. quod p̄putatiōi nostre cū dicimus vn⁹ duo
tres. aliqd R̄et. h̄ illud nō est diuersitas nūe-
ralis: sed distinctio p̄sonalis. An in diuinis
non dī esse numerus nec dīa huius numerus
nisi addatur huius numery personarū qui dicit
distinctionem in ipostasib⁹. non in nā. iō q̄z
ulo dicantur tres persone. non tamen est ibi

ternarius sed trinitas. Itē qrit de hoc q
dicit. q cū de⁹ dicat trinus n̄ d³ dici triplex
Et enī dīe p̄ illud q dī sap. vii. q spūs sapi
entīe ē multiplex. g duplex vel quadruplex
g zc. Itē Alido. dīe q trinitas ē multiplex
z numerabilis. Itē rōe vī. q: p̄m⁹ vnus
in sba duplicat⁹. dī duplex. triplicat⁹ triplex
g si vna ē sba in trib⁹ ipostasib⁹ vī triplicat⁹
in eis. z ita triplicat⁹ dicit. Rñ. dō. q dīstin
ctio psonaz nō pōt signari per additōz ter
mini numeralis ad hoc nomē deus. nīl hī⁹
nominis trinus. q specialiter ad hoc inuētū
est: vt signaret pluralitatē in supposito cum
vnitate forme. q: g hoc nomē triplex. dicit
dīstinctionē simplr in t̄mio. cui addit vel qz
tum ad formā vel qz tum ad p̄m⁹ multiplica
tionē. z in deo nec cadit multiplicatio. nec
qz tū ad formā. nec qz tū ad p̄m⁹. iō nullomō
pōt dici triplex. Ad g obī. q dī mltiplex
dō. q illud ē dictum cāliter q: multoz z va
rioz donoz effectiuū ē p̄ncipiū. in qbus est
vera diuerfitas. nō sic in psonis. Ad dīc
Alido. iprope dictū est. z exponēduz ē. Ad
illud q idē p̄nus dī triplex. dō. q vcz est.
sed tñ fm alias z alias ptes. Et q: in deo n̄
est alietas p̄m⁹ nec forme. iō nō pōt dici tri
plex. Itē qritur de hoc q dicit. q in reb⁹
corporeis plus sūt due qz vna. Et enī in
stantia esse quia ignis cum ferro non est ma
ius qz ferrum per se siue lux cuz aere. Si tu
dicas q non sunt corpora: obijciat q cor
pus gloriūcatum: simul est cum non gloriūfi
cato. z tantū locum occupat non gloriūcatū
per se. quantum est gloriūso. ergo non sunt
maius. quia corpus maius maiorem occu
pat locum. Rñ. dō. q Aug. loquitur de
rebus corporeis quarum quelibet est corp⁹
sed ignis infero z lux in aere non est corpus
sed proprietates corporalis. P̄ter ea norandū
q Aug. hic non accipit maius extensue: s
accipit plus quantum ad veritatem existen
tie vel essentie. Cum enim nō sit summa ve
ritas in qualibet re plus est de veritate exi
stentie in duabus rebus qz in vna. quamuis
non sit ibi plus de latitudine distācie siue ex
tensue magnitudinis dimēsiue. vel capaci
tatis contentiue.

Di. xi.

Unc ostendere restat quomodo
aliqua ūtarum personaz. Supra

ostendit magister equalitatē personarū quā
tum ad magnitudinem. hic ostendit equali
tatem qzrum ad potentiam z virtutem. z h
hec pars tres partes. In prima proponit q
intendit. In secunda probat ibi. Nihil inq
patre minus habet zc. In tertia dubium
siue obiectionem incontrarium dissoluit ibi
Sed forte dices eo ipso maior est. zc. Pri
ma z vltima parte remanentibus indiuisis.
media diuiditur in tres fm tres probatiōes
siue rationes quarum. prima sumpta est ab
auctoritate domini Jo. xvi. Omnia que h
pater mea sunt. Secunda sumpta est per de
ductionem ad impossibile. q: si non genuit
equalem. aut poruit z noluit. z ita fuit inui
dus. aut noluit z non potuit z ita fuit impo
rens: z hic ponit ibi. Item alio modo pro
bat filium equalem patri. Tertia ratio est
ostensua sumpta per simile in generatione
creata. z ponitur ibi. hoc autem per similitu
dinem humanam.

Intelligentiam eorum que dicun
tur in presenti distinctione duo prin
cipaliter queruntur. Primo que
ritur vtrum in diuinis sit ponere potētie ad
equationem. Secundo vtrum in diuinis
sit ponere ordinem. Quantum ad p̄m⁹
queruntur duo. Primo queritur vtrum
in diuinis sit ponere potētie ad equationē
quantum ad extensionem possibilī. Se
cundo vtrum sit ibi equatio quantum ad in
tensionem potētie.

Ad sit ibi ponere potētie ad equa
tionem quantum ad numerum pos
sibilium. ostenditur sic. Quēcūqz ha
bent eandem naturam habent eandem po
tētiā naturālē: sed quēcūqz habent oī
no eandem potētiā. quicquid potest vnū
z alterum. s; pater z filius z spiritus. s; habet
eandem potētiā. ergo zc. Item que
cūqz habent omnino eandem operationē
nihil potest vnū operari sine altero. sed pa
ter z filius habent eandem operationē. g
nihil potest pater sine filio. Jo. vi. quēcū
qz pater facit. hec oīa filius facit. Itē
nullus potest plura omnipotente: sed dūz
dei est opo: sicut dī sap. xviij. opo sermo tu⁹
dīe zc. Ad aio: p; q: qui omē dicit nihil ex
cipit. Item in finitis nō est ponere aliqua
esse plūa: sed filius potest infinita. q: nō pōt

ut quoniam plura. ergo pater non potest plura quam filius. pari ratione: nec quam spiritus sanctus. Contra quod dicitur. producta sunt magis distantia. tanto potentia producens est latior: siue amplior. sed potentia patris se extendit ad creatum et increatum. potentia filii ad creatum tantum. et magis distat creatum et increatum: quam creatura solus. ergo et c.

Item filius dei: et creatura sunt aliud et aliud. quia creatura est quid creatum: sed filius est essentia increata. ergo si filius et creatura sunt aliud et aliud. ergo potest potentia quam potest in filium et creaturam. potentior est quam quod potest in creaturam tantum siue potens est in plura: sed potentia patris est talis. ergo et c. Item non videtur quod magnus vel minus est producere personam equalem sicut creaturam: sed pater potest sine filio producere personam. ergo et producere creaturam. ergo videtur quod potentia in patre se extendat ad plura.

Item quodvis pater et filius non sunt aliud plura tamen plures sunt quam filius solus. ergo cum in patre potentia possit in productionem utriusque in filio in alteram tantum in plura potest potentia in patre quam in filio. ergo extensione possibilitatis est maior. Respondeo. quod loquendo de potentia essentiali que est respectu actus essentialis siue productionis. ad nihil se extendit in patre ad quod pariter non se extendit in filio. Et ideo quod equalitas consistit quam ad potentiam essentialem. procedendum est sine calumnia quod pater et filius sunt equaliter potentes quantum ad extensionem possibilitatis. Ad illud ergo quod obicitur. in contrariis quod latior est potentia que potest in magis distantia. respondeo. quod illud verum est de potentia eodem modo dicta. et quantum ad consimilem modum producendi: sed patrem posse producere quid creatum est potentie essentialis et operis creationis. patrem vero posse producere filium est potentie ut in persona et generationis. ideo ratio illa non valet. Ad illud quod obicitur. quod creatura et filius sunt plura. respondeo. quod verum est quod sunt plura. sed tamen non sunt plura producta. quodvis enim filius sit aliud quam creatura tamen non est aliud productum. filius enim est essentia et natura: sed tamen non est essentia vel natura producta: quod producere filium non est producere aliquid sed aliquem et ideo non sequitur quod producere filium et creaturam sit posse producere

plura: quam producere alterum. Ad illud quod obicitur quod producit per. dicitur sine filio. respondeo. quod non est simile: quia cum producere creaturam sit producere essentiam. tam productio quam potentia est essentialis. et quia essentia est indivisa in patre et filio. ideo et potentia et actus proinde et productio illa. quia vero producere filium est producere personam ideo productio illa et potentia dicitur quid personale. Et quoniam pater et filius non conveniunt in persona: sed in essentia. ideo patet et c. Ad illud quod obicitur. quod filius et spiritus sanctus. sunt plures et c. dicendum quod verum est quod potest etiam plures sed quantum ad hoc non attenditur equalitas vel inequalitas ut visum est.

Secundo queritur utrum in divinis sit equalitas quantum ad intentionem potentie. Et quod sic. ostenditur hoc modo. nihil est potentius sua virtute. Sed christus est dei virtus. ergo pater non est potentior filio. similiter pari ratione nec filius spiritu sancto. Item substantie eque nobilio: eque nobilis et excellens est potentia: sed substantia est eque nobilis in filio ut in patre. ergo et potentia eque nobilis. ergo nihil potentius potest pater quam filius. Item ea potentia qua potest quod supra infinitam et summam distantiam nihil est potentius: sed potentia verbi potest supra infinitam et summam distantiam que est inter ens et non ens. quia omnia per ipsum facta sunt. ergo. et c. Item ea potentia cui nihil potest resistere nec aliquid potest eas retardare. nihil est potentius: sed potentia filii nihil potest retardare nec aliquid potest ei resistere: quia subito facit et libere. psalmus: dixit et facta sunt et c. ergo et c. Contra potentior est potentia in eo qui solum potest agere. quam qui agere et pati: sed in patre est solus agere in filio pati. ergo et c. Item potentius aliquid potest quod est primum principium quam quod non prius quia omnis causa paria plus influit quam secunda: sed pater est primum principium: ergo unum et idem potentius potest pater quam filius. Item potentius potest qui habet potentiam a se quam qui ab alio qui enim habet aliquid a se multo melius quam qui ab alio accipit. ergo cum filius habeat posse

a patre. p̄r autem a se. &c. Trē plus pōt
 aliq̄s qui pōt p̄ se & p̄ aliū: q̄s qui t̄m̄ per
 se. sed pater pōt operari p̄ filium. spūs. s. non
 pōt p̄ filium. nec etiam ipse filius proprie lo
 quēdo. &c. R. dō. q̄ potētia in patre &
 filio est eq̄ intensa q̄ in vtroq̄ sūma est & eq̄
 nobilis q̄ in vtroq̄ vna per nām nō dege
 nerans. s̄st̄ & in spū. s. & hoc loquēdo de filio
 s̄m̄ diuinā nām. s̄m̄ q̄s est equalis p̄ri. Ad
 illud. ergo q̄ obijcit. q̄ filius pōt pati. dō. q̄
 illud nō est s̄m̄ potentiam diuinā sed s̄m̄ iust̄
 ritatem humanā. & s̄m̄ illā inferior est p̄re
 & minus potēs. s̄m̄ aut̄ diuinā non pōt pati
 sicut nec pater. Ad illud. q̄ s̄o obijcit. q̄
 primū p̄ncipium magis pōt. dō. q̄ primū &
 p̄ncipium aut solū dicit ordinē. aut s̄balem
 dīam. si solum ordinē. cū vnū & idē sit vtro
 biq̄ nō est potētius hic q̄ ibi. Si aut̄ dīam
 s̄balem cū ordine sic vēr est. q̄ potētius ē p̄
 mum q̄s s̄d. q̄ s̄m̄ addit aliqd̄ sup̄ primū.
 q̄ dum facit magis compositū reddit ma
 gis limitatū & ita minus potēs. Ad illud.
 q̄ obijcit tertio iā solutū est. q̄ h̄re ab alio
 hoc est aut differēte s̄balter. aut p̄sonaliter
 Si s̄balter tunc vēr est. q̄ cum habeat ab
 alio p̄ essentiam nō h̄z essentialiter s̄z partici
 patione. sed q̄n̄ habet ab alio p̄sonaliter eodez
 t̄m̄ essentialiter. tūc h̄z eque nobiliter q̄ tota
 liter & cēntialiter. vñ Jo. v. Sicut pater h̄z
 vitam in semetip̄o sic dedit filio. &c. Ad il
 lud. q̄ obijcit. q̄ro q̄ pater pōt per aliū
 dō. q̄ posse per aliū est dupl̄. aut per aliā
 cām inferiorē simul agentem. aut per aliā p̄
 sonam. Primo modo potētius est posse p̄ se
 & per aliū. q̄s per se t̄m̄: q̄ posse per alium
 dicit dñū & potestātē. sed posse p̄ se per aliū
 per personam cons̄balem non dicit dominū
 sed t̄m̄ auctoritatem. Auctoritas autem non
 dicit maiōritatem sed solum dicit originem.
 sicut posse ab alio & non ab alio. nō dicit ma
 ioritatē s̄m̄ minoritatē i potētia s̄z solū s̄bauctori
 tatem & originem. & sic intelligendum est i p̄
 posito. de posse per alium & non posse p̄ aliū
 Consequenter s̄o loco est questio de
 s̄o articulo. s. vtrum in diuinis sit or
 do. Et circa hoc queruntur duo.

Primo. queritur. vtrum ordo sit ibi po
 nendus. Secundo. vtrum ordo nature.

Hoc sit in diuinis ordo ostēditur p̄
 mo per Aug. ad maximum. Cū dī

citur filius a patre si significatur iequalitas
 substantie sed ordo nature. Item hoc v̄r
 auctoritate ecclesie. q̄ ecclesia nominationes
 trinitatis exprimit ordinare. dī enī. in nomi
 ne p̄ris & filij. & spūs. s. & hic ordo nunq̄ mu
 rat̄r. ergo. &c. Item p̄ncipium. dicit rō
 nem ordinis. p̄mum enim & p̄ncipium dī
 cit p̄b̄s. idem dico. sed in diuinis pater ē p̄n
 cipium filij. ergo primus sed vbi hoc. ibi or
 do. ergo. &c. Item ordo dicit rōnem com
 pleti esse. & boni. esse enim v̄r dicit Boetius
 est q̄ ordinem retinet seruatz naturam. si
 muliter & bonū sed in diuinis perfectissime
 est ratio esse & boni. ergo est ibi ratio ordinis

Item vbiq̄ sunt plures inter quos n̄
 est ordo sunt inordinati. sed in diuinis perso
 nis est pluralitas. ergo si non est ibi ordo est
 inordinatio & confusio. sed inordinatio & con
 fusio repugnat diuinis. & est ibi ordo. Con
 tra. Eusebius. In diuinis ē numerus. s̄z nō or
 do. Item s̄ ip̄m v̄r ex rōne ordinis Aug.
 de ci. dei. Ordo ē parūz dispariūq̄: sua vñ
 cuiq̄z tribuēs loca dispositio. s̄z in diuinis nō ē
 distinctio locor. &c. Trē ordo p̄iatur si
 multati. & vbi est ordo nō est oimoda simul
 tas. s̄z vbi nō est oimoda similtas nō est per
 fecta equalitas. & cum in diuinis sit oimoda
 & perfecta eq̄litas null⁹ ē ibi ordo. Trē si
 ordo est in diuinis. aut est quid cēntialē. aut
 notionale. nō cēntialē q̄ vbi ordo ibi distin
 ctio. In diuinis aut̄ non est distinctio s̄z cēn
 tiam. ergo. &c. Nec quid notionale. q̄n̄ idē
 est ordo & proprietās. sed ordo nullius perso
 ne est proprietās. ergo. &c. Item vbi ē or
 do ibi est dependētia & inclinatio nihil enī or
 dinatur ad aliquē. i ad illud habeat incli
 nationem. In diuinis autem nulla est depē
 dentia. & ibi nullus oīo ordo. Item ordo
 p̄supponit numerū. sed in diuinis non cadit
 dīa s̄m̄ numerum v̄r ostensum est supra. er
 go nec ordo. R. dō. q̄ triplex est ordo. s̄z
 positōem. Ordo s̄m̄ positōez dī aliquorū
 quorū vnū est sup̄ius ad inferius. Et hoc pōt
 esse dupl̄. vel in loco vel in dignitate. & hic
 ordo non cadit in diuinis sicut ostendit prima
 ratio sumpta ab Eusebio. & s̄a sumpta ab
 Aug. sicut patet. Ordo vero s̄m̄ anteces
 sionem dicitur esse eorū quorū vnum p̄
 us est. alterum vero posterius. Et hoc dicit
 tur dupliciter. aut q̄ antecedit duratione si

ue tempore. aut prius naturali intelligentia
sue cognitione. et hic ordo non est in diuinis
ficut probat ratio tertia. quia hic ordo tollit
equalitatem et similitudinem. quorum utrumque
secre est in diuinis. Ordo autem secundum origi-
nem siue secundum emanationem est producentis ad
productum. et ille ordo est in diuinis. quia ibi est or-
do principij et principij. siue producentis et
producti et hunc ordinem esse in diuinis pro-
bant rationes prime. Quod obijcit quato
quod ordo non est quid notionale nec personale
sed quod est notionale. sed notiones pringit ou-
pliciter significare. aut sub propria ratione. ut cum
de generatione. aut sub ratione intentione.
conitate in quibus rationis. ut cum de ordo notio. pro-
prietate. sicut in diuiduum est conis intentio. et
sub hac conitate non distinguitur. nisi in suis infe-
rioribus distinctionem supponit. Ad illud.
quod obijcit. ubi est ordo ibi est dependentia. sed
quod ordo ipso:at hitudinem. et quia hitudinem a cre-
aturis ratione imperfectiois dicit dependentiam.
io in creaturis ipso:at dependentiam. in di-
uinis autem habitudo solu ponit paratotes et
pnerionem et nullam dependentiam vel inclina-
tionem. io. et c. Ad illud. quod ultio obijcit. quod
ordo presupponit numerum. sed quod sicut in di-
uinis numerus distrabit a ratione numeri. quia
ibi est distinctio ypostasum. ita ordo a ro-
ne ordinis simpli. quia quous sit ibi ordo non
tamen est ibi antecessio. sed solu originis emana-
cio. vel aliter. sed quod non semp presupponit di-
stinctionem secundum numerum nisi intelligat. de ordi-
ne locali siue secundum positionem. nam ordo secundum naturam et
secundum naturam intelligentiam attendit inter supius
et inferius. inter que non cadit numerus. et
ita patet illud.

Edo qrit vtru in diuis sit ordo ne.
Et q sic vt p Aug. g dicit in lra q
cu dñ filius a patre no dñ icalitas
sbe sed ordo nature. Itē vbi est nālis ori-
go ibi est nālis ordo. sed in diuinis est nālis
origo et nālis ordo. et ibi est ordo ne. Itē
vbi est cā et effectus. ibi est prius et posterius
sz vbi cūqz h ibi ordo ne. et cū in diuis prin-
cipat repit cā et effectus sicut dicit Chrysostomus
sup pncipiū ad hebreos. et Dam. pmo. li. ca.
viij. pñ est cā filij. pñ. et c. Cōtra. cuiuscūqz
est ordo ipz ordinat. et si in diuio est ordo ne
nā ordinatur. sed q ordinatur distinguitur
et numeratur. ergo i diuinis nā distinguit et

numerat. sed h falsū. et c. Itē idē ē nā et
eēntia. qz nā est nomē eēntiale. sz i diuis nul-
lomodo ponit ordo eēntie ergo nec nature.

Itē vbi est ordo ibi est prius et posterius.
et si in diuis est ordo ibi est prius et posterius
secundum naturam. sed h nullomō recipit et nec ordo ne

Quod aut in diuisio no sit prius et posterius
secundum naturam ostenditur sic. Relatiua sūt simul nā.
et pñ et filius. secundum quod pater et filius simul sūt nā.
sed pñ secundum id quod est. et secundum quod est pñ simul est nā
quia relatiōes in diuisio no sūt adueniētes. nec
tū sūt rō referendi sed etiā existendi. et pñ
et filius secundum suas ypostases simul sūt nā. et no
est ibi ordo nature. Itē in cāis creatis vi-
demus gradus. quia qsto sūa creata citius pot
veloci operat. vñ quedā operant in tpe. q
dam repere. qdam subito. et illa cā q operat
subito. aliqñ no precedit tpe sz natura. Si et
deus pducit filium hz oēm nobilitatē. et vir-
tutem sue potētie. et virtus potētie infinite
maior est qz finite. et non tū simul duratōes
sz ē simul natura pducit. et no ē ibi ordo ne.

Itē videm⁹ i cognoscētib⁹ q qdā hñt sui
cognitōem et cogitatōes i inuestigādo et poste-
rius tpe. et loquor de actuali non habituali.
ut aia humana. Et quedā simul duratōes. ut
angelus. et si dei cognitio et dictio siue locutō
no est accēs. sz multo nobilioz et virtuosior.
qz oīs creatura hz verbū intelligētie no tū
simul duratione. sed etiam natura. ergo. et c.

Et. sed. quod ordo dñ esse alicuius dupl. aut
sicut ordinari. aut sicut rōis ordinādi. ordo i
diuiso sicut ordinari dñ personę patris. vel fi-
lij vel spūs. s. Sicut rōis ordinandi dñ nē.
Natura enim dicit vim pductiuā secundum quod di-
cit pbs. quod est vis insita rebus ex similibus
sita procreans. In diuinis autez est ordo hz
pductionem. i. dñ ibi ordo nature. i. natural
originis. vñ genitiu⁹ ille no pstruitur subiec-
tine: sicut cum dñ albedo petri. sed ex vi eēn-
tie declarationis. ut cum dñ albedo clarita-
tis. vel homo auctoritatis. et ideo resoluitur
in duos. ut sit sensus. ordo nature. i. natura-
lis originis. Et hoc patet primum quod obicit
ac si diceretur ordo esse nature. ut rei ordia-
te. patet etiā scdm. quia essentia dicit in abso-
lutione omnimoda no ut alterius principij
natura vero dicit ut alterius principij. vñ
de dicit comparatōnem ad productionē sbe
sue emanatōez naturalem. vñ iter⁹ attēdēdū

quod ordo beatus natus originem in his inferioribus duo dicit. scilicet emanationem et antecessione. et ratio huius est: quia emanatio in his inferioribus ponit diuersitatem scilicet. unde eodem quod emanat in his inferioribus est effectus. et quod producit est causa. et ideo dicitur causa ad cuius esse sequitur aliud. et quia aliud in natura ideo posterius natura. In diuinis autem est emanatio ad quam non sequitur essentie diuersitas vel neque ratio nec prius. nec posterius natura. sed simul natura. et ideo in diuinis non recipitur ratio cause vel effectus sicut in latinis. sed nomen principij. quia greci extenso nomine vrant nomine cause pro nomine principij. et ideo in diuinis est ordo nature. non quo alter sit posterius auctore. sed quo alter ex altero. Et hoc est quod dicit Augustinus. in littera et ex hoc patet quod hoc obijciat. quia enim in creatura ordo ponat posterioritatem nature. non tamen in deo et ideo quia non sit posterioritas. non sequitur quod bene sit ordo. Ex his patent obiecta ad utrumque prem. Concedendum est enim quod aliquo modo reperitur in diuinis ordo nature. sicut ostendunt prime rationes. tertia tamen deficit quia nomen cause non reperitur in diuinis sicut in latinis. proprie.

Ad obijciat ad oppositum patet quod ordo non est neque ut rei ordinate. Patet etiam quod obijciat de natura et essentia quia est nomen absolutum nec importat rationem originis. Ultimam patet quod non est ibi ordo neque aliter prius. alio. sed quod aliter ex alio.

A parte ista sunt dubitationes circa litteram. Et primo dubitat de prima ratione quod ponit magister. Omnia quod habet pater habet filius. quod quanta potentia habet pater habet filius. Istud argumentum non videtur valere. quia mutatur quod in quantum natura omnia distribuit pro se. quia autem dicitur quod quanta. Respondeo. quod quia talis modus arguendi non valeret si differret quod quanta et se. tamen ubi idem est omnimoda habet necessitatem. et quia hoc est in diuinis. ideo argumentum bonum est posset tamen dici quod predictum argumentum in qualibet materia est bonum. hinc enim non dicitur aliquis solum substantialia sed et proprietates. quod sequitur. cum omnia distribuat pro omnibus habitis quod habeat etiam proprietates ergo cum nullam potentiam habeat unusquisque non habeat alter. ergo nihil potest unus quod non potest alter. ergo si unus est omnipotens et alter. et ita pater quod hic non est figura dicitur. quia omnia distribuit hic pro rebus omnium generum. Item queritur de hoc quod dicit. Non potest qui accipit inequalis esse

ei qui dedit. videtur enim dicere falsum. quia si hoc. cum omnia creatura sit accipiens nulla esset inequalis deo. sed hoc falsum. ergo et primum. Respondeo. quod Augustinus non loquitur generaliter de quolibet accipiente. siue de quolibet modo. sed de eo qui accipit omnia. et talis accipiens non potest esse inequalis. Item queritur de alia ratione. Si non potuit. ergo fuit impotens videtur enim male arguere. quia si potest argui de filio et spiritu. si non potuit filium equaliter producere. ergo et cetera. Respondeo. ad hoc. quia non competit generi nisi hypostasi patris sicut alibi tactum est. ideo non valet nec esse sile.

Item dubitatur de alia parte auctoritatis quia illud argumentum non videtur valere. Potuit producere equalem et non produxit siue genuit. ergo inuidus fuit. quia si potest argui. potuit istam creaturam facere meliorem et non fecit. sed inuidit. Si tu dicas quod inuidia considerat semper parem vel superiorem sicut dicit Gregorius super illud Job. v. puulum occidit inuidia. obijciatur tunc quia si filium genuisset minorem. non habuisset ibi locum inuidia. sed videtur quod ista solutio non soluit. Item in creatura non valet. Iste artifex potuit facere rem istam meliorem et non fecit: sed fuit inuidus. quod si tener in deum. Respondeo. quod inuidia artificis producentis non attendit in productione rei in equalis vel minus bonae. ubi res de sui natura exigit talis esse: tunc enim necessario concluditur quod aut producat non potuit: aut inuidit. Si potuit et non produxit quia non fecit ut debuit. Et quia filius eo ipso quo filius est natus est perfectus uniti. Si non genuit filium in perfecta unitate ne concluditur quod aut producat impotens fuit aut inuidit. et ideo patet quod non est sile de creatura et creatore. archa et artifice. Item dubitatur de tertia ratione quod facit. Si homo pater potuit gignere filium sibi equalis. ergo deus quia illud argumentum non valet. homo habet alium hominem sibi equalis vel hinc potest. ergo. et deus. Sile quia deus de sua nobilitate hoc habet quod nullus potest ei equari. et ita videtur ratio Augustinus non valere. Respondeo. quod si equalitas poneret de necessitate inequalibus diuersitatem in natura quod tunc non valeret. sed supposito quod deus generet filium conaturalem sibi de necessitate sequitur. quod non homo equalis genuit quod deus multo fortius. quia enim imperfectionis sit equari diuerso in natura.

samen equari p naturali perfectiois ē. Alio
quin natura diuina esset in aliquo imperfecte
q si hoc est impossibile. p. 3. c. Item que
ritur de hoc q dicit. Quod questio equali-
tatis est qualis: aut qstus. vñ enim dñe falsū
q: quale dicit qualitatē. 7 fm ea attenditur
silitudo nō equalitas. q: ppiūm est qualita-
tis. fm eam silem vel dissilem dici. R. dō
q de qualitate est loqui duplī. vñ nō p
ut dicitur denominā. Alio mō prout est dis-
positio nōbilitatis. 7 fm hāc attendit maior:
7 minor nobilitas. 7 ita melior res dñ 7 quia
in spūalibus idem est maius 7 meli⁹. iō quō
de qualitate spectat ad equalitates. nō ex p
pua rōe nominis. sed ex pñti. vt vñūm est.

Di. xxi.

Itē oritur questio ex pñdictis trahēs
originem. Supra pbauit magis eq-
liratem psonaz. hic q: i probatione
dubias quasā dixerat rōnes ppter dictio-
nes exclusiuas mouer illas dubitatōes 7 sol-
uit. 7 h3 hec pars tres partes. h3 tria dubia
q proponit. Primo enī querit de hac lo-
cutione. tantus ē solus pater. qstus pater 7
silius. 7 hoc primo caplo. Scdō pponit hāc
siue querit d hac. Solus pñ est deus. 7 hoc
facit hō caplo. ibi. Post hec querit vtrum
sicut dñ solus pater 7 c. Tertio querit. de B
Trinitas est solus de⁹. 7 hoc facit tertio ca.
ibi. Sed itē querit quō. ipsam trinitatem.
Et in qualibet hāz partiū pmo mouet du-
bitationem. hō soluit.

Intelligentiā huius pñs. ē hic qd
de dictionibus exclusiuis. Et circa
hoc querunt pñcipalr duo. Pñ:
mo querit vtrum dictio exclusiua in diuinis
vere addat termino sbali. Scdō vtrum
vere addatur termino relatiuo. Et qstū
ad primū querantur duo. Pñmum est
vtrum dictio exclusiua vere addatur termi-
no sbali a pte subiecti. Scdō si vere ad-
datur a parte pñdicari.

Quod autē vere addatur huic termino
deus a pte subiecti ostēdit hoc mō.
de⁹ h3 ad ppiūm. sed ppiūm est q
lneft soli. g. 7 c. Et q: pstat q exclusio vere
addit termino sbali respectu pñdicari eēntialr
vñ bñ dñ solus deus creat. querit vñ vere
addat ei respectu pñdicari ppij siue termini
relatiui. si vñ dñ sol⁹ deus ē pñ. Et q sic vñ

per suā expōitionē que est. deus est pñ. i. nō
alius qz deus est pater. g. solus deus est pñ.
Et q ista sit eius expōitō. hoc habet 7 acōi
vñū. 7 a pñb q dicit. q solus idem ē q nō cū
alio. Itē hoc vñ a pñertibili. qm ite due
pñertunt. nihil pñet. Petrum currit. g. sol⁹
Petrus currit. g. iste due. nihil pñet. deus
est pñ. 7 solus deus est pñ. sed pñia est vera.
q: hec ē falsa nihil est pñ. 7 nō h3 instantiaz
nisi in deo. ergo. 7 c. Itē a quocūqz remo-
uetur q ē in plus remouet q est i minus. h3
esse deū est in plus qz esse patrē. g. a quocū-
qz remouet deus. 7 pñ. sed quocūqz sic se ha-
bēt q a quocūqz remouetur vñū 7 alterum
vñū pñse pñdicat de altero nec h3 instantiā.
ergo pñ pñse pñdicatur de deo. sed si pñse. g.
cū exclusionē. ergo. 7 c. Cōtra. termin⁹ ac-
cidētialis iplicat rē suam circa suū subiectū.
vt p3 cū dñ hō albus currit. circa hūc termi-
num hō implicat albedo. ergo silt cū dñ. so-
lus deus est pñ circa deū implicat solitudo.
h3 Hilarius dicit q deus nō est solitari⁹ cō-
sistendus ergo. 7 c. 7 rō ista pcludit q nō pos-
sit vere addi nec euz pñdicato ppiō nec cōi.

Itē ostendit q nō possit vere addi respe-
ctu pñdicari cōi. vt cum dñ solus deus creat
hoc enī nomen deus de se h3 suppositōes q
si indefinitā respectu psonaz. ergo reddit lo-
cutōem verā pñ aliquo. h3 pñ quol3 est fal-
sa. hec enī est falsa. solus pñ creat. ergo cum
oē pñdicatum eēntiale pueniat trib⁹ 7 nō vñi
soli. nullomō pñt addi dictō exclusiua respe-
ctu talis pñdicari subiecto cōi. Itē q nō re-
spectu ppij. vñ q: si hec est vera. solus de⁹
est pater. ergo a simplici conuersa. 7 hoc so-
lus pater est deus. sed ista est falsa. ergo. 7 c.
Si dicas q non conuertitur simplr. contra
habet intellectum vñs negatiue 7 pñcula-
riū affirmatiue. 7 vtrāqz conuertitur simpli-
citer. ergo. 7 c. R. dō. q hec dictio sol⁹ pñ
ēē categoromatica vel sūcharegoromatica
fm q est carbe. sic est nomen adiectiuum ab-
solute ponens rem suam circa suū substan-
tiūm. 7 res sua est solitudo. Ande tantum
valet sic solus quantum solitarius. Et quia
solitudo nullomodo recipitur in diuinis qz
rum ad substantiam quia est in multio per-
sonis. hoc nomē solus nō recipitur in diuinis
cū ē mō sbalib⁹ sic ostēdit pñia rō. Si at acci-
piat i qstū ē sic haregoromatica. sic pñat a sō

ciationem. et importat aliquam negationem. et sic cum aliquod predicatum. et ibi dicitur: personale precise dicatur de nomine substantiali sic de deo in diuinis. et respectu predicari ibi alio ut cum dicitur solus deus creat. et respectu personalis ut cum dicitur solus deus est pater.. Ad illud. qd obicitur. de albo qd ponit rem suam circa substantiam. dicitur. qd non est simile. sed qd hoc nomen solus tenet. sicut in theologia: qd albus est dispositio sibi absoluta. An absolute ponit rem suam circa terminum: sed solus ratio negotiationis non absolute. et ideo non ponit solitudinem sed personam.

Ad illud qd obicitur. hoc qd terminus ibi dicitur reddere locutionem veram per aliquam personam. dicitur. qd terminus cui addit exclusio. respectu habet ad predicatum. et respectu habet ad exclusionem. et habet respectu predicari possit habere suppositionem personalem. ut cum dicitur solus homo currit. tamen regula est apud sophisticos. qd per oppositionem ad dictiones exclusiuas talis terminus habet suppositionem personalem immobilis. An nullomodo descendere. et hoc est qd dicitur in libro de regulis fidei. qd dictio exclusiua facit exclusionem quantum ad genus rei. non quantum ad rem generis. qd ratio forme compositae est generis rei. non ratio suppositi qd est res generis.

Ad illud qd obicitur. ultimo qd pueria est falsa dicitur. qd illa non est sua pueria: qd ista solus deus est pater. habet intellectum affirmatiue. sed deus est pater. et hec pueria simpliciter. et habet rationem negatiue habet nullus alius a deo est pater. et hec filius pueria simpliciter: sed hec non est sua pueria. nullus alius a patre est deus: sed hec nisi qd est pater est aliud a deo. idem enim qd subiicitur in prima debet predicari in secunda. et sic patet illud.

Et cum dicitur quod dictio exclusiua debet possit addi terminus ibi a pre predicati. qd sic ostendit hoc modo. Augustinus. vii. dicitur. trinitas patre dicimus esse deum. sed non esse solum deum. et autem solum deum dicimus patrem et filium. et sic. Si tu dicas qd si solum intelligit ex pre ibi. obicitur expressius. per hoc qd dicit Augustinus. ad Barminum ipsa trinitas est unus solus verus deus. ostendit qd in hac solus deus non potest esse dispositio ex pre subiecti qd sic primo est incongruum. qd dicitur.

Item hoc ipsum videtur per expositionem. trinitas est deus. et non aliud quam deus. qd trinitas est solus deus. permixta sunt deus. ergo et exclusio. Item ratio videtur per simile. An predicatum non inest aliquid quam sibi. de hec dictio solus accipit ex pre ibi. ergo quam

do sibi non subest aliquid quam predicato. vere accipit a pre predicati: sed illud sibi trinitas non subest aliquid quam deo. qd dicitur. Contra. hec dictio solus est dispositio sibi sicut hoc signum ois. sed quoniam omnis addit ad predicatum. locutio est falsa impropria. ergo similiter et quoniam ibi dictio solus. Item hec dictio solus addita alicui termino excludit alium. An non se sus est. solus homo. i. homo et non alius sed alius respicit suppositum. et terminus subicitur ratio suppositi et predicat ratio forme. ergo hec dictio solus de sui ratio respicit sibi. qd falso et improprie addit predicato Item habet qd addit predicato aut tenet theologiae romatice. aut sicut theologiae romatice. Sicut theologiae romatice ratio est nomen adiectiuum. et non recipit in dicitur. Si sicut theologiae romatice. sed sic importat negationem implicitam: sed negatio antecedit qd negat. ergo necesse est qd antecedit propositionem quas negat: sed cum dicitur pater est solus deus. solus sequitur propositionem. ergo non videtur qd possit ipsa negare. ergo dicitur. Item ego quero quid excludit quoniam addit ad predicatum. Si aliud a predicato. ut sit sensus. est solus deus. i. deus et non aliud. tunc est ibi suppositum. qd forma predicati excludit aliam formam disparatam quantum de se. An sequitur. Item est homo. ergo non est aliud ab homine. qd videtur qd dictio exclusiua faciat suppositum. et negationem. non ergo tenetur exclusiue. et ita videtur quod teneatur adiectiue solum. et qd importat solitudinem circa istum terminum deus. et iste sunt false.

Respondendo ad hoc volunt aliqui dicere qd hec dictio solus. proprie non debet addi ad predicatum: sed tantum ad subiectum. et cum additur predicato. improprie sunt locutiones. et tunc idem est dicere solus et tantum. Sed tamen si aliquis inspiciat non tantum cum hac dictione solus: sed et cum hac dictione tantum. videbit improprietatem et superfluitatem. Quid enim est dicere trinitas est tantum deus. nisi trinitas est deus. et non aliud quam deus: sed hoc improprie facta dictum est: quia hoc ipso quod deus est excluditur quod non sit aliud a deo. Et nullus hereticus unquam dixit trinitatem esse deum qui diceret aliud esse a deo. Unde non videtur magnum quid. Augustinus dicere si hoc voluit dicere. Et propterea dicendum est aliter. quod hec dictio solus dupliciter potest addi termino substantiali. a parte predicati. Aut per se. aut cum termino nuali sibi proprio. per se improprie addit. et si adda

rum fm vocē. tñ fm intellectū stat a pre. sub-
iecti. Idēz enī est dicere. est hō alb⁹. ⁊ est al-
bus hō. vñ sensus est. nō dicim⁹ p̄ez esse so-
lum deū. i. nō dicim⁹ solum p̄em esse deū.
Sī autē aliter ponat vñ fm ab hē superflui-
tatem ⁊ iproprietatem. qz hoc excludit qd ex-
cludebat ex nā ipius perdicari. Aliqn ad-
dit hec dictio sol⁹ fmio sbali cū terminō nuā
li. sicut cū h terminō vn⁹ ⁊ tūc excludit plura-
litatez. ⁊ hoc modo bñ addit p̄dicato. ⁊ ita
accipit Aug. p̄tra maximū euz dicit. trini-
tas est vnus solus ⁊ verus deus. ita qd non
plures. ⁊ tūc verus est fmio ⁊ p̄p̄ius. ⁊ p̄tra
hereticos q dicebāt trinitatē esse plures de-
os. ⁊ ipozatur p istum terminū solus p̄iua-
tio mltitudinis. ⁊ ita discretio. ⁊ magis p̄-
p̄ie dī de trinitate q trinitas sit vnus solus
deus qz de patre. cū tñ possit dici de vtroqz
qz p̄r est vnus de⁹. ⁊ nullus vnqz dixit p̄ez
esse plures. sed de trinitate siue de trib⁹ ali-
qui dixerūt. ⁊ iō congruentius dī trinitas est
vnus solus de⁹. Concedendū ē igit qd solus
pōt addi ad p̄dicatū terminū sbali vere l
diuinis. sed nō p̄p̄ie nisi cū determinatione
⁊ adiunctōe terminū p̄titiui. Ad illud. g. qd
obiicitur. qd solus est dispositio subiecti sicut
hoc signū omnis. dō. qd nō est ita p̄p̄ia dis-
positio subiecti sicut hoc signū ois. qz omnis
distribuit p̄ suppositis p̄o quib⁹ terminus
subiecti. nō p̄dicatur saltē simul sumptis. so-
lus autē nō solum dī rōne suppositi vey etiā
rōne forme. qz excludit alium ⁊ pōt excludē
aliud. ⁊ t̄ hoc patet sequens. qz non semp
excludit alium masculine. sed etiā pōt exclu-
dere aliud neutralit vel etiam pluralitatez
qn additur fmio numerali vt visū est. Ad
illud. qd q̄ritur vtrū teneat s̄nchatego:oma-
tice l. put est nomē ipozans formā denoia-
tiue. vt idē sit solus qd solitari⁹. dō. qd s̄ncha-
tego:omaticē. Ad obiect. qd sequit p̄posi-
tōem. dō. qd solus. duo ipozat in se. s̄nchate-
ctu hī nōis alius. ⁊ intellectū negatōis. qz
tum ad intellectū alius respicit terminū cir-
ca quē ponit ⁊ sequitur actū. q̄tum ad itelle-
ctū negationis p̄cedit. ⁊ hoc nō est incōueni-
ens. q̄tum ad diuersa p̄cedere ⁊ seq. ⁊ t̄ h
patet exponētī. Si enī dicam video solum
Petrū. sensus est. video Petrū ⁊ nō video
aliū a Petro s̄nt intelligendū in proposito.

Ad illud. qd queritur quid excludit cū ad

additur p̄dicato. dō. qd qñ addit sine deter-
minatione excludit aliā formā. ⁊ tunc re ve-
ra est ibi superfluitas ⁊ iproprietas. tñ nihil
ominus veritas. sed qñ addit cū termino p̄-
titiuo. tūc excludit pluralitatē. ⁊ tunc pōt lo-
cutio hē veritatē. pater enī ⁊ filius sūt vn⁹
dō ⁊ non plures. ⁊ ita vnus solus deus.

Ensequēter sō loco est qd de scōo
articulo qōnis. s̄ vtrū dictō exclusi-
ua possit addi terminō relatiuo. Et
circa hoc querunt duo. Primo queritur
vtrū dictio exclusiua addatur terminō p̄sona-
li respectu p̄dicati p̄p̄ij. Scōo vtrum vē
addatur termino personali respectu p̄dicati
cōis. vt. vere dicat solus pater est deus.

Quod autē respectu p̄dicati p̄p̄ij ve-
re addat. vt. s̄ hec sit vera solus pater
est pater. videt per Aug. vij. de tri.

In illa trinitate. solus p̄r dī p̄r. qz nullus nī
si ip̄e ibi pater est. Igit̄ vñ p̄ expositōis. qz
p̄sona p̄ris est p̄r ⁊ nulla alia est p̄r. g. h ē ve-
ra sol⁹ p̄r est p̄r. Itē nihil ē magis p̄p̄inz
alicui qz qd est idē sibi re ⁊ rōe. s̄ p̄r est idē si-
bi re ⁊ rōe. g. p̄p̄ijssime dī de se. s̄ qd p̄p̄ie
quēit. quēit soli. g. p̄r dī de solo p̄re. Cō-
tra. solus vt vult p̄bō. idē est qd nō cū alio. s̄
ipossibile ē p̄ez nō cē cū alio. g. semp qñ ad-
ditur huic termino p̄r vel aliū termino p̄sona-
li ē locutio falsa. Itē sol⁹ excludit alium. s̄
alio ē de⁹ alio p̄r. g. addita huic termino p̄r
excludit deū. g. si h est vera solus p̄r est p̄r. ⁊
h filii. de⁹ nō est p̄r. qd si h est falsa. g. ⁊ p̄ma.

Itē solus excludit hoc relatiuū alius. sed
ali⁹ ita est relatiuū diuersitatis qd nihilomi-
nus implicat aliqz idēp̄ritatē. vñ sequit iste va-
dit cū alio hoīe. g. iste ē hō. Si ergo excludit
aliū ab h qd ē p̄r. aut aliū patrē. aut aliū deū
s̄. quocūqz mō dicat est locutio falsa. ⁊ impli-
catio falsi. g. ⁊ c. R. dō. qd fm qd h dictō so-
lus teneat s̄nchatego:omaticē ipozat p̄uatō-
nē associatōis. ⁊ locutio simpli ē vera. exclu-
so illo sensu quo ipozat solitudinē. qz sic nō
accipit in diuinis sicut sup̄dictū ē. Scōs enī
qd ipozat p̄uationē associatōis vera est. qz
cum tripli possit eam ipozare. in quolibet
sensu locutio est vera pōt enī hec dictio sol⁹
ipozare p̄uationē associatōis respectu for-
me termini sibi vt dicat. solus p̄r. ille qd est
solus p̄r. ⁊ sic absqz dubio veritatem h̄. sol⁹
pater est pater. Vel potest ipozare p̄ua-

donez associationis respectu pdicati. et hoc
dupl'r. Vel i picipiendo vt q: alij nō pue-
niant et adhuc vera est. q: hoc pdicatum q: ē
pater soli psonae patriae puenit. Illa enim p-
prietas patri puenit ita q: nulli alij. vel pōt
ipōtare pūatōem associationis in cōpici-
pando. vt cūz dī Petrus comedit solus. vñ
vadit romā solus. nō q: aliū nō vadit ro-
mā vel nō comedat. sed q: nullus ppartici-
pat cum eo. q:zūis picipet. et sic adhuc locu-
tio est vera. q: psona patriae nō picipat vel
pparticipat cū alia iproprietate pūitatis. et
iō hz q: solus exclusiue tenet iudicatur locu-
tio vera. Ad illud. ergo q: obijcit. q: sol⁹
idem est q: nō cū alio. dō. q: negatio illa non
simp'r excludit aliū in cōexistēdo. sed exclu-
dit aliū respectu forme subiecti vel pdica-
ti in cōparticipādo vt visum ē. Et q:zūis p-
cum alio existat et nō possit sine alio eē. q: tñ
pprietatem pūitatis cum alio nō cōicat iō
non hz simp'r locutio veritatem. Ad illud
q: obijcit. q: alio est deus alio pater. dō. q:
sicut dictū est sepe. aliū dicit diuersitatē fm
rōnem dicendi vel intelligēdi in verbo p-
posito. sed in expositōe hī⁹ dictōis solus dīc
diuersitatem siue distinctōem in supposito.
Et q: deus in supposito nō differt a patre.
imo supponit p patre. iō non sequit q: dictō
exclusiua addita patri excludat deū. Ad il-
lud. q: obijcit. q: aliū iplicat formā aliqz hz
qz pueniat. dō. q: illud nō oportet q: ista sit
forma per terminū ipōtata. vere enī dī hō
est aliud ab asino. nisi qñ aduenit illi termino
immediate. vt cū dī ali⁹ asin⁹ includit pueniē-
tia in nā cōi. sed cum dī solus pī. non est di-
cere q: pī et nō alius pater. sed pī et nō alius
ā pīe. et iō non importat puenientia i forma
pprietatis pūitatis cum alietate. sed suffi-
cit q: sit alia psona. pat enī est psona. vñ etiā
alia essentia. nulla excludit hoc q: est solus.
et sic patet illud.

Ad q:zūis. vt q: dictō exclusiua vere
addat termino psonali respectu ter-
mini cōi. vt vere dicatur solus pī
est deus. Et q: sic vñ auctoritate. et rōe. auc-
toritate sic. Eccl'ā cācat. tu solus altissimus
iesu christe. et illud Deo patri sit gl'a eiusqz
soli filio et pīles multe inueniuntur. Itēz

Matth. xj. nemo nouit filiū nisi pī. nemo mī
si pī. et solus pī pūertunt. g. solus pī nouit.
et hoc pdicatum est essentiale. g. et c. Itē
rōne videtur q: dictio exclusiua addita ali-
cui non excludit nisi aliū. sed tres persone
nō habent alietatem respectu pdicati sbalis
ergo addita vni non excludit aliā. respectu
talio pdicati. sed si nō excludit locutio est ve-
ra. g. et c. Itē dictō exclusiua addita alicui
nō excludit q: est in eo vt pars. vt addita pe-
tro. non excludit pedem Petri. g. cū maior
idēpitate. sit filius in pīe qz pes in Petro
addita patri nō excludit filiū. Contra. nec
pī solus. nec filius solus. nec spūs. s. solus dō
est. ergo nō vere addit respectu termini cōi.

Item oīs ppositio in q: pdicātū est cōiua
subiecto addita exclusionē ad sōm ē falsa. q:
nullū tale pīse puenit sō. sed tal est hec et p
fīles. solus pater est deus ergo. et c. Item
dictio exclusiua addita alicui excludit omne
illud q: ponit associatōem cū termino. et hoc
pī q: pūat associatōem sed fili⁹ ponit asso-
ciatōem cum pīe. vñ pī cum filio est pī cum
alio. Itē dictio exclusiua excludit de aliō
et maxime oppositum. sed relatiua sunt vna
ōia oppositionis. g. addita patri excludit fi-
liū. et si hoc. oēs tales sunt falsae. R. dō.
q: hic ē duplex positio. Quidāz enī simp'r.
et sine distinctione pcedunt has et pīles. so-
lus pater est de⁹. et positio eoz ē q: dictō ex-
clusiua addita vni relatiuoz nō excludit re-
liquū. Et rō huius positionis est q: non
excludit q: psequitur ad terminū. et intelligi-
tur in termino vt addita homini nō exclu-
dit animal. sed vnum relatiuorum intelligit
in altero et psequitur ad alterum. ergo et ad-
dita vni non excludit alterum. et si opponat
q: solus excludit oppositum. dñt q: relatiua
et sunt dīe oppositionis et enī. oppositionis
fm q: ad idem pparantur. et sic addita vni
excludit aliud. vnde sequitur iste est tñ pat-
g. non est filius. Scdm q: ad diuersos cōpa-
rantur sūt differentie entis. et sic positio vno
ponit reliquū. et iō vnum nō excluditur ab
alio. q: dictio exclusiua. illud solum aliud ex-
cludit. q: non necessario cōcomitatur. Sed
hec positio non videtur pueniēdo. dictio enī
exclusiua pūat associatōem. ergo exclu-

dit omne illud q̄ ponit circa ipsum associa-
tionem. et ideo addita patri excludit filium.

Et propter hoc est alia opinio. q̄ dictio
exclusiva addita patri excludit filium. et hec
positio magis est probabilis. Scdm̄ hanc
positionem procedēdo distinguēdo sunt h̄i
locutioes fm̄ q̄ distinguit Aug. et maḡ tan-
git q̄ solus p̄t facere exclusionem respectu
cōpositionis intellecte circa fm̄. vel respec-
tu cōpositionis p̄ncipalis. Si primo mō tūc
est sensus. Solus p̄t est deus. i. ille q̄ solus ē
pater est de⁹. et tūc remouet formā termini
subiecti ab alijs. nō formā p̄dicati. et sūo hoc
sensu vere sunt oēs. et sic sub hoc sensu acci-
pit Aug. solus spūs. s. ē tantus. q̄stus est p̄t
et filius. Si autē faciat exclusionē respectu p̄-
ncipal cōpositionis. locutio ē falsa. et oēs falsē
sunt p̄prie loquēdo. nisi addat determinatio-
nem ut artef exclusio. ut p̄cum d̄t. tu solus
altissimus iesu xp̄e. cum scō spū. et c. Similit̄
deo patri eiusq̄z soli filio. et c. et sic p̄t primus.

Ad illud. q̄ obijcit h̄o. q̄ sol⁹ p̄t equipol-
let huic. nemo nisi pater. d̄. qd̄ falsum ē. q̄
nemo distribuit p̄ nā non p̄ persona. sol⁹ autē
additur termino p̄sonali. id̄ excludit p̄sonas.
ideo p̄prie loquēdo hec ē falsa. solus p̄t nō
uit filium. q̄stus hec sit vera. nemo nouit fi-
lium nisi p̄t. q̄ sensus ē. nemo. i. nulla nā. ni-
si ille qui est eiusdem nature. ut p̄t. Ad il-
lud. q̄ obijcit. q̄ dictio exclusiva excludit
aliū. d̄. q̄ excludit oē aliud vel aliū. q̄
nō predicat. nec subiect. sed associat. siue sit
aliud in forma siue i supposito. Et qm̄ pater
cum filio respectu p̄dicati sb̄alis associatur.
id̄ respectu illius excludit inuicem. Et q̄
pars nō associat. ideo nō excluditur. Unde
idēptitas maior vel minor. nihil facit ad ex-
clusionem. sed rō associandi vel nō associan-
di. Et si obijciat q̄ addita diffinitio nō ex-
cludit diffinitioem. et antecedenti et nō exclu-
dit p̄sequens. breuiter d̄. q̄ si p̄ns ita seḡ-
tur q̄ non ponat associatōnem. et diffinitio
nō claudat in se diuersum. tunc nō excludit.
si vero aliter est. tunc excludit et contradicto-
rie opposita implicantur in antecedente. vn-
de hic implicatur contradictio. nisi pater est.
huic autem p̄tioni cōcordat Augusti. qui
negat hanc. solus pater est deus. et consi-
miles.

In parte ista sunt dubitationes cir-
ca litteram. Et primo dubitatur d̄
hoc q̄ dicit magister. Quod prope
tota trinitas est solus de⁹. quia videtur vel
le negare istas pater est solus deus. sed he-
videtur esse vera. per exp̄sitionem quia pa-
ter est deus. et non aliud a deo vel aliud. er-
go. et c. Item predicatum quod dicitur d̄
tota trinitate. non potest esse nisi predicatum
essentiale. ergo cum solus deus sit predica-
tum essentiale. quia aliter non diceretur de
tota trinitate. et essentiale predicatum dici-
tur de qualibet persona singillatim. ergo pa-
ter est solus deus. R̄. dicendum quod
quando solus per se additur ad predicatum.
ita quod non intelligitur a parte subiecti. i.
proprie est sermo. siue dicatur de trinitate
tota siue de patre. nec vult dicere Augusti-
nus quod solus deus predicetur de tota tri-
nitate. ita quod non de patre. sed in illis lo-
cutionibus. soli deo hono et gloria et consi-
milibus. solus deus non accipitur pro vni-
ca persona excludendo alias personas. sed
pro tota trinitate excludendo alias naturas
Et magister ita accipit. ac si Augustin⁹ vel-
let dicere quod hoc scilicet solus deus pre-
dicaretur de trinitate. et non de patre. sed
ipse vult quod supponat pro ipsa trinitate.
pro patre vero si supponat. non tamen pre-
cise supponit pro solo patre. Et ideo Augu-
stinus concedit. quod sola trinitas est solus
verus deus. non tamen solus pater. Unde
et magister non dicit quod pater non sit so-
lus deus. sed quod non proprie dicitur. Ex
istud manifestum est si inspiciatur qualiter
solus debet addi ad predicatum. Item
queritur de hoc quod dicit trinitatem dici-
mus deum solum quamuis semper sit cum
sanctis. cum inseparabilis sit a rebus alijs.
et intinus omnibus. propter quod magister
dicit esse cum sanctis quam cum alijs. R̄.
dicendum. quod quamuis deus sit in omni-
bus et cum omnibus specialiter tamen dici-
tur esse cum sanctis propter effectum gra-
tie inhabitantis per quam ipsi conforman-
tur et cari et similes ei sunt. Unde prouer-
bijs. Velit me esse cū filijs hominum di-
cit sapientia dei. Unde dominus Tobiscus
dicitur hominibus non bestijs.

Item querit de hac locutioe. Nemo nouit filium nisi pater. q. cū nemo cōponat ex nō et hō. ergo nemo idem est q. nullus hō. s. dictio exceptiua nō excipit nisi p̄ntum sub termino. An nihil est dictu. nullus hō currit nisi a finis. cū ergo pater nō p̄tineat in suppositione huius nois hō. p. 7 c. Si tu dicas q. ampliat ex vsu distributio ipozata p̄ istū terminū nemo ultra q̄ ad hoies. tūc ego q. ro pro quo stat. aut p. creato. aut p. icreato. Si pro creato nulla est exceptio: q. simpliciter vera. et p̄terea pater nō est ibi p̄ntum. Si pro icreato simplr. et totaliter falsa. ergo p. exceptiōem nō pōt verificari. Si tu dicas q. pro vtroq. q̄o pōt hoc esse cū nihil hēant cōe. et si habet cōe. aut hoc q. ē nemo distribuit p. essentijs. aut pro p̄sonis. si pro essentijs. ergo nō d̄z excipi pater. si pro p̄sonis. ergo d̄z excipi spūs. s. sicut et pater. aliqñ locutio est falsa. R. d̄s. q. nemo distribuit cōter p. omni cognoscēte: siue hōte vim cognitiuam et distribuit nemo nō pro supposito tñ siue p̄sona. sed pro nā. An pater nō excipit q. per sona. sed q. eiusdē nature cū filio. et iō implicatur in illa acceptiōe filius et spūs. s. et iō locutio h̄z veritatem. Vel dic q. nemo distribuit pro hoib⁹ et nisi tenet non exceptiue: sed ad uersatiue sicut d̄r. ij. Th. ij. ad nihil ualeat nisi ad subuersionem.

Di. xij.

Est p̄dicta differendū nobis v̄r de nois diuersitate. Supra egit magr de sacra trinitate. s̄m q. catholicē credis et intelligis. In hac pte agit de ea s̄m q. credita et intellecta p. catholicos s̄mōnes exprimit. vñ sicut ip̄e magister dicit in l̄sa intendit hic ager de nois diuinorū diuersitate. et hec pars h̄z duas p̄tes. In p̄ma pte determinat magr de nominib⁹ diuis in gnāli. In s̄a in spāli. et hoc di. xxij. P̄dictio tñ addiciendū est q. cuz oia noia. et c. P̄ima pars diuidit in duas. In p̄ma parte ponit magr multiplices noium diuinorū d̄rias. In s̄a oēs reducitur ad duas s̄z illud Boetij in li. diuisionū. q. ois diuisio ē bimēbris vel ad bimēbrem reducibilis. et B̄ ibi. Sciendū est igit. q. illa q. p̄prie pertinet. Item p̄ma pars diuidit in duas. In p̄ma magr ponit d̄rias noium diuinorū s̄m Aug. et s̄m Ambrosiū. In s̄a ad maiores ex

planatōem. sup̄addit alias tres d̄rias. ibi. ij. ca. Deo addiciendū quedā noia esse et c. Similr. et s̄a pars in qua reducit hec mēbra ad duo duas h̄z p̄culas. In p̄ma oñdit q. nomina in diuinis quedā d̄nr relatiue et hec p̄rinent ad p̄sonas quedā ad se. et hec d̄nr de oib⁹ simul. In s̄a oñdit hoc ē v̄r ibi de⁹ eni non ē magnus ea magnitudine.

Intelligentiā eorū. que in hac pte dicunt de noib⁹ diuinis q̄tuor: que runk. P̄mo querit vtrū de⁹ sit nominabil. Secdo vtrū vno solo noie vel pluribus debeat noiari. Tertio supposito q. plura sint noia diuina. queritur vtrum oia dicant translative. an etiā quedā dicant p̄prie. Quarto vtrum oia noia dicta de deo dicant s̄m s̄bam. an etiā aliqua alio mō

Itē p̄mū q. deus sit inominabilis oñditur auctoritatib⁹. et rōnib⁹ auctoritatib⁹ sic. Dionys. de diuinis nominib⁹. deū neqz dicere neqz intelligē possibile est. Et iterum. dei neqz nomē est neqz verbū. neqz rō neqz opinio. neqz fantasia. ergo deus ē oio innoiabilis. Item p̄s in li. de causis. p̄ma cā superio: est omni enarratōe. Sed q. est superius omni enarratiōe est inenarrabile. et omne tale ininominabile ergo. et c. Item rōe oñditur sic. nomen. p. portionem. et s̄titudinem aliqz h̄z ad nominatum vt vox ad significatū. sed deus est in finitus oio. vox autem omnis finita. ergo cū nulla sit proportio nulla erit per vocē exp̄sio. ergo nec nominatio. Itē omne nomē imponit a forma aliqua. sed in deo nō est ponere certam formā vnde Aug. Deus qui oēm formā subterfugit intellectu p̄uius ēē non potest. ergo. et c. Item oē nomē significat s̄bam cum qualitate. sed in deo est mera s̄ba sine q̄titate. et qualitate. ergo nō puenit deum significare per nomē. Item q. nec per p̄nomen. p̄nomen eni non h̄z significatōem determinatā nisi per demonstratōem vel relationem. demonstratio aut sit median tibus accidentib⁹ que possunt ocul⁹ sp̄icipi. sed hec nō sunt in deo. ergo. v̄r qd dei neqz sit nomen neqz p̄nomen. Contra. in psalmo d̄ns nomen est illi. et itē. q̄z admirabile est nomē tuū in vniuersa terra. ergo de⁹ h̄z nomen. Item Dionys. facit librū de diuinis nominibus. ergo aut deus est noiabil

aut scia ibi tradita & casta & inutilis. Item
rōe vī. q. oē q. se exprimit & bō pōt se expri
mere sig. & bō sed signū & bō est vox. ergo cu
deus se exprimat suo & bō. pōt exprimi voce
sed q. pōt voce exprimi pōt noiari. ergo & c.
Item q. ptingit intelligere ptingit significa
re. siue enunciare. sed contingit deum a no
bis cognosci. hoc certū ē. & pbatuz. g. & c.
Itē q. ptingit laudare. ptingit & noiare. sed
deū ptingit laudare. imo ipse ē sūme lauda
bilis. g. & noiabilis. Rñ. dō. q. sicut intelli
gō duplī. sic & effabile. & noiabile. Ano eni
mō intelligere dī pfectam pphensionē. alio
mō per semiplenam cognitionē: sic effabile
duplī dī. Ano mō p pfectā expssionem.
alio mō p semiplenā narrationē. sic etiā no
minabile. Si dicat effabile siue noiabile. h
pfectionē expssionis. sic dō. q. sicut deus
sibi soli ē intelligibilis sic sibi soli ē effabilis
& noiabilis. nō alio noie. q. ipse sit. nec alio &
bō q. ipse sit. & sicut nobis ē incōphensibilis
ita & ineffabilis. ita etiā & inoiabilis. & p hūc
modū loquit̃ Byo. & p hō. Si & vocat̃ effa
bile. & noiabile. sū qualēcūq; narrationē.
sic quēadmodū deus est nobis cognoscibilis.
ita & effabilis. ita & noiabilis. & qui meli⁹ co
gnoscit meli⁹ effatur & meli⁹ noiatur & expssus
vī expssus noiatur fidelis & scriptura q. fidei
suffragat̃ vī sacra scriptura. q. rō. & vel p hō.
& hoc mō pcedūt auctoritates & rōes ad hāz
pēm. Ad illud g. q. obr. de Byo. & p hō.
iam p hō p hoc. q. locut̃ de noiatiōe in
qua ē pfecta expssio. Ad illud q. obr. qd
vox in noie ē pportionabilis & bō interioi.
siue signato. dō. q. hoc intelligit̃ de noiatiōe
q. totam rei signēz includit. Aliter nō h
vī
tatem nisi intelligat̃ eē. p pō: rō ad rē sub rō
ne cognoscibilis. & sic pōt eē noiabilis. q. uis
eni de⁹ sit infinitus. in finite cognoscit̃ a no
bis. Ad illud q. obr. q. deus nō h
formā
dō. q. nō h
formā puiā nō intellectui cu
tusmodi ē forma. cui⁹ ē imago aliqua in sēsu.
h
tū formā. q. ipse ē forma que est rō co
gnoscendi. q. & si nōs nō cognoscim⁹ in se. ip
se cognoscit̃ se in se. & nos eū in forma crata.
Unde a forma creata nos nomina imponi
m⁹ q. intelligim⁹ & videmus. Ad illud q.
obr. q. nomē significat̃ sūam. & equalitatem
dō. q. sūa. & equalitas nō accipiunt̃ im p p p
f. cōter. sūa dī q. cognoscit̃. qualitas dicitur

quo cognoscit̃. & hoc p modū quietis. Et B
dico pp & bōm pncipium & aduerbiū qd est
dispō & bō. & qm in creaturis vī plurimū oī f
set q. cognoscit̃ & quo. iō nomē in creaturis
vī plurimū hoc ipō: rō p diuersitatē. In dō
& oīdem ē cognitum. & rō cognoscendi q. rō
est de se. ideo significat̃ nomen diuinum illa
duo p indriam sū rem. & ita saluat̃ ibi rāō
Me. & qualitas vī cōgruit noī.

Et cūdo q. rō vī deus hēat vnū
solū nomē an plura. Et q. plura. vī
auctoritate scripture q. ipsum diuer
sis noibus appellat. exo. iij. Nomē meū ma
gnū adonay nō indicauit̃ eis. exo. xv. O p
nomē eius & p. Dñs nomē illi. Si g. ista sūt
diuersa noia: p auctoritate scripture. q. de
h
z plura noia. Item Bīo. in li. de di. noī
bus plura assignat̃ noia dei Ansel. similiter
in li. de tri. & magi similiter in lra. Itē B
ipsum rōe vī. q. nullum nomē sufficient̃ ex
primat̃ esse diuinū. nec in se. nec incōpatione
ad nomen intellectū. q. p
q. oī pfectō & ē.
& intelligitur esse in deo. & nullū nomē expri
mit̃ oī pditionis pfectionē. g. cum non pos
sit fieri p vnum indigemus pluribus. Itē
illud in quo res conueniunt̃ & in quo differit̃
aut necesse est plibus noibus dicere. aut ne
cesse est vnum equiuocari: s. equiuocatō ge
nerat̃ ābiguitatem. & tollenda est. ergo con
gruum est exprimere diuersis noibus. Cū
ergo in diuinis sit cōe & p pū. & hec in plib⁹
necesse est esse plura noia. Item quāuis
vna sit pīma veritas. tñ articuli fidei sūt m p
ti. si ergo fides de deo multos articulos cre
dit. Et q. corde credit̃ ad iustitiā opz p fiteri
ad salutem: multos pōt & oīz articulos ore cō
fiteri: sed multi articuli vno noie nō expssē &
explicite exprimunt̃. ergo opz habere plura
noia. Contra. Bīlarius. nō sermoni res
sed rei est sermo subiectus. g. cū in deo sit oī
moda real' vnitas g. & vocis & nois. Itē oē
q. est in deo est deus. ergo q. significat̃ aliqd
q. est in deo. deus est. sed deus vnus ē. ergo
omnia noia diuina habent vnum significa
tum: sed oīa talia sunt synonyma. nominib⁹
aut̃ synonymis. nō plus dī plibus q. vno.
ergo videtur q. oīa alia ab vno sint ppter
necessaria. Item multiplicatio diuinorū
noīum. aut venit a pte rei. aut a pte intellectu
um. aut a pte effectūz. Si a parte rei tunc

bonitas et veritas non sunt nomina diuersa
 quia res omnino una. Si a parte effectuum.
 tunc ergo unitas et eternitas non sunt diuer-
 sa cum non potent effectum. Si a parte in-
 tellectuum solum. si videtur quod habet in noia casta sunt et
 vana. cum non habeant aliquid respondens in re. Itē
 in scriptura nomen dei singulare semper proponitur
 siue addat unitatem: ut cum dicitur deus nomen illi siue
 pluribus. ut cum dicitur in nomine patris et filii et spiritus. si
 cum eadem sit ratio rei et unitatis rei. et noia et unitas noia
 si deus tamen habet unum nomen. Rationem. deus quod in no-
 mine tria sunt. scilicet vox et significatio. et ratio inno-
 tescenti. Unum nomen multipliciter accipitur. Aliquod
 per vocem significat. ut cum dicitur petrus est nomen
 apostoli: et sic patet quod in deo sunt plura nomina.
 Aliquod nomen accipitur per re significata. ut cum
 dicitur bonum et honestum sunt idem nomine. et sic in diui-
 nis quodammodo est dicere nomen unum: quodammodo
 plura. Si enim res significata dicatur essentiali-
 ter. sic omnia unum. Si personaliter sic plures et plu-
 ra nomina correspondentia. Aliquod nomen accipitur
 per ipsum notam. siue ratione innotescendi. et sic. deus
 quod quodammodo nomen unum quodammodo plura.
 Si enim accipitur ratio innotescendi ex parte dei. sic
 innotescit per virtutem quod una et magna est. et sic unum
 nomen dei est. et magnus siue maximus. Unde
 Ieremias. x. Magnus es tu. et magnus nomen tuum
 quod ad rationem innotescendi siue virtutem per quam in-
 notescit secundum quod dicitur in psalmo. Notus in iudea deus
 in israel magnus nomen eius. Si autem accipiat
 ratio innotescendi a parte effectuum siue creaturarum
 sic diuersa sunt nomina. nam deus innotescit nobis
 tripliciter. scilicet per calitatem per ablationem. et per excel-
 lentiam. et secundum hoc est multitudo noium. Si
 enim nomine per calitatem multa sunt nomina. quia mul-
 tos habet effectus. Si per ablationem multa sunt no-
 mina quia multa remouent. scilicet omnia creata. Si per
 excellentiam multa. quia in multis. in omnibus. si
 per additionem nobilitatis excedit creaturas. Et per
 predictis patet obiecta. Quod enim obicitur quod scri-
 ptura nomen dei exprimit singulare. deus. quod scrip-
 tura ut plurimum. nomen dei predicat. magnus mi-
 rabile. sanctum et laudabile. et sic non loquitur
 de nomine secundum quod vox. sed secundum quod ratio innotescendi
 a parte dei. et sic unum. Tamen non sequitur. loquitur
 singulare. si unum solum. quia frequenter quod dicitur sin-
 gulare. dicitur etiam plurale: ut patet in multis exemplis in le-
 ge. cum dicebatur homo de domo israel. vel homo qui
 fecerit hoc vel illud intelligebatur de quolibet
 nomine. Ad illud quod obicitur. quod unitas a parte rei.

deus. quod pluralitas a parte rei est ut accipiat res per
 personam. Si autem per nam. et si non sic pluralitas
 in se tamen in quantum innotescit. et ideo plura nomina
 Ad illud quod obicitur. quod nomina talia sunt synonyma.
 deus. quod tunc sunt nomina synonyma. cum dis-
 ferunt a parte vocis solum. hic autem est contra secundum rationem
 innotescendi. et ideo non sunt synonyma. alia ratio
 dea fuit supra. dist. viij. in primo problemate.
 Ad illud quod obicitur. quod si venit a parte intelligendi
 solum. si talia nomina sunt vana. deus. quod non venit
 ab hoc solum. quoniam illi rationi innotescendi. respondet
 pluralitas in creaturis. et in deo respondet vera
 unitas plectens illam totam pluralitatem. unde
 quod intelligimus dei potentiam et sapientiam. per di-
 uersa diuersimode nomina. et quia in deo est unum
 de sapientia et potentia. ideo non est ibi unitas: sed
 unitas et unitas.

Et ratio quod videtur omnia nomina diuina di-
 cantur translative. an etiam quidam dicant
 proprie. Et quod omnia dicantur translative videtur.
 In regulis fidei dicitur. deus simplex. proprie est et in
 proprie dicitur. sed quod improprie dicitur improprie nomina
 tur. cum ergo deus sit simplex nomina improprie
 sed improprietate reducitur ad proprietatem. ergo
 nomina diuina de deo dicitur improprie. de alijs per
 proprie. sed quod dicitur de aliquo improprie dicitur transla-
 tiue. si de alio proprie. ergo et cetera. Itē unum
 quod quod sicut patet intelligere. patet quod signi-
 ficare. si non patet deum intelligere. nisi per pro-
 prietates et proprietates creaturarum. ergo nec nomina
 re: sed quod nomina secundum alienas proprietates semper
 translative nomina. si et cetera. Itē non est nisi du-
 plex theologia. scilicet mystica. et symbolica. secundum
 quod vult Dionysius. si utraque deum nomina translative
 nam mystica per creaturas spirituales inuisibiles.
 si symbolica per corpales. si omnia nomina dei est
 translative. Itē deus nomen diuinum est impossi-
 tum per nostram instructionem: sed omnia nostra doctri-
 na incipit a sensu. si deus nomen dei accipitur habet
 aliquid sensibile: sed in deo nulla est proprietate se-
 sensible secundum veritatem: sed solus translative. ergo
 et cetera. Contra apostolus dicit corinthios. iij. loquens de
 deo. Et quo omnis paternitas in celo et in terra
 nominatur: sed si paternitas in terris nominatur a
 paternitate dei. ergo deus proprie et principali
 dicitur pater quod alia. non ergo translative. Hoc
 ipsum dicit Dionysius. et Damascenus. iniret huius au-
 thoritati apostoli. Inquit enim Damascenus. Sciendum quod
 non est a nobis translative ad beatam deitatem
 paternitas. et filiationis. et processionis nomen

sicut ait diuinus aplo. ex quo oia paternitas
 et c. Item beatus Amb. dicit. et hinc in litte
 ra q tripliciter est nomen diuinorum oia. et vna
 ex illis sunt nomina translative. non sunt omnia di
 cta translative. Item quedam dicitur de deo q
 hinc oppositum in omni creatura vt eterni
 tas et immensitas: sed nomen translative attedi
 tur sibi aliquam similitudinem. et talia nomina in
 sunt translative. Item quedam dicitur de deo quo
 rum significatum est ppe in solo deo: vt hoc no
 men bonum. et qui est. **Matth. xix.** Nemo
 bonus nisi solus deus. et **Aug.** dicit q solus deus
 vere est: cuius comparatione cetera non sunt.
 Rn. ad hoc voluerunt quidam dicere. qd
 quedam sunt nomina dei que deus sibi im
 posuit: quedam q nos ei imposuimus. Si lo
 quamur de nominibus que deus sibi imposuit
 cum ipse ppe se intelligat: hinc nomina sunt
 ppria. et talia dicunt esse bona. et q. unde
Bo. velle q illud nomen bonum. solum sit
 proprium et principale. **Berna.** so q illud no
 men. qui est. solum est proprium et principale. et
 vnus attendit in nomine perfectione. alter
 absolutionem. vterqz in proprietate. Si au
 tem loquamur de nominibus que nos deo im
 posuimus. sic cum non cognoscamus deum
 nisi per creaturas. non eum nominamus nisi per
 nomina creaturarum. ideo solum translative.
 siue q prius et proprius conueniunt creature
 siue q prius imposita sunt creature. quibus in
 proprius conueniant creature. et hec est tran
 slatio quedam: quauis proprie loquendo sit
 translatio quando proprius conueniunt his a
 quibus transferuntur. vt ridere hominibus
 proprius: qz p ratio. Sed hec positio non vi
 detur posse stare. Cum enim nos cognosca
 mus deum tripliciter. scilicet per effectum. per ex
 cellentiam. et per ablationem. constat q om
 nibus his modis constringit deum nominare.
 Si per effectum: nulla est ibi translatio. Si
 militer si per ablationem: quoniam transla
 tio attenditur sibi aliquam similitudinem. omnes
 enim transferentes sibi aliquam similitudinem
 transferuntur. Et propterea aliter. dicitur q quedam
 sunt nomina que significant rem cuius veri
 tas est in deo et oppositum in creatura: vt i
 mensus et eternus: et talia nullomodo trans
 feruntur: nec sibi rez: nec in impositionem
 Quedam sunt nomina que significant rem
 cuius veritas est in deo. et similitudo eius est

in creatura. vt potentia. sapia. et voluntas. et
 talia nomina transferuntur a creaturis ad
 deum. non sibi rem: sed sibi impositionem: quia
 prius sunt imposita creaturis qz deo h. p
 us sunt in deo. Quedam sunt nomina que si
 gnificant rem cuius veritas est in creatura
 et sibi proprietatem in deo. vt lapis. et leo. res
 enim significata est in creatura: sed similitu
 do proprietatis. vt stabilitas. et fortitudo i do
 est. et ista sunt proprie translative. Concedit
 dum ergo q in diuinis sunt aliqua nomina
 translative non oia. Ad illud q obf. q
 simplex improprie dicitur. dicitur q dicitur ibi non est
 nominare sed enunciare: q in simplici non est co
 positio in essendo: sed est ppo in enunciendo et
 id improprie. non sic in nominando. **Ad** dic q
 non omne dictum improprie est dictum transla
 ue. Ad illud q obijcitur q solum per cre
 aturas intelligitur. dicitur q quanto intelli
 gitur solum per creaturas. non tamen solum
 per similitudinem. immo per negationem:
 et dissimilitudinem est cognoscibilis. Ad
 illud q obijcitur. q symbolica et mystica the
 ologia nominant deum translative. dicitur qd
 quibus mystica nominet translative quantum
 proprietates excellentie. tamen non solum
 sic nominant: sed etiam per abnegationem. et
 ita non solum translative. Ad illud q obf.
 q omnis nostra doctrina incipit a sensu. dicitur
 q verum est. et omne nomen aliquid habet
 sensibile. scilicet vocem vt audiat: sed non opz q
 habeat sensibile significatum. qz verbum intelligen
 tie q est insensibile inducit vocem sensibilem.

Quarto et ultimo queritur vtrum oia
 nomina dicta de deo: dicantur sibi
 substantiam. Et q non: immo aliter
 ostenditur auctoritate **Aug.** v. de trini. Illud
 precipue teneamus quicquid ad se dicitur
 prestantissima illa et diuina sublimitas sub
 stantialiter dici. quod autem ad aliquid non
 substantialiter sed relatiue: sed pater et filius
 dicitur ad aliquid. ergo et c. Item **Boet.**
 in libro de tri. Deus est sine quantitate ma
 gnus. sine qualitate bonus: sed non est sine
 relatione relatus. ergo relatio vere et pro
 prie manet in deo. ergo et modus dicendi re
 latiue. Item hoc ipsum videtur ratio
 ne: quia in diuinitate sunt aliqua nomina
 incommunicabilia: vt patet in nominibus
 personalibus: sed substantia est comunicabilis
 m. ij

dum sit vna in tribus. Et talia nomina non indicant
 substantiam. Et in diuinis est alius modus dicendi quod
 secundum substantiam. Item in diuinis est alio et alio modo se
 habere. quod aliter se habet ad patrem filius quam
 spiritus. scilicet sed non est aliud et aliud esse siue sub
 sistere. Et cum hoc contingat intelligere. et in
 intellectu dicere. necesse est quod sit ibi alius mo
 dus dicendi et intelligendi. quod secundum substantiam. Et tunc.
 Contra. Quod quod dicitur aut dicitur secundum substantiam. aut
 secundum accedens. quod substantia et accedens sufficienter diui
 duntur enses. sed in diuinis nihil dicitur secundum ac
 cidens. Et secundum substantiam. Item ostenditur quod dicitur aut dicitur
 per se. aut non per se. Si per se. tunc habet substantiam.
 Si non per se. tunc ergo per aliud et in alio. sed
 oia que dicitur de deo dicitur per se. ergo oia dicuntur
 secundum substantiam. Item dicitur secundum substantiam et habet relationem
 aut dicitur diuersitate a parte rei. aut a parte modi
 intelligendi. siue modi dicendi. Si a parte rei.
 ergo in deo est diuersitas et proprietas. Si a parte
 modi dicendi. tunc cum diuersus sit modus di
 cendi in hoc quod est bonus. et hoc quod est magnus.
 et hoc quod est deus. quod si queratur quod est de
 us. Respondeatur magnus. non Respondeatur bonus. Similiter si
 queratur qualis est deus. Respondeatur bonus non ma
 gnus. ergo non tamen essent duo modi. sed etiam
 multo plures quod duo. Item quod Respondeatur ad quod est
 factam per quid dicitur secundum substantiam. et quod est ad rem.
 et quod est ad modum. scilicet per nomina relatiua. respondeatur
 tur ad quod est secundum substantiam per quid de ipso deo. ergo
 dicitur secundum substantiam. per hoc minus. Aug. in li. de do
 ctri. xpiana. Si queratur quid est deus. prouenie
 ter respondeatur. pater. et filius. et spiritus. scilicet. Item cum
 quedam sint in diuinis que non dicitur secundum substantiam.
 nec secundum relationem. ut hoc nomen incarnatus
 et hoc nomen ingenuus. ut quod ista diuisio non
 complectitur oia nomina diuina. Item ad predictorum
 intelligentiam est notandum. quod est dici diuer
 simode. secundum triplicem rationem. Uno modo dici
 diuersimode attenditur habet diuersum modum eundi
 quod est per se et per accedens. et hoc quod deus non est dici di
 uersimode in diuinis quod ista diuersitas modi
 ponit diuersitatem essentialis in re dicta et quod est
 ad hoc unus solus modus dicendi est in deo
 secundum substantiam oia que dicitur deo sunt ipse deus et eius
 substantia. Alio modo dici diuersimode est habet diuer
 sum modum intelligendi. qui quidem atten
 ditur secundum aliam et aliam rationem siue medium cog
 secundi. et sic non tamen est dici diuersimode in o
 minibus diuinis. imo omimode. quod deus non
 tamen cognoscitur per diuersa imo per oia rerum

genera. Et sic nomina dicta de deo quodam dicitur
 per modum esse ut deus. quedam per modum quan
 titatis. ut magnus. quedam per modum qualita
 tis ut bonus. et sic de alijs omnibus. Ter
 tio modo dici diuersimode. est secundum diuersum mo
 dum se habendi. qui quidem attenditur quod
 rum ad solutum et partem siue relatum. Et
 hic quidem modus diuersitatis minor est et
 primus. et maior quod habet. Minor quod primus. quod
 secundum primum attenditur diuersitas essentialis et co
 patio. Maior quod habet. quod secundum illum nulla oino
 attenditur in re distinctio. Secundum autem istum
 modum attenditur in deo unitas et pluralitas.
 Unitas secundum absolutum. et pluralitas secundum re
 spectum. Et quantum ad hunc modum sunt so
 lum duo modi dicendi. secundum substantiam. ut illa que dicitur
 ad se. et secundum relationem. ut illa que dicitur ad ali
 quid. quod quod non dicitur alium modum essendi. ideo
 predicantur de illis. et sunt unum. et quod dicitur aliud
 modum se habendi. id est secundum hanc unitas. secundum illa plu
 ralitas. Ex his parent obiecta. Quod enim
 obicitur. quod ostenditur quod dicitur secundum substantiam. vel secundum accedens.
 ostenditur quod in diuinis non habet instantiam ubi rela
 tio non est accedens. nec tamen secundum substantiam. Ad illud
 quod obicitur. hoc quod ostenditur quod dicitur in diuinis est ens
 per se. ostenditur quod verum est. sed tamen non sequitur. dicitur ut
 ens per se ergo secundum substantiam. quod non dicitur nomen
 dici secundum substantiam ut substantia dicitur per se. sed ut dicitur ad se.
 Ad illud quod obicitur. qualis sit hec diuersitas. aut
 secundum rem. aut secundum modum intelligendi. ostenditur quod habet mo
 dum se habendi. qui non tamen est in nostro intellectu.
 sed etiam in re. Ad illud quod obicitur. quod per
 nomina relatiua respondent ad interrogantes
 factam de substantia. ostenditur quod substantia dicitur dupliciter. Aut ens
 per se. Aut ens per se et ad se. Si ut ens per se. sic
 oia et relatiua et absoluta. dicitur in deo secundum substantiam. et
 quod hoc modo substantia Respondeatur ad quod est facta per quod
 id oia possunt responderi. Si autem dicatur substantia ut
 ens absolutum non partem. sic dicitur secundum substantiam.
 quod dicitur ad se. et sic accipit Aug. et sic pater et fili
 us et nomina relatiua secundum substantiam non dicitur. Ad
 illud quod ultimo obicitur. quod multa dicitur de deo que non
 dicitur secundum substantiam. nec secundum relationem. ostenditur quod dici
 relatiue in diuinis potest esse dupliciter. Que
 dam enim nomina dicuntur relatiue ex principa
 li nomina intellectu. Quedam ex parte. et secundum
 rationem diuiditur in tres. quod quedam significat
 relationem et dicitur relatiue ut pater. quodam si
 gnificant relationem ut paternitas que non dicitur
 ad alterum. sed est ipsum quo alterum refertur

Quedam dñr relatiue q: priuant relatiōez
vt ingenuus. in pcessibilibus. tñ ista nō est pua
tio pura vt infra videbit. Que aut iporāt
relationē ex pñti intellectu. sūt sunt fm tri
plicem dñam. Quedā enim dñr dici relati
ue q: ponūt p relatiuis. vt cū dñr deus gnāt
deum. i. pñ filiū. Quedā dñr relatiue quia
claudunt in suo significato interius relatiōz
vt cū dñr incarnat⁹. sensus enī ē. i. carui vni
tus. vñio enī dicit relationē. q singularē pso
nā respicit. siue assumere carnē. z h⁹ i. Que
dam dñr relatiue q: claudūt relatiōez in sup
positis. vt filius. z equalis. nō enī sūt similea
nisi qui referūtur z distinguūtur.

Ita pte ista sūt dubitatiōes circa litte
ram. z primo de hoc q: dicit hio ad
dijciendū est quedā etiā noia z c. q
aut diuisiōes. Aug. z Ambro. sunt suffici
entes. aut non. Si sic. s. magr. supflue addit
Si dicat insufficiētes p incōueniēti ē hñdū
Rñ. dñ. q: nec diuisiō Ambro. est diminuta.
nec additio magr. supflua. qñ mēbra diuisi
onis magr. includūt i mēbris diuisiōis Am
bro. Illa enī est p mediata. cū enī sit trimē
bris. reducūt ad has diuisiōes. q: oē nomen
dei. aut ē. ppiū. aut translatiū. Si. ppiū
aut spectat ad sñam. aut ad psonas. Ad ag
aūt ista mēbra magis specificat. q: nomē ali
qd pōt spectare ad vnitatē sñe ab eterno. vñ
ex tpe. sñt ad psonas ab eterno. vel ex tpe.
Et ad psonas duplī vel diuīsim. vt hoc no
mē pñ. Et simul z pñctim. vt hoc nomē tri
nitatis. z ita sunt. vi. mēbra. Itē qñt dñ hoc
q: dicit. q: trinitas est quasi collectiū. Et. n.
male dñr. q: vñitas collectiua vt dicit. B. ē
mīma vñitas. s. vñitas trinitatis arcē tenet
inter oēs vñitates. s. z c. Rñ. dñ. q: hñ no
men trinitas deficit in duob⁹ a noie proprie
collectiue. primo q: illa q: nomē. collectiū
colligit hñt simplī diuerfitatē. z sō q: hñt
vñitatē fm qd: sed cō est in noie trinitatis.
tñ in hoc est similitudo q: sicut nomē collectiū
plures simul dicit z de nullo p se pñcat. ita
nec hoc nomē trinitas pñcat de aliq psona
rū. z tñ oēs simul importat. z iō magr nō di
cit q: sit collectiū simplī sed quasi. Sciē
dum ē igit q: illa q: pñt ē. c. Circa hoc no
tādū q: ex vñis Aug. que hic ponūt z in lib.
de tri. eliciūtur. v. regule de noibus diuīnis.
Prima hec est. Dē nomē q: dñr de deo. dicit

tur fm sñam vel fm relationē excepto hoc
noie hñ. Scda est hec. Dē nomē q: dicit
de tribus psonis ita q: de qualibet singula
riter dñr fm sñam: exceptis noibus pñtiuis.
Tertia ē hec. Dē nomē dictum fm sñam p
dicatur de trib⁹ psonis simul sñptis z singlī
excepto hoc nomine psona. Quarta ē h.
Dē nomē dictū de deo respectu creature in
dicat eēntiam. exceptis his q: pñent ad vñi
onē. Quinta est hec. Dē nomē q: dicitur
de deo ex tpe z nō dñr de tribus singulis pso
nis pñcat notionē vel q:asi. hoc dñr ppter
hoc nomē missus q: dicit eē ab alio. Itē
qñtur de hoc q: dicit. nō tres oipotētes sed
vñus opo. q: cū dicamus tres potētes. vt
q: pari rōe possumus dicere tres oipotētes
Rñ. dñ. q: vñum semp adiectiue z in adia
centia significat z iō semp trahit numerū a
supposito: sñt z pñcipium manens pñcipiū
q: hñ naturam vñi. Sed nomē q: in quiete
significat. alqñ sñantiatur. z qñ numerat.
tunc numerat sicut nomē sñantiūz a parte
sue forme. z iō q: potēs pōt eē pñcipium oī
potēs ē nomē tñ. iō nō sic recipit tres omī
potēs. sicut tres potēs. nisi opo sit adie
ctiū vel adiectiue retentum. Rñ aut qñ oī
potēs nō pōt eē pñcipiū est pp pñonem qñ
nō admittit vñū. pñcipium enī vt dicit grā
maticus transit in nomē quattuor. modis. s.
Cōpōe vt indoctus. Compōne. vt doctior.
Constructiōe vt amāus illius. Tempōis am
missiōe vt amandus fm q: idē signat fm q:
idem z sonat q: dignus amari. Itē qñt
de rōe ista Aug. Si est participatiōe magn⁹
ea magnitudine z c. Et vt ista rō nō valere
nō enī valz. Itē est albedie albus p pñcipa
tionem. s. albedo est albus vel maior qñ ipse
Rñ. dñ. q: rō Aug. bona est z fundat super
ipsam nois expōem. q: pñcipare ē partem
capere. z si partem capit. ergo minus ē qñ to
tum. Quod ergo obī. de albedine. dñ. q:
est esse maius dupliciter. vel qñtum ad esse
vel qñtum ad posse. dñ. ergo q: participatiō
sbi. attendit respectu forme vñiūersalis. z qñ
uis ipsa sit tota in sbo quantum ad esse non
tamen qñtum ad posse. q: pōt in alijs esse.
deo aut nihil potest esse maius. nec qñtū ad
esse. nec qñtum ad posse. z iō argumentum
Aug. bñ tenet q: deus nihil possit pñcipari.
Aliiter pōt dici q: argumētū Aug. bene tenet

In his formis que nate sunt denotare aliquid per eentiam. Et in talibus quod est per participationem reducitur ad illud quod est per eentiam. et quicunque sic est illud quod est ens per eentiam excellit illud quod habet ens per participationem. Si ergo magnitudo est magna per eentiam. et deus per participationem. necessario sequitur. quod magnitudo est maior: quam deus: non sic est de albedine quod non est nata se denotare. nec de aliquo per eentiam predicari denotando illud.

Di. xliij.

Redictis tamen addiciendum est quod cum oia nota sunt secundum substantiam et cetera. Supra egit magis de diuersitate diuinorum nominum in generali. Nunc incipit habere per se in qua agit in speciali. et quoniam quedam nomina sunt substantia. Quedam relatiua: et hoc pertinet per se ad se. Ideo hec per se habet tres partes: In prima agit de nominibus substantiarum. In secunda de relatiuis. infra di. xlvij. ibi. Nunc de proprietatibus quas frequenter et cetera. In tertia de his relatiuis ad inuicem. infra. di. xlvij. post predicta interiorius considerare. Et quoniam inter nomina substantia hoc nomen persona excipitur a generali regula que est quod substantia dicitur de tribus singulariter ideo nomen istud. Primo a generali regula excipitur ostendens quod debemus dicere tres personas et hoc in propria distinctione. Secundo vero determinat quod significet per hoc nomen tres: et per hoc nomen personas cum dicimus tres personas. infra di. prima. Nunc diligenter inquiri oportet. Prima pars habet quatuor partes. In prima nota gressu illud nomen excipitur a generali regula. In secunda rationem huius exceptionis inuestigat ibi: ostenditur hic quod difficultas ostendens quod fuit inopia humani eloquii. In tertia magis contra assignationem proponit et determinat ibi. Sed quod dicitur hic cum dicamus patrem et filium et spiritum. In quarta epilogat determinata ut addat ibi. Jam sufficienter utputo ostensum est: hanc partem subdiuisionem per se parent. Nam que liber per subdiuiditur in duas iuxta duo capitula que prius.

De intelligentia eorum que dicitur in propria di. de his nominibus. persona. substantia. et eentia. duo principaliter querunt. Primo queritur de translatione istorum nominum ad diuina. Secundo de numeratione eorum in diuino. Circa primum queruntur tria. Primo queritur. utrum debuit ibi transferri

nomen persone. Secundo vero utrum nomen substantie. Tertio utrum nomen eentie.

Primo ergo queritur utrum debuerit ibi transferri ad diuina. Ad autem nomen persone non debeat dici in diuinis. ostendit sic. Aug. xij. de tri. et habet littera. Dicitur est tres persone non ut illud diceretur: sed ne taceretur. Sed videtur quod solum ad fugam hereticorum et non firmitatem et proprietatem dicatur persona in diuinis. Item hoc ipsum videtur ratione: quod persona notat particulare et non quod cumque: sed rationalis nomen. sed a quocumque remouetur superius et inferius. Sed cum in diuinis non sit dicere particulare simpliciter nec erit dicere personam. Item particulare rationalis creaturæ. est propriissimum inter oia creata. Nam compositum est ex substantia corporali et spiritali. Et rursum corporalis inter oia videtur maiore compositio nomen habere. ergo cum persona sit nomen particulare et hoc summe compositum: et in diuinis est summa simplicitas. per quod in diuinis non debet dici nomen persone. Item vocabula nostra debent respondere grecis ut unitas fidei ostendatur: sed greci non vniunt vocabulo personam in diuinis quod est idem quod persona. Sed cum ipsi proprius habeant vocabula que nos: nec nos debemus vri. Contra persona dicitur quasi per se sonans siue per se unum: sed esse per se: siue per se unum. propriissime recipitur in deo. Sed persona secundum suum nomen. Item persona dicitur habens naturam intellectualem ab alijs distinctam: sed in deo est ponere habentem naturam intellectualem et ab alijs distinctam: sicut supra ostensum est de pluralitate personarum. et cetera. Item persona notat mihi ultimum in genere rationalis nomen: sed rationalis siue intellectualis nomen est nobilior inter creata. et rursum ultimum in illa est completissimum: quod ei nulla potest fieri additio. Sed si quod completionis est ponendum est in deo. propriissime. per et cetera. Item persona dicitur dignitate. unde in ecclesia persone dicuntur habentes dignitatem aliquid notabile. ergo cum dignitas propriissime sit in deo nomen persone propriissime in deo ponendum est.

Rationi. ostendit quod persona de sui ratione dicit quid distinctum. proprietate ad dignitatem pertinentem et hoc per suam etymologiam et in equipollenti suo. In etymologia. quod persona dicitur quasi per se unum. per se autem unum proprie dicitur unum quod est oio distinctum ab alijs. et in se indistinctum. Rursum persona dicitur a personando quasi a se re

sonando. Resonare autē dī q̄ in sono eminz
alijs: et iō p̄sona dicit suppositum distinctus
hīs dignitatē. et rōe hī dignitatis. cū debe
ret p̄ nām vocabuli dici p̄sona penultima co
repta. dī persona penultima p̄ducta. Simi
liter rō hī significatiōis accipit ab equipol
lenti in lingua greca. q̄ ē p̄sopon. Apd gre
cos p̄sopon dicebatur sicut narrat Boe hō
laruatus qui qdē solebat fieri in tragedijs.
Et hoc fiebat p̄ duo. Una rō erat ad di
stincte rep̄itandū eum de quo fiebat s̄mo.
Alia rō erat ad melius resonandū vel p̄so
nandū: et ita duo pueniunt dictis duabus p̄
p̄teritibus. et iō ab hoc nōie p̄sopon apud
grecos: tractum ē hoc nomē p̄sona apud la
tinos. Et q̄ in ecclesiasticis maxime attendi
tur distinctio dignitatum. tractū ē primo ad
significandū honore in ecclesiasticis. Deinde
q̄ indiuiduū rōnalis nature distinctū est ab
alijs et hoc p̄p̄teritate dignitatis inter creatu
ras. hinc est q̄ extensum ē ad significandus
suppositū rōnalis nature. Demū q̄ in deo
est repp̄ire suppositū distinctū p̄p̄teritate no
bilissima sp̄s. i. dictante translātū est ad dīa
q̄ ibi res nōis p̄p̄riissime inuenit. q̄zuis ip
sum nomē prius alijs sit impositum. Conce
dendū est. ergo q̄ in diuinis p̄p̄e et puenien
ter nomē p̄sonē accipitur. Ad illud ergo
q̄ obf. q̄ dictū est nō vr dicere. dō. q̄ Aug.
loquit p̄ tpe illo in quo nomē p̄sonē h̄z vsus
equiualebat s̄be. et iō dictum ē. nō vr dicere
q̄ p̄sona p̄sueuerat significare. sed dictum ē
quasi translātum ne taceretur. i. ne cōfessio
fidei diminuta esse p̄baref. Ad illud qd
obf. q̄ persona notat particulare. dō. q̄ par
ticulare de rōe sui nominis importat p̄tem
et imperfectionē: sed p̄sona de rōe sui nominis
importat p̄p̄lectionē. iō ponitur in diuinis
q̄zuis non p̄ticulare. et hī q̄ in diuinis nomē
sp̄s p̄p̄rie dī. et nomen generis improprie.
Ad illud q̄ obf. q̄ persona nominat com
positissimum. dō. q̄ hoc accidit q̄ in diuidu
um rationalis nature create est in genere. et
ideo multis differentijs distat cum distigua
tur qualitates: sed in diuinis est distinctio so
la origine. Et p̄terea non est in genere. et iō
non op̄z q̄ sit ibi aggregatio dīaz. Ad
illud q̄ obijctur. q̄ apud grecos nō vtunt
equipollenti. s. p̄sopon. dō. q̄ ratio vtendi
apud latinos. non tam fuit p̄p̄ietas q̄z pe

nuria. quia non habebant quidarent. et rō
huius fuit q̄ substantia s̄m cōem vsūm idēz
sonat q̄ essentia. greci autem habebant p̄
priūm vocabulum. scilicet ipostasis. quo v
tuntur. et ideo non sunt coacti transferre. vt
nos.

Ecūdo q̄ritur vtrū nomē s̄be dici d
beat in diuinis. vel etiā subsistentie.

Et q̄ sic vr. Aug. li. v. de tri. Deus
absq̄z vlla dubitatione dicitur substantia. vel
si meli⁹ appellatur essentia. Itē tā Boe.
de tri. q̄z Aug. dicit q̄ alioz nōium genera
vr magnitudo. bonitas. et c. transeunt i s̄baz.
Si ergo substantia non transit in aliud. con
stat. s̄be nomen improprie dici. nam si non p̄
p̄rie. eque bene diceretur q̄ substantia tran
sit in alia sicut econuerso. Item rō s̄be h̄z
p̄hm est q̄ est ens per se. sed solus deus pro
p̄riissime est per se. ergo nomē substantie p̄
p̄riissime ē i deo. Itē rō s̄be h̄z Aug. ē di
ci ad se et absolute. sed ibi p̄p̄rie est dici ad se
vbi nulla est dependentia. si ergo hoc est in
deo. ergo et c. Contra. Aug. vij. de trinit.
inconueniens ē dīe de deo q̄ substat boni
tati sue: sed si de bonitate. eadem ratione et
de qualibet proprietate. ergo simpliciter lo
quendo inconueniens est dīe ipsum esse s̄b
stantiam. Item Boe. in li. de tri. Deus nō
est substantia sed supra oēm substantiam. er
go hoc nomē substantia proprie est in crea
turis et nō in deo. Item hoc ipsum videt
rōe q̄ omne q̄ substat habet aliquid inher
ens: sed in deo non est inherens neq̄z inher
entia. ergo nec substantia. Item omē q̄
substat alij componitur illi. ergo vbi non ē
compositio nec nomen compositiōis. ibi nec
nomen substantie. ergo cum in diuinis non
sit compositio. patet et c. Rñ. dō. q̄ nomē
substantie a duplici proprietate potest dici.
videlicet a per se stando nō per aliud. et sic
proprie est in diuinis et magis etiam proprie
q̄z in creaturis. vel a substando alij vel alijs
et hoc tripliciter. Vel alij inherenti. et sic fal
so et improprie. dicitur in diuinis. q̄ proprie
rates i diuinis non sunt accedentes nec in
herentes. Vel alij distinguenti. et sic dicitur
in diuinis. non omnino improprie nec om
nino proprie quia proprietates illa non in
heret sed distinguit. et ideo non facit sub
sistere: siue substat quasi sub alio stare
m iij

ed existere quasi ab alio esse. et hinc est quod Ric. dicit in li. de tri. quod melius est existentia quam substantia. vel quod substantia videtur perfectius. et sic dicitur res nec substantia respectu essentie. et iste modus magis est circa nos intelligere. quam circa diuinum esse. quod sicut patebit sequenti problemate ex nostro intellectu enenit talis modus dicendi non ex proprietate diuini esse.

Ratio querit utrum nomen essentie dici debeat in diuinis. Et quod sic videtur Aug. vii. de tri. Essentia vere ac proprie dicitur in diuinis. ita ut forte solum deum dici oporteat essentia. Item hoc nomen qui est est nomen quod ipse deus sibi imposuit. si ipse proprie se nominat. deus proprie dicitur qui est. Sed de quocumque proprie dicitur quod est potest dici in ipso essentia. ergo et in diuinis dicitur essentia. Item iter omnia nomina nomen essentie est absolutissimum. unde essentia secundum Auicennam dicitur rei qui dicitur nomine absoluto cum. si in diuinis sit omnimoda absolutio. et nomen essentie. Contra. non intelligimus deum nisi in creaturis et per creaturas. sed nominatio dei est propter nostrum intelligere. si nullum nomen omnino absolutum deus ponit in deo. Item quero in quo differunt nomen substantie et essentie. nam substantia. aut dicitur esse. aut suppositum. Si suppositum. ergo superfluit nomen persone. Si esse. si superfluit nomen essentie si cuius debeamus labia nostra circūcidere in loquendo de deo. nequaquam deus hoc nomen ponit in deo. Item querit gratia huius de necessitate et sufficiencia. et dicitur istorum quattuor nomina essentia. substantia. substantia. et persona. Respondetur ad intelligenciam predictorum notandum quod ista quattuor vocabula sunt. quattuor vocabula in greco. quod sunt. scilicet. Substantia. Substantia. Ypostasia. et Prosopon ut vna fiat essentie. vniuersalis. substantie. ypostasia substantie. et prosopon persone. Ratio autem et sufficiencia horum quattuor nominum ab aliquibus accipitur sic. In diuinis est accipere concipibile et inconcipibile. et hoc ex veritate et necessitate fidei que dicit deum trinum et vnum. et cum nos debeamus intelligere in deo quod vere est per id quod videmus in his inferioribus maxime secundum notabiles et primas. et principales predicationes. Cum in eo in inferioribus inueniatur. quod est et quo est Ratio cuius signatur in predicatione et abstractione. ut dicatur homo et humanitas. sic in diuinis intelligimus quoduis non intelligamus in diuina illa duo. ideo et in abstractione significa-

mus per hoc nomen deitas. et in predicatione per substantia nomen deus. Et ideo imposuimus nomen quod significaretur ipsum quo est. et hoc est essentia. et ipsum quod est. et hoc est substantia. et ita hec duo nomina accipiuntur ex parte predicationis. Et si etiam in diuino accipere quod est inconcipibile. et hoc est quid distinctum siue quis distinctus. Et hoc quod dicitur pringit dupliciter intelligi siue significari. vel in quantum distinguibile. et hoc per nomen substantie siue siue ypostasia. vel in quantum distinctum. et substantia per nomen persone. et licet nec in deo differat distinguibile et distinctum. quod potentia in eo semper est actu iuncta. tamen pringit duplici ratione significare. unde differunt ista quattuor nomina secundum modum intelligendi. sicut quo est. quod est. qui est. quod est. Et quoniam in deo idem est quo est. et quod est. ex vna parte. et distinguibile et distinctum ex alia secundum res. sed accipiuntur substantia et essentiam pro eodem. Sicut et ypostasia nomine videntur greci pro supposito actu distincto. unde distinctio pro quo. et quod est. et per distinguibile et distinctum in nominibus diuinis non facit diuersitatem nisi secundum rationem intelligendi. Fuerunt et alij volentes dicitur quod substantia et essentia accipiuntur ex parte predicationis sed differenter. quod illud esse pringit intelligi sub duplici ratione. vna est quod omnia eger eo ut sint. Alio est quod ipsum non eget alio. Primo modo dicitur essentia. a qua et per quam omnia sunt. Secundo modo substantia quoniam per se et omnibus alijs circūscriptis. Substantia vero siue ypostasia et persona accipiuntur ex parte inconcipibilis. Et differunt. quoduis enim vtrūque nomen dicat quid distinctum tamen ypostasia dicit suppositum substantie distinctum. sed persona dicit distinctum proprietate nobili. Fuerunt et alij qui voluerunt dicitur quod ista quattuor nomina distinguuntur secundum concipibile et inconcipibile. secundum quod potest vnum quod quod dupliciter significari. vel in abstractione. vel in predicatione. Nam concipibile potest significari in abstractione. et sic dicitur essentia. vel in predicatione ad suppositum. et sic dicitur substantia. Sicut inconcipibile potest significari in abstractione. et sic dicitur substantia siue ypostasia. vel in concretione. et sic dicitur persona. Sed tamen omnes isti modi habent calumniam. Primum quidem qui sumitur per distinguibile et distinctum. quia greci videntur vocabulo ypostasia vbi nos videntur persona. et ita pro supposito distincto. Et secundum dicitur quod ypostasia est substantia cum proprietatibus. et ita significat actu distinctum. Secundo modus similiter

habet calūniam. q: essentia non videtur ali
quomodo significari vt in ratione cause re-
spectu aliorum cum sit nomē absolutissimū
Tertius modus habet calūniam similiter.
q: substantia significat in abstractōe sicut eēn-
tia. Et p̄terea dubium ē vtrum sit intelli-
gere ypostases abstractio p̄prietatibus. et iō
si nō est intelligere: quomodo p̄tingit signifi-
care. Et p̄pter ea quartus modus dicē-
di est. q: cum fides dicat deum esse trinum et
vnum. Inquātum dicit vnum: nō possum⁹
intelligere vnum quin intelligamus q: est. et
quo ē vnum. et quo est vnum. est illud quo ē
et q: est vnum est illud q: est. p̄mū est essen-
tia. s̄m s̄ba. Si intelligimus trinum: necesse
est vt intelligamus eūz qui distinguitur. et quo
distinguitur. et quo distinguitur ē p̄prietatē
ille aut qui distinguitur. semper significatur
vt distinctus. Et hoc pōt esse dupliciter. vñ
vt distinctus quacūq: p̄prietate. vel vt di-
stinctus p̄prietate nobili siue notabili. P̄i-
mū significat nomē subsistentie. que dicit p̄
p̄a s̄ba. et puenit nō tñ. indiuiduo hominis
sed et alini. Sedm q: significat p̄ hoc nomē
persona q: importat notabile p̄prietatē. nō
puenit nisi supposito rōalis nature. q: greci
vrūtur nomē ypostasio. sicut nos noie p̄sone
ideo dicit Boe. q: greci vrūtur noie yposta-
sis p̄supposito rōalis nature. hio vñs pa-
tēr obiecta. Ad aut obijcitur. q: nō debe-
mus deum nōiare absolute. dō. q: q̄uis nō
minemus deū p̄ creaturas. tñ etiā p̄ creatu-
ras cognoscimus eū. habere. esse absolute.
Alia parent.

Onsequēter s̄o loco ē qd de nume-
ratōe noium p̄dictorū. Et suppo-
sico q: numeret hoc nomē p̄sona. q:
ritur circa h. P̄imo vtrū i diuis nume-
retur hoc nomē s̄ba. Scdo q̄rit si nume-
ratur eēntia. Tercio si hoc nomē de⁹ vtrū
s̄ catholice possumus dīe plures deos.

Ad ar numeret hoc nomē s̄ba oñ-
dis sic. P̄ylari⁹ de syno. Sūt quidē
tria p̄ s̄bam. s̄ vñ p̄ p̄sonatā. Itē

Ansel. In fine mono. Aptius dī tres s̄be.

Itē Boet⁹ i li. d. duab⁹ naturis et vna p̄-
sona. Chāsti dicim⁹ vñ eēntiā. et tres s̄bas.

Itē hoc ip̄z vñ rōe. q: s̄ba ē mediū iter es-
sentiā et p̄sonaz. sed mediū s̄p̄it nāz extremo-
rum. s̄ pari rōne qua dī vna s̄ba ab vnitāte

essentiē. poterit dici plures a pluralitate p̄-
sonaz. Itē omnis numerus ad s̄bam re-
ducitur originali. nūq̄z enī accidētia vel p̄o-
prietates numerātur i se nisi p̄ s̄bam. s̄ actus
numerātur et plurali dñr in diuis. s̄ necesse
est ponere numez s̄m s̄bam. q: aut pluralitē
dicatur p̄z. dī enim p̄r et filius et sp̄s. s̄. creat.

Itē idem est relatiū s̄be. sicut talis et q̄lis
qualitatis. sed hec ē falsa. p̄r est idēz filio. q:
dicit P̄ylari⁹ q: nō possumus dīe deū eū-
dem. s̄ necesse est q: cadat distinctio in s̄ba. s̄
si p̄pter distinctōem p̄sonaz. dicimus plēs
p̄sonas. s̄ et plures s̄bas. Cōtra. nihil ma-
gis dī s̄m s̄bam q̄z hoc nomē substantia. s̄ si
noia substantia dñr singularitē de oibus si-
cut p̄z ex regula Aug. sup̄ posita p̄z et c. Itē
inter quēcūq: cadit distinctō s̄m s̄bam. cadit
vera diuersitas. sed iter patrē et filium nō est
p̄tenda diuersitas. s̄ nec numerus s̄z s̄bam
s̄ nō est dicere plures s̄bas. Itē Aug. vi-
cit q: idem est deo subsistere. et esse. s̄ cum
vnum sit esse. vnum est subsistere. s̄ sicut ab
vno esse dī vna eēntia vel econuerso. ita ab
vno subsistere vna dī dici substantia siue sub-
sistentia. Item Hierony. ad Basī. papaz.
Quisquis vnq̄z nisi ore sacrilego tres s̄bas
p̄dicauit. R. dō. q: tam nomē s̄be. q: sub-
sistentie dupl̄r accipit. q: q̄libet istoz h̄z in se i
tellectū actus et p̄positōis. pōt s̄ dici s̄ba q̄si
per se stans. vel sub alio siue sub p̄prietate.
p̄mo modo vna tñ est siue non numeratur.
q: vnum est ibi q: ē. Alio aut mō prout dicit
respectū ad p̄prietatē numerat siue plurifi-
catur. primo mō tñ valet q̄stum vñsio. s̄o
mō tñ valet q̄stum ypostasis. Dio eodem
mō distinguitur hoc nomen subsistentia. Et
s̄m alterum intellectum equipollet vñsio. s̄z
alterum ypostasi. Et s̄m alterum plurifica-
tur. s̄m alterum vero minime. Et quia sub-
stantia dicitur dupliciter. et subsistentia. ideo
venit diuersitas modi loquendi inter docto-
res. Nam Tullius et ipse Boetius. dñt qd
subsistentia equipollet vñsio. et iō dicit Boe-
tius eam non plurificari. sed substantiam di-
cunt equipollere ypostasi. et ideo dicit Boe-
tius eam plurificari. Et s̄m hunc modū
loquitur P̄ylari⁹. et Ansel. et Boet⁹. S̄z
Hieronymus et Aug. volunt q: substantia
equipoleat vñsio. et ideo dicunt eam nō plu-
rificari. sed subsistentia ypostasi. et ideo dicūt

eaz plurificari. Ex his p3. R2. ad utraqz par-
tem. patet etiam qd greci nō translulerunt no-
men prosopon sicut latini. quia oportuit nos
transfere nomen persone propter ambigui-
tatem. Et ideo maluit ecclesia. Hēre tres p-
sonas. qz tres sbas. siue subsistētiās. Tam-
ad argumentum qd facit qd sba tenet mediuz
od. qd substantia put equipolet ypostasi plus
se tenet euz persona. ideo numeratur sicut
persona siue plurificatur. put tamē equipo-
let yfiosi. plus se tenet cum essentia ideo nō
plurificatur nec numeratur. sicut nec essen-
tia. Omnes autem ille rōnes 7 pcedētes 7
sequentes loquūt de sba prout equialet
ypostasi siue supposito. 7 hoc modo plurifi-
catur. Rōnes autem ad oppositam partem
currunt fm aliam acceptiōem huius nomis
sba. Similiter iudicandum de hoc nomine
subsistentia. sed quoniam auctoritas Aug.
7 mos vrentium nomen illud substantia. s.
accipit magis in illa acceptione in qua dicit
ipsum quod est: siue yfiosi: siue ipsum cōe. id
cōiter non recipitur vt dicantur tres substā-
tie in diuinis.

Udo queritur de numeratione illi-
nominis essentia. Et quod nō nume-
retur. hic ostenditur. Quia in di-
uinis est vnitas absolutissima que non mul-
tiplicatur. ergo cum nullus nomen sit adeo
absolutum sicut nomen essentie. ergo per il-
lud significatur vnitas non multiplicata. er-
go nomen essentie non numeratur. 7 hoc ē
qd dicit Aug. quod ratio repugnat. Item
hoc ipsum videtur a minori. hoc est nomen
deus est nomen essentie in comparatiōe ad
personam. sed fm scripturaz in lege. s. deute-
ro. vi. deus dicitur vnus 7 non plures 7 fm
symbolum nō tres dī. sed vnus deus. ergo
7 hoc nomen essentie multo minus pluri-
ficatur cum dicat absolutius. Item natura
diuina non multiplicatur cum dicat in tri-
bus. sed hoc nomen essentia est nomen diui-
ne nature. 7 hoc nomen substantia. ergo nec
essentia. nec substantia multiplicantur sub p-
p3is nominibus vt videtur. Contra. Au-
gustinus. vij. de tri. Cum hec tria non dicū-
tur vna persona. loquitur de tribus perso-
nis. ergo proprie respicit essentiam. qd euz di-
citur tria. ergo tres cēntie. Itē rōe videt
Aug. in eodē li. dicit. qd pater 7 fi. 7 s. s. dīcū-

tur tres persone. qd cōe est eis hoc qd ē per-
sona. sed hoc nomē cēntia ē cōe. ergo potest
dici tres cēntie. Item ibidē dicit. 7 habet
in sra. qd ideo dicitur tres persone qd pater
est vna persona. 7 filius persona. 7 spūs. s. p-
sona. Similiter sunt tres cēntie. qd pater est
cēntia. 7c. Item pater 7 filius sunt plures
entes. ergo plures hntes entitatem. Sequi-
tur enim sūt plures dī. ergo plures dicitates
sūt pater 7 filius sūt. ergo plura cē. ergo plu-
res essentie. R. od. qd in oī substantia cu-
ius est esse 7 operari. necessario intelligimus
nām 7 hntem naturā. Cū ergo hoc sit i deo
intelligimus i deo nām 7 hntem nām. 7 nām
dicimus sbam vel cēntiam. hntem nām dici-
mus personam. Quā ergo in creatura rōna-
li pringit unam personā hnt plures naturas
s. corporeales. 7 spūales. sic a p3ario sensu in
deo propter sumas simplicitatē puenit vnā
nām haberi a pluribus. qm pringit eam ha-
beri alio 7 alio modo. 7 hoc nō potest ēē ab
eodem. quia ergo vna nām est natura habita
7 nō numerata. ideo tñ dicitur vna substan-
tia 7 cēntia. quia vero plures habētes. ideo
plures persone. nulla omnino repugnantia
existente. Ad illud. ergo. quod obijci-
tur. de cēntia per hoc quod Aug. dicit hec tria.
dicēdum qd minus expresse loquitur 7 ipso-
prie. 7 ideo verbum eius est exponendum.

Ad illud. qd obijci-
tur. qd ideo sunt tres p-
sone qd persona est cōe qd quis ē psona. od.
quod nō dicit totam rationem. sed partem
quātum ad verbum exterius. ideo oportet
intelligere qd ibi additur. quia ē cōe qd distin-
guitur. vñ pater ē persona. 7 filius ē persona
nō eadem. sed alia. Ad vltimum. qd obijci-
tur. dicēdum quod ens aliquādo dicitur sub-
stātiue. 7 sic non trahit numerum aliunde.
Alio modo tenetur adiectiue. 7 sic trahit nu-
merum a supposito. 7 sic nō numeratur for-
ma. 7 hoc modo nō sequitur qd sint plures
entitates. nec de hoc verbo qd epistola esse.

Et rō queritur vtruz catholice pos-
simus dicere plures deos. Et qd sic
ostenditur hoc modo. hoc nomē deus
recipit distinctiuū terminum rōne supposi-
tōis. vt euz dicitur deus generat deus. ergo
cum eadez distinctio imposterur. per hoc qd
est generat. 7 per hoc quod ē tres. quia per-
sonalis. ergo hic pari ratione est catholica.

tres dii sūt. Item idē est deus q̄ hñs dei
tatem. sed plures sūt hñes deitatem hoc
dicitur catholice. ergo similiter plures dii sūt.

Item hoc nomē deus q̄suis sit substantia-
le tamē impositum ē ab operatōe. sed cōtin-
git operationem pluraliter dici de personis
vt pz gen. i. faciamus hominē ⁊ c. ergo ⁊ hoc
nomen dii. Item ad numeratōem alicu-
ius verā nō plura requirūt q̄ vera multi-
plicatio suppositorū ⁊ forme. sed hec ē in dō
q̄ tres sūt persone diuine. persona dicit sup-
positum. diuine formā. ergo. ⁊ c. Item cu-
omne gnāle ptingat specificari ⁊ persona sit
nomē generale. videtur q̄ possit specificari
cum dicitur tres persone. vt dicitur adhuc
spatius qui tres. sed hoc nō pōt esse nisi ad-
datur nomē cōe tribus. nec ē aliud dare q̄
hoc nomē deus. ergo. ⁊ c. Cōtra. quod nō
dicatur catholice pater ex mādatis. exo. xv.
Audi isrl. deus tuus. deus vnus ē. Item
i simbolo nō tres dii sed vnus deus. Itē
hoc ipsum videtur ratione. quia hoc nomē
deus dicit diuinam naturam. sed diuina na-
tura non numeratur siue plurificatur. ergo
nec hoc nomē deus. R. dicēdum. q̄ nō ē
dīe plures deos catholice. q̄ numerus plu-
ralis significat plurificatōem termini s̄z sup-
positum ⁊ formam in nomine substantiuo. cū
plurale gemiet suum singulare. ⁊ ideo cum
forma imposita per hoc nomē deus nō sit
multiplicata. nō debz dici plures dii. Ad
illud ergo q̄ obijcit. q̄ catholice dī de⁹ ge-
nerat. dō. q̄ nō est simile. q̄ generat ipōtat
simul distinctōez cū pueniētia. sed plures de-
os simplr ipōtat distinctōem q̄sum ad
suppositū ⁊ formā. Ad illud. q̄ obijcit. q̄
idē est deus q̄ hñs deitatem. R. dēdū ē duplr
vno mō q̄ hñs deitatem. pōt dici neutralit
⁊ sic est vnū solum. ⁊ equipolet ei q̄ ē deus
q̄ quidem dicit q̄ est. Alio modo masculine
⁊ sic nō habet equipolēs ⁊ sic multiplicat pōt
tñ aliter dici q̄ deus nō significat habentes
sed significat deitatem incōparatōe ad hñtē
⁊ iō nō multiplicat. Ad illud. q̄ obijcit. d
opatione. dō. q̄ nom pōt significare opatiōz
per modū adiacētiā. ⁊ sic trahit numez aliū
de. vel p modū substantiuū. ⁊ sic nō multiplicat
⁊ taliter significat hoc nomē deus. Ad il-
lud. q̄ obijcit. q̄ est ibi multiplicatio sup-
positorum ⁊ forme. dō. q̄ hoc nomē diuinus

est quasi possessiuū. vñ imponitur a duplici
forma. s. possessionis. ⁊ possessoris. ⁊ forma
deitatis ē in ratione possessoris ptingit autē
q̄ forma possessoris existente i diuina. nume-
ratur forma possessionis. vt oues socratice.
sic ⁊ in proposito. vñ non numeratur forma
habita. Ad illud. q̄ obijcit q̄ gnāle ptingit
specificari. dō. q̄ persona cum noiet indi-
uiduum in intellectualis nature duplr potest
specificari. videlicet per ppia personarum
vt cuz dicitur tres persone. i. pater ⁊ filius ⁊
spūs. s. pōt etia specificari per nature dēter-
minatōem. vt si dicatur plone diuine vl an-
gelice vl hñae. Et si tu queras quā nō spe-
cificatur per vnum nomen. sicut est in crea-
turis. q̄ tres plone angelice dīr tres angeli
potest respōderi q̄ hoc est propter inopiam
humani eloquiū. qua laborat taz lingua gre-
ca quam latina. sed magis latina. vel potest
dici q̄ hoc nō permittit nā ipso:ū nominūz.
qm nomen spāle a spāli forma imponitur.
Aut ergo est impositum a nā cōi. aut a pro-
prietate persone. Si est impositum a natura
cōi cū illa nō multiplicet. nō pōt per vnū no-
mē specificari. Si aut sit ipositiua pprietate
plone. tūc cū ille nō pueniat trib⁹ nō pōt per
illd specificari. ⁊ iō ecclia p pulsa necessitate
Rendit nomē gnāle. s. ue q̄ ipōtat cōitatem
nois q̄ ē cōe ⁊ multiplicabile. ⁊ iō nō ē q̄rēda.
specificatio per aliud nomē. nisi vel p nomē
adiiectiuū vel per noia psonaz.

Itē pte ista sūt dubitatōes circa istaz.
⁊ pmo de hoc q̄ dicit. vna vñ tres
yposteses. vñ eni hoc esse ptra illud
q̄ dicit Hiero. Taceam⁹ tres yposteses nō
rōe suspitōis nomē ē. ergo. nō dī dici. Pre-
terea. vñ q̄ nomen ypostasis nullomodo de-
beat recipi nec nomen vñe. q̄ Boen⁹ dicit
in comēto super libū predicamtoz. q̄ ypo-
stasis est mā. vñstos forma. vñsa compositus.
sed in diuinis non recipit mā nec cōpositū. s̄
⁊ c. R. dō. q̄ Hiero. nō dicit nō dicendūz
ē tres yposteses q̄ falsum esset ⁊ erroneūz
sed q̄ nomen erat incōsuetum. ⁊ videbatur
sonare idē q̄ substantia. ⁊ sba fm cōez accep-
tōem nō dī pluraliter de psonis. ⁊ iō vole-
bat tunc raceri. ne heretici occasionem acci-
perent malignandi. nunc autem illud nomē
specificatum est ⁊ expressūz. iō mō pceditur.
Ad illud q̄ de. sō. dō. q̄ huiusmodi nomia

aliter accipiuntur in phia. ⁊ aliter in theolo
gia. ⁊ hoc p3 p ipsum Boetium. qui alit ac
cipit loquens vt philosophus in commento
⁊ aliter loquens vt Theo. in lib. de duab⁹
nīs ⁊ vna psona xpi. Itē qrit de hoc q di
cit. q veri⁹ ē deus q3 cogitat. Et enim dice
re falsū. q: oīs fidelis cogitat deū esse trīnū
⁊ vnū. ⁊ nihil est verius isto. q nō est verius
q3 cogitat. Itē vt falsum ē q3 q dicit. q vo
rius cogitat q3 dicat. Multa enī dicimus q
nō intelligim⁹. q3 plus se extendit vītas s mo
nis q3 interioris cogitatiois. Itē ego di
co deū esse sūme ver⁹: sed nibū pōt veri⁹ s
cogitari. nec eē mai⁹ sūme vō. q ⁊ c. Rñ.
dō. q s mo Aug. ē duplex. pōt enī eē pparat⁹
entis ad ipsum cogitatū. ⁊ cogitati ad dictū
⁊ sic non h3 vītatē. q: vn⁹ ⁊ idem est deus.
qui ē. ⁊ cogitat. ⁊ dī. ⁊ eq̄lter verus. Pōt
iteꝝ fieri pparat⁹ ad actum cēndi. ⁊ cogitadi
⁊ loquēdi. ⁊ sic h3 s mo Aug. vītatē: qm de
us in suo eē h3 sūmam vītatē. cogitatō vero
nra cū sit creata ⁊ exēplatū a sūma vītate nō
pōt esse sūme vā. silt nec locutio. ⁊ iō min⁹
de vītate h3. Et rursus q3 magis affleūtur.
sūme vō actus cogitadi interior: q3 act⁹ lo
quēdi exterior: magis h3 de vītate cogitatō
q3 locutio. q: deo ē sūbō. rōes vō ad oppoli
tum pcedunt s m pīā vīam. Itē qrit de
hoc q dicit Aug. q licuit loquēdi ⁊ disputā
di necessitate tres psonas dīe q: scriptura
non dicit: s3 silt si dicant nō esse tres psonē
scriptura nō dīdicī. ergo h3 dīe patrē ⁊ filius
⁊ spm. s. nō eē tres psonas: q3 nō l3 dīe nīskve
ram. q hi⁹ oppositū est falsū. Rñ. dō. q
īsta nō fuit tota rō dicti. sed Aug. subtricit p
tem cāe. Rō enī fuit sicut ipse apit inseq̄uti
bus: q: rō psonabat. ⁊ scriptura non dīdice
bat. nam si scriptura dīciceret q̄stūcūq3 ratō
dicaret nō eē. dō. ⁊ pprerea non licuit dīe
tres eēntias q: rō nō psonabat. q̄r aut ratio
magis psonat in hoc noīe psona. q3 in hoc
noīe eēntia. p3 si attendat significatū vtriūq3
q3 ex verbis igit Aug. que magis ponit q̄re
dictum est ab ecclia tres psonē. p3 q̄ triplex
fuit rō. Prima fuit q: necessitas iminebat.
Scda q: rō psonabat. Tertia q: scriptura i
nullo dīdicebat. Itā minus dicit e plus intel
ligit q̄r dicit q scriptura nō dīdicī. Item
obī. q illud q ibi nulla ē penitus diuersitas
sicut nec singularitas. q: si hoc ē verum. er.

go ibi ē oīs idēmpitas. ergo nē ⁊ persone.
 Rñ. sō. q̃ facienda ē uis in s̃bo. diuersitas
 enī attendit q̃zū ad principia eēntialia siue
 sbalia. q̃z ergo in diuinis q̃zū ad sbalia nul-
 la cadit dīa. idē dicit q̃ nulla diuersitas. idē
 sequitur q̃ pēnitus oīmōda est idēmpitas.
 nisi addat dēterminatio. s. quo ad eēntialia.
 Et sic p̃ illud.

Bi. xxiii.

Ita diligenter inquiri oportet cum in trinitate non sit diuersitas etc. Supra ex cepit magister hoc nomen persona a generali regula noium generalium ostendens quod dicendum est tres persone non tres entitates vel tres substantie. Ad id incipit secunda pars in qua determinat quid significet cum dicitur tres persone. et habet duas partes. In prima ostendit quid significet cum dicitur tres persone. et hec pars habet duas partes. In prima ostendit quid significet per dictionem numeralem. In secunda quid significetur per hoc nomen persona. infra. di. xxv. Preterea considerandum est cum hoc nomen ut predictum est. Prima iterum pars habet duas. In prima quirit et soluit generaliter. In secunda solutionem suam adaptat nominibus distinctiuis in speciali ibi. Cum enim dicitur vnus deus etc. Et hec secunda pars habet quattuor partes. In prima parte determinat quid significet vnus et plures. In secunda quid significet duo et tres ibi. Ita etiam cum dicimus tres personas nomine ternarij. In tertia quid significant discretus et distinctus ibi. Cum autem dicimus distincte sunt persone. In quarta quid significant trinitas et trinus ibi. Cum ergo dicitur trinitas etc.

Intelligentiam eorum que dicitur
in presenti di. est questio de terminis
numeralibus qualiter accipiantur
in diuino. Et circa hoc queruntur prin-
cipaliter tria. Primo queritur de termi-
no numerali: et partituo sicut est hoc no-
men vnus. Secundo de termino simpli-
citer numerali sicut est hoc nomen tres.

Tertio de nomine complectente vtrum
q3. sicut est hoc nomē trinitas. Et quantum
ad primum duo queruntur. Primo que
ritur vtrum hoc nomen vnus dicatur posi
tine vel priuatiue in diuinitis. Secundo
vtrum dicatur fm substantiam, vel fm rela
tionem.

Quod autem vnum dicatur priuatiue in oibus, hoc videtur per eius rationem. Nam philosophus dicit quod vnum est quod non dividitur, sed ista ratio est data per priuationem. Sed vnum dicitur priuatiue. Item commentator dicit supra metaphysicam quod vnum et multa opponuntur sicut priuatio et habitus. quod vnum dicitur priuatiue, multitudine dicitur habitum. quod si verum est, vnum non tantum in deo, sed etiam in oibus dicitur priuatiue. Item hoc ipsum videtur ratione. quod vnum opponitur ei quod est multa. Aut ergo predictorie. Aut proprie. Aut priuatiue. Aut respectiue. Ad predictorie, hoc patet. Item nec flatine. quod relatiua sunt simul. et vnum dependet ab alio mutuo, sed vnum non dependet a multis. Ad proprie, quod vnum priorum non est principium alterius, sed vnum est principium multorum. Sed per locum a diuisione opponitur priuatiue, sed patet quod multa dicitur positioem. Sed vnum non dicitur nisi priuationem. Item quod in deo specialiter dicatur priuatiue videtur. quod vnum habet quod dicitur positioem est principium multitudinis et quantitate sed in deo nulla est quantitas. Sed nec vnum positioem dicitur. Item hoc videtur quod si deus est vnum positioem. et lapis vnum. Sed deus et lapis sunt duo. Sed deus cum creatura constituitur numerus. et si deus est pars numeri. quod superius probatum est. Si dicas quod non sequitur. quod vnum non dicitur vniuersale illud. nihil est videtur. quod si aliquid ponitur cum istud etiam possit puenire creature. ad minus analogice et secundum analogiam attendat numeratio. ut cum dicitur humanitas et albedo sunt due essentie. Sed hoc non soluit. Contra. Ab eodem habet aliquid esse et esse vnum. quoniam forma que dat esse dat esse distinctum. Si ergo ens non dicitur priuatiue. sed positioem. pari ratione nec vnum de aliquo dicitur priuatiue. Item quod sonat in completum sonat in habitum non in priuationem. sed vnum sonat in complementum. quod quanto aliquid perfectius rationem accedit ad unitatem. Sed vnum non dicitur priuatiue. Item si vnum est priuatiuum patet quod non nisi multitudinis. sed contra. nulla priuatio antecedit habitum naturaliter. sed vnum naturaliter antecedit multa. Sed vnum non est priuatio. Item nulla priuatio constituit suum habitum neque saluatur in illo. sed vnum saluatur in multis. et illa constituitur. ergo non opponitur ut priuatio. non ergo accipitur priuatiue. Respondeo. quod quorundam opinio fuit et magis principaliter. quod quicquid sit de hoc nomine vnum in creatura

ris. in deo non dicitur positioem sed priuatiue ut dicit in ista et assumit auctoritatem ab Aristoteli. Aristoteli quod huiusmodi Aristoteli non dicat expresse. nisi quod horum nominum visus in deo inuenitur est magis ea priuatiue quam aliquid ponendi. et ratio sua fuit quod vnum positioem dictum est principium quantitate et numeri. deus autem nec habet in se quantitatem nec in se est numerabilis. nec alij innumerabilis. Sed quantitas hec positioem. probabiliter videatur. tamen contra non tenetur. et ratio huius est. quod cum vnum multo plenius sit in deo quam in creaturis. multo fortius ibi dicitur positioem. Et rursus cum ois unitas ad primam unitatem reducatur. et non est reductio habitus ad priuationem. necesse est quod vnum in deo aliquid ponatur. Et propterea dicitur. quod est loqui de hoc nomine vnum in creaturis quantitas ad rem intellectam. vel quantum ad rationem intellegendi. Si loquimur quantum ad rationem intelligendi. sic dico quod dicitur priuatiue. vnum et ratio eius assignatur per priuationem diuisionis. siue multitudinis. et hoc est quod vnum est primum. Et prima non habent intelligi a nobis. neque notificari nisi per posteriora. et tamen est quod priuatiue dicitur vnum unitas in se vel quantitate. vel qualitate. quod habet aliquid prius per quod possit intelligi. dicitur positioem ut idemitas. equalitas. similitudo. et eorum opposita priuatiue. Si autem loquamur quantum ad rem intellectam. sic vnum habet respectum ad materiam. et habet respectum ad formam. Ratione respectus ad materiam est in se diuisibile. tamen potentia diuisibile est. et quod potentia magis se habet per modum priuationis. similiter et vnum. Ratione respectus ad formam que dat esse distinctum et limitatum. sic dicitur positionem. Quoniam igitur in deo vnum est omnino secundum formam. In creaturis attenditur et secundum formam. et secundum materiam hic est quod in deo solum positioem. in creaturis vero accipitur aliquando positioem. aliquando priuatiue. etiam secundum rem. Ad illud ergo quod obijciatur. primo quod diffinitur siue notificatur priuatiue. patet Respondeo. quia secundum rationem sui nominis eo quod primum sic debet notificari. Ad illud. quod obijciatur. secundo. quod opponitur ut priuatio. dicendum quod vnum per respectum ad materiam accipitur priuatiue et sic accipit commentator. per respectum ad formam accipitur contrarie. secundum quod multitudo formaliter accipitur. per respectum ad actum consequentem qui est mensurare accipitur relatiue. et secundum genus relatiuorum in quo vnum

nō dependet ab altero sicut patet in sciētia
et seib. Et sic diuerse super hoc oppositio-
nes sunt vere. Ad illud q. obijciat q. in
deo non est principium numerandi. et c. dō.
q. vnum dicit priuationem multitudinis. h.3
generalem nomis rōnem. s. illa priuatio. et
si noieremus sit priuatio. tamē realiter ē posi-
tio. q. q̄ro magis est priuatio diuisionis ut
aliquo. tanto illud est cōpletius et perfectius.
Cum igitur in deo sit perfectissima vnitas.
ibi accipitur. s. m. omnimodā priuationē mul-
titudinis. hoc aut modo dicitur vnum q. nō
habet in se actu multitudinem. nec est in po-
tentia ad multitudinē neq. per diuisionem
neq. per aggregatōes. hoc aut vnum ē vnū
perfectissimū. et finitū. et infinitū. et illud
non ē in potentia ad numerū. et hoc non est
aliq. pnumerabile. Et hoc modo est in solo
deo. et sic patet q. dicitur deus vnus positi-
ue. et quō differat vnitas eius a creatura.

Quod ergo dicitur q. vnum ē principium
multitudinis. dō. q. verum in vnitate crea-
ta. sed non ē verum in vnitate perfecta et in
creata. dico pncipium intra sicut pars. vñ si
dicat. deus et creatura sūt duo. Aut hoc ipso
prie dictum ē et duo cadit a rōne numeri s. m.
rem. Et si dicit numerū hoc ē solum a parte
intelligētis. q. cum intelligit diuersa et distin-
cta accipit sub rōne numeri. sicut cū intelligit
intellectus noster concernit tps.

Edo querit vtrū vnus dicatur s. m.
s. m. an s. m. relatōem. Et q. h.3 s. m.3
vñ. q. ena et vnus pueritū. sic vult
p. h.3 et Boetius. sed ena dī s. m. s. m. ergo et
vnum. Item hec pceditur. pat. et filius et
spūs. s. sunt vnus deus: sed si sūt vnus deus
cum deus nō diminuat de rōne vnus. s. sūt
vnus. Sed nihil dī in summa de tribus sin-
gulariter q. nō dicatur s. m.3. ergo. et c. Si
tu dicas q. qñ adiectiue tenetur. tūc dicitur
s. m.3. p. m. eadem est significatio termini
qñ tenetur adiectiue. et qñ tenetur substanti-
ue. Item cū substantiuat in neutro. dicit
s. m.3. et eadez sit significatō s. m.3. i. ma-
sculino et neutro cum vna sit impositio. ergo
dī s. m.3. in masculio. Preterea alia no-
mina in masculio substantialiter dīr vt hoc
nomen eternus. vñ in simbolo nō tres eter-
ni. sed vnus eternus. ergo consimiliter vnus.
Item. cum dī. pater est vnus. aut tenetur

s. m.3. aut notionaliter. Si s. m.3. hēo p.
positum. si notionaliter. sed p. h.3 duas notō-
nes. s. nō dī dī vnus. s.3 duo. Item notō
et p. m.3. sunt idē. s. cū p. m.3. dicat q.
p. m.3. vñ soli. nulla notio pōt dī de tribus
sed hoc nomē vnus p. m.3. dicatur de qualibet p.
sona. ergo nō dicit notionē. Contra. Re-
gula ē superius habita. di. xxiij. omne q. p. m.3.
cat essentiā vel s. m.3. dī de tribus singulari-
ter in summa. sed hoc nō p. m.3. huic nomini
q. est vnus. ergo. et c. Itē nihil p. m.3. ad
cēntiam siue s. m.3. multiplicat siue plurifica-
tur. sed hoc q. ē vnus plurificat. q. pater est
vnus et filius vnus. et sūt duo q. vnus et vnus
s.3. et c. Item idē est esse vnū. et cē distinctū
sed cū dico p. m.3. est distinctus: hoc q. ē distinc-
tus nō dī s. m.3. ergo nec hoc q. est vnus.

Item respectu cuiuscunq. termini est dīe
aliū in diuinis ille terminus dicit relatōem
vñ nō dī alius deus. sed respectu eius q. est
vnus ē dicere alium. vt p. m.3. est vnus et filius
est alius. s.3. et c. R. dō. q. cum rō vnitatis
sit rō distinctōis cū indiuisōe. In diuinis at
ponamus. et essentiā distinctā ab alijs essen-
tijs per seipam. et psonam distingui ab alijs
per p. m.3. et necessē ē in diuinis ponere
et vnitatem cēntialem et psonalem. Quā s.3 p.
sona nō est aliud ab cēntia. vnitas cēntie et
p. m.3. nō sunt due vnitates s. m.3. rem. sed vna
rōne differens. ideo vnitas de hac et illa nō
dī equiuoce. qm nec isti nec illi ponit spe-
cialiter. q. ergo cōcretum accipit spālem si-
gnificatōem ab abstracto. hoc nomē vnus i
portat in diuis vnitatem cēntialem et p. m.3.
nalem. Et cū adiectiue tenet. indifferēter i-
portat vtrāq. determinatur aut per adiu-
tum. cum enī additur termino cēntiali impō-
tat cēntialem. cū vero additur notionali ipor-
tat psonalem. Cum aut substantiuatur tūc ne-
cessē est q. in seipso determinet. Et id cū neu-
trum genus ipor. q. dicit siue distinctōne.
in neutro genere puenienter attributum est
siue appropriatuz vnitati essentiali. In ma-
sculino vero q. impor. distinetōem et sup-
positum certum. et dicit rationem producen-
tis appropriatum est vnitati personali. Et
ideo patet p. m.3. q. sic non accipitur et ena
neq. vt conuertibile cum eo. sed solū in neu-
tro. pater etiam s. m.3. q. ibi est fallacia figur
dictionis ex mutatiōe istius termini vnus.

quibus enim non varietur significatio per substantiam eandem. neque per generis diuersitates potest nihilominus variari modus supponendi maxime si usus hoc faciat. et ratio sit pueniens vsui. Ad illud ergo quod obijciunt. quod eternus dicitur essentialiter. patet. Respondeo. quia eternitas solum dicitur essentialiter. sed unitas personaliter aliqui tamen dicitur quod hoc est in hoc nomine unus. quod est nomen partium et huius in se articulus. Ad illud. quod obijciunt. aut predicat notionem et c. Respondetur. quod predicat notionem. sed attendendum quod non quicquid sed personalem quod facit esse unum et illa una est qualiter persona. Quod obijciunt. quod notio dicitur de uno. Respondetur. quod est significatio notioem sub ratione propria. ut per hoc nomen unitas. et c. ut per hoc nomen relatio. notio et unitas. et proprietates que idem dicitur sub rationibus diuersis. sensus enim est. persona est una. i. unica personali proprietate in se indistincta. et ab alijs distincta.

Secundo principaliter queritur de secundo articulo. scilicet de notibus pure numerabilibus ut sunt duo et tres. Et circa hoc sicut queritur duo. Primo queritur utrum dicatur positio an priuatio. Secundo utrum dicatur secundum substantiam. aut secundum relationem.

Et quod dicatur priuatio solum videtur per auctoritatem magistri. in littera. qui dicit quod horum usus magis. iductus est causa per quam ponendi. Et ut per aliorum auctoritatem firmari auctoritas magistri. dicit enim Boetius in libro de tri. Illud vere unum est in quo nullus est numerus. sed in diuiso est unum verissime. et in diuiso nullus est numerus. et isti termini in diuinis. aut falso dicitur. aut non predicant numerum et non dicitur aliud quam numerus si aliud ponunt. et c. Item Ysidorus dicit. quod numerus est numero memoria. i. diuisio secundum etymologiam. sed in deo non cadit diuisio. et nec numerus. et idem quod prius. Item philosophus dicit. quod numerus est multitudo mensurata per unum. sed in deo non cadit mensuratio cum ipse sit immensus. et c. Item hoc videtur per rationem. quod a quocumque remouetur genus et species. sed genus quantitati remouetur a deo. ergo et c. Item in quocumque est genus necesse est ponere aliquam speciem. ergo si numerus est in deo. vel est ibi binarius. vel ternarius. vel aliquis aliorum. sed sci omnes species negant. ergo. et genus. ergo idem quod prius.

Contra. Si tamen priuatio diceretur. tres. quod non unus. vel duo tunc et pari ratione possit dici chimere sunt tres. quod non sunt una vel due. sed illud non dicitur. ergo. et c. Item quod dicatur numerus. videtur. Iulius dicit. In diuiso est numerus. sed non ordo. sed si est ibi numerus. et contingit significare illum esse. et si hoc. ergo positio tenetur diceretur que illum significant.

Item Ber. Si una est essentia tres persone quis numerum neget. quod d. nullus. et c. Item hoc ipsum videtur ratione. quod discreta quantitas est maioris abstractionis quam continua. ergo et discretio magis quam duratio. sed nomen dicitur duratioem in diuiso dicitur positioem ut eternus. ergo et nomen dicitur discretioem. Item in quocumque est ponere species positioem est ponere genus. sed in deo est ponere trinitatem. ergo et pluralitatem. Respondeo ad predictorum intelligentiam. Respondetur. quod positio magistri fuit quod habet in notia numeralia in diuinis non ponitur aliquid. sed prout sicut patet in littera. Et ratio habet positioem fuit. quod habet in notia si aliquid ponitur. numerus utique ponitur. sed numerus non esse ponendum in diuiso. et ratio dicit. et auctoritas sanctorum confirmat. Cum enim in diuiso non sit diuisio et separatio. non sit etiam aggregatio non sit etiam mensuratio. et numerus separatim importet ascendere. et aggregatioem et mensuratioem prout numerus in diuiso non videtur esse ponendum. et ideo diuisioes numerales in diuiso non dicitur aliquid. sed magis priuatio. maior. scilicet. numerus et minorem. Sed nec positio nec ratio positioem est pueniens si interius attendatur. positio enim destruit seipsam. potest enim quod notia designatio pluralitatem dicatur priuatio. sicut et notia designatio unitatem. Et si hoc. Si sic iuribus opponuntur ut vtrumque sit priuatio alterius. erit ibi circulario in notificando. Et vtrumque alterius priuatio est. cum priuatio non sit priuationis. sed habitus. vtrumque aliquid ponit. et ita si dicuntur priuatio. dicitur positioem. Et propter hoc positio non est conueniens. Ratio similiter positioem non est conuenienter sumpta. Nam numerus in posuit distinctionem. et super hoc positionem aggregationis. Et quantus in diuinis non sit aggregatio nihilominus est distinctio. Et ideo numerus non est simpliciter remouendus a diuinis. sed numerus talis. Et magister omnino remouit. ideo in positione sua defecit. Et in isto articulo non sustinetur

cōter a magis parisensib⁹. Concedendum ergo est q^d h⁹i nomina dñr positue sicut p^o bant rationes ad hoc inducte. Et pcedendum ē q^d in diuinis est aliquo mō numerus aliquo mō non. Nā fm q^d dicit distinctionē psonaz fm originem. sic dō. est eē in diuinis. Scdm aut q^d aggregatōem et diuisionē sbalem dicit. nō est ponēdus numerus in diuinis. Et his patet obiecta. Nā rōnes ad pū mā prem pcedunt de numero fm eā acceptationem qua sumitur in his inferiorib⁹ qñtū ad pditiones predictas. vñ in sensu suo verum pcludunt q^d ibi nō est numerus. sñ rōnes ad partē oppositā pcedunt fm q^d numerus distinctionem certam iporat. et hoc quidem ponere est in diuinis. et ideo vcz pcludunt in sensu suo. vñ in diuinis negandus ē esse numer⁹ simplr. sed pcedendū est eē numerū personaz. Ad illud. qñ q^d obijcitur. de qñtitate continua et de spe numeri. dō. q^d nec qñtitas p continua est in deo q^d eternitas nō est qñtitas. nec trinitas ē species numeri.

Quo querit^r vtrum noia pdicta dicantur fm sbam. aut fm relationez. Et q^d fm sbam. vñ. sicut dicit Boetius et Aug. qñtitas in sbam trāsit. sed numerus qñtitem dicit. q^d trāsit in sbam. q^d dictio nes numerales fm sbam dicunt. Itē omne nomē q^d dicit ad se. dñr fm sbam. sed duo et tres est nomē q^d dñr ad se. nō ad illud. ergo dñr fm sbam. Itē cum dñr. pater et filius et spūs. s. sunt tres. hoc q^d est tres. aut dñr notionaliter. aut essentialiter. nō notionaliter. quia nulla est notio. que cōter dicat de tribus. q^d dñr essentialiter. Itē notiones sūt. v. sed si termini numerales ipoxant pluralitatem notionū. ergo erit qñarius in diuinis. ergo nō tres. sed qñqz sunt. sed hoc falsum. ergo non dñr notionaliter. ergo dñr cēntialiter siue sbaliter. Cōtra omne nomē pertīnēs ad sbaz dñr pluraliter et singulariter. sed tres tm dñr pluraliter. qñ nullomō fm sbam. ergo dñr fm relationem. Itē omne nomē sbale predicat^r d qualibet persona. sed tres de nulla psona predicatur. g. et c. Itē si hoc nomen tres hz sbam dñr. ergo lz ei addere terminū sbales. g. possumus dñr tres deos vel tres sbas. quorum vtrūqz est ptra fidem. Et dō. qñ aliq dñr voluerunt q^d h⁹i termini numerales in deo nihil aliud dñt qñ hoc nomen persone

pluraliter. vñ si dicatur psona tres idē subicitur et predicatur. Et rō et modus intelligēdi hic est. q^d si ponerent forme esse ab eterno sicut imponit platoni q^d posuit. tūc plures essent et in aliquo certo numero. s. numerus ille nō esset pprietas nec passio consequens sed ipse forme numerales. et per hūc modū dñr tres in diuinis non est dicere nisi ipas psonas. Sed illud nō o^o dñr. qñ si idē esset oio. tunc videt^r esse negatio. si dicetur tres psonas. vna psona. Et videt^r nihil plus dici cum dñr tres sunt psona. et persone sunt psona. Et ppter hoc alius modus dicēdi est. q^d h⁹i termini numerales dñr fm relationem. et iporat ipas notiones. Et h⁹i qñ in diuinis iporat distinctionē. distinctio aut est a ppriatibus. Nā tres iporat ppriates trium psonaz in pcretionē. Notio enim inqñtum puenit soli dicitur pprietas. In qñtuz vero ab alio distinguit dicitur vnitas. vñ dicunt persone tres a ppriatibus suis distincte. Et si tu queras. quid dñr qñ dicitur tres notiones. dō. q^d seipsas distinguunt ppriates. ideo nō dicit nisi notiones ipas. Ad illud ergo q^d obijcitur. qñ qñtitas trāsit in sbam dō. q^d numerus in creaturis est qñtitas. sed in deo dicit relatōem. Et hoc pñ sic. distinctio in creaturis ē per alieni⁹ pprietas vel qualitas appositionem. tūa per additionē. vbi aut additio ibi limitatio. et vbi limitatio. ibi vni⁹ ab alio diuisio. et vbi hec sunt ibi aggregatio diuersoz. et mensuratio. Et qñ qñtitas est mēsurare ad distinctionē in inferiorib⁹ sequit^r numerus. et modus essendi pñ mās cui forma. In diuinis aut est distinctio solum per originē. nō p additionem alicuius. et iō nulla additio nulla limitatio. et vbi hoc nō est nec mēsuratō et ideo nec qñtitas. sed vbi origo ibi habitudo et relatio. et ideo in diuinis numerus non dicit qñtitem. sed magis relatōem. Et qñ relatio nō trāsit in sbam ideo nec termini numerales. Ad illud. q^d obijcitur. qñ dñr ad se. dō. q^d nomen dici ad aliud hoc pōt esse dupliciter. vel intra. vel extra. vel implicite. vel explicite. Et illud nomē sbaliter dicitur qñ dñr ad illud. nec intra. nec extra. nec iplicite. nec explicite. s. termin⁹. numeral dñr relatōz ad aliud intra. qñ iporat distinctionēz numeratoz et implicat relatōem. Ad illud.

q̄ obr̄. q̄ nulla notio d̄r de tribus. d̄s. q̄ ve
rū est nulla notio determinata. s̄z cōe ad no
tiones fm̄ rōem d̄r de tribus. v̄r hoc nomē
relat̄. ⁊ hoc nomē distinct̄. ⁊ noia cōsilia.
Ad illud q̄ obr̄. q̄ notioes sunt q̄nqz. d̄s. q̄
tres nō quascūqz notiones ipor̄tat s̄z solū p̄
sonales. illa enī notio que facit p̄sonā eē p̄so
nam. ⁊ ab oibus distinctam. illa d̄r vnitas p̄
sone inq̄stum dat eē distinctū. ⁊ illa notio ē
vna vnitas. sicut vna ē vnitas vni⁹. ⁊ ille sūt
tū tres. ⁊ id cū tū sint tres vnitates in trib⁹
p̄sonis. hinc est q̄ persone solum tres dicun
tur.

¶ Tertio loco ē qd̄ principalis de tria
d̄ria noium numeraliū. sicut est hoc
nomē trinus. ⁊ trinitas. Et circa B
querunt duo. Primo querit v̄r h̄i⁹ no
mina ipor̄tēt vnitatem. Secdo dato q̄ sic
queritur cuiusmodi sit illa vnitas quam im
por̄tant.

¶ Quid aut̄ important vnitatē v̄r. pri
mo p̄ et̄imologiam. trinitas enī d̄r
quasi triū vnitas. s̄z ⁊ trinus. Itē
hoc v̄r q̄ in diuinis recipit hoc nomē trini
tas. s̄z n̄ hec nomē trinari⁹. s̄z hoc duo eadē
pluralitatē ipor̄tant. s̄z hoc nō ē rōe p̄litalit̄
ergo hoc nomē trinitas vltra pluralitatem
aliqd̄ ipor̄tat nō nisi vnitatē. s̄z tē. Itē in
diuinis recipit hoc nomē trinus: sed nō re
cipit hoc nomē triplex. nō enī d̄r de triplex
sicut dicit maḡ in l̄ra: sed fides cōter d̄e de
um trinū. s̄z aliqd̄ dicit vltra hoc q̄ ē triplex
sed nō pluralitatē. s̄z vnitatem. Itē maḡ
dixit sup̄ra. di. xxi. q̄ hoc nomē trinitas ē no
mē collectiū. sed nomē collectiū nō tū im
por̄tat pluralitatē. sed ē vnitatē. ergo tē.
Contra. ex trib⁹ p̄sonis nihil vnū sit: sed ex
plūb⁹ vnitatib⁹ creatis aliqd̄ vnū resultat. s̄z
numerus in creaturis d̄us potius d̄z ipor̄
tare vnitatē q̄z in diuinis: sed cū d̄r in creatu
ris binarius vel trinari⁹. ipor̄tat numez
q̄ nō vnitatē. s̄z nec hoc nomē trinitas d̄z in
diuinis ipor̄tare. Itē si trinus ⁊ trinitas
ipor̄tāt pluralitatē ⁊ vnitatē: cū nullū no
mē sit distinctū ⁊ indistinctū nullaz. h̄cāt plu
ralitatē distinctionis ⁊ vnitatē indistinctiois
de nullo noie in diuinis poterit dici. Itē
si vnitatē ipor̄tat. ergo cū idē nō debeat sibi
copulari male ⁊ negatione d̄r i hymno p̄ses
sor̄ in fine. q̄ sup̄ra celi residens cacumē so

lius mundi: machinā gubernat trin⁹ ⁊ vn⁹.
R̄n. d̄s. q̄ q̄ in diuinis singulari mō ē nūe
rus. s̄z ex distinctōe suppositoꝝ cum vnitate
forme. sp̄ali mō debuit exprimi noie. s̄z q̄ s̄z
dicit p̄litalitatē ⁊ vnitatē. q̄ s̄z h̄i⁹ noia ipor̄
tant pluralitatē ⁊ vnitatē. iō sunt filia noib⁹
collectiuis: sed q̄ vnitas collectiuoz ē vni
tas aggregōnis q̄ p̄sequit pluralitatē. hic h̄c
ē vnitas forme que nō ē pluralitatē p̄rio. iō
nō est collectiū tale nomē. Et iō maḡ dicit
q̄ est quasi nomē collectiū. ⁊ p̄ hoc p̄p̄mū
in cōtrariū. Concedēdū ergo q̄ ipor̄tat plu
ralitatē ⁊ vnitatē. Ad illud q̄ obr̄. q̄ nul
lum nomē simul h̄z pluralitatē ⁊ vnitatem.
d̄s. q̄ v̄r ē rōe forme: sed cū sit vnum i for
ma pōt h̄re pluralitatē suppositoꝝ. ⁊ hoc n̄
est incōueniens vel impossibile. Ad illud
q̄ obr̄. de negatione. d̄s. q̄ sicut hoc v̄bum
cede. h̄z intellectum h̄i⁹ d̄bi dandi ⁊ loci. sed
cum addit cede locū: cadit ab intellectu alre
rius. s̄z in p̄posito consistit intelligendū est
in relatiuis. cū d̄r filij pater.

¶ Secdo querit cuiusmōi sit illa vni
tas q̄z ipor̄tat hoc nomē trinitas
vel trinus. v̄rū videlz suppositū an
eēntie. ⁊ q̄ eēntie v̄r. q̄ hoc q̄ ē trinitas d̄r
de oibus simul ⁊ in singulari. sed hoc solum
p̄uenit trino ipor̄tanti vnitatē s̄balem. s̄z tē.

¶ Itē nlla vnitas ē trium nisi eēntia vel esse
tialis: sed trinitas ē triū vnitas. s̄z hoc nomē
trinitas dicit vnitatē essentialē: pari rōe. ⁊ B
nomē trinus. Itē nec hoc nomē trinitas.
nec hoc nomē trinus d̄r de p̄sona. s̄z nō ipor̄
tat vnitatē p̄sonalem. nō enī p̄cedit. persona
est trina. vel p̄sona ē trinitas. Contra. h̄i⁹
noia ipor̄tant simul pluralitatē ⁊ vnitatem:
s̄z sola vnitas p̄sone ē p̄litalibilis nō essētie.
s̄z ipor̄tat vnitatē p̄sone. Itē vnitas esse
tie p̄dicatur de p̄re. s̄z neqz hoc nomē trin⁹.
neqz hoc nomē trinitas p̄dicat de p̄re. s̄z tē.
Itē vnitas eēntie p̄dicat de essēntia: si hec
nequaqz d̄r. essēntia diuina ē trina. s̄z nō d̄r
vnitatē essentialē. Querit ergo q̄z vnita
tem ipor̄tent. ⁊ v̄r dicant noia ista fm̄ s̄baz
an fm̄ relationē. Et cū dicant de omnibus
simul in singulari v̄r dici fm̄ s̄bam. ⁊ iterū
cū non dicūt d̄ aliquo singulari nō v̄r di
ci fm̄ s̄bam. R̄n. d̄s. q̄ ad hoc p̄suevit di
ci. q̄ hoc nomē trinitas duplicē h̄z et̄ymo
logiam. Uno mō trinitas d̄r vnitas ter. ⁊ sic

nomē numerale cadit in eo vt plemētus. et sic dī fm relationē. sicut termi numerales. et unitas q̄s ipōtat ē unitas psonalis nō essē-
tialis: q̄ illa plicat. Alia etimologia ē. tri-
nitas ē unitas trium. et tūc unitas nō nume-
rat: s̄ significat vt cōmūcabilis a tribus. Et
qm̄ hec unitas ē essentialis. iō impōtat unitatē
essentialē. Et hec qd ē etimologia vl-
tima absq̄ dubio h̄z veritates. s̄ p̄ma nō v̄l
x̄itātē habere. nā cū candē signē habeat tri-
nitas et trinitas. si illa ē etimologia. unitas ter-
tūc trinus diceret vnus ter. hoc aut nō pōt
dici de deo. s̄ ter vnus cū tñ dicat trinus. p
pter q̄. dō. q̄ h̄i noia ipōtant unitatē for-
malē siue essētie cū pluralitate sup̄pōz. et
iō h̄it. quodāmō nām termi sb̄alis. in hoc q̄
dñr. de trib⁹ singularit. et termi numeralis. i
hoc q̄. de nullo dñr p se. Ad illō ḡ. q̄ obf
q̄ sola unitas psonē ē plicabilis. dō. q̄ tri-
nitas nō impōtat pluralitatē. circa unitatē
in recto: s̄ solū in obliquo q̄ sit triū vel i tri-
bus. et hoc est essētie. Ad illud q̄ obf. q̄
unitas essētie p̄dicat de patre. dō. q̄ verus
ē: s̄ nō rōe hac q̄ plures i ea pueniūt sicut
aiā p̄dicat de hoīe. nō tñ ea rōe qua diuer-
se sp̄s in eo pueniūt. et q̄ trinitas ipōtat il-
lam unitatē vt in plib⁹. iō et. Ad illud q̄
obf. q̄ nō dī essētia trina neq̄ trinitas tri-
na. dō. q̄ hoc nomē trinus ipōtat unitatē
vt in cōcretiōe. et ita vt inherētē plibus. et
iō de eo solo dī. q̄ impōtat unitatē vt in cō-
cretiōe vt ē hoc nomē deus q̄ quidē suppo-
nit psonas. et q̄ tale est hoc nomē deus iō
pcedit. deus ē trin⁹. nō deitas ē trina. quia
deitas nō sup̄pōit psonā: fili. nec hoc nomen
trinitas. Et sic parent oba

¶ pte ūta circa litteram ē notandū.
sup hoc q̄ dicit. Cū dicim⁹ plres ēē
psonas singulariter atq̄ solitudines
excludim⁹. q̄ in diuinis recipim⁹ unitates nō
singularitatē. nec solitudinē. q̄ singularitas
excludit cōicabilitatē: solitudo excludit plu-
ralitatē. et nos ponim⁹ vnā essētiā in plib⁹
bus: iō hec nō recipim⁹. Silt notandum
ex pte pluralitatis q̄ recipim⁹ ista quattuor
s̄ alietatē. pluralitatē. discretiōē. atq̄ distin-
ctiōē: sed hec quattuor ecōtrario nō recipi-
m⁹. s̄ diuersitatē. multiplicitatē. diuisionē.
et separationē. Rō aut hui⁹ est: q̄ separatio sup-
ponit diuisionē. diuio multiplicitatē. multi-

plicitas diuersitatē. diuersitas aut ponit for-
me vel nē distinctiōē. Et q̄ in diuinis est
nē omōda unitas: iō cum nō recipiat diuer-
sitas nec aliqd̄ istoz. iij. Et cōtra discretiō
supponit distinctiōē. distinctio pluralita-
tē. pluralitas alietatē. alietas aut nō tñ attē-
ditur q̄rū ad formā: sed etiā q̄rū ad suppo-
sitū. q̄ sūt plures ipostases. iō p̄dicta quattu-
or in diuinis recipiūt. Distinctio aut noium
p̄dictoz hec ē. Nā de primis quattuor alie-
tas. et pluralitas ipōtant distinctiōē a pre-
rei: sed distinctio et discretio p̄ p̄pationē ad
nām cognē: sed alietas p modū sbe. plurali-
tas p modū q̄stitutiōis. q̄suis nō sūt ibivere q̄-
ritas. distinctio aut et discretio differūt. q̄ dis-
cretio dicit incōparōē ad visum: s̄ distinctio
incōparōē ad tactum. Alia aut quattuor dis-
ferūt sic nam diuersitas attendit q̄rū ad
sb̄am. multiplicitas q̄rū ad veram q̄stituta-
tē. diuio q̄rū ad pōem. siue discōtinuatō-
nem: sed separatio q̄rū ad vbi. Vel alit. di-
uersitas q̄rū ad p̄ncipiū intrinsecū. multi-
plicitas q̄rū ad numerū. diuio q̄rū ad ter-
minū. separatio et attenditur q̄rū ad medi-
um interiectum.

Di. xv.

¶ Reterea p̄siderandū est. cū hoc
nomē psona. Supra ostēdit magi-
qd̄ significet p terminū numera-
lem cū dicim⁹ tres psonas. hic sō
subdit qd̄ significet p hūc terminū persona.
Et diuidit hec p̄ in duas. In p̄ma querit
et oppōit. In s̄a soluit ibi. Quibulda v̄l q̄
noie psonē. P̄ma p̄a h̄z tres p̄culas. In
p̄ma mouet dubitatōē. In s̄a opponit per
auctoritatē Aug. ostēdens q̄ dī fm sb̄am ibi
P̄ma enī vt supra ait Aug. Tercio oppo-
nit p rōem. iij. ca. ibi. Aliter et p̄t ostēdi q̄
noie psonē. vbi mōstrat illō idē. Quibul-
dam v̄l q̄ noie psonē. Nec est s̄a p̄a in q̄ sol-
uit. Et diuidit hec p̄a in duas. In p̄ma sol-
uit fm opinionē alioz qui dñt q̄ psona acci-
pirur fm essētiā. tñ relata ad suppositū.
In s̄a soluit fm opinionē suā p distinctiōē
ibi. Sciēdū est igit q̄ hoc nomē psona multi-
plicitatē facit. Et hec p̄a diuidit in duas. In
p̄ma ostēdit quō accipit hoc nomē psona in
plurali. In s̄a quō accipit in singulari. cum
dī ali⁹ ē pater: ali⁹ fili⁹ in psona ibi. Nūc ispi-
ciamus v̄t fm eandē rōem. P̄ma p̄a

h3 tres ptes. In prima ponit distinctionē. p q3 soluit. In 2a pfirmat p auctoritatē Aug. ibi. Et hic sensus adiuvatur ex vbiis. 7c. In tertia ad obiectionē Rer ibi. Ad hoc aut q illi dnt. Silt sequēs p3 h3 tres partes. In p ma determinat qūo accipit persona cum dī Alia ē psona patris. Scdo qūo accipit cum dī. Alius est pī in psona. Tertio hoc auctoritatib3 pfirmat. primo facit ibi. Nūc inspicimus 7c. Scdm ibi. Deinde querit vtr3 h3 candē rationē. Tertium ibi. Qd aut h3 substantiam dicatur.

Intelligentiā hui3 pīs duo pncipalr qūr. Primo qrit de qditate hī3 noīs psona. Scdo qrit de cōitate eiusdem. Quātū ad pīmū qūr duo. Primo qrit de psona qd sit fm rē. Scdo qd sit fm diffinitionem.

Et q psona dicat fm sbam. vī ex vbiis Aug. vij. de tri. Idē est deo esse 7 psonam eē. Et itē cū dicim3 psona nā patris. nō aliud dicim3 q3 sbam pīo. g psona nihil aliud dicit q3 sbam. g psona dī h3 sbam. Itē Ansel. in fine monol. Quot3 psona tot sūt sbe. g nomen psona dī fm sbaz Itē Aug. de scō vic. in li. de sacramentis. in pma pte. li. iij. Unū solū nomē est sbale. p de singulis dī singulariter in sūma. nō dī singulariter: s3 pluralr. pncipalr vī psona. ergo hoc nomē psona ē nomē sbale. Itē Boe. in li. de duab3 naturis 7 vna psona xpi. psonam diffiniēs dicit. q ē rōnalis nē sbā individua: sed si sbā predicat in recto 7 nī p accūs sed fm se. tūc g psona dicit sbam fm oēs doctores. Item hoc ipm vī rōe. 7 hoc p divisionē. Boetii enī venando diffinitionem psona dicit. q aut ē sbā. aut accūs. 7 dicit q nō est accūs. g sbā. si igit psona in his inferioribus dicit sbam 7 qd p se existens. g 7 i do Itē hoc vī p eius absolutionē. qm omne nomē qd dī ad se dicit sbaz in diuinis. q: tale nō fm relationē dī. s3 hoc nomē psona est h3i. hoc p3 Aug. dicit d tri. vij. ad se qppe dī psona vī bonus 7 magn3. g 7c. Item h3 vī p ecclie rñsionē. q: oē nomē q pueniēter rñdes ad qōem scām p qd idicat sbaz. q: qd querit sbam: s3 hoc nomē psona ab ecclia hereticis rñsum ē qrentib3 qd tres: sicut dicit Aug. 7 magr. g indicat sbam. Itē hoc vī

relatiōis abstractiōe. intelligam3 q nulla sit relatio in diuinis. 7 q in vna sola ipostasi sit diuina nā sicut intelligūt gētiles. tūc pstat q adhuc ē intelligere nām intellectuālē 7 hntē illam. ergo 7 psonā. 7 nām. ergo si circūscripta oī relatiōe saluus est intellect3 psona. per sona nō dī fm relationē. 7 dī fm relationē vel fm sbam. g dī fm sbam. Cōtra. Boe. in li. de tri. in fine. Si psona diuise sūt. nec ē est vocabulū q ex psonis trahat originē ad sbam nō pīnere. Si g trahunt originē a psonis nō pīnēt ad sbam. multo fortius. nec nomē psona. Itē Ric. de scō vic. dicit q psona idē ē q p se existens. iuxta quendā singulis existētie modū. nē rōnalis: s3 singularis mod3 existētie est relatio in diuinis. g. 7c. Itē rōe vī. q: oē nomē q recipit multitudinē vel plicationē. pīnēt ad relationē. quia h3 oēs sbā sp remanet indiuisa. 7 Boe. dicit q sūa pīnēt vnitatē relatio multiplicat trinitatē. Si ergo nomē psona ē multiplicabile p3 q dī fm relationē. Itē oē nomē de se importās distinctionē. dicit fm relationē: s3 nomē psona de se importat distinctionē. q: psona ē ipostasis pīrietate distincta. 7 Boe. dicit q ē indiuisa. 7 indiuiduatio nī ē ali3 q3 distinctio. g 7c. Rñ. dō. q alig voluerunt soluere distinguendo significationem psona fm diuersitatem numeri: vī in singulari diceretur scdm substantiam: in plurali secundum relationem. Sed hec solō neq3 valet in se. neq3 ad propositum: In se quidem non valet. q: omne plurale geminat suū singulare. ergo non mutat significationem. ad propositum non valet. q: dicitur in singulari. alia persona patris. alia filij. q dici nō posset si esset terminus substantialis. cum nō sit alia substantia patris. alia filij. Illij voluerunt soluere per distinctionem significationis secundum diuersa tempora. videlicet q ante responsionem ecclesie diceretur substantialiter 7 secundum substantiam. post responsionem diceretur secundum relationem. S3 hec solutio in se nō valet. nec ad propositum In se non valet. quia ecclesia aliqua ratione respondit magis illud nomen quam ali3 substantiale. 7 tunc non inuoluit significationem. ergo responsio ecclesie nihil facit ad mutatōez significationis. Ad propositū nō valet. q: fm significationem quam habet post

Non ecclesie locuntur doctores. et currunt
rōes ad vtrāq; pte. Et ppter ea ē intel
ligendū q psona dī rōalis nō suppositū di
stinctū ppter ea. sū oēs q intelligunt eius
significatōz spāles: sed suppositū rōnalis nō
pstat eē relationē. Lū ergo psona vtrq; im
poret. s. suppositū et ppteratē. necesse est
dici sū sūam. et sū relationē. Et cū dicatur
sū sūam. et sū relationē. pūcipalius dī sū
sūam. qzū est de generali et pmo noīa intel
lectu. Ppter ea enī dicit suppositū certum
sūe. sūe in deo. sūe in creaturis. Et huic cō
sonat ipse mod⁹ dicendi a pte noīa. Sed qz
tū ē de spāli et vltio noīa intellectu. q: dīc
suppositū distinctū ppteratē que ē rela
tio. dī in deo sū relationē. Et hinc est q
sci et doctores dnt nomē psonē sū sūam dici
l3 etiā sū relationē dicat. Sed obicit aliq
Lū isti mōi. s. dīc sū sūam. et sū relationē
diuidāt noīa diuina ex opposito vt vī. nō po
tuerūt inueniri in eodē. aut illud nomē ipli
cat in se opposita. Et ppter ea intelligen
dum q sic dicit. Ric. de scō vic. dīc sū sūam
est dupliciter. Aut indicando sūam sū nām
cōem. et sic dī hō sū sūam. Aut indicando
sūam vt suppositū certū vt qdam hō. Pmo
modo dīe sūam est dicere qd. Scō mō est
dīe aliqū. Dico g q nomē essentīe vel sūe
dī sū sūam. q: indicat nām cōem: sed psona
dī sū sūam q: indicat suppositū certū et
distinctū. Nā aut cōis nō multiplicat neq;
refertur. Et iō q dīc sūam sū nām cōem.
ita: dī a se q nullomō pōt dīc sū relationē
et hoc quidē mō diuidit ex opposito. Sup
positū aut sūe ypostasis nām ē plicari
et ad aliud opari. et ita referri. Et q sic dī
sū sūam: nīl ipedit rōe relationis supad
dite dīc sū relationē. et hoc vult dīe Ric.
de scō vic. pater ergo. R. ad obiecta oīa sū
vtrāq; prem. Concedendū ē enī nomē p
sonē sū sūam dīc. vt explicatū ē. sicut dnt
sci et rōes. p. ita enī intelligūt dīc sū sūam
Concedendū est nīlomin⁹ dīc sū relationē
l3 nō ita pūcipali. sicut p. aut sequētes rō
nes. qm multitudo relationū plicat ipsam
psonam. Ad illud tū q obī. q R. ad qd
nem scām per qd. q: ex hoc posset pcludi q
nō tū dīc sūam vt suppositū: sed etiā vt na
turam cōem. v. qd. aliqū qrit essentiam
supposito qd ē q per nomē dī. vt qd est hō

et q R. ad hanc qdē indicat sū pure et
essentiam. qū est qd de sūa. Aliqū supposita
voce in determinate querit qd p nomē dī:
sicut si dicat. brunellus currit. et qratū qd
brunellus vtr. s. hō vel asinus. Aliqū sup
posita qdditate et signē querit d eo respectu
cuius dī nomē dependens. vt si dicat albi
currit et querat qd albi. pōt rīderi. boīes. l.
asini. et hoc mō quēserunt heretici qd tres.
q: brūs Jo. dixerat. in ca. v. Tres sunt q te
stimoniū et c. qherūt qd tres cum sit adiectū
sine sūantio. et tūc magis querit suppositū
qz essentīa. et iō suppositū ē rīsum. et hoc p
nomē psonē. Nā spū. s. suggerente poptime
et nobiliter. et catholice sic dicit Ri. rīdit ec
clia et valde bñ et instinctu spū. s. sicut dīc Ri
cardus magis R. hoc nomē qz aliud. S3
tūc posset queri. q: hereticus nō qsiuit per
hoc interrogatōne qui. et vī. q debuit et. si
enī querebat de supposito. et q querit d sup
posito. debuerūt querere q tres. Et ad
hoc ē rīso. q q querit de supposito certo si
ue reali: et de illo nō querebant q: in eadez
auctoritate sub dī. p. v. dūm. et spū. s. q que
rebant de supposito respectu cui⁹ hoc q est
tres significat inadiacentia. et iō magis qhe
runt quid qz q tres. sic enī oportuit vnicō
noīe rīdere et ipī hoc qrebant. Ad vltimū
argumētū q: nō recte pcedit patebit ita me
lius rīso. et tū pōt dīc q et si intellectus pso
ne possit abstrahi ab hac ppteratē deter
minare. tū de suo generali intellectu claudit
intellectū ppteratē. et q: in diuinis ppteratē
ē relō. iō de generali intellectu claudit rela
tionem. Nā sicut hec psona in diuinis que ē
pater nō pōt abstrahi a paternitate. q ē re
latio pōalis salua sua personalitate. sic nec
persona a relationis intellectu in speciali. et
sic p3 q nō sequit. q dicatur sū substantias
tantum.

Ecūdo qritur d hoc noīe psona qd
sit sū distinctiones. Et diffinit eam
Boc. sic psona est rōnalis nō indiui
dua sūa. Et q ista diffinitio sit psonē di
uine pueniens ostēdit. p intentionē auctoris
q: Boc. intendit agere de psona xpi. cōstat
aut psonā xpi eē increatā. g intendit assigna
re rōem psonē diuine sūe increate. Itē qd
hec sit rō in diuinis vī. Nam in deo cōstat
ponēdū esse suppositū icōicabile. et hoc sup

positum ē sba indiuidua. ⁊ hoc etiā est rōna
lio nē. ⁊ nō puenit ei nisi de quo dī psona. ḡ
est ei⁹ rō ut vī. Contra oīs diffinitio dicit
aggregationē cū p̄stet ex plibuf. alioqui eēt
ibi nugatio. In simplici aut nulla ē aggrega
tio. ḡ nullum simplex ē diffinibile: sed psona
in diuinis ē oīo simplex. ḡ ⁊ c. Si dicas h̄z q̄
dīr alig q̄ q̄uis sit simplex s̄m rem: tū non
est simplex s̄m rōem. ⁊ aut illi rōi r̄et alig
in re aut nihil. Si alig. ergo aliqua ē p̄pō i
re. Si nihil. ergo rō oīo vana ē: s̄z p̄pō nēm
vanaz nō ē alig diffiniendū. ḡ ⁊ c. Item
rōe suaz p̄tū nō vī puenire dic psonē. nam
rōale ē dīa rōnalis aīalis. ergo cui nō pue
nit eē aīal nō puenit nā rōalū: s̄z aīal nō pue
nit deo cū sit sp̄s corp̄is. ergo nec hoc q̄ est
rōale. Itē vī q̄ sba nō dicat i recto d̄ p̄sōa
q̄ multiplicato diffinito necesse ē multipli
cari diffinitionē. ⁊ p̄tes diffinitionis. ḡ si p̄sō
sona ē sba cū sint plures psonē. ḡ plures sic.
Si tu dicas q̄ sba stat ibi p̄ ipostasi. Cō
tra. ipostasi dī sba indiuidua sicut dicit Bo
etius. ḡ sicut ē nugatio si diceret hō rōnalis
sic ⁊ in p̄dicta notificatione. Itē vī nō eē
pueribilib. nā aīa hoīs est nē rōnalis sba in
diuidua. ḡ ⁊ c. Alitio q̄ritur: cui assignent
diuerse diffinitiones de psona q̄uo differūt
R̄n. dō. q̄ sicut patz ex intentiōe auctoris h̄
diffinitio psonē puenit ⁊ assignat diuine p̄sō
ne. Ad illud dō q̄ obī. q̄ simplex non est
diffinibile dicunt alig q̄ dupl̄r ē alig diffi
nirē. Ano mō in recto ⁊ p̄ dīam dicentē po
sitōez. ut cū dīr hō ē aīal rōnale ⁊ mortale.
Et hoc mō vī ē q̄ diffinitio dicit aggre
gationē ⁊ p̄pōem. ⁊ hoc mō solū q̄ est aggre
gatum ē diffinibile. Alitio mō p̄gīt aliquid
diffinire i obliquo. ⁊ p̄ dīam dicentē p̄iua
tionem. ut cū dīr simitas est nasi curuitas. ⁊
tūc nō significat sba rei aggregari ex diuer
sis. qm̄ q̄ ponit in obliquo. nō intrat essenti
am de necessitate. Alitio dīa p̄uano non
ponit aliq̄z p̄pōem siue appōem. ⁊ talis ē di
cta rō. Nā hoc q̄ est rōnalis nē cadit in obli
quo. ⁊ hec dīa q̄ est indiuidua nō ponit sed
p̄iuaat. Sed hec r̄sio. nō p̄t stare. P̄i
um qdē q̄ q̄ diffinit p̄ obliquū. Aut diffi
nit sicut acc̄s p̄ s̄m. Aut sicut p̄ rē eiusdem.
gn̄s: sed siue sic. siue sic ē ibi additio. nā diffi
nitōes accidentiū sicut dicit p̄bō sūt ex addi
tione. Silr si p̄tem eiusdem gn̄s. tūc ergo

intrat essentiā. ⁊ nō dicit totam cū sit p̄sōa dif
finitio. ḡ necesse ē illud q̄ appōit alig ad
dere s̄m rē. ⁊ ita siue in recto siue i obliquo
necesse ē dicere aggregationē. Et p̄p̄ B
aliter. dō. q̄ hec rō intellecta de psona crea
ta ē notificatio dicens aggregationē. In dō
aut nō dicit aggregationē s̄m rem: s̄z s̄m in
relligendi rōem. q̄ tū nō est vana. eo q̄ omia
q̄ dīr in rōe psonē inueniunt in deo. h̄z nō p̄
diuersitatez. Et hoc qdē p̄t intelligi sic.
In creaturis specificatio p̄ additionē p̄plen
tem ē. ⁊ indiuiduatio p̄ additionē siue appō
nem ⁊ hentē. Et iō cū dīr sba indiuidua. idi
uiduū realiter addit supra sba. Tū ⁊ sba
indiuidua ē supra naturam. ⁊ iō necesse ē esse
p̄positā psonam in creatura. S̄z in deo ē in
diuiduatio vel distinctio p̄ solā originem. et
q̄ psona oīis seipsa. iō nulla ē ibi oīo diuisio
vl̄ additio: sed plurificatio. ⁊ p̄ plurificatōez
distinctio ⁊ indiuiduatio. ⁊ iō nec indiuidua
addit supra sba. nec sba supra nām. iō vī
dīr ⁊ sba est rō intelligendi. ⁊ notificatio pue
nit psonē dicē: nec significat i ea aliqua p̄pō.
Tū tenet rōem cuiusdā notificatiōis ⁊ cadit
a rōe diffinitionis: q̄ nec deus nec psona di
uina est diffinibilis. ē tū cognoscibilis. ⁊ non
ficabilis. Ad illud q̄ obī. de differentiis
positis siue de mēbris. dō. q̄ rōale vno. mō
dīr q̄ h̄z potentiam discernēdi bonū a malo
vī a falso. ⁊ sic deo ⁊ creaturis p̄uēt. Alitio
mō q̄ h̄z potētā discernendi p̄ inquisitionem.
⁊ collationē. ⁊ discursum. ⁊ hoc ē aīe p̄iue
carni. Et sic dīa talis. p̄imo mō ponit idif
finitionē: s̄z hō mō obīcit. Ad illud q̄ obī
q̄ sba indiuidua dīr in recto. dō. q̄ numerat
sicut psona. Nā sicut dicit Ansel plures sūt
s̄be indiuidue sicut plures psonē. Ad illud
q̄ q̄ritur vī hoc nomē s̄be stet p̄ cōi aut p̄
ipostasi. Cōsuevit tripl̄r r̄ndri. P̄io mō sic
q̄ sba est p̄ cōi. Et si tu obīdas q̄ illa nō
indiuiduat. dīr q̄ dīa adueniēs respicit s̄b
stantiam rōe suppositi nō rōe forme. ut patz
cū dīr aīal indiuiduum. s̄z hec r̄sio nō vī cō
ueniens q̄ hoc nomē sba s̄m q̄ stat p̄ cōi nī
supponit psonam. Tū hec est falsa. essenti
a generat. ⁊ hec silr. sba generat. Secōdo modo
dīr q̄ sba ibi tū valet q̄zūm ipostasi. nec ē
nugatio. Nā indiuiduatio attendit in psona
q̄zūm ad triplicem incōicabilitatē. s̄. p̄ p̄dica
tionē. ⁊ hec puenit ipostasi. ⁊ p̄ p̄pōem. q̄a

nō ē alteri pponibilis. et p unionē put aliqd
vniū digniori: et ita dīa indiuidua dicit istas
duas incōicabīlitate. An p q nō ē ibi nuga
tio. p q et i q diffinitio ē pueribilis. p istam
duplicē incōicabīlitate. excludit aīa hoīs q
ē alij cōponibilis. et hūana nā in xpo q ē vni
ta digniori. S; tñ l; istud rōnaliter sit dictu;
adhuc restat qd de ipostasi. q; ipostasis est
sba indiuidua. Querit sī qd accipitur ibi
sba. et nō pōt accipi ibi sba p cōi: nec p ipo
stasi. Et pp hoc dī. Tercio q hoc nomē sba
stat ibi sūm q sba diuidit in subām p mā et hāz
Et ita in quadā cōitate ad sba m vlem. et p
ticularē. et illud colligūt ex vbiis Boetij qñ
venat diffinitionē psonē p pdictā diuisionē
sbe vt ibi p. An hoc nomē indiuidua coar
tat illā indriam illi⁹ noīs vt iter p sba p mā.
et sic nō ē ibi nugatio. nec sbe cōis indiuidua
tio. Ad illud q vltio qñt de assignatione
diffinitionū. dō. q psona diffinit a Boetio
sic. Pērsōa ē rōalis nē sba indiuidua. A Ri
cardo sic. psona est intellectualis nē incōica
bilis existētia. diffinit et iā alio mō sic. Pēr
sona ē existens p se solū iuxta singularē quē
dam rōnalis existētie modū. A magis diffini
tur sic. Pērsōna ē ipostasis disticta ppetare
ad nobilitatē pūnēre. Et notāda ē dīa hāz
diffinitionē. q Boet. et magis diffiniūt psonā
sūm q cōiter dī in deo. et in creaturis. s; Bo
etius magis p sūderat rōem rei. magis dō ad
huc rōem translationis. diffinitiones vō Ricā
di sūt psonē put ē in diuinis pēcipue: sed vna
ē p pā assignatio. Alia vō diffinitionis Bo
etij expō. siue co:ceptio. Possit tñ dici q
oēs idem dicūt. differūt tñ sūm modū dicēdi
q; diffinitio Boetij fuit data et videbat im
prietatē sonare. id posuit Ric. aliā mag
p p pā verba. et sic vsq; ad quartam.

Et cūdo qñtur de sō articulo. s. d cō
munitate hi⁹ noīs psona. Et circa B
qñr duo. Primo querit vtz hoc
nomē psona sit vō cōe psonis increatū. Se
cūdo vtrum sit cōe vniūocum personis crea
tis. et increatis.

Et ad ist sit vō cōe psonis increatū oñ
dī p Aug. vij. de tri. Tō inq; dicūt
tres psonē. q; cōe ē cū hoc q ē psona
s; pstat q ad plicationem nō sufficit cōitas
noīs solū. s; vō cōe sūm rem. Itē hoc ipz
vī rōe. q; oē nomē q recipit supra se signū

distributiū ē vō cōe ad illa in q distribuit;
s; tale ē hoc nomē psona. s; cōe ad tres. dī
eni pueniēt q; psona referē. Itē oē q s; h;
idē nomē. et sūm eandē rōnē dī de p sūbus. ē
vō cōe ad illa: s; psona ē h⁹ i. q; sūm eūde no
mē et eandē rōnē. s. p assignatiua dī de trib⁹
g et. Itē cū dico pater ē psona. hoc nomē
psona p dīcat. aut g tanq; ens de rōe patria
aut tanq; accitale. pstat q nō tanq; accit
le. s; tanq; ens de rōe p rōis. aut g dicit totum
q ē pī. aut nō. Si totū. ergo sicut pī p dīcat
de solo patre. ita psona q fallū ē. ergo non
dicit totū. ergo in plus ē hoc q ē psona quā
pī. et in pl⁹ q ē de rōe p rōis. et hīr de rōe sūij
ergo ē vō cōe. Contra. Vō cōe ad aliqua.
q numerat in illis ē vō vō ad illa. maxime
si nō dī accitraliter de illis. hoc p q; Augu.
dicebat. s. dī. xvij. q nō ob aliud cēntia nō
ē vō. nisi q; nō numerat in singularib⁹. Si
g psona ē cōe ad tres. et vltēri⁹ numerat siue
p līcat in illis. g est vō. ergo in diuinis est
ponere vō. q est p p dīterminata. et p Aug.
q vult q in diuinis nō sit vō. nec p ticularē.
Itē nihil ē cōe q de sui rōe et noīe pnat cōi
tatē: s; psona dīcat indiuiduū siue incōicabīle
de rōe sui noīs. ergo et. Itē oē q dī s; s; hāz
et cōe: dī sūm s; hāz cōez: s; nihil q dī s; s; hāz
cōem p līcat. ergo psona nō p līcat: sed
pstat q p līcat. et tñ dī sūm s; hāz. ergo nō
dicit qd cōe. Item si dicit qd cōe. aut noī
tñ. aut noīs et rōnis tñ: aut noīs: et rōnis. et
rei. Si tñ noīs. ergo ē equiuocū. ergo nō ē
cōe. Si tñ noīs et rōnis ita q nihil ē cōe i re
ergo ē vanitas solū. Si vō noīs et rei. s; cōi
tas realis vt vult Dama. non est nisi cōitas
sbe. et nē. et hec nullomō p līcat. ergo hoc
nomē psona nullomō pōt esse cōe. Rñ. ad
p dīcto: intelligentiā ē notandum. q psona
absq; dubio ē cōis tribus. et essentia cōis. s;
tñ ali⁹ modus cōitatis ē in cēntia et psona. et
hi⁹ signū est q; p līcat psona nō essentia.
dīa aut hāz cōitatu differēt accipit a di
ueris. Quidā enī dñt q dupliciter ptingit
aliqd esse cōe. s. sūm pōem. et sūm p riuationē
Scdm pōem. vt aīal ē cōe ad hoīez et asinū
Scdm p riuationē vō vt nō aīal ē cōe ad la
pidē et lignū. Et dicit q cōitas sūm pōem est
in nā. et cēntia. et in noīe hoc significāt. Cōi
tas vō sūm p riuationē ē in psona. q; dī p sōa
quasi incōicabīlis. s. sūm p riuationē cōitatis.

Alij dñt q duplex ē cōitas: qdam fm vnitate nē absolute. qda fm similitudinē habitudinis ppare. cōitas fm vnitate nē absolute est humanitatis. respectu Petri et Pauli. quia vna nā vltis reppit in vtriusq. Cōitas vō fm similitudinē habitudinis relare: ē illa q attendit in cōsili pparōe: sicut mod⁹ regendi ē cōfinaute ad regendū nauē. et doctoris ad regēdas scolae. q: vterqz vō ē nō forte sed arte pīt⁹. Et prim⁹ quidē modus attendit i cōntia. Scdō vō attendit in psona. Nam psona dī quasi pppietate distincta: et ita dicitur habitudinē ad pppietatē. que ppsilio est in qualibet psona. nō dicit qstuz est de sua ratione vnam formā nālem nisi in obliquo: sed cōntia vel sba dicit formā et nām absolutā i qua cōicant. Alij dñt. Tercio mō q duplex est cōitas. rei. s. et rōnis. Rei sicut vlt ad singularia. Rōnis vō. sicut aliqua intentio accepta ab aīa fm ppsilem modū accipiēdi. et sic hoc nomē indiuiduū ē cōe fm rōem ad Petrum et Paulū. Prīmo mō dñt essentia ē cōem. Scdō mō dñt esse cōem psonaz. q: hoc dicit psona in diuinis. q: indiuiduum in creaturis. Scdō aut iūi modi dicendi si diligētius attendam⁹ puenientes sunt: et supri sūt ex significatiōe hī⁹ nomīnī q est psona siue ex distinctiōe. Psona enī dicit in cōicabile fm rationes. et hoc dicit puiationem cōitaz. Psona vlti⁹ q: cōicabilitate vniuersali hī⁹ ratione eius q sbe pppietati distigueti dicit habitudinē ad pppietatē: sicut p nomen ipostasis. Rursus ex hīs hī⁹ q: psona ponit circa suppositum de quo dī intentōez subijciendi et nō pdicandi de plibus. et ita p q de ratione sui nōis importat puiationes cōicabilitatis. et intentionem rationis. Et q: cōitas eius accipitur fm rationem nōis. ideo importat communiatem fm puiationem. et pportionem siue analogiam. et ratio nem. tū inter hos omnes modos meli⁹ magis accedit ad naturā rei. quia re vera puiatio illa in psona magis est pō q puiatio. Et rursus rationis intentio fundamentum et radicem habet in re. Concedēde igit sunt rationes q persona dicit cōe in diuinis. Ad illud ergo q obī. q plurificatur iam paret responsio. q: vniuersale dicit communiatem fm positionem. et fm vnitatem nature. et fm rē non solum fm rationem. et quo

niam psona hoc modo non importat cōitatem. ideo non est vniuersale. nihilomin⁹ tū ratio non valet. q: vniuersale plurificatur: ita q vere numeratur. propter veram additionem per qz contrahitur ad indiuiduum fm hec persona non addit supra naturam. quoniam vt predictum est non est distinctio in diuinis per additionem sed per originem. ideo persona nec vere numeratur nec trahitur in partem illo modo quo vniuersale. Ad illud q obijciatur. q: puiat communiatem. dō. q illud quod puiat communiatem non est commune fm illam communiatem qz puiat: sed persona puiat communiatem rei. sed non communiatem rationis. et fm illam non est communis: sed fm communiatem rationis. Ad illud q obijciatur. q: est commune. et dicitur fm substantiaz communem. dō. q hic ē accidens sicut hic. Ille ē albus. et est monachus. ergo est albus monachus. q: aliam rationem denominandi importat iste terminus albus in pmissa. et in conclusionē: sic recte. dō. de hoc termino commune. quia prius fm habitudinē: scdō fm nature vnitatem accipitur. Quod q ritur aut est communitas rei. aut rationis: aut nominis. dō. q omnibus hīs modis. S: communitas realis est duplex sicut visum ē s. fm nature vnitatem. et fm similem habitudinem. Et primo modo loquitur Dam. et ideo patent cetera.

Secundo queritur vtrum hoc nomē persona sit commune vniuersum. psonis creatis et increatis. Et q: sic videtur: quia eadem est ratio et idem nomen psonae. fm q dicitur de hīs et de illis. Itē hoc videtur quia persone communitas. est communitas consimilis habitudinis: s: consimilis habitudo que repperitur in deo repperitur in creatura: q: sicut pater est suppositum diuine nature. ita pater humanē. ergo et c. Itē complementum rationis persone consistit in incommunicabilitate: sed in communicabilitas cōis est psonis diuinis et creatis. ergo et c. Cōtra. de⁹ et creatura sū me distant. ergo nihil hñt cōe. Ergo nihil vniuersum. Itē psona ē sba q vniuersalē in psona. vniuersalē i sba: s: creator: et creatura n vniuersalē i sba. q: tē dō cēt i gnē. et nec i psona. Itē q vniuersalē i aliq eq̄l sūt in illo. s: n iij

nihil participat creatura equaliter deo. **S** hoc
ipm qd est persona nō dī vniuoce de deo et crea-
tura. Querit ergo de quo p prius dicat p-
sona de creaturis an de deo. et vñ qd p prius
dicat de creaturis. qz inde trāslatū ē ad diui-
na. Cōtra: nā intellectus. et sba. et distinc-
tio. p prius ē in deo qz in creaturis. et nō sunt
plura de rōne psonae. **S**. et c. **R**. dō. qd hoc
nomē psona sicut visum ē prius nō dicit nisi
cōitatem hūitudinis sup: a qz fundat cōitas
rōnis. qm ergo p silis hūdo reperitur in p-
sonis creatis et increatis. hinc ē qd hoc nomē
psona nō dī equiuoce. sed analogice. **S** ar-
tendendū qd cōitas hūitudinis pōt esse per re-
spectum ad res eiusdē generis. et tūc est vni-
uocatio. et analogica sū equalitate. vt **P**etrus
et paulus. et equalit: eis cō-
uenit rō indiuidui. pōt etiam ēē per ppara-
tōem rez diuersorū genēz vt **P**etrus et al-
bedo **P**etri in hoc qd est ēē indiuiduū vniū-
tur. et per prius puenit ratō indiuidui **P**etro
qz eius albedini. Sic dō. qd hoc nomē pso-
na dictum de psonis diuis qz dī sū cōpara-
tōem rez eiusdē nē. iō antonomatice et equa-
liter. et iō quodāmodo vniuoce. sū cum dī de
psonis creatis et increatis. Cū aut simul dī de
psonis creatis et increatis. dī per pparatōes
rez diuersarū nārū. et iō per prius et poste-
rius. et sic psona sū nomē per prius dī de
psonis creatis. sed sū rē nois: per prius dī de
psonis increatis. Et qd querit vtrū pso-
na sit cōe psonis creatis et increatis. dō. qd si dī
cōe vniuoce nō. et rōes ad hoc pcedēde sūt.
Quod ergo obijciat. qd eadē ē rō et c. dō. qd nō
est eadē rō nisi sū analogiā. qz longe nobi-
lius. et aliter est nā intellectus et ppositus
et distinctio. et pparatōes i deo qz in creaturis
Ad illud. qd obijciat. qd ē hūdo p silis. dō.
qd nō est silitudo equalitatis. Et ppterea talis
silitudo nō facit vniuocationē: sed analogi-
ā solū. Ad illud. qd obijciat. dī iudicabilitate
dō. qd nō est pura pparatio imo iporat distinc-
tōes. Et cū etiā alia rō distinguēdi distans
multū ab ista sit i deo: et hoc nō tūc sū rē. imo
ē sū rōem rectā. intellectus nō attribuit do-
modū distinguēdi qd ppetit ppositio. iō nec
rōne est vniuoce. sed solū analogū.
Ad pre ista sūt dubitatōes circa lraz.
et p dūmo de h qd dicit magr. dicim⁹
qd tres psonae sūt. i. tres subsistētie. qz p dūm dīc

Boetius in li. de duab⁹ naturis et vna psona
xpi. assignāo dīam int subsistē et substatē. qz
subsistit illud qd nō indiget alio vt sit. substat
vero qd sūm alijs: vt ēē valeat subministrat. vt
qd subsistē idē sit qd ēē. et subsistētia. idēz qd
cēntia. **S** nullomō pōt dīci qd sint ples subsi-
stētie. **R**. dō. qd **Boetius** accipit ibi hoc no-
mē subsistētia sūm **A**thanasii **T**ullii put acci-
pit significatōz ab actu sistēdi. siue p se stādi et
sic vna tūc est subsistētia. sū nūc doctores sa-
cre scripture accipiūt. put magis iporat re-
spectū ad pparatōē cui subest et sic plurificat
Rō aut hī est cōis vsus qz accipiūt sba. p
natura rei. iō p supposito voluerit magis ac-
cipere subsistētia. Itē querit de hoc qd
dicit. qd tres psonae ēē vna cēntia. vñ eiusdē
cēntie dicimus nō ex eadē cēntia. vt enī sal-
sum. qz pī generat filiū de sua sba. et spirat. s.
s. **S** vt qd oēs psonae sunt de eadē sba. Itēz
qritur qd nō pceditur ista. qd psonae sūt ex ea-
dem cēntia. sicut pcedit ista qd sūt eiusdē cēn-
tie. Et vt qd debeat pcedi qd ex dicit in di-
uinitis hūitudinē origis: et sū genitū origis
iporat. Si tu dicas qd pp trāstōem qz ppo-
sitiōes sūt transitiue. ita et obliqui cāus sūt trā-
sitiui. ppterea hec recipit. psonae sūt in eadem
cēntia. et tūc hoc qd dico in. ē. ppositio. **R**.
dō. qd qn aliquid cōparat ad aliud vt infor-
māo siue denomināo. non ponit pp hoc di-
uersitas: siue distinctio vniuoce ad alēz. sicut
enī cōparat deitas ad deū. Allo mō ppara-
tur ad alēz sicut pncipiū ad pncipiarum. et
tūc de necessitate iporat distinctio. qm igit
hec ppositio ex iporat hūitudinē cāe vel sal-
tē pncipiū. iō de necessitate dicit distinctōem
int extrema. et iō hec nō pōt ēē vera. qd pso-
nae sūt ex eadē cēntia. sū qz genitū nō tūc
pstituit in rōne pncipiū imo ex vñ declaratio-
nis cēntie. cū dī mlti egregie forme vt dīc p-
sona. iō cū genitū hec est vera: tres psonae
sūt eiusdē cēntie. Itē qrit de hoc qd dicit.
Tres res. et accipit illud ab **A**ug. in. i. li. de
doc. xpiana. vt enī male dīe dicēdo tres res
qz res ē nomē absolutū et gnale. **S** vt qd si ali-
qd dicat i diuis. qd dicat cēntias siue sba. **S**
nē nullomō recipit tres cēntie. ita nullomō
dz recipi tres res. Et si tu dicas qd recipitur
tres entes. hoc nō ē silē. qz ens ē pncipiū et
ita trahit numēz aliunde. et non numeratur
sū formā ppositā entitatis. res aut nomen

est substantiuū. Si tu dicas q̄ res noīat mi-
hi formā a parte aīe. vel est illud nomē ipo-
situm a pte aīe: hoc nihil est. q̄ illa sūt noīa
infectiōnū. tres diuidit̄ p̄tra intentōz. R.
dō. q̄ vnaq̄q̄ res tripl̄ pōt p̄siderari. aut
s̄m p̄prietates quas h̄z in p̄p̄ia nā. Aut s̄z
modū per quē sit apud aīam. Aut s̄m p̄prie-
tatem p̄ntem que inest ei ab actib⁹ aīe. q̄ sūt
subicere. ⁊ p̄dicare. ⁊ p̄ponere. ⁊ diuidere.
Secūm ḡ hanc triplicē acceptōnem p̄tingit
rem tripl̄ noīari. vno mō per nomē q̄ indi-
cat existentiā a pte sue nē. sicut dī album ni-
grum. ⁊ b⁹. Alio mō s̄m q̄ aīa accipit. ⁊ sic
q̄ oīa accipit per modū entis. noīat hoc mō
res. vñ omne illud res dī q̄ anima cogitat:
vt existēs in nā. Alio mō p̄tingit nominare
p̄ intentōes h̄as. sicut dī genus. spēs. s̄m. p̄
dicatum. qm̄ igitur hoc nomē res dicit qua
si mediū. inter nomē q̄ dicit pure formā nē
⁊ nomē q̄ dicit formā intentōis. iō non tñ
eēntie p̄uenit. sed etiā p̄sonis. ⁊ ideo tres res
dicimus tres p̄sonas. non sic tres eēntias. ⁊
hūc significatōi alludit ip̄m nomē. res enīz
dī a reo: res. q̄ dicit actum a parte aīe. ⁊
alio mō res venit ab hoc q̄ est ratu⁹ q̄ dīc
stabilitatē a parte nē. ⁊ sic res dicit stabili-
tatem siue ratiudinē ex pte entitatōis: ⁊ sic pa-
rent obiecta. Q: vno mō est nomen nature
Alio mō est nomē rōnis. Item queritur
de hoc verbo. Hiero. Nō est p̄sūs aliquis
in trinitate gradus. vñ enīz dīc p̄tra illud q̄
dicit Aug. xi. p̄f. Pater ⁊ filius nō differt
s̄b a. sed causa. ⁊ gradu. Itē in diuinis est
subsistentia. ergo ibi est s̄b. sed sub dī respe-
ctiue ad superius. ḡ est ibi sub. ⁊ sup. ergo in
ferius ⁊ supius. ḡ ⁊ gradus. Itē vbiq̄q̄
est auctoritas ⁊ subauctoritas. ibi est gradus
sed hec est in patre ⁊ filio. ḡ. ⁊ c. R. dō. q̄
sicut dicit glo. exo. xx. Non ascēdes p̄ gra-
dus ad altare. ⁊ c. Per gradus ad altare a-
scēdit q̄ dicit patrē maiore filio. ⁊ filius spū.
s̄ sicut dicit Arius. vñ cum gradus de rōne
sui nō tollat p̄sonarum equalitatē. iō bene
dicit Hiero. q̄ nō ē p̄sūs in trinitate grad⁹
nihilomin⁹ ponit̄ ordo. differt enī gradus
⁊ ordo. sicut p̄ctus ⁊ vnitas. Nā p̄ctus est
s̄b a posit⁹. iō est solū in co:poralib⁹. Unitas
vero est s̄b a nō h̄ns positōem. iō ē in spūali-
b⁹. sic gradus dicit suppositōem vel loci vñ
dignitatio. ordo: vero dicit habitudinem. ad

p̄ncipium sine suppositōe. Ad illud. ḡ q̄
dicit Aug. dō. q̄ ip̄oprie loquit̄ in vtroq̄
verbo. ⁊ cā sumit̄ ibi p̄o p̄ncipio. gradus ve-
ro sumit̄ p̄o ordine. Ad illud. q̄ obijci-
tur de sub. dō. q̄ sub nō dicit in diuinis inferio-
ritatem. sed solum habitudinē s̄m rōem itel-
ligēdi. Ad illud. q̄ obijci. de auctoritate
dō. q̄ vñ est s̄m q̄ auctoritas sonat in rō-
nem dñi q̄ ponit gradū. sed sic nō est in di-
uinis. sed solum prout sonat in rōem p̄ncipij
⁊ hoc ponit ordinem in cognoscendo.

Di. xxvi.

Hanc de p̄prietatib⁹ p̄sonaz. quas
frequēter. ⁊ c. Sup̄a egit mī d̄ his
q̄ dñr de deo s̄m relatiōem. Biuidit̄
aut̄ hec pars in duas. In p̄ma agit de his
q̄ dñr de deo. ⁊ p̄prie ⁊ eternali. In s̄a agit
de his que dñr de deo sp̄aliter. ⁊ cōiter. j.
di. xxx. Sunt enī quedā que ex t̄pe. Prima
itez pars diuidit̄ in duas. q̄ quedā sunt p̄-
prietates siue relatiōes p̄sonales ⁊ de his a-
git p̄mo. quedā nō p̄sonales. ⁊ d̄ his agit s̄o
j. di. xxvii. Preterea p̄siderari opz q̄ non
tñ tres. ⁊ c. Prima itez pars diuidit̄ in du-
as. In p̄ma assignat p̄prietates p̄sonaz. s̄m
q̄ in ip̄is p̄sonis assignant̄. In s̄a vero agit
de ip̄is. s̄m q̄ eas p̄tingit diuersis noīb⁹ ex
primi. j. di. xxvii. Dic q̄ri pōt vtrū hec pro-
prietates. ⁊ c. Prima ps h̄z duas. In prima
maḡ assignat p̄prietates p̄sonaz. In s̄a dō
circa assignatōem mouz dubitatōez ibi. Dic
q̄ritur quō dicatur eē p̄p̄iū nato. ⁊ c. Pri-
ma ps h̄z tres p̄riculas s̄m tria capitula. In
p̄ma determinat q̄b⁹ assignent̄ p̄prietates.
q̄ ypostasib⁹. In s̄a assignat q̄ sint ille pro-
prietates. ibi. It̄ de p̄prietatib⁹ p̄sonaz vñ
deamus. Terrio ostendit qd sunt ille p̄prie-
tates qm̄ sūt relatiōes: siue dicte s̄m relatiōem
nō tñ s̄m accēso. ⁊ hoc facit in tercio cap. ibi.
Quo circa sciendū. ē non oē. ⁊ c. Hec q̄rit̄
quō dicatur eē p̄p̄iū nato deo. Dic est s̄a
ps in q̄ mouet dubitatōes iurta p̄dictas as-
signatōes. ⁊ h̄z hoc ps duas. In p̄ma mouet
dubitatōez p̄ assignatōes. p̄p̄ietat̄ filij. In
s̄a p̄ assignatōes p̄p̄ietat̄. s̄. ibi. Dic q̄ri pōt
vtrū p̄. Prima ps h̄z duas. In p̄ma p̄po-
nit q̄ōes ⁊ soluit auctoritatē Hylarij. In s̄a
illā solutōez applicat ēt circa p̄p̄ietatē. s̄. q̄
est donū. ibi. Ita ēt de spū. s̄. dō. ē. Sill̄ sedā

duas h3 ptes. In pma qrit & soluit. In 2a q.
rūdān positōnem iprobat. Pmū facit ibi.
Hic qm pōt vtrū pater. &c. Scdm facit ibi.
Quidam tamen putant spm. &c.

Intelligentia eoz que in ista dist.
dñr de pprietatib3 qtuor querunt
Pmo vtrū in diuisio sit ponē pprie-
tates. Scdo dato q sic querit qd sint ille
pprietates. Tertio qritur qo sit act3 ipaz

Quarto. & vltio querit de numero eaz.
Uod aut in diuisio sit ponere pprie-
tates. nō solū vocalit sed et realiter

ōditur sic Hiero. dicit & habet i si
ne pcedēis distinctōis. Ad tñ noia: sed etiā
nominū pprietates ptemur. &c. Itē
Aug. dicit in li. d. si ad Petrū. propriū ē pa-
tris q vnū filiū genuit. & a iugatis. gnō est
ppietas pñs. & pñs q gnō realit est i deo
pñs et q pñs soli pñs. & fm rē ē pñs pñs
ppietas. Itē pprietatis ē distinguē vbi
ē vera distinctio ibi ē vera ppietas. & in di-
uisio ē vera distinctio. vñ Dam. Dñs y posta
seon. i. pñs in trib3 pprietatib3 pñali &
filiali. & pñsibili. recognoscim3. Itē hoc
ipm vñ rōe. q sicut ali3 est mod3 qrendi de
eēntia & pñs. ita ē ali3 modus qrendi de eēn-
tia & pprietate. de eēntia enī qrit p qd. de p-
ppietate p quō se h3. & sicut ponit in diuisio &
eēntia & pñs fm veritatē. ita o3 ponit pprie-
tas. Itē sup3 pbatū ē q differūt gnō & p-
cessio realit. Alioqn nō differēt pñs. & spi-
ratō & gnō differēt realit. & tā spiratō q3 gnō
ē in vna pñs nō multiplicata vt in pñs
pñs. & cū pñs sit realit vna. & pprietates
realit pñs & ponē est pprietates realiter in
diuisio differēt: & nō oia eēntiali. & nec pñs
nali. cū sint in eadē pñs. & notidali. Ad
si nō differēt spiratō & gnō. sicut h3 est vera. pñs
spirat spm. & ita & h3. pñs gnāt spm. & tñc seq-
ret q spm. & cēt h3. Itē pñs fili3 sūt vnū
pñs spm. & h3 sup3 pbatū ē. & est rō i pmp-
tu. q vn3 oio ē q spirat. & q est vnū oio vni-
tatē nō eēntie nec pñs. & op3 q pprietatis
& h3. necesse ē ponē pprietates i diuisio reali-
ter. nō tñ notidali. & tñ voce. Itē in pñs
ē pñsitas & inasibilitas. aut & eadē pprie-
tas. aut alia. si eadē ppietas. & eadē relō. &
fm pñsitas refert ad filiū. & fm inasibili-
tatē. & hoc ē fallum. & alia. & pñs ē vna. &
necesse ē ponē pprietates i diuisio pñs ē

realit differēt. Contra. Dylari3 de trib3
pñs & filiū & spm. & solis differēt noib3. ergo
si differūt noib3 nō sunt ibi reales pprietates
& vocales. Itē Dam. dicit pmo li. c. x. o3
scire q aliud ē differre re. aliud rōne. & dicit
q in creaturis ē oia re & pñsitas rōe. & in
diuisio ecōtrario. Cū ergo sit distinctio fm p-
ppietates. vñ ergo q sūt ibi solū fm modū in-
telligedi vel loquēdi. nō ergo a pñs rei. Itē
hoc ipm vñ rōne. q i sūme simplici nō cadit
oia aliq. sed pñs diuina est sūme simplex.
ergo aut nō ē ibi ppietas. aut ē solo mō lo-
quēdi. ergo. &c. Itē ita simplex ē pñs si
cūt eēntia. & pprietates eēntie nō differunt
nisi solo mō loquēdi nō fm rē. ergo sūt pñs
ppietates pñs. Itē diuina eēntia pp sū-
mā simplicitatē seipā refert ad creaturā. &
iō relatio eēntial solo mō loquēdi differt ab
eēntia. vt cū dñs oio enī trāsit in sūmā. er-
go pari rōne pñs seipā refert ad pñs

Itē creatura pp eēntialem pparatōez ad
sūmā pñs seipā refert ad creatorē. aliqñ
inter creatorē & creaturā caderet mediū. qñ
esset nec creator nec creatura. ergo si multo
essentialior est comparatio pñs ad pñs.
ergo seipā refert. & si hoc. ergo vñ q ipā pñs
ppietas vel relō nō differat nisi solo mō lo-
quēdi a pñs. R. dñs. q oēs catholici tra-
ctatores posuerūt pprietates pñs in di-
uinitis. Cū enī sint pñs pñs & distincte ne-
cessē ē q sit ibi distinguē. hoc aut pprieta-
tē appellam3. S3 diuersificati sūt in mō posi-
tōis. Qñ ergo viderūt aliqui sūmā simpli-
citātē in pñs sicut in eēntia posuerūt q sic
in eēntia oio idem est quo ē. & qd ē. ita in p-
sona oio idē q distinguē & quo. & ita suppo-
situm & ppietas differēs aut solo mō loquē-
di. sicut si dicat. rogo te benignū. vñ benigni-
tatem tuā. Sed ista positio non pōt stare.
qm sicut in opponēdo pbatū est in eadē per-
sona sint pprietates differētes. nō solū mo-
do loquēdi. sed realiter. videmus enim qd
vna persona vno modo cōparatur ad vnā
vt pater ad filiū. Et videmus vnā perso-
nam vno modo siue vna habitudine cōpa-
rari ad plures. vt spm. & ad patrem & filiū
Et iterum vnā personam pluribus mo-
dis comparari ad plures. vt filiū ad pñm
& spm. & c. Similiter videm3 plures personas
eodem modo cōparari ad vnā. vt pñs & filiū

ad spm. igitur unitas habitudinis. nō pōt accipi ex parte eētie certū est. nec a pte persone que refert. nec ex parte persone ad qz refertur: reitāt ergo qz sit alius modus dicēdi sumptus a pte rei. 7 ideo nūc opinio cōis tenet in diuinis esse ppietates psonarū. realiter differentes a se inuicē. ac per hoc etia differētes a psonis aliquo mō. Sic enim. qz in vna eētia nō plurificata ponimus plēs psonas 7 tñ modi dicendi eētia liter. 7 psona liter differūt. nō solum differētia sumpta a parte nra: sed etia a pte rei. sic etiam dō. de modo dicēdi personatiter. 7 notionalit. Et ideo distingūt in agistri tres modos dicendi in diuinis: qui sumūt a pte rei. s. eētia lē. psonalem. 7 notionalē. 7 dī cōiter qz tres sunt modi pdicandi. s. i. quid. in qz. i. quē. siue i quō se hz. 7 incidit peccatum fm figuram dictio nis ex cōione hōz. modoz. sicut in creaturis ex cōione predicamētōrum. Sicut ergo in diuinis vera est eētia. 7 vere sunt perio ne. ita vere sunt personarum ppietates.

Ad illud. ergo qz obijciūt in contrariū pimo de Bylario. dō. qz Bylarius accipit nomina nō p ipis vocibz sed p intellectibz sū significatio ipoz. tatis per illa tria noia. ipoz. tāt enī ibi ppietates. nā solis nō excludit ibi unitatē proprietatis. s. excludit diuersitatem forme. vel sbe. vel nē. Ad illud qd obijciūt de Bām qz differunt solū rōne. dō. qz differre rōe est tripliciter. Uno modo a parte nre apprehētionis. sic differt in deo bonitas. 7 magnitudo. Alio modo differre rōne est fm dīam attributionis. quia aliquis modus ponitur circa vnū vel attribuitur vni qui nō attribuitur alteri. 7 sic differūt rōe. eētia. 7 psona. 7 notō. Tertio modo differre rōne est differre fm pluralitatem distinctionis. que non inducit diuersitatem in essentia vel natura. tñ tantam iducit dīam qz vnum nō dicitur de altero. 7 sic differt ratione. persona a persona. 7 ppietas a ppietate. Et prima qdēz dīa fm rōnez est minima qz nibū. Ret a parte rei. sed vltime Ret. Nō vult ergo Bām. diuidere rem p rōem. nisi fm qz res accipitur pro natura.

Nec etiam sic o diuidit. sed quali a pncapali denominat. Nā in creaturis. nō solū ē cōitas rōnal. imo ē nāl. nā Petrus 7 Paulus nō tñ in rōe pueniūt. s. etia in nā cōi. Ad

illud. qz obijciūt. qz hoc tollit sumā simplicitatem. dō. qz dīa rōnis qdam fundat super qd absolutū. siue sbale. siue accidentale. quedā si per respectū siue modū se hñdi. 7 prima dīa oio repugnat simplicitati 7 nō pōt esse i deo. Secda vero nō repugnat. nā videmus respectum aliquē de nouo eē circa aliqd. illo nullo mō mutato. videm⁹ ēt aliqd hñe plēs respectus ipso sine ppositione existēte. dō. ergo qz ppietates psonales sūt respectiue nō absolute. 7 iō possūt differre rōne respectuuz. qz psona suppositū siue ppositū dicit. sed ppietas dicit hitudinē ad alterū. Et p hoc pz sequē. qz enim ppietates eētiales sūt absolute. nō possunt dīe realem dīam nisi habeāt eētialem. 7 iō solo mō loquēdi differūt. non sic ppietates psonales. vñ ppietates eētiales. oio transeunt in eētiaz sed psonales nō. Ad illud. qz obijciūt. qz essentia seipsa differt. dō. qz eētia diuina non pōt referri nisi a. 7 aliam eētialem. ad illā aut nō refert. qm relō dicit ordinē 7 hitudinem sicut aut vult pba. de⁹ nō ordinat ad res s. res ad ipz. 7 iō nō est ibi relatio nisi solo mō loquēdi. s. cū psona ad psonā refert. ibi vere ē ordo origio. 7 iō hitudo 7 iō uā relatio. 7 sic pz illud. Ad illud qz obijciūt. qz creatura se ipsa refert. dō. qz referri seipso pōt itelligi tripliciter. Aut qz int rei respectū. 7 eētia nō cadit mediū. qz ipa eētia eētia lē depēdet 7 sic qdē reperit i creaturis. sic enī refert mā ad formā 7 fōma ad māz. vñ pba dic. qz mā s. ipz qz ē. ad alre est. tñ nec mā est sū⁹ respectus nec forma. qz nō hñt omnimodā simplicitatē. Alio modo est referri seipso. qz inter id quod refertur 7 suum correlatiuum non cadit aliquod medium. qz non sit alterum eorum. 7 sic pater seipso refertur ad filiū 7 ecō uerso. nam pater est sua paternitas. 7 hoc ppter sumā simplicitatem. Tertio modo referri seipso est quia ipsum qz refertur non ē nisi relatio 7 respectus purus. Et hoc est impossibile esse neque in deo neque in creatura. quia sicut dicit Aug. Omne quod refert ē aliquid excepto eo qz relatiue dicitur. alioquin relationis esset relatio. Et ita patet quod omnis ppietas relatiua. siue in deo siue in creatura necessario differtur aliquo modo ab eo cuius est ppietas. 7 magis i creatura quam in creatore. Et intelligant

oia hec sicut prius assignatum ē: qm̄ omne respectuum fundatur super aliquid absolute.

Ecūdo ē qd̄ de p̄prietatib⁹ qd̄ sint. et q̄ sint relatiōes v̄r. q̄ dicitur in p̄la. r̄ius. xij. de tri. Propriū ē deo nato eē filiū. s̄z filiatio ē relatio. ḡ. et c. Itē dicitur. B̄icim⁹ oia z vbi ipostasi natiuitatē nō et hitudine a p̄nali ipostasi differentes: sed mod⁹ hitudinis ē relō. ḡ. et c. Itē Ricardus de scō vic. in li. de tri. dicit. q̄ p̄one distinguunt p̄p̄tate originis: sed origo in diuinis nō ē motus s̄z hitudo ergo relō. ḡ. et c. Itē hoc ipsum v̄r rōe. q̄ p̄p̄rium ē q̄ conuenit soli: s̄z nihil absolutū ē icōdicabile in diuinis et cōueniens soli. ḡ. oia p̄p̄tates p̄sonalis ē relatiua. ḡ. et c. Cōtra. sicut paternitas ē relatio. ita magnitudo q̄st̄itas. et ita bonitas q̄litas: s̄z magnitudo dei nō ē q̄st̄itas. nec bonitas qualitas. ergo nec paternitas ē relatio: s̄z paternitas ē p̄p̄tates. ḡ. et c. Si dicas q̄ nō ē filie q̄ alia trāseūt in s̄bam relatio. nō dicitur p̄rium. p̄mo sic. Sicut q̄st̄itas ē vnū genus accētis distinctū a s̄ba. ita relatio. s̄z q̄ in deo nō cadit diuersitas. iō necessario gen⁹ q̄st̄itas trāsit in s̄bam. cū ibi nō sit accēs. nec diuersitas genēz. ḡ. pari rōe relō. Itē sicut deus ē sua magnitudo ita p̄nitās: s̄z q̄ de⁹ est sua magnitudo. iō q̄st̄itas nō differt a s̄ba s̄z in eā trāsit. ḡ. et paternitas filii. Itē v̄r q̄ relatio magis trāsit q̄ inter oia genera accētis relō ipoztat maiorē dependentiā. q̄ ad s̄bū et obm̄. sed deus ē oio indepēdēs. ḡ. relō nime manet in deo. Itē inter omia genera entū relō minus h̄z de entitate sicut p̄z. q̄ aduenit et recedit sine mutatione illius q̄ refert: s̄z in sūmo ente nō d̄z p̄oi. nisi q̄ m̄l̄tūm h̄z de entitate. ḡ. et c. Itē. v̄d. q̄ p̄p̄tates p̄sonales necē ē esse relationes. Et hoc duplici rōe. tū q̄ sunt icōdicabiles. et soli pueniūt. tū etiā q̄ realiter differūt v̄r p̄ul̄ ostensum ē. sola aut relatio manet in diuinis. Ad cui⁹ intelligentiā norandū q̄ relatio i aliqb⁹ puenit cū alijs generib⁹. in aliquibus differt. puenit quidē in hoc q̄ ē p̄dicamētū et genus entis. et in hoc q̄ ē accēs. et distōue nit in hoc q̄ p̄ter alia genera h̄z respectū nō solum ad s̄bū. sed etiā ad obm̄ s̄m hitudiez et dependentiā. Quantū ad primas p̄ditio nec ipossibile ē relationē manere in diuinis

sicut nec alia genera et hoc p̄p̄ sūmam simplicitatem. In deo enī relatio nō ē p̄dicamētū nec accēs: sed s̄ba est. Quantū v̄o ad p̄ditio nes quas h̄z respectu obi necesse ē quodam mō manere. s̄z q̄st̄um ad hitudinē. et hoc p̄p̄ v̄am distinctionē q̄ ē in diuinis. et veram originē et hitudinē. et necē ē quodā mō nō manere. s̄z q̄st̄ū ad dependentiā et hoc p̄p̄ oio dā absolutionē que ē in diuinis. Alia igit genera simplr trāseūt: sed relō quodāmodo manet ibi. quodā mō trāsit: q̄ alia genera respectū solū ad s̄bū v̄nt et s̄m illū trāseūt: s̄z relatio v̄tuo dicit. respectū ad obm̄ et s̄m illum respectū dicit pluralitatē q̄ ē in diuinis. et ita relatio manet. p̄z etiā quō trāsit: videlz q̄st̄ū ad oē q̄ dicit p̄positiōnē. V̄n nō est genus nec in genere. nō ē accēs nec est aliud. Et sic parēt tria obiecta circa hoc. q̄ vnū sumitur a nā generis. aliud a nā accidentis tertū a p̄dicatiōe idēp̄tatis. patet ēr quō manet. s̄z q̄st̄ū ad id q̄ dicit distinctionē. nō q̄st̄ū ad id q̄ dicit dependentiā et inclinatioez quia sic p̄iuit absolutiōis p̄fectionē. et hoc p̄z quartū argumentū q̄ obijct de dependentia relatiōis. Ad illud q̄ obijct q̄ minus h̄z de ente. v̄d. q̄ hoc ē v̄p̄ cū differt eēntialr a s̄ba. in deo at nō sic est. posset tñ p̄ter rōem p̄dictam hec rō reddi. q̄ nō trāsit q̄ enī minimū h̄z de ente. iō minimā v̄l nullā facit cōpositionē ēr cū manet s̄m suaz p̄p̄tatem. Alia v̄o q̄ habēt aliqd de ente absoluto faciunt p̄p̄tatem. et hinc ē qd̄ relatio melius manet in summo simplici. q̄z aliqd alioz.

Tertio q̄r de p̄p̄tatis q̄st̄ū ad actum. Et q̄rit v̄r h̄z p̄p̄tatis sit ipostases distinguere. aut distinctas ostendere. Et q̄ sit distinguere v̄r p̄ Boet. de tri. Suba p̄tinet vnitatem. relatio multiplicat trinitatē. sed si multiplicat. ḡ. distiguit. Item Ricardus de scō vic. de tri. dicit q̄ p̄sōa distinguit p̄p̄tatem originis: s̄z hitudo dicit originem relatiuam. ḡ. et c. Itē hoc videtur. quia cum persone distinguantur. aut distinguuntur per aliquid absolutum. aut respectuum. per absolutum non. quia sicut vult Augustinus quod ad se dicitur de singulis dicitur. Ergo necesse est quod differant per aliquid respectuum.

Item p̄p̄tates patrio. Aut accedit

ipſi ypoſtaſi. aut eſt ei pſbaliſ. q̄ ſi accedit. ergo ſunt ibi aliqua accidētia. q̄ eſt ibi aliq̄ cōpoſitō. Si autē eſt pſbaliſ. & p̄naturalis. ergo cum nō conſequat eſſe ypoſtaſiſ. nō tñ ē rō inoreſcēdi. ſed ē rō diſtinguēdi. Item i ſumme ſimplici idē oſo ē ratio eſſēdi. & cōgſcēdi ſed pſona patris ē ſumme ſimplex. q̄ eodēz diſtinguitur. quo diſtingui cōgnoſcitur. hoc aut ē p̄ p̄prietatem. q̄. &c. Cōtra. oē reſpectuum reducitur ad abſolutū. ſed q̄ reducitur ad aliqd̄ ſm̄ rōem intelligēdi. p̄ſequitur illud. ergo cū p̄prietates ſint reſpectuē ypoſteſes abſolute. p̄prietates reducuntur ad ypoſteſeo q̄ ypoſteſes ſūt p̄prietatibus p̄iores. ſed q̄ p̄ius ē nō diſtinguitur ab eo q̄ poſterior ē. q̄ ab eodē eſt eſſe. & eē diſtinctum. ergo. &c.

Itē q̄ diſtinguit aliquid dat ei tale eē q̄le ipſi eſt vel h̄z. ſed p̄prietates h̄nt de ſe ſoluz eſſe reſpectuū. ergo ſi ypoſteſes p̄ p̄prietates diſtinguntur h̄nt ſolum eē reſpectuum. ſ; hoc falſum. q̄ cū ſint ſuppoſita eēntie h̄nt eſſe ſbe abſolutū. Itē in diuinis perſoniſ ē plurificatio p̄ originem. q̄ diſtinctō. ſed origo dicit emanatōem vel exitū. relatō autē per ſe nō emanat niſi p̄ius alio emanāte. q̄ in ad aliqd̄ nō eſt motus. q̄ p̄ius oriūtur p̄poſitis ab ypoſtaſi ſm̄ rōem intelligēdi q̄ ſit i telligere relatōem eſſe. & ſi hoc. relatō cōſequitur eē diſtinctū in ypoſtaſib⁹. ergo. &c.

Itē omne q̄ relatiue dī ē aliquid excep- to eo q̄ rela tiue dī. ſicut dicitur rō & Aug. dī cit de tri. v. ſed p̄r & filius dīr relatiue. ergo vterq̄ eoz eſt aliquid excepto qd̄ relatiue dī. q̄ abſtracta relatione p̄tingit aliquid itel liger. quero q̄ quid ſit illud. Aut eēntia. aut ypoſtaſiſ. Si eēntia. q̄ relatio eſt in eēntia. q̄ multiplicat eā. Si ypoſtaſiſ. Aut q̄ vna aut due. Itā vna q̄ ipſoſibile ē intelligere qd̄ p̄r & filius ſint vna ypoſtaſiſ. q̄ due. & ſi hoc. p̄z &c. Itē abſtract⁹ oib⁹ p̄prietatib⁹ duo rū indiuiduoz vtr̄ Petri & Pauli ſolū ypo ſtaſib⁹ remanētib⁹. adhuc p̄tingit intelligē remanere diſtinctōem. ergo pari rōne i ypo ſtaſib⁹ diuiſ. q̄ ſi vtr̄ ē. tūc q̄ nō ſunt ſolum rō diſtinguēdi quo ad nos. & dō. q̄ cir ca hoc dupl̄r ſuit opinio. quidā enī dixerūt q̄ abſtracta p̄prietatib⁹ ipſoſibile ē intel ligere ypoſtaſeo diſtinctas q̄ h̄z p̄prietates i diuiſ nō ſolū dāt pſoniſ inoreſcere. imo ēr dant eē. vñ ipſiſ abſtractio abſtrahit eē. & eē

diſtinctum. Alioz opinio ſuit q̄ p̄prietatibus abſtractio adhuc ē intelligere diſtinctōem in ypoſtaſibus quam p̄prietates ſm̄ ipſos nō ſunt ratio diſtinguēdi ſm̄ rē. ſed diſtinctōem manifeſtādi. vñ dīr q̄ abſtracta p̄mitate & ſilitatōe. adhuc p̄tingit intelligere q̄ ab alio. & a quo alio. & ſi queras quō diſtinguitur. dīr q̄ ſciſiſ ſicut publica & gnālīſ ſima ſciſiſ diſtingūt & differūt. vñ hec ime diata ſba nō eſt q̄ſital. & ſi reſpiciamus in terius vtr̄q̄ opinio continet aliquid p̄ba bilitatis. & hoc p̄z ſic. In diuiſ enim ypoſtaſi bus itelligimus originem ſue emanatōem. Itelligimus etiā habitudinē. Scdm̄ rōem intelligēdi origo p̄cedit ipſi. qui ori. & h̄z rō nem intelligēdi habitudo p̄ſequit ipſi qui reſert. P̄dōt igit p̄prietates relatiue ipſoſtare ſolum habitudinē. & h̄ modo p̄ſequit rōez diſtinctionis. & ē ratio inoreſcēdi diſtinctōez nō diſtinguēdi. ſicut dicit ſa opinio. & p̄bat rōnes inducte ad ſam partē de ipſa relatōe p̄r enī tūc itelligi diſtinctō q̄ itell̄r q̄ ab alio & a quo alio. P̄dōt etiā p̄prietates vtr̄q̄z ipſoſtare. ſ. habitudinē & originē. & tūc nō tñ ē ratio inoreſcēdi. ſed etiā diſtinguēdi. Cū ſcripta enī origine ſue emanatōe. ipſoſibile eſt intelligere i diuiſis pluralitatē. imo ſicut eſt eēntia vna. ita ēr intelligit ypoſtaſiſ vna & ſic p̄cedit ſima opinio & rōes ad ſmā par tem. Sed notādum q̄ cū idē ſit pſoniſ diui ſiſ oriūti. & eſſe. & ad alterū ſe h̄re. tñ ſm̄ rō nem intelligēdi ſit ordinata. vtr̄ primū ſit ori ri. ſmū eſſe intelligat in h̄is q̄ h̄nt eſſe ab alio. & deinde ad alterū ſe h̄re. q̄ vero idem ſunt in deo. iō eodē noīe deſignātur. vñ gnō dicit originem & habitudinē. tñ p̄prie loquē do gnō dicit originem. & p̄mitas habitudi nem. q̄ſtuz ergo p̄prietates diuiſ ſm̄ cōez vſū loquēdi ipſoſtat habitudinē & originē. iō tenen dū q̄ p̄prietates nō ſolū ſūt rō inoreſcēdi di ſtinctōem. ſ; etiā diſtinguēdi. Et ad illud. q̄ obicitur. q̄ reſpectuū reducitur ad abſo lutū. dō. q̄ reducitur ad aliqd̄ ē dupl̄r. aut ſicut ad p̄ncipiū. aut ſicut ad terminū p̄prietates originis h̄is duob⁹ modis reducitur ad ab ſolutū. Ad ypoſtaſim p̄ris reducitur in aſcibi lis ſicut ad p̄ncipiū. Ad ypoſtaſiſ autē geniti & ſpirati ſicut ad terminū. qm̄ q̄ reducitur ad aliqd̄ ſicut ad p̄ncipiū ipſi p̄ſequit. iō ab ſtracta origine ſolū intelligit deus in aſcibi l̄

nō ens ab alio & ita in unitate ypostasio. qz
vero qz reducitur ad aliqd sicut ad terminū in
telligitur pcedere: hinc ē qz abstracta origie
iam nō est intelligere ypostasioz pcedentē. vel
illud intelligendū ubi respectuū dicit de pē
dentiā rōe cui⁹ deficit a summa simplicitate. qz
nō est in deo. Ad illud. qz obijcit. qz respec
tiuū soluz dat esse respectuū. dō. qz hoc ve
rum ē de respectu qz dicit solum hitudinē
sed nō est verū de respectu qz dicit originē

Ad illud. qz obijcit qz relō nō oritur p se.
dō. qz relō ē proprietates fm qz est ipsa. origo
vero fm qz est illud qz oritur. & qz origo pro
prie nō oritur. sed ē illud quo oriens oritur.
ita qz non psequitur tpe vel nā. sed fm rōnem
intelligēdi. vel ē simul necessario vel pce
dit. iō p illud. Ad illud. qz obijcit. qz ē ali
quid excepto qz relatiue dō. dō. qz illud non
h3 veritates i sume simplici. qz sic differat eē
& referri. qz unū possit ab altero separari h3
rem. qz ibi unū sunt. nisi solū fm intellectum
nfm. nec adhuc intellectus nō sic abstrahit
vt intelligat ypostates distinctas abstractis
pprietatibus & relationib⁹. Si enī ab ypo
stasi prius abstrahatur pmitas vel ecōuerso.
iam nō h3 aliquid spāle qz sit pncipium intel
ligēdi ipam. & ita pñderatur sub rōne gnāli
& incōpleta. vñ & bene videtur mihi dicit qz
dicūt qz remanet intellectus h⁹ nois res fm
qz est gnāle vocabulū. & sic p3 qz abstractio
pprietatib⁹. nō remanet distinctio nec re. nec
intellectu. & iō vtroq3 modo sunt rō distinguē
di. Ad illud. qz vltimo obijcit. qz p dicitur
& paulus distingui intelliguntur abstractio
pprietatib⁹. dō. qz nō est sile. nam distinctio
ē ibi a pre. pprie materie & pprie forme qz in
notescit p proprietates accidentales. sed in diui
nis ē distinctio solū p originē. iō p3 illud.

Quarto & vltimo querit de pprietati
b⁹ qzrum ad numerū. Et vñ qz sunt i
finite qz pprietates sūt respect⁹ per
quos de nobis innotescit. sed illi sunt infiniti
sicut p3 de respectib⁹ ydeatib⁹. g. & c. Iñ
p3 & h⁹ adiuicē assilant h3 oēs p dicitōes cēn
tiales g fm oēs p paut & h3 oēs innotescūt no
bis. h3 ille sūt i numero indefinito. g. & c. Iñ
qzto aliqd ē simplici⁹ tāto ples h3 respect⁹.
vt pūctus qz linea. & linea qz supficies. h3 di
uinū eē ē simplicissimū. g. i eo sūt infiniti respe
ct⁹. h3 oēs sūt rō innotescēdi. g. notōes sūt ihni

te. Sz qz sint tñ tres. vñ p Dam. qz dicit qz
i diuisio oia sūt unū pter gnāndez. ingnāndez
& pcellionē. sed iste nō sūt nisi tres pprietas
tes. g. & c. Itē rōe vñ qz pprietas pvertit
cū eo cui⁹ ē pprietas. h3 pprietas ē psona. g.
quot sūt psonē tot sūt pprietates & nō ples. h3
psonē sūt tres. g. & c. Itē fiat tal' rō. Dicit p
sona ē aliq triū pprietatū. hec ē vera. ois no
tō est psona. h3 ois pprietas siue notio ē aliq
triū. g. & c. Ad aut sint ples trib⁹ h3 oñdit.
Notōes siue pprietates sūt relatiōes. In oi
aut hitudinē sunt due relatiōes fm duo ex
trema. sed in diuisio sūt due origine. g. salte
qzruor relatiōes. Itē pprietas ē qz puenit
vni soli. sed inascribilitas puenit soli pti. g. est
pprietas. & nō ē aliq illar qzruor relatiōnū
g sūt quq3. Querit g sufficiat & numerus
notionū in diuisio. & peneo qd accipiat. & vñ
sit idē numerus pprietatū & relōnū. R. in
telligendū ē ad istud vltimū. qz vis cōsueuit
fieri int ista tria noia. pprietas. relatio. & no
tio. Itā pprietas dō in qzruū puenit soli. Relō
in qzrum dicit hitudinem ad aliū. Notō in
qzrum ē pncipium cognoscendi. Et qz ois
pprietas est rō cognoscēdi: silt & ois relatiō.
iō nomē notōis ē in plus qz illa duo. qz que
das pprietas est relō vt pmitas. qdā nō. vt
inascribilitas. qz nō dicit respectū sed pnat. Si
milt qdam relō est pprietas vt filiatio. qdā
nō vt actiua spiratio. iō qz puenit plibus nō
vni soli. Et hinc est qz nomē pprietas & re
latiōis se hēnt vt excedētia & excessa. nomē
vero notōis est i plus. vñ plures sūt notio
nes qz pprietates ples etiam qz relōnes. h3
pprietates & relōnes mutuo se excedūt & eq
lites. iō sunt numero equales. tñ nō oportet
facere vñ. Nam ois relō distinguit aliq mō
ab alio. & ita est aliquo mō pprietas. Silt
oē qz distinguit aliquo mō ipotat relatiōez
g omis relō pprietas. & ois pprietas relō.
sed omnis notio ē pprietas vel relō. ergo
omnis notō est pprietas. & silt relatio. & ita
extenso nomine sunt equalia. Ideo idem est
numerus & eadem rō assignandi numerū in
omnibus istis modis. Intelligendum igi
tur qz circa numerū pprietatū fuerūt tres
opinionēs. Quidam dixerūt qz sunt infinite
quidam qz tres. quidā qz v. Rō autem h⁹
diuerse positōis fuit. qz diuersimode notio
nes pñderauerūt. Qui pñderauerunt illas

incorporatione ad eos quib⁹ innotescunt. dixerunt eas infinitas eē. q: per infinitas comparationes. et similitudines. et respectus. deus nobis innotescit. Qui sō considerauerunt in comparatione ad yposteses. que distinguunt. vel innotescunt. dixerunt esse tñ tres. q: tñ tres sunt psonae. iō tñ tria hēnt ppria: per q̄ sufficienter innotescunt. Qui vero considerauerunt per pparationē ad rōnes quib⁹ innotescunt: dixerunt esse qnqz. eadē est enī rō innotescēdi et distinguēdi. sed rō distinguēdi accipitur a pre originis. Aut ergo positine. aut puiatiue. Si puiatiue. aut puiat originē p modū pducētiōis. et hoc nō dicit nobilitatē. s. nō pducere. iō nō ē notio. Aut. n. puiat originē per modū pducti. et hoc vel spālī. vel gnālīter: Si spālīter nō dicit nobilitatē. Si gnālīter dicit nobilitatē. et ita notio ē vna sola. Si aut accipiat a pre originis positine: cum duplex sit origo et cuilibz respōdeat de necessitate duplex bitudo. de necessitate erūt q̄rtuor. s. gnātō actiua et passiua. et in vniuerso. v. v. Prima opinio fūp̄it rōem magis a longinquo. et iō magis a veritate recessit. Secunda magis de pp̄inquo. et iō magis veritati appropinquat. Tertia sicut debuit. et iō veritatē posuit et inuenit. Et hec est positio q̄z tener cōf opinio magis: un notiones eē. v. et rō hui⁹ prius vīsa ē. Ad illud. ergo q̄ obijciat. d. respectibus et cōparatiōibus innotescit. dō. qd nec pprietates nec rēsones sunt notōnes nisi q̄ important respectū distinguētiē psonaz a psona. et hic est respectus origis qui tñ. v. modis spectatibus ad dignitatem pōt cōparari. iō p̄ illud. Ad illud. q̄ obijciat. q̄ tñ tres per verbū Dam. dō. q̄ sub gnātione comprehendit duas gnōnes. hīl sub p̄cessiōe

Ad illud q̄ obijciat. q̄ pprietas dī cōuerri cum persona. dō. q̄ verum est de illa que ē pprietas psonalis faciēs personā esse psonam. tñ nō sequitur. si pueritur. q̄ tot sint et nō plures. qm̄ vñū et idē pōt hēre p̄la conuertibilia. Ad illud. q̄ obijciat. de sillogismo illo. dō. q̄ illo p̄cessu ē fallacia accidētiō. sicut hic. P̄r est inascibilitas. et p̄r ē p̄nitās. q̄ p̄nitās ē inascibilitas. q: q̄ attribuit subiecto siue ypostati attribuit bitudini. posset tñ poni figura dictiōis. ex mutatōe modi p̄dicādi. q: in diuina eēntia p̄dicat. vī qd. psona vī qd. et notō vī q̄. et p̄ceditur a persona

ad. notionem.

In pre ista sūt dubitatōes circa istas et p̄mo d. hoc q̄ dicit Bernardus. Ab aruanorū p̄sule nouellū nomen ame hoīe romano exigit. Si enim ē nouellū cum apl. dicit. i. Thī. vlt. Vocum nouitates esse vitādas nullo modo debuit p̄cedere. p̄terea Dam. dicit. q̄ ypostasis ē sba cum accētib⁹ sed in diuis nō cadit accētiō. ergo nec nomen ypostasis. ergo. et c. R. dō. q̄ nouitas vno mō sonat in vitiū. aliquo mō non. qñ est talis adinuētiō q̄ sba etiam facit: q̄ nō h̄z ortum ex veritate antiqua. tūc est vere nouellus. et sic apls dicit esse fugiēdū. vñ addit p̄phana sed illud verbū q̄stūm ad intellectū sanum nō erat nouum. sed q̄stūm ad intellectū quē heretici supponebāt. Ad obijciē de auctoritate Dam. dō. q̄ nomē ypostasis de se nō importat respectum ad accētiō. s. solus ad pprietatem distinguētiē. q̄ q̄ in creaturis ē accētiō. iō dicit sōm cū accidētib⁹. nō sic aut ē i deo. Itē q̄rit de hoc q̄ dicit. q̄ venenū laret s. melle. q: cū h̄ nō dicat nisi pp̄ erro: ē p̄iuctū. vī q̄ talia nomia oīa eēnt fugiēda.

R. dō. q̄ venenū nō larebat s. nomie. s. sboz intētiōe siue occasiōe. q̄ ex h̄ occasiōalr volebāt inducere inheresim. vel pōt dici q̄ venenū larebat nō q̄stūm ad significatōes. s. p̄pter dubitatōem. et iō nunc cū determinata ē eius significatio absqz dubio est vtendū.

Itē q̄ritur de hoc q̄ dicit Aug. q̄ aliud ē genuisse et natū esse. vī enim male dīc. q: cū aliud dicat diuersitatē in eēntia. s. m̄ s. vī q̄ gnō actiua et natūitas differāt p̄ eēntiā. q̄ est s. fidem. R. dō. q̄ aliud nō dicit ibi diuersitatē a pre rel absolute. s. p̄ pparatōem ad dicētiē et intelligētiē. q̄si dīc. Aliud ē dīc siue itelligē p̄es gnāre. et h̄i. s. hūc alietari nō s̄best diuersitas eēntie. s. alietas pprietas

Itē querit de hoc q̄ dicit q̄ p̄p̄iū ē p̄iō nō: q: nō est nat⁹. vī enī dīc p̄ra illud q̄ dīc. j. di. xxviii. vbi dicitur q̄ hoc q̄ est in genit⁹ est p̄p̄iū patris. sed ingēnitum non est aliud dīc quam ingēnitū. R. dō. q̄ Aug. loquit de hoc q̄ est non nat⁹ s. m̄ q̄ dicit purā negatōz et sic nō dicit pprietatē. Ingēnit⁹ enim put est pprietas non est negatō pura

Item quia de ista ratione Aug. q̄ dīc q̄ i deo nihil dīc s. m̄ accētiō. quia nihil est in eo mutabile aut amissibile. videtur enim rō nō

valere. q: aliqua sūt accidētia inseparabilia et talia nō sunt amissibilia. R. dō. q: sicut ipse idem Aug. dicit. Omne accētia. Aut ē per nām suam amissibile. aut pōt circa sēm suū intēdi et remitti. et ipse nō dicit q: sit accētia tñ q: pōt amitti. sed q: potuit aduenire rei pñ existenti. vel recedere a re iam existente. vel saltem intēdi. vel remitti. siue variari. Et si tu obicias q: accidētia nō possūt alterari h: Boetii vep est de alteratōne a sbo in sēm. tñ certū est q: in eodē intendunt et remittūt. Aliter pōt dici q: accētia pōt apparari ad sēm pñmū. vel ad sēm pñmū. et habito respectu ad sēm pñmū. omne accētia dicit adueniēs q: est possibile etiā ab esse. q: nō respectu subiecti q: est sēm et cā. Tertius mod⁹ dicendi est isē q: illud solum p nām est imutabile. q: ē omnino simplex. Si g deus est oio imutabilis. g est oio simplex. et in nullo simplici est accētia. g in nullo imutabili ē ponere accētia. Si g pater est imutabilis. et in eo ē pñtas. g non est accētia. Item queritur de hoc q: dicit. Quod filij dei sum⁹ facturā q: sēm istum modū dicēdi cū asinus sit fact⁹ vñ q: possit dici filius dei. et sñt q: archa que facta est ab artifice possit dici filia artificis. quoy neutrum pceditur. Si tu dicas q: oio q: sit ad ymaginem factus. p. diabolus ē ad ymaginem factus. g diabolus est filius dei.

R. dō. q: hoc q: dico filius duo dicit. s. orum. et imitationē. dō. g q: est imitatio per oī modam assilatiōem. et sic filius natural' imitatur pñm. et q: nō h: solum in imitādo sic. iō solus ipse est filius nālis. Et iterum imitatio expressa. et hoc pñst in ymagie. et hec tenet adhuc rōem filij et facture. Et iterum imitatio longinqua. et hec rōem tenet tñ facture nō filij. Sed attendēdum q: imitatio expressa. vñ pñst in sua pditione. aut est insignita vltius suaperfectione et decore. aut est priuata honore et deformata a sua pditione. Primo mō dī filius factura. g. Scdo modo filius. factura et adoptione. Tertio mō neutro mō dī filius nisi valde iproprie. et cū ad ditione distrahēte. q: dñs. Jo. viij. dicit peccatores hñe patrem diaboli. ppter q: a dō recedūt et imitantur eum. Item queritur de distinctiōe illoz trium que ponit Hylarius. s. origine. veritate. et natiuitate. Et dō. q: hec tria dicit ad excludēdum tres be

refes. p. Forinus dicit. Origine nō adoptiōe q: forinus dicebat xpm esse dei filium adoptionis. p. Sabeliū dicit. veritate nō nuncupatione. q: ipse pmo nūcupatur pñ. postea filius p. Arriū dicit. Natiuitate nō creatiōe. q: arrius dicebat dei filius esse creaturā. g querit de hoc q: dicit. q: dī relatiue. q: nō ei vicissim nō scēat vocabulum. vñ enī falsū q: pñmū est relatiuoy dicit ad pñtentia. g si nō dñr ad pñtentia. non dñr relatiue.

R. dō. q: illud vep est. si nomē posuim⁹ ē vñq: extremo aliqñ si deficit ex vna pte nō dicit. vñ si dicatur remus nauis. sñt vult dīe Aug. q: sñ istis noib⁹ pñ et filius nō refertur ad spm. s. sed tñ vbi deficiunt noia docet fingere. sed in diuis melius. ibi cadere q: fingere pp vitandū errorē. Itē querit. de hoc q: dicit. q: ibi nō potuit iueniri vñtatur vocabulū. vñ enī falsum. q: ita bñ spiratio dī ad spm. sicut donator ad donū. R. vñ modus dicēdi est. q: Aug nō loquit simplr de hoc noie spūs. sed de hoc toro. spūs. s. vñ aliter. hoc dicit q: spirator nō erat tunc nomē vñtatur vñ donator. Itē queritur de hoc dicit. q: donator nō dī nisi ex tpe. q: sñm h q: nec donū dī nisi ex tpe. cuz relatiua sint siml natura. Et ad hoc dō. q: pōt dici ab ac tu donadi. vel ab habitu. Primo mō dī solū ex tpe. sic etiā donū. Scdo mō dī ab etno.

Di. xxvij.

Itē qñ pōt vñ pñtates. Sup assignauit magr pñtates pñnales. hic fo agit de ipis pñtatis bñ q: p diuersa vocabula exprimuntur. Et qñ pñgit eas exprimi p vocabula magis vñtata et minus vñtata. iō h: hec pars duas partes. In pma agit de expñtione pñtatum p vocabula vñtata. In sba p vocabula minus vñtata. s. di. eadē. Hic nō est pñtēdēdus. Prima pars h: qñtuor. Cū enī Hylarius et Aug. pñtates alijs et alijs vocabul assignēt vñq: tñ pñtates q: vñus. s. Aug. p gnāre et gnāri. alter. s. Hylarius per cē pñm. et esse filius. iō magr Primo qñt. vñtū eedē sñt pñtates ab vñq: assignare. Scdo soluit ondena q: sūt eedem ibi. Ad q: sñ pñdicio alioz. Tertio ne credet⁹ q: oio sūt eedez. ondit q: re idē sūt. sed differūt qñrum ad modū significā di. s. in abstractiōe et pñtēdi ibi. Nec tñ vñ

nobis oio idē. Quarto dō q: dixerat pprietates significari in cōcretione q: qri possit re spectu cui⁹ ostendit q: respectu ipostasis ibi. Ille enī ppetates singule singulis. zc.

Intelligentiā hī⁹ ptiū. iij. qrunf. Primo qrit vtz esse ptem z gnāre sic eadē notio. Secdo qrit q illarū sit alteri⁹ rō. Tercio vtz pprietates ptingat abstrahi. Quarto vtz circa eas liceat p rie opinari.

Quantū ad pmiū q sit eadē notio oñ dif sic. Una sola ē pprietas ipostasis q dat cē distinctū. nā non ē in rōe ac cidēf hī forme: sed illa ē vna sola vni⁹. hī gnā re ē pprietas p qz ipostasis ptiō distinguit: silt z cē patrem. g ē eadē notio. Itē patris ad filiū vna sola ē relatio. q: vna tñ origo z vni⁹ modus emanādi: hī gnāre. dicit relatiōez ptiō ad filiū silt z cē ptem. g est eadē relatio vel notio. Itē si sunt diuerse pprietates. tūc g notiones erūt plures qz. v. imo infini te. Sicut enī ad generare sequit cē patrem. ita sequit referri ad patrē distingui a patrē. zc. q si sūt notiones alie. tūc g infini⁹ ē nume rus notionū. hoc aut ē incōueniēs z sequit: hī ille ppetates sūt diuerse. g zc. Contra. Si eadē pprietas ē esse patrē z gnāre. ergo oio idē importat noie ptiō z genitoris. g sic est baptiz⁹ siq baptizet in nomie patris. ita si in noie genitoris: hī hoc cōiter negatur Itē pprietates z notiones sūt diuerse. z cōg scunt esse diuerse q: de diuersis pdicant. z de vno pdicat vna. de quo nō pdicat alia hī hec pcedit. eēntia ē p hī negat eēntia ge nerat g zc. Si dicas q hoc ē pp diuersū mo dū significandi. p. hoc nihil ē. q: tam cē ptez qz gnāre vtrūqz incōcretiōe dī. Itē diuer se pbanf eē pprietates qñ vna. de altera nō pdicat. vt pñitas z inasibilitas: sed gnāre sic vt patebit infra nō dī de pñitate. hec n. nō admittit paternitas generat g sūt diuer se. Rñ. dō. q oio eadē sūt ppetas hī rē. z hī rō manifeste appet nā vna dī de altā. nō solū incōcretiōe vt pñ generat: sed etiā in abstractiōe. vt pñitas ē generō. q nō esset si differret. Cū aut sit eadē pprietas: diffe rentiā tñ mō significat. z hoc qz tñ ad tria. Pmiū quidem q: gnātio pprietatem pōe generali⁹ exprimit qz hoc q ē pñ. nā sicut di cit Aug. z bēbif. in tertio li. di. v. Ad eē pa

trem sequit generare: hī nō puerit. hō enī dī gnāre pediculos nō tñ dī pater eorum. Alia rō ē. q: hoc q ē pater importat intra ipostasis circa qz notat pprietatē. sed hoc dū generat nō importat ipostasis. imo eget sibi apponi ab extra. z hāc ponit magf i lra Tertia est q: cū pprietas duo ipo: tet. s. ema narōz. z hī tūdinē q qzuis sint idē re. differūt rōe intelligendi. q: hoc q ē gnāre importat p ductionē. z generatio emanationē: hī hoc q est eē patrē pprie importat hī tūdinē. Ex hīs patent obiecta. nā q nō sit baptismus in no mie genitoris. hoc nō ē pp diuersitatē rei. hī mōi exprimendi. z vtz qz pñiderat ibi. sicut patebit in. iij. Ad illud q obf. q nō pdica tur zc. dō. q hoc ē pp diuersū modū signifi candi. nām hoc q ē generat q: nō hī suppo situm intra. ponit rem circa eēntiam. z ideo ipsam significat distingui. nō sicut hoc q ē pñ cū hāt suppositum intra. sensus enī est eēntia ē pater. l. ille q est pater. Ad illud q vltio obf. q vna nō pdicat de altera. dō. q ē predicare p modū de noiatiōis. z hoc est p pñitiōem. z ē pdicatio p modū idē pñitatis z hec ē p abstractiōne. quādo g gnāre. z esse ptem ē vna z eadē ppetas. iō nō hī modūz denoiandi tñ sed p abstractiōnez: pdicat vt pñitas est generatio.

Quādo qrit q istaz sit rō intelligen di alterā. i. vtz ipostasis ptiō siue pñ iō gnēt q: pñ ē. vel ideo sit pñ q: ge nerat. Et q iō sit pñ q: generat hī vñ aucto ritate magf i lra. semp ē fili⁹ q: semp ē ge nit⁹. g gnātio passiuā ē rō essendi filiū. g pa ri rōe z generatio actiuā ē rō eēndi patrē. g zc. Itē hī rōne intelligendi pñ ē gene rari qz eē. z prius ē eē qz referri. g prius est generari qz eē filiū. g pari rōe prius ē gnāre qz eē patrē. hī ordinē intelligendi. Si ergo prius ē rō posterioris nō ecōuerso. ergo zc. Itē ipostasis patris ē pñ. Alut g q: deus. aut q: deus gnāns. nō q: deus. q: pari rōe z fili⁹. g q: deus generans. ergo zc. Con tra nō gnāt nisi psona distincta. qñ gnāre nī puenit essentia hī psonē: hī psona patris: non est distincta nisi p paternitatē. g non puenit gnāre illi ipostasi nisi p pñitatem. g iō gnāt q: pater. Itē in hīs q nō acquirunt p ac tum. prius ē hī tū qz actus hī rōnem intel ligendi: q: enī nō sum⁹ boni p opa: hī magio

sum⁹ boni q³ opemur: s³ p³ntas nō acqritur
p actū in dō. g³ p³i⁹ ordine intelligendi itell^r
eē p³ q³ gnēt. Itē pater generat. iste est q³
dam act⁹ diuinus q³ p se inest p³i soli. q³ro per
qd aut eni q³ deus. aut q³ deus pater. aut q³
deus inascibilis: nō q³ de⁹ q³ tunc filio. nō
q³ deus inascibilis. q³ inascibilitas dicit na
turalis priuationē nō pōem. g³ a diuisione.
q³ deus p³. R³n. ad intelligentiā h³i notā
dū q³ hic ē duplex opinio. Quedā dnt q³ cū
pprietates relatiue e³prio sint in deo q³ i cre
aturis: q³ in creaturis vt aduenientes in deo
vt inuētes. q³ in creaturis act⁹ ē relationis
rō. An in inferio: ib⁹ iō ē p³ q³ generat: s³ i di
uis e³ relatio ē rō actus. An simpl^r pcedūt
q³ p³ gnāt q³ p³ negant puerfas. S³ q³uis
istud possit aliquo mō capi ab intellectu ex
pre p³io. tamen si p³iderem⁹ in filio. oio nō
v³ intelligibile. q³ iō q³ fili⁹ generet. Itā cōi
ter d³ rō p³cordat. q³ fili⁹ q³ sit q³ fili⁹ sit
hoc h³ p³ gnationē. ergo gnō fm rōem intel
ligendi pcedit filiationē. r³ relatiua sunt siml^r
nā in intelligendo. nō tū in essendo. g³ gnō ē
rō dicendi paternitatē. in deo p³se. sicut enī
se h³ gnō passiuā ad filiationē ita actiua ad
paternitatē. Et p³terea est alia opinio. q³ iō
est p³ q³ generat. r³ illud sit bñ dictum. p³
p³ oriam assignatam inter gnōnē r³ eē p³tem.
Itam fm p³uā rōnem gnō dicit emanatio
nē siue originē. paternitas dicit habitudinē
Cōstat aut q³ origo est rō hitudinis. nō habi
tudo rō originis ē. r³ iō gnō ē rō paternitatē.
nō ecōuerso. iō pcedūt. rōnes ad hoc. Ad
illud g³ q³ ob³. incōtrariū q³ nō gnāt nisi p³so
na distincta. dō. q³ v³ est. q³ fm rōem intel
ligendi necē ē an gnōnē intelligi ipostasiz. s³
ordine intelligendi loquens: nō o³ p³ntelli
gere eam actu distinctā: q³ ipsa distinguitur
p³ pprietatē generationis. distinctōe p³leta
sicut meli⁹ patebat infra. tū fm rōnē intelli
gendi rō distinguēdi inchoat in inascibilita
te. r³ iō generat nō vt prius distincta pater
nitatē: s³ vt distincta quodā mō inascibilita
te. Ad illud q³ ob³. q³ nō acqritur p actuz
dō. q³ in diuinis nulla pprietas acqrit: q³ q³
libet ē essentia. tū fm rōem intelligendi ori
go siue emanatio originis ē rō relationis: si
cut in his inferiorib⁹ ē rō fm esse. An sicut
actus gnōnis est eternus. ita pprietas pater
nitatis eterna. An q³uis nō acquirat p actū

inest tū p actum. An illa ppō est falsa r³ debz
sic generaliter pponi in eis q³ non in sūt per
actū. r³ ē. r³ tūc minor ē falsa. pōt tū dici q³ il
lud est v³ de actu q³ elicif ex illo hitus: sicut
opus meritoriu ex g³ra: s³ actus generatiōis
nec elicif nec intelligif elici ex paternitate. iō
nō op³ p³ntelligere paternitatē ad hoc q³ in
telligat generat. Ad illud aut gnāt quia
deus pater r³ ē. dō. q³ generat q³ deus ina
scibilis. r³ spirat q³ in p³cessibilis. Ad g³ ob³
q³ inascibilitas. d³ fm priuationē. dnt aliq³
q³ priuatio pura nō est rō hitus: s³ aliqua p
uatio cū habitu substrato est rō. An sicut ali
quis liberalis hō inuitat ad comendandū q³
solus: sic pater generat p³ liberalitatē. r³ ne
sit sol⁹. r³ iō cū seml^r generauit r³ spirauit. nō
amplius generat. q³ iā non aplius est solus
ē. ais sit liberralis. Al^r tū ē. dō. sicut p³re
dictum fuit. q³ inascibilitas ē priuatio que
fm rem ē p³fecta positio. Inascibilis enī d³
pater: q³ non est ab alio r³ nō esse ab alio est
esse p³mū. r³ p³mitas est nobilis positio. p³
mū enī rōe p³mi adeo dicit nobile positioez
r³ p³ditionē vt videbif: q³ ad positioē p³mi
sequat pō secundi. An q³ p³mū ideo p³inci
piū. q³ p³ncipiū. ideo vel actu vel habitu
est p³ncipiatum. An igitur rō p³mitatis
in aliquo gnē est: rō p³ncipiatū est in illo: iō
q³ pater est p³mū respectu emanatiōis. ge
nerationis. r³ p³cessiōis generat r³ spirat. Et
qm p³mū in genere generationis q³ inasci
bilis. p³mū est in genere spiratiōis q³ deus
i³ p³cessibilis ideo generat q³ deus inascibilis
r³ vltra non est q³re quare est inascibilis: cū
enī inascibilitas dicat p³mitatē: r³ stat⁹ sit
in p³mo. iō r³ ē. Et hoc est q³ d³ infra di. xxix.
circa p³ncipiū. pater est p³ncipiū toti⁹ deita
tis q³ a nullo. Et hoc ē q³ in p³ibus locis. s³
p³suppositum ē. Ad aut mouet ad hoc: di
cendū. q³ est antiqua positio mag³orū docto
rum qui dixerūt q³ inascibilitas in p³re diē
fōtalem plenitudinē. fontalis aut plenitudo
p³sistit in p³ducendo: sed p³stat q³ nō ideo q³
creaturā p³ducatur: d³ in eo fontalis plenitu
do: q³ hoc puenit trib⁹. nec ideo q³ p³ducatur
sp³ū. s³ q³ hoc puenit filio. g³ fontalis plenitu
do in patre: ponit generationē in eodē. si er
go inascibilitas ē fontalis plenitudo. pater
r³ ē. Mouet etiā cōis opinio q³ dicit inna
scibilitatem esse p³prium patri: sed non po

test esse proprium: et maxie proprium quod dicat no-
tionem finis quod ipso: ut puram priuationem. sic
enim puenit essentie et ipsi. Ergo aliquid potest
non absolutum. constat. quia ratio illius non posset
esse proprietatis. sed non potest ponere respectum
positiui respectu producentis. ergo de ratione
sua ponit respectum producti. sed finis rationem in-
telligendi. prima ratio respiciendi aliquem ut pro-
ductum est generis. ergo ad innascibilitatis po-
sitionem sequitur pos generationis. ergo et c.
Propter etiam verbum *ylarij. xij. de tri. vbi* di-
cit quod pater est auctor filij. stat autem quod per au-
ctoritatem intelligit non factoris: sed genitoris: et
eo igitur puenit patri esse genitoris: quo pue-
nit ei esse auctorem. Auctorem autem ei puenit
esse per id quod dicit auctoritatem esse in patre: sed
suma auctoritas est in patre ratione innascibilita-
tis. igitur puenit ipso: ut patris ratione innascibilita-
tis generare. et hoc videtur ostendere verba *ylarij. xij.*
de tri. si quis attendat et filij. in. iij. Pro-
pter etiam verbum *phi* qui dicit quod principia. quod
sunt priora tanto potentiora. Et quod cum prima
plus influit. et quod simpliciter prima sume habet in-
fluere per omnem modum. Si vero videmus in ordine
causarum inter quas est ordo essentialis. quod primi-
tas facit esse sumam influentiam in causa. et maio-
rem influentiam finis essentialiam. pari ratione ubi est
ordo personalis. primitas in prima persona est ratio
producedi alias. Et quia innascibilis dicit primi-
tatem. hinc est quod dicit fontalem plenitudinem
respectu productionis personalis. Et huiusmodi signum
videmus. quod prima in generibus sunt principia ali-
orum et quod sunt simplicia ut in pluribus. ita quod in eis
sit status habet potentiam infinitam: sicut punctus
respectu linearum et unitas respectu numerorum.
sic etiam diuina essentia: quia prima est respectu
creaturarum. An fortassis quia diuina essentia est
prima id est omnipotentissima. Et quia omnis essentia se-
quitur essentiam trium personarum impossibile est quod
vna persona producat aliquid sine altera. quod
autem potentia producenti respectu personarum in-
finitas non debuerit esse sicut supra monstratum
est. Aliter si per impossibile poneretur quod mil-
le persone producerent. necesse esset quod omnes im-
mediate prederent a persona prioris: quia sicut causa
prima necessario in omni productione sequente im-
mediate operatur sic suo modo in personis. Ad
hoc etiam mouetur ratio. Sicut enim impossibile est
intelligi ipso: ut patris et filij non intellecta
ipso: ut filij. scilicet etiam possibile est intelligi

ipso: ut patris. nulla alia persona intelle-
cta. Et tunc quidem intelligitur non intellecta
paternitate. et certum est quod possibile est hoc in-
telligi. possumus enim non intellecta persona-
rum pluralitate intelligere diuinam naturam
et habentem illam. et quoniam illam non habet ab alio.
et ita intelligunt gentiles. Sic igitur intel-
ligendo contingit de isto dicere et intelligere quod
possit generare. per quid ergo potest? nihil
inuenio nulla ipso: ut nisi commune preter in-
nascibilitatem. ergo si generatio non potest
ei inesse per illud quod est commune. inest per
illud quod est proprium. hoc autem est innasci-
bilitas. ergo et c. Rursus sicut videmus plu-
res personas in vna natura ita plures pro-
prietates in vna persona. ergo sicut ad perfe-
ctionem completissimam necesse est omnes
personas reduci ad vnam que sit principium
aliarum. sic omnes proprietates vnius per-
sone ad vnam que sit ratio aliarum. Sed in pa-
tre est paternitas et innascibilitas et spiratio.
Sed innascibilitas non est reducibilis ad a-
lias. ergo necesse est quod alie reducuntur ad in-
nascibilitatem que est sicut dixerunt fontalis
plenitudo. Amplius. paternitatis et gene-
rationis proprietates: quantum est de sua gene-
rari significatione communicabilis est. quod per
in creaturis. quia genitus generat: et filius vni-
us sit pater alterius. In diuinis autem pater-
nitas est incommunicabilis. ergo cum hoc non
sit de ratione paternitatis in quantum paterni-
tas: erit ratione alicuius quod est incommuni-
cabile. hoc autem est innascibilitas siue primi-
tas: quia primum non potest alij dare primitatem
et innascibilis non potest generare innascibiles. igitur
videtur quod in diuinis ipso: ut patris. id ge-
neret quia innascibilis. Postremo cum idem
sit primum et principium sicut per et per hoc dicitur.
Aut ideo est primum quia principium: aut econ-
uerso. stat quod ideo conuenit ei ratio princi-
pii quia est primum: ideo per se hoc habet.
et constat quod status est in primo principio. non
quia principium: sed quia primum. et con-
stat quod illa est conditio nobilitatis. igitur cum pater sit
totius deitatis principium. ut dicit Augustinus.
hoc est quia est prima persona. ac per hoc
quia innascibilis: hoc sine preiudicio aliorum
dictum est. Altraque enim harum positionum
magna est: et neutra est contemnenda. Nec
autem videtur magis cadere in intellectu quam
o u

prima. maxie si respiciat ipsius paternitatis
ppria acceptio. q̄ est de relatio. et simul natu
ra cū filiatioe. nec pōt abstrahi a nā et pprie
tate relationis. An ita ipōtat hūdinē ad
filiū: sicut et gnāre. et iō alia pō intelligibilior
vī. et hoc meli⁹ patebit infra. cū age de in
nascibilitate.

¶ Tercio q̄rit vīz ptingat pprietates
abstrahi. Et q̄ nō vī. q̄ oīs abstra
ctio supponit cōcretionē: sed in eis so
lum ppe ē pcretio. in quib⁹ ē denotatiua p̄di
catio. ergo si hoc ē in accitib⁹ tñ. vī q̄ vbi
cūq̄ ē ponere. pprietatē abstrahibile ē po
nere. pprietatē accidētale: sed talis nullomō
ponit in diuinis. ḡ et. Itē vbi cūq̄ ē ab
stractio. abstractū ē simplici⁹ pcretio. hoc nō
h̄z instantiā: sed in diuinis nō ē maior: simpli
citas et minor: cū oē q̄ ē ibi: sit simplici⁹
et in fine tot⁹ simplicitatis ē. ergo in diuinis
nō cadit abstractio. Itē omīs abstractio
aut ē vīo a p̄ticulari: aut ē forme a m̄a: sed i
diuis nec ē vīe nec p̄ticularē. nec forma nec
m̄a. ergo in diuinis nō ē abstractio. Itē
q̄nūq̄q̄ abstrahit aliqd ab aliquo. minus ē
q̄ remanet q̄z añ abstractiones erat. q̄ vtrū
q̄z aliqd est. Nihil enī n̄ abstrahit ab aliquo
nec nihil a nullo: s̄ aliqd ab aliquo. ergo si
p̄nitas a p̄sona vel ipostasi ē abstrahibilis.
ergo min⁹ haberet de entitate q̄z cū paterni
tate. S̄z abstracta paternitate intelligit
ipostasis esse deus. ḡ si minus haberet de en
titate q̄z cū paternitate. intelligeret de⁹ non
h̄re sūmū eē. Cōtra. Bāq̄ dicit in litte
ra paternitas filiatio processio. ipsas tñ re
lationes significant. Aut. ḡ hūc aliqd r̄ndet
in re: aut nihil. Si nihil. ergo falso et inanī
significant. Si aliqd. ḡ vī q̄ sint abstrahibi
les a pte rei. Itē nō intellecto filio nihilo
minus pōt intelligi ipostasis p̄ris eē: sed nō
intellecto filio. nō pōt intelligi paternitas. ḡ
abstracta. pprietate adhuc pōt intelligi p̄f
nitas ipostasis illa eē: cui⁹ erat pprietas: sed
q̄nūq̄q̄ aliqua duo sic se h̄nt q̄ vnum pōt in
telligi sine altero. vñ pōt abstrahi ab alio.
ḡ de pōt intelligi pprietates abstrahi ab ipo
stasi. Itē cū dico p̄sonam intelligo h̄ntem
nām ex pprietate incōicabili: sed p̄stat hoc
totum: nō simul intelligi. ergo p̄i⁹ vnum po
stea alter. ḡ p̄i⁹ intelligo nām. deinde h̄ntes.

et tertio pprietatē incōicabile. ḡ vñ q̄d q̄z ē
p se intelligibile. ḡ et pprietates sūi s̄bo. ergo ab
ipso ē abstrahibilis. Si tu dicas mihi q̄ a p
te. Intellect⁹ pōt abstrahi: s̄z n̄ a pte rei. Cō
tra tūc s̄m hoc. si abstractio ē a pte mōi itell
gēdi. ḡ notio et p̄sona nō differūt nisi solo mō
loq̄ndi. et hoc ē supra improbatū. Itē re
latio in diuis ē de relatio. q̄ vī dicit Boe.
de⁹ nō est sine relatioe relatio: s̄z vbi ē de q̄z ti
tas et q̄z tū: ibi est de abstractio nō tñ a pte i
tellect⁹: s̄z etiā a pte rei. ergo pari rōe vbi ē
de relatio et de relatio: ibi est de abstractio.
Itē q̄nūq̄q̄ aliq̄ p̄p̄tas habz distingui ab
alia s̄m rē aq̄ nō distinguit s̄m suppositū. ibi
est abstractio nō solū a pte intellectus: sed et
a pte rei: s̄z p̄nitas differt ab inasibilitate.
n̄at differt p̄f ab inasibilitate. ergo de et pprie
est abstrahibilis. p̄p̄tas siue notio a p̄sona
nō solū a pte n̄ra: s̄z et a pte rei. Itē. dō. q̄
abstrahi aliqd ab aliquo ē duplī. Vno mō
abstractio ē q̄ totū h̄z a nā rei. et sic abstrahi
tur vīe a p̄ticulari. et forma a m̄a q̄m vīrobi
q̄z ē p̄p̄o et diuersitas. Alio mō est abstractio
q̄ totum h̄z ab intellectu n̄ro. Intellect⁹ enī
n̄ cū intelligit aliqd p̄pletū: de necitate du
plici⁹ intelligit siue sub duplici rōe. s̄. p mo
dū ipsi⁹: q̄ est. et ipsi⁹ quo. Semp enī cū ali
qd intelligit: p̄siderat ipsū intelligibile per
aliq̄z rōnē: p̄ quā etiā ipsum capit. et ita intel
lectus n̄ ē resolubilis. in intellectu ipsi⁹ q̄ ē
et ipsius quo: q̄ p̄p̄o erat circa ipsum. Quā
igif realis abstractio p̄supponit p̄p̄oē: que
nullomō ē i deo nec q̄z tū ad essentia. nec q̄z
tum ad p̄sonā iō nullomō ē ibi abstractio a
pte rei. Itē rursus q̄m deū intelligim⁹ s̄m pos
sibilitatē intellect⁹ n̄ri. iō intellect⁹ n̄r intelli
git deū p modū ipsius. q̄. et ipsius quo. et intel
lectus n̄ ē resolubilis. et q̄ resolubilis et cō
posit⁹. q̄z uis res nō sit p̄posita. q̄z tū ad ipm
pōt eē abstractio. et separtio. vī intelligat ipm
quo est: q̄ est nō intelligēdo. Et q̄m modū
significandi p̄sequit modū intelligēdi. iō cō
tingit significare ipm quo i abstractioe. et h̄
ex pte cōicabili. vī cū d̄r de⁹ et deitas. et ex
pte incōicabili. vī cū d̄r p̄nitas. Concedo
ergo sicut manifestat p̄me rōes q̄ non ē ibi
realis abstractio. Ad illud q̄ ob̄. in p̄rium
de significatioe. dō. q̄ aliqd r̄ndet a pte n̄ri i
tellectus. nec oīz q̄ r̄ndet abstractio. Sicut

enī intellectus nō licet sit ppositus. de intelli
git simplex p modū ppositi. q: ponit illā cō-
pōem circa se nō circa re intellectā. ita est oī
nō intelligendū de abstractōe. et hoc patet
duo sequētia q: sūt supra a rōe intelligendi.
Ad illud q: obī. q: tūc differūt solū modo lo-
quendi. dō. q: sicut tactū fuit indistinctōe p
cedēti relatio sūm pōnem ad submī trāsīt. s: p
pationē ad obmī siue terminum manet. et
est: q: abstractio est forme a sbo non a termi-
no: q: paternitas abstrahit a patre nō a filio
Et q: sicut ad pationē ad submī ē oīo idē. idō
nullomō est abstrahibilis a pre rei. nihilomi-
nus tūc differre pōt aliquo mō p pationem
ad obmī. q: qdē dīa sumit a pte rei. s: sicut
illa dīa nihil facit ad pōnem. ita nihil facit
ad abstractionē. Et sic patet duo sequētia:
q: relatio manet et distinguit ab alia: s: hoc
est per comparationem ad obiectum nō ad
subiectum.

¶ Quarto et ultio q: rīf vry peccū sit p-
rie de notionib: siue pperatib: opi-
nari. Et q: nō vry. qm̄ scī prias opini-
ones habuerūt de scripturis et tūc nō pecca-
uerūt: s: solum erat eis pena. An Aug. falsa
p veris approbare nō est nā hōis instituti. s:
pena dānati. Itē Hiero. Ad de scripturis
viratē nō h: eadē facilitate ptenit qua p-
bas: s: notōes non hnt viratē a scripturis. s:
inuenit sūt a magis. s: licet multa ibi eadez
rōe ptenere qua pbare. Itē hoc vry rōe
q: numerus notionū et h: nō sunt de his q:
sūt necēa ad salutē. s: prie opinari licet i hū
q: nō spectat ad viam salutis. et hoc sine pctō
s: in notionib: Itē si est ibi peccū. Aut
fidei aut mox. nō fidei. q: nō est p articulos.
nō mox. q: credere falsū. nō respicit mores.
s: nullū peccū. Contra de duob: prie opi-
nātib: circa notōes. necēum ē aliez dicere
falsū circa dīa: s: mēdatū circa dīa ē mē-
datū in xpiana religioe. et hoc ē grauissimū
peccū. s: et. Itē duob: prie opinātib: circa
notōes necē ē aliez decipi et errare: s: error
circa diuina ē piculossimū. An Aug. j. de
tri. Nec piculosū alicubi errat nec fructuosi
us aliqd inuenit. Si s: error: circa humanita-
tem xpi ē peccū. ergo circa notōes multo so-
rius. Itē cū pperates sint ipse de: q: dīc
vel credit pperates esse q: nō sunt vel nō eē
q: sūt. dicit de deo q: nō est: sed q: dicit deum

nō esse q: est vel ecōuerso. errat errore peccū.
s: cū alter sic opinatū sit h: i. ergo et. Itē
sicut dicit Aug. nō solum ille mētī qui dicit
falsū. s: et q: asserit dubiū: s: vterq: opinatū
dicit qd dubiū: q: nulla opinio duoz ē cer-
ta. s: mētī vry q: s: q: mētī circa deū peccat
mortalr l' vcialr. s: vry peccat. Itē. dō.
q: opinari prie pōt eē circa ea q: spectant ad
doctrinā xptane religionis: vel circa ea que
spectat ad doctrinā humane ingitōis. Cir-
ca ea q: spectant ad doctrinā ingitōis hu-
mane h: prie opinari et asserere. Opinari q:
dem: q: illa nō faciūt ad salutē. asserere. eo
q: nostre ingitōni subiecta sūt. In his que
spectat ad doctrinā religionis est distingū-
dū. Nam qdaz sūt de necessitate fidei. Que-
dam de rectitudine scripture. Quedaz sunt
his annexa. vt sūt illa q: faciunt ad fidei ex-
plicationē et scripture expōem. Circa ea que
sūt de necessitate fidei opinari pria simplici-
ter ē peccū in altero. s: qui falsū opinat. et si
sit simplex opinio est peccū erroris. Si autē
asserit et defensio. nō tūc erroris: s: et heresia
dicenda est. In his autē q: sūt de certitudine
scripture ignorantib: scripturas licet prie o-
pinari. nec est culpa. vt si vnus simplex hō
credat q: Jacob fuit pater ysaac. alter non
sed ecōuerso. et primus quidem h: suspicetur
vel opinet falsū q: ignorat scripturā non
peccat. Sciētes autē scripturā n: h: imo neces-
sario alter peccat: si simpliciter opiet. Si at
defendat hereticus est iudicandū qm̄ p dicit
scripture sacre. In his autē que sunt annexa
fidei vel scripture: aut vna opinio segtur ad
fidem et scripturam et ad alterā sequit oppo-
sitū. et tūc. dō. q: ante p tractationē h: prie o-
pinari: s: post p tractationē nō h: imo peccū
est: sicut in his que determinata sunt p fidez
et scripturā. Sicut fuit de opinioe porcerani
circa pperates dicebat enim illas nō eē de-
um. et ad hoc seqt prium fidei. Cū enim ec-
clesia adoret pperatē. tūc adoraret nō de-
um. et nō deus esset adorandū. An si postq:
ostensum est sibi. inconueniens nō retracta-
set errorē. fuisset ab ecclia hereticus iudica-
tus: sed retractauit in concilio remēsi. vt di-
cit. Ber. In his que sunt annexa fidei: nec
sequantur nec repugnant: q: dubia sunt licz
opinari: sed non h: asserere. q: opinari ē ra-
tionis consensio: sed asserere dubium cir-
o ij

ca deū est rōnia supbiētio. Concedēdū ergo qd vterqz opinans si asserat peccat. nō pp errorem s; pp p̄sūptionē. ⁊ sic pcedendū qd licz ibi p̄ria opinari. Ad illud qd obī. qd mēda tiū in xp̄iana religiōe ⁊ c. dō. qd nō est menda tiū: qd neuter dicit p̄ credulitatē. Nō in xp̄ia na religiōe. qd nō ē de necessitate fidei vel mox. Ad illud qd obī. qd erro: ille ē picu losus. dō. qd vez est in q̄stū est p̄rius fidei: s; si est de his qd nō spectat ad fidē nō est verū. Ad illud qd obī. qd peccat qui dicit deum nō ēē qd est ⁊ c. dō. qd illud vez est si sit deter minati p̄ fidē vel scripturā. aliter nō peccat nisi asserat vel defendat. Ad obī. vltio pcedēdū est. nā qd p̄p̄a auctoritate de deo as serit vel affirmat. qd nec scriptura nec fides dicit nec ad illas seqtur. p̄sūptuosus ē iudicā dus. etiā si vez dicat. ⁊ si dubitat corde ⁊ af firmat ore mēdax est. si vtroqz mō asserit su perbus est.

Ip̄te ista sunt dubitationes circa lit terā. ⁊ p̄mo de hoc qd dicit. p̄p̄ium ē p̄is qd semp ē p̄. Et enī dicere sal sum. qd ois p̄p̄ietas differt ab eo cui⁹ ē pro p̄ietas vel re vel rōe: sed p̄ ⁊ p̄. pueniunt re: rōe. ⁊ noie. s; vnū nō est. p̄p̄ietas alterius.

Rñ. dō. qd in p̄e intelligim⁹ ⁊ illum qd est p̄ ⁊ quo est p̄. qñ ergo p̄ p̄dicat de se rōne vni⁹ subijci ⁊ rōe alteri⁹ p̄dicat. Silt qñ as signat esse p̄rem p̄p̄iū patris. qd assignatur vt in rōe attribuit. iō rōne ipsius p̄p̄ietatis attribuit ipsi ipostasi. Et dicit qd ēē patres ē p̄p̄ium p̄is. nō qd pater sit p̄. Itē qñ dicit de hoc qd dicit. eadē d̄r natiuitas vlorigo. Et enī d̄r p̄ illud qd dicitū ē supra. di. iij. ca. de vestigio. ⁊ tractū est ab Aug. de x̄a reli gione. s; qd origo appropriat patri. Rñ. dō. qd origo sep̄ d̄r relatiue. pōt s; accipi ori go vel respectu creature vel respectu p̄sone Si respectu creature sic est tot⁹ trinitatis. ⁊ appropriat patri. Si aut̄ respectu p̄sone sic pōt accipi actiue vel passiue. Si actiue sic ē patris ⁊ f. l̄ij: sed appropriat patri. Si passi ue sic filij ⁊ ip̄s. s; ⁊ appropriatur filio. s; qd simpliciter d̄r: sed s̄m qd origo dicit emanati onē p̄ modū nature. Sic enī cū illud sit pro p̄rium filij similiter ⁊ origo. s̄m qd sic accipit. ⁊ hoc nō accipit hic. ⁊ ideo non est p̄ illud.

Item qñ dicit de hoc qd dicit. qd gignere ⁊ gē ni ipsas tñ relatiōes nō ipostase signant.

Et enī fallum. qd relationes signant incedere tōe ⁊ nō tñ important relatiōes. s; etiā suppo situm: s; qñ terminū important relatiōes signifi cant abstracte. Si s; hoc qd est gignere n̄ im portat relatiōē abstracte s; p̄crete. vt qd nō tñ important relatiōes. Rñ. dō. qd disse renter ipostat p̄crete. alit̄ cui ipostat per s̄bū. aliter p̄ nomē adiectiui. qd enim s̄bum ipostat actum vt egrediētē. iō in quadā di stantia. ⁊ iō etiā ipostat sub quadā inclina tione. ⁊ pp hoc qd indistincta ipostat. nō clau dit intra se suppositū. imo opz qd addat ex tra. nisi locū exterioris additiōis suppleat de monstratio. qd est in actu p̄p̄ie. p̄m̄e ⁊ se p̄ sone. q̄stū semp sunt p̄ntes ⁊ demonstratiue. ⁊ iō q̄stū importet in cōcretōe tñ nō ipostat nisi relatiōē q̄stū ē de se non suppositus: sed nomē adiectiui idē significat. significat vt p̄p̄etate informantē. ⁊ iō in quadā vniōe ⁊ indistincta. ⁊ iō simul ipostat formā ⁊ sup positū. vt cum d̄r album. nisi significet in ab stractione. vt cum d̄r albedo. hoc attendens magis dicit qd paternitas ⁊ filiaris gignere ⁊ gigni dñt tñ relatiōes. Itē qñ d̄r hoc qd dicit. cū noia relationū ponimus in p̄dicamē tis. ipsas tñ notiones significam⁹ nō iposta ses. qd si hoc vez est. qñ d̄r essentia ē p̄ cuz p̄ ponat in p̄dicamēto. stat tunc p̄ notione. s; idem est d̄r. eēntia est p̄. ac si d̄r essē tia generatis: sed hoc ē falsū. s; ⁊ c. Rñ. dō. qd qdam ponunt in p̄dicamēto p̄ naturā p̄ priam ⁊ significationē. ⁊ talia sunt qd de se im portant p̄p̄iem sicut sunt s̄ba. ⁊ de talibus loquit magis. qdam ponunt ita in p̄dicato qd sunt nata subijci. vt est hoc nomē p̄ ⁊ hoc nomē fili⁹. ⁊ qd talia nō solum nata sūt p̄di cari. vez etiam subijci p̄t importare itelle ctum ipostasio. Et s̄bum magis intelligē diū est cum p̄sione. s; de illis qd ita nata sunt p̄dicari qd nō subijci. ⁊ ita nō h̄z instantiam.

Itē qñ d̄r de hoc qd dicit. caractistica idio mara. determinata sunt ipostasus nō nature ⁊ c. Et enī maledicere. qd p̄p̄ietates qd n̄ determinant nām sunt nō naturales. qd ois p̄p̄ietas naturalis. eo ipso qd naturalis est nām determinat. ergo si p̄p̄ietates in diuis non determināt nām non sūt naturales. er preter naturā s; accitales. Rñ. dō. qd sic ordo nature d̄r dupliciter. aut quo natura ordinat: aut in quo nā est rō ordinādi. sic ē

de proprietatibus intelligendū et qđ dicim⁹
pprietatem nāle. non oī qđ pprietas habe-
at nām vt subm. fm qđ sit psonans nature ip-
sius sibi. sicut filius naturalis non dī qđ sit a
natura vel essentialis sed a patre naturaliter
producente. sic et in proposito est intelligendū

Itē nō ē p̄mittendū qđ sicut pater
et fili⁹ et c. Supra egit mag⁹ de ppe-
tatibus psonalib⁹ fm qđ exprimunt^r
p noia magis v̄sitata. hic agit bō de ei⁹dem
put exprimunt^r p uocabula minus v̄sitata. et
h̄z hec p̄s quattuor p̄tulas. In prima ma-
gister assignat noīum dīas p qđ contingit ip-
sas pprietas exprimi. auctoritatibus con-
firmans noia illa esse ppria. In ūa vero as-
signat qđdam regulā in qua discernuntur p-
pria a cōibus ibi. Et est hic aduertēda que-
dam generalis regula. In tertia opponit p̄-
p̄dictam regulam et determinat ibi. hic q̄rit^r
cum dī deus de deo. In quarta ex illa solō
ne elicit aliam regulam ibi. Et est sciendum
qđ fm noia s̄b et c.

B̄ intelligentiā illoz que dīr de h̄o
bo in p̄e ista. quattuor queruntur.

Primo q̄ritur de dīi significacione

Secūdo de p̄oratione. Tercio de ipsius
comparatione. Quarto de translatione.

Uācū ergo ad p̄mū q̄rit^r primo vtz
v̄bū dicatur cēntialiter vel notiona-
liter. Et qđ dicat notionaliter: osten-
ditur primo auctoritate canonica. Beati⁹ Jo-
annes elegantissime exprimēs incarnatiōez
dicat. v̄bum caro factū est: sed vnio nō est fa-
cta nisi in p̄sona fili⁹. ergo v̄bz nō exprimit^r
nisi p̄sonam fili⁹. et pprie. ḡ et c. Itē Aug.
xv. de tri. In trinitate nō dī v̄bum nisi fili⁹
neqz donū nisi spūs. s. Item Ansel. in mo-
nol. Apertissimū ē qđ nec ille cuius ē v̄bum
pōt esse v̄bum suū. nec v̄bum pōt ēē ille cu-
ius est v̄bum. Itē rōe v̄r. qđ v̄bum est qđ
emanat a mēte p modū p̄ceptionis. ḡ v̄bum
de se dicit p̄ceptū: sed ēē p̄ceptum et genitūz
sunt idem: sed genitū ē notionale. ḡ et c. Itē
v̄bum dī qđ emanat p modū p̄fecte exp̄ssio-
nis: sed esse imaginem ē ppriūz fili⁹. ergo et
v̄bum. Item oē v̄bum dicit respectūz ad
dicentē: sed ēē respectuum in diuinis est no-
tionaliter dictum. si dicat respectū ad p̄sonā
sed dicēs non pōt ēē nisi persona. ergo et c.
Contra. qđ dicat essentialiter ostenditur sic.

Sicut dicit Aug. lx. de tri. cap. x. Verbus est
cū amore notitia: sed notitia ē cēntialiter di-
ctum. ḡ et c. Itē v̄bum ē quo res manife-
stat et exprimit: s̄ manifestari ē cuiuslibet p-
sone. et manifestatio ē cēntialis. ḡ et v̄bum.
Si tu dicas. qđ nō dī manifestatio simplicif
sed manifestatio alteri⁹. obī. tūc qđ spūs. s. ē
manifestatiū fili⁹. Jo. xvi. Ille me clarifica-
bit et c. Itē hoc ipm ostendit p p̄pōnez ad
dicentē. qđ v̄bum dī respectu dicentis: s̄ di-
centes sunt tres. sicut dicit Ansel. in monol.
Unusquisqz in trinitate se dicit. ergo verbū
est trium: sed nihil est trium nisi essentialē.
ergo et c. Item sicut dicit Ansel. in mono-
lo. dicere nihil est aliud qđ cogitando intue-
ri: sed hoc est essentialē. ergo et verbum. Si
dicas qđ dīe fm qđ essentialit^r dicitur non h̄z
correspondens verbum. Contra sicut dicit
Ansel. pater se dicendo generat verbum:
sed omnis actus secūdu quem persona reflex-
citur supra se est essentialis. ergo et dicere p-
ut est essentialē. respondet verbū. ergo et c.

Item hoc ostenditur per comparationez
ab id qđ per verbum dicitur. Nihil mediūz
inter creaturam et creationem est notio: vel
notionale. quoniam mediūz equaliter distat
ab extremis: sed verbum est mediū. quo-
niam omnia per verbum facta sunt. ḡ et c.

R̄n. ad hoc dixerunt aliqui qđ dicere tri-
pliciter accipitur in diuinis. Uno modo di-
cere idem est. qđ intelligere. Alio modo idēz
qđ generare. Unde Augu. exponit illud Be-
ne. j. dixit. i. filium genuit in quo omnia dis-
posuit. Tercio modo dicere idem est quod
creare. et verbum non respondet ei qđ est di-
cere in quantum increatum. nisi secundūz qđ
dicere idem est. quod generare. et ita conue-
nit soli patri. Sed istud non videtur intelli-
gibile qđ sit loq sine verbo. et qđ aliqđ sit dīe
cui non r̄ndear v̄bum sicut nec gnāre sine ge-
nito. nec nosse sine notitia. et hoc etiam ipse
modus loquendi et intelligendi aboriet. qđ
dicat et loquatur sine omni verbo. Ideo vo-
luerunt aliqui dicere quod sicut dīe accipit^r
essentialiter et personaliter. quia tres sunt
qui dicunt sicut dicit Ansel. qđ verbum dici-
tur essentialiter et personaliter. Et secūdu
istam viam solvere nituntur obiecta ad v-
tranqz partem. Sed hoc est contra Augu-
stinūz et contra Anselmum. exp̄esse. Nam
o iij

Aug dicit qd verbum eo ipso qd verbus dicitur ad alterum. Sicut Ansel. apertissimum est qd verbum non est ille cuius est verbum. Et hoc patet etiam per auctoritates Aug. quas magis adducit in lra. et Ansel. imonol. expresse negat. Propter hoc intelligendum qd dicere idem est qd loqui loqui autem est dupliciter. vel apud se vel ad alterum loqui autem ad se nihil aliud est quam aliquid mente percipere. Adhuc autem percipit intelligendo. et intelligendo aliud percipit sibi alij. Intelligendo se percipit sibi sibi. quia intelligentia assilatur intellecto. Adhuc igitur dicendo se apud se percipit per omnia sibi sibi. et hoc est verbum perceptum. Alio modo dicitur ad alterum est perceptum mentis exprimere. et huic dicere respondet verbum platum. unde ergo qd sicut in nobis dupliciter accipitur dicitur. ita in deo. Nam dicitur dei apud se hoc est intelligendo percipere et hoc est generare prole sibi sibi. et huic dicitur respondet verbum natum. id est verbum eternum. Alio modo dicere est exterius se exprimere. et sic idem est dicere. qd se per creaturam declarare. et huic dicere respondet verbum creatum et verbum spirituale. Locedendum ergo qd verbum sicut dicitur dupliciter accipitur. scilicet eternaliter et spiritualiter. et verbum spiritualiter est creatum. nec est deus nec in deo. sed creatura respectu dei. verbum eternum est deus. et est illius solius cuius est concipere. sicut dicitur est illius solius cuius est concipere. Ideo rationes probantes verbum dici notionaliter sunt simpliciter procedende. Ad illud. qd obijciunt qd verbum est noticia. et verbum est manifestatio. unde. unde. qd ista non est tota ratio verbi sicut neque nosse est tota ratio dicitur nec manifestare. sed necesse est qd cadat ibi perceptus et ideo cum noticia percepta et manifestatio per perceptum sit per solium filium non per spiritum. scilicet sic patet illud qd obijciunt. Ad illud. qd obijciuntur de verbo inconparatione ad dicentem. unde. qd dicere non est essentialiter nisi secundum qd dicitur respectu verbi creati et hoc qd notat effectum spiritalem. secundum vero qd dicitur respectum eternum sic unus solus est dicens. Unde ergo obijciunt. qd dicere non est aliud quam cogitando intuitu. unde. qd verum est ubi intuitus non est sine conceptu ut in nobis et in preteritis. sed in filio non est sicut nec in spiritu. scilicet quis enim se intelligat tamen non percipit per selem. quia non est in eis secunditas ad generandum. si quod ratio nemini. Aug. te docet. xv. de tri. quia nos non intelligimus nisi per intelligentiam. et illa semper est genita. In illa autem beata trinitate aliter quod in ymaginibus. quia quilibet persona intelligit.

et ideo intelligere non dicitur ibi rationem percipiendi. ac per hoc non percipitur tota ratione dicendi vel verbi in deo ut in nobis. Ad illud. qd obijciunt. qd est actus reflexus super se. unde. qd siue dicat apud se siue exterius ad alterum. utroque modo implicat apud se actum absolutum et respectum. dicere enim apud se est cogitando siue intelligendo se perceptum gignere et ratio primi est reflexio. sed ratio si est reflexio. Sicut dicere exterius est se vel perceptum declarando aliquid extra foris mare. unde dicere utroque modo reflectit super dicentem et dictum. Supra dicentem rationem absolutam. supra dictum rationem parati. Et sic manifesta est illa obiectio quoniam dicere. non tamen est absolutum. et ideo non est essentialiter semper. Ad illud. qd obijciunt. qd verbum est medium. unde. qd duplex est medium. scilicet sententie et intelligentie. Et verbum non est medium in eundo. sed extremum quoniam ipse verbum fecit. sed solum in intelligendo. quia per verbum oia fecit. et hoc melius. j. dicitur.

Quod querit de verbi eterni connotatione. et est questio utrum verbum eternum pernotet aliquid ex pre creatura. Et qd sic videtur primo auctoritate patris. dixit et facta sunt. et. j. gen. dixit deus fiat et factum est. cum dicitur non sit aliud quam verbum perferre. et ad dicere sequatur facere. et ad facere ipsum factum. ergo ad verbum sequitur factum. ergo videtur qd verbus pernotet aliquid creatum. Si tu dicas hoc esse dictum de dicere put accipit eternaliter et sicut ei verbum eternum sed put accipit spiritualiter respondet et verbum creatum. Sed Aug. xi. confessionum. verbo tibi coeterno dico quecumque dicis. et sit quicquid dicis nec aliter quam dicendo facio. ergo videtur illud sit intelligendum de verbo eterno. Item Aug. in li. lxxvij. q. tractatus illud evangelij. In principio erat verbum dicit. Adhuc in hoc loco verbum interpretatur. ut significet non tamen ad preteritum respectus. sed etiam ad ea que facta sunt operativa potentia. ergo verbum significat respectum ad facta. sed patet qd dicitur verbo eterno loquitur. scilicet qd erat in principio. Item super illud ps. Semel locutus est deus. dicit Aug. i. filium genuit in quo oia disposuit. Si ergo verbum ipso tamen non tamen generem. imo est dispositio oium. ergo ad oia dicitur respectum. Item Ansel. imonol. cum sumus spiritus se ipsum dicit. dicit oia que facta sunt. ergo eodem verbo dicit se et creaturas. sed verbum dicit respectum ad id qd per verbum dicitur. ergo non tamen ad preteritum sed etiam ad ea que facta sunt dicitur re-

spectrum. g. zc. Cōtra. oē q̄ p̄notat t̄pale. dī t̄pali ter sed verbū non dī t̄pali ter in diu niā. q̄ in p̄ncipio erat verbū. g. verbū nō cō notat t̄pale. q̄ oīa creatura vel creatū t̄pali ter incipit accipiendo large t̄pā. g. verbū nō hū p̄notat in: p̄paratione ad creaturas. Si tu dicas q̄ p̄notat in hitu nō in actu sic eter na dispositio t̄p̄destinatio. Cōtra. si nūq̄ aliqd̄ fieret vel fiendū eēt adhuc p̄ se ip̄s oī ceret. ergo t̄ verbū mēte p̄ciperet. ergo ver bum esset. si nūq̄ nulla creatura eēt futura vel p̄sens. ergo. zc. Itē dīe verbū est ne cessarium. qm̄ sicut in p̄cedentib⁹ p̄batū su ā dī. vi. p̄ductio p̄sonē est necessaria. sed p̄ ductio creature ē volūtaria. vñ cum p̄ducit eā posset nō p̄ducere. Si ergo simplr̄ neces sarium nō claudit in se p̄tingens. verbū non dicit respectū aliq̄ue ad creaturaz. Item creator t̄ creatura sūme sunt distantia. ergo i nullo cōicant. Si ergo verbū p̄ris est vnū t̄ sūme vnum. ergo illo verbo cū dicat de⁹ pater ip̄ossibile est creaturā dici. ergo si c̄ra tura nō dī illo verbo. nō ergo dicit respectū ad creaturā. Item si verbū dicit respectū ad creaturā. ergo poterit dici verbū creatu re. q̄ exp̄sse negat Ansel. i. monol. dī. verbū quo creaturā dicit. nequaq̄ verbū est crea ture. Si tu dicas mihi q̄ dicit respectum ad dicentē p̄ncipalr̄. vñ non pōt dici nisi verbū p̄ris eadē rōne. cum spūs dicat respectū ad spirantem p̄ncipaliter. nō poterit dici spūs Aboyfi vel spūs Belye q̄ est p̄ scripturaz. Itē si dicit respectū ad creaturā cū omne nomē dicēs respectū ad creaturā sit essentia le nō p̄sonale. verbū nullomō dī p̄sonaliter. q̄ est oīa p̄determinata. R. dō. q̄ sicut dicit Ansel. tūc verbū dī vel gnātur qm̄ mē te silitudo vel ymago alicui⁹ cognoscibil̄ cō cipit t̄ verbū illd̄ respicit q̄ respicit silitudo p̄cepta. Qm̄ igitur mēs n̄ra non simul nec vno t̄ eodē videt se t̄ alia. iō alio verbo dicit se. t̄ alio alia. imo alijs. tot enī sunt in ea ver ba quot intellecta. Sūmus aut̄ spūs in p̄re se t̄ oīa vno aspectu t̄ eodē cognoscit t̄ cū in telligit se t̄ alia. cognoscit se vt alioz p̄ncipiū t̄ q̄ i ip̄o vis p̄ceptiua p̄cipit silitudinē oīa circūplectentē subintuitū vno siue aspectu. p̄cipit siue gnāt vnū verbū q̄ ē silitudō pa tris imitativa t̄ silitudo rez exēplativa. t̄ sili tudo operativa. t̄ ita tenet quasi medium t̄

dī p̄at operari p̄ verbū. t̄ vltimū ip̄s vbo attribuitur q̄ sit dei virtus t̄ dei sapientia. Et ita p̄ q̄ verbum diuinū dicit respectū ad patre dicentē ip̄m a quo gnātur per oīa p̄silem. dicit etiam respectū ad creaturā per modū exemplaritatis dispositiue. t̄ virtutis opariue. Et q̄ ista nō dnt̄ respectū in actu sed solū in hitu. dico q̄ sicut exēplar respec tum dicit in hitu. t̄ potētia filii. q̄ multa scit deus t̄ pōt que nō facit. sic verbū eternū. vñ sicut sup̄radictū est de dono. ita ēt nūc intel ligēdum de verbo. Cōcedēde igitur sūt rō nes p̄bātes q̄ dicit respectū. sed nō p̄notat effectum actualit̄. Unī p̄ma rō que p̄bat de effectū actualit̄. soluēda est sicut in opponen do tactū est. q̄ ibi loquif de dicere sūm q̄ ei Rer̄ verbū creatum q̄ est quasi verbū pla tum. sed tñ illud dicere est p̄ verbū increatū sicut p̄ dī operari p̄ filium. Et hoc ē q̄ dīc Aug. q̄ eterno verbo dicis q̄cunq̄ dicis t̄ sit q̄cquid dicis. pōt in dici q̄ illud dicere est eternū. t̄ tñ valet q̄sum disponere. sed hoc nō dicit effectū. sed respectū in hitu. t̄ h̄ con cessum ē q̄ verbū dicit. Et q̄ iste sit intel lectus Aug. p̄. p̄ lram sequētē. Et simul t̄ sem piterne dicis. nec tñ simul t̄ sempiterna sun t̄ q̄cunq̄ facis. Et hac auctoritate p̄ veritas respōsionis. q̄ verbū dicit hitualem respec tū. Ad illud. q̄ obijcit. in p̄trariuz. q̄ nul lum eternū p̄notat t̄pale. dō. q̄ verum ē in actu. vñ verbū p̄p̄e loquēdo non p̄notat effectū. s̄ dicit respectū non ad c̄aturā iam entē. vñ etiam tñ futuram verū etiā possibi bile fieri. t̄ sic p̄. Ro. ad instantiā q̄ adduc incōtrariū. Ad illud. q̄ obijcit. q̄ p̄ductō vbi ē eterna t̄ necessaria. s̄ c̄aturē volūta ria. dō. q̄ q̄sum actual̄ p̄ductio c̄atur̄ sit vo luntaria. tñ potētia p̄ducēdi t̄ scia ē necessa ria. ip̄ossibile enī ē deum nō posse. t̄ ip̄ossi bile ēdum nescire. c̄aturas p̄ducē. Ad il lud. q̄ obijcit. q̄ n̄ cōicāt i aliq̄. dō. ē q̄ verū ē de cōitate eēntiali t̄ p̄dicatōe. t̄ h̄ nō ē cōi cāt in vbo q̄ vbi ē dō nō creatura. Nihil omin⁹ tñ h̄ aliq̄ rōem possūt h̄re respectuz ad idē. Nihil enī ipedit q̄ vni⁹ t̄ eiūsdē de⁹ sit p̄ncipiū t̄ c̄atura sit effect⁹. t̄ ita ē d̄ vbo eterno. q̄ dicit respectū ad p̄rez vt ad p̄nci piū ad c̄aturā aut vt effectū. Ad illud. q̄ obijcit. q̄ tunc potit dici vbi c̄atura. dō. q̄ sic p̄ ex rōe noīo vbum dīc̄ respectuz vt ad

ad pducenē. q̄i d̄r v̄bū dicētiō s̄ist donuz.
Et q̄i p̄ncipalis respect⁹ ip̄orat⁹ p̄ nomē s̄o
lū d̄r respectu p̄sonē. iō nec fili⁹ d̄r v̄bū crea
ture nec sp̄s. s̄. donū creature. Et si tu obi
cias de s̄ noīe sp̄s. d̄d. q̄i pur d̄ spū Belye
d̄r. non accipit ab actu p̄sonali. q̄i sp̄s. s̄. d̄r
sp̄s p̄ria z filij t̄m. s̄. accipit ab actu spirādī.
de q̄ d̄r. Jo. iij. Sp̄s vbi vult spirat. z iste est
actus eēntial. vñ sic d̄r de⁹ Belye q̄i fouet
Belyaz. vel ab aliq̄ alio actu. ita sp̄s Belye
q̄i spirat hylie. Ita ēt posset dici sp̄s. s̄. he
lye. sicut d̄r Daniel vltio suscitauit de⁹ sp̄s
s̄. pueri iunioris. nec hoc ē p̄ magistrū. q̄i ipe
loquit de sp̄s. s̄. pur ē nomē ip̄olitū a p̄prie
tate p̄sonali. z magis determinatū ē illud to
tale nomē. q̄i s̄et p̄ p̄sona. q̄z hoc nomē sp̄s
p̄ se. iō frequēti⁹ iuenim⁹ ip̄m dici alicui⁹
hoīs q̄z sp̄m. s̄. alicui⁹ hoīs. actū inuenit ali
cubi. q̄i sicut d̄r sp̄s Belye. q̄i in eū spirat
z spirat. ita etiā sp̄s. s̄. Belye. q̄i ei scā spirat.
Et iō foras iō ibi dictū ē q̄i suscitauit sp̄m. s̄.
q̄i si fuit ad futura p̄dicēdū. s̄. ad iniquū iudi
ciū retractādū. Ad illud. q̄i obijcit. q̄i no
mē dicēs respectū ad creaturā nō ē notōale
d̄d. q̄i v̄p̄ ē si illud pure dicat. s̄. v̄bū n̄ t̄m
illū dicē nec p̄ncipalr̄ dicat. s̄. p̄ncipalr̄ dicē re
spectū ad p̄rēz sicut z de dono dictū ē. Ab a
gīs aut fili⁹ z sp̄s. s̄. noīant noīb⁹ dicētib⁹
respectū ad creaturā q̄z p̄r. q̄m fm̄ rōem itel
ligēdi z appropriādī. quasi mediū sunt inter
nos z deū. z fm̄ rōem appropriādī sūt redu
cētes ad deū. vñ fm̄ Aug. p̄r est p̄ncipiū ad
q̄i reducimur. filius forma q̄z sequimur. z sp̄s
s̄. ḡra qua reconciliamur. vnde z ip̄i magis p̄
prie nobis dari dicuntur q̄z pater.

Terio querit de p̄paratōne v̄bi ad
sapientiā. Et cu⁹ fili⁹ sit verbū z sa
pientiā q̄rif q̄i istoz sit prius s̄z rōez
intelligēdi. Et q̄i sapiētiā prioz sit. vñ Aug.
it. de tri. ca. x. verbum ē cum amore noticiā.
s̄. verbum fm̄ rōem intelligēdi addit sup̄a
noticiā. s̄. q̄i se habet per additōem ad ali
qd p̄supponit illud. s̄. zc. Item noticiā di
cit eēntiale. sed verbum personale. ergo cu⁹
eēntiale sit comuni⁹ z esse comuni⁹. fm̄ ra
tionem intelligēdi sit prius. ergo. zc. Itē
verbum dicit respectū ad creaturas. sapiē
tiā aut dicit quid absolutum de ratione sui
nominis. ergo cum absolutum fm̄ rōem in

telligēdi sit prius respectū ergo z sapien
tiā q̄z verbum. Contra. eccl. i. fons sapiē
tie verbū dei in excelsis. fons dicit rōem p̄n
cipij. ergo v̄bum est p̄ncipium sapientie. sed
q̄i est p̄ncipium ē prius fm̄ rōem intelligēdi
necessario. s̄. verbum prius q̄z sapia. Itē
verbum sic dicit Aug. lxxxiij. q̄i dicit operari
uam potentiā. sed potētiā sic dicit Ricardus
fm̄ rōem intelligēdi prioz ē sapiētiā. s̄. zc.
Itē verbus dicit similitudines interius p̄cep
tā. sapiētiā dicit habitū vel habilitatē ad cō
gnoscedū. sed p̄ceptio similitudinis z sp̄i p̄e
cedit ip̄am habilitatē. s̄. z verbum p̄cedit
sapiētiā in intelligēdo. Juxta hoc q̄rif. cū
filius dicat verbū z sapiētiā. p̄pter qd sa
piētiā est solum appropriatū nō p̄prie. ver
bum aut est p̄prie. Et iterum. cū filius sit
filius. z ymago. z verbus p̄prie. querit q̄i sit
ofia istoz nominū. Si enī nō est ofia nisi in
voce tunc vidēt esse noīa synonyma. R.
d̄d. q̄i in intellectu verbi cadūt iste p̄ditōes.
s̄. intelligētiō cognitio. similitudo p̄ceptio. z ali
cui⁹ exp̄ssio. Et hoc p̄z. Si enī p̄liderem⁹
gnōnem v̄bi. fm̄ Ansel. i. suo monol. q̄i dicit
sic. Cū cogito notū hoīem abītes. formatur
acies cogitatōis i se talē ymaginē eius. q̄lem
illā p̄vūz oculoz i memoriā attraxi. q̄i yma
go i cogitatōe verbū est eiusdē hoīs quē co
gitādo dico. h̄z igit mēs rōnal cū cogitando
se itelligit secuz ymaginē suā ex se natā. i. co
gitatōem sui ad sui similitudinē. quasi sua imp̄s
sione formatā. q̄i ymago eius verbū est. hoc
itaqz mō q̄i neget sumaz sapiētiā cū se di
cēdo itelligit gignē p̄balem sibi similitudines
i. verbū suū. verbū aut nō est aliud q̄z simili
tudo exp̄ssa z exp̄ssiva p̄cepta vi sp̄s intelli
gētiō. fm̄ q̄i se vel aliud intuef. vñ p̄z q̄i intel
lectus v̄bi p̄supponit intellectū noticiē z ge
neratōis z ymaginis. Intellectū noticiē in i
ritu sp̄s itelligētiō. intellectū gnōis in cō
ceptiōe interiori. intellectū ymaginis. in simi
litudine p̄ oīa p̄formi. z supaddit his oībus
Intellectū exp̄ssionis. Qm̄ igit intuitus in
telligētiō nō dicit respectū. iō ip̄a sapia z noti
tiā nō dicit p̄prie. S̄z q̄m p̄ceptō z similitudo di
cūt p̄prie. iō necesse ē tā nomē filij q̄z ymagi
nis. q̄z ē v̄bi p̄prie dici. Et rursus p̄z ordo i
dicēdo. z p̄z ēt differētiis modi dicēdi rō. Itā
sapia vñ noticiā dicit p̄mū in intelligēdo. Deīn
fili⁹ q̄i dicit ip̄am emanatōez siue p̄ceptōem.

Beis ymago que dicitur modum expressus emanat
di: et tertio modo verbum quod dicitur hec omnia et superad-
dit rationem expressam et manifestam. his visio sa-
cile est ad obiecta respondere. Locedo enim quod si
rationem intelligendo intellectus notitie et sapien-
tie est prior. Ad illud quod obicitur quod verbum
est sonus sapientie. dicitur quod illud intelligit de sapientia
creata. Ad illud quod obicitur quod dicitur potenti
am operativam. dicitur quod verbum si habet operaten-
tiam sic pater. tamen ipsum verbum non dicitur poten-
tiam operativam de ratione sui nominis nisi quantum illa
potentia est operativa propria dispositione. et quoniam dis-
positio est actus sapientie. ideo sapientia prior est in intel-
ligendo. Ad illud quod obicitur quod similitudo est
prior: habilitate in intelligendo. dicitur quod istud ve-
rum est in his in quibus est sapientia per acquisitionem
sic in nobis. sed non sic in deo. imo e converso.
quod ex intuitu mentis summe sapientie. oritur ver-
bum quod dicitur esse summa sapientia. ita quod similitudo
precepta non dat sapientiam principium. imo magis
accipit. Quod ultimo queritur. iam deter-
minatum est.

Primo queritur de translatione huiusmodi no-
minis verbum ad divina. Et quod nullo
modo debeat transferri ostendit. Dicitur
translatio est secundum similitudinem. sed nihil. nisi crea-
ta est vanum verbo. quod statim dicitur fit transit et
non est. verbum autem dei manet in eternum. g. et c.

Item cum sit verbum intelligibile in sensibile
secundum duplex dicere quod quod transferret. Et quod
non exterius vult Augustinus. xv. de trinitate. ver-
bum exterius non est verbum. sed signum verbi. g.
si verbum divinum est verum verbum. g. et c. Item
exterius verbum exit a dicente. verbum autem
divinum semper est in dicente. quod ego in preterito dicit
veritas. Jo. xiiij. g. et c. Item verum quod nec ad si-
militudinem inferioris cogitationis. quod dicit Augustinus.
xv. de tri. Cogitatio est quod volubile. In deo
autem nihil est volubile. g. et c. Item cogitati-
ones mortalium timide sunt sic dicitur. ix. sap. et
in certe pudentie nescit. sed in verbo divino nul-
la falsitas nulla dubitatio est. g. et c. Item
multa cogitamus quod nobis displicet. sed verbum
divinum est per omnia placet patri. g. et c. Item
multa cogitamus quod non possumus. sed verbum di-
vinum est omnia. g. et c. Contra inter omnia crea-
ta ymago est expressior. g. inter omnia emanatio
ea est expressior: quod est in ymagine. sed emanatio filii
verbo in creato in ymagine est emanatio verbi a matre. g.
expressissima. g. convenienter transferret. Item quod

dicatur per comparisonem verbi intellec-
tus hoc verum per comparisonem ad res extra.
quoniam dicitur ecclesiasticum aliam translationem. lxx. pnci-
pium omnia operis verbum. sed per dei filium omnia
sunt facta. g. et c. Item quod verbum vocis sit simile
verum quod verbum dicitur quod expressum et manifesta-
tum. unde neque patres quod novit nisi filius et cui vo-
luerit filius revellare. Matthei. xi. sed hoc ma-
xime est in verbo vocis nam verbum interius non
potest nisi per verbum vocis. g. verbum increatum
dicitur ad similitudinem verbi exterioris. Item Ba-
silium. filio dei attribuit sensum. sapientiam. vir-
tutem. verbum et lumen. sensus quo cogitant omnia
sapientia qua omnia disponunt. virtus qua sunt
verbum quo augurantur. lumen quo clarescunt.
Si ergo verbum dicitur ratione annuntiationis. et hec pri-
ncipium ad verbum vocis. potest quod verbum illud dicitur
ad similitudinem verbi prolati. R. dicitur quod si-
cut ratio puritatis per prius reperit in deo. quod
in creaturis. tamen ipsum nomen translatum est a no-
bis ad deum. sic ratio lucis. sic sapientie et horum filium
sic etiam ratio verbi. et signatum per prius et nobilius est
in deo. quod in nobis. tamen nomen translatum est a no-
bis ad deum. Translatio autem fit propter duo
una ratio est propter similitudinem expressam.
Alia ratio est propter instructionem nostram. Et
hec duo hic sunt. Primum quod est similitudo
verbi creati ad increatum. ad quod insinuat dum di-
stinguit beatus Augustinus. in li. xv. de tri. verbum
secundum triplicem dictionem. nam unum est verbum sensi-
bile aliud est verbum intelligibile. tertium est
verbum medium. verbum sensibile attendit in p-
latione vocis. verbum intelligibile in cogita-
tione rei. verbum medium in cogitatione vocis.
Et est ordo. quia. primo cogitat aliquid ho-
mo quid sit. secundo qualiter debeat cogitatum
pronunciare. tertio pronunciat. Sicut ergo
ratio trinitatis reperitur in sensu reperitur
in ratione conversa ad sensum. reperitur et
in ratione secundum se. sic et ratio verbi. Et quod
admodum trinitas in qua consistit expressa
similitudo non est in sensu nec in inferiori par-
te rationis. sed in ratione secundum se. Sic cum tri-
plici iter dicatur verbum in nullo consistit si-
militudo expressa. nisi in verbo intelligibili
et hoc est verbum quod ad nullam pertinet
linguam. unde dicitur quod qui hoc potest videre
aliquo modo videri illius verbi similitudinem. Simili-
tudinem autem istius verbi ad illud assignat quod
tum ad tria. scilicet quod ad emanationes sue origi-

ne q̄rū ad dispōem: q̄rū ad vnionē. nā hec tria est in dei filio p̄siderare originē fm quā dī filius. dispōēs eternam fm q̄s dī mundus architectip⁹ ⁊ ars plena oīum rōnum viuetiū. ⁊ vnionē fm q̄s dī hō factus. Silitudo est i origine. nā sicut fili⁹ p modūz nē pcedit per oīa pater filio. sic v̄bū intellectus a mēte. pcedit p modū nē per oīa ei sile ⁊ equale. An dī mētis pceptus. Quātū ad dispōem etiā est filio. nam sicut hōnibū opatur rōabiliter q̄ nō p̄cogiter. ⁊ mēte p̄cipiat: sic de⁹ p̄ oīa in v̄bo dūposuit. ⁊ sicut dispō nra vel p̄cceptio. pōt esse etiā si nō sequat opus. sic ⁊ dī pō eterna ⁊ p̄cog nō ab ope depēdet. Quātū v̄o ad vnionē est silitudo: nā sicut v̄bū mētis vnū voci vt inotescat. ⁊ tñ nō trāsit in vocē: sed manet integz in mēte. sic p oīa in v̄bo eterno intelligendū est. q̄ v̄bū ē cāni ⁊ nō trāsit in carnē: s̄ manet integz ap̄d patrem. hec igit est silitudo: sed tñ hec silitudo nō attendit in v̄bo mētis gnālī. nā sicut idē Aug. dicit frequēter cogitām⁹ q̄ nescim⁹ ⁊ sic v̄bo nro p̄iuncta ē fallā. frequēter que nolum⁹. ⁊ tūc iuncta est dūplicentia. frequēter q̄ nō possum⁹. ⁊ tūc iuncta est in potētia. v̄bū aut v̄bū ē dūssimū placētissimū oīpotēti s̄simū. iō exp̄ssa eius silitudo nō p̄sistit i v̄bo nro. nisi sit v̄bū certe notitiae ⁊ p̄placētiae ⁊ potētie. ⁊ hoc ē v̄bū q̄ p̄sistit in cogitōe iuncta sibi affectiua ⁊ opatiua. An Aug. ix. de tri. v̄bū ē cū amore notitia. ⁊ si addatur v̄rus tūc est rō p̄fecta. sic v̄bū est cū amore ⁊ v̄rute notitia. trans̄fert igit v̄bū a v̄bo i teriori fm p̄dictas silitudines. ⁊ p̄determinat p̄dictōes. ⁊ hec est rō ex p̄e rei. Rō aut ex p̄e nra est q̄ diuina intelligim⁹ per creatā. qm̄ ḡ cum audim⁹ patre ⁊ filiū cogitām⁹ de patre carnali ⁊ filio. vt subleuemur ad cōgitandū gnōnem sp̄uales. iō diuinissim⁹ Ioannes q̄ totus erat in p̄tēplacōe diuinitatis eleuatus v̄bi nōse v̄sus est dicens i p̄ncipio erat v̄bū. q̄ v̄bū q̄ intelligit multū p̄fecit in cognōe filij dei. His v̄sio patēt obiecta. Quō ego enim q̄ v̄bū exteriū non h̄z exp̄ssam silitudinem. tum q̄ vanū. tū q̄ pcedit exteriū. tū etiam q̄ nō est v̄bū sed v̄bi signum. Verbū aut interiū h̄z h̄z opposita. Non cedo etiā q̄ v̄bū interiū dubiū vel falsū vel ipotēs vel dūplicēs nō h̄z exp̄ssam silitudine: s̄ v̄bū q̄ h̄z oppositas cōditiones.

Ad illud q̄ obī ad oppositum. q̄ v̄bū intelligibile h̄z silitudinem. pcedendū est. q̄ aut obī de v̄bo sensibili. dō. q̄ aliquale habet silitudinem: sed nō exp̄ssam. iō translatio non ē fm ip̄m: sed fm interiū q̄ ē filius vt p̄s. nullum aut v̄bū pōt p oīa illi assumi. lari nam illō solū h̄z cum dicente idēemptitatem v̄balē ⁊ similitatē nālem: q̄ est simul nā ⁊ duratione. q̄ conditiones. vt dicit beatus Aug. non sunt in nostro verbo. ⁊ ideo quātū sit similitudo est tamen non nulla dissimilitudo. ⁊ ideo potest recte dici translatio: quia non est per omnia simile. Et sic omnia patent.

A parte ista sunt dubitationes circa litteram. ⁊ p̄mo de hoc q̄ dicit. Scdm q̄ sapia est essentia. hoc ē q̄ pater. fm q̄ v̄bū non est hoc q̄ pater. q̄ aut hoc tenetur essentialiter aut personaliter essentialiter non solum fm q̄ sapia est vnū per essentiam cum patre: s̄ etiam inquantū verbum. Si p̄sonaliter. tunc ē falsū q̄ fm q̄ sapia sit hoc q̄ pater p̄sonaliter. Item cum hoc sit neutri gn̄s videtur q̄ iter p̄o essentia. ⁊ ita semp v̄bū ē hoc q̄ p̄s. vnū p̄ centiam siue v̄bam. Ri. dō. q̄ hoc stat ibi p̄ significato termini. vt sit s̄sus. v̄bū h̄z q̄ sapia hoc ē q̄ pater. q̄ fm q̄ sapia aliqd ei attribuitur q̄ etiā patri. s̄ significato h̄z nominis sapia. Silit altera est v̄a filius fm q̄ v̄bū q̄ non conuenit patri. An fm dicē ibi silitudinem sub ratione formali. ⁊ p̄ nomē hoc impos̄tat ⁊ demonstrat p̄p̄iūz s̄gnificatum termini. Et iō q̄ sapia significat cēntiale tenetur i p̄ma cēntialiter. q̄ significatum v̄bi est p̄sonale. tenetur in secunda p̄sonaliter. Vel aliter potest dici q̄ tenet cēntialiter ⁊ fm q̄ dicit silitudinem per modum formali. Unde sicut alio est deus alio est pater. q̄ deitate est deus paternitate pater. ita q̄ nec paternitate deus. nec deitate pater. ita accipit Aug. cum dicit fm q̄ verbum non est hoc q̄d p̄s. non vt negetur v̄ntas in natura: sed vt negetur habitudo ei⁹ q̄ est secundum: quia verbum inquantum verbum. non dicit v̄ntatem essentie: sed dī s̄inctionem persone. econtra. sapientia.

Item queritur quod dicit. Eadem proprietate siue notione dicitur verbum. Imago ⁊ filius: quia si hoc est verbum.

est ibi synonyma. vel inculcatio verborum. aut aliq dñia. R. dñ. q dñia ē. ⁊ vna dñia p accipi sic. vt verbū dicat q. pcedit ex ire riorib⁹. ymago q. imitat inexteriorib⁹. ⁊ fili⁹ plectitur vtrūq. Et iō magis ⁊ cōi⁹ dñ fili⁹ q. aliq alioy. Vel aliter. oia b tria iporāt similitudines alterius. s. fili⁹ iporāt illam similitudinem nāliter emanantē. ymago vt expresse imitantē. verbū vt alijs expmētē. q. tūm est de se siue natā expmēt. iō fili⁹ frequētius noiatur illa psona. pp hoc qd ipam emanatōez ⁊ bitudinem illā. pprio importat noiē. Vel alit. ymago iporāt illam similitudinem vt pformē. verbū importat illaz vt mētalē siue spūalem: sed fili⁹ pñalē Et sic p. diuersa rō significadi eandē bitudinem. ⁊ ita eadē pprietat est. nec tñ synonyma. ⁊ tñ pma acceptōe pñ intentio verbi. In sa intentio filij. In tertia intētio ymaginis tñ in ter oēs mēdus modus ē pueniēti⁹. Itē querit de hoc qd dicit. q. solus fili⁹ ē deus de deo. videt enī falsūm dicere q. spūs. s. est deus de deo. nō ē solus fili⁹. R. dñ. q. ip sa exclusio artatur ex modo loquēdi. q. parat q. nō dicit simplr hoc. sed loquēs de pñ ⁊ fili⁹ dicit. nō ambo deus de deo. sed sol⁹ fili⁹. ita q. ex ipō mō loquēdi solus artat ad faciendū exclusionē pñ pñ. Itē querit. de hoc q. dicit. fm noia sbe dñ illud de illo. vñ enim falsūm. q. bñ dñ fili⁹ de pñ. que non sunt noia sbe. Si tu dicas. q. intelligit s. idē nomē. obijctur. q. bñ dñ pcedens de pcedēte. ⁊ pñcipium de pñcipio. siue spirās de spirite. hec tñ noia non dñr fm sām. Itē queritur de hoc q. statiz addit ibi. Licz illa noia sām nō significant. q. si hoc. ē significant relatiōem. ē hoc nomē deus significat relatiōez Et itēz si nō significāt sām sed relationem ergo possunt p eis poni noia relatiua. ē pñ de patre. R. dñ. q. dicit de hoc est duplicif fm idem nomen vel fm aliud. Scdm idem non potest esse nisi pueniat duobus. Et qa noia duabus psonis puenientia fere omnia sunt essentialia. l. aliqua sint notioalia. ideo regula magis vt plurimū veritatē h. tñ qui dā libri hēnt maxime in qbus nō ē pñ po. ni pñ glo. ⁊ sic cessat obiectio. q. magis non intēdit excludere nisi noia ppria. q. dicitur de vno solo. Quod obijctur. q. noia nō significant sām. dñ. q. significatiōem accipit

pro suppositōne. ⁊ tñ valent nō significant q. tūm non supponunt.

Di. xxviij.

Reterea pñderari o. q. nec tñ. ⁊ c. Supra egit magis de pprietas tibus que sūt psonaz ⁊ psonales. hoc incipit sa para in qua agit d

pprietatibus siue relatiōib⁹ nō psonalibus ⁊ diuiditur hec para i duas q. pprietas nō psonalis ē duplex. s. nascibilitas. ⁊ cois spiratio que significant per hoc nomē pñcipi⁹. iō pñmo agit de nascibilitate. s. de cōi spīratiōe. j. di. xxix. Est pñterea aliud nomē. ⁊ c. pñma para h. duas. In pñma determinat d pprietate nascibilitatis. In sa q. opposita circa opposita clarius elucescūt tñgit scidēt d pprietate nascibilitat⁹ ⁊ nascibil. j. di. eadē. Sciendū quoq. est q. sicut fili⁹. Itēz pñma para h. quattuor pñculas. In pñma ostendit q. sit significatū h. nois ingēnitus in se ostēdens q. sit pprium pñone patris ⁊ differens a pñmitate. ⁊ dicit fm relatiōez. Scdo determinat eius significatiōem in eqpollenti sicut in hoc noiē nascibil. ibi. Ideo solet queri vtrum sicut solus. Tertio determinat hui⁹ nois vsum ostendēs q. q. nō habeat ortum ex scriptura q. h. eo vñ. q. nō Ambrosius videatur dicere pñtrarium. hoc enim facit ad reprehēdendū hereticos ⁊ hoc facit. ibi. Illud etiam taceri nō oportet. In quarta vero determinat qdam dubiū q. ex pñdeterminatis h. ortum. ibi. pñterea qñi solet. ⁊ c. Sciendū quoq. solus est q. solus fili⁹ hec est sa para hui⁹ pñis. In qua incidentē determinat de pprietate filij siue nati. ⁊ hec h. duas pñculas fm duo q. ibi tangit. quia enim supra dictū fuerat q. sapia diceret cōe ⁊ ymago pñri⁹. iō q. hoc posset gnāre dubiū q. inuenimus aliqñ ecōtrario. ideo pñmo ostendit q. sapientia nata pprie dñ de filio. scdo vero ostendit q. ymago aliqñ accipitur cēntialiter ibi. Illud etiā sciri oportet.

Intelligentiā eoz q. dñr in pñsentia. o. q. tūo: querunt. Pñmo. qñi tur vtrum hoc nomē ingēnitus siue nascibilis dicatur fm sām vel fm relatiōez.

Scdo supposito q. fm relatiōem dicatur querit vtrū dicat eandē relatiōem q. h. noimen pñ. Tertio qñitur vtrū nascibilitas sit pprietas siue relatiō pñonal pñone patris.

Quarto & ultimo queritur utrum in processu
litas dicat aliquam notionem in patre.

Quantum ergo ad primum. Ad hoc nomen in
genitus dicat secundum relationem, ostendit pri-
mo per Augustinum qui dicitur. x. de tri. et habet
in ista. non recedit a relativo predicato cum ingenuus
dicitur: ergo dicitur secundum relationem. Item eodem libro. Sic ge-
nitus ad genitorem ita non genitus ad non genito-
rem. sed quod dicitur ad aliud dicitur relative siue habet rela-
tionem. ergo. et c. Item hoc ipsum videtur ratione quod ostendit illud
in quo differt persona a persona dicitur secundum relationem
hoc patet. sed secundum hoc quod est ingenuus differt per a fi-
lio. ergo. et c. Item nulla negatio privatur modum
significandi siue dicendi. sed genitus secundum relationem
dicitur. ergo addita negatio adhuc dicitur. ergo. et c.

Contra. omnis relatio in divinis aliquid ponit istud
certum est. sed ingenuus nihil ponit. ergo. et c. probatio
medie. Si hoc nomen aliquid ponit. Aut ergo secundum
quod negative. aut secundum quod positive tenetur. non secundum
quod negative hoc patet. Si ergo secundum quod positive te-
netur. sed privatio tollit actum et ponit aptitudinem. ergo
secundum hoc ingenuus idem erit quod aptus generari et non
genitus. sed hoc nulli convenit. ergo. et c. Item omnis
relatio in divinis in per se significata importat
distinctionem. et ideo nulla dicitur de essentia habet modum
denotationis. habet enim est falsa. essentia generari. sed in
genitus dicitur de essentia. nam divina essentia est non
generata. cum ei oppositum de essentia non predicetur.
sed. genitus. ergo. et c. Item negationes se habent eco-
trario affirmatiombus. sed genitus est in minus quam
relatus. et ideo quam relatus. ergo ingenuus est in plus.
quam non relatus. et ideo quam non relatus. sed non
relatus vel non relatus non dicitur secundum relationem. quia tunc
opposita implicaret. ergo cum in plus sit hoc quod est
ingenuus non est in genere relationis. ergo. et c. Item omnis
relatus in divinis. aut est respectu principii aut re-
spectu principii. ergo si hoc quod est ingenuus dicitur
relationem aut respectu principii aut respectu
principii. sed non respectu principii. quia tunc per
habet principium quod est inconueniens. Si respectu
principii. tunc ergo non eius est negatio cuius fuit af-
firmatio. nam genitus dicitur respectu principii quia ab
aliquo. ergo si ingenuus non dicitur respectu prin-
cipii. tunc ergo negatio non dicitur respectu eius.
respectu cuius fuit affirmatio. ergo nec dicitur
relationem ad principium. quia non permittit nomen.
nec ad principium quia non permittit res. R.
videtur. quod circa hoc diuerse sunt positiones omnes
enim posuerunt quod hoc quod est ingenuus dicitur
secundum relationem. sed differenter quidam enim

dixerunt quod ingenuus dicitur solum relationis pri-
uationem. et illud solum sufficit ad hoc quod dicatur
notionaliter. quam privatio potest esse principium ut
stinguendi et innotescendi sicut ouis non signata a
signata. et iterum negatio dicitur nobilitatem. sicut
non regi in rege. non cari in ca. non produci in prin-
cipio. Sed ista positio non potest stare. quia pura
negatio nec distinguit nec dicit nobilitatem
non distinguit nam negatio relationis dicitur de essen-
tia. non dicit nobilitatem. nam omnis nobilitas potest
aliquid per modum positionis. Alii posuerunt quod
hoc quod est ingenuus dicitur secundum relationem et positive
quia privatio unam ponit aliam. sicut inaequale
privatur equalitate. et ponit relationem illi oppo-
sitam. Sicut et hoc quod est dissile. unde et relationem
importat positive. Sic hoc quod est ingenuus pri-
uando relationem ad genitorem ponit relationem
oppositam ad non genitorem. Et hoc dicitur sen-
sibile Augustinus qui dicit. quod sicut genitus ad genitorem
ita non genitus ad non genitorem dicitur. Sed ista po-
sitio non potest stare. quia non genitus aut dicitur ad prin-
cipium aut ad principium. Si ad principium. ergo
respectu illius non potest dici habet nomen ingenuus.
cum genitus dicatur in respectu. et idem signifi-
catum sit in hoc nomine genitus et ingenuus. et ingenuus
differt sola negatione. ergo necesse est quod
hoc nomen ingenuus dicatur respectu principii.
Si autem hoc verum. ergo secundum hoc ponetur per
habet principium respectu cuius dicatur. et iterum il-
lud principium dicitur non genitor. sed non generare non di-
cit principium sed privationem illius. Tercio mo-
dus dicendi est quod hoc nomen ingenuus habet quod assi-
gnat notionem patrii dicitur secundum relationem. primum pri-
uationem partem positive. Propter quod notandum
quod sicut dicitur Augustinus. idem est ingenuus et non geni-
tus. Non genitus autem tripliciter potest accipi sicut non
album. quia potest esse negatio in genere vel extra genus
vel partem in genere partem extra genus. Secundum
quod est negatio extra genus. sic generaliter privatur. et
non ponit aliquam qualiter. sicut potest dici non al-
bum quod non est in genere coloris nec qualiter. Secundum
quod est negatio in genere. sic privatur albedine et ponit quod
litate privatur. unde non album quia caret albedine. sed
tamen est nigrum. Secundum quod partem in genere partem
extra genus. in genere. scilicet. remoto. et extra genus
proximum. sic non album dicitur quod caret tamen albedine
quam colore. habet tamen qualiter nihilominus. Per
hunc modum intelligendum est in proposito. Nam
hoc quod est ingenuus importat ordinem in ratione
generis remoti. et ordinem ad principium in ratione

ne proximi. et ordinem tale per modum ne in
rone ppterit. Si igitur ingenitus sit nega-
tio extra genus. sic dicitur ingenitus qd non gene-
ratur. nec etiam huius ordinem nec relationem. et
hoc modo pure dicitur priuationem. et dicitur de essen-
tia. nec dicitur huiusmodi nec huiusmodi relationem. eo quod
priuatio solus non est. Alio modo potest esse nega-
tio in genere. et tunc ingenitus dicitur qd non gene-
ratur. huiusmodi tamen ordinem ad principium. et hoc modo
dicitur relationem substratam. sed tamen ex hoc non di-
cit nobilitatem. et sic puenit spiritui sancto. nec tamen e-
notio. Tertio modo potest esse negatio quodam
modo in genere quodammodo extra genus.
Et sic dicitur ingenitus qd non generatur. huiusmodi tamen ordi-
nem. sed non ad principium. et hoc modo dicitur pri-
uationem relationis respectu principii. Si enim
huiusmodi ordinem non ad principium. ergo ipsum est
prius in principium. et hoc modo dicitur nobilitatem
sicut et principium et decuit illam per negationem
signati. qd prima cognoscitur per negationem. et
hoc modo est notio. Sed quoniam ingenitus de ro-
ne sui nominis non videtur dicere nisi priuationem vel
negationem ignominie. Proprie hoc dicitur. et quarto
modo. qd hoc nomen ingenitus huiusmodi puenit pri-
prie. dicitur relationem priuationis. sed ex hoc ip-
so dicitur ex pnti relationem positivam. qd p3 sic.
Ad gnari enim dicitur qui simpliciter non generatur.
et sic puenit non tamen patri. sed eentia et spiritui sancto
sed ultra hunc intellectum putat proprie puenit pri-
addit. qd p3 non generatur. nec p generationem acci-
pitur. et sic excludit eentia qd per generationem ac-
cipitur. sed adhuc puenit spiritui sancto. prout autem
puenit soli patri. sic dicitur ingenitus. qd non gnari-
tur nec p generationem accipit. nec generationem
presequitur. Per primum mebrum excluditur fi-
lius. Per huiusmodi eentia. per tamen spiritus. scilicet cuius p-
cessio supponit generationem huiusmodi ordinem origi-
nalem. qd pcedit ut nexus a preterito filio. qd tamen
eni non sit in diuisa prius et posterius. tamen huiusmodi ordi-
ginem et rationem intelligendi prior est generationi filij qd
spiritus. s. vt super ostensum fuit. et tamen simul sunt natura
sic ergo large accepto verbo presequendi. cum
ibi proprie non sit pcedere et sequi. triplici ratione di-
citur. esse aliquis ingenitus. Aut quia non p-
ducitur per generationem. Aut quia non produ-
citur per generationem nec per generationem
habetur siue accipitur. Aut quia nec produ-
citur. nec accipitur. nec consequitur. hoc igitur
modo ingenitus importat nullomodo esse
ab alio. et ita primitatem. ac per hoc fontalem

plenitudinem sicut ostensum fuit in principio
distinctionis pcedens. et sicut patet ex prin-
cipio distinctionis sequentis ubi dicitur quod
patet est principium totius deitatis quia a
nullo est. Et ita in principali intellectu dicitur re-
lationem priuationis. Ex pnti positivam. et ita non
dicit negationem que nihil ponit. unde pce-
dede sunt rationes ad hoc. Ad illud. ergo
qd obijciatur. qd nihil ponit huiusmodi negatione-
dicitur. qd falsum est. quia non est negatio extra ge-
nus. sicut si dicitur. chimera est ingenua. imo
est negatio cum pstantia subiecti. et talis ne-
gatio in subiecto. summa relinquit nobilitatem.

Ad illud. qd obijciatur. qd dicitur de essentia. dicitur.
qd verum est. sed huiusmodi qd solum dicitur priua-
tione. et sic non est proprietas patri. huiusmodi autem
qd est proprietas patri non dicitur de essen-
tia. Ad illud. qd obijciatur. qd negationes e-
trario se habent affirmatiue. dicitur. qd illud non
semper est verum de negatione in genere. sed
extra genus. non alibi enim prout est negatio
in genere non dicitur superius ad hoc qd est
non quale. similiter ingenitum ad hoc qd est
non relatum non est superius. Ad illud. qd ultio
obijciatur qd dicitur relationes. dicitur. qd huiusmodi qd ipso re-
lationes priuationis dicitur respectu principii. et ex hoc non
sequitur qd p3 habeat principium. imo qd non habeat. qd non
dicitur huiusmodi positionem sed huiusmodi remotionem. vnde bñ dicitur
Aug. qd dicitur ad non genitorum qd igitur significat
remotionem genitorum. Sed et qd ipso re-
lationem positivam et ex pnti sic respectu principii
ari. Et sic non est inconueniens quod aliquid nomen priua-
tium aliquid ex pnti ipso re-
matuum. sibi oppositum et sic patet cetera.

Quod supposito qd huiusmodi nomen ingenitus dicitur
cat huiusmodi relationem quoniam vtrum ipso re-
relationem qd huiusmodi nomen prius. vtrum. scilicet eadem
relo sit inasibilitas et pntitas. Et qd non ostendit
sic. Aug. v. d. tri. aliud est dicitur esse prius. et aliud ige-
nitum. sed huiusmodi eentia. sed huiusmodi relationem. Itaque huiusmodi p
riones. qd possibile est aliquis intelligi esse ingenitum.
et non esse prius vt i. Adaz. et eoduerso. vt i. Cha-
ym. siq. vna potest intelligi altera non intellecta et
eoduerso. et potest alia non posita. sed diuersa sibi re-
nes. Itaque relationes diuersificat penes similes
qd relatio huiusmodi qd huiusmodi ad alterum est. sed ingenitus dicitur p
puatio. potest. scilicet prius. et p3 huiusmodi positionem germi-
nio siue filij. ergo dicunt respectum huiusmodi aliam
et aliam partem. ergo. et c. Itaque plures differunt
gnatio et ignatio qd gnatio. et spiratio. nam hic

est oppositio p[ro]pria ibi aut solum disparatio. s[ed] alia relatio est g[en]eratio et spiratio. g[en]eratio et in g[en]eratio. sed g[en]eratio et p[ri]mitas est ead[em] ut supra ostensum est. g[en]eratio inascibilitas. et p[ri]mitas.

Contra. o[mn]is relatio in diuisis est p[er]sonae ad p[er]sonam. Si ergo ingenitus dicit relationem aut g[en]eratio ad filium. aut ad sp[iritu]m. s[ed] aut ad utrumq[ue]. n[on] ad utrumq[ue]. q[ui]a p[er] n[on] comparat vnica relatione. sed diuersis ad filium et sp[iritu]m. s[ed] non ad p[er]sonam sp[iritu]s. s[ed] hoc p[ro]bat. ergo ad filium. Si g[en]eratio ad filium est p[ri]mitas. g[en]eratio inascibilitas est ead[em] relatio. It[em] relationes in diuisis p[er]sonis n[on] accidunt. sed e[ss]e tribuunt p[er]sonae. ergo si vnica p[er]sonae vnicum est esse. vnica erit et relatio si p[er] est vna p[er]sona. et p[er]uenit ei inascibilitas et p[ri]mitas. g[en]eratio et c. It[em] sicut se h[ab]et inascibilitas in filio ad filiationem. ita inascibilitas in patre ad p[ri]mitatem. sed in filio ead[em] relatio est inascibilitas et filiatione. ergo. et c. It[em] p[ro]bat. p[ri]mum et p[ri]ncipium idem dico. sed inascibilitas dicit illud q[uod] dicit in r[ati]one p[ri]mi. pater i[n] r[ati]one p[ri]ncipij. ergo dicunt eand[em] h[ab]itudinem et relationem. n[on] ergo sunt due relationes. sed vna t[ame]n. R[es]p[on]d[et]. d[icitur] q[uod] hoc q[uod] est inascibilitas aliam relationem importat q[uam] hoc q[uod] est p[er]. siue q[ui]ntum ad p[ri]ncipalem intellectum siue q[ui]ntum ad p[ri]ntem. Quantum ad p[ri]ncipalem manifestum est. q[ui]a importat respectum ad p[ri]ncipium p[er] modum p[ri]uacionis. p[er] aut[em] importat respectum ad p[ri]ncipium per modum p[ro]p[ri]etatis et g[en]eris. Et ita d[icitur] diuersas h[ab]itudines qu[ia] vna vera est h[ab]itudo. altera p[ro]p[ri]etatis h[ab]itudinis. Quantum ad consequentem intellectum s[ed] differunt licet n[on] t[ame]n. nam p[er] dicit r[ati]onem p[ri]ncipij solum respectu filij et per modum g[en]eris. sed inascibilitas dicit v[er]ez p[ri]ncipalitatem siue fontalem plenitudinem in p[ro]ducendo. n[on] t[ame]n q[ui]ntum ad g[en]erem sed etiam q[ui]ntum ad spirationem. n[on] t[ame]n respectu filij sed etia[m] respectu sp[iritu]s. s[ed] et hoc pater. q[ui]a inascibilitas d[icitur] de eo q[uod] nec g[en]eratur nec g[en]erationem p[er]sequitur. g[en]eratio in no[m]ine inascibilis. auferretur r[ati]o nascendi et p[re]cedendi. Et si hoc ponit[ur] r[ati]o o[mn]imode p[ri]ncipalitatis. et i[n] fontalem plenitudinis. Ad illud. g[en]eratio obijcit. q[uod] dicit respectum p[er]sonae. d[icitur] q[uod] p[ri]uacione siue negatiue n[on] dicit respectum ad p[er]sonas. Et q[uod] dicit q[uod] o[mn]is relatio dicit respectum ad p[er]sonam. intelligit de illa que dicit p[ro]p[ri]etatem. Sec[un]dum aut[em] q[uod] accipit. q[ui]ntum ad consequentem intellectum dicit respectum ad v[er]am q[ui]ntum p[er]sonam. Ad obijcit. q[uod] non est vna

co[m]m[un]is relatio. d[icitur] q[uod] verum e[st] q[ui]ntum ad p[ri]ncipalem intellectum t[ame]n v[er]um p[ot]est e[ss]e q[ui]ntum ad p[ri]ntem ut aliquod nomen dicat plenitudinem respectu v[er]iusq[ue]. Ad illud. q[uod] obijcit. q[uod] relatio dat p[er]sonae exister[et]. d[icitur] q[uod] n[on] quecuq[ue]. sed que est relatio p[er]sonalis. q[uod] aut[em] sit illa. i[n] p[ar]tebit. Ad illud. q[uod] obijcit. q[uod] i[n] filio id[em] est inascibilitas et filiatione. g[en]eratio et c. d[icitur] q[uod] n[on] sequit[ur]. q[ui]a n[on] opponit eod[em] genere oppositio[n]is. q[ui]a p[ri]mitas et filiatione opponit relatione. n[on] sic inascibilitas et inascibilitas. imo magis p[ro]p[ri]etatis vel co[n]trarie. Ad illud. q[uod] obijcit. q[uod] p[ri]mum et p[ri]ncipium idem. d[icitur] q[uod] p[ri]mum d[icitur] dupl[ic]i. aut p[er] p[ri]uacionem p[ri]oris et sic p[ri]mum et p[ri]ncipium sunt id[em] re et n[on] r[ati]one. Alio m[od]o p[ri]mum d[icitur] respectu si. et sic p[ri]mum et p[ri]ncipium idem sunt re et r[ati]one. Et sic n[on] significatur p[ri]mum per hoc nomen inascibilis. importat eni[m] p[ri]mitatem p[er] p[ri]uacionem p[ri]oris ut p[er] ex ip[s]a nominis impositione.

Et it[em] querit[ur] v[er]um inascibilitas sit p[ro]p[ri]etas siue relatio p[er]sonae patris an p[ri]mitas. Et q[uod] sit p[ri]mitas v[er]um. q[ui]a illa est p[ro]p[ri]etas p[er]sonalis p[er] q[uam] p[er]sona ab o[mn]ibus se paratur s[ed] tal[is] est h[ab]itudo p[ri]mitas. ergo. et c. It[em] illa est p[ro]p[ri]etas p[er]sonalis. p[er] q[uam] p[er]sona p[ro]p[ri]etate siue notatur et exprimit[ur]. sed p[er]sona p[ri]us p[ro]p[ri]etate exprimit[ur] per p[ri]mitatem. g[en]eratio et c. It[em] sicut filiatione se h[ab]et ad filium. sic p[ri]mitas ad p[er]sonam. sed filiatione est p[er]sonal[is] relatio p[er]sonae filij. g[en]eratio et p[ri]mitas patris. It[em] illa e[st] p[ro]p[ri]etas p[er]sonae que dicit p[er] modum p[ro]p[ri]etatis et p[ro]p[ri]etatis h[ab]itudinis. sed inter o[mn]es relationes q[uod] d[icitur] de p[re]sente. sola p[ri]mitas e[st] talis. g[en]eratio et c. Contra. p[ro]p[ri]etas siue a[li]o p[er]sonalis dat esse p[er]sonae. sed p[ri]mitas n[on] dat esse p[er]sonae p[ri]us. q[ui]a nihil h[ab]et ex hoc q[uod] alteri dat esse. sed p[ri]us p[ri]us d[icitur] pater q[ui]a alteri dat esse. g[en]eratio et c. It[em] n[on] intellecta p[ro]p[ri]etate p[er]sonali impossibile est intelligere p[ri]onem. sed n[on] intellecta p[ri]mitate est intelligere h[ab]itatem deitatis et inascibilitatem. g[en]eratio et cum inascibilis sit p[ro]p[ri]etas p[er]sonae p[ri]us. g[en]eratio et c. It[em] p[ro]p[ri]etas p[er]sonalis debet d[icitur] totum esse p[er]sonae. sed p[ri]mitas n[on] notat p[er]sonam patris. s[ed] o[mn]em plenitudinem secunditatis. sed inascibilitas. ergo. et c. It[em] Dam[ascenus]. In diuinis omnia sunt vnu p[re]ter g[en]erem. in g[en]erem. et p[er]fectionem. p[ro]bat q[uod] n[on] notat o[mn]es p[ro]p[ri]etates. ergo solum p[er]sonales. ergo in g[en]eratio est p[ro]p[ri]etas p[er]sonalis. non nisi patris. ergo. et c. R[es]p[on]d[et]. d[icitur] q[uod] sicut dicit co[m]m[un]is

opio. et hęc ex vbiis magis et scōp. s. Hylarij
et Aug. paternitas ē notio p̄is p̄sōalis. Ad
hoc enī q̄ aliqua relatio sit p̄sonalis. op̄s q̄
dicat illi p̄sone p̄mā et p̄pam bitudine. et p̄
modū p̄mōis et p̄pletōis: sed p̄stat q̄ inasibi
litas q̄zū ad p̄mū intellectū nō dicit p̄onem
q̄zū ad p̄ntem intellectū nō dicit sp̄alem re
lationē s̄z fontalē plenitudinē. Sicut spiratio
nō dicit p̄pnam relationē p̄is. et iō nec ē
q̄ p̄mitas dicat. vñ et rōnes ad hoc inducte
p̄cedēde sūt. Ad illud q̄ q̄ obf. q̄ p̄p̄tas
dat ēē p̄sone. dō. q̄ illud nō est intelligendū
deesse simplr: s̄z deēē p̄sonali. siue de ēē disti
cto. Et ipsa p̄mitatis auctoritas in diuinis
nō accidit illi ip̄ostasi. imo dicit illi p̄sone cō
plemētū rōe cui ē hoc. q̄zūis q̄ pater non
hēat ex hoc q̄ dat alteri ēē. tñ nihil impedit
ip̄m ex hoc ēē p̄sonam distinctā. Ad illud
q̄ obf. q̄ est intelligere p̄sonam p̄is et dō
q̄ intellectu plene app̄hendēte et rōabiliter
p̄cedēte nō ē intelligere p̄sonā p̄is vel ipo
stasim nisi intellecta p̄mitate: q̄ si intelligat
inasibilibis ita q̄ nō affit paternitas inasibi
lis dicit p̄uatiōnē. nec aliqd dicit circa pa
trem q̄ nō dicat etiā circa essentia. Et iō nō
intelligit vt p̄p̄tas p̄sonalis. nec ē alia. im
mo sūt p̄p̄ietates n̄ales. et iō nō intelligit p̄
sona p̄is vt distincta siue ip̄ostasis illa. nam
innasibilitas vt p̄p̄ietas includit p̄p̄ietate
res et relatiōes respectu p̄ncipij. Alioquin vt
supra ostensū ē nō ē p̄p̄ietas. Ad illud q̄
obf. q̄ p̄p̄ietas p̄sonalis dicit totū ēē p̄sone
dō. q̄ si dicat totū ēē. i. p̄fectum et cōpletus et
p̄p̄ium. sic h̄z dicitur. si aut̄ intelligat q̄ di
cat totū esse. i. oēm bitudinē. sic falsum ē. q̄
nō d̄z dicere oēm: s̄z nec ē q̄ dicat vnā det
minatā. aut si nullā determinate diceret. et ita
nō est notio p̄sonalis. Ad illud q̄ obf. de
Bama. dō. q̄ nō enumerat oēs p̄p̄ietates
p̄sonales s̄m q̄ p̄sonales sed itendit relatiōē
sub illis p̄phendere. Et sub gn̄atione duas
p̄sonales p̄phendit: sub p̄cessiōe duas. vnā
p̄sonalē. aliā nō p̄sonalē. Sed sub ignōne vi
dit solū innasibilitatē q̄ p̄p̄ietas est l̄y nō p̄
sonalis.

¶ Quarto et vltio q̄rit vtz in p̄cessibili
tas sit notio p̄is sicut innasibilitas
Et q̄ sic. vt. q̄: sicut pater differt a
filio in inasibilitatē. ita a spū. s. p̄ in p̄cessibi
litate. s̄z sicut inasibilitas ē notio p̄is. si l̄y vt

q̄ in p̄cessibilitas. Itē sicut nobilitatio ē
patri nō gn̄ari. ita etiā nō spirari. s̄z si p̄p̄ rati
onem nobilitatis ponit inasibilitas ei⁹ no
tio filij d̄z poni in p̄cessibilitas. Itē sicut
generare puenit p̄p̄ hoc q̄ inasibilibis. ita
spirare p̄ hoc q̄ in p̄cessibilibis siue inspirabi
lis. s̄z sicut innasibilibis notio ē q̄ nō tñ dicit
p̄uatiōnē: s̄z etiā p̄onem. ita vt in p̄cessibi
litas. Si tu dicas q̄ in p̄cessibilitas claudif
sub inasibilitate obf. q̄ filio puenit in p̄ces
sibilitas. et tñ nūq̄ inasibilitas. s̄z est alia no
tio saltem in filio. s̄z saltem in eo debet ēē no
tio. Si tu dicas q̄ nō dicit nobilitatē. s̄z omē
q̄ d̄r in diuinis ad nobilitatē p̄inet. alioqui
nō d̄r ibi. s̄z si d̄r in p̄cessibilitas de filio. vt
sonare i nobilitate. Juxta hoc q̄rit. cum
pater cōicet alicui in p̄cessibilitatē siue inspi
rabilitatē. q̄ filij nō cōicet innasibilitatem.

¶ Contra. si in p̄cessibilitas ē notio. s̄z notōē
plures sunt q̄z q̄nq̄ q̄ est s̄z cōem opinionē.

Itē si in p̄cessibilitas ē notio. Aut hoc est
simplr p̄uatiō ēē ab aliquo. aut q̄ pōit spira
tionem. Si p̄mo mō nō differt ab inasibili
tate. Si s̄o mō tūc differret a spiratiōe acti
ua. q̄: enī nō spirat spirat q̄ spirat. Itē si
nō p̄cedere ēē notio. eadē rōe nō p̄ducere
s̄z hoc falsum. s̄z ē. Si dicas q̄ nō ē s̄ile. q̄: n̄
p̄ducere nō dicit nobilitatē. s̄z nō p̄ducere p̄
sonam. dicit statū emanatiōis: et sicut rō p̄in
cipij aq̄ q̄ nō est aliqd dicit nobilitatē. simili
ter rō stat⁹ vltra q̄ nō est p̄cedere. s̄z nobili
tatē dicit. Si s̄ nō est aliud q̄ nō dicat notio
naliter. vt q̄ nō p̄ducere sit notio: sicut et n̄
spirari. Itē. ad p̄dictorū intelligentiā ē no
randū q̄ nihil pōt ēē notio in diuinis nisi di
cat respectum positiuū. vel ex p̄mo intellectu
vel ex p̄nti. Si enī solū p̄uatiō relationē. ita
d̄r de essentia sicut de persona. An sicut d̄r
q̄ p̄ nō p̄ducit. nec spū. s. p̄ducit p̄sonam.
ita etiā essentia d̄r nō p̄duci. et etiā p̄sonā nō
p̄ducere. Et sicut nō pōt ēē notio hoc q̄ ē
ingenit⁹ nisi ponat respectū positiuū ex p̄nti
et hūc ponit sicut vñ est. Similiter nec hoc
q̄ est. inspirabilis pōt esse notio nisi ponat re
spectum positiuū. hūc aut̄ non ponit nisi s̄m
q̄ ponit p̄mitatē respectu spiratiōis: sicut
inasibilitas respectu gn̄onif. vt sic inasibil
it̄ q̄ nec gn̄at nec gn̄onem p̄sequit. ita in p̄
cessibilibis qui nec p̄cedit nec p̄cessiōē p̄se
quit. Et q̄m oīa emanatio. vel ē gn̄o vel ad

gnōne psequit. q: gnō. dicit p̄mam emanationē. iō innaſcibilis p̄uat oēm emanationē. z iō dicit fontale plēitudinē. nō tñ respectu gnōnis: ſed etiā ſpiratōis. z iō innaſcibilitas nec gnō eſt nec ſpiratio. S; in pceſſibilitas dī q: nec ſpirat nec ſpirationē psequit. z ſic nō excludit filiū ſive gnārus. filiū enī generatur. z tñ nō ſpirat nec ſpiratōz psequit. In pceſſibilitas igit nō p̄inat niſi vnam ſolā emanationē. z iō dicit ſolū p̄tē illius fontalis plenitudinis. Et iō in pceſſibilitas nō pōt eē nōtio diſtincta in patre ab innaſcibilitate. nec in filio a ſpiratōe. nec iporiat fontale plenitudinem: ſed ſolū inſpiratō. Quāto igit i pceſſibilitas poſſit dīre nobilitatē. tñ q: nō diſtinguit ab alijs assignatio. iō nō ponit in numerū cū alijs. Et ſic patet tria p̄ma obiecta. q: in pceſſibilitas diſtinguit z dicit nobilitatem z dicit ſecunditatē q: rōnes nō valēt eo q: h̄ totum in alijs rōnib; assignatio claudat. iō p̄ alias non diſtinguit. Ad illud q: q̄rit. q̄r nō cōicaf innaſcibilis ſicut in pceſſibilitas dō. q: ſicut p̄z. q: in pceſſibilitas nō claudat i ſuo intellectu nō eē ab alio: ſicut facit innaſcibilitas: ſ; ſolū dicit nō ſpirari. p̄ aut nulli po teſt cōicare q: non ſit ab alio. pōt tñ cōicare alijs q: nō ſpiret. Ad illud q: q̄ritur q̄r nō pducere nō eſt notio. dō. q: nō eſt nobilitat; z eſto q: eſſet. q: illud nō v̄r p̄cipaliter cōſiderari in rōe notiois. dō. q: illud ē rō q: non dicit respectū poſitiuū q̄rū eſt de rōe ſui nominis. z iō ſimplr pōt puenire eſſentie. z iō nō eſt notio. nō ſic aut eſt de innaſcibilitate vt in p̄cedentibus viſam eſt.

¶ In pre iſta ſunt dubitatōes circa literam. Et p̄mo de hoc q: dicit Aug. q: ſi filiū nō genuiſſet nihil p̄hibet eū dīre ingenuitū. Et enī ſm hoc q: accidat p̄ſone ingenuitū gnāre. z ita eē patrem. Itē ex hoc v̄r ſeq q: remota p̄mitate adhuc remaneat p̄ſona patris. z ita p̄mitas nō eſt p̄petas p̄ſonalis. Rñ. dō. q: ē loq de intentione h̄i nois. ingenuitū. z p̄r ſimpliter. v̄r put ponūt in p̄ſona diuina. Si loq̄mur ſimpliter. ſic diuerſe ſūt intentiones z vna p̄ter aliā eſt intelligibilis. z ſepabilis ſm rōnem. ſicut p̄z in generatione hoīam. Alio mō ē loqui de h̄io. put ponūt circa p̄ſonā diuinā. z ſic dñt aliā z aliā rōez inoreſcēt. z ille due ſm rem oīo ſunt inſepabileo. tñ ſm intellectu

pōt vna accipi p̄ter alterā. Et ſic loq̄ Aug. nō q: re ſepari poſſit ſed q̄rū ad intelligē n̄m. S; q: poſſit intelligi aliqd p̄ter alterū hoc pōt eſſe multipl̄. Aut q̄rū ad intellectu app̄hendēte. aut q̄rū ad intellectu reſolūte. Si p̄mo mō. ſic nō pōt intelligi aliqd ſine aliquo q: eſt ei rō intelligendi: ſicut de p̄ter deitātē. z h̄o p̄ter humanitatē. pōt tam intelligi effectus nō intellecta cā. z inferius nō intellectu ſupiori. q: pōt quīs app̄hendē hoīez nō intellectu aliquo ſupior. Et ſic dicit p̄ho. q: q: vnum dicit quodāmo multa dicit. nō ſimplr: ſed quodāmo q: ipſicite. Alio mō p̄tingit aliqd intelligere p̄ter alterū intellectu reſolūte. z iſte intellectus p̄ſiderat ea q: ſunt rei cēntialia. ſicut pōt intelligi ſm ſm p̄p̄ia paſſione. Et hoc pōt eſſe dupliciter aut intellectu reſolūte plene. aut intellectu deſiciēte. Intellectu aut reſolūte ſemiple ne pōt intelligi aliqd eſſe nō intellectu p̄mo ente. Intellectu aut reſolūte p̄fecte nō pōt intelligi aliqd eē p̄mo ente nō intellectu.

Sed; h̄uc triplicem intellectu de p̄patōe patris z ingenuitū p̄tingit loq̄ tripliciter. Si enī loquimur de intellectu app̄hendēte. poſſibi le eſt hoc duo intelligi altero nō app̄henſo. eo q: aliud ſignificatū vni. aliud alterius. Si loquimur de intellectu reſolūte adhuc ſi ſemiplene reſoluar accipiēdo intellectu h̄i nois ingenuitū ſolum p̄uatiue: ſicut accipiunt gentiles. ſic pōt intelligi vñ ſine altero Si aut loquimur de intellectu plene reſolūte. cū ingenuitū ſm q: eſt. p̄petas p̄ſo non dicat ſolū p̄uatiue imo ponat respectū poſitiuū: de neceſſitate ponit p̄mitatē. Et ſic v̄r eſt. q: dicit aliqd eſſe ingenuitū neceſſario ponit eſſe p̄. cūz ponat plenitudo fontalitatis p̄ illum tñ. Rñ q: dicit Aug. q: non iō dī p̄ q: ingenuitū. ipſe loq̄ de intellectu app̄hendēte. q: vñ nō ē p̄p̄ia rō z p̄ma intelligendi alterū. imo v̄r q: ſ. ingenuitū z p̄. dñt aliā rōnem innotefcendi. tñ ſm reſolutionē vna ponit aliā neciō. Alī diſtinctio p̄ſone patris quaſi inchoat in innaſcibilitate. z p̄ſumat in paternitate. z iō nō intellecta p̄mitate nō pōt intelligi p̄ſona illa p̄plete diſtincta. Et iō paternitas ē notio p̄ſonalis q̄rū in rōe intelligendi p̄ua cadat in naſcibilitas. Item q̄ritur de hoc q: dicit. negatiua porro p̄tula nō id efficit vt q̄line

Ala et. vñ enm falsum. q: hō dī fm sba. tñ
albedo potest dici non hō. q: hō et non hō
pdictorie opponit. et de quolq affirmatio vñ
negatio. q: albedo est nō hō. et albedo ē qua
litas. ergo et. Si tu dicas q: Aug. loquitur
fm q: facit negationē in gnē. tūc obi. d: hoc
q: est nō sba. pstat q: nō pōt facere negatōez
in gnē. q: cū nō sba non dicat nisi de alijs ge
neribus p3 et. Rñ. dō. q: modus dicendi
fm sba circa terminū negatiuū sine infini
tum dupl'r est accipere aut qstū ad significa
tum. aut qstū ad suppositū. Si qstū ad signi
ficatū. q: termin' negatus trahit significati
onē ab extremis. idē est modus dōi. qstū ad
significationē in termino negato et affirma
to. Eū sicut hō dī fm sba qstū ad signi
ficatōez. ita et nō hō. qñ enī dico. hic ē homo
sba p dico. qñ dico hic ē nō hō sba remo
ueo. Si aut loquamur qstū ad supponem
tūc p alio supponit termin' negat'. et affir
mat' sic opponit. et sic nō intelligit Augusti.
Itē qritur de hoc q: dicit. q: nō genit' refer
tur ad nō genitorē. Et enī dicere falsum:
q: ois relatio ponit duo extrema. q: si nō ge
nit' referat ad nō genitorē. necē est ad hoc q:
aliqua sit ingent' q: sint duo quoz vñ sit nō
genit' alter nō genitor. Contra. esto p im
possibile q: null' eēt nisi vñ sol' ille vtiqz ef
ferat nō genitor. Rñ. dō. q: referri ad aliqū
hoc pōt eē dupliciter. Aut fm rōem existen
di. aut fm rōne intelligendi. Scdm rōne exi
stendi qñ iporat habitudo realis. Scdm rō
nem intelligēdi qñ puat bitū realis. Ad hoc
enī q: intelligat puatio bitudinis necē ē intel
ligere bitudinem. Et ad hoc q: bitudo intel
ligat necē ē intelligi duo extrema. vt affirma
ta. et ita ad hoc q: intelligat puatio bitudi
nis siue relatiōis. necē ē intelligi duo extre
ma negata. Et qstū ad hoc dicit Augu.
nō genitū referri ad nō genitorē q: non pōt
capi intellect' ei' nisi p intellectum illi'. et ita
qstū ad rationem dicēdi dī fm relationem.
sicut nō hō dī fm sba. Itē qrit de hoc
q: dicit cū dī nata sapia. sapia eēntiam signi
ficat. q: fm hoc licebit loco sapie ponere eēn
tiam cū faciat ei' intellectū: q: falsū ē. Rñ.
dō. q: est loq de noie sapie qstū ad signifi
catum. vel qstū ad suppositū. qstū ad signifi
catū dicit eēntiam: s: tñ supponit psonā. et ita
adiectū respicit ipm rōe suppositi. cū dicitur

sapia nata nō rōne significati. Nec seq' pp
hoc q: loco sapie possit poni eēntia. q: cū sa
pia sit de noib' medijs. pōt supponi p psoa
et trahi ad suppositum: s: eēntia cū sit nomē
abstractissimū nō. Itē qritur de hoc q: di
cit. q: imago aliqñ intelligentiā eēntie facit
et tūc ad se dī. Et enī falsū. q: imago semp
pnotat imaginatū: sed nō potest idē eē ima
go et imaginatū. q: semp dī relatiue. Rñ.
dō. q: imago semp dicit respectū vel ad crea
tū vñ ad increatū. Et qñ dicit respectū ad i
creatum dī psonaliter et relatiue fm rez. qñ
aut respectu creature eēntialr dī et ad se nō
qstū ad modū dicēdi: s: q: toti tritati pūcit

Et pterea aliud nomē multiplicem
notificāo relationē. Supra egit ma
gister. de pprietate psonali q: ē ina
scibi as. hic sō agit de pprietate siue noti
one nō psonali q: est cōis spiratio. significata
p hoc nomē principii. et qñ illud nomē non
tñ notionaliter accipit imo etiam essentia
liter. ideo primo distinguit huius nois mul
tiplicem sō manifestat hi' nois vnitatē. fm
q: dicitur de patre et filio respectu spūs. s. oñ
dens q: sunt vnum principii spūs. s. et hoc
ibi. deinde in eodem li. continue. prima pars
habet duas. In prima distinguit hi' nomis
multiplicitatē. In s'a vero membra sue disti
ctionis explanat. ostendēs per auctoritates
q: p:ncipium h3 omnes illas acceptiones.
et hoc ibi. et pater ab eterno principium est
filij. Deinde in eodem lib. et. Nec est se
cunda pars in qua agit de hoc nomine prin
cipium specialiter prout dicitur notionalit'
et essentialiter. et primo ostendit q: pater et fi
lius sunt vnum principium spiritus. s. secun
do qua vnitare sunt vnum. s. vnitare notio
nis. ultimo cap. Anum autem principium
sunt et. vbi ostendit q: eadem notione sunt
principii. et quilla notio est spiratio.

De eidentiam eorum que dñr in p
fenti. dī. de hoc nomine principium
duo qñr. Primo queritur de ip
so quantum ad multiplicitatē. Secdo quā
tum ad vnitatem. Et qstū ad primum
qñr duo. Primo supposito q: nomē princi
piū accipiat eēntialiter qñr vñ possit acci
pi psonaliter siue notionalr. Secdo dato q:
essentialr et notionalr. qñr vñ de illis duo
b' modis accipiat vniuoce vel equoce.

p y

Ad aut accipiat notionaliter ostendi-
tur sic. Aug. v. de tri. pater ad filium
principium est qz genuit eū. qz idē ipo-
ratur noie pncipij qz noie gnōis. qz tenet pso-
naliter siue notionaliter. Itē hoc vñ rōne
qz vbiqz est vñ rō emanatiōis z originis.
ibi ē vñ rō pncipij: sed in diuinis se z ppe
est rō emanatiōis. qz ibi se z ppe ē rō pnci-
cipij. Cōtra. pncipiū z pmm sūt idē. qz vbi
cadit rō pncipij ē dñe pmm. z vbi est dñe
pmm. ē dicere prius. qz suplatiū psuppōit
ppariū. z vbi prius ibi posteri⁹. qz a primo.
vbi rō pncipij ibi est ratio posterioris: sed in
diuinis nullomō recipit qz vna psona sit po-
sterior altera. qz nullomō psona est pncipiū
psone. Item in creaturis. idē ē pncipiū
z initium: sicut pz p pmm. qz vbi nō recipit initium
nec pncipiū: s; oēs psone in diuinis sūt
sine initio. qz sine pncipio. qz pncipiū nō dīc
respectū psone ad psonā. qz non accipit psona
liter siue notionaliter. Itē idē ē cā z pnci-
piū re. differēs rōne. qz pncipium dñe qz
ad fieri. cā qz ad eē. qz si maioris nobilitatē
est esse qz fieri. ppius dñe ibi accipi rō cāe qz
pncipij: s; nō recipit qz vna psona sit cā z alia
sit effectus. ergo nec dñe recipi ibi intentio pnci-
cipij. Item de⁹ ē alpha. z. o. pncipium z
finis. z vñ qz ē equalis nobilitatē: s; intentio
finis ita dñe de deo essentialiter qz nullomō
psona. deus. n. ē ita finis creature qz nō est
finis psone. qz similiter videt qz ita sit pncipi-
um creature. qz nullomō sit pncipiū psone.
Itē. dñe. qz in diuinis est vñ origo siue ema-
natio. z nō tñ hā: sed etiā ppletissima. Ad
hoc aut qz sit pfectissima. necē est qz emanāo
hēat cum pducere equalitatē oimodam ac
unitatem in sba: qz nihil pōt equari deo nisi
deus. Si ē emanatio z origo dñe exprimi cō-
uenienter z catholice debēt recipi noia di-
centia originis vñ rō. z nō recipi noia ipo-
rancia in pfectionē. vel diuersitatē vel ineq-
litate. Qm qz pncipiū z pncipiatum. dñt
originis vñ rō. iō vñ qz recipit in diuinis.
maxime aut intentio pncipij. sed qm posteri-
us dicit ipfectionē z initium sūt qz dicit ipfec-
tionē. s; inceptionem. z intentio cāe ipo-
ratur diuersitatē. qz cā est cuius ē sequit aliū.
z intentio finis ineqūtatē. qz finis melior est
his qz sunt ad finē. iō nec intentio pñs z po-
sterioris. nec initij. nec initiati nec cāe z esse

ctus nec finis z eius qz est ad finē recipit i p-
sona respectu psone: sed intentio pducens
z pducti. qz possibile ē qz pductus sit sum-
me pfectus. z eqz pducēti. iō recipit in diui-
nis. similiter z intentio pncipij. Ad illū qz
qz obr. qz ad pncipiū sequit pri⁹ z ad hoc po-
sterius. dñe. qz sicut dñe pñ pñlariū pater est
maior filio. nec tñ filius minor: qz sonat imp-
fectionē hoc qz est minor: iō qzuis recipiat
qz pater sit pñ filio qz iste est ab illo nō ecō-
uerso. nō tñ recipit qz iste posterior: attñ nec
rō pñs oio. pprie recipit. Quia cū in diuinis
sit ordo z origo. ppe est origo z minus pprie
ordo. nec est nisi solum rōe originis. qz tñ qz
pncipiū pncipaliter ipo:rat originē. z prius
ordinē. iō simpliciter recipitur intentio pnci-
piij. Intentio vñ pñs minus. ppe z cū de
terminatiōe. Intentio aut pncipij put pnat
anterior⁹. ppriissime recipit in deo maxie qz tñ
ad psonam patris. z iō nō sequit qz ita ppe
dicat prius qz nñ dicit respectus ad posteri⁹

Ad illud qz obr. de initio. dñe. qz initium vno
mō accipit large ad pncipiū cēndi z duradi.
Alio mō ppe ad pncipiū durandi. vñ illud
dicat habere initium qz incepit esse. pmo mō
pōt accipi. z sic accipit pñlarius in littera.
hō vñ mō nō pōt. z sic nō equalit pncipio.

Ad illud qz obr. de cā qz idem est qz pnci-
piū. dñe. qz in creaturis idē ē pncipiū z cā. z
hoc est qz pductum differt a pducēte. z iō
pōt dici effectus ei⁹. z illud pōt dici cā. z in
idē pcurrūt intentio cāe z pncipij z similiter
nomē: sed nō ita in diuinis. qz ibi pōt cēvni⁹
sbe pducens cū pducto. iō non valet illud.

Ad illud qz obr. de fine iam pz Rō. qz si-
nis qz tñ est de se dicit excessus bonitatis res-
pectu ei⁹ qz est ad finem. nō sic pncipiū res-
pectu eius qz est ex illo. Et iō de⁹ nō pōt esse
finis nisi creature inequalis. pōt tñ. esse z ē
pncipiū psone oio equalis. Ideo vna psona
non est finis alterius. ē tñ pncipium.

Secūdo qz vñ hoc nomē pncipiū
cum accipiat cēntialiter z notionali-
ter. vñ dicat equoce vel vniuoce.

Et qz vniuoce videt. Basili⁹ dicit. qz filio dñi
accipe cū creaturis ē cōe: sed habere p effe-
ctiam. pprium. Si ergo cōe est accipere. qz
dare. z si hoc. cum penes hoc accipiat ratio
pncipij respectu filij z respectu creature. vñ
qz dicat vniuoce. Itē sic differt pncipiū

essentialiter dictū et notionaliter sicut sapia et sapia genita: s; nō dī equoce sapia sic et sic g; et c. Itē nihil dī multiplici ex hoc q; dī d; gnē. et de spē. siue ex hoc q; h; vñū suppositū. et plā: q; multiplicitas respicit significati ones diuersas nō suppositas: sed principium cēntialit dictū est in plus et plib; puenit quā notionaliter. et puenit eisdē ipsia. g; nō dicit multiplici: sed vniuoce. Itē q; non dicatur analogice vñ. q; vbi est analogia ibi pñt po sterius: s; in diuinis nō ē pñt et posterī: ergo nec analogia. Et itē vñ q; nec equoce. q; vbi ē equoco ibi ē diuersitas significatiōis sed psona et cēntia nō sūt diuersa. g; non pōt accipi equoce. S; p. q; dicat multipliciter vñ pmo p magm in littera. q; dicit q; hoc nō mē pncipiū multiplicem facit intelligentias. g; dī multiplici. Itē h; ipm vñ rōne q; isti ac tus gnāre. spirare. creare. sūt ipsius pncipij fm q; differēter accipit: s; nō est vñ cōes rō nem inuenire ad istos actus. g; nec ad pnci piū q; dicit respectū sic differēte. Itē re gula ē plib; q; si aliqd in vna sui acceptiōe h; vñū oppositū. et in alia aliud. dī multiplici: s; pncipiū essentialiter dī respectu creati. et no tionaliter respectu icreati. g; multiplici sic et sic.

Itē pncipiū cēntialiter dictū dī tpaliter. notionaliter dictū et nāliter. s; nihil ē cōe vni uocu eterno et tpali. g; et c. Rñ. dō. q; aliqd nomē accipi differēter in dīs pōt ēē triplī. Aut q̄stū ad suppositū. aut q̄stū ad significa tū. aut q̄stū ad pnotatū. Primo mō accipit differēter hoc nomē de. cū dī de ē trinitas et de gnā. q; in pmo stat p nā in hō p pōa et illud nō inducit aliq; multiplicitatē. Alio mō ptingit terminū differēti accipi q̄stus ad significatū. fm q; ipse termin; in vna sui ac ceptiōe significat essētiā in aliā psona. sicut hoc nomē pñ. put dī deus pñ filij. et put dī pñ nr. et h; inducit equocoēs. q; ē diuersitas signis. nō in re ipsa: s; in significādo. Tercio mō ptingit differēti accipi rōe pnotati. et putā hoc nomē pncipiū dictū cēntialit pno tat effectū creatū. dictū psonaliter nihil pno tat creatū. et illud inducit multiplicitatē fm analogiā. nō fm equocoēs. Scdm analogiā qdē q; accipit p diuersis siue diuersa ipor tat. q; nō hnt nisi vnitatem. ppositiōis. et ido necio opz q; icadat ibi analogia. s; nō equo catio. equocatio enī. h; plures institutiōes et

determinat accipit p q̄libz. sicut pñi hoc nō mie canis: sed nō sic se h; hoc nomē pncipiū nā pncipiū de sua ipōne ipositū ē ab actu: p ducendi nō creādi nec gnādi. Tñ sicut pno ducere de pductōe filij et creature nō dī. eq uoce: s; analogice. ita et hoc nomē pncipium fm has res accipit ppariōes differēter.

Concedo g; q; ibi est multiplicitas quedam q̄zuis nō sit multiplicitas simplr sicut equo catiois ppe dicte. et pcedēde sunt rōnes ad hoc. q; nō pcludit q; sit ibi equiuocatio uā. tñ illud dībū pñi intelligit. qñ nom h; diuer sa opposita q; nō vniunt in aliquo nec vni uoce nec analogice q; sit illi termino opposi tum: s; pmo et p se opponit nō sic aut ē in p posito. q; pncipiū nō dī pmo ad filiū: vñ ad creaturā sed ad hoc q; est pductum: siue pñ cipium. q; qdē dī de filio et de creatura quā uis nō vniuoce sed analogice. Ad illud q; obf. d; basilio. dō. q; basili; accipit cōe p ana logo. q; ē mediū inter pure equocū et vniuo cū. Ad illud q; obf. de sapia. et sapia nata dō. q; nō est filē. q; ibi nō ē diuersificatio ni si solū q̄stum ad suppositū. hic aut ē q̄stū ad pnotatū. et hoc psequens. Ad illud q; obf. vltio q; nō cadit ibi pñt et c. dō. q̄zuis n cadat ibi pñt et posterī in se cadit tñ respectu effectus. q; in ppariōe ad effectū accipit ana logia. Ad aut obf. q; nō ē ibi diuersitas. dō. q; vez ē in re. tñ in significando et intelligen do aliud ē intelligere cēntiam. aliud itelligē psonam. ita et dīe. ac p hoc et significare. Et id q̄zuis nō sit diuersitas a pre rei absolute. nihilomin; pōt esse a pre signis.

Insequē est qd de hō articulo. s. de vnitare h; noio pncipium. Et cir ca hoc qñr duo. Primo qñr vñ pñ et filij possint dici vñū pncipius spiritus. s. Scdo vñ possint dici vñū spirator vel idē principium spūs. s.

Eod aut possint dici vñū pncipium spūs. s. vñ. in lra dī fatenduz ē pñem et filiū vñū esse pncipiū spūs. s. Itē rōe vñ. q; vñū pncipiū. vñū est principij i vno gnē: s; spūs. s. ē vñ. g; vñū h; pncipiū. g; si imediare et pfecte ē a pre et filio. sūt g; pñ et filij vñū pncipiū. Itē pater et filij spirāt aut g; vna potētia aut duab; cōstat q; vna: q; cū vna ē i cō cēntia. ē et vna potētia. ergo cū reo dicat esse principij rōne potētie. et

vna sit potētia in p̄re et filio. p̄z et ē. Itē sic tres p̄sone. vnica creatōe creat. ita due vnica spirōne spirāt. s̄ tres q̄ vnica creatōe creant sūt vnū p̄ncipiū creature. s̄ due vnū p̄ncipiū spūs. s̄. Cōtra cū dī. sūt vnū p̄ncipiū vnitate p̄sone. aut notōis. nō eēntie q̄ tunc spūs. s̄ eēt p̄ncipiū spūs. s̄ nō p̄sone. q̄ tūc p̄r et fili⁹ eēnt vna p̄sona. s̄ notōis. S̄ p̄. si p̄r et fili⁹ pp vnitate notōis dñr vnū p̄ncipiū. s̄ ab oppositōis pater pp pluralitatē notōis p̄r dici plura p̄ncipia. Itē si p̄r ē p̄ncipiū spūs. et fili⁹ p̄ncipiū. et hoc p̄ncipiū nō est illud. s̄ sūt duo p̄ncipia. Itē pater et fili⁹ sūt vnum s̄ vnū p̄ncipiū ē pater et fili⁹. et si hoc. s̄ pater ē fili⁹. Itē si sunt vnū p̄ncipiū. aut vnū q̄ est p̄r. aut vnū q̄ nō est pater. si vnū q̄ ē p̄r. s̄ pater et fili⁹ sūt p̄r. si vnū q̄ nō est pater. ergo p̄r nō ē p̄ncipiū spūs. s̄. Rñ. dō. q̄ oēs istā p̄cedūt p̄r et fili⁹ sūt vnū p̄ncipiū spūs. s̄. qm̄ Aug. istā p̄ponit et dicit. s̄ in mō intelligēdi diuersificat. nā qdā dñt q̄ hoc nomen p̄ncipiū nō dicit ibi eēntiā nec p̄sonā nec notionē s̄ dicit p̄ueniētiā duarū p̄sonarū in vnica notōe. Et dñt q̄ sicut hoc nomē trīn⁹ sp̄s aliter ē ipositū ad insinuandā trinitatē suppositōrū vt p̄ueniūt in vnitate nē. sic in p̄positō dñt se h̄re. S̄ cū nō sit facile h̄i p̄ponem siue trāslationē et s̄tute vocabuli accipe. hec pō nullā h̄re dignoscit firmitatē. Et ideo suerūt aliq̄ dixerūt q̄ hoc nomē p̄ncipiū impositat notionē p̄adiacētia. et ē nomē adiectiue retētū. Et iō s̄ adiectiū nois noiale q̄ ē vnū cadit a rōe nois et tenet aduerbialr vt sit sensus. p̄r et fili⁹ sunt vnū p̄ncipiū. i. vno mō p̄roducūt siue spirāt spūs. s̄. S̄ qm̄ hoc nomē p̄ncipiū de sua impōe nomē ē s̄bstāntiū vt p̄z. nō v̄r adhuc pō ista ē rōabil. Et iō fuerūt ter tū q̄ dixerūt q̄ hoc nomē p̄ncipiū q̄stū ē de se stat p̄ eēntia. et p̄tingit ipm̄ p̄ additionem trahi ad p̄sonā. Et cū dī p̄r est p̄ncipiū fili⁹ trahit ad p̄sonā patriā. qm̄ dō dī. p̄r et fili⁹ sūt vnū p̄ncipiū spūs. s̄. stat p̄ essentia vel nā in q̄stū ē in duab⁹ p̄sonis et illud v̄r p̄sonare Ansel. dicēti q̄ pater et fili⁹ spirāt in q̄stū v̄r. q̄s idem deus. et dñt q̄ vnū dicit vnitate circa hūc terminum p̄ncipiū. nō p̄sone. s̄ eēntie vel nē. vt est in duab⁹ p̄sonis. S̄ qm̄ Aug. v̄r dīe q̄ p̄ncipiū dictum de p̄re et filio dicat notionē cōem. s̄lt maḡ dictū l̄tio. cap. q̄ di

cit vnitate notōis et p̄ncipiū iporat notionē et eēntia nō refert. iō nec iste mod⁹ ē adhuc oīo p̄ueniēs s̄ sit aliq̄ p̄babilior. Et iō ē quart⁹ mod⁹ dicēdi. q̄ hoc nomē p̄ncipiū stat p̄ notōe. nō tñ incōpōne ad suppositūz s̄ ad nām et vi spiratiuā. et vnū iporat vnitatem circa ipm̄ s̄m q̄ p̄petit eius acceptiōem.

Et hoc p̄z sic. Cū enī pater et fili⁹ spirēt. s̄. s̄ in q̄stū vn⁹ deus i p̄cessibilib⁹. et in q̄stū vnus de⁹ sit i eis volūtaz vnitas in q̄stū in p̄cessibilib⁹ sit voluntatis secunditas. Et in q̄stū vn⁹ de⁹ in p̄cessibilib⁹ sit in eis volūtaz vna secunditas et vna secunditas volūtatis dicat vnitate p̄ncipiū. dō. q̄ sine distinctōe p̄cedendū ē q̄ pater et fili⁹ sūt vnū p̄ncipiū. s̄. s̄.

Et ad illud. q̄ q̄rit q̄ vnitate dicat hoc q̄ est vnū circa p̄ncipiū. dō. q̄ cū hoc nomē p̄ncipiū. de plib⁹ sit dicat nō pōt stare p̄ p̄sona et cū itez dicat respectū ad p̄sonā nō pōt stare p̄ eēntia. s̄ nec ē q̄ stat p̄ notōe. Cum s̄ dī. p̄r et fili⁹ sunt vnum p̄ncipiū. vnum dicit vnitate notōis incōpōne tñ ad vnitate nē. et vis spiratiue sicut patebit in alio p̄blemare et p̄z etiā ex p̄dictis. Ad illud s̄ q̄ obf p̄ modū q̄ hoc p̄ncipiū nō ē illud demonstato patre et filio. rñderi pōt dupl̄r. p̄imū qdē q̄ nō pōt dici hoc et illud. q̄ p̄ respectūz nō cadit distinctio nūi vbi ē ex diuersis cōis vnio. Qm̄ igit vnio oīmōda ē in noie p̄ncipiū. ita q̄ nō multiplicat. iō nō ē ibi dicēti s̄ et illud. Alr pōt dici. q̄ cū dī hoc et illud. aut demonstrat formā. aut suppositū. aut vtrūq̄ si formā falsa ē. si suppositum vel vtrūq̄ s̄a ē rōe suppositi. Et iō nō sequit q̄ duo. q̄ forma nō multiplicat. S̄lt pōt argui in hoc noie de⁹. Ad duo sequētia rñdent qdā qd hoc nomē p̄ncipiū nō pōt subijci nec ad eum pōt fieri relatio q̄ tenet adiectiue: sed illud nihil ē. q̄ nomē est s̄bstāntiū. s̄ pōt subijci. et p̄dicari et ad eum relatio fieri. Et si dicat q̄ ad hoc inuētum ē illud nihil ē q̄ non pōt p̄bari. Et itez inuentio d̄z h̄re rōnem. et nos videm⁹ q̄ pōt fieri relo. vt si dicatur. In p̄ncipio erat s̄bz in quo p̄ncipio erat spūs. q̄ nō in alio erat: s̄ in eodē pōt etiam subijci. q̄ si p̄r ē p̄ncipiū spūs. s̄. Al simpliē p̄uerfa p̄ncipiū. s̄. ē p̄r. Id: opter hoc alr s̄en. q̄ cū dī vnum p̄ncipiū. vnum dicit vnitate notōis q̄ cōis ē duob⁹. et q̄ vnitate dicit cōem. iō ē hic p̄no. vnum p̄ncipiū.

sp̄s. s̄ ē fili⁹ ⁊ p̄r. ḡ fili⁹ ē p̄r. sicut hec. vn⁹ oē
ē p̄r ⁊ fili⁹. ḡ p̄r ē fili⁹. Ad vltimū q̄ obr̄. aut
vnum q̄ ē pater ⁊ ē. dō. q̄ dicit eōdē spira-
tionē v̄r ē in plūb⁹. iō nō p̄t̄gīt diuidere aut
vnū q̄ ē pater. aut vnū q̄ nō ē p̄r. v̄r si dica-
tur. oīs hō ē aīal. aut aīal q̄ ē albus. aut al⁹
q̄ nō est albus. neut̄q̄ ē dare. q̄ al⁹ cōit̄ stat. p̄
alī albo ⁊ nō albo. ita q̄ p̄troq̄z simul red-
dit loquitiōez v̄az. Silr̄ in p̄posito principi-
um stat p̄principio q̄ est p̄r. ⁊ q̄ est fili⁹. ⁊ iō
nō licet ibi diuidere ⁊ descēdere. imo ē. bi si
gura dictionis ex mutatiōe supponis.

Qdō ḡr̄it v̄r̄ iste sint p̄cedende p̄r
⁊ fili⁹ sunt vnus spirator. vel sunt idē
principiū. s̄. Et q̄ hec sit p̄cedēda
sunt vn⁹ spiratoz. v̄r. q̄ p̄r ⁊ fili⁹ nō sūt vnus
principium nisi q̄ spirat vnica spiratione. ḡ
cū hoc nomē spiratoz ip̄ortet ipsam spiratiōez
p̄r ⁊ fili⁹ sunt vn⁹ spiratoz. Itē q̄ p̄r ⁊ fili⁹
vnica creatiōe creat̄. nō t̄m d̄r̄ vnū princi-
pium creature s̄ etia vn⁹ creator. ḡ cum silr̄
vnica spiratiōe spirēt sunt vn⁹ spiratō. Itē
q̄ sint idē principiū v̄r. q̄ vnitas n̄ multipli-
cata facit idēptitatē oīmodā: sed p̄r ⁊ fili⁹ s̄
vnū principium sp̄s. s̄ ita q̄ vnitas princi-
piū nullomō multiplicat̄ in illis. ḡ sunt idem
principiū. Itē hec ē v̄a. p̄r ⁊ fili⁹ eadē spi-
ratione spirat̄: s̄ idē ip̄ortat hoc noīe princi-
pium. q̄ hoc noīe spirō. ḡ ab eqpollētī. p̄r ⁊
fili⁹ sunt idē principiū. Cōtra. spiratoz ⁊ q̄
spirat eqpollēt̄. ḡ si ē vn⁹ spiratoz. ḡ vn⁹ ⁊ q̄
spirat: sed hec ē falsa vn⁹ spirat. q̄ nō vnus
s̄ duo sunt q̄ spirant. ḡ ⁊ ē. Itē spiratoz i-
portat ip̄az spirōez in p̄cretiōe ad suppositūz
Aut ḡ illud ē eēntia aut p̄sona. nō eēntia. er-
go p̄sona. ḡ si p̄r ⁊ fili⁹ sunt vn⁹ spiratoz: sunt
vna p̄sona vel ip̄ostasio. Itē. q̄ hec sit cō-
cedēda q̄ sint idē principiū v̄r. Si enī sūt idē
principiū: sunt idē: sed hec ē falsa: q̄ p̄r ⁊ fili⁹
sūt idē. ḡ ⁊ prima est falsa. q̄ autē seq̄rat̄ ma-
nifestum ē. Bñ enī seq̄. sunt idē aīal. ḡ idē.
Qd̄ itēz hec sit falsa. sunt idē. p̄z q̄ sunt di-
stincti. ergo nō sunt idē. Itē hoc q̄ ē idēz
ē p̄nomē relatiū ergo cum p̄nomē certam
designet p̄sonā. ⁊ relatiū sit notans idēptita-
tem in eo p̄ quo refert. significat idēptitaret̄
in supposito: sed illud nō ē eēntia s̄ p̄sona. ḡ
significat q̄ sint eadē p̄sona. q̄ cum sit falsus
restat q̄ illa loquitiō ē falsa. Tr̄n. v̄d. q̄ h̄
loquitiō p̄r ⁊ fili⁹ sunt vnū principiū sp̄s. s̄ sim

placiter recipit. hec aut p̄r ⁊ fili⁹ sunt vn⁹ spi-
rator: nō recipit. ⁊ hec silr̄ nō admittit pater
⁊ filius sunt idē principium. q̄uis enī videt̄
tur eqpollere illi nō t̄m eqpollent. differenti
enim mō in hīs loquitiōib⁹ spiratiōis notio si-
gnificat. P̄ropter q̄ notandū q̄ notio p̄r
significari dupl̄r. s̄ in abstractiōe. ⁊ in p̄cre-
tiōe. In abstractiōe v̄r si dicat spiratio. in cō-
cretiōe v̄r si dicat principiū vel spiratoz. In
p̄cretiōe aut p̄t̄ significari vel incōpatione
ad s̄bm. in rōe suppositi. vel incōpatione ad
s̄bm in rōe actiui. vel v̄troq̄z mō. Significa-
tur igit notio spiratiōis incōpatione ad s̄bm
in rōe suppositi. p̄ hoc nomē spiratoz. q̄ est
nomē v̄bale. Et q̄ suppositum hī notōis
est p̄sona ⁊ nō vna p̄sona s̄ due. iō dicim⁹ du-
os spiratoz: es non vnus. nec ē s̄le de hoc q̄
est creator. q̄ cū sit nomē eēntiale significat
in p̄cretiōe ad s̄bm q̄ est s̄ba. ⁊ illud ē vnum
in tribus s̄ notio ad p̄sonaz q̄ de se multū li-
catur non est vna in duobus. Significat
etiā notio incōpatione ad s̄bm in rōe actiui
v̄r p̄ hoc nomen principium q̄ dicit originē
⁊ qm̄ s̄bm agit per virtutem. ⁊ virtus resp̄i-
cit naturam. cum in patre ⁊ filio sit vna na-
tura ⁊ vna virtus non multiplicata. per hoc
nomen principium significatur notio spira-
tionis v̄r nullomodo multiplicata. Ideo d̄
cimus pater ⁊ filius sunt vnum principium
s̄. v̄r vnum dicat vnitatem notionis ⁊ vis
spiratiue ⁊ nature in spirantibus. hinc est q̄
pater non dicitur plura principia licet plu-
res habeat notiones: quia non h̄z s̄z diuer-
sas vires ⁊ naturas. Significatur etiā no-
tio in p̄paratione ad subiectum v̄r in ratio-
ne suppositi ⁊ actiui. cum dicitur idem prin-
cipium. quoniam pronomen idem q̄ certaz
designat personam significare: resp̄cit sup-
positum. ⁊ principium sicut dictum est resp̄i-
cit ipsum v̄r actiuium. Et quoniaz suppo-
situm non est idem. nec vnum. ideo hec ē fal-
sa. pater ⁊ filius sūt idem principia. hec igit
est vera. pater ⁊ filius sunt vnum princi-
pium. hec autem falsa. sunt vnus spiratoz. h̄
iterum falsa. sunt idem principium spirat̄. s̄.
⁊ rō hōz oīum ex p̄dictis patet. Ad il-
lud ergo q̄ primo obijcit̄. q̄ sunt vnū princi-
piū q̄ vnica spirōe spirat̄. dō. q̄ h̄ non est
tota ratio. sed hec est tota ratio: quia vni-
ca spiratione ⁊ vnica virtute ⁊ in vnita: e
p liij

nature. spirat eundē. Et principium hoc mō
iporat illā notionem. id sūt vñū principium.
Nō sic aut significat illa notio p hoc nomē
spiratio q̄ est nomē verbale. ⁊ descendit a ver
bo q̄ p̄cernit suppositū psonale. spiratō enī
dī ille q̄ spirat. ⁊ ita est psona. Ad illud.
q̄ obijcit. de creatōe tam p̄ s̄cō. q̄ creatio
nō tñ h̄z vna virtute fieri. sed etiā h̄z vñū
suppositū. ⁊ ip̄m est s̄ba. par er enī non creat
tanq̄z p̄prium s̄bm. sed ipsa s̄ba divina. que
vna est. sed suppositū spiratōis nō pōt esse
s̄ba sed psona. id non dī q̄ p̄r ⁊ filius sūt vn⁹
spiratoz. Ad illud. q̄ obijcit. q̄ idēp̄ritas.
est vnitās nō multiplicata dō. q̄ illud nō suf
fic t nisi sit talis vnitās. q̄ nec p̄p̄tatur nec
multiplicet secū pluralitatē suppositorū q̄z
excludat idēp̄ritas. Et q̄ vnitās p̄ncipij cō
patitur pluralitatē personarū. ideo p̄z aliud.
Ad illud. q̄ obijcit. q̄ eadē spiratōe spi
rant. dō. q̄ nō sequit ex hoc q̄ vnus spiratō
q̄zūis enī eadē sit notio. tñ suppositū nō ē
idē. ⁊ cū dī idē principium notatur idēp̄ri
tas in vtroq̄z. cū dī eadē spiratione notat
idēp̄ritas in altero. ideo hec nō sequit ex illa
nec vna in fert alteram.

Ita pte ista sunt dubitatōes circa l̄raz
⁊ p̄mo de hoc q̄ dī. q̄ p̄r est p̄nci
pium totius deitatis. q̄ritur ḡ p̄ quo
stat ibi hoc nomē p̄ncipium. nō enī pōt stat
p̄o eēntia. nec p̄o psona. q̄ vtrūq̄z dicit q̄z
tum est de se absolutū. aut ḡ stat p̄o p̄nitā
te. ⁊ hoc falsum. q̄ nō est p̄r spūs. s̄. nec p̄ spi
ratione. q̄ spiratio non est respectu filij. nec
cōiter ad vtrūq̄z q̄ nihil habet cōe nisi eēn
tiam. nec p̄ inascibilitate. q̄ inascibilitas nō
dicit respectū ad psonam. sed p̄uatiōez respe
ctus. ḡ oīo est falsa. R. dō. q̄ sensus locutō
nis hīc ē. p̄r p̄ncipium totius deitatis. i. oīuz
psonarū in deitate. ⁊ est distributō acomoda
ta. sicut cum dī celuz p̄tinet oīa. s̄. excepto.
Si aut querat p̄ quo stat hoc nomē p̄ncipi
um. dō. q̄ stat p̄ p̄nitāte simul ⁊ spiratōe q̄z
p̄ p̄nitātē ē p̄ncipij filij p̄ spiratōem p̄ncipij
spūs. s̄. ⁊ p̄ vtrūq̄z p̄ncipij virtutūq̄z. Ad ḡ
obijcit. q̄ nō hēu cōe. dō. q̄ nō pueniūt in o
tione vnica pueniētia formali. in pueniunt
pueniētia originali in eadē psona. ⁊ eiusdē
p̄sone p̄p̄rietate q̄ enī psona p̄rio a nullo ē
vr dī i l̄ra. id omnimō p̄ductōis p̄ducit ⁊ id
est p̄ncipij totius deitatis. vñ idē iporat

noie p̄ncipij cū dī p̄ncipij deitatis intellectu
p̄ncipali q̄ iporat noie inascibilitas q̄zūm
ad intellectu p̄ntem. Et ex hoc verbo ⁊ ex
rōne verbi p̄firmatōem recipit illa positio q̄
dicit inascibilitas dicit in p̄e plenitudinem
fontalitatōis. siue fontalē plenitudinē. licz ex
p̄nti intellectu. Itē querit de huiusmodi
circulocutiōib⁹ qualiter accipit ibi hoc no
men p̄ncipium cum dī p̄ncipij sine p̄ncipio.
p̄ncipium de p̄ncipio. Aut enī accipit p̄sona
liter aut eēntialiter. non p̄sonaliter vt v̄r q̄z
spūs. s̄. dī esse p̄ncipij de p̄ncipio. ⁊ p̄ncipij
nō puenit ei nisi sp̄aliter. V̄terea. sicut
dicit magr. d. xxvij. nō pōt dici hoc d̄ illo ni
si q̄zūm ad noīa s̄balia. ḡ p̄ncipij nō pōt ac
cipi notionalit. Et itēz p̄ qua notione acci
peret cū dī filius p̄ncipij de p̄ncipio. q̄ non
p̄ filiatione. q̄ hoc puenit spūs. scilicet esse
p̄ncipium de p̄ncipio. nō p̄ cōi spiratōe. q̄z
cōis spiratio puenit p̄ri cui nō puenit eē p̄n
cipium de p̄ncipio. Si tu dicas q̄ accipitur
eēntialiter. Cōtra. eēntia nō est p̄sone p̄nci
pium. nec dicit respectū ad p̄sonā. ḡ cum p̄n
cipium dicat respectū ad p̄sonam. nō pōt ac
cipi eēntialit. ⁊ ita nullomō. R. posset dici
q̄ hoc nomē p̄ncipij accipit in p̄paratōe
ad creaturā ⁊ trahit ad p̄sonas p̄ p̄positōes
additas. sicut si dicat. deus de deo. ⁊ de⁹ nō
d̄ deo ⁊ p̄silia. ⁊ sic cessant obiectōes. Ali
ter pōt dici q̄ hoc nomē p̄ncipij nō est ip̄osi
tum ad significadū respectū eēntialē vel p̄so
nalem. q̄zūz est de se. s̄z indifferētē se h̄z ad
vtrūq̄z ⁊ ei⁹ acceptio determinat p̄ adiūctuz
Quā ḡ dī de p̄re. stat p̄ notione p̄nitatis ⁊
spiratōis cōiter. ⁊ artat per p̄p̄rietatē ina
scibilitatis p̄ hoc q̄ dī nō de p̄ncipio. Silt i
filio stat p̄ cōi spiratōe cū filiatōe. q̄ iporat p̄
hoc q̄ dī de p̄ncipio. de spūs vero s̄cō. dō. q̄
stat eēntialit. tñ. ⁊ artat ad p̄sonam p̄ hoc q̄
dī de vtroq̄z. Itē querit de hoc q̄ dī. q̄
spūs. s̄. ē cepit p̄ncipij creaturaz. v̄r enī di
cet ⁊ illud q̄ dictū est sup̄a. di. iij. ex p̄p̄ri
tate creaturaz intelligit p̄ditōz eternus. Si
ḡ spūs. s̄. ē etern⁹ p̄ditōz. ḡ eternalit p̄ncipij
Itē in h̄ino. eterne rez p̄ditōz. Itē rōe
v̄r. q̄ res ab eterno fuerūt i deo. s̄z nō nisi si
cut in p̄ncipio. ḡ ab eterno fuit p̄ncipij. R.
dō. q̄ noīa q̄ dī effectuz i creatura possunt
illū dīe actu vel h̄itu. Si actu ex t̄p̄e dīr. s̄z
habitu possūt dici eternalit. Et q̄m p̄nci

piu pot sonare in actu vel in habitu. id pot dici no solu tpahter. imo etia3 eternalr. Sed qm vltus magis accipit hoc nome pncipium put dr in actu q3 in habitu. id dicit magr q3 dr tpahter. Ad ouicif. q3 dr pditor eternus d3. q3 hec locutio duplex e. cu ex pre ei3 q3 est pditor q3 pot dicere actu vel habitu. tu ex pre eius q3 e eternus. q3 pot teneri adiectiue vel substantiue. Et si eternus teneat substantiue. sic no ponit eternitate. circa pditionem. sed circa suppositu. z est locutio vera. si adiectiue. z pditor tenet habitualit ad huc vera. si actualit. tunc falsa. Sensus sut manifestu. na vno mo sensus est. eternus qui est pditor. Alio mo. etern3 pditor. i. ab eterno potes pde in tpe. Et tertio modo etern3 pditor. q3 eternalit pdidit. ouob3 pmi3 sensibus est vera locutio. s3 tertio sensu est falsa.

Itē q3. de hoc q3 dicit. q3 pr ab eterno pncipiu est filij. S3 pr z filius z sps. s. no sut pncipium nisi ex tpe. s3 fm hoc cu eternus ante tpahter p pncipiu notionalr i diuis3 q3 eēntialr. Sed s. oē eēntialr dictu est cōius z q3to aliqd cōius tāto pri3. s3 p prius d3 dici pncipiu eēntialr q3 notionalr. R. d3. qd duplr est log de hoc nomie pncipiu. Aut respectu subiecti. aut respectu termini. Si respectu subiecti. sic cu intellect3 eēntie sit an i intellect3 psonē. sic pncipiu eēntialr dictu fm rōem intelligēdi pnt pncipiu dictu notionaliter sicut opponit. Si aut respectu termini. sic pncipiu eēntialr dictu respicit qd diuersum p eēntiam. z ita creatū. pncipiu vero notionalr dictu respicit psonā psonalem z incētam z eternā. Et ideo pncipiu notionalr dictu dr eternalit z q3tum ad hāc viā pri3 dr in deo. no solu q3tum ad intellectu. sed etia3 q3tum ad rē. z sic p3 de qua acceptione hoc nome pncipium dr p prius fm diuersas cōparatōes. Itē querit de hoc q3 dicit. q3 cu filius se dixit pncipiu creator3 voluit se ostendere. vñ enim falsum. q3 ipe respōdit ad qd nem plis3oz qrentiū tu q3 es. sed q3 querit de psona. sed pncipiu fm q3 p creatorē accipitur tenet eēntialr. s3 aut dñs no respōdit puenient. aut pncipium no stat p creatorē. Si tu dicas q3 appropriat filio. ptra. tam rō creatoris q3 rō pncipij appropriat patri no s3 filio. R. d3. q3 pncipium tenet essentia3 ibi. sicut dr in tra. sed tractu ē ad psonaz

filij. Sed q3 obici3 q3 appropriat patri. d3. q3 pncipium de rōne sui nois no appropriat filio. nisi p additionē. z sic est in pposito. q3 appropriat p actum verbi. no em3 dixit sum plr ego pncipium. sed ego pncipium qui loquor vobis. Itē querit de hoc q3 dicit. q3 no est pcedendū q3 filius hēat pncipium cu3 z filius sit pncipium de pncipio. vñ enim debere pcedi q3 dē relatiū d3 hēe correlatiū sibi Rns. s3 si filius cu dr pncipium de pncipio dr relatiue. d3 hēe correlatiū q3 est pncipium. R. d3. q3 hēe pncipium est duplr aut sicut correlatiū sicut filius dr hēe pncipij. z sic filius h3 pncipium. aut sicut dispositōez sui. z sic dr hēe pncipiu q3 incipit eē. z sic fili3 no h3 pncipiu q3 no incipit. Vel aliter est habere pncipiu essēdi z durādi. pmo mo filius h3 pncipium. s3 modo non.

Di. xxx.

Ant eni qdā q3 ex tpe de deo dñr sup egit magr de relatiuis que pueniūt deo. pprie z eternalit hic agit de his q3 pueniūt deo tpahter z cōiter. z h3 hec ps duas. In pma magr agit de relatiuis q3 ex tpe de deo dñr. In 2a de his q3 plurib3 psonis pueniunt. s3 in appropriari possunt vt filijs z equal. j. di. xxxj. pterea. pnderari op3 cum tres psonē. pma pars h3 quattuor pnculas. In pma ostēdit aliqua noia dici de deo ex tpe. exēplificans de plib3. In 2a q3 exemplū videbat incōueniens de hoc noie dñs opponit z soluit. ibi. Sed hic aliqs dicit q3 non ex tpe. In tertia vero q3 dictum videbat esse falsu. q3 aliqs ex tpe diceret de deo. id mouet z soluit aliud dubiū. ibi. Quō igit optinebim3 nihil s3 acēns z c. In quarta vero ex pdeterminatōne soluit qdam dubiū in pcedētib3 q3tum ibi. Hic potest solui questio superius pposita.

Intelligētiā eoz q3 dicūt in hac di. stinōe tria q3runt. Primo q3ritur vtrū aliqd dicat de deo ex tpe. Scdo dato q3 sic. q3rit vtrū ea q3 dñr d3 ex tpe. dicat p se vel p acciō. Tercio vtrū dicant fm sbam an fm relationē. Ad aut dicat aliq3 d3 deo ex tpe ostēdit sic. Ad ē dñs nisi hēat suū sic dicit Ang. s3 d3 dr dñs. z no hūit ab etno suū s3 ex tpe. s3 z c. Itē actōni s3 et passio. ita q3 sūt siml. s3 d3 creat. s3 aliqd creat. s3 si creatur

aliquid nisi ex tpe. qd non creat nisi ex tpe. g. 7c.

Itē nulli puenit eē hoiez nisi ex tpe. eo qd eē humanū h3 pncipiū. s3 deo puenit eē hoiez g ex tpe. Itē sicut se h3 tpale ad tpale. ita eternū ad eternū. g mutata pportione sicut se h3 eternū ad tpale ita tpale ad eternū. sed eternū sic se h3 qd dī dī tpali ut cū dī Petr⁹ ē pdestinat⁹. g. 7c. tpale poterit dici de eterno

Cōtra. oē tpale ē creatū s3 dō ē increatus. 7 h3 ē sūma distātia. S3 illoz inf q ē sūma distātia vnū nō pdicat de altero. g. 7c. Itē oē tpale ē mutabile 7 variabile. sed oē illud de q pdicatur mutabile circa ipm est mutabile. cū igit de⁹ nō sit mutabilis 7 variabilis p3 7c. Itē nihil eternū est ex tpe. s3 oē qd pdicat de deo ē de⁹. 7 ita eternū. ergo nihil tale pōt dici ex tpe. Itē omē q est aliqd ex tpe incipit eē aliqd q nō erat pri⁹. 7 oē tale ē mutabile. ergo nihil tale est in deo. g. 7c. Si dicas q nō pdicat aliqd de deo ex tpe p dicatōe p eēntiā. sed p cām q nō ponit aliqd i deo. s3 in effectū. Cōtra. cū dī dō est creator h dī ex tpe 7 nō p cām. g. rō illa nulla. pbatō oē q dī de aliq per cām de alio dī p eēntiā vel inherētiā. s3 creator de nullo alio a deo dī nec per eēntiā nec p inherētiā. g. 7c.

Item q dī de alio p cām. pōt inferri per modū hīrudinis cālia. ut dīeo est sol lucēs s3 terram. ergo dīeo est a sole. g. si per cām de⁹ est creator pari rōe deus a creatura vel eco uerso. Itē q pdicat solum p cām nō ē idē illi de quo pdicat. sed cū dī deus creat. actō dei est deus. ergo nō pdicat p cām. Item cū dī deus dñs. dñs nō dicit aliqd gen⁹ cāe 7 tñ dī de deo. ergo pdicta rñsio nō est suffi ciēs. R. dō. q aliqd dici ex tpe est dupl. aut q dicit respectū ad tpale. pmo modo ni hū pdicatur de deo p eēntiā vel p inherē tiam. sicut pbat quattuor rōnes ad hoc in ducte. pdicatur tñ p cām. ut si dicat. de⁹ est patientia mea. vel p vnionem. ut si dicat dō est hō. 7 hoc nō ponit mutōem vel eē tpale circa deū s3 circa creaturā. Alio mō dī ali qd ex tpe. eo q de rōne sui nō dicit ppara tiōnē ad aliqd tpale. ut dñs 7 creator. sed tñ de sua pncipali significatōe iporat eēntiam nam dñs iporat dñum q est potestas co hercendi subditos. 7 hec est diuina essentia s3 creator iporat diuinam actionē que ē diuina eēntia. vtrūqz tñ significat in respec

tu ad creaturā. 7 ita pnotat creatū 7 tpale. Am ergo q implicat in se ptingēs 7 neces sariū denoiatur totū ptingens. s3 q eter num 7 tpale totū denoiatur tpale. pp nāz to tius copulati que ponit vtrāqz prem 7 falsi ficatur p vtrāqz pre 7 altera. hinc ē q ta lia dñr ex tpe nō rōne pncipalis significari. sed rōe pnotati in creatura. Et p hoc patēt quattuor argumēta sequētia. Concedēdam est enim q nō oē q ex tpe dī de deo dī per cām. sed vel dī per cām vel p vnionē. vel p qzdam pparationē ad tpale. 7 sic patēt oīa.

Ad illud. ergo. q obijcit. q tpale est crea tum 7 mutabile. dō. q loquit de tpali pmo mō. 7 hoc nō dī de deo nisi p cām vel p vni onem. Ad illud. q obijcit. q omne q pdi catur de deo est eternū. dō. q hec ē duplex q eternū pōt teneri adiectiue vel substanti ue si adiectiue falsa est. aliqd enim pdicatur de deo cuius duratio nō est eterna. Si sub stantiue. vera est. 7 est sensus. oē q pdicatur de deo ē aliqd eternū. nec tam sequit. ergo eternū. imo est ibi falsa accētio. sic hic. Cōra tio est deus 7 dō est eternus. ergo creatio ē eterna. ita 7 in pdicta. Aliqd enī q est eter nū rōne pncipalis signati. i. q est aliqd eter num rōne pnotati dī tpale. Ad illud. qd obijcit. q illud q est ex tpe incipit aliqd esse. dō. q hoc nō est i deo pp mutatiōez aliquaz factam in ipso. sed in creatura. 7 illud deter minatum est supra. di. viij.

Dō querit vtrum q dñr de deo ex tpe dicant p se vel p accēs 7 q s3 ac cidēs oñdit hoc mō Aug. v. de tri. 7 hētur in lra. q dñs eēt hoīs ex tpe accidit ei Itē hoc ipm vī rōe. q oē q adest pterer ei⁹ de quo dī coruptionē pdicat fm accēs h est p se nota. s3 oīa hec q tpalit dñr de deo sunt h⁹i. ergo. 7c. Itē q pdicat p se d ali quo sp inest illi g ab opposit. q pdicat d ali quo 7 nō sp inest. pdicat nō p se. g p accēs. s3 talia sūt h⁹i nōia. g. 7c. Itē oē q pdicat d alio aut ē pueribile cū s3o. aut de rōne s3i. aut pdicat p accēs. s3 h⁹i nōia. nec sūt de rōe dei. nec pueribilia. ut p3 de h nomie dñs. g. 7c. Cōtra. Aug. v. de tri. nihil fm accēs dī de deo. Itē oñdit rōne. q in qcuqz est ponē accēs ē ponē ppositiōez. 7 p pñs varie tatē. s3 neutru ē in deo. ergo. 7c. Itē oē p accēs reducūt ad p se. s3 reductio ē postero

ris ad pri⁹ nō ecōuerso. de⁹ aut nō hz vltis
nec simplr nec fm qd. ergo nihil de deo dī
fm accō. Itē dē qd de duob⁹. de vno
p se. de altero per accō. pfectōi modo dī d
eo de quo dī p se. s. qd dī de deo dī pfect
tissime. ergo nihil dī de deo fm accō. ergo
b⁹ ipōia nō dī de deo p accidens. ergo p se
fē. dō. qd dī fm accō ē triplr. Vno mō
accidēs dī p oppositōez ad sām: s. sic dī ac
cidēs. pprietas alij inherēs q nō ē de rei es
sentia. s. hoc quidē mō nihil dī de deo fm
accidens sicut dicit Aug. eo q accidens hoc
modo ponit ppositionē s. varietatem in eo
de quo dī. Alio modo dī fm accō est p
oppositiōē ad p se. s. sic dī fm accō. aut qd
dī per aliud in eētia. vt si dicat paries dū
gregat. aut p aliud cui ē quodā mō idē quo
dāmodo diuersum vtpota cū dī de supiori
per inferiua. vt figura hz tres. vel de inferiui
p superiua vt Ysocheles hz tres. hoc mō nō
ē aliqd dī de deo fm accō. s. enī dī p ac
cō. ponit in aliq posterioritate s. impfectōez
sic ostendūt rōes ad hoc iducere. de⁹ aut nī
hīl hz iperfecte. nihil hz ab alio q sit omnio
aliō. nec a supiori vel inferiui q: h nō cadūt
i deo. Tercio mō dī hz accō ē p opposi
tōez ad necessariū. vt illud dicat accidē q nī
necessariū inest. s. h mō h⁹ i dī de deo fm ac
cō q: nō dī de ipō necessario. s. dī de ipō
p se q: p pparatiōē ad creaturā. pparatiō
aut ad creaturā p se ē q: dō est sua actio. sed
tū q: dō agit p volūtate q nō ip nec de neces
sitate pūcta est actui. id nō necessaria. s. qz
ruz ad h cadit ibi rō dicendi fm accō. vnde
hic mod⁹ dicēdi p accidens opponit p se in
creaturis. rōne eius q addit p se. sequit ne
cessariū i creaturis. i deo at nō. qm idēz ipm
seipō facit s. volūtarie fac. s. id in deo nō hz
oppositōez ad p se. Rōnes g ostēdes qd
nō dī de deo fm accō. pcedūt fm pma s. hz
bz acceptōez. Ad aut obijcī. qd ē dūm
accidit. sic itelligēdū ē. i. nō necessario nec sp
puenit. Ad illd. qd obijcī. qd ad sūt pter
corruptōez. dō. qd ista diffinitio ē accidentis.
fm q adesse ē p inherētia. s. sic non puenit
deo vt vltus ē. s. solū creaturis. vñ p illud.
Ad illud. qd obijcī. de p se. dō. qd loquit
de per se in creaturis. Ad p se enī i creaturis
sequit necessarium. s. nō sic in deo.
Tercio qrit vtrū ea q sic dī de deo

ex tpo. dicant fm sām. an hz relōnē. s. qd hz
relōnē. vt h mō sic p seipō gnāt. ita seipō
cīat. tū qzuis seipō gnāt. gnatio s. pūitas dī
vere in ipō fm relatōez. s. pari rōe. qzuis se
ipō creeg dominet tū qz ista sūt ad alteruz.
dīr realit relatīue. Itē hui⁹ nota. aut pu
re dīr diuinā sām. aut supaddūt aliquez re
spectū. Si pure diuinā sām dīr. s. sām ē eter
na s. ab eterno. ergo dīr de deo ab eterno q
falsū ē. ergo supaddūt aliqū respectū. ergo
relatiōē. Si dicas qd addūt respectū hz mo
dū s. nō fm rē. s. Aut illi mō fēet aliqd in re.
Aut nihil. Si aliqd i re. ergo realit dicūt
relatiue. Si nihil. ergo falsū ē mod⁹ itelli
gēdi s. iconueniēs mod⁹ dicēdi. Itē qdaz
sūt relatiua fm eē. qdam fm dīci. s. in relati
uis hz dīci ē mod⁹ respectiū. In respectiuis
fm eē est veritas respect⁹. s. dō s. hui⁹ sunt
respectiua fm eē. ergo vtrūqz ipōtat respe
ctū nō tū fm modū. s. ēt fm rē. g. s. ē. Itē
dīr dīr de deo. ita bñdī suppositōez sic
dictum de creatura. Illa igit suppositio aut
ponitur in deo aut i creatura. nō i creatura
pstat. qz tūc idē sibi supponeret. ergo ponit i
deo. s. suppositio est vere relatio. ergo. s. ē.
Itē cū dico. deus creat. hic notat duplex
ē respect⁹. s. cāe ad effectū s. ecōuerso. aut
ergo vterqz est i creatura aut vterqz in deo
aut vn⁹ in deo alē in creatura. pstat qd ipō
sibile est vtrūqz eē in deo. qz deus non ē ef
fectus. s. hīl in creatura. qz creatura non ē
sui cā. s. necesse ē qd alter in deo. g. s. ē. Itē
cū dico. deus creat. deus verissime est causa
s. si vera ratio cause ponit veram rationem
huiusmodi nomina dicta de deo dīr veram
relatiōem. Contra. Dyony. In causalib⁹
s. causis non recipimus reciprocationem. er
go cum deus sit cā pfectissima creature non
referat ad creaturā. qzuis ecōuerso creatura
referat ad ipm. Itē pho. dic. qd scia fm eē
referatur ad scibile. sed nō puerit. ergo si mi
nor est dependentia dei ad creaturam qz sci
bilis ad scientiam. ergo nulla est in ea relatiō
Itē rōe vt qz huiusmodi noia. si dīr re
latōem circa deum. Aut illa est pure diuina
eētia aut aliquid superadditum. si pure dei
essentia. ergo eternum quid. ergo respectus
huiusmodi nominū est etern⁹. ergo de neces
sitate dīr ab eterno. Si aut dīr aliqd supad
ditū. ergo in deo est aliq ppositō. Itē oīo

relatio dicitur dependentia: vel saltē ordines et
 hitudinem ad illud respectu cuius dicitur: sed deus
 non ordinat nec terminat. Et nihil dicitur de deo
 relative respectu creature. Rñ. ad hoc in-
 telligendum est quod dicitur secundum relationem est dupli-
 citur secundum rem. aut secundum modum. Realis autem re-
 latio triplex est. Aliqua enim fundatur per se su-
 per proprietatem accidentalem ut similitudo in du-
 plici albedine. Aliqua super dependentiam centri-
 alem: sicut respectus vel ratio materie ad for-
 mam. Nam sicut dicit philosophus. materia hoc ipsum quod est
 ad alterum est. Aliqua super originem naturalem. sicut ef-
 fectus ad causam et filius ad patrem. Prima relatio
 non potest esse in deo. quia in deo nulla est accidentalitas
 per se. Secunda non potest esse in eo. quia nulla est in
 eo dependentia. tertia est in deo: sed non respec-
 tu creature sed respectu persone. hoc enim non di-
 citur propter dependentiam inclinationem sicut per
 materiam. sed ponitur ordinem et distinctionem. et quoniam
 vere una persona ordinatur ad aliam. et hitudines
 habet. et alio modo secundum rem se habet ad unam quam ad alias
 id hec relatio est in persona respectu persone: sed
 non respectu creature. nam deus ad creaturam non
 habet ordinem. nec habet aliam et aliam hitudinem. et ideo
 nullomodo realis est in deo relatio respectu cre-
 ature. Creatura autem habet ad deum ordinem et hitu-
 dinem mediate per participationem accidentalem et depen-
 dentiam et originem naturalem. id est secundum omnes modos refer-
 tur creatura ad deum. Quoniam igitur intellectus noster
 cum intelligit aliquid referri ad aliquid. intelligit
 etiam illud proprii ad illud. id est intelligit deum per
 modum respectus et relationis. cui respectui id
 nihil videtur nisi divina essentia. et per creaturam ratio-
 nem. et ideo non est vanus. Concedendum igitur quod habet in
 materia dicta de deo non importat relationem in deo
 secundum rem: sed solum secundum modum intelligendum. Ex
 hoc patet quod sita. Ad enim obicitur de pre. deus.
 quod non est simile. quia prius ad filium est ordo et hitudinem
 et alia hitudinem quod ad spiritum. sed deus autem sicut dicit
 philosophus. non habet ordinem nec aliquam hitudinem. Nam
 prima causa eodem modo se habet ad omnia. quoniam alia
 alio et alio modo se habent ad ipsam. et in xi. prae-
 philosophus dicit quod primum et summum bonum non ordinatur
 ad hec creata. Ad illud quod obicitur. Si non dicitur
 relationem pure secundum se. deus. quod pure circa deum
 dicitur secundum rem: sed relationem secundum modum in-
 telligendi. In creatura vero secundum rem. Et quod obij-
 citur quod vanus est intellectus. deus. quod falsum est. quia intel-
 lectus fundatur super aliquid. super relationem cre-
 ature cui videtur relatio secundum dici in deo. Ad

illud quod obicitur. quod quidam sunt relativi habet esse et esse. deus.
 quod quidam sunt relativi secundum esse ex parte virtutis ex-
 tremi. ut dicitur et servus in creatura. quidam ex parte al-
 teri ut scibile et scia. et mensuratus et mensura
 sic in proposito. Ad illud quod obicitur quod dicitur dicitur
 supponit. et sicut creator calitatem. deus. quod supponit
 in deo est deus supponit et deus calitatem. quia deus alij sup-
 ponit deus et deus efficit. tamen illa supponit non est deus
 relatio. sicut nec calitatem: sed est deus divina essen-
 tia. quia seipso supponit. et efficit. Ad illud quod
 obicitur. quod est ibi respectus cause et effectus. deus. quod
 respectus effectus ibi est deus respectus. et deus re-
 latio: sed respectus cause non est respectus nec re-
 latio in deo secundum rem: sed secundum modum intelligendi.
 secundum rem vero sibi vel essentia.

Ad pre ista sunt dubitationes circa lit-
 teram. et primo de his nominibus. creator
 deus et habet. id est dicitur magis dici de deo
 ex tpe. Et enim falsum. quia deum magis dicitur Bo-
 ethius est prius coherendi subditos: sed hec est
 in deo ab eterno. et esse. Item deus ut dicitur
 Ambrosius. nomen est nomen. et si non est et deum. Item
 de hoc nomine creator obicitur. quia non dicitur lector: quod
 actu legatur: sed quia habilis est ad legendum:
 sed deus ab eterno habilis est ad creandum
 ergo et esse. Iuxta hoc queritur de hoc no-
 minum significatione et notatione. et vnde ha-
 bent rationem notandi. cum divina essentia sit prin-
 cipale significationum. Rñ. deus. quod quoniam divina
 essentia non habet verum respectum ad creaturam
 tamen prout est intelligere et significat per modum
 respectus nec tamen intellectus est vanus propter hoc quod
 totam rationem respectus realis ponit in cre-
 atura. Quoniam igitur habet in nomina dicunt respec-
 tum a quo imponuntur. quoniam imponatur essen-
 tia. id est dicitur secundum exigentiam istius respectus. Item
 intelligendum quod quidam dicitur respectum solum ut dicitur quod
 dicitur effectus ut creator: et iustus. et utraque sunt sub
 duplici dicitur. quia aut importat respectum ut ad rem
 prout: aut ad rem futuram: siue ad rem in actu: vel
 in habitu. primo modo quia ponitur creaturam in actu dicitur
 solum cum creatura incipit. secundo modo ab eterno. secundum
 si deus et creator: importat respectum in actu. ab
 eterno non potest dici. Si autem in habitu potest dici. et tpe
 tamen vultus et accipit hec notia ut notat in actu
 et ideo dicitur Aug. ea dici cum tpe. Quod igitur dicitur
 Boethius. intelligendum. quod est prius coherendi subdi-
 tos habitus: sed non habendos. Quod
 dicit Ambrosius. patet quod non cogit. quia quan-
 vis imponatur nature. tamen imponitur ap-

appropriare nē vt dicit respectū ad creaturam. et iō pnotat qd creatū. Et sic patent oīa qz rō pnotadi est modus significadi. Itē qritur de hoc qz dicit. qz tps nō cepit ex tpe. vñ enim falsus. qz oē qz incipit est tpale: et oē tpale mensurat tpe. et oē tale cepit in tpe. g. et c. Si tu des instantiā in ppetuis. obijcitur nihil est magis variabile. qz tps. sed oē tale est tpale. g. et c. Item si tps nō cepit in tpe ergo cepit extra tps. ergo fuit tps extra oē tps. R. dō. qz qstūm adhsens pñer qz dñ initio tps dñ dicit in scdo. differt incipere ex tpe. et in tpe. et cum tpe. qz ex dicit ordinez. et ita presupponit tps tanqz antierius. et ideo nihil cepit ex tpe nisi qz sequitur tps. In tpe dicit temporis existentia sed tps nō fuit i sui initio. cum sit successiuū. iō que sūt equal' duratōis. cum tpe. nō ceptunt nec ex tpe. nec in tpe. sed cū tpe. i. cum tpe cepit. Si qras quō tps cepit. breuif dō. qz nullo dictoz modoz sed cepit in sui pñcipio. et iō nō cepit extra tē pust. Ad illud. qz obijcitur. qz tpe mensuratur tpale. dō. qz tēpo: ale qd excellit a tpe mēsuratur et incipit in tpe. sed illud qz nō excellitur. incipit cū tpe. et rō predicta ē. Itē queritur de hoc qz nūmus mutat' nō est cū cepit esse precū. vñ enim falsum. qz omē precium est accēs nūmi. et mō inest. et prius non inerat. ergo nūmus mutatus ē. R. dō. qd relō nō predicat qd absolutū. s. pñcat ordinem ad aliez. ordo aut respicit dispositōem ordinatoz. quedā igitur sūt ordinabilia. ita qz vtrūqz est in potētia. et tūc relō introducif pmutōem factā in vtroqz. Quedā sunt ordinabilia ita qz aliez qstūm ē de se in actu est. sed aliez in potētia. Sicut pz de duob' quorum vnus qz est actu alb'. actu hz. pñietatē fm qz attendit' silitudo. Et iō altero de non albo. facto albo sit pfecta silitudo. Itō ergo oportet qz relō semper inducat mutatoz in vtrūqz extremoz propter sui corrupōnem vel inceprōem. sed sufficit qz in altero. et ratō vñ ē. qz respicit duplex extremum et qz pōt vnum de se esse in actu. altero existente i potētia. sic in nummo qz est in pñte possidētis qz sit pignus vel precū vel arra fm mutato nem factā in ipso. nec aduenit nūmo aliquid absolutū. sed ordo qz ex pte nūmi erat in actu ex parte illius qz erat in potētia sit in actu. et ideo mutat' illud non mutato nūmo. Itē

queritur de hoc qz dicit. qz accēs est in creatura. cū relō est creature ad creatorē. vñ enī falsum qz pñgit rem intelligi accēs remoto ergo si relō ad creatorē accidit creatura. ergo illo remoto. pñgit rem creatā ēē intelligi. et circūscripto respectu ad creatorē.

Item si relō qua creatura refert ad creatorē est accēs cum illud sit creatū refertur et ita per accēs. et sic de alio. et ita abire in infinitum. R. dō. qz creaturam qstūm ad esse pñmū cēntialiter depēdet. et talis relō que exprimit illā dependētiaz nō est creature accidētalis. sed magis cēntialis. Quantū autē ad esse fm. siue ad bñ esse. nō depēdet essentialiter. qz illud bene esse accidētale est. ideo talis relō fm accēs dñ. vñ filiatio fm qz dicit adoptōem. et de tali intelligit Aug. Ad illud. qz obijcitur. qz relō. relōne alia refertur aliqui volūt dñ. qz creatura seipsa refertur tñ illud nō vñ ēē dō. qz nulla creatura ē sua relō cum nō sit sūme simplē imo hoc ipm qz refertur aufert simplicitatē. Ideo dō. qz sic relatiua referūtur pñie que dñt rē substra tam cū respectu ipē aut relatiōes siue respectus nō referūtur. imo magis illa alia referunt. qz nō sunt entia. sed entia. sic in ppositio dō. qz ipse relōnes p se non referunt. sed cū subiectis. ita qz vnū cum alio et per aliud. et iō nō est ultra querē aliud quo referatur.

Itē querit de hoc qz dicit. nec tñ dicim' spm. s. referri ad se. vñ enim posse referri. qz s. est donū. et donum refert ad donantes. et ipse est donas. ergo necessario pcludit qz referat ad se. R. dō. qz hoc nomē spūs. dicit relatiōem fm esse. et iō qz relatiōem fm ēē nihil refertur ad seipm fm idē. nullomō spūs. s. in qstūm spūs ad se refert. s. donū non tñ ipostat relatiōem fm esse vñputa cū dñe auctoritatem in dñe. sed etiā fm modum dicendi. vñ qñ dicit largitatē et potestatē in cōicāte. Et qz taliter pōt fm modū intelligēdi cōparari ad se. vñ datum. inquantū datum dicit ad se. inquantū dans nō. ideo pceditur. qd appellatio dati vel donati refertur ad spm s. non autem spūs. s.

Di. xxxi.

Reterea cōsiderari oportet cū tres persone coequales sibi sint. et c. In pcedenti proxima pñcula erat magis de relatiuis qz dñt de deo. pñie et tpalit'. In

In hac pte agit de his que dñr de deo cōit
et eēntialiter. Et qm̄ hec sūt appropabilia.
id̄ hec pō duas hz ptes. In pma determinat
eoz significatōem. In s̄a eoz appropriatio
nez ibi. Ad est p̄mittēdū hic. et c. Prima
pō hz duas. In pma determinat significatō
nē huius noī equalis. In s̄a huius nomis
filio. et hoc facit s̄o cap. hoc etiam dicimus.
de simili et similitudine.

Intelligentiā huius partis est qd̄
de his noib⁹ filio et equalis. Et circa
hec tria qñr. Primo querit vtrū
hec noīa dicant s̄m positōem an s̄m p̄uatio
nē. Sēdo querit vtrū dicant s̄m s̄bam an
s̄m relatōem. Tercio qñritur vtrū dicant
mutuam relationem in patre. et filio.

Quod dicatur s̄m p̄uatiōem. vtrū p
auctoritatē maḡi in s̄a. qbusdāz vtrū
noīe equalitatis et similitudinis. nō ali
qd̄ poni s̄ remoueri. vtrū dicat filio eqli s̄ p̄i.
qz nec maior nec minor ē eo. Itē hoc pōt
pbari sic. Euclides diffiniuit eqli sic. Equa
le est qd̄ alteri suppositū nec excedit nec exce
dit. s̄ cū hec diffinitō sit data s̄m p̄uatiōez. p̄
et c. Itē eqli et filio nō trā dicūt vnitatem. s̄
etiā diuersitatē. sed nō ē ponere diuersitates
in diuinis. s̄ hec noīa nō dñr s̄m positōez s̄
s̄m p̄uatiōem. Itē equale s̄m qd̄ dicit posi
tōem dicit p̄mensuratōem. sed in diuinis nō est
p̄mensuratio nec excessus. s̄ dñr per p̄uatiō
nem excessus nō p̄ positōez. Cōtra. s̄m
do et eqlias in his inferiorib⁹ dñr positue. s̄
hec p̄pletius sūt in deo. qz vtrū dicit Aug. i fi
lio p̄i reperit rō similitudinis et eqlias. ergo
multo fortis i deo dñr positōez. Item oīa
negatio q̄ nō est pura negatio fundat super
positōez. s̄ cū hoc qd̄ dico eqli iporet remo
tōem excessus. et nō importet putā negatōez
qz tūc chim. ē eqlias deo. opz qd̄ iporet po
sitōem. Itē hec ē falsa p̄ et filius sunt ineq
les. s̄ hoc qd̄ est inequale aliqd̄ p̄uat. qd̄ ē in
deo. sed hoc nō est iporatiū p̄ equalitatē. er
go eqlias aliqd̄ ponit. qz si eius oppositum
p̄uat. necesse est ipz p̄onere. Itē heretici
dñr hanc falsas. p̄ est equalis filio. aut ergo
qz aliqd̄ ponit. aut qz aliquid remouet. nō
qz remouetur. qz dñr hanc veram pater est
in equalis. que remouet. s̄ qz aliqd̄ ponit. er
go et c. Et fundatur vtrūqz istarum rōnum
super oppositionem inequalis ad equale. si

enī eqli et eqli accipent remotiue. tūc eo qd̄
opposita acciperent positue. R. dō. qd̄ hz
qd̄ in s̄a inuitur et doctores antiqui dicūt qd̄
positio maḡi fuit qd̄ noīa que nō dñt perso
nalem p̄prietatem vel eēntie vnitatem qd̄ p̄
uatiue accipiūtur. vñ qz filio et equalis dicit
respectū p̄is ad filium. et ille respectus nō ē
p̄sonalis. p̄prietas nec eēntia. voluit ponere
qd̄ oīa talia s̄m p̄uatiōem dicerētur sic duo
tres. similes et eqli. et p̄silia. tam ista positio
stare nō pōt sicut supra p̄batū est de vnita
te et pluralitate nominū diuinorū. Si enī in
diuinis ē vnitas positue et pluralitas. et hec
duo faciūt similitudinē et eqliatē. necesse
est hec positue accipi in diuinis et p̄cedēde sūt
rōnes inducte. Ad illud. s̄ qd̄ obijciunt. qd̄
equale ē qd̄ nō excedit. dō. qd̄ illi negatōi sub
sternit affirmatio. et positio q̄ notificatur per
p̄uatiōem oppositi. s̄ excessus. Ad illud. qd̄
obijciunt. qd̄ nō est diuersitas in diuinis. dō. qd̄ nō
indicat diuersitatē nisi suppositi. nō forme d̄
se. et qz in diuinis ē pluralitas suppositorū. p̄
et c. Ad illud. qd̄ obijciunt. qd̄ s̄m qd̄ dñr poli
tiue dicit p̄mensuratōem. dō. qd̄ in diuinis nō ē
mēsuratio simplr. sed tñ est p̄mensuratō respec
tu infini. et hec nō ponit simplr p̄mensuratio
nē. Aliter pōt dici qd̄ eqli et filio de suo p̄i
mo intellectu ponūt vnitatem q̄ritatē et q̄
litas. Qd̄ aut ponat p̄mensuratōnem hoc
qd̄ est eqli. est qz q̄ritas illa est mēsurata. qm̄
s̄ in diuinis imensa. dicit enī p̄uenientias in
q̄ritate virtutis quāuis nō ponat ibi com
mensurationem.

Sēdo querit vtrū noīa supradicta
dicant s̄m s̄bam an s̄m relatōez. Et
qd̄ s̄m s̄bam. vtrū auctoritate maḡi in
s̄a. Equalitas inquit nō est relō vel noīo.
s̄ nē vnitas vel idēptitas. Et Sylarius de
tri. Similitudo est indifferēs eēntia. s̄ tā s̄m
do qz equalitas dicit diuinā eēntiā. Item
eqlias dñr s̄m q̄ritatem et similitudo s̄m q̄lita
tē. sed in diuinis q̄ritas et q̄litas trāseūt i s̄bam
et c. Item omne qd̄ dñr s̄m relatōem ipor
tat distinctōem de suo p̄ncipali intellectu. s̄
filio et eqli dñr p̄uenientia. s̄ nō dñr s̄m rela
tōem. Itē nihil qd̄ dñr s̄m relatōem dñr de
duobus nisi importet relatōem in cōi. hoc
dico. p̄pter hoc nomē relatōis et distinctōis. s̄
simile et equale important specialem relatio
nem si eā important. qz nō est assignare sp̄a

lides sub ipis et dñr de plurib⁹. §. 7c. Lō
tra. Hylarius. de tri. Similitudo sibi nō est. s. s.
omne qd dñr fm sbam dñr ad se §. 7c. Itē oē
qd dñr fm sbam dñr de pluribus singulariter.
sed filius et equalis dñr pñr. §. 7c. Item eqū
tate refert pñr ad filium. et filius ad pñm. sed
nō eēntia. §. equalitas nō dicit eēntiā. Itē
aut pater est equalitas filij ad patrem aut nō
si sic. ergo cū filius equalitate illa sit equalis
pñr. pater est equalis sibi. qd nō pceditur. qd
si pñr nō ē equalitas filij ad pñm. ergo eqū
tas nō dñr de omnibus. ergo nō dicit essentia
am. essentia enim filij est pñr. R. dñ. qd fm
cōm oīum opinionem. cū sile et equale dicit
puenientia plurū in vno qd de se importat
distinctōem in suppositis et vnionē sū vnita
tem in eēntia. Et qd distinctio psonarū spec
tat ad modum dicendi fm relationē. vnitas
eēndi ad modum dicendi fm sbam ideo hu
iusmodi nomina. nec omnino dñr fm sbam.
nec oīo fm relationē. sed quodāmodo fm sbaz
quodāmodo fm relationem. Sed qd nō pos
sunt fm hunc duplicē modum dici pñcipa
liter sed necesse qd fm alterum. ideo vltim⁹
oportet querere fm quem modū dicēdi ac
cipiuntur in diuinis et hic sunt diuerse opini
ones. Quidam enim dñt qd h⁹ i noia fm cō
cretiōne significata. dñr pñcipaliter fm rela
tōem. nam pñsimiles dñr habētes eandem q
liratē qd § respiciunt suppositum p se fm qd
pccerunt. ideo dñr fm relationem. Sed in ab
stractione qd similitudo ē vnitas nature vel ef
sentie. qd respicit vnitates forme pñmo. non
distinctiōem suppositoz nisi ex psequenti.
pñcipaliter dñr fm sbam. Huiusmodi soluē
di non est pueniens. nam eadez est significa
tio in concreto et in abstracto in pñcipali et
supposito. ergo si dicitur fm sbam vnum et
reliquum. silt § hoc nō soluit qd dictum est.

Secda opinio est qd huiusmodi nomina et
in concretiōne et in abstractione dicuntur pñ
cipaliter fm sbam et notant distinctiōem i
suppositis. et ratio ipsoz est qd cum similitu
do respiciat ista duo. s. puenientiam et dñam
immediatam et ppletius respicit puenientiaz.
dñr enim differentes esse siles inquantū cō
ueniunt. puenientes vero nō dñr similes in
quantum differūt. Respicit ergo similitudo
distinctiōem per modum materie. sed per
modum forme respicit vnitatem essentie. et

ideo ppletius dñr fm sbam tam similitudo qz
similis. Sed ista positiō nō pōt stare. Tertuz
enim ē qd similitudo dñr respectus aliquoz
ad inuicem. sed in diuinis nō est nisi respectus
pñone ad personā. respectus aut pñone ad p
sonam. nō pōt dici fm sbam. ergo necesse ē
qd hoc nomē sile qd a similitudine iponitur. fm
sbam nō dicat. Et iō est tertia opinio. qd h⁹ i
noia dñr scdm relationem formalit loquendo
dñt enī respectum suppositoꝝ distinctozum
puenientū in aliq vno. et ita respect⁹ cadit ibi
per modū formalit. s. vnitas eēntie et plurali
tas cadit p modū cāe. Ideo pñcipie et pñcipit
scdm relationem. ex pñt vero scdm sbaz dñr
cāliter loquēdo. Et hoc magis pñ si pñdere
mus significatiōes hoz noīuz in creaturis vñ
sit trālatio. Similitudo enim est scdm qūtatē. et
silt eqūtas scdm qūtatē. s. similitudo dicit rela
tione formalit. s. qūtatē cāliter. nō enī est silt
tudo qūtas. s. relatio qd attēdit scdm qūtatē.

Ad illud. qd obijcit. de magro et Hylario
qd ē eēntia. dñ. qd cālit intelligunt oēs tales
sermōes. Ad illud. qd postea dñr qd eqūle dñr
scdm qūtatē. dñ. qd fm dic cām efficientē nō
dic formā. sic de silt. Ad illud vō qd obij
cit. qd relatiua iporāt distinctiōes. dñ. qd qdā
i diuinis dñr fm relatiōes qd sūt distinctiua rela
tōz. vt pñr et filius et talia iporāt respectū disti
guētē. et talia iporāt distinctiōes vt exercitiā.
qdā aut dñr fm relatiōes qd sūt relatiua disti
ctoz vt silt et eqūlis. et talia iporāt respectū
s. ille respect⁹ nō ē notio distinguēs. s. pño di
stinguētē iporāt enī distinctiōes nō vt exerci
tiā. s. vt pceptā. nā respect⁹ distinguēs ē vni⁹
pñone ad aliā fm qd ē ab illa. In h⁹ i vō noi
b⁹ iporāt respect⁹ vni⁹ pñone ad aliā. s. qd
cōicāt nāz vñā. et qd respect⁹ ē relatio iō pñ
ficat. qd vō respectu vni⁹ eēntie. iō dñr de pñ
b⁹. Et iō pñ vltimū qd dñ. qd nullū relatiuum
dñr de pñb⁹. nisi dicat relatiōis i cōi. dñ. n. qd B
nō solū ē i his noīb⁹ qd iporāt distinctiōes i cōi
vt relati⁹ et distinct⁹. vñ ē i his qd dñr respe
ctū plurū vt cōicāt in aliq. tale enī nomē dic
respectū i cōi pñficatū in rōe cōicatiōis in
vno. vñ consimiles dñr ad inuicē relati pñ
cipantes vñam qualitatem.

Et ito qñt vtrū pñcā noia. scqūlis et
silt dicant mutua relatiōem fm qz
pater filio et filius patri sit equalis. Et qd nō
vñ. qd scdm Dionys. in talibus nō recipim⁹

reciprocationem sed pater est principium filij & non
cadit ibi reciprocatio. ut dicat pater equalis
filio. Item hoc videtur ratione. quia enim filius est filius
patri. id est dicitur similitudo patris. & si pater econverso
filius est filio perfecte. ergo pater est similitudo filij. h
autem non recipit. ergo. &c. Item qui est equ
lis alij & equalitate sibi ad equat. si ergo pater
est equalis filio. & ei ad equatur. quero a quo. aut
a se aut ab alio. non a se quia quicunque equat se
alij aliquid agit in se. sed pater nihil agit in se. er
go non adequat se. nec ab alio equat. ergo non
est equalis filio. Contra. si se & equale. sunt
relativa equipantie. sed ista denotant se pater
similiter utrumque extremum. ergo si filius est filius
patri. pari ratione pater est filius filio. Item ratio
similitudinis est puenientia vel dicitur. in equalita
te ut sibi. sed puenientia equalis respicit utrum
que extremum. etiam indifferentia. & si filius est in
differentia patri. & econverso. pater est similis filio.

Item omne plurale geminat suam significati
onem. sed hec procedit pater & filius sunt similes. &
equales. & pater est filius. quero cui aut sibi.
aut alij. non sibi. ergo alij. R. d. q. filius &
equalis dupliciter accipiuntur. Aliter putantur con
uenientia in quantitate vel qualitate. aut prout
supra puenientia addit imitationem vel expl
sionem perfectam. primo quidem modo sunt relati
ua equipantie. & dicitur ad puenientiam. sicut quod
probant rationes hoc inducere. Aliter modo similis &
equalis supponit rationem originis. unde equalis
dicitur quasi ad equatum. & filius quasi affilatus.
Hoc modo non puenit nisi ei qui est ab altero. &
hoc modo procedunt proprie rationes. quia pater non dicitur
similitudo filij pimitutione nec ad equat filio per
emanationem ab alio. sed equat sibi filium.

Ad tunc dicit Dionysius. quod non recipimus re
ciprocationem. &c. loquitur de causa proprie prout
differt ab effectu per eentiam. hoc autem modo
pater non est causa filij imo bene est habitudo filij ad
patrem sicut econverso. & sic patent omnia.

In parte ista sunt dubitationes circa lit
teram. & primo dubitatur. de situ huius
partis. quia cum supra. dicitur. xix. actum sit de
equalitate. ut hic magister superius repetere. R.
d. q. de equalitate & similitudine est loqui duplici
ter. a parte rei vel a parte nominis. Et primo modo agitur
de equalitate & similitudine in precedentibus so
mo hic. Item queritur de hoc quod dicitur. quod ni
hil est sibi simile. ut enim falsum. quia aliquo differt
a se sic forte senex a se puro. & pari ratione ali

quo potest esse simile sibi. Item christus homo est sibi filius
quia nullus est beatus. nisi sit deo affilatus. & ip
se maxime est deo affilatus. & c. R. d. d.
quod sic dicitur aliquando notat aliteratam suppositi. a sup
posito ut cum dicitur Petrus est alius a Paulo. ali
quando aliteratam in natura. ut cum dicitur christus secundum quod homo
differt a se deo. aliquando aliteratam status a statu.
ut Petrus senex differt a se puero. per hunc
modum intelligendum est de similitudine. quando igitur
similis dicitur similitudinem suppositi ad suppositi
tum. non potest idem esse filius sibi. quando vero dicitur
similitudinem nature ad naturam vel status ad status.
potest idem esse similis quando hec concurrunt in ea
dem persona. & ita intelligitur magister. Item que
ritur. de hoc quod dicitur quod equalitas patris & filij non
est relatio vel notio. quia statim respondetur. quod simile
& equalis est relatiuum. ergo similitudo est relatio.

R. d. d. quod magister intelligit de notione que est
personae proprietatis. non de relatione cointer intelle
ctus. Et aliter. d. d. quod verbum magistris est ca
litter intelligendum sicut per precedentibus. quia
equalitas non consistit in proprietatibus personarum
personalibus. sed magis in essentialibus que
supra ostense sunt.

Non est hic permittendum quod illustratio
vir Maritini. Terminata pre illa i
qua agit de significatione horum nominum
similis & equalis. hic incipit secunda pars in qua
agit de horum nominum appropriatione. & huius
pars duas partes. In prima assignat appropria
tiones. In secunda mouet & soluit dubitationem. que
ex huius appropriatione huius originis. j. di. xxxij.
Hic ostenditur quod ex predictis deducta. Prima po
diuiditur in duas partes. In prima assignat ap
propriata secundum Maritinum. In secunda secundum Augustinum. ibi.
Illud etiam sciri oportet quod eandem trium personarum
distinctioem. Prima pars tres huius partes
In prima assignat Maritini appropriationem
& eius explanationem per sui obscuritatem. In
secunda ostendit quod illa que Maritinus assignat non sunt
proprie. sed appropriata ibi. Ad est secundum primum
sam expositionem. In tertia vero ostendit quod illa
quibus hec appropriata sunt proprie. appropriata
tione enim est eorum respectus proprius. & hoc facit.
ibi. proprie igitur personarum. & c. Illud etiam sciri
oportet. quod eandem trium personarum. & c. Hec est secunda pars
huius partis in qua assignat magister appropria
tiones Augustini. & huius partes duas partes. In prima
ponit ipsam appropriationem. In secunda ponit
eius expositionem ibi. Sed plurimos mouet quod

pri attribuit et. et hec s. p. h. tres ptes. s. illa tria appropriata. In pma ostendit. q. l. p. appropriat unitas ostendit et incidenti qualiter aliqua dñr vñu. In s. a. d. ostendit q. uo si lio appropriat equalitas ibi. Nunc videamus qualiter equalitas. In tertia d. ostendit q. uo spū. s. appropriat. p. cordia ibi. q. at i spū. s. d. eē vñuq. p. cordia. et.

Intelligentia eor. q. dñr in hac pte duo principal. qñr. pmo qñr d. appropriatōe. s. p. l. s. de appropriatōe Aug. Et qñr ad pñm queritur tria.

Primo qñr vñu imago dicat in diuinis s. m. s. m. an s. m. relatione. Secdo dato q. h. relatione qñr vñu imago sit. p. p. m. filij. Tercio qñr de rōe appropriatōis illoz triū. eternitas spū. et vñu.

Ad aut imago dicat s. m. s. m. ostenditur hoc mō. s. p. l. s. de tri. deus ad cōm sibi cū deo imaginē eandē.

q. s. m. s. m. reppit hoīem opari. Itē Beda sup illud faciam. hoīem et. In hoc q. dicit imaginē notat vna et equalis s. m. trinitat. s. imago cū pñear ad cōitātē et vñitātē s. bē d. s. m. s. m. Itē hoc ipm vñ rōe. q. illud idē q. dicit exēplar actiue. dicit imago passiue. s. exēplar in diuinis d. s. m. s. m. nō s. m. relatione. s. et. Itē imago pñsit in repñtādo aliqd nō tñ in s. m. s. etia in distinctiōe et ordine distinctoz. Si s. in diuinis nō cadit distinctio in vna psona. nec ē q. i diuinis attendat imago s. m. q. vñitas cēntie ē in trib. psonis. s. nō notionaliter s. cēntialiter dicit imago in diuinis. Contra. Aug. vi. de tri. qd absurdū q. imaginē dici ad se. s. oē q. d. s. m. s. m. d. ad se. s. imago euz non dicat ad se nō d. s. m. s. m. Itē s. p. l. s. de trini. imago sola nō est. s. imago in diuinis ē cum alio. s. cēntia non ē cū alio. s. et. Itē hoc ipm vñ p diffinitionē imaginis qñ hylarius dicit q. imago ē rei ad rem coequāda. s. res q. coequat rei est psona. s. imago ē psona ad psonā. s. q. dicit respectū vñus ad alēz d. s. m. relatione s. imago. Itē hoc vñ p et h. mologā. imago enī d. quasi imitatio. s. vbi est rō imaginariis ibi ē imitatio. s. dīna cēntia nō imitat aliqd q. oē tale ē ab aliquo. ergo imago nō d. s. s. s. m. vel essēntia. Itē. d. d. q. sicut exēplar s. m. p. p. rietatem vocabu li dicit expñsionem p modū actiū. Un exē-

plar d. ad cui. imitatio. s. sit aliqd. sic eñrio imago p modū passiuū. et d. imago q. alterū expñit et imitat. Et hoc mō accipit imago dupl. s. m. q. dupl. est expñsio. s. vel in ē vñitate vel in nē diuersitate. In nē cōitātē siue vñitate. sicut fili. ipatoris d. imago patris. In nē diuersitate. sicut imago ipatoris ē in nūmo. Sic respectu dei d. imago p expñsionē s. m. idēpñtātē nē. et sic est imago icreata. et d. notionalr siue s. m. relatione. q. imago dicit emanationē. emanatio aut in vñitate. nē nō est nisi psona. Itē etiā imago p expñsionē in diuersitate nē. et sic d. imago creata respectu toti. trinitatis. Et sic p. q. imago in diuinis accepta d. s. m. relatione pñe. ad psonam. et hoc s. m. vocabuli p. p. rietatē. sicut p. bāt rōes ad hoc inducte. s. qñ pñgit ab uti noīe exēplaris. vt etiam dicat exemplar q. ad imitationē alteri. s. sit. sic eñrio pñgit ab uti imagine. vt dicat imago ad cui. expñsionē sit aliqd. Et sic cū creatura fiat ad expñsionē vñitatis cēntie i trinitate psonaz. pñt d. ci imago d. tota trinitate. et sic d. imago imaginans cū de rōe noīis dicat imaginatū. sicut exēplar d. exēplariū abusiue. qñis exēplar sit exemplaris. et s. m. istū modū vident accepisse hylari. et Beda. vt dicit magr. xvj. di. ij. li. tñ pñt dici q. vterq. loqr d. imagie. creata q. cū sit respectu vñi. cēntie. ē cōis imago triū psonaz. et indicat vñitātē s. bē in tribus. Un nūq. imago pure d. ad se. q. sēmp dicit respectum vel ad aliā psonā. vel ad creaturam. siue creature ad diuinā nām. nūq. etiā d. pure s. m. s. m. q. sēmp notat vel distinctiōē interi. vel exteri. Un imago nō dicitur essēntia simplr. s. s. m. essēntia vt in trib. psonis pñsiderata. tñ p. p. rietatem sermonis seruando imago d. s. m. relatiōz pñonalē. put d. imago eterna. et pcedēde sunt rōnes et auctoritates ad hoc. Ad auctoritates ad oppositū p. s. s.

Ad illud enī q. obf. q. exēplar d. cēntia. liter. s. et. d. d. q. nō est fili. q. tota trinitas ē pñcipiū. et lō q. exēplar rōnem pducētis dicit. Un s. m. s. m. d. et pñenit toti trinitati. s. nō tota trinitas ē pñcipiata. et q. imago dicit rōnem pducti. p. p. e. iō nō pñenit toti trinitati. nec d. s. m. s. m. Ad illud q. obf. q. ad hoc q. sit imago. d. expñmere distinctiōez et ordinē. d. d. q. illud vñ est in imagine q. ē imago rei hñtis distinctiōē et ordinē. sicut h. s.

hō in pñib⁹ ⁊ tota trinitas in pñonis: sicut ref
eui⁹ ē imago nō hēat distinctōē vtrūq; vna
pñona. nō op⁹ sic expmī. Vel pōt dici qd il
lud vtrūq; ē qñ imago sicut differt. tūc enī qñ
imago sicut differt ad hoc qd expmī expmat
necē ē imitari incōparionib⁹ pñib⁹ sicut: sed
cū non imitat in eadē forma substantie non
oportet.

Et cūdo qñ vtrūq; imago sit pñum si
lij. Et qd sic. vtrūq; pñum i. pñum
approparōe. Eternitas i. pñum. spēs in
imagine. vtrūq; inuē. pñum dī. pñum sicut mun⁹. qñ
recte ponit ex equo. imago dī. pñum de filio.
Itē Aug. vi. de tri. Sol⁹ fili⁹ ē imago pñis.
Expmsio eo fili⁹ quo imago ⁊ vtrūq; sicut hōc
cū fili⁹ dicat pñonāle relationē. pñum ⁊ c. Itē
imago ē silitudo expmī. ⁊ in diuinis silitudo
expmī: sicut silitudo expmī silitudo nō pōt ēē ni
si plūm distinctō. Si qñ fili⁹ ē ab vno spū. sicut
qualiter a duobus. nō ē poterit ēē imago.

Itē imago in diuinis. attēdit sicut imitatioē
pñone nō cēntie: qñ nō ē imago cēntie: sicut pñōe
qñ ad hoc qd vna pñona sit imago alteri⁹ necē
ē qd illā imitē. in eo. qd respicit pñonā vtrūq; pñō
nā. sicut emanatio vel pductio. respicit pñonā vtrūq;
pñonā. nā pductio creature respicit sicut: Cū
qñ fili⁹ imitē pñem in pductōne pñone: so
l⁹ fili⁹ ē imago. Cōtra. Bama. dicit qd spūs
sicut imago filij. qñ nō est filij. pñum ēē imagi
nē. Itē hoc vtrūq; pñonā diffinitionē Bama
larij. Et pñma ē. imago est ei⁹ rei ad qñ ima
ginat spēs indifferēs: sicut hoc pñem spūs. sicut.
⁊ imago. Itē hoc vtrūq; rōē: qñ ad imagiez
ista duo sufficiūt. sicut imitatio sicut silitudines ⁊
sicut equalitatem: sicut hoc duo ē recipere in per
sona spūs. sicut ⁊ c. Itē sicut fili⁹ pñedit a pñe
vtrūq; expmēs pñem. ita spūs. sicut a filio expmēs
filiū. qñ quēadmodū fili⁹ ē imago pñis. ita spūs
sicut ē imago filij. Rñ. dō. qd imago in diuinis
nō tñm dicit expmīōne pñone: sicut ē expmīōne
in sūmo. Expmsio autē in sūmo duo pōit. sicut qd
sit vni⁹ ad vniū. ⁊ qd sit sicut modū. Quod sit
vni⁹ ad vniū ponit pñ hoc qd illud qd pñ sup
abundantiā dī vni soli pñem. Et si sit essen
tiale cēntie: sicut pñonale pñone. Itā vniū in sū
mo nō pōt expmī plura vel plures. vniū
in qñ in quo nulla ē diuersitas. Sicut vniū sū
me nō pōt expmī a plib⁹ vtrūq; plures sūt: qñ tūc
oīo differentes cēnt. ponit etiā aliud. videlz
vtrūq; sit expmīō sicut oīm modū. Itā si ex aliquo

respectu nō hz expmī nō expmī summe.
Propter pñmā rōnem sol⁹ fili⁹ est imago: qñ
sol⁹ ab vno pñedit. spūs autē. sicut a duob⁹. ⁊ iō
equaliter vtrūq; expmī ⁊ iō neutz i sūmo.
Propter sicut rōē sol⁹ filius est imago: qñ
sicut oīm respectū hz rōne expmī. ⁊ in qñ
pñatur ad illum a quo ē. ⁊ in qñ pñatur ad il
lum qd ex ipso est. In qñ pñatur ad illum a
quo: qñ ex pñ modū nē. ⁊ ita pñ modū vbi ⁊
spēs ⁊ pñ modū silitudinis expmī. In qñ cō
pñatur ad illū qd ē ex eo: qñ pñ oīa ⁊ eodem mō
spirat fili⁹ vtrūq;. Spūs autē sicut i nullo hōz
pñem. iō rō imago ē in solo filio. qñ ab vno
tñm pñedit. ⁊ qñ pñ modū nē. qñ etiā pñ pñ
cit spūs. sicut. Bama tñ rō: qñ pñ modū nē est rō
pñā. alie dō faciūt ad pñuitatē. Conceden
dū igit qd sol⁹ fili⁹ loquēdo pñē ē imago. ⁊ eo
ipso sicut fili⁹ dicit solū respectū ad patre
imago pñcipalī respectū ad pñez: sicut pñ res
pectū ad aliā pñonā. sicut pñcipalī respectū
ad pñez. ⁊ pñ respectū ad creaturā. Unde
eadē notio sūt ipi⁹ filij. in alio ⁊ alio mō. signi
ficata. Et nō est supfluitas. Ad illud qd
obī. de Bama. dō. qd Bama. fuit grec⁹. gre
ci autē nō ita pñ accipiunt rōē: imaginis vtrūq;
latini. qñ nec de origine pñonāz sic sane irel
ligunt. Vel pñ dicit qd sicut Aug. ⁊ Ba
ma. intelligit cōlīter qñ rēformar nos ad ima
ginē xpi. Ad illud qd obī. qd diffinitio ima
ginis pñem spūs. sicut. sic pñem. infra qd
spēs vtrūq; ibi accipit pñem soli filio. Ad illud
qd obī de assilatoē ⁊ equalitate. dō. qd filius
nō dī imago pñ assilatioē: sicut sicut pñ mo
dū emanadi ⁊ hoc nō hz spūs. sicut expmī imaz
silitudinē nec cū filio nec cū patre. iō nullus
est imago.

Et rō qñ qñ eternitas appropat
pñi. spēs imagini. ⁊ vtrūq; numeri. vtrūq;
enī qñ sit appropriatio Bama. qñ
oēs pñone diē sicut eterne sunt ⁊ equales. ⁊ et
nitas abstrahit ab actu pñone. qñ nō ē appro
priabilis. Itē qñ qñ spēs appropat ima
gini. aut nā. ibi sumit spēs vtrūq; spēs dī forma.
aut pulchritudo. Si forma. sicut nā nulli est
appropriabilis sic nec spēs. Si autē pulchri
tudo: sicut pulchritudo imaginis refert ad pro
prium. qñ ad pñem. qñ illi dō appropriari. Itē
Bama. dicit qd bonū ⁊ pulchz idem. qñ cū bo
nitas sit appropriabilis spūs sicut. qñ pulchritu
do. Itē Bama. dicit. qd oī imagines hē

entiam et nām et spēm auctoris. qđ magis ois
finit imaginē p spēm qđ aliqd alioy. Trez
nō ē vrendū deo s; solū creatura. s; vsus nul
li psonē ē appropiabilis. ergo nec spiritui. s;
Rii. dđ. qđ ista appropiatio Bylarij fuit
ad explicandā psonay originē suē emanati
onē. qm̄ igit psona p̄ia emanatione et origie
caret. iō illud debuit ei appropiari. qđ ipor
tat puationē pncipij. tale aut est hoc nomen
et nītao. eternū enī ē qđ pncipio caret. et h; d
suo noie nō dicat nisi puationē inītij duratō
nis. p appropiationēz tñ dicit puationē ois
pncipij. et sic p̄ma obiectio. Spūs vō. s;
pcedit p modū voluntatis et amoris. et iō de
buit ei appropiari nomē qđ actū expmit vo
luntatis. hoc aut est hoc nomē vsus. nā vñ ē
assumere aliqd i facultatē volūtatis suē ad
vrendū suē ad fructū. qm̄ s; assumptio ad fru
endū ē p amorē. s; ad vrendū. qđ amor ē pō
dus et ois. iō vsus recte appropiat spūi. s;
sic p̄ vltio qđ sit. s; qđ vsus accipit hic nō. p
ur diuidit p̄ fructione. s; put dicit amoris cō
plexū et actū libez. Filius vō emanat p mo
dū nē. et qđ emanat p modū nē. iō emanat p
modū pfecte et expisse silitudinis. nā nā pdu
cit sibi sile et equale. et qđ hñt in se rōnem ex
pisse silitudinis. iō et cognitiōis. qđ expissa sili
tudo ē rō cognoscēdi. Et qđ p modū pfecte
silitudinis et rōis. h; in se rōez et exēplar oīuz.
Unde ē qđ h; rōem pfecte pulchritudinis. qđ
enī ē pfecta et expissa silitudo. iō pulchre est i
cōpatione ad eū quē exprimit. Quia vō rō
nem cognoscēdi h; et nō vñm̄ s; totū vñ
ueritatis. iō pulchz pulcherrimū ipse mun
dū mēte gerēs pulchritudinē h; incōpationē
ad oēm pulchritudinē exēplatā. Et h; bīa
duob; relinqt pfectissima pulchritudo. sicut
enī dicit Aug. pulchritudo nō ē aliud qđ eq
litas numerosa. Qm̄ igit incōpationē ad p̄ez
h; pulchritudinē equalitatis qđ pfecte exp
mit sicut pulchra imago. Incōpationē vō ad
res h; oēs rōnes sūm qđ dicit Aug. qđ ē ars
plena oīum rōnuz viuētū. iō p̄ qđ in filio re
cte reppitur rō ois pulchritudinis. Et o igit
quo filius p modū nē emanat. h; rōnem pfecte
et expisse silitudinis. Et o qđ h; rōnem pfecte
silitudinis h; rōnē cognitiōis. et rōe vtriusq;
h; rōnem pulchritudinis. Qm̄ igit nomen
sp̄is iporat silitudinē et iporat cognoscēdi
rōez. iporat etiā pulchritudinē. et spēs qđ ē
p̄ iam digna ē ipio. iō elegāissime appo

priatur filio. p̄ ergo qđ illud nomen magis
appropiat Bylarius filio qđ aliud. qđ etia;
magis diffinit imaginēz p illud nomen qđ p
aliqd aliud. Ad illud ergo qđ obf. qđ pul
chritudo imaginis referat ad p̄otipum. dđ.
qđ verum est. s; tñ aliter refertur honor alie
pulchritudo. qđ honor imaginis. siue pictu
re ita refertur ad p̄otipum qđ in ipsa non ē
sū se honor. sicut patet si honoretur iconia
beati Nicolai. sed pulchritudo ita refertur
ad p̄otipum. qđ nihilominus est in imāgie
pulchritudo. non solum in eo cuius est ima
go. Et potest ibi repperiri duplex ratio pul
chritudinis. q̄uis in eo cuius est nō nisi vñ
inueniatur. qđ p̄. quia imago dicitur pulchra
quando bene p̄ottracta est. dicitur etia; pul
chra quando bene representat. illuz ad quē
est. et qđ ista sit alia ratio pulchritudinis patz
quia contingit vñam esse sine alia. quemad
modum dicitur imago diaboli. pulchra. quā
do bene representat feditatez diaboli. et tūc
feda est. et ideo Bylarius appropiās spēm
siue pulchritudinem filio. magis appropi
at sub nomine imaginis. quam sub nomine
filij. Ad illud qđ obijciatur. qđ idem est bo
num et pulchrum. dđ. qđ Dio. non vult dice
re. qđ sint vñum ratione. sed quod sunt vñū
re. sed quoniam ratione differunt. ideo alie
potest appropiari vñum qđ non appropia
tur alteruz.

Consequenter est qđ pncipalī de ap
propiationē Aug. qđ est in patre vñi
tas. In filio equalitas. In spū. s; vñi
tatis equalitatisq; p̄cordia. Et circa h; qñr
tria. Primo queritur vñz deus possit di
ci esse vñum cū creatura. Secdo vñz crea
tura possit dici esse vñum cū alia creatur.
Tertio de ratione appropiationis illoruz
trium.

Quod autem deus possit dici vñum
cum creatura ostenditur per aucto
ritatem Ap. i. cor. vi. Qui adheret
deo vnus spūs est. Si vnus spiritus. s; vñū
ens. et vñā res et hoc ergo vñum. Item
hō qui adheret deo est vnus spūs. aut crea
tus. aut increatus. Si increatus quia deus
non est creatura. ergo vnus increatus. s; spi
ritus increatus est omnio vnus. ergo hō ad
herens deo est simpliciter vñum cum deo.

Item magis vnitur extremum medio qđ
extremum extremo. sed spiritus sanctus ē me

q ū

dium vnico viros iustos. et viri iusti per ipsum
vniti sunt vni. Jo. xvij. Et sunt vnum sicut et
nos sumus. Vir iustus cum spiritu sancto potest dici vnus.

Item magis vnus membrum capiti quam membrum
membrum. Item cum membra christi sunt vni in christo. multo
fortius membrum est de capite: sed christus est caput in tantum
secundum humanitatem: sed etiam secundum diuinitatem. Item et c.

Contra. ex illo verbo quod dicitur Jo. x. Ego et pater
vni sumus. impugnatur sci heretici arrianus et ma-
xie Aug. ex hoc concludens arrium errare. qui
dicit: filium aliam habere naturam. Si ergo ratio Aug. bona
est. vnum dicit unitatem. in natura: sed tali modo non est
vnum creator cum creatura. Item et c. Item hoc verum
alia ratio quod maxime distant minime sunt vnum.
sed creator et creatura maxime distant. ergo non possunt
dici simpliciter vnum. Item si sunt vnum. ergo aliquod
vnum si aliquid vnum sunt. ergo deus et creatura ha-
bent aliquid commune. et sic hoc vniuocant in aliquo.
ergo cum vniuocant simpliciter sit quod vniuocant
in ipso. aliquid est simpliciter deo. Item si deus
et creatura sunt vnus cum infinitum distat a qua-
libet. quia ratio deus vnum cum vna et cum qualibet: sed
quicquid vni et eide sunt eadem. inter se sunt eas
ergo secundum hoc omnia sunt vnum. Rationem. deus. quod sic
dicit Aug. ad hoc quod aliqua sunt vnum non suffi-
cienter proportionitas voluntatis: sed necesse est presupponi
conuenientiam in natura. quam igitur deus et creatura su-
me differunt in natura. id non debet dici vnus sicut per
banc rationem ad hoc inducte. Quia vero vir iustus
summe proportionat per caritatem voluntati diuine. et
ei adheret magis. quam alicui alij. recte dicitur vnum
cum determinatione deputa vni spiritui. Spiritus enim.
voluntas dicitur et amor. An quod adheret deo vni
spiritus est. quod vni. et conformis est voluntati.
Ad illud ergo. quod obicitur vni spiritui. ergo vna res
deus. quod ibi est fallacia secundum quid et simpliciter. natura vnus
distrahatur a ratione sua. per hoc quod est spiritus. et dicitur
ibi unitatem non per diuisionem siue unitatem nec: sed
per proportionem voluntatis. Ad illud quod obicitur.
Aut vni spiritus creator aut increatus et c. deus. quod
nec creatus. nec increatus. nam spiritus non stat ibi
per se sed per actum voluntatis. et vni non im-
portat nisi proportionem affectus humani ad diui-
nam voluntatem siue ad diuinum amorem quod amor
transformat amorem in amatum. Ad illud quod
obicitur. quod spiritus est medium vnico. deus. quod vni quicquid
ad voluntatem: sed non quicquid ad proportionem nec. et
non dicitur vnum ratio proportionis voluntatis solu-
id non valet quod ligamentum spiritus non est tota causa quare
sunt vnum. Ad illud quod obicitur. quod membra christi sunt

vnum. dici potest quod membra christi non dicitur vnus sim-
pliciter: sed vnum corpus et sic etiam christus est vnum
in membris: sed hoc est ratione humanitatis
assumptae.

Eundo quod vna creatura pos-
sit dici vnum cum alia. Et quod sic ostenditur
hoc modo. Apo. i. Cor. iij. quod plures et quod
rigati vnum sunt: sed aliter erat plures ut paulus.
et aliter rigati ut apollo. ergo sed hoc patet quod vna
creatura potest dici vnus cum alia. Item Aug.
dicit et magis potest in ista. quod recte dicitur vnum quod
conueniunt in natura et voluntate. sed hoc habet vna natura cum
alia. ergo et c. Item dicitur. Matt. xij. Itaque
iam non sunt duo sed vna caro. hoc dicit de vi-
ro et vxore. Sed si sunt et non sunt duo. ergo sunt
vnum. ergo vir cum vxore potest dici vnum. et sic
et c. Item ab unitate principij male venit vni-
tas simpliciter quod est unitas numerorum: sed corpus
est male principij in homine. quod autem adheret me-
retrici vnum corpus efficitur sicut dicitur. j. cor. vi. et
vnum simpliciter. et sic et c. Contra. Idem
simpliciter dictum stat per eodem numero. ergo
vnum simpliciter dictum stat per vno numero:
sed due creature non sunt vnum numero qua-
tuncque conueniunt ergo non debet dici vnum.
Item si aliquid dicitur si a vno per conuenientiam in natura.
tunc ergo cum hoc et aliter conueniant in natura sunt
vnum quod non procedit. Si dicas quod ultra re-
grit proportionitas voluntatis. Cum ergo viri pec-
catores conueniant in natura. et in voluntate. ergo
debet dici vnum. quod cum non dicatur non sufficit er-
go proportionitas nec voluntatis. Item si hoc ex
conuenientia meretricis efficitur vnum. cum omnis
unitas sit a propria unitate. huiusmodi unitas erit a propria
unitate: sed talis unitas est deestabilis. ergo propria vni-
tas facit unitatem deestabilem. ergo ipsa est vituperabilis.

Rationem. deus. quod due creature distincte non possunt
habere unitatem nisi per proportionem. Quelibet
autem proportionitas non facit dici vnum simplici-
ter: sed illa quod est proportionitas simpliciter non secundum quod.
Ad plenam autem proportionem requiritur triplex con-
formitas. scilicet in natura in voluntate. et operatione.
et quoniam illa tria concurrunt ad aliqua duo ut per
secre dicantur vnum tunc illa duo dicitur vnum
sicut paulus et apollo. in natura conformes: quod vter-
que homo in voluntate similiter: quia vter-
que salutem fidelium cupiebat. In actione similiter: quod
vterque ad eam procurandam se exercebat. ille
plantando et iste rigando. et vtraque actio con-
formis. quod vtraque erat per diuinum debet predicari

onem. Verbum enim diuinum pmo iactatū est semen. deinde accipit rōnem pluuię. Si autē sit conforitas in natura soluz non debent dici vnum nisi secundum quid. scilicet de terminatione diminute vt vnum genere vlt specie. Si solum in voluntate tunc sunt vnus spiritus qui dicit amorem. Si vnum in natura et voluntate. tunc vnus corpus. et vna anima. Si vnus in natura et actione possunt dici vnum cum determinatione vt fornicator: cum meretrice potest dici vnus corpus tamen non potest dici vnum simpliciter: sicut vir et vxor: nec viri mali ita vnum sicut viri boni: qđ disconueniunt in volitis principaliter intentionis. quilibet enim malus bonum proprium querit et non commune. Ex his patet questio. Concedendum enim est aliqua duo dici vnum simpliciter. si habeant conforitatem sicut dictum est: sicut probant p me rationes. Ad illud autem quod quarto obijciatur. dicendum qđ non concludit. qđ fornicator et meretrix non dicuntur vnus corpus ratione sic corporis: sed ratione operis carnalis in quo vniuntur. et ideo non sequitur quod debeant dici vnum simpliciter.

Ad illud qđ obijciatur. de vno in numero. dicendum qđ duplex est vnitas. scilicet in diuisione et conformitate. Vnitas in diuisione attenditur in vno numero. et hec ē vnitas simpliciter. Vnitas vero conformitatis non est in vno numero: sed in his quibus conuenit alijs conforitari vt dictum est. Ad illud qđ obijciatur. si propter conformitatem in natura dicuntur vnum et c. dicendum qđ propter conformitatem in natura et voluntate. et in natura non solum secundum qđ est rei essentia: sed ex qua pullulat pullulans. hoc est in quantum est operationis principium. Sic patet qđ homo et alius non dicuntur vnum: pater etiam qđ mali homines non dicuntur vnum. quia et si concordant in fine propinquo et in opere differunt tamen in remoto quia quilibet querit qđ suum est. Iusti autem viri e contrario. si aliquando dissentiant voluntates eorum in fine propinquo. concordant in remoto. Ad illud qđ obijciatur. qđ vnitas meretricis nullomodo est a deo. dicendum qđ sicut in peccato est substantia actionis. et hec est a deo et desormitas et hec

non est a deo. sic in vnitate tali intelligendus est.

Etio queritur de ratione appropriationis trium nominum predictorum.

Et primo de vnitate. et quod non sit appropriabilis videtur. quia vnum et essentia conuertuntur. ergo vnitas et essentia: sed essentia nulli est appropriabilis. ergo nec vnitas. Item si appropriatur cum spiritus. scilicet sit amboz vnitas. vt dicit Augustinus. videtur qđ debeat appropriari persone spiritus. scilicet.

Item obijciatur de equalitate que appropriatur filio. nihil enim magis est indifferens in rebus equalibus quam ipsa equalitas: sed indifferens non est appropriabile. ergo nec equalitas est appropriabilis. Item si appropriatur debet appropriari patri. quia equalitas non est aliud qđ vnus siue vnitas in quantitate: sed vnitas appropriatur patri. ergo et equalitas. Item obijciatur de concordia que appropriatur spiritui. scilicet. Si enim concordia plures reducit ad vnitatem. videtur potius de proprio facere commune. qđ de communi proprium. ergo si appropriare est de communi facere proprium. concordia nulli est appropriabilis. Item videtur qđ debeat appropriari filio. quoniam filius est pater nostra qui fecit vtraqz vnum. Ep̃. ij. Item col. j. pacificans per sanguines crucis eius. siue que in celis et c. Item obijciatur contra rationem Augustini. omnia equalia propter filium et c. ergo pater est equalis propter filium. ergo habet aliquid a filio. qđ falsum ē.

Item quero quam causam dicat propter. vtrum efficientem. aut finalem. quancunqz harum dicat cum tota trinitas sit efficiens et finis omnis rei. tam vnitas qđ equalitas qđ concordia est propter patrem. similiter propter filium. ergo nulla est ratio appropriandi. Rñ. Intelligendum est. qđ sicut appropriatio Beryllij fuit ad explicandam personarum originem. sic ista est ad explicandum ordinem. Quoniam igitur persona patris est prima antequam non est alia et que non est ex alia. ideo appropriatur ei vnitas: que est prima in numero et antequam nihil est in numero. Ex hoc patet responsio ad duo pma. quia accipitur hic vnitas secundam rationem qua dicit primitatem non essentie in

diuisionem. et sic conuertitur cum ente. Aut voluntatis conformitatem quia sic appropriatur spiritui sancto. Et prima autem patri appropriatur. Similiter quia persona filij secundum rationem intelligendi est secunda. et perfecte exprimens patrem: et hoc facit equalitatem. ideo equalitas ratione ordinis primo repperitur in filio. tunc enim primo intelligitur cum filius intelligitur nasci. Et ex hoc patet obiectum. quod enim equalitas appropriatur hoc non est ratione unitatis: sed ratione prime associationis et perfecte. Et qualitas enim tunc primo intelligitur quando intelligitur associatio. et hec intelligitur primo in filio qui est secunda persona. Similiter persona spiritus sancti secundum rationem intelligendi est tertia. Concordia autem ponit duos concordabiles et est concordantem. ideo primo incipit concordia ubi primo intelligitur oriri persona tertia. Et sic patet illud: quia concordia appropriatur alicui non quia de communi faciat proprium sed quod distinctos connectit. et hoc secundum rationem sue emanationis: sed ratione inclinationis. quia mediator dei et hominum. Et his patent obiecta omnia. Ad illud vero quod ultimo queritur. omnia sunt unum propter filium. dicendum quod si unum distribuit pro creatis tunc propter: dicit causam formalem exemplarem secundum rem et appropriatio nem. quia omnis equalitas habet exemplar in equalitate filij et sic de alijs. Si autem distribuat pro creatis et increatis. tunc propter dicit causam formalem exemplarem secundum rationem intelligendi appropriatam. quia intellectus noster non intelligit equalitatem in patre. nisi propter hoc quod habet filium per omnia exprimentem eius naturam et potentiam. similiter de alijs. Et tunc propter: non dicit causam exemplaritam secundum rem: sed secundum rationem intelligendi et sic non notatur quod pater habeat aliquid a filio. Sed quod intellectus noster aliquid cognoscit de patre per hoc quod cognoscit filium.

In parte ista sunt dubitationes circa litteram et primo de situ huius propriationis: quia cum magister agat de appropriacione distinctione. xliij. et de appropriacione. distin. xxv. vsqz in finem. videtur quod male situer hic tractatum de appropriacione.

Respondeo dicendum quod duplici ex causa ponit hic magister tractatum de appropriacione. Una est. quia egerat de nominibus que dicunt relationem secundum relationem commanem secundum que attenditur appropriacio sicut sunt similis et equalis. et ita incidenter hec pars hic introducit. Alia ratio est quia appropriata faciunt ad euidenciam proprium. Et ideo statim post tractatum de proprijs egit de appropriacione. et hoc maxime prout faciunt ad euidenciam proprium: ideo de his agit hic que non dicunt respectum ad creaturas. Infra vero agit de his appropriacione que respectus ad creaturas dicunt. et ita patet distinctio huius partis ab illa. Unde tria appropriata Bernardi manifestat nobis personarum emanationem. tria vero appropriata Augustini manifestant nobis personarum ordinem si quis inspiciat. Item queritur de hoc quod dicitur quod est ars quedam omnipotentis et sapientis etc. Videtur enim male dicere. quia unusquisque non intellecta arte est iners. ergo si filius est ars patris. non intellecto filio: esse pater est iners. ergo videtur quod rationabiliter operari habeat pater a filio suo. Respondeo dicendum quod facienda est vis in verbo. quia non dicitur quod sit ars simpliciter sed quod ars quedam. quia non est ars qua pater nouit sed ubi nouit. non est ars patris qua pater sit sapiens: sed que est a patre sapiente. per quam pater omnia operatur quia omnia produxit per filium. Et notandum quod cum ars includat intentionem virtutis et sapientie. et similiter verbum. tamen differenter. quia verbum dicit emanationem et respectum. ideo est proprium. ars autem appropriatum. Item queritur de hoc quod dicitur quod spiritus sanctus ingenti largitate perfundit ceteras creaturas. ergo secundum hoc videtur quod omnibus do-

netur spiritus sanctus. Respondeo dicendum quod spiritus sanctus non dicitur dari ratione cuiuslibet effectus: sed proprie ratione eius qui facit spiritum sanctum haberi. Et ita inhabitare in aliquo ut in templo. Et quia huius sola rationalis creatura capax est. et soli iusti capiunt. ideo patet quod illis solis spiritus sanctus datur. Ideo autem spiritus sanctus dicitur ceteras perfundere creaturas. non quia ei attribuitur actus creandis: sed quia ei attribuitur actus conferendi.

Item queritur de hac ratione Hilarii que ponitur in notula. Imago est eius rei ad quam imaginatur species indifferens. Primo videtur ista ratio non esse conueniens. quia totum conuenire videtur spiritui sancto. Item species aut accipitur essentialiter aut personaliter. Si essentialiter idem sensus est qui est species indifferens. qui est etiam si diceretur essentia indifferens: sed hoc conuenit patri non tantum filio. et iterum essentia non dicitur ut alicuius. Si stat pro persona. ergo idem sensus est species indifferens qui est cum dicitur persona indifferens hoc autem falsum. Item de secunda ratione obijciatur que talis est. imago est rei ad rem coequandam. imaginata et indistincta similitudo. Videtur enim falsa. quia frequenter imago non equatur ei cuius est imago. Item si est ad rem coequandam. tunc videtur esse equalitas non similitudo.

Item videtur falsum dicere cum dicitur indistincta similitudo quoniam omnis imago et similitudo distinguitur ab eo cuius est imago. Item cum vnius rei vna sit diffinitio. queritur quomodo differenter iste rationes assignentur. Respondeo dicendum quod hic diffinitur imago increata. prout est proprium solius filii. et sic semper dicit respectus ad patrem. Et ideo in prima ratione ponitur genitius ut in ratione principij. In secunda ponitur ut in ratione termini. quoniam imago habet comparari ad patrem non solum tanquam ad aliquem ad quem siue i quem ducit: sed etiam a quo emanat. et ita patet harum rationum distinctio et ordo. Et prima ratio tres conditiones continet. per primam notatur filius esse ab alio. cum

dicitur imago eius rei ad quam imaginatur. et per genitium et verbum quod est passivum. per secundam notatur quod est secundum modum expressum. emanandi scilicet per hoc quod dicitur species. que includit perfectam similitudinem cognoscendi. per tertiam notatur quod sit indifferens secundum substantiam scilicet per hoc quod est. indifferens. Et per primam conditionem differt ab essentia et a patre. per secundam a spiritu sancto per tertiam ab imagine creata. per hoc patet quod species et si de se sit essentialis. tamen accipitur hic ut tractum ad personam. et indifferens non dicit indistinctionem in hoc nomine species: sed in substantia. Et sic patet obiecta de ratione prima.

Hac vltima. similiter patet ratio secunda que datur in comparatione ad ipsum patrem ut ad terminum. et hoc patet cum dicitur. ad rem coequandam rei. id est personam filij persone patri. et per hoc excluditur persona patri. per hoc quod dicitur imaginata. excluditur persona spiritus sancti. Per hoc quod dicitur indifferens. excluditur ipsa imago creata. et indiscrera non dicit indifferenciam personalem: sed solum essentialem.

Ad illud ergo quod obijciatur de equalitate dicendum quod illud non est necessarium de creata imagine. Et rursus quoniam imago de ratione sui nominis dicit qualitatem in quantitate. ideo prima dicitur similitudo ad rem coequandam. id est similitudo secundum quam res coequatur rei.

Item queritur de differentia horum trium que attribuit scilicet speciem. naturam. et imaginem. quomodo hec distinguantur.

Dicendum quod vniuscuiusque forma substantialis et completiua dicitur species natura. et essentia. et hoc secundum triplicem considerationem. potest enim considerari in se. et sic dicitur essentia. potest iterum considerari in comparatione ad operationem propriam et sic dicitur natura potest iterum considerari in comparatione ad nostram cognitionem. et sic dicitur species. Speciem habet imago auctoris eo quo similitudo est eius. Naturam habet quia similitudo genita vel imaginata naturaliter. essentiam

q. iij

vero quia similitudo indiscreta. s. per se habet.

Item queritur de hoc quod dicit. Si ergo innascibilem. et sine initio dicat filius. Vide tur enim qd hylarius nō dicat bene. qui dicit duos innascibiles dicit duos deos: qz innascibilitas in diuinis non est proprietas essentie sed persone. ergo nō sequitur. qd si sūt duo innascibiles qd due essentie sed qd due persone. Item innascibilitas dicit priuationem eius qd est natus. unde tantum valet innascibilis quantum non filius: sed nō sequitur sunt duo filij in diuinis ergo duo dī. ergo pari ratione. non sequetur sunt duo innascibiles. ergo duo dī. Respondeo dicendū qd innascibilis sicut supradictum est priuat siue negat esse ab alio. et ex hoc ponit fontalem plenitudinem in illo qui innascibilis dicitur. ex vtraqz parte concluditur. quod si sūt duo innascibiles qd sunt duo dī. Sequitur enim sunt duo qz quilibet non est ab alio. ergo non distinguuntur per origines. ergo necesse est qd distinguantur per substantiam. Item si sunt duo in quorum quolibet est fontalis plenitudo. ergo quilibet potest esse trinitas principium. et principium est totius deitatis sicut dicitur de patre. sed si principia sunt distincta et principiat. ergo si quilibet est principium totius deitatis et sunt duo. ergo due deitates. quia ergo ingenuus non sit propter substantie sed persone. quia tamen est prime persone. et in vnica persona nō potest esse nisi vna innascibilitas. ideo de necessitate ponit deorum diuersitatem. Item queritur de hoc qd dicit. caput enim oīum filius ē. Videtur enim male dicere. quia aut dicitur esse caput ratione deitatis. aut ratione consonantiam in natura. Si ratione deitatis eadem ratione spiritus. s. potest dici caput. Si ratione deitatis. tunc filij caput non potest dici deus: quia caput superexcellit et maiorem tenet nobilitatem. quam non habet pater respectu filij. Si tu dicas qd caput nō dicit nobilitatem siue superexcellentiā. obijciatur ex littera sequenti. quia dicitur. hoc gradū omnia deferuntur: sed constat qd inter filium et patrem ratione deitatis non est gradus. ergo non potest accipi ratione deitatis Si ratione consonantiam. cum filius nō ha-

beat consonantiam in natura cum omnibus sed tantum cum hominibus non erit caput omnium. Respondeo dicendum qd caput secundum qd proprie accipitur importat rationem influentem et consonantiam naturae. et sic dicitur christus esse caput totius ecclesie: sed hylarius extensioni modo accipit prout caput dicit originale principium et quoniam deus pater principium est filij. et filius principium omnium. ita qd filius producit et producit. ideo est caput et habet caput: s. pater quoniam caput non habet cum sit innascibilis est caput omnium. et ideo dicitur fontale principium a quo omnia. et in quem omnia per filium reducuntur. et in hac reductione gradus est comparando creaturas ad filium: sed ultra comparando filium ad patrem non est gradus: sed ordo et origo. et ideo hylarius non dicit his gradibus: sed hoc gradu. Quod obijciatur de spiritu sancto dicendum quod ipse spiritus sanctus cum procedat a filio per filium cum alijs ad patrem reducitur. et propterea filio appropriatur reductio. Item queritur de hoc qd dicit. vt sint per substantiam tria. per consonantiam vero vnum. quia videtur hec confessio fidei non esse conueniens. quia de tribus hominibus concordibus potest illud dici. quod per substantiam sunt tria. per consonantiam vero vnum. Item queritur de ratione hylarij qua dicit quod debet dici per consonantiam propter spiritum sanctum qz s. spiritu sancto cognominato consonantie. potiusquam essentie predicari conuenit unitatem. videtur enim illud falsum quia spiritus sanctus est eiusdem essentie cum patre sicut filius. Respondeo dicendum. qd sicut intendit hylarius ostendere catholicam patrum confessionem cum dixerunt qd sunt per substantiam tria per consonantiam vnum Sancti enim patres volentes elidere heresim sabellianam que elidebat. id est euacuabat veritatem patris et filij. per nominationem solam quam dicebant ibi esse non rem confessi sunt adeo expresse pluralitatem. Et minus expresse confiterentur essentie unitatem non tamen recesserunt a veritate. quia per tria tres res intelliguntur. i.

tres ipostases per consonantiam vero non
vsa intelligitur: s; persona. Et ideo ex hac
parte verum dixerunt. Ex parte consonan
tie similiter verum dixerunt irreprehensi
liter. Nam sicut per patris et filij nomen in
nuitur vnitas nature: quia filius est conna
turalis patri. ita per spiritum sanctum qui e
amor datur intelligi vnitas consonantie. et
ideo verbum non habebat calumpniam. et
propter hoc ipsum dixerunt. et hoc vult di
cere Hieronymus cum dicit quod potius con
sonantie quam essentie. non quia vtrunque
non sit verum: sed quia hoc est expressius et
minorem habet calumpniam. tamen adhuc
sequitur illud. quia si pater et filius vnus ex
se producant spiritum ratione cuius est ibi
vnitas per consonantiam. necesse est quod
vnitatem habeant in essentia.

Di. xxxij.

Ita oritur questio ex predictis de
ducta. Supra magister posuit ap
propriata. in quorum explanatio
ne dixit spiritum sanctum esse co
cordiam. quia pater et filius diligunt se spi
ritu sancto. Ideo hic mouet questionem de
illa locutione. et hoc facit in ista distinctione
habet autem hec distinctio quattuor partes
In prima magister mouet principalem que
stionem prius positam scilicet vtrum pater
et filius diligant se spiritu sancto. Secundo
vero mouet aliam questionem huic confi
mitem que facit ad eius explanationem. et
hoc facit ibi. Preterea diligenter inuestiga
ri et c. Et est illa questio vtrum pater sit sa
piens sapientia genita. Tertio vero redit ad
principalem questionem determinandam et
hoc facit ibi. Preterea diligenter norandū
est. Prima pars habet duas particulas. In
prima magister mouet questionem et oppo
nit. In secunda vero respondet questionibus

non respondet obiectioni ibi. huic questioni
cum altitudine. Preterea diligenter
inuestigari oportet. Hec est secunda particu
la. in qua determinat magister questionem
amaram scilicet vtrum pater sit sapiens sa
pientia genita. Et quia ad determinationē
huius questionis tria alia dubia concurrūt
ideo habet hec pars quattuor particulas.
secundum quattuor dubitationes quas mo
uet et determinat. Et primo determinat
istam questionem. vtrum pater sit sapiens
sapientia genita. quam determinat in parte
negatiuam. Secundo vero determinat ali
am questionem. vtrum filius sit sapiens sa
pientia ingenta quam determinat in partem
affirmatiuam ibi. Post hec queri solet et c.
Tertio mouet hanc questionem. Vtrum fi
lius sit sapiens per seipsum vel seipso quas
determinat per distinctionem. quod seipso
potest teneri originaliter vel formaliter. et
hoc ibi. Queri autem solet vtrum filius et c.
Quarto vero mouet hanc questionem vtr
pater habeat duplicem sapientiam quas de
terminat in partem negatiuam ostendens
hanc questionem et eius non esse responsio
ne dignā. et hoc facit ibi. Post hec queri so
let a quibusdam vtrum vna tantum sit sa
pientia. Preterea diligenter norandū
est. Hec est tertia particula in qua redit ma
gister ad questionem primo positam. et ha
bet hec pars duas particulas. In prima
obijcit accipiens rationem ex determinatio
ne alterius questionis. In secunda vero
loco solutionis suam insufficientiam osten
dit. et hanc questionem determinandam pu
deni lectori relinquit. et hoc ibi. Difficilli
mum mihi fateor hanc questionem et c.

Intelligentiam presentis distin
ctionis duo principaliter queruntur
secundum duas questiones quas de
terminat magister. Primo queritur de
hac locutione pater et filius diligunt se
spiritu sancto. Secundo queritur de ista
alia pater est sapiens sapientia genita.

q. v

Quantum ad primum queruntur duo.
Primo queritur utrum illa locutio sit
admittenda. Secundo queritur in qua
habitudine construatur ille ablativus.

Quod autem sit amittenda ostendi-
tur auctoritate. et ratione. primo sic
Augu. vii. de trinitate. Non est ali-
quis duorum quo genitus a gignente diligi-
tur genitoremque suum diligit. si ergo est
aliquis. et non est pater vel filius. ergo est
spiritus sanctus. Item Hieronymus su-
per psalmum. xliij. Spiritus sanctus est amor
patris ad filium. et filij ad patrem sed amo-
re qui est patris ad filium pater amat filium
et econverso. ergo et c. Item Boetius. de
amore dei. Amas te inquit o amabilis do-
mine cum a patre et filio procedit spiritus
sanctus amor patris ad filium. et filij ad pa-
trem. et tantus amor ut sit unitas. Item
ratione ostenditur sic. magister Hugo de sa-
cto Victor. Facit talem rationem. in epistola
quadam ad Ber. Si recte diceris amare
amorem qui a te procedit. cur non pater et fili-
us recte dicuntur amare. amore qui ab ipsis
procedit? Et iterum ibidem. Si spiritus san-
ctus esset amor cordis tui sicut patris et filij
quis queso possis negare spiritu sancto. hoc
est amore tuo te diligere? Item alia ratio
ne videtur sic. Sicut se habet verbis ad di-
cere. sic amor ad diligere. sed pater verbo
suo qui ab ipso procedit dicit se et omnia. quia
pater verbo suo quod ab ipso procedit seipsum
declarat. ergo pater et filius amore qui ab
ipsis procedit seipsos diligunt. Item si-
cut filius non potest produci nisi generando.
sic nec amor nisi diligendo. ergo pater et fili-
us diligendo se producant spiritum sanctum
qui est amor personalis. Aut igitur diligen-
do amore qui est spiritus sanctus: aut qui
non est spiritus sanctus. si amore qui non est
spiritus sanctus. Aut amor ille est essentia-
lis aut personalis. non personalis quia tunc

essent due persone in diuinis quibus conueni-
ret amor proprie quod est impossibile. Si-
militer non essentialis. nam ille est spiritus
sanctus. Et iterum si essentialis. tunc ergo
cum conueniat spiritui sancto. spiritus san-
ctus similiter produceret. Restat igitur quod
producant spiritum sanctum diligendo se a-
more qui est spiritus sanctus. Aut igitur di-
ligendo se. aut diligendo aliud a se. non ali-
ud. quia tunc aliud exigeretur ad producti-
onem spiritus sancti. Ergo diligendo se spi-
ritu sancto producant spiritum sanctum. er-
go pater et filius diligunt se spiritu sancto.

Contra. diligere idem est quod velle bo-
num et velle idem est quod esse. ergo cum
hec sit falsa pater et filius sunt spiritus. Et
similiter. si diligunt se spiritu sancto. Item
sicut se habet sapere ad patrem respectu fi-
lij. ita diligere ad patrem et filium respectu
spiritus sancti: sed hec est falsa. pater est sa-
piens sapientia genita. ergo et illa similiter.

Item omne plurale infert singulare: sed
hec est falsa. pater diligit se spiritu sancto. er-
go et prima. Si dicas quod diligere tene-
tur notionaliter. Contra nulla notione con-
tingit mutuo reflecti unam personam super
aliam: sed secundum dilectionem est mutua
reflectio in predicta locutione. ergo dilige-
re non tenetur notionaliter. ergo idem quod
prius.

Item nulla notio conuenit tri-
bus sed diligere spiritu sancto conuenit tri-
bus. nam pater diligit spiritu sancto: filius
diligit spiritu sancto. et spiritus sanctus dili-
git spiritu sancto quia seipso. ergo diligere
non tenetur notionaliter. ergo idem quod
prius.

Item pater et filius eodem amo-
re diligunt se et nos: sed dilectio dei ad nos
est essentialis. cum connoret effectum in cre-
atura. ergo similiter cum dicitur diligunt se

Item si tenetur notionaliter. quero pro
qua notione. et non est dare nisi inspirationem
Aut ergo actiue. aut passiue. Si actiue. er-
go idem diligant se quod spirant. sed hec
est falsa. spirant spiritu sancto. et prima. Si pas-

siue. contra illa non predicatur de patre et filio. sed de solo spiritu sancto. Si dicas quod denominatiue predicatur. contra omnia proprietates que de persona predicatur in diuinis concretive predicat et abstractiue. ergo cum processio non conueniat patri et filio in abstractione. ergo nec denominatiue. R. ad predictorum intelligentiam notandum. quod quidam predictam locutionem simpliciter negauerunt. et dixerunt. omnes consimiles retractatas esse a beato Aug. in sua simili. In hac. pater est sapiens sapientia genita. Sed hec solutio non potest stare. quia non solum Aug. eam dicit sed etiam alij sancti quorum dicta Aug. non retractat. Ideo fuerunt alij qui eam simpliciter concesserunt dicentes hanc locutionem debere intelligi per appropriationem non per proprietates ut sit sensus. pater et filius diligunt se amore qui appropriatur spiritui sancto. Sed ista solutio non potest stare. quia tunc similiter hoc esset concedenda pater et filius sunt boni spiritu sancto cui spiritui sancto appropriatur bonitas que tamen nullo modo conceditur. Igitur prima opinio non potest stare que simpliciter tales locutiones negat cum multiplex auctoritas eas dicat. Similiter sequens que simpliciter concedit non potest stare cum multiplex ratio contradicat. Restat igitur eligere opinionem mediam. scilicet quod vno modo sit vera. alio modo falsa. Nam hoc quod est diligere potest teneri essentialiter vel notionaliter. Secundum quod tenetur essentialiter. sic dicit voluntatis complacentiam que communis est tribus. Secundum quod tenetur notionaliter sic dicit voluntatis fecunditatem ad producendum personam ex se quod quidem secunditas solus est in duobus quia una voluntas sit in tribus. Si ergo teneatur essentialiter. falsa est locutio. quia tunc sequeretur quod pater et filius sunt spiritus sanctus. Et in hoc sensu pronomine cum verbo conuenit reciprocum. Si autem notionaliter vera est. sicut probant rationes ad oppositum. Et in hoc sensu pronomine conuenit reciprocum. unde sensus est. pater et

filius diligunt se spiritu sancto. id est pater diligit filium. et filius patrem. et tunc vera est locutio. quia amor qui est spiritus sanctus est amor necesse patrem cum filio. et conuerso. et tunc non licet inferre. ergo pater diligit se spiritu sancto. Et hoc patet tria prima. Nam primum procedit secundum quod diligere tenetur essentialiter. Secundum similiter. Nam sapere non dicitur notionaliter sicut diligere. sed vel est commune vel appropriatum. Tertium similiter. quia procedit secundum quod obliquum construunt reciprocum. et tunc diligere essentialiter tenetur. Ad illud. quod obijciatur quod non possit teneri notionaliter intelligendus est. quod sicut generatio dupliciter potest significari. vno modo ut dicit emanationem. alio modo ut dicit modum emanandi. superaddita expressione. Et primo modo per hoc verbum generare. Secundo modo per hoc verbum dicere significatur. sic et spiratio dupliciter potest significari. Idem modo per hoc verbum quod est spirare. Secundo modo per hoc verbum quod est diligere. Quemadmodum enim dicere importat generationem et ulterius quamdam expressionem circa personam sic et diligere. unde sicut obere importat actum generandi et declarandi siue exprimendi. et ratione actus declarandi dicitur pater dicit se verbo. hoc est se declarando siue exprimendo generat verbum. vel generando verbum se exprimit verbo. sic et proposito diligere importat actum connectendi. siue concordandi et spirandi. Et ratione actus connectendi dicitur pater et filius diligunt se spiritu sancto hoc est inuicem concordando spirant spiritum sanctum vel spirando spiritum sanctum inuicem connectuntur. Et his patet obiecta. Quod enim obijciatur de mutua reflexione patet responsio. quia hoc est actus essentialis communis intelligendi. Ad illud. quod obijciatur quod diligere spiritu sancto conuenit tribus et dicitur respectu creature. dicendum quod non conuenit tribus ratione spirationis quod importat. et ideo quantum dicatur respectu creature. non tamen dicitur essentialiter omni-

nino. sed connotat aliquid essentiale dicit tamen notionem ratione respectus quem importat ad personam. sicut supradictum ē de verbo et dono. Ad illud quod ultio obijciatur. pro qua notione stat. patet quod stat pro comuni spiratione. tamen non licet per eo ponere verbum spirandi. quia alio modo importat illam notionem. unde sicut conceditur hec. pater dicit verbo non tamen hec: pater generat filio. et tamen dicere importat ipsam generationem sic in proposito intelligendum.

Secundo queritur in qua habitudine constituitur ille ablativus. cuius sic dicitur pater et filius diligunt se spiritu sancto. Et quod in habitudine forme videtur per simile. quia Petrus diligit amore a se procedente formaliter. ergo pari ratione pater et filius diligunt se spiritu sancto formaliter. Item nihil denominat aliquid ad quod comparatur ut ad principium solum. nisi comparatur ut informans. nam quantumvis cursus sit a deo non tamen dicitur deus currere. sed amor est a patre et filio. et illo dicuntur amare. ergo amor est in ratione forme. Item omni nexu aliqui necuntur formaliter. sed spiritus sanctus ē nexu. ergo aliqui illo necuntur. non nisi pater et filius. ergo. et c. Item omni albedine aliquis est albus formaliter. ergo omni amore aliquis est amans formaliter. sed non est amans formaliter amore nisi ille cuius est amor. Cum ergo spiritus sanctus sit amor patris et filii patet et c. Contra. omne quod diligit formaliter alio a se habet diligere solum per participationem. ergo si pater et filius diligunt formaliter alio a se. ergo diligunt per participationem. sed hoc est inconueniens. ergo et c. Item si aliquis diligit aliquo formaliter. illo circumscripto impossibile est intelligere amorem in eo. siue ipsius amare. ergo si pater et filius diligunt spiritu sancto impossibile est intelligere patrem amare non intellecto spiritu sancto. sed hoc est fal-

sum. ergo et primum. Item nulla hypostasis est forma. sed amor qui est spiritus sanctus est hypostasis. ergo non est forma. ergo nullus illo amore diligit formaliter. Item nullum relatum potest esse a forma sui correlativi quia ex forma et formato fit unum. relatum autem distinguitur a correlativo. sed amor qui est spiritus sanctus correlativus se habet ad patrem et filium. ergo. et c. Item omnis forma est ante illud cuius est forma. ergo si pater et filius diligunt spiritu sancto formaliter. Amor ille precedit diligere patris et filii. sed hoc est falsum. quia dilectio producitur. ergo. et c. R. dicendum quod aliquorum positio fuit quod ablativus ille constituitur in ratione signi. non in ratione forme. nam spiritus sanctus habet se per modum producti respectu dilectionis patris et filii. et ideo illius est signum. unde dicunt quod is est sensus locutionis. pater et filius diligunt se. et huius signum est quia concorditer spirant spiritum sanctum qui est amor unus et indivisus. Sed hec positio non est sufficiens nam si ablativus posset constitui vere in ratione signi cum verbo. tunc hec esset vera pater et filius diligunt se amore creato. quia amor creatus est signum illius. quam nullus concedit. Si dicas quod istud non est signum ita propinquum. obijciatur quia tunc hec esset vera simpliciter. pater est sapiens sapientia genita. cum sapientia genita signum sit maxime sapientie in patre generate. Aliorum positio fuit quod ablativus ille constituitur in ratione forme dicunt enim quod diligere se nihil aliud est dictum de patre et filio quam invicem connecti. Et quoniam nexu formaliter connectuntur. et spiritus sanctus est ille nexu. ideo formaliter loquendo vera ē pater et filius diligunt se spiritu sancto sicut hec formaliter est vera. pater et filius necuntur nexu. Sed hec positio non potest omnino stare. quia cum dicitur pater et filius necuntur aut dicit aliquid quod sit in patre et filio a spiritu sancto. aut quod est in eis ut principium

spūs. s. Si quod est in eis a spiritu scō. ergo pater et filius aliquid recipiunt a spiritu sancto. Si aliquid cum non possunt recipere patrem. ergo totum. ergo sunt a spiritu. s. quod est inconnētiēs. Restat ergo quod hoc qd est cōnectuntur dicat aliquid quod est in patre et filio ut principium spiritus. s. quantum enim sit passiva secundum modum. actiua est secundum rem. et si hoc spiritus sanctus comparatur ad cōnexionem ut ad principium. nō ergo ut in ratione forme omnino. Patet igitur quod prima positio dicit minus sufficienter. s. dicit nimis habundāter. quia nimis exprimit. et prima fuit magistri symonis carnocensis. scdā fuit magistri Guillelmi alrisiodorēsis. Et licet neutra sit omnino sufficienter. tamen utraque hz in se aliqd veritas. Nam prima dicit quod spiritus sanctus se habet ad patrem et filium per modum producti et hoc quidem verum est. Scdā dicit qd amor comparatur ad amantes ut in ratione forme. et hoc quidem verum est. Et ideo ex his duabus positionibus quarum una est i sufficienter et alia excedēs colligitur media positio sobria et sufficienter videlicet quod ille ablatius constructur in ratione effectus formalis. liceat nominare effectum quod est ex principio. Et hec fuit positio magistri Hugonis de sancto victore qui hic clare vidit veritatem. unde etiam redarguit illos qui reputāt hanc questionem insolubilem. unde dicit. qd sicut cum dicitur ego diligo te amore amē. procedente. ibi est cōstructio in ratione effectus formalis sic in proposito. In hoc tamen est differentia. quia amor a te procedens est in te requiescens ut uniens et inherens quia ē accidens. Sed in diuinis amor a patre et filio procedens est in eis requiescens ut uniens non tamen ut inherens quia non est accidens. sed substantia et ypostasis. et ideo adhuc minus habet rationem forme. Concedende ergo sunt rationes ad hoc inducte quod ablatius habet aliquo modo rationem forme. Quod tamen ultimo obijciatur non valet. quia omnis albedo est forma sed aliquis amor est ypostasis. Ad illud ergo quod in contrarium obijciatur. si formaliter alio diligit. ergo per participatio-

nem. dicendum quod diligere alio per essentiam facit participationem. sed aliter per sonalis. non. unde Hugo. animus humanus amor non est sed ab ipso procedit amor. ideo se ipso non diligit. pater vero amor est et spiritus sanctus eius amor est. ideo diligit se ipso. Diligit etiam spiritum sancto. et ideo patet quod non per participationem et ideo patet sequens. quia enim pater se ipso diligit a more essentiali. ideo potest intelligi amare pater spiritum sancto nō intellecto. non sic autem est de amore notionali. Rationes sequentes procedunt de forma secundum qd habet perfectum actum forme. forme enim inherere. et ideo non est ypostasis. ideo etiam non distinguitur. Ibi vero ablatius cadit ab actu forme qui est inherere. et tenet actus forme qui est unire. Ad illud. quod ultimo obijciatur. quod forma precedit illud cuius est forma. dicendum quod loquitur de forma secundum quod habet rationem causae quia sic precedit. sed ablatius cadit a ratione causalitatis. quia constructur per modum effectus formalis. patet ergo quod quodam modo est ibi ratio forme. quodam modo ratio signi et in hoc patet responsio ad omnia quesita.

Consequenter est questio principalis. de hac locutione pater est sapiens sapientia genita. Et circa hoc queruntur duo. Primo queritur verum illa locutio sit admittenda. Secundo ad intelligentiam huius queritur utrum sit hec admittenda. pater est potens virtute quam genuit.

Quod autem prima locutio sit admittenda. ostenditur hoc modo. i. cor. i. Christum dicimus dei virtutem et dei sapientiam. sed vnus quisque est sapiens sua sapientia. ergo si christus est sapiens patri. et est sapientia genita. pater est sapiens sapientia genita. Item Augustinus. vi. de tri. filius est ars quedam omnipotentia et sapientia dei ubi omnia nouit. sed vnusquisque artifex est sapiens sua arte. ergo pater est sapiens filio. ergo. et cetera. Item hoc videt

ratione per simile. quia omnis amans a quo procedit amor est amans amore a se procedente. ergo omnis sapiens a quo procedit sapientia est sapiens sapientia a se emanante. sed pater est huiusmodi. ergo. **Item** Augustinus. xv. de tri. Nouit deus pater omnia in se nouit et in filio. sed idem est nosse omnia et sapientissimum esse. si ergo omnia nouit in filio non tantum seipso. sed et filio est sapiens. **Item** deus pater omnia dicit verbo. sicut dicit Augustinus. xi. confessionum. verbo enim coeterno dictis quaecumque dicta ed dicere ut ait Ansel. est intelligere. ergo pater omnia intelligit mediante verbo. ergo cum idem sit esse sapientem et intelligere. pater et cetera. **Contra** in diuinis sapere est esse. ergo si pater est sapiens sapientia genita. ergo est sapientia genita hoc autem est falsum. ergo et primum. **Item** non intellecta generatione adhuc est intelligere deum sapientem. ergo sapientia genita non est ratio sapientie dei. **R.** dicendum quod sine distinctione cum esse sapientem dicatur et notionaliter quod locutio est simpliciter falsa. Et si alicubi legitur ab aliquo sancto est exponenda. unde Augustinus in li. retractationum illam recitat dicens. quod melius illam questionem in libro. de tri. tractauit. ubi. si dicit contrarium. ostendens illam non valere. sed pater fuit sine filio cum filius sit eius sapientia pater fuit insipiens. quia sapientia non tantum conuenit filio sed patri et spiritui sancto. et hoc ipsum dicit de tri. in pluribus locis. sed maxime in. vi. et xv. **Ad illud** ergo quod obijciatur. quod filius est sapientia patris. dicendum quod ista conceditur filius est sapientia patris sapientia. nec tamen ista pater est sapiens sapientia genita. unde notandum quod cum dicitur sapientia alicuius. hoc dicitur dupliciter. aut sicut subiecti. ut albedo Petri. Aut sicut principij. genitiuus enim origines importat. Quoniam ergo filius est sapientia habens originem a patre. ideo hec est vera. filius est sapientia patris. Cum autem dicitur pater est sapiens sapientia genita ablatiuus construitur in ratione alicuius causali taria vel in habitudine forme vel principij. et maxime forme et ideo falsa est. quia filius

nec forma nec principij est patris. Si tu queras quare non construitur in ratione formalis effectus. sicut amor cum amate a quo procedit. dicendum quod non est simile. et huius duplex est ratio. vna communis. Alia specialis. communis que sumpta est a creaturis. quoniam quidam sunt actus qui dicuntur motum a rebus ad animam ut sapientia. quidam ab anima ad res ut amare. ideo comparatio amoris ad amantem. est in ratione creantis non in ratione impatiens. et ideo amor de se importat formam et effectum. sed sapientia quia dicitur ut ad intelligentem non ut ab intelligente. ideo ablatiuus tantum importat formam non effectum. et ideo locutio falsa. Alia ratio est specialis in diuinis. quia amor procedens est amor proprie. non per appropriationem. et diligere similiter est dictum notionaliter. unde importat originem ut supra monstratum est. sed sapientia semper essentialiter. et hoc quod est esse sapientem. nullomodo dicitur notionaliter. quia nullo modo importat originem. et ideo est locutio falsa. **Ad illud** quod obijciatur. quod pater nouit omnia in filio. dicendum quod differt dicere nouit filio. et in filio. Nam cum dicitur nouit filio. ablatiuus importat rationem forme vel principij cognoscendi. et ideo falsa est simpliciter. hec tamen est distinguenda nouit in filio. quia prepositio in cum suo casuali potest determinare hoc verbum nouit in comparatione ad subiectum. et tunc est locutio falsa. est enim sensus. quod filius sit patri ratio cognoscendi. vel potest verbum determinare in comparatione ad obiectum. et tunc vera est. et est sensus. quod filius sit rebus cognitio ratio et exemplar et causa exemplandi. Et quod iste possit esse sensus locutionis patet. qui enim perfecte cognoscit aliquem cognoscit omne quod est in illo. Si ergo pater cognoscit filium et in filio sunt omnia. ergo omnia cognoscit in filio. nec tamen ex hoc sequitur quod sit sapiens filio. quia tunc significatur quod filius sit ratio cognoscendi ipsi patri. **Ad illud** quod obijciatur ultimum. quod pater dicit omnia verbo. dicendum quod hoc quod est dicere importat originem. importat etiam effectum in creatura quem efficit per

verbum. sed intelligere non importat de se nisi solummodo actum essentialē. ita quod nec importat de se respectum ad personam nec ad creaturam. ideo non omnino idem est dicere. dicit omnia verbo. et intelligit omnia verbo. dicere enim idem est quod intelligere sed amplius importat.

Secundo queritur utrum hec locutio sit admitrenda. pater est potens potentia quam genuit siue virtute. et videtur quod sic. quia quicunque operatur per aliquem et non potest operari sine eo habet potentiam ab eo. sed pater operatur per filium. et non potest operari sine filio. ergo. et cetera. Item in diuinis idem est virtus et operatio. ergo cum pater operetur per filium. pater est potens per filium. sed quicquid potest per alterum est potens potentia illius. ergo pater est potens potentia genita. Item sicut se habet nosse ad sapientiam. ita operari ad potentiam. sed bene sequitur. iste nouit per illum. ergo est sapiens per illum. ergo bene sequitur iste operatur per illum. ergo habet potentiam per illum siue ab illo. ergo. et cetera. Item cum dicitur. pater operatur per filium. hec prepositio per. aut importat causam. aut instrumentum. non instrumentum. quia tunc filius non vere cooperaretur patri. et iterum esset indigenus si ageret per instrumentum. ergo in ratione cause. et si hoc ergo filius dat patri. operari. ergo et potentiam operandi. Si tu dicas quod non dicit rationem causalitatis. sed subauctoritatis. cum ergo similiter habeat spiritus sanctus subauctoritatem in operando sicut filius. quia ratione dicitur pater operari per filium. eadem ratione et per spiritum sanctum. Si dicas quod hoc est dictum per appropriationem. quero rationem appropriationis. Cum enim operatio sit per potentiam et potentia approprietur patri non filio. non ergo poterit filio appropriari operari per filium. Item cum immediata causa operationis sit voluntas. et illa approprietur spiritui sancto. videtur quod magis debeat dici pater operari per spiritum sanctum quam per

filium. Contra. Idem est esse potentem quod esse. ergo si pater est potens potentia genita. ergo habet esse ab illa. Item potentia appropriatur patri. ergo nec per proprietatem nec per appropriationem conuenit filio ergo talis locutio est magis impropria quam ista. pater est sapiens sapientia genita. Item potentia qua aliquis est potens secundum ordinem intelligendi antecedit potestatem. sed generatio secundum ordinem intelligendi consequitur potestatem. ergo hec est omnino falsa. pater est potens potentia genita. R. dicendum. quod hec est simpliciter falsa. pater est potens potentia genita. et magis impropria quam aliqua predictarum. Ad intelligentiam autem obiectorum notandum quod hec regula consuevit dari. de hac prepositione. per. quod cum verbo absoluto importat auctoritatem. ut cum dicitur iste est bonus per illum. vel sapiens vel potens. Cum verbo vero transitiuo importat subauctoritatem. ut rex punit per baiulum. dicendum est igitur. quod hec est falsa. pater est potens per filium. hec tamen est vera. pater operatur per filium et non valet argumentum. operatur per illum. ergo potest per illum. quia per. primo importat causalitatem respectu effectus. et postmodum respectu patris. Ad illud. ergo quod primo obijciatur. quod qui operatur per aliquem potest per illum. dicendum quod falsum est quia hoc non est quod habeat potentiam ab illo. sed quia habeat potentiam cum illo indiuisam. et dat illi potestatem. ideo per illum operatur. et non potest sine illo. Ad illud. quod obijciatur. quod non differt operatio et potentia in deo. dicendum quod verum est per comparisonem ad deum. differt tamen quantum ad effectum connotatum. Ad illud. quod obijciatur. quod semper nouit per filium. ergo est sapiens per filium. ergo et cetera. dicendum quod non est simile de nosse et operari. quantum enim nosse fit verbum transitiuum. tamen non connotat effectum sicut operari. et ideo. per. non potest cum ipso importare subauctoritatem. ubi enim est subauctoritas. notatur quod aliquid sit a duobus. et ab uno per alterum. et sic patet illud. Ad illud. quod obijciatur

utrum dicat rationem cause vel instrumen-
ti: dicendum quod neutrum proprie dicit. s.
subauctoritatem. que importat ratione vtri-
usque: quantum ad id quod est ibi comple-
tionis. Quod obijciatur. quare filio ap-
propriatur operari per ipsum. Responden-
dum est quod operatio est per virtutem. et
virtus appropriatur filio sicut dicitur. i. cor.
i. Christum dicimus dei virtutem et dei sapi-
entiam. Ratio autem quare virtus appro-
priatur est. quia virtus est ultimum potentie
sue est potentia ultimata. Quoniam igitur
filius producit a patre secundum omnino
dam perfectionem potentie. quia generare
est actus perfecte potentie perfectum enim
est unumquodque quando potest generare
tale quale ipsum est. Quia igitur filius acci-
pit potentiam producendi eque perfectum
sicut ipse et pater est. ut spiritum sanctum. ideo
virtus ei appropriatur. Ideo dicitur virtus
patris et dextera. et pater operari per filium

Aliiter potest dici. quod virtus dicit in-
mediatorem ordinem ad actum quam pote-
tia. quia potentia ordinatur ad opus per dis-
positionem. et filio appropriatur dispositio.
ideo et potentia disposita. Et sic patet om-
nia quesita.

A parte ista sunt dubitationes cir-
ca litteras. et primo de ratione Aug.
que ponitur in littera. Si pater est
sapiens sapientia quam genuit. et hoc est ei
esse quod parere. ergo est sapientia genita.
videtur enim illud argumentum non vale-
re. quia illud non valet. hoc est patri esse quod
operari. sed operatur per filium. ergo est per
filium. ergo similiter nec istud argumentum
valet. Si tu dicas quod non est simile quod
operari connotat effectum. obijciatur. quod idem
est patri esse et esse patrem. sed tamen argu-
mentum illud non valet. pater deitate est deus
ergo deitate est pater. ergo filius non valet hoc
argumentum est sapiens sapientia genita. er-
go est sapientia genita. Respondetur quod
argumentum Aug. est necessarium quoniam
esse sapientem. et esse in diuinitate non differt
modo dicendi a parte rei. sed solum a parte
nostra. Non sic autem est esse et operari. quo-

nia et si operari quantum ad principale signifi-
catum sit idem quod esse. tamen quantum ad
connotatum differunt. et potest esse extraneum
et ita potest ibi esse accidens. tamen hoc quod est esse
deum. et esse patrem. quantum non differant quod
tum ad essentiam vel modum essendi. differ-
runt tamen quantum ad modum se habendi.
qui vere est in diuinitate. sicut absolutum et
comparatum. et ideo non transit paternitas
in substantiam sicut sapientia ideo habet ali-
um modum dicendi. qui potest esse extrane-
us respectu alicuius attributi. ideo ibi est ac-
cidens. non autem in argumento Aug. Item
queritur de hoc quod dicitur. quod pater non
est sapiens sapientia genita. sed ingenita. vide-
tur enim male dicere. quia si eternitas appro-
priatur patri. sapientia filio. sed eternitas non
debet dici ingenita sicut dicit Ansel. in li. de
incarnatione verbi. ergo nec sapientia potest
nec debet dici ingenita. Item si potest di-
ci sapientia ingenita. pari ratione potest dici
sapientia procedens. et ita videtur. quod sa-
pientia sit appropriata spiritui. s. sic et filio. Iux-
ta hoc queritur. quare non dicitur potentia
de potentia sicut sapientia de sapientia. Respondetur
dicendum. quod sapientia est de nobis medijs.
que sunt nata supponere pro persona. et ideo
sicut dicitur deus de deo. et deus genitus et
ingenitus dicitur etiam sapientia. non tamen
ita proprie quia nomen abstractum est quod-
dammodo. Magis tamen dicitur sapientia de
sapientia quam eternitas de eternitate quia
eternitas significat in maiori abstractione
quam sapientia. et ideo magis abstrahit a ratione
originis. Secundum hoc est etiam concedendum
quod possit dici sapientia procedens. licet ad
huc minus proprie. nec valet illud argumen-
tum. de se quantum enim sapientia non sit ap-
propriabilis spiritui sancto. tamen per deter-
minationes adiunctas potest trahi. Ad illud. qua-
re potentia non dicitur de potentia. respondetur. quod
ita proprie dicitur sicut sapientia de sapientia
quam sapientia appropriatur filio qui est ab alio.
et ab alio habet omne quod habet. ergo et sapientia ab
illo habet. ideo sapientia genita ex sua ap-
propriatione presupponit sapientiam ingenitam. s. po-
tentia appropriatur patri quod est ab alio. ideo non sic de
potentia de potentia. vel potentia genita. Item

querit de h q dicit Aug. in li. retractationū
 ⁊ ponit in lra. Adhuc ista qōez in li. de tri-
 tractauit. vñ enī non recte loq. qz cū ppara-
 tiuū in viroz extremoz pūppōnit rem sui
 possitū. sed ibi meli⁹. qz vñobiqz bñ. ergo si
 ibi dicit qz pñ est sapiēs sapiētia qz genitū vñ
 qz dicat vñ. R. dō. qz abusina est ppara-
 tio. qm̄ in li. de tri. dicit pñum hñ. ⁊ iō si ibi
 bñ. pñat qz hñ male. qzūm ad hoc tñ qz ali-
 qua vera dicit in li. lxxxiij. qz de hac qōne. iō
 non oīo male. sed quodāmoda bñ. quodam
 mō male. ⁊ iō dicit qz ibi melius. inuēz qz all
 quid sit ibi maledictū. qz enim vñū opposito-
 rum astruit. p pñs destruit reliquū. Item
 querit de hac Rzone magñ. qz sapiētia geni-
 ta est sapiēs de sapia ingenita. vñ enīz nō ēē
 bona qz nō vñ R. ad qōem. nō enim qñt
 qz sapiētia genita siue filius sit de pñe. s; hoc
 querit vñū filius sit sapiētia ingenita. R.
 dō. qz magñ bñ R. et l; verbū paucis. in qbus
 inuit hāc distinctionē. qz aliquē ēē sapiētes
 aliquo hoc ē dupl. R. ut ita qz ablatiuus te-
 neatur formalr. ⁊ sic est sapiēs sapiētia ge-
 nita. ⁊ pñ sapiētia ingenita. aut ita qz teneat
 origināl. ⁊ sic cū sapiētia genita sit de sapia
 ingenita filius ē sapiēs sapiētia ingenita. S;
 qz ablatiuus vñ plimū pñruū in rōe forme.
 iō magñ caute ē locutus cū dixit. qz filius qz ē
 sapia genita est de sapiētia ingenita sapiēs. vñ
 verbū nō haberet calūpniā. ⁊ ideo bñ R. et.

Itē querit. de hoc qz dicit. qz vñqz ē vna
 sapia. ⁊ tñ solus pñ est sapia ingenita. vñ enīz
 dicere duo opposita. qz iste due pprietates
 sapiētiā pñrahunt. ⁊ cū sint pprietates distic-
 tiue. distinguūt. Et hoc pz. qz solus pñ. est sa-
 piētia ingenita. qz si sapia distinguūt qz est alia
 ⁊ alia sapiētia. g nō vna. Itē vñ falsum di-
 cere cū dicit qz solus pñ est sapia ingenita. aut
 enī sapiētia dñ cēntialit aut psonalr. Si p-
 sonalr. g nō vna sapiētia ē genita ⁊ ingenita
 cū pñ ⁊ filius nō sint vna psona. Si vero es-
 sentialr. nō ergo solus pñ est sapia ingenita.

R. dō. qz in h noīe sapia est duo pñdica-
 f. significatum ⁊ suppositū. Et qzūm ad si-
 gnificatū dicit cēntiam. sed suppositū est pso-
 na. Et ille determinatōes genita. ⁊ inge-
 nita. nō respiciūt significatū. sed suppositū
 ⁊ ita distinguūt suppositū. manēte vñitate in
 signato. siue forma. Et sapiā genita ⁊ inge-
 nita est alia ⁊ alia. f. psona. sed nō est alia ⁊ alia

sapia. sicut nō ē alia cēntia. ⁊ iō magñ bonuz
 exemplū ponit in h termino dō. qz significat
 cēntia ⁊ supponit psonā. An ergo qñt vñz
 dicat cēntialit aut psonalr. dō. qz qzūm ad
 significatū dñ cēntialr. sed qzūm ad supposi-
 tū dñ psonalr. ⁊ iō nulla ē pñouersia.

Itē querit de hoc qz dicit. qz filius nō a se agit. cū
 pñ in eo manē mōstratur. sed filr filr manet
 in pñe. g pari rōne pñ non a se agit. Item
 vñ falsum dñe cū dicit. Infirmitas sit non a se
 agēdo. nisi a deo ipse agat. qz hñ hoc cū oīs
 creatura agat a deo. tñc vñ esse agens infir-
 mū. nec in h vñ differre filius ab alijs.

R. dō. qz Hyllarius duo intēdit ostēdere ex ver-
 bis dñi in Iob. ⁊ illa duo ostēdit deducēdo
 ad iposibile. Ipe enī dñs dicit Jo. xiiij. ver-
 ba qz ego loquor. ameipō nō loquor. pat ve-
 ro ime manēs ipe facit opa. Ex hoc g argu-
 it qz filius nō agit a se. sed a pñe manēte in se
 nō tñ vñ pñalis sed vñ pñcipiū. sic autē non
 manet filius in pñe. sed tñ vñ pñalis. Alia
 auctoritas ē dñi. Jo. viij. vbi dicit. qz misit me
 nō reliqz me solum. qz qz placita sunt ei facio
 semp. Si ipe agit semp vna cū pñe. tñc ergo
 per se agit. hec duo. pbat p deductionem ad
 iposibile. qz oīs potentia a pma potentia. qz
 pmo residet i pñe. g si filius nō pōt a deo sim-
 plr est ipotēs vel infirmus. qz infirmus habz
 potentia deficiēdi a se nō a deo. Itēz si filr
 nō agit p se. non agit per virtutē. ppriaz sibi
 pñaturalē. ergo alia est virtus pñis ⁊ filij. a
 se enim ⁊ nō a se nñ facit distinctōem in nā sed
 solum in psona. qz dicit rōem pñcipij vel ori-
 ginis. p se aut ⁊ nō p se. qz p se dñ p acciō
 siue pñra p aliud ponit diuersitatē in nā. ⁊ iō
 filr agit p se qzūo nō a se. Itē querit. de
 hoc qz dicit. qz vna est tñ sapia pñis. sed non
 vno mō dñ. vñ enim male dñe. qz sapia dñ sp
 cēntialr. g falsuz oīc cū dicit nō vno mō dic-
 ta.

R. magñ nō vult qz sapia sit dicta mul-
 tiplr. s; qz sapia pñis. qz genitiu⁹ pōt pñruū i
 rōe origis. ⁊ sic dñ filr sapia pñis. vel ipsa sa-
 piētia genita. sapia pñis qz ē a pñe. vel pōt i-
 telligi in rōe sibi vñ dicat sapia pñis sic albe-
 do Petri. Et sic sapia genita nō dñ ēē pñis.
 s; filij. Quia g rō passiuā ipotata p h adiec-
 tiuū gēita. nō ē in psona pñis ⁊ filij vna. falsa
 ē locutio. rōe determinatōis. nō rōe ei⁹ qz ē sa-
 pia. qz vna ⁊ eadē est sapiētia pñ. ⁊ filius. ⁊
 spūo. f. illa ē sapiētia pñis ⁊ filij ⁊ spūo. f.

Est supradicta interius considerari. Sup
egit magis de nobis libalibus. et de p
prietatibus per se singillatim. hic tertio
loco agit de his in pparatōe. et hz pueniētiāz
et dīam. Et hz po ista duas. In pma querit
magis de pprietatibus in pparatōe ad eēntiāz
et psonas. In hā sō agit de pparatōe psonē
sive rei nē ad nām. j. di. xxxiij. pdictj addici ē
et c. pma po hz duas hz duo opa sapiētis. qz
pū ē nō mēiri de qb^o nouit. et hz ē mētiē
tē posse māifestare. vñ i pma pte pmo oñdit
et pbat veritatē. In hā eā defēdit p fallitatē
ibi. hoc at qdā negāt. Prima po hz qtu
or pculas. In pma oñdit qz ppetates sūt p
sone et psonis p nāz ipi^o. ppetas qz etna ē et
distincta. In hā oñdit illd idē violentia auc
toritatē. ibi. Sabellij hēlīz declinatēs. ibi pōit
auctēf. Hier. In. iij. oñdit hz ipz p nāz die sim
plicitatē. ibi. Cūqz de simplicitate dīrag. In. iij.
oñdit. qz ppetates nō sūt psonē. s; ēt dia eēn
tia et hz pbat efficacia auctēf. ibi. qz enī ppe
tas ēt dia nā sit ibi pōit auctēf hylarij. Hoc
at aliq negāt dicētes. et c. h est hā po. in q po
nit magis veritatis pbatē dēfensionē ponēdo
aloz rōes et suas rōiones. Et qm duplex est
mod^o ipugnādi veritatē. p rōes et p auctēf
iō hz po hz duas ptes In pma ponit rōes et
rōiones. In hā auctēf ibi. Verūm nōndū d
sistūt et c. Prima po hz qtuor pculas. In p
ma ponit obiectōes et qz ppetates nō sūt pso
ne. et qz rōabiliter ad veritatē. Scdo
sō subiūgit aliā rōes. et qz curiosa vñ. Rer ad
hoiem nō ad orōnem ibi. S; qm itez addūt
et c. Tertio adhuc resumit rōem illoz et Rer
ad veritatē ibi. Cerep hereticorū iprobitas
et c. Quarto et vltio subiūgit eoz interroga
tōes. et qz curiosa erat pfigit terminū hūc in
quisitioni. ibi. S; forte qres cū hee ppetates.
et c. et qlibz istaz ptuz posset subdiuidi. eo qz
pmo ponit oppositionē. et sō rōiones. et illud
manifestū ē in lra. Verūm nōndū desistūt
in patientie spū. et c. h est vltima po in q Rer
magis auctoritatib^o qō inducūt. et hz hz paro
duas ptes sūm duas auctēf Aug. qō iducūt
Et pma supia ē ab expositione po. Scda sō
supia ē ab Aug. de tri. vi. pma po ponit ibi.
Aexm nōndū desistūt. et c. Scda ponit. ibi.
Istis vñ Aug. Et qlibz hāz pte subdi
uidi. qz pmo ponit auctoritatē sive ratio
nem. sō vero dissoluit.

Intelligētiā pntis distinctōis. qm
or qrunf. Primo qrit de pparatōe
ppetatis ad psonā. Scdo sō ppa
tōes ppetas ad eēntiā. Tertio de pparatōe
vniū ppetatis ad alia. Quarto de cō
paratōe eiusdē ppetatis ad seipaz.
Eantū g ad pū. qrit de ppoē ppe
tatis ad psonā. et qrit vtz ppetas sit
psona. Et qz nō oñdit hz mō. vbiqz ē vñ d
terminatō et determinatū sūm rē. ibi determi
natō differt a determinatō nā si nō differt nō ē
determinatō vñ. s; totū ē determinatū. s; i dīs
psona ē vñ determinatū. et ppetas vñ detiās
qz ppetas vñ et nō hz modū dicēdi solū disti
guīt psonā. g ppetas differt a psona. s; dīa nō
pdicat d se in abstractōe. g nec ppetas de p
sōa lēcōuerso. Ist vbiqz ē vñ abstractū
et pcretū. ibi differt qz abstractū ab eo a qz ab
strahit. s; ppetas significat incōcretiōē ad p
sonā. cū dī pī. et in abstractōe cū dī pmitas.
et nō tū est dīa in mō loquēdi. qz aliqd dī de
pīe qz nō de pmitate. g vñ differt pmitas a p
sona. s; qz vñ differt ab alio nō pdicat de eo
in abstractōe. g. et c. Itē vbiqz ē absolu
tū et respectiue absolutū nō ē ipse respect^o qz
tūcūqz se ipso referat. vñ qzuis mā seipa refe
rat ad formā tū nō est ipse respect^o ad formā
g cū i diuis psona vñ sit sba absoluta. et hō
sit ver^o respect^o qz tūcūqz seipa referat pso
na nō est ver^o respect^o siue ipse respect^o nec
ecōuerso. g ppetas nō est ipa psona. Et hīs
trib^o supponib^o arguebat porrectan^o qz p
sona nō est ppetas nec ecōuerso. et qz oē qd
ē in psona ē psona pp sūmā simplicitatē. argue
bat vlti^o qz ppetates nō sūt in psonis s; as
sistūt. Et qz ista pō sit ouēlēs. vñ auctē Boe
tīz d tri. dicit enī qz relō nō in eo qz ē esse p
sit. s; in pparatōe. Ist hz ipz oñdit rōe. qz oē
qz aduēit alieni et recedit sine sui mutatōe. nō
pdicat aliqd qz sit i illo. s; solū assistē. s; relō
ē h^o i vñ pz in dextro et sinistro. g. et c. Cū g p
petates sint relōes nō sūt psonē. nec i psonis. s;
assistūt. Cōtra. oē simplicitatē ē id qz hz ex
cepto eo ad qz relatiue dī hz ē Aug. xi. d. tri.
et p se nota ē. S; diuisa psona ē simplicissima
alī nō cēt dō. et nō dī relatiue ad ppetatē. g
ē ppetas. Itē oē pfectissimū ē oē illd a q
pfiat et denoiat hz p se nota ē qz tūc denoiat
et pfiat esset pfecti^o eo. et Aug. istā pponit.
vi. de tri. dicē. qz ipse dō est maxim^o. ideo ē

sua magnitudo. sed psona diuina est pfectissi-
mū qd t dnoiat sua ppetare. g psona ē sua
ppietas. t p est pmitas. Itēz oē simplr
pmū est qd h3 excepto eo q ē ab illo. nāz
si h3 aliqd q nō sit ab ipō vel qd nō sit ipō
illud est eq pmū vt ipm. g ipm nō erit simplr
pmū. sed p h3 pmitatē. t pmitas nō est ab
ipō. t ipse est simplr pmū. g p est pmitas.
eadē rōe fili⁹ est filiatio. t spō. s. pcessio. Ex
his pcludit q ppietates nō tñ sūt psonē. s.
ē i psonis. Et q istō vez sit vt autēre Hier.
tres inqt psonas exp̄ssas sp̄p̄etatis⁹ di-
stinguim⁹. in libro de exp̄sitōe fidei catho-
lice ad Philippū. Itēz vī rōe. q: oē q ē
aut est eno p se t in se. aut in alio. ppietates
igitur sūt p se entēs. t ita sūt. aut in alio
Sed in alio nō nisi in psonis. q: ppietas nō
est nisi in eo cui⁹ est ppietas. Et p se g ppe-
tas est sba. Aut g creata. aut increata. aut me-
dia. s. non creata nec media. istud pstat. Itē
stat q p increata. ergo sūt psonē. Itēz qd
de ppositōe ppietatis ad psonā triplex fuit
opinio pma ppositio fuit q ppietates nō sūt
psonē. nec in psonis. s. assūtūt psonis. sic rōe
nō. Et rō q mouit istos fuit personarum
pluralitas t diuina simplicitas. q: enī psonē
vī ples sūt. ples bēnt ppietates q vī differē-
tes sūt. Et q: differētes sūt. si eēnt i psona.
auferrēt t simplicitatē. q cū nō possint aufer-
ri a diuio. posuerūt ppietates eē assūtūtēs p
sonis. nō eē psonas. t huic vī psonar nā rōe
nis. q nō vī eē in sbo nec p̄dicare aliqd in sbo
s. dīe respectū ad aliud. Et h pō. t si rōabil
aliqd mō fuit tñ stare nō p̄t. q: ponebat rōnel
in diuio nec deū eē nec c̄aturā. vñ t si in p̄n-
cipio sui modicū p̄tinet erro: ē. ducebat tam
ad magnū. t iō retractata fuit incōcil remēsi
t magi Bilbert⁹ porrectan⁹ ore pp̄io re-
tractant. Ideo fuit sba pō multū differēs
ad ista. videlz q ppietates oīo sūt psonē. nec
differāt nisi solūmō in mō loqndi. t tñ tres
sūt ppietates sic tres sūt psonē. t ista pō sū
data ē filr fr diuinā simplicitatē. q: enī psonē
sūt simplicissime seip̄is distinguunt. t ipse sunt
sne ppietates. nec hēnt alias differētes re. s.
solo mō loqndi t ista pō fuit magri ppositiui.
t magis ē p̄abil qz pcedēs. Alitū t ipa i
p̄obata ē sup. d. xxvi. q: vna psona ples h3
rōnel. q sūt vī rōnel. t ples psonē vñ
hēnt ppietates t vna psona alio t alio mō se

h3 ad filiū t ad spm. s. ē h3 rē. ex q necessario
sequit. q realit aliq mō differt ppetas a p-
sona. t nō solū in mō loqndi sicut d. cebat ma-
gr ppositiui. Et pp h intelligēdū q vira
qz p̄dictay p̄positionū. aliqd veri dīe. t in ali
q defect. Itā pma q dicebat q ppietates ali
q mō differt a psonis. vez dixit. s. in h male
q dixit simplr differre. Sequē q dixit q p-
petates sūt psonē vez dixit. s. in h excessū q
dixit qd nūl mō differūt a psonis. Ideo
ex his duab⁹ p̄positiōib⁹ p̄stat vna vera t
cōis pō. quā tenēt mō magi cōit. q ppeta-
tes sūt psonē t in psonis. tñ aliq mō differūt
a psonis. Et q ista pō sit pueniēs p3 sigs in
spiciat nām pp̄etatiū dictū est enī sup cū qre-
bat qd eēt ppetas in diuio q erat rōe. dic-
tū est etiā q rōe p̄patōis qz h3 ad s̄m
trāsīt in s̄m in diuio. t iō de s̄bo suo oīo uē
p̄dicat. vt p̄ est pmitas. Rōne dō p̄patōis
quā ad obm manet verissime in diuio. t h3
qdāmō dīam a psona nec facit h3 p̄p̄em
s. distinctōez respectu cui⁹ ē. Cōpositio enī
attēdit p p̄patōz pp̄etatis ad s̄m. distinctio
respectu obiecti. Et ex h p3 q pp̄etates est p-
sona t in psona. q: idē est p eēntiā siue p mo-
dū eēndi. differt tñ qzrū admodum se hñdi.
Cōcedende igit sūt rōes q pp̄etates sūt pō
ne t in psonis. Et p3 ex dictis h3o. ad primū
argumētū. q: enī aliqntulū hēnt dīā pp̄eta-
tes t psona penes modū se hñdi. iō pp̄etates
vī determinat t distinguit. h tñ nō tollit p̄di-
catōez. q: mod⁹ ille nō addit aliā eēntiā. Ad
illd. q obijcit. s. de abstractōe. d. q non ē
abstractio s̄m rē. s. solū s̄m modū loqndi t i
telligēdi. q: abstractio respicit s̄m in q. t h3
illum respectum transtē i s̄bas. Quia tñ ma-
net incōparatōe ad terminū. hinc est q rōe
non tñ mō loqndi differt. nec tamē opoz-
ter q sit ibi vera abstractio. Ad illud. qd
objicitur. tertio q absolutū. nō dī de: respec-
tiui. d. q vez ē i creatura. q: respect⁹ ipe
ver⁹ aut ē ali⁹ p eēntiā. aut incōparatōem ad
aliud p eēntiā vt mā t forma. qz neutrum est
in diuio. vñ respect⁹ in c̄aturis ponit depē-
dentiā t ideo puat summā simplicitatez. t iō
nō p̄dicatur in c̄aturis. omne tñ simplr. affi-
mū est in dependēs omnino. In diuio aut
relatiōes dñt respectū sine depēdētia. t iō nō
puat summā simplicitatē t iō dñr. d. p̄positiui
Ad illd. q obijcit. postmod⁹ q oēs rōnel

sunt assistētes. dō. q. esse incōparatōne dñr
a Boetio nō q. non sint in re. sed q. cū sint
in re nō sunt in ea absolute. sed incōparatōe
ad alterū. quo quidē murato et corrupto. cō-
tingit relatōem paritē corumpi et desinere. p
pter hoc q. nō est in sbo absolute. sed ad alte-
rum. nihilomin⁹ tñ est in sbo. Et ex hoc p
Bo. ad illud. q. obicit. nā illud nō hz verita-
tem nisi iente absoluto nō respectivo. et illud
trahit ex rōe et verbo Boetij. Et rōe q.
qn̄ dico hoc eē ordinatū ad aliqd. non nihil
dico de illo de quo dī. Et qñ de aliquo qd
nō hz ordinē sit hñs ordinē. q. nō erat illud
ad q. ordinare. Et iō ordo erat in potētia i
hoc nō rōne sui. sed rōne eius ad q. ē. Quā-
tus est. ex pre sui erat in actu. Et iō nulla mu-
tatione facta in ipso sed in obiecto introdu-
citur inesse et desinit. Et hoc patet ex verbis
Boetij. q. Boetij nō negat simplr q. relo
nō in eo q. est eē p̄sistit. si nō totalr p̄sistit. vñ
dicit nō pōt p̄dicatio relatiua quicqz rei de
qua dī p se addere vel minuire vel mutare
q. nō tota in eo q. est eē p̄sistit. Ex hoc inuit
q. aliquo mō cōsistit. Et iō nec in creaturis
nec in deo est vez dicere. q. relo nō sit in ali-
quo. sed vez est dicere. q. non tota est in ali-
quo absolute.

Uō querit de pparatione pprieta-
tis ad eēntiam. et querit virū pprie-
tas sit eēntia. Et q. sic vñ. q. ecclesia
cantat. In psonis adoret pprietas. s. nihil
est adorandū latrā nisi diuina eēntia. g. et c.
vñ Ber. illā pprietatē q. deus nō est. nō mi-
hi adorabile credo. Itē eēntia est i psona
sūt et pprietas. Aut ergo sūt ibi p dñam aut
p indifferentiā. Si p differentia. g. psona est
pposita. q. est incōueniēs. Si p indifferentiā
omodā. g. pprietas est eēntia et eēntia est p-
prietas. Itē pprietas aut est aliqd. aut ni-
hil. Si nihil. ergo aut psona nō distinguitur
aut distinctio psonē nihil est. Si aliqd. ē. sed
oē q. ē aliqd. ē l'eēntia cōrata p̄cōrata. s. pprie-
tas nō est essentia cōrata. hoc manifestū est. g.
increata. Itē oē q. est. aut est de⁹. aut me-
lius deo. aut min⁹ bonū. aut maius. pprietas
ergo aut est de⁹. aut meli⁹. aut min⁹. aut ma-
ius. s. maius nō pōt eē q. de⁹ est quo maius
excogitari nō pōt min⁹. nō pōt dē q. tūc p̄cēt
minor qz sit ip̄c. g. est de⁹. Cōtra. Aug. di-
cit. et hētur sup. di. xviij. nō eo ē dō quo p̄c. s.

deitate est dō. p̄nitare. est p̄c. g. deitas nō est
p̄nititas imo aliud et aliud. Itē h. vñ rōe. h.
est p̄ceptio animi p se vera. q. nō est idē p̄ci-
pium distinguēdi et vniēdi formalr loquēdo
sed eēntia est cā vniēdi. pprietas est rō di-
stinguēdi. ergo eēntia et pprietas nō sūt idē.

Itē nulla pprietas pprie p̄dicat de aliq
eēntia siue sba nisi sit in illa. ergo si pprieta-
tes dñr de diuina eēntia. ergo sūt i illa. sed
pprietas ponit rē suā circa sbm in quo est. g.
cū rei pprietas sit respect⁹. et ad respect⁹ seq̄-
tur distinctio. de necessitate pprietas ponit
distinctōes circa diuinā eēntiā si sūt in illa
sed hoc est incōueniēs. ergo. et c. Itē si eē-
ntia est pprietas aut ergo p se aut p accō. Si
p se. ergo cuiusqz inest eēntia et p̄nititas. sed h.
falsum. ergo si est vera est vera p accō. er-
go cū in diuina nō sit ponē accō nec p accō
p̄c. et c. Itē si pprietas est diuina eēntia cum
diuina eēntia. vel sba sit creatrix et crect. g. p-
prietas creat q. non p̄cedit. Querit igit q.
p̄cedit q. p̄nititas sit eēntia et q. etiā sit adorā-
da. nō tñ q. sit creatrix vel sapiens. R. sic
magr tāgit in lra. aliquoz positio fuit et ipo-
nif pictauēsi. q. pprietas nec sit eēntia nec in
essentia. sed soluz assistēs. sed ista positio ma-
manifeste ip̄obata est. q. necesse ē q. sit di-
uina eēntia si est aliqd. Propter hoc ad i
telligentiā obiectoz intelligendū sicut p̄no-
ratū ē q. relo rōe pparationis ad sbm trāsit
in sbam et iō pprietas est diuina sba. Rōne
vero pparatōis ad terminū suū obiectum re-
manet. et q̄stum ad hoc est distincta et differt
ab eēntia. nō q. dicat aliā essentia. sed aliū
modū se hñdi. q. per pparatōes ad essentia
vel psonā solū dicit modū nihil addens. In
pparatōe vero ad correlatiū. vere dicit rē
et distinctōem. Et iō nō est vanitas in rōne
intelligendi. nec p̄positio in re. sed vera disti-
ctio. Et qñ iste respect⁹ nō dicit aliud qz es-
sentiam ip̄i pparat⁹. s. ltr nec aliud qz psonā
iō vere est essentia et psona. Sed q. ulterius
respectus ille nō est eēntie ad aliud. sed pso-
ne ad psonam. iō respect⁹ et relōnes. pprie lo-
quēdo sūt in psona non in essentia. q. psonē
sui eos referunt et distinguunt. in eēntia autē
nō. q. nec refert nec distinguit. Sūt tñ in eē-
ntia diuina. loquēdo cōiter et ip̄oprie vt dicat
in diuina essentia eē oē q. est diuina essentia.
vel oē q. est in eēntia vel psona. Ad illud

ergo qd obf. qd alio e deus alio e pr. ob. qd ab
latiuno dicit roem dicendi vel denotandi.
An et aliter p ablatu significata attendit so
lu qstuz ad modu no qstu ad essentia. vt pz.

Ad illud silr qd obf. no e ide pncipiū disti
guendi et vniēdi. pz s2o. qd ppetas distinguit
in eo qd differens no eētia s3 mō. qui mod⁹
no dicit ppoz qd transit i s3 am. nec dicit so
lu intellectum qd res ē. et mter respectu obi.

Ad illud qd obf. no pdicat de s3a qd est in
s3a. ob. qd no pdicat de s3a vt de s3o nec per
inherentia: s3 solu de psona sic pdicat. And
de eētia pdicat. qd eētia et ppetas sūt vnu
in psona. nō qd vnu sit in alio. Ad illud qd
obf. vtz pdicet p se aut p accno. ob. qd no p
se. qd p psonam. nō p accno. qd psona nō ē ali
ud ab eētia. qm igit res die sup excedūt res
inferiores. sic pdicatō p dicationē. Ad illō
qd vltimo obf. qd si eētia creat et ppetas. ob.
est ad hoc. qd qstuz ppetas sit eētia. tñ eē
tia nō supponit ppetatē nec ecōuerso. An si
seqt. qd illō qd puenit essētie pueniat psonē
ecōuerso. Aliqua tñ pueniūt eētie et ppetat
ri aliqua nō. An notādū qd qdam dñr de di
uina eētia in se vputa illa q dñr in oppōe
ad creaturā. vt imēta increata. et h⁹ i et b dñr
de ppetatib⁹. Aliqua dñr de oia eētia vt
in psona. vt eē cōicabili. et esse in trib⁹ vnā
talia pueniūt eētie vt hāt rōnem forme. et
in hoc differt rō eētie et ppetatis. et talia sūt
dñr de ppetatibus. Rurſus aliqua dñr de
essentia vt eē pncipiū actōis. vt esse potentē
sapiētē volentē vt. creare. et talia nō dñr de
ppetatib⁹. An notandū qd adiectiua essen
tialia q eētia in se respiciūt vt diuersa cre
atura. dñr de ppetatibus. q aut de ipsa for
maliter siue vt est forma vel vt ē pncipiū
non dñr. et sic patent oia quesita.

Et rō qrit de pparatione vni⁹ notio
nis ad alia. Et qrit vtz vna notio
siue ppetas vni⁹ psonē pdicet d alia
Et qd sic. vt sillogismo exposito: io. d neces
sitate enī seqt. vt dñr in arte ppoz. hoc. a. ē. b.
hoc. a. ē. c. eodē demonstrato g. c. est. b. et fun
dat iste sillogismus sup illud pncipiū p se no
tum. Quēcuqz vni⁹ eide sūt eadē. inter se sūt
eadē. fiat g talis sillog. pr est pñritas. pr est in
nascibilitas. g pñritas ē inascibilitas. Si
tu dicas qd accno peccat. contra istam pñritā
et illud pncipiū. vt pz bīc. petr⁹ est individu

um. petr⁹ ē hō. g hō est individuū. s3 hoc obf
qd vbi est accno ibi ē accntal p dication: s3 cu3
dñr pr est pñritas. pr est inascibilitas non est
accntalis p dication. qd ē in abstr actōe. g non
est ibi accno. Itē bñ seqt pcretiue. pr ge
nerat. pr est inascibilitas. g inascibilitas gnāt
et tñ magis ipo: tat sic p dication p modū accn
tis. g multo forti⁹ seqt in abstracto. g hec est
s3a pñritas ē inascibilitas. Itē hoc oñdit
a minori sic. Ad aior ē vni⁹ in vna psona sūt
supposito cōicabili. qd ppetatū i vna nā cōi
sed tāta ē vni⁹ ppetatū i vna nā cōi. qd vna
ē alia. vt bonitas ē sapia. g multo forti⁹ in p
sona vna ppetas pdicat de alia. Itē ma
ior ē vni⁹ ppetatū in vna psona. qd ppetatū
et eētie in psona. qd ibi vni⁹ qstū ad rez est
equalio. et qstū ad modū magis puenit ppe
tas cū ppetate. qd ppetas cū nā siue eētia
sed tāta ē vni⁹ eētie et ppetatis in psona qd
vna de alia pdicat. vt diuinitas et pñritas. g
et. Itē maior ē vni⁹ ppetatis in vna p
sona qd duar nāz in eadē psona. s3 pp pue
nientia nāz in vna psona xpi ē cōicatio idio
matum. qd de⁹ ē hō et hō deus. g pari rōe pp
puenientia ppetatū in vna ipostasi vna de
alia pdicat. s3 sicut se h3 psona ad psonam
ita notio ad notionē: s3 vna psona nō pdicat
de alia psona. g nec vna notio de alia notōe

Itē qd pdicat de alio in abstractiōe nō fa
cit numex cū illo. g si notio de notōe pdicat
nō sūt plures notōes s3 vna. Itē si notio
pdicat de notōe. g spirō est gnō. et spirare ē
gnāre. g cū hec sit s3a pr spirat spm. s3 et hec
silr erit s3a pr gnāt spm. s3. Rñ. ob. qd est p
catio p idempnitatē et p dication p inherentia
p dication p inherentia ē incōcretōe. et hoc est
rōe suppositi vt albū ē musicū. p dication s3o p
idēpntatē est in abstractiōe. et rōne forme nō
suppositi. vt iustitia ē bonitas. Dico g qd no
tio ad notōnē pr duplr ppari. vel ipcretōe p
in abstractiōe. Si incōcretōe. sic vna pdicat
de alia. vt gnāno ē spirāo. et pr ē inascibilitas
et hoc qd pueniūt i supposito. Si aut i abstra
ctiōe. qd tūc notio pure ipo: tat ipsum respēz
et in vna eadēqz psona sūt diuersi respectus
siue sui pōne. et hoc sūt diuersas ppariōes
sic vna de alia nō pdicat. Ad illud g qd
obf. de sillo. ob. qd illū sillm peccat accno:
sicut pz in exēplo pno posito. An nō v3 for
ma silli. Silr illud pncipiū intelligendū est

h3 idē. nō enī seqt. qd si aliq duo sunt filia vni
qd sint filia inter se: nisi sint filia fm idē. Sili-
o3 etiā in relatōib⁹ ad h qd sit idēpitas vni⁹
ad aliā. qd n tñ i eodē t h3 idē. vey ēr sint ad
idē. Qñ igit relōnes diuersē in eadē psona
nō sūt ad idē. siue ad eūdē. iō nō seqt qd si cō
ueniāt i supposito. qd pp hoc pueniāt iter se.
z sic p3 qd nec filio nec pncipiū puenit. Ad
illud qd obr. qd n ē ibi accūs. dō. qd fallā accū-
tio nō solū attēdit qstū ad p dicitū accūtales:
h3 etiā attēdit qstū ad pncipiū variationē ita
qd i vna sola acceptōe pueniāt. in alia sit ex-
traneū. Sic ē in pposito. nā pñ fm aliā ppa-
tionē ē inasibilitas. h3 aliā pponē ē pmitas
ita qd pmitas nullomō dicit pparationē ad p/
uō nec positie nec puiatiue qstū ē de sua rōe
z iō p3 z c. Ad illd qd obr p silitudinē vniōis
duoz in tertio. dō. qd p dicitio p idēpitatez
pōt ēē tripli. Aut ita qd eēntia ppet ad eēn-
tiā. aut eēntia ad ppetatē. aut ppetas ad p/
petatē. Qñ igit ē p dicitio p idēpitate per
pponē eēntie ad eēntiā. notat idēpitas eēn-
tialis. vt cū dī magnitudo ē bōitas. Qñ ite-
rū p pponē eēntie ad ppetatē sili nō idēpri-
tas eēntial. Qñ vō ē p p ppetatis ad ppe-
tatē: qd ppetas nō iporat nisi rōez relōnē
siue respēz tūc nō idēpitas rōis. z hic ē qd
vna ppetas eēntialis p dicit d alia z ppe-
tas d eēntia. qd vniūmōis modus p dican-
di ē i his ad se iuicē: z ad illd i quo cōueniūt qd
p idēpitate eēntie. S3 nō sic ē cū ppetas p-
dicat d ppetate. Nā cum ppetas p dicit d
psona nō pueniētia i sba z eēntia z suppo-
siti cū aut p dicit d alia ppetate notat cōue-
niētia i rōe z respectu. z iō nō ē sile. imo ē ibi
accūs pueniūt i sba. g i respectu. Ad vlti-
mum d pueniētia nāz i vna psona p3. nūllo
qd nō ē cōicatio idiomatū i abstractiōe. h3 in
pcretiōe. qd deitas nō ē hūanitas. h3 dō ē hō
sili in proposito est. ideo patent omnia.

Quarto qrit de cōpōe eiusedē ppetati-
tas ad seipaz. qrit igit vtr eiusedē ppe-
tas siue notō p dicit d se denoiariue
z qd sic vtr p sile. qd adiectiua eēntialia deno-
mināt abstracta. vt magnitudo ē mag z bo-
nitas ē bōa g pari rōe gnō gnāt z spiratō spi-
rat. Itē qd i pmiō ē stat iō seipio dnoiant
Qñ vnitās seipā ē vna. g cū ppetate psoa
les nō hēant pōre imo ipe pme sint. tūc se-
ipaz denoiant. Itē idēfinita affirmatiua

egpoller piculari. g simplr puerit. h3 h cō-
cedit gnō ē pmitas: siue gnō. g gnō ē gene-
rās. Itē si h nō pcedit pmitas nō ē gene-
rās. aut h ē pp spugnātia a pte rei: aut a pte
mōi. nō a pte rei. qd eadē res ē nō a pte mōi.
qd eadē ppetas z rō ipōtat. g nullō ē ibi re-
pugnātia. g locutio ē simplr sba. Cōtra si-
cut p puiū ppetat ē distiguē sic p puiū ē pōe
aliā pducē. h3 h ē sba psona distiguē. qd nō di-
stiguē imo distiguē. g z h ē sba ppetas gnāt

Itē oē qd refert ē aliqd excepto eo qd re-
spectiue dī. h3 ppetas ē rōlo. g ppetas: non
refert. h3 gnāt ē referri. ergo ppetas nō ge-
nerat. Itē ppetas iporat origines z rōlo
nez. g si supra se reflectit: z seipaz denoiat.
tūc g origis erit origo: z relōnis rōlo: qd h3
pba: z ois rō p cōueniēti. Itē cū dī gnō
gnāt aut vbi pstruit rōne suppositi aut rōe
forme: nō forme qd respect⁹ nō agit nec rōe
suppositi: qd supposita notiōe nō supponit p
sona. Aliqd enī puenit pōne qd nō notiōi vt
supra ostēd. g locutio ē simplr sba. Rñ.
dō qd p dicit locutiōes siē sunt nulla. n. notio
dnoiat seipaz. z rō hui⁹ ē qd denoiatio notō
nis iporat emanatiōez ut actū: iporat ēr re-
lationē: z qm pductio ppe ē suppositi n for-
me sili rōlo ē alieu⁹ vt suppositi iō ois talis
dnoatio pccernit suppositū: sic ē de ppetas
tib⁹ eēntialib⁹ velut ē d pmiō ut d vno z vō
imo respiciūt formā. iō denoiant seipā. qd qd
nō ē i hui⁹ adiectis notōib⁹ nō pnt locutiōes
ēē de rōe forme. Rōe vō suppositi n pnt ēē
de cū notio nō supponat psonā. qd ples no-
tiōes sūt i eadē psona: eēntia tñ supposit sba
qd vna ē eēntia z vna sba. z iō h ē sba deitas
creat. qd deitas supposit deū. h3 at sba pmitas
gnāt qd nō supposit ptes. Ad obiciē d cō-
ditōib⁹ eēntialib⁹ z de pmiō. p3 qd n ē sile rōe
iā dicta: pōt tñ nihilomin⁹ alia rō assignari.
qd respect⁹ reflex⁹ supra absolutū ibi qctat.
ita qd absolutū respectui dat fūdamētū z re-
spect⁹ dat cōplemētū. h3 cū respect⁹ reflectit
supra se. qd vtr qd dicit ppatōez ad alter vni⁹
nō pōt dare fūdamētū nec alē cōplemētū z
iō n pōt reflecti: s3 i simplicib⁹ pmiō cuiusmo-
di ē vitas. qd aut nō iporat relōnē: aut si im-
portat. iporat relōnē q cōit respicit sba: z
ei⁹ ppetates: utputa ēē a dō. iō supra se refle-
ctit n sic i pposito. qd pductō respicit psonā.
Ad illd qd obiciē qd h ē sba gnāns ē pmi

tal. vñ qd gnans subiect. rōe yp oſtaſis: rita
nōt p̄dicatō p̄ idēp̄ritatē ſz cū p̄dicat p̄nitatē
accipit rōe forme. iō imitat mod⁹ accipiēdi
iō nō ſeqt. Si tñ itelligē rōne ſuppoſiti p̄di
cari ſa cēt tūc r cēt ſeius p̄nitatē ē ille q ge
nerat. ſz tñ ſeqt gnō gnāt. imo ē ibi acciō.
Ad illd qd obr q r̄pugnātia ſit ibi. vñ qd ē ibi
repugnātia a p̄te mōi itelligēdi nā notio nō
denotat niſi ſuppoſitū. An tal mod⁹ nō pue
nit notioi. An ſicut b̄ eſt falſa. albedo ē alba
ſic in p̄poſito eſt intelligendum.

It p̄te iſta ſūt dubitatōes circa iſaz.
Et p̄mo de r̄ſiōe maḡi q̄z pōit ibi
Dox doctrinis nouis r hūanis. vñ
eni iſufficiēter ridē q: nō ſoluit argumētū.
ſz dicit qd ē icōp̄heſibile r vñ q iſta euasio
nulla ē. aut. n. argumētū necio p̄cludit aut ſo
phiftice. Si necio. tūc ḡ cū p̄cedat ex vñ cō
cluſio ē ſa. Si nō necio. tūc ḡ ſophifticū ē. ſz
vñ ſophiſma n̄ ē icōp̄heſibile. r iō vñ q
male applicet auctōes ylarij. It n̄. vñ qd ad
argumētū facile ē ridē: qd ē ibi ſophiſma ſm
acciō. p̄p̄etas ē eēntia: r eēntia nō diſtinguit.
ḡ nec p̄p̄etas. ſz b̄ maḡ n̄ dicit icōp̄heſibi
le. ſz dimittit tāq̄ ſophifticū r idignū diſcu
ſiōe maior. ſz illa qd v̄itatis q ſeqt ē icōp̄he
ſibile ſz itatū v̄it: qm̄ ſi p̄ oimodā idēp̄rita
tē p̄dicat eēntia de p̄p̄etib⁹ r econuerſo b̄
diſtinguit r illa n̄ r b̄ ē nob icōp̄heſibile. q. n.
videm⁹ p̄ ſpect⁹ itelligim⁹ p̄ ſilitudinē ſup̄tā
a creaturil. r b̄ nullū ſb celo b̄ ſile imo ſoli⁹
ſi ē p̄p̄itū pp ſūmā ſimplicitatē. iō maḡ dic
ē icōp̄heſibile. nec ē ſile d̄ gnē r d̄ria. q. ḡ p̄
dicat d̄ d̄ria. r b̄ diſtinguit r illd n̄ q: n̄ p̄dicat
p̄ idēp̄ritatē. iō cū ilario dic qd ē icōp̄heſibile
r d̄ſcribit icōp̄heſibilitatē q̄zū ad triplicē vi
q̄zū ad receptiū cū v̄it icōp̄heſibile r ē. q̄z
tū ad exp̄ſiū cū dicit extra ſmōis ſignifica
tionē q̄zū ad idicatuā cū dic extra ſeſus itē
tōez r alia q̄ ſequit ex h̄is trib⁹ aptat. ut pz
iſpiciēt. Itē q̄r̄ de alia r̄ſiōe maḡi q̄z fa
cit ibi quoz audacie reſiſtētes. r ē. dic. n. qd
p̄p̄etates ſt i yp̄oſtaſib⁹ r eas dētermināt in
eēntia ſūt. r ea n̄ dētermināt. vñ. n. ē oppō. q.
oſo p̄p̄etas ē dēterminatiua ei⁹ i quo ē. Alioqn
i illo nō ē ḡ ſi p̄p̄etates n̄ dētermināt eſſentiā
nō ſūt: eēntia. It n̄. vñ qd maḡ b̄ n̄ ridet
q: b̄ p̄p̄o. i. notat diuerſas h̄itudies alſ. n. d̄
p̄r i filio. Alſ p̄nitatē i p̄re. p̄r. n. i filio ē d̄
nō ſic. p̄p̄etas diſtinctiua. ſz ſic p̄ſona cōſtātia

p̄nitatē i p̄re ſic p̄p̄etas diſtinctiua. Sic vult
d̄re maḡ qd alſ ſt ſiue d̄r̄r ē p̄p̄etates i eēn
tia q̄z i p̄ſona. Itaz i eēntia d̄r̄r ē p̄p̄ idēp̄ri
tatē. ita qd i. oio dic idēp̄ritatē. In p̄lois d̄r̄r
ē ſic ſe p̄p̄etates i yp̄oſtaſib⁹ r dēterminatōes
i dēterminatio. In creaturis at nō eſt vnus
mod⁹ ſine alio. q. p̄p̄etas nō oio idē eū
eo cui⁹ ē p̄p̄etas. r iō in creaturis nō d̄r̄r ē p̄
p̄etas in aliq. niſi in eo cui inheret nō ſic i di
uinio. Itē q̄r̄ de alia R̄iōe maḡi. q̄z ſac
ibi R̄ndeo r hic tibi cū ylario r ē. Alſ eni
falſū qd dicit. qd ſolutionē iſtū q̄oſo arch̄agl
neſciūt. cū eni ſint p̄p̄heſores p̄ſtat qd omnia
cognoſcūt q ſūt de ſba gl̄ie. ḡ cognoſcūt p̄ſo
naz diſtinctōez r eēntie vnitatē r modū. ḡ vi
dent qd p̄p̄etates dēterminant ip̄oſtaſim non
eſſentiā. Et itē ſi p̄p̄heſio erit de qd⁹ eſt
mō fides. r nos mō fide tenem⁹. ḡ in p̄ria co
gnoſcem⁹. R̄. vñ. qd ſicut dicit Aug. d̄ tri.
Sicut fouea d̄r̄r ē ceca. nō q: ip̄a nō videat
ſz q: qd b̄ ſi oñdit aliq. ſic angl̄i d̄r̄r ignozat
r aliq ſci. pp hoc qd nō reuelant talia ſz maḡ
itelligibilia. r q: talia nō h̄nt ſile i creatura
imo maḡ diſſimile. iō d̄r̄r nobis incōp̄hen
ſibilia. Et remouet yla. triplicē cognē q̄z
h̄em⁹ de reb⁹ d̄is. Una ē p̄ angeloz reuela
tōz. Alia p̄ p̄ph̄az illuſtratōz. Tertia p̄ apo
ſtoloꝝ p̄dicatōz. Et dic̄ angeloz n̄ audire. q̄z
tū ip̄i recipiunt r̄uelationē a maiorib⁹ r nob
nō exp̄mūt. maḡ igit b̄n̄ R̄et oñdendo iſuf
ficiētiā. Si eni q̄r̄at. qd p̄p̄etas ē i p̄ſona vt
diſtinguēs. in eēntia nō R̄et. qd p̄ſoa ſe b̄z ad
aliā r r̄feret r diſtinguit. Et ſi hoc rideat ad
huc māet qd. qd p̄ſona r̄feret. r ridet q: vna
eſt eſſentia tres p̄ſone. Si tu q̄r̄as h̄i⁹ oio
ſimile nō inuenies. r iō iſtū d̄m̄to fidei oꝝ ſiſtē

Notandū ſup iſta ſolutiōe maḡi q̄z pōit
hic. Nos aut iſta alſ itelligēda fore dicim⁹
qd locutōes ille qd p̄ponit Aug. ſ. p̄r nō eo. ē
ſba quo eſt p̄r r d̄ſtes duplices ſunt. q: abla
tiua importat h̄itudinem in ratione forme
ſiue cauſe formalis. q̄zū in diuinio non ca
dat vere habitudo cauſe q̄zū ad rem. tñ
q̄zū ad rōnem intelligendi. poteſt igitur
cauſalitas cadere ſub negatione. vt ſit nega
tio cauſalitatē r tunc eſt locutio vera. r in
hoc ſenſu accipit Aug. r maḡiſter exponit.

Et ſi enim ſenſus non eo eſt deus quo pa
ter. quia paternitate eſt pater tanquam rōe
dicēdi vñ itelligēdi. n̄ ſic at p̄nitatē ē rō dicē

Bi.xxiij.

¶ Preterea sciēdū ē qđ in assignatōe distin
ctionis. Nec ē tertia pīcula in qua agit ma
gī de noīum trāslatione. qđ posset diuidi i 3 o
rū tractatū pcedentē de diuisiōe noīb⁹. s; quia
magī pax aut nihil determinat de hīs noīb⁹.
iō poti⁹ icidēter cū epylogatōe ē positiū. An
hec pīcula duas h3. In pīma qđdā gnālē de
noīb⁹ trāslationis tradit instructiones. In sa
bo ponit pdictorū epylogationē. in qua tra
ctatū de sacro trinitatis vnitatis finit ostē
dens se i hoc tractatū poti⁹ decessisse qđ suf
fecisse pp mē altitudinē. ⁊ hoc facit ibi de sa

Itē hoc ipsum vt pōe. qz q̄tō aliqd i p̄li-
bus inuenit tāto simplici⁹ ē: s̄z eēntia vel nā
ē in p̄lib⁹ p̄sona q̄o in vno solo. s̄z nā simpli-
cior: s̄z nō ē aliqd min⁹ simplex q̄z aliū. nisi p
aliq̄s additionē. s̄z t̄c. Itē q̄tō aliqd ē ma-
ioris abstractiōis. tāto simplici⁹ ē. s̄z nā ē ma-
ioris abstractiōis. q̄z p̄sona. qm̄ abstractio p̄-
prietatib⁹ ē intelligere nām s̄z nō p̄sonā. s̄z p̄-
sona a ddit aliqd sup̄a nās. s̄z t̄c. Itē hoc
ēd p̄ncipiū p̄ se notū. de nullo eodē t̄z fm̄ idē
q̄a ē affirmatiō. t̄z negatio. s̄z aliqd dē affir-
mat de n̄ p̄sona vt distinguī q̄ negat de nā.
s̄z fm̄ idē: s̄z in p̄sona aliquid ē q̄ nō est in nā
vel econuerso. t̄z si hoc. s̄z vnū addit sup̄a al-
terū. Itē hoc ēd p̄ncipiū p̄ se notū. q̄cūqz
t̄z eadē vni t̄z eidē fm̄ oīnodā indīam. t̄z in-
ter se sunt eadē. cū s̄z nā sit vna t̄z eadē si p̄p̄e
oīo idē sūt cū nā. t̄z nihil addūt. ergo p̄p̄e s̄z
adiuicē eadē t̄z sic redit errorē s̄z labellij. q̄ vna
p̄sona fm̄ rem sit alia. s̄z t̄c. Cōtra. Aug.
vii. de trīni. nō ē aliud deo eē. t̄z aliud p̄sonā
ēfē. ergo p̄sona nihil addit sup̄a eē. s̄z nec
sup̄ nās. Itē in sūme simplici n̄t̄p̄r eē addi-
tō: s̄z diuīa p̄sona siue res nē ē sūme simplex.
go t̄c. Itē q̄cūqz duo sic se h̄nt q̄ q̄cūqz
est in vno ē atqz p̄ essentia. vnū nihil addit
sup̄a reliquū: s̄z q̄cūqz ē in p̄sona ē deitas. s̄z
t̄c. Aduaior. manifesta ē. minor. p̄s̄ sic. In per-
sona nō ē nisi s̄ba t̄z p̄p̄etas. t̄z s̄ba illa ē deitas

q: ē dō. ⁊ dō nō alio q̄ seipso: q: tūc eēt per
participatiōe. q̄ seipso ē dō: ⁊ deitate ē de⁹
⁊ sba q̄ ē de intellectu p̄sone ē ipsa nā p̄ essen
tiā. ⁊ sibi ⁊ p̄petas ē eēntia vt supra p̄batū
ē: restat q̄ p̄mū q̄ nihil addit. Itē si addit
aut addit aliō aut idē. idē addē sibi nō ē itel
ligē. Si aliō. aut q̄ aliud sba aut accētrātr.
n̄ accētrātr q: nō ē accētiō i diuis nec sba. q: n̄
tūc eēt ibi diuersē sbe. q̄ nā h̄ eēntiā differt
a p̄sone. ⁊ s̄ ē m̄ifeste falsū. Itē si addit
aliq̄. aut illud ē m̄ale. aut formale. nō m̄ale
q: de⁹ pur⁹ actua. Itō formale: q: forma
le nō ē nisi respectu m̄ali. q̄ cū i deo non sit
aliq̄ m̄ale. nō poterit addi aliq̄ formale. q̄
nullomō. Itē si addit aliq̄ supra diuināz
nāz aut ē meli⁹ dīna nā. aut equale: aut mi
n⁹. nō meli⁹ p̄stat. p̄stat ēt q̄ nō peius. q: tūc
eēt creatura nō equale. q: nihil p̄t equari
dīne nē. q̄ oīo nihil. Rñ. dō q̄ cū q̄rit vtz
p̄sone siue reo nē aliq̄ addat. s̄ nām. Rñ.
ē q̄ ē loq̄ de additiōe dupl̄. aut q̄tū ad rez
aut q̄tū ad itellm̄. Si q̄tū ad itellm̄: cū itel
ctus hui⁹ nōis p̄sone siue ypostasis siue rei
nē icludat itellm̄ nē. ⁊ adhuc det itellere
aliq̄ q̄ necessario ē cōpō circa intellectu ⁊
additiō. Et hoc p̄z. p̄sone enī dī suppositūz
rōnalis nē distinctū p̄petare. Ecce itellect⁹
p̄sone ex plib⁹ itellectib⁹ cōponit: ⁊ cadit
ibi itellect⁹ nē. q̄ p̄stans ē q̄ q̄tū ad itellm̄
addit p̄sone supra nāz. Itē aut itellectus
falsus nō ē. q: nec nāz p̄ illā additiōe distin
guir nec cōpōit p̄sonā. Itō distiguit nāz qm̄
⁊ si addat supra intellectu nec p̄petare. nō ad
dit i recto. ut itelligas p̄sonā ēē nāz. p̄petare
distinctā. s̄ i obliquo ē itelligēduz p̄sonā ēē
suppositū rōnalis nē distinctū. siue q̄ ē ypo
stasis distincta. ⁊ iō nō pōnit distinctiōem cir
ca nām nec itelligit eā distinguī. Rursus
p̄sonā nō cōponit nec aliq̄ ei q̄ nō sit in ip̄a
ipōnit. Et h̄ p̄z q: itellect⁹ s̄an⁹ ⁊ fidelis i
telligit ⁊ credit p̄sonā dīnaz ēē simplicissimā
itelligit eā nihilomin⁹ ēē p̄fectissimā. An
sic circa eēntiā p̄ hoc q̄ p̄fectissimā ē itelli
git oēs p̄ditiones nobilitat⁹ ⁊ de. q: ibi sunt
⁊ tñ illas p̄ditiones q̄uis itelligat ut mltas
s̄. potētiā. sapēntiam. bonitatē. cum credat ⁊
sciat oīa h̄ in deo unū esse. Intellect⁹ nec ē
falsus nec van⁹: q: nō pōnit in deo q̄ nō sit
nec cōponit deū p̄ hūc modū se h̄z circa itel
lectū p̄sone. vñ ipsā dicit simplicē q̄ q̄uis in

ip̄a dicat ēē nām ⁊ de nām ⁊ suppositū q̄ de
ē suppositū: ⁊ p̄petare q̄ de ē p̄petas. tñ di
cit oīa h̄ esse vnū: ⁊ vnū ēē alic⁹. Re igit
extre simplicissima de ē additiō: ⁊ cōpō cir
ca intellectu sine vanitate ⁊ fallitate. Si aut
loq̄mur a pre rei: sic dō. q̄ cū additiō ex pre
rei ponat cōpōnē ⁊ dīna p̄sone simplicissima
sit. q̄ ip̄osibile ē oīo. q̄ ibi sit aliqua additiō
⁊ ita s̄m re nihil addit reo nē supra nāz. S̄
tūc ut illud nō itelligibile q̄ p̄sone sit distin
cta s̄m re ⁊ nā nō. ⁊ tñ nulla ē additiō. ⁊ nul
la dīna s̄m re inter p̄sonā ⁊ nām. Et ad h̄
qualitercūq̄ itelligēdū. cū h̄ sit supra vires
hūani intellect⁹: morandū sicut vult Ricar
dus q̄ ē distinctio p̄ qualitatē: ⁊ distinctio p̄
originē. distinctio p̄ qualitatē ē in creaturis
nec p̄t ēē sine additiōe. q: h̄ distinctio ortū
h̄z ex additiōe mē ad formā. distinctio aut p̄
qualitatē dī. qm̄ vnus distinguī ab alio p̄ p̄
prietates absolutas. ut p̄z cū vnus ē alb⁹ al
ter niger. distinctio p̄ originē ē cū vnus p̄du
cit ⁊ alter p̄ducit. Et quēadmodū distinctio
p̄ qualitatē ⁊ distinctio ē. ⁊ s̄m re. ita distin
ctio p̄ verā originē. vera ē distinctio. Sicut. n.
non p̄t vn⁹ esse s̄il alb⁹ ⁊ niger. ita non p̄t
vn⁹ ⁊ idē p̄ducere seipm̄. Qm̄ igit in diuis
itelligit ēē ⁊ a origo. iō itelligit ibi ēē ⁊ a
distinctio. Rursus cū itelligo p̄ez p̄duce
re: itelligo ip̄m seipso p̄ducere. sicut cū intel
ligo diuinā s̄bam agere. pari rōe ⁊ finē seipso
p̄duci. q̄ p̄ductio nihil addit. s̄il nō p̄t ali
quā cōpositiōne circa finē. q̄ cū ubi ē ⁊ a ori
go ibi sit ⁊ a distinctio: ⁊ origo itelligit ibi
esse sine additiōe. ⁊ distinctio sine additiōe
itelligit ibi ēē. Quāuis at p̄sone siue reo
nē nō se habeat ad naturā p̄ additiōe. tñ ni
hilomin⁹ differt s̄m rōez. Alioqn nō eēt in
telligibile q̄ p̄ficaret p̄sone nā exire vnica
oīa aut s̄m rōem. q: eēntia nō orit ab es
sentia. nec se h̄z ad aliā eēntiam. s̄ p̄sone bñ
oritur a p̄sone. ⁊ se h̄z ad illā. Si tu queras
rōez hui⁹. Rñ. q̄ vnitas ⁊ nobilitas diuini
esse nō admittit circa eēntiā p̄ficationē: sic
circa p̄sonā. Et hui⁹ rō dicta ē supra dī. r.
Qm̄ q̄ modus se h̄ndi ad alium ⁊ oriēdi nō
pōnit cōpositiōne in p̄sone s̄m rem. s̄ distin
ctiōne realem ab aliā p̄sone. iō modus ille
cōparatus ad eēntiā vel p̄sonā cui⁹ ē: mo
dus rātus est. Cōparatus uero ad illū ad quē
est cū faciat distinctiōne s̄m re vere reo ē. ⁊

ita vno mō facit differre re. Alio mō rōne. hinc ē q̄ q̄suis vn a p̄sona nō sit alia, tñ res nē est nā. p̄z igit q̄ i na sit p̄posibilia. q̄ p̄sōa sit simplr. ⁊ nihil addat sup̄a: nām. nec diffe rāt nisi rōe. ⁊ tñ hec ē cōicabilis. s. nā. illa in cōicabilis. s. p̄sōa. hec indisticta. illa disticta. Cōcedende igit sūt rōnes. p̄bātes q̄ p̄sōa siue res nē nihil oīo addit fm rez sup̄a nāz.

Ad illud q̄ obr̄. q̄ aliud ē res nē. aliud nā ⁊ sūt aliā hnt rōne p̄sōa ⁊ nā. potest dici q̄ Boe. ⁊ Hyla. loquūtur i creaturis. Si autē intelligam⁹ i deo. tūc dicem⁹. q̄ ē diuersitas rōnis q̄ fundat nō sup̄ absolutū: s. sup̄ respe ctuū. q̄ nullā inducit p̄pōem. nā cēntia nō re feret. p̄sōa aut̄ referet ⁊ oīf nec tñ ē p̄posita. q̄ ipsa ē sū⁹ respect⁹. Ad illud q̄ obr̄. q̄ sim plici⁹ est q̄ in plib⁹ reppit. oō. q̄ reppiri i pli bus hoc ē dupl̄. aut ita q̄ vnū illoz alicubi pōt ēē vbi nō est aliter. vt hō ē i plibus hōi bus ⁊ sic h̄z p̄positio v̄itatē. Aut ita in plib⁹ q̄ vnū nō est sine alio. ⁊ sic ē in p̄sonis. nā vna nō est sine alia. ⁊ sic nō h̄z v̄itatē. nā sicut nā ē semp ⁊ vbiq̄z ita ⁊ p̄sōa. ⁊ sic p̄z q̄ nihil ad dit a quo artef. Ad illud q̄ obr̄. q̄ maio ris ē abstractiōis ⁊ ē. oō. q̄ illud h̄z v̄itatem. vbi illud a quo abstractif aliq̄z facit p̄pōem cū eo q̄ abstractif. sic aut̄ non ē in deo. Ad illud q̄ obr̄. q̄ affirmatio ⁊ negō nō ē simul ⁊ a de eodē. oō. q̄ q̄s̄tulatūq̄z oīa rōis suffi cit ad affirmationē ⁊ negōēz. vñ intelligēda est. p̄pō de eodē re ⁊ rōe. ⁊ p̄sōa aliquo mō differt a nā. s. nō p̄ additionē reales. Ad illud q̄ obr̄. q̄ q̄cūq̄z sunt eadē vni iter se sūt eadē ⁊ ē. oō. q̄ illud fallit vbi ē conueniētia plium tanq̄z in cōi vt oīaz in gnē. fallit ēt vbi aliqua plura distinguūt p̄ suas origines vt radij diuersaz stellaz in vno pūcto aeris vniunt. ⁊ tñ adinuicē distinguūt. qm̄ igit die p̄sōne in nā pueniūt tanq̄z in vno cōi. ⁊ p̄re rea distinguūt adinuicē p̄ originē iō pareō ē q̄ nō valet. pōt tñ dici q̄ regula vbiq̄z. ⁊ a ē si sane intelligat. pp̄ q̄ notandū. q̄ quedam sunt absoluta q̄dā respectiua. diuersitas aut̄ in respectiua venit nō tñ a pte subiecti. ⁊ e rū etiā tñi. in his nō r̄z regula nisi intelligat ad idē. qm̄ p̄sōne p̄ suas p̄p̄tates referunt q̄suis vnū sunt in nā. q̄ tñ non sūt ad vnum. adeo nō seq̄ q̄ sūt idē. ⁊ sic pat̄z illud.

Et cūdo q̄rif v̄z in diuinis sit ponē p̄dicationē. s. vt res nature siue p̄sōa

p̄dicet de nā vel ecōuerso. Et q̄ nō. v̄. Bo etius. in li. de tri. de⁹ ē forma sine s̄bo: s. vbi nō est s̄m nō est p̄dicatū. ḡ ⁊ ē. Itē Dio. dicit. q̄ negatiōes de deo sūt v̄e. affirmatiōes aut̄ incōp̄acres: sed vbi est v̄e aliqd de aliquo p̄dicare ē etiā v̄e affirmare: s. in deo nō p̄tin git v̄e affirmare. ḡ ⁊ ē. Itē hoc ip̄z v̄r rōe q̄ vbiq̄z ē p̄dicatio ibi ē p̄plexio ⁊ p̄pō. s. in deo nulla ē p̄plexio. ḡ nulla p̄pō. Itē in oī p̄dicatiōe s̄m se h̄z ad modū mē: s. in diui nis nec ē reppire materiā nec modū mat̄ie. ergo nec p̄dicationē. Itē si ē ibi p̄dicatio. aut p̄dicat idē de eodē. aut aliud de alio. Si idē de eodē nullus ex hoc capit̄ intellectus alius q̄z si nō ēēt p̄dicatio. vt p̄z cū d̄r hō est hō. Si aliud de alio. ḡ i diuinis ē aliud ⁊ ali ud. ḡ p̄pō. Itē si est ibi p̄dicatio. aut p̄dica tur res nē de nā aut ecōuerso. res nature n̄ pōt p̄dicari de natura. q̄ res nature se h̄z p̄ modū suppositi. ḡ ei⁹ ē subijci nō p̄dicari. Si ḡ p̄dicatur. tūc ḡ natura de re nature. S̄z p̄ natura ē forma: s. oīo forma d̄r relative ad i formatū. nullū aut̄ respectiū d̄r d̄ alio. ḡ nā nō p̄dicat de re nature. ḡ non ē ibi p̄dicatio.

Itē q̄ habent oppositas p̄p̄tates. vnum nō p̄dicat de altero: s. cēntie vel nature. p̄ p̄tates ē cōicabilitas. p̄sōne s̄o incōicabilitas ḡ vnū de altero nō p̄dicat. nec vna p̄sōa d̄ altera. p̄stat ḡ q̄ nulla ē ibi p̄dicatio. Cō tra. Bama. Suba de ip̄sibilib⁹ p̄dicat. Itē rōe v̄i. q̄ fides h̄z obm̄ v̄ez. ⁊ h̄z obm̄ d̄cū ergo v̄ez ē ponere in d̄is: s. v̄itas ⁊ falsitas circa p̄pōem: v̄itas in q̄z circa q̄z est creduli tas vel op̄io. ḡ in diuinis ē ponere p̄pōnem ergo ⁊ p̄dicationē. Itē vbiq̄z ē v̄e rep p̄ire cōe ⁊ p̄p̄am. ibi est v̄e ponere p̄dicatiōēz sed i diuinis est v̄e repp̄ire cōe ⁊ p̄p̄uz: quia natura v̄e est cōis. ⁊ p̄sōa p̄p̄am siue in cōi cabile. ḡ ⁊ ē. Itē hoc v̄bz. est. ē nota idē p̄tatis: s. oīo p̄dicatio ē mediāte hoc s̄bo ē ergo oīo p̄dicatio signū ē idēmp̄tatis. Sed vbi vere est significatū. ibi ē vere signū. S̄z in deo p̄p̄iss̄me ⁊ veriss̄me ē idēp̄tatis. sic p̄batum ē q̄ res nature nō addit sup̄a nāz ergo p̄p̄iss̄me p̄dicatio. ⁊ hoc ē q̄ dicit Bo etius. q̄ nulla s̄ior p̄dicatio illa in qua idēz de se p̄dicat. si ergo hoc ē in diuinis. ḡ oīs p̄ dicatiōes in diuinis sūt v̄iss̄ime. Itē. oō q̄ est p̄dicatio p̄ inherentiā. ⁊ est p̄dicatio p̄ idēp̄tatiē. ⁊ v̄ranq̄z est in deo repp̄ire. p̄ in

berentia. ut cum dicitur per se generat vel deo creat.
per idem peritatem. ut cum dicitur per se est generans vel deo est
creatio. predicatio autem per idem peritatem est reperi-
re in deo propriissime. per ipsam rei qualitatem.
quoniam ibi est summa idem peritatem. An deus locutus
importantes unitatem ibi sunt vultissime. predicati-
one autem per inherentiā est ibi reperiire per intel-
lectus nostri descriptibilitatem. quoniam huius actus in di-
uinis sit dei substantia. et ipsa proprietates etiam tunc quod in-
tellectus nostri intelligit per res inferiores. et tunc
dicitur per vocabula rerum inferiorum. et modum enun-
ciandi quem habet circa inferiores. et ideo predicatur per
modum inherentię. quodvis oia que in deo sunt rea-
liter habent modum huius. Intellectus tamen iste non
est falsus. quoniam quem admodum intellectus abstra-
hetur linea a materia non est falsus. quod modum illum non
ponit circa rem sed circa suum intelligere. sicut in-
tellectus nostri in diuinis perplexione illam non
ponit circa rem sed circa suum intelligere et suum
exprimere. Quoniam enim in deo sit summa sim-
plicitas tamen exprimi non potest nisi per perplexione.
Et ideo bene dicit Augustinus quod verum est deus quod cogita-
tur. et verum cogitatur quod dicitur. Nam si intellectus
aliquo modo per intelligentiā ascendat ad primum
simplicitatis. non tamen potest hoc exprimere voce
simplici sed perposita. Ad illud ergo quod obicitur. id
non est secundum deum. quod verum est quod ad rem. et tamen
quod ad modum intelligendi vel enunciandi. Ad
illud quod obicitur. quod affirmatiōes sunt incompacte
deus. quod hoc dicitur quod nullum nomen exprimit diui-
nam entitatem. sicut est oia. vel dicitur quod affirmati-
one notat idem peritatem et hoc verum est in deo a-
priori rei. et non est per deum. et respectu huius. est incompactio.
quod nulla est ibi realis per deum. Ad illud quod
obicitur. de perplexione. deus. quod illa perplexio in huius
significat per deum in intellectu. sed unitatem in re.
Ad illud quod obicitur. quod modum me non cadit in deo
deus. quod verum est. quod non cadit modus. ut ex qua
modum autem ut de quo et in quo bene cadit. Ad il-
lud quod obicitur. Aut idem predicatur de eodem et de deo.
quod aliqui idem re. diuersum tamen secundum rationem intelli-
gendi et dicendi ut bonitas et substantia. aliqui idem sed
substantiam. diuersum secundum modum se habendi. ut persona
est substantia. siue relatio est substantia. et deus generans. et ideo
aliquis intellectus caput ex perplexione. quod non
caput ex simplici voce. Ad illud quod queritur
ut res non predicatur de natura. deus. quod predica-
tione per idem peritatem utrumque de altero predicatur
nec est peritatem in ratione forme. nec in ratione materie
Si autem per inherentiā. tunc cōe predicatur de per deo

ut per est deus. Ad ergo obicitur. quod natura est for-
ma. Respondeo. est dupliciter. quod forma vno modo dicitur relati-
ue ad informatum. et sic non est accipere in deo. alio
modo absolute quod caret materia. et sic est in deo
et sic per illud. Aliter potest dici. quod dici relatiue
est dupliciter. Vel secundum esse vel secundum dici. Secundum di-
ci. ut videtur ad visum. et intelligens ad intelle-
ctum et sic vno de altero predicatur. Secundum esse
per ad filium. et sic non predicatur. Natura ergo non
dicit respectum ad personam secundum esse. sed secundum dici et
talio respectus importatur cum dicitur. quod natura est
forma respectu rei nature. hinc est quod dicitur ratio
illius respectus tres persone vnius entitatis. vel
nature. et vna natura trium personarum. non tamen dicitur
tres persone vnius dei. nam hoc nomen deus non
importat respectum sed dici ad personam. sed solum
ad creaturam ideo dicitur deus Abraham. Isaac et Ia-
cob. Ad vltimum. deus. quod cōicabilitas et incōi-
cabilitas non sunt oppositę proprietates. sed
sic differunt. sicut habere proprietatem et non
habere. quod enim persona habet proprietatem
respectuam. ideo distinguitur et est incōicabilis
sed quod essentia caret illa proprietate. ideo co-
munis est et cōicabilis pluribus. et ideo non
distinguitur adinuicem. Vel potest dici quod
proprietates comunicabilitatis. non est pro-
prietates distinguens etiam in creaturis. Unde
quantum homo sit cōe et petrus proprius. non
tamen impeditur quin homo dicatur in pe-
tro. quantum magis in deo. propositio autem
illa intelligitur de proprietatibus separan-
tibus et distinguentibus illa in quibus sunt
adinuicem.

Terrio queritur utrum in diuinis sit po-
nere appropriationem. Et quod sic videtur
quod per cōia est deuenire in intellectu
proprium: sicut per quod per memoriam intelligē-
tiam et voluntatem venit in cognōne trinita-
tis. sicut per unitatem unitatem bonitatem. in quibus
consistit ratio vestigijs. sed non deuenitur a
cōibus ad propria nisi cōia aliquo modo ap-
propriantur. cum ergo sit deuenire in diuinis
per cōia ad cognitiōne. proprium. est ibi appropria-
tione. Item ad hoc est auctoritas sacre scrip-
ture que appropriat cōia personis. ut potētia
patri. et sapias filio. et bonitatem spiritui. sed. Sed per.
Sicut se habet proprium ad cōe ita comune ad
proprium. sed proprium non potest comuni-
cari nisi falso. ergo nec cōe appropriari. si-
cut ergo proprium patris nunquam alijs sit
r. iij

cōe. sic nec cōe. ppiū. Itē si est appropia-
tio in diuinis aut est fm rem. aut fm intellec-
tum. Si fm rem. Sed vbi ē appropriatio h3
rem aliqd p prius vñ de illo cui appropriat.
g in diuinis ē prius 7 posterio q̄tum ad eēn-
tialia q̄ est incōueniēs. Sed fm intellectus.
sed intellectus illi appropriat cui magis iudi-
cat puenire. ergo cū magis iudicet intellectus
in eē sapientiā parti tanq̄ antiquiori. illi d3
appropriari. s3 appropriat incōtrariū. g ap-
propriatio est ptra intellectū nō ergo atten-
ditur fm intellectū. Itē vbi ē appropia-
tio ibi p̄us est fm rōem intelligēdi. ppiū q̄
appropriatū. rō enim appropriatōis p prius
est in ppiū. ergo cū appropriatū sit cōe fm
rōem intelligēdi. p̄us erit ppiū q̄ cōe
q̄ est inconueniens. R. d3. q̄ de appropia-
tione est loq̄ dupl. Aut q̄tum ad id q̄ si-
gnificat. aut q̄tum ad ordinē quē pnotant. Si
q̄tum ad significatū. cū illud sit cōe. 7 oio pue-
niat p indifferētiā. nō p̄uit appropriari rō-
ne sūpra a pte rei. appropriat tñ rōe sūpra a
pte intellectus nfi p̄ errorē amouendū. Qm̄
enī intellectus carnalis in pte carnali videt de-
fectū potētie. 7 in filio defectū sapiē. 7 in spū
intelligit furorē iracūdiē. lō spūal' intellectus
ut eleuet a carnalitate potētiā p̄i attribuit
q̄suis nō magis pueniat ei. s3 ne min⁹ videat
tur puenire. 7 sic de alijs. Si autē loquamur
q̄tum ad ordinē vel originē. q̄tum pnotat
sic appropriat a pte rei p̄ puenientiā cū p
prius psona. vñ q̄ pater a nullo ē. 7 filius ē
a p̄e. 7 spūs. s. ab vtroq3. 7 hi⁹ oīdo attēdit
in potētia. sapiā 7 bonitate. iō p̄ rō appropri-
andi. vñ illa q̄ nō pnotat aliquo mō ordinē
vel originē nō sūt appropriatiua. Ad illū
g q̄ obijcitur. q̄ ppiū nō cōicaf. g. 7 c. d3.
q̄ nō est sile. q̄ ex hoc q̄ cōe appropriat. nō
attribuit nisi ei cui puenit. Sed si ppiū fiat
cōe. tunc attribuit cui nō puenit. 7 ideo nō ē
sile. Ad illud. q̄ querit vtrū appropriatō
sit fm rem vel fm intellectū. d3. q̄ per hoc
q̄ est fm. potest dici vis appropriatiua siue
p̄ncipiū appropriatōis. vel p̄ hoc q̄ ē fm im-
portare rōem appropriandi. Si primo mō. sic
cum appropriare sit virtus cognoscētis. sic
appropriatio est fm intellectum nostrum. Si
autem fm dicat rāōnem appropriandi. sic
vñ mō est fm rē. s. q̄tum ad ordinem pno-
tatum. Alio modo fm intellectum q̄tum ad

significatū. vñ intellectus appropriat ppter
intellectū. sed nō idē intellectus ppter se. s3 in-
tellectus sanus 7 fidel' ppter intellectū carna-
lem. nō vñ etiā eo p̄oīdet s3 vñ ei obuiet. 7 iō
cum intellectus carnalis credat parū de potē-
tia in p̄e spūalis appropriat ei potētiā. nec
tñ intellectus est falsus q̄ nō intelligit plus
esse de potētia in p̄e. sed nō minus q̄s i filio
Si autē potētiā appropriaret filio. tūc intel-
lectus carnalis plus crederet esse in filio. 7 iō
falsus eēt. 7 sic p̄ illud. Ad vltimū. d3. q̄
appropriatū fm id q̄ est prius ē. fm rōnem
intelligēdi q̄ ppiū. Appropriatū aut sub
hac intentione psequitur rōem ppiū. 7 hoc
nullum est inconueniens.

Quarto 7 vltimo querit vtrū in diui-
nis sit ponere translatōem. Et q̄ sic
vñ p Ambrosiū in li. de tri. Sūt no-
mina q̄ traslatiue 7 p similitudines de deo dñr

Itē Dionysius in li. de di. noibus theologi-
tanq̄ inoiabilem deum laudat ex oī nomie
sed hoc non p̄t ēē nisi p translatōes. ergo i
diuinis est ponere translatōem. Itē hoc
vñ rōne. q̄ sacra scriptura dicit deū irasci 7
dolere. sed hoc non p̄t dici p̄prie. ergo ne-
cessē est q̄ dicatur translatiue. sed inter oīa
que ptingit nominare dolorē 7 ira maxime vi-
sūt a deo. ergo si hoc ptingit trāsferre 7 oīa
alia noia. Itē p que ptingit rē intelligere
pingit 7 significare. 7 p que ptingit significa-
re pingit 7 nominare. sed p oīa creata cōtingit
deum intelligere. g 7 nominare. Sed p̄ omēs
transferrētes fm aliq̄s similitudinem trāsferūt.
dei ad creaturā nō est similitudo cū sit sūma di-
stantia. ergo. 7 c. Itē omnis similitudo est re-
latio equipantiē. ergo si ppter similitudines cō-
tingit nomina creaturaz trāsferri ad creato-
rem pari rōne 7 cōuerso. sed illa nō trāsferūt
tur ergo nec ista. Item similitudo est rō trās-
latōis. ergo noia rerum magis deo similiuz.
magis debent ad deū transferri. talia autē
sunt nomia angeloz. ergo illa trāsferuntur.

Queritur ergo que noia debeant trans-
ferri 7 que nō. R. d3. q̄ rō vel finis trans-
latōis duplex est. vna inq̄ est laus dei alia
manuductio intellectus nostri propter laudē
dei. necesse est translatio. qm̄ enī deus mul-
tum est laudabilis. ne propter inopiam vo-
cabuloz ptingeret cessare a laude. sacra scri-
ptura decreuit nomina creaturaz transfer-

ri ad deum. et hoc i numero infinito. ut sic
omnis creatura laudat deū. sic deus laudat
ex omni noie creature. et qui nō poterat vno
noie laudari tanq̃ superexcellēs omne nomē
laudaret ex omni noie. Alia rō est manu
ductio intellectus nr̃i. q̃ enī per creaturas
ad cognoscēdum creatorē venimus et ut plu
rimū fere omnes creature hēnt pprietates
nobiles que sūt rō intelligendi deum ut leo
fortitudinem. agnus māfuetudinē. petra soli
ditates. serpens prudentiā et p̃silia. iō opor
ruit noia plura transferri ad deū. Quā igit
finis imponit necessitatē his que sūt ad finē
cum trāslatio sit ad laudē dei. iō nomina im
portantia deformitatē. nō debent transferri
ut Hyabolus. buffo. vulpes. q̃ magis trās
ferunt ad vituperiū q̃ ad laudem. Rursus
q̃ trāslatio est pp̃ nr̃am instructionem et fili
tudo incipiens a notiori est via cognoscendi
iō est trāslatio a creaturis tanq̃ a notiori
bus ad creatorē. sed nō p̃uertit. Et quia
magna similitudo mater ē salutaris. iō nō trās
ferunt noia multum filia sicut sunt noia an
gelorū. ne forte angelus credatur esse deus.
Ex hoc patet q̃ trāslatio ē in diuini et q̃
cum ad nominū multiformitatē. rōne cui⁹ dī
deus omni nominabil' et patent obiecta. pre
ter primū. Quod enī obijciunt. q̃ nulla ē
similitudo. q̃ summa distantia. dō. q̃ nō est filiu
do per vniū nature p̃cipatōem est tū fili
tudo fm analogiam et habitudinē. et hoc in
comparatione ad effectus. sed de hoc. alibi
magis habitum est.

¶ Pre ista sunt dubitationes circa lit
terā et primo d̃ hoc q̃ dicit magister.

¶ Vniū dicti occasiōe p̃fati heretici.
et c. vñ enim q̃ mag̃ reputet hereticos illos
q̃ dicebant nām non dici de p̃sonis. q̃ videt
Bām. dicere idem q̃ illi dicebāt. cum dicit
de ypostasi nō est deitate dicere. q̃ cū deitas
dicat nām p̃. et c. R. dō. q̃ verbū Bām.
implr̃ intellectū gnāt finistrū intellectū. et q̃
sic intelligeret sicut sonat heretic⁹ eēt. s̃ ipse
Bām. intelligit cū p̃cisiōe. s̃ q̃ deitas nō dī d
vnica ypostasi tm̃. imo de oib⁹. Itē q̃rit d̃
B q̃ dicit. In spū dei aliq̃ significat p̃ez. si
cur illud. Ysa. lxi. Spūs. d. sup me. et c. vñ enim
male dīe. q̃ Zoro. dicit ibi i glōsā. q̃ de illo
spū intelligit. de q̃ dī Ysa. xi. Regēscat sup
eū et c. et p̃stat q̃ ibi accipit p̃ p̃sona spūs. s̃.

Itē hoc vñ alia auctē. q̃ alius euāgelista
Luc. xi. dicit. Si indigito dei cicio demonia.
et glōsa exponit digito p̃ spū. s̃ q̃ est tertia i
trinitate p̃sona. R. dō. q̃d iste rōes nō cō
cludūt p̃rietatem. q̃ vna scriptura pluribus
mōis pōt exponi. nā in illa auctoritate i qua
dī Ysa. lxi. Spūs. d. sup me. et c. agit de mis
sione filij. et qm̃ filius pōt intelligi missus fm̃
diuinā nām. et sic intelligit p̃prie loquendo
missus a p̃e solum. iō spūs dñi stat ibi p̃ p̃e
si aut̃ intelligat de missione h̃z humana nāz
sic intelligit de spū. s̃. put est tertia in trinita
te p̃sona. Silt̃ intelligendū de auctoritate se
quēti. q̃ pōt intelligi vtroq̃ modo. sed tam̃
spūs accipitur alit̃ et alit̃. Item querit. de
hoc q̃ dicit Hy larius. q̃ in aliq̃ differt xp̃i
et dei nām. ne eadem sit si p̃stari pōt. q̃ spūs dī
nō sit xp̃i. vñ enim male dicere. q̃ argumen
tum hoc nō valz. filius est filius patris. et nō
spūs. s̃. q̃ differt nā p̃ris et spūs. s̃. q̃ cū spūs di
cat p̃sonam. argumentū istud nō valet q̃ fa
cit Hy larius. R. pōt dici q̃ Hy larius lo
quitur de spū fm̃ q̃ noiat nām. sic aut̃ nō h̃z
instantiā verbū suū. nihilomin⁹ aut̃ si intelli
gat de spū put dī p̃sona adhuc veritatez
h̃z. nā cū verbū nō possit eē sine spū. tūc ha
beret p̃r et suū verbū duos spūs. et ita n̄ eēt
vniū nē. Preterea. si spūs p̃ris nō eēt si
lij nō oīretur a xp̃o. et si nō pcederet ab eo
nō distingueret originalr̃. q̃ eēntialr̃. s̃ spūs
dei et d̃s sūt vnū eēntialr̃. q̃ oportet q̃ xp̃o
et de⁹ eēntialr̃ differret siue distinguerent.

Itē q̃rit d̃ B q̃ dicit mag̃. q̃d verbū Hy
larij. nō ē idē nā q̃ nē res. intelligit solū i cō
turiis. vñ illa solū n̄ esse p̃ueniēs. q̃ Hy lari⁹
loquit de spū dei. put significat nām et rē nē.
q̃ si nulla est dīa nullā deberet vñ facit vt
vñ. q̃ si facit viz in spū put significat nām et
rē nē. q̃ vñ distinctio inf̃ hī⁹ faciendā. R.
dō. q̃ cū dī ab Hy lario. aliud est nā aliud
res nē. aut̃ intell̃ de alietate a p̃e rei sicut il
li heretici intelligebāt et sic h̃z veritatē solū in
creaturio. Alio mō p̃t dīe alietatē siue dīa
fm̃ rōem. et sic h̃z veritatē in diuio. et sic intel
ligit Hy larius et dicit Aug. q̃ aliud est esse
patrem aliud est esse deū. non inq̃ aliud h̃z
rem. sed aliud fm̃ rōem significandi et intelli
gendi. et se h̃adi. Itē queritur de hac Rō
ne mag̃i q̃ non d̃z dici p̃sona vniū dei. q̃
nihil est in trinitate creatum vel seruic⁹ vel

subiectū. vñ enim male dicere q: genitiu⁹ de
sua rōne nō importat subiectōem nec dñum
q nō vñ sufficiens rō. Si dicas. q: hoc venit
a pre termini. hoc nihil est q: terminus de se
nō importat respectū dñi. Itē queris qre
hoc nomē eēntia nō importat supexcellētiā
in genitino. sicut hoc nomē deus. Itē q: nō
dicitur tres psonē eēntie sicut vnus eēn-
tie. R. dñ. q: ad hoc q: genitiu⁹ vere con-
struat. p ppe. necesse est aliqz habitudines
ipostari. vel fm rē vel fm modū intelligēdi
genitiu⁹ aut importat hitudinem pncipiari
ad pncipiū vel ecōuerso. vel possidentis ad
possessum. vel forme ad informatū. vel spe-
cificatiō ad specificatū. habitudinē aut forme
nō importat nisi cū termino abstracto. q: signi-
ficat per modū forme. et qm forma se hz per
modū expmētiō. et declaratiō. iō talis pstru-
ctio nō attendit nisi cū genitino nois abstrac-
ti. alio dterminato. vñ puenienter dñ mulier
egregie forme. s; nihil ē dictu mulier forme.
iō bñ dñ tres psonē vnus eēntie. nō aut tres
psonē eēntie deus aut nō est nois abstractus
iō nō pstrui cū genitino. nisi vñ in habitudi-
ne subiecti. vñ forma dei. vel in hitudine spe-
cificatiōis vñ psona dei. sicut creatura falis. vel
i hitudine pncipiū vñ creatura dñ. Et qm qñ dñ
tres psonē vnus dei nulla habitudinū ipor-
tatur. p ppe. nisi habitudo pncipiū siue posses-
sio. hinc est q: cū in illo sensu sit falsa locu-
tio non est recipiēda. Alia rō est ista. q: locu-
tio que est i vi declaratiōis eēntie querit vñ
cū dñ mulier egregie forme. pōt dici egregia
forma mulier. s; si diceret tres psonē vnus
dei. diceretur vnus deus triū psonar. et iste
intellectus nō ē sanus vt vñ. sic enīz possit in-
telligi. sicut dñ vnus de⁹ triū hoīz. Itē
queris de hoc q: dicit q: in istis trib⁹ cōstitit
sūmū bonū. s. potentia. sapiētia. et bonitate.
vñ enim male dicere. q: sūmū bonū specifi-
cat bonū. s; si bonitas distinguit 3 potentias
et sapiētiā. pari rōne sūmū bonū. Itē nō
vñ in his trib⁹ esse. q: sūmū bonū est agre-
gatiū oīz bonor et collectiū. s; nō tm ho-
rū triū. R. dñ. q: bonū vno mō distinguit
3 potentia et sapiētiā. Alio mō nō. Si enim
accipiat p bonitate moris sic pstitit in vo-
lūrate. et distinguit 3 alia duo. Si aut bonū
accipiat cōiter sic plectit oia. est enim bonū
nē. hoc ad potentia. et bonū grē. et hoc aut p

ficit intellectū et ita scia. aut affectū. et ita bo-
nitas. et hec tria pplectitur bonū i sua vlti-
te et sūmū in sua integritate. qm igit omē bo-
nū ad hec reducibile est. iō sūmū bonū in
istis tribus pstitit. Itē queris de hoc q:
dicit q: scriptura appropriat pfi potentiam.
Ne videat minus potēs. vñ hoc plus debe-
re dici de filio q: minus potēs cū fuerit pas-
sus et mortuus. s; magis dñ ei potētia appo-
priari. R. dñ. q: ppter passiōē vltimā
est fecisse stulticiā et habuisse in potentia p-
p q: iudeis. pōicari crucis erat scandalū et gre-
cis in stulticiā. iō ipse apl. egregi⁹ doctor. nō
tm sapiētiā appropriat xpo imo etiā virtu-
tem vt sic excludat a diuitate i infirmitatē. et
maluit ei appropriare virtutē q: potentiam
q: virtus dicit potentia vltimā et sūmū de
potentia. sicut vult pba. q: virt⁹ est vltimū d-
potētia. iō maluit ei appropriare virtutem.
nec est incōueniēs ex diuersis psideratiōib⁹
idē modo appropriari vni mō aliū. cū equali-
ter pueniat trib⁹. vñ patri attribuius po-
tentia. ne videat impotēs ppter antiquitatē
filio virtutem. ne videat impotēs siue debi-
litas ppter assumptā infirmitatem. nihilo-
minus tamen faciēda est vis inter potētiā
et virtutem. sicut dictum est. xxxij. di.

Di. xxxv.

Unqz supra differuimus ac pla-
dixerimus. Supra egit magr de
sacramēto trinitatis et vnitatis in
hac parte agit de conditionibus.
secundum quas est in deo ratio causalitatis
q. s. sunt potentia. sapiētia. et voluntas. ha-
bet autem hec pars tres partes. In prima
quarum agit de scientia. In secunda de po-
tentia. j. di. xlij. Nunc de omnipotentia dei
agendū est. In tertia de voluntate. j. di. xlv
Jam de voluntate dei. et c. prima pars ha-
bet tres. In prima agit de scientia in gene-
rali secundum se. In secunda agit de modis
diuine cognitionis. vtrum deus cognoscat
mutabiliter vel immutabiliter. et quomodo
distinctione. xxxviij. Nunc autem ad propo-
situm reuertentes. In tertia vero agit quan-
tum ad speciales effectus. j. di. xl. Predesti-
natio vero est de bonis salutaribus. prima
pars diuiditur in tres. In prima magr de-
terminat de ipsa dei scientia. In 2a quia res
agnite sunt in scientie per modum scientie de

terminat quomodo res sūt in deo. di. xxvi. Soler hic queri cur omnia dicuntur esse in dei cognitione. In tertia vero incidenter d terminat quomodo deus est in rebus. d. xx xvij. Et quoniam demonstratum est ex tempore. prima pars que continet presentes dicitur habet. In prima cur dei scientia sit vna determinat quomodo sortitur plura nomina. In ea cum dei scientia vel pscientia sit eterna determinat quomodo se habeat ad temporalia vel creata. ibi. Hic considerari oportet utrum scientia vel pscientia. In tertia cum dei scientia sit ens quomodo cognoscatur non entia. ibi. Propterea omnia dñr in deo esse. et. In prima parte seipsum contrarians dicit quod dei scientia esset si nihil futurum esset scientia. sed nō diceretur pscientia. In tertia ostendit quod omnes habent rationes in deo per quas cognoscuntur et sūt in ipso. et ita omnia sūt in ei⁹ presentia. et sic patet diuisio et sententia. subdiuisiones enim partium manifeste sunt in littera.

Intelligentiam presentis distinctionis queritur de ratione diuine cognitionis. que ydea consuevit appellari. Primo queritur utrum in deo ponenda sit ratio ydealis. Secundo dato quod sic queritur utrum habeat pluralitatem sūm rem. Tercio utrum habeat pluralitatem secundum rationem. Quarto utrum pluralitatem habeat secundum numerum vniuersalium an singularium. Quinto utrum habeat pluralitatem sūm numerum finitum vel infinitum. Sexto utrum sit in ydeis pluralitas secundum numerum ordinatum vel confusum.

Tantum ergo ad primum queritur utrum sit in deo ponere ydeas. Et quod sic ostenditur primo auctoritate Aug. li. lxxvij. q. ydee sunt forme eterne et incommutabiles que in diuina intelligentia continentur. ex his tribus conditionibus concluditur qd ydea sit in deo. Item ratione ostenditur sic. omne agens ratioabiliter nō a casu vel ex necessitate p cognoscit rem an quam sit. sed omnis cognoscens habet rem cognitam vel secundum veritatem vel secundum similitudinem. sed res ante quam sint non possunt haberi a deo sūm veritatem. et

ergo sūm similitudinem. sed similitudo rei per quam res cognoscitur et producit est ydea ergo. et. Item omne quod determinare ducit in alterum cognoscendum habet penes se similitudinem cogniti. vel ipsum ē ei⁹ similitudo sed speculum eternum mentes se videntium ducit in cognitionem omnium creatorum. sicut dicit Aug. quod rectius ibi cognoscuntur quam alibi. ergo restat quod in eo resident similitudines. Et constat quod sunt in eo sicut in cognoscente. quia non tantum alijs representat. sed sibi. sed hec est tota ratio ydee. ergo. et. Item quia res a deo producuntur ideo sunt in deo tanquam in efficiente. et deus verissime est efficiens. Similiter quia ab ipso finiuntur ideo verissime est finis. ergo pari ratione. quia ab ipso cognoscuntur et exprimuntur per seipsum. deus verissime est exemplar. sed exemplar non est nisi in quo sunt rerum exemplaria ydee. ergo. et. Contra. Dionys. de diuinis nominibus. Cognoscit diuinus intellectus. sed ex seipso. et per seipsum. non sūm ydeam singulis immittens. sed sūm vnam excellentie causam omnia noscens et continens ergo deus singula non cognoscit per ydeas.

Item ratione videtur. quia ydea dicit rationem similitudinis. et similitudo dicit rationem conuenientie. dei autem ad creaturam cum sit summa distantia. nulla est conuenientia. aut si est minima est. ergo aut nulla similitudo aut minima. Aut ergo non est ydea i deo aut si est. secundum rationem imperfectam est. sed nihil imperfecte ponendum est i deo ergo. et. Item nobilissimus modus cognitionis est deo attribuendus. sed cognitio per rei essentiam est nobilior quam per similitudinem rei. ergo deus cognoscit per essentiam rei non per similitudinem. sed ydea est similitudo non essentia rei. et sic. et. Item ydea non est necessaria nisi ad dirigendum in cognoscendo. et regulandum in operando sed nihil indiget dirigente vel regulante. nisi quod potest errare vel deuiare. deus autem nullum horum habet. ergo frustra ponuntur in deo ydee. R. dicendum quod circa hoc duplex fuit opinio. Quidam enim dixerunt. quod deus non cognoscit secundum rationem ydee. sed secundum rationem cause et ponunt hunc sicut si puer cognosceret

virtutes suā cognosceret lineas et circumferentiam. Similiter si unitas haberet potentiam cognitiuā per quam quateret se. super se cognosceret omnes numeros. per hunc modum dicitur esse in deo quoniam enim deus habet virtutem producendi omnia et cognoscit totā virtutē suam. id est cognoscit omnia. et hoc dicitur **D**eo. sensisse cum dixit. quod non secundum ydeas. sed secundum unā excellētiā cām cognoscit omnia. Sed hoc potest non potest stare. primum quod est. quod deus cognoscit non per collationē deueniēdo a principio ad principiatū. sed simplici aspectu. et verū de cognoscens in quibus huiusmodi est cognoscibilis. et hoc eius similitudinem. uel ipse est similitudo. Rursum omnia cognoscens id est distincte. producit. quod distincte cognoscit non eodē modo. sed ratio producendi non est ratio cognoscendi. et itē aliqua cognoscit quod ab ipso non sunt per se similia aliter dicitur. Sed est alia potest. et secundum scōs et phōs. quod deus cognoscit per ydeas. et hoc in se rationes et similitudines rerum quas cognoscit. in quibus non tantum ipse cognoscit. sed etiā aspiciētes in eū. et has rationes vocat **A**ug. ydeas et cās primordiales. Ad intelliām autem obiectorum intelligēdū. quod ydea est similitudo rei cognite. similitudo autem duplici dicitur. Uno modo habet pueniētiā duorum in tertio. et hoc est similitudo habet vniuocationē. Alio modo dicitur similitudo habet quod unū dicitur similitudo alteri. et hoc similitudo non pueniētiā in alio. quod similitudo seipsa est similitudo non in tertio. Et hoc modo dicitur creatura similitudo dei vel eodē modo. deus similitudo creature habet modo accipiēdo similitudinē. similitudo est ratio cognoscendi et hoc dicitur ydea. sed aliter est in nobis aliter in deo. In nobis quidē ratio cognoscendi est similitudo cognitū est vitas. In nobis est similitudo accepta. et ipse est ab extrinseco. per se quod intellectu nō respectu cogniti est possibilis et non actus purus. id est sit in actu per aliqd cognitū quod est similitudo eius. In deo autem est eodē modo quod ratio cognoscendi est ipsa vitas. et cognitū est similitudo vitas. si ipsa creatura. Et quod ratio cognoscendi persistit in ipsa veritate primo. id est ratio cognoscendi in deo est summe expressiua. et quoniam omne id quod summe exprimit perfectissime assimilatur cognitū assimilatiōe cōpetenti cognitōi. id est per quod ipsa vitas et hoc quod facit cognoscere est similitudo expressiua et ydea. cōpetitio est in nobis. quod eo ipso quod est similitudo facit cognoscere. Ex his patent obiecta. **D**icitur enim obiectum. quod non habet ydeā singulis imitens. dicitur quod **D**eo. ex hoc si vult remouere rationes ydec a deo. sed vult dicere quod non sic est multitudo et dicitur ydearum. secundum similitudinem

gula sic in nobis. Ad illud quod obicitur quod nulla est pueniētiā uel minima. dicitur quod est similitudo unitatis et expressiōis. similitudo participationis nulla est. obiectum. quod non est eodē modo. similitudo imitationis est modica. quod in modico potest finitū imitari infinitū. **E**tenim semper maior est dissimilitudo quam similitudo. similitudo vero expressiōis est summa quod causā ab intentione vitas. ut uisū est quod est ipsa expressiō. id est deus summe omnia cognoscit. Ad illud quod obicitur tertio quod nobilior est cognitio per eēntiā. dicitur quod est similitudo creata a vitate rei extra. et de hac veritas est quod nunquā ita perfecte exprimit rem sicut ipsa res. si presentē eēt apud aīam. et hac similitudine non cognoscit deus. Est alia similitudo quod est ipsa vitas expressiua cogniti. et eo similitudo quo vitas habet similitudo melius exprimit rem quam ipsa res seipsam exprimat. quod res ipsa accipit rationem expressiōis ab illa. et secundum hanc est perfectiō cognitio. et hac cognoscit deus. Ad illud quod obicitur quod ydea est ad regulandū et dirigēdū. dicitur quod regulari et dirigere potest esse duplici. Aut per regulā differentē a directo et regulato. et hec ponit ipse sectionē et possibilitatem erroris. Aut per regulā quod est idē quod regulatū et hoc ponit impossibilitatem erroris. **D**icitur enim regula errare non potest. et deus est ipsa regula et ydea. id est impossibile est ipsum errare et sic patet quod ydeam in deo non ponit ipse sectionem sed complementum.

Ecūdo querit ut sit ponere plura in ydeis habet res. Et quod sic videtur. quia **A**ug. dicit. quod ydec sunt forme et neque inmutabiles. Si sunt forme plures cū forma dicat ipsum quod est ydea absolute. tūc videtur quod sunt plures secundum id quod sunt absolute. Item ydea est similitudo exprimens ydeatū habet totū. sed quicquid vni et eidez habet totū sunt similia. nihil enim adinuicem differūt. ergo si ydea omnium secundum id quod est eēt vna. tunc omnia essent in dīa. Item si ydea est unū quid. aut vna cōis aut vna propria similitudo. si vna cōmūis. ergo per ipsam nunquā res distinguūtur. si vna propria. ergo per ipsam nunquā plura cognoscunt. Item si ydea est ratio cognoscendi. sed unūquodque cognoscens cognoscit secundum exigentiā rationis cognoscendi. ergo si ydea est unum quid cū in vno non cadat distinctio. deus non cognoscit res distincte sed indistincte. **C**ōtra **A**ug. vii. d. trini. similitudo est aro quā oipotētiā dei plena omnium rationū viuētiū. et omnia in ipso

unum sūt. Itē q̄ pfectus est deo ē attri-
buendū. sed pfectus ē vno posse cognosce-
re p̄la t opari q̄ plurib⁹. ḡ deo ē attribuendus
ergo deus vna ydea oīa cognoscit. Itē in
omni genere cāe status ē in vno simplici. vt
pore in gnē efficiētiis. t̄ hīto. ḡ cū de⁹ sit exē-
plar in quo ē oīmode status. ē ergo in deo sū-
ma vnitas. sed exēplar q̄ p̄tinet multa nō ē
oīo. vnum t simplex. ḡ in diuino exēplari nō
est nisi vna ydea sūm rē. **R.** ad intelligen-
tiā p̄dictorū notandū. q̄ hic sūt duplex opi-
nō. Quidā enī dixerūt. q̄ ydee in deo sūm
rem hēnt distinctōem. dixerūt enī q̄ est p̄s-
derare vniuersitatē formarū in deo. in aīa t
in mūdo. siue ī mā. t in mā siue in vniuerso
hēnt distinctōem. ppositōem. t oppositōem.
q̄ sūt ibi mālī. In aīo vero humano hēnt
distinctōem t ppositōem. sed nō hēnt opposi-
tōem. t hoc q̄ sūt aliquo mō spūalī. nō t̄n
oīo q̄ sūt a reb⁹ extra iō est ppositio. diffe-
rūt enī ab aīa. In deo hēnt distinctōes. s̄
nō ppositōem nec oppositōes. ppter sūmam
simplicitatē. **E**t q̄uis ī deo sūt distincte sūt
tū vñū exēplar sicut p̄leo forme p̄ticulares ī
sigillo faciūt vñū sigillū. Sed ista positiō q̄
uis in sui iūto videat p̄babil. In fine p̄tinet
errore. Nā si in deo eēt ponere ydeas realit̄
differētes siue distinctas. tūc eēt ibi alia p̄la
litas real q̄ p̄litas p̄sonal. q̄ ab horrēt au-
reo pie. Si dicas q̄ nō est pluralitatē aliam
absolutā ponere. sed respectuaz. tūc q̄ro de
respectu illo. Aut est aliqd. Aut nihil. Si ni-
hil. nulla est ibi real distinctio. Si aliqd nō
est dare nisi diuinā eēntiaz. sed oīa eēntialia
in deo vñū sūt. **E**t ideo ē alia positiō q̄ ydee
sunt vnum sūm rē. **E**t hoc p̄s sic ydea in deo
dicūt similitudines que ē rō cognoscēdi illa aut
sūm rem est ip̄a diuina veritas. sicut sup̄a mō
stratū est. t q̄ illa est vna. p̄s q̄ per eā omēs
ydee vnum sunt. **E**t hoc dicūt Aug. exp̄es-
se. q̄ in illa arte omnia sunt vñū. **A**d illud
ergo. quod obijciūt. quod sunt forme. dicen-
dum q̄ forma duplex ē. s̄. forma q̄ est p̄fectō
rei t forma exēplariis. t Aug. accipit ydeas
in rōne forme pro forma exēplari. vtraq̄
tamē dicūtur relatiue. Illa ad māz q̄ infor-
mat. s̄ ista ad exēplariū. **E**t iō q̄ forma di-
cit vt ad alteruz sicut similitudo quādo dñr
plures forme nō ex hoc notat q̄ sit in ydea
plurality sūm rē siue sūm id q̄ sūt. s̄ h̄z id ad

q̄ sunt. **A**d illud. q̄ obijciūt. q̄ ydea ē simi-
ludo exprīmēs sūm totū. ḡ t c. ad hoc ē vnus
modus dicēdi q̄ ydea nō dicūt similitudinē ali-
q̄ per q̄ cognoscēs aff̄letur alijs. s̄ cui mul-
ta aff̄latur. t multa possūt aff̄lari vni. sicut
si a forma sigilli eadā fiat exp̄ssio figure in ce-
ra. poterit eē ab eadē forma vna multe t va-
rie ip̄ressiones. sūm q̄ sigillū magis t minus
ip̄rimis. Sic in deo intelligūt qm multitudo
in reb⁹ venit sūm gradus t approximationē
ad ip̄m eē diuinū. Sed illud nō sufficit dicē
q̄ deus facit oīa diuersa sūm formā. non t̄n
sūm gradū t dignitatē. t illa cognoscit per
vñū sūm rem. q̄ quidē est similitudo cogniti. Si
tu dicas qd hoc est q̄ de⁹ seip̄o cognoscit. si
cut seip̄o agit. iō sicut vno agit mltā. ita vno
cognoscit multa. adhuc nō est solutū. q̄ ad-
huc manet qd quō ip̄e de⁹ possit aff̄lari m̄-
rio. **P**rop̄ hoc dō. q̄ similitudo quedam ē
sūm p̄prietatē generis. t de hac nō ē dubiū
q̄ nō pōt esse vna plurū genere differētius
t hec ē similitudo que exprīmīs t causatur a re
generis determinati. Alia est similitudo simpli-
citer extra genus. t hec q̄ ad hoc gen⁹ nō
artatur. qua rōne est hī⁹ ea rōne est illius. t
qua rōne est hī⁹ sūm partē. eadē rōne sūm to-
tū t talis similitudo est diuina veritas. t ydea
in deo. Si tu q̄ras quō hoc possit intelli. ali-
qualiter intelligi pōt. q̄uis nō possit aprari
oīo sūl. Lum enī illa similitudo sit actus pur⁹.
t ip̄a veritas sicut dictū est. t oīa alia cogno-
scibilia. q̄rūcunq̄ nobilia. sūm id q̄ sunt com-
parent ad ip̄am per modū possibilis sicut
vñū sūm formā pōt aff̄lari plurib⁹ sūm māz
etiā diuersis. sic in p̄posito vna real similitudo
pōt esse oīuz cognoscibiliū. **E**t pōt poni exē-
plum in luce aliquo mō. que vna s̄z numez
exprīmīs multas t varias sp̄es colorū. In co-
gnitione aut nra qm se h̄z per modū possibi-
lis respectu cogniti. t quodā mō informabil̄
ab illo. nō pōt inueniri similitudo. imo inue-
nitur dissimilitudo. **E**t ideo aspiciendo ad
nostram cognitionem videtur nobis in deo
non esse intelligibile. **A**d illud. quod que-
ritur verum illa similitudo sit propria aut co-
munis. dicendum quod deus non dicūt cau-
sa vniuersalis nec particularis simpliciter. s̄
aliquid habet de nobilitate causē vniuersa-
lis. quia potest in plurimos effectus simul
aliquid de causa particulari. quia immediat.

et sufficere potest in effectu quolibet. Sic in cognitione dei intelligendum quod nec oio in particulari nec oio in vniuersali est. Sicut de similitudine et ydea intelligendum est quod cōis est quātum ad indifferentiā et amplitudinē. propria vero est quātum ad discretissimā expōsitiōē. Ratio huius est quod similitudo exprimeōs nō impressa nec expōsa. quia oio exprimeōs iō sūme exprimit. et sūm oēs pditiones. Et rursus ex hoc quod nō ē expōsa. ideo nō est artata nec limitata. sed extendit se ad oia sicut diuina eētia. quāuis tota sit in vno. nō tū sic est in vno quod nō sit in alio.

Ad illud quod obijcit vltimo. quod cognoscit sicut exigentiā rōnum. dō. quod sicut rō cognoscēdi ē vna. et tamē plura cognita distinctissime representat. sūm p prias pditiones. sic diuina cognitio quātum ad modū cognoscēdi q est in ipsa est vna et simplex nō distincta. sicut in cōparatōe ad obiectū distincte cognoscit. Quā g dicitur deus cognoscit oia distincte. si distinctio ponitur in cognitōe p cōparatōē ad cognoscētem falsa est si autem per pparatōē ad cognitum. sic huius veritatem.

Terio querit vtrū in ydeis sit pluralitas sūm rōnem. Et quod sic. ostenditur hoc mō Aug. li. lxxxiij. q. Alia rōne p dicitur est homo alia equus. g si ydea dicit ipsam rōem cognoscēdi necesse est quod plurificetur sūm rōem. Itē hoc ipm ostendit ex modo loquēdi et diffiniēdi. q. Aug. loquitur in plālī et diffinit in ipsas rēporis ydeas dicens quod sūt forme. g plurificant rē vel rōē. sicut nō rē. g rōne. Itē ydea dicit similitudine ad cognitā rem. et similitudo quāuis in deo sit quod absolutum. huius modū dicendi ad alterum siue respectū. sicut plurificatio similitudinis relatiue est a re cui assimilatur. g cuius res ydeate sint plures. ydee sunt plures sūm rōem dicendū.

Itē de^o aū quā res pducatur distincte cognoscit et actu. sed nō est distinctio in deo cognoscēte nec in cognito. ergo oportet quod sit in rōne cognoscēdi. Contra. si est ibi plurificatio sūm rōnem cuius nō sit rē. tunc videtur illa pluralitas non esse aliud quam vanitas.

Itē si est in hoc nomine ydea pluralitas. aut rōne eius quod est. aut ratione eius ad quod est. Non ratione eius quod est. quia ē diuina essentia. sed ratio eius ad quod ē. g cū verbum et exemplar et ars dicāt respectus ad creaturam saltem sūm nomen. debet plurifi-

cari quod tamen falsum est. Itē si ydee sunt plures nō propter significatum sed propter cōnotatū. tūc quero aut pnotatum illud ē eternum aut tēpale. Si eternū. ergo vtrū quod plura sint ab eterno. Si tēpale. ergo vtrū quod ydea nō dicatur de deo nisi ex tēpore. sicut nec dñs nec creator dñr nisi ex tēpore. Itē ydee si sūt plures propter ydeata. aut g sūm esse quod hēnt ydeata in deo aut in pmo genere. Si propter esse quod hēnt in deo. sicut in deo sunt vni. ergo rōne illius ēē nō possunt dici plures. Si propter ēē quod hēnt in pmo genere. sicut hoc nō hēnt nisi ex tēpore. ergo vel ydee nō sunt. plures nisi ex tēpore vel tēpale est cā eterni quoz vtrūqz est incōueniēs. Itē ydea aut dicit aliqd aut nihil. Si nihil. ergo nec pluralitatem habet nec vnitatem. Si aliqd dicit. ergo si sunt plures ydee sūt plures res. ergo si plures ydee sūt ab eterno. plures res sūt ab eterno. sed non plures res psonaliter. quia ydea nō dicit quod psonale. ergo plures eēntialiter. R. dō. qd sicut p ex p dicitio di. xxx. quāuis in deo nullus sit respectus ad creaturam a parte rei tūc cōtingit ipsam eēntiaz significari in respectu ad creaturam p multa nomina. nec tū nomen siue vocabulum est vanū. Intelligendū ē igitur quod si nōmē ydea significat diuinā essentia in comparatione siue in respectu ad creaturaz ydea enim dī similitudo rei cognite. q quāuis in deo sit absolutum tū sūm modū intelligēdi dicit respectum mediū inter cognoscēs et cognitum. Et quāuis ille respectus sūm rem plus se reneat ex pte cognoscētis quia est ipse deus. tū sūm rōnem intelligendi siue dicendi. similitudo plus se tenet ex pte cogniti. Et quā cognoscēs est vni. et cognita sūt multa. iō oēs ydee in deo sunt vni sūm rē. sed tū plures sūm rōē intelligēdi siue dicēdi. vtrū pcedendum ē oēs rōnes in deo esse vnum. quid. sed nō vnam ydeam siue rōem. sed plures. Ad illud. ergo. quod obijcit. quod illi rōi nihil subest ex parte rei. dicendū quod falsum est. quia respectui subest ex parte dei eēntia non respectus. ex parte vero creature subest verus respectus. et iō respectus ille significatus non inducit falsitatem. sic pluralitati respectuum quāuis nō subsit pluralitas ex parte dei. subest tamen ex parte connotatorum. vnde respectus ille sic plurificatus non habet falsitatem nec vanitatem. Ad illud quod obijcit. quod verbuz

z ara dñt respectum. dñ est q dñt sed aliter
qz ydea vel ratio. Na ydea siue rō cogno/
scēdi plus se tenet fm rōem intelligēdi ex p/
te cogniti. Similitudo enim fm q huius nō di/
cit respectum ad id in quo est. sed cuius est.
Sed verbū plus se tenet a parte dicēti. silt/
z ara z exēplar ex pte pducēti. Et q: mul/
ta sūt cognita z vñu cognoscēdo iō ydee sunt
plures z ara tñ vna. vel aliter. rō z ydea di/
cunt respectū ad res inqz sunt distincte sunt
nō sic alia vocabala. Ad illud. q obijcit.
q pnotata nō sunt plura ab eterno. dñ. qd
pluralitas est in ydeis rōne pnotator. Sed
de pnotatiō est loqui duplt aut inqz sunt
Aut inqz sunt pnotata. Inqz sunt. sic
sunt solū ex tēpore inqz sunt aut pnotant. sic
possunt pnotari. z eternalitē z tpaliter. Eter/
naliter qñ respectus impositat vt in hitu sic
per hoc nomē pdestinatio. iō pdestinatio est
eterna q: pnotat effectum nō in actu sed in
habitu. tpaliter vero qñ respectus impositat i
actu sicut p hoc verbū creat. qñ ergo sic cō/
notant tpalia. vt futura sūt. z futura sūt mul/
ta. iō pnotatur vt multa sed tamē sic pnotata
qz ab eterno pnotent nō sūt ab eterno. s;
ex tpe. Ita multitudo pnotator qz ab et/
no dicat. tñ nō ponit reale multitudinē ni/
si ex tpe. Ad illud. q querit vtrū fm esse
ydeator sint ydee plures. dñ. q fm esse qd
habiture sūt res ydeate in pmo gener. z qz
uis illud nō habeat nisi ex tpe tñ. ab eterno
suerūt habiture. z ydee sunt rez vt future
sūt. iō intelligunt nō tñ plures ex tpe veruz
et ab etno. Sic differt itellēre pdestinatioz su/
isse ab eterno z reprobatiōem. nō rōne ei⁹ q
fuit ex tpe. sed rōe eius q futuz erat ex tpe.
Ad illud. q obijcit. si plures ydee. g plu/
res res. dñ. q ydea nō dicit tñ q est. sed re/
spectum ad id q futuz est. vel etiā pōt esse.
z rōne illius respectus recipit pluralitatem
z q: ille nihil ponit in actu. sed solū in poten/
tia hinc est q pluralitas ydeaz eterna non
ponit aliqz pluralitatem actualem sicut nō ponit
tur si dicat q de⁹ pōt facere plura. S; hoc
nomen res q dicit impositat absolute. z iō cū
dī plures res esse ponitur pluralitas in ac/
tu. Et ideo argumētum illud nō valet imo
est ibi quid z simplr. sicut si dicat. plura sunt
possibilia deo. vel plura sūt cognita. g plura
sunt. sic nec v; plures ydee sunt. ergo plures

res sunt. q: ydee non sunt plures. rōne eius
q sunt sed rōne eius ad q sunt.

Artio querit vtrum ydee plurificē/
tur p comparatiōē ad ydeata s; mul/
titudinē ydeator qz ad diuersi/
tatem vniuersaliū aut singulariū. Et q singu/
larium. vt qñ p ydeas est rō distinguendi. s;
deus nō tñ distinguit vlt ab vlt. sed etiā sin/
gulare. a singulari. sed q: distinguit vlt ab
vlt. iō habet pluriū vltum ydeas plures z
rōnes. vñ alia rōne pditus est hō alia rōne
pditus est equus. ergo. zc. Itē cognitio
rei verissima est fm rei totalitatem. s; singula/
re aliqd addit supra vniuersale. ergo cū de/
us totum cognoscat. non tñ h; ydeam vni/
uersalis. sed etiam superadditi. i. singularis.
silt z alterius singularis. ergo si addita sunt
diuersa fm rōnem siue multitudinem ydea/
lem pz zc. Item deus quosdam ex homi/
nib⁹ pdestinat quosdā reprobat. s; alia rōe p/
destinat alia rōe reprobat. g fm aliā rōem z
ydeā sūt psciti z pdestinati i deo. s; h ē diuer/
sitas individuali siue numerali. g. zc. Item
ydea multiplicat in diuis rōe respect⁹ z re/
latiōis ad ydeatū. g multiplicato vno relati/
uoz multiplicat z reliquū. cū hō q est ydea/
tū multiplicet i diuersis indiuiduis fm rem
multiplicabit ydea respectu illoz fm rōem.

Contra. Aug. ad nēbidiū. dico qz ad
hoies ptinet tñ quidē hois. nō meā vel tuā
ibi esse rōem. ergo multiplicatio vel distinc/
tio ydeaz attēdit solū fm diuersitatem vltuz.

Itē artifex creatus p vnam ydeā pducit
multa. ergo cū hec sit nobilitatio. de⁹ p vnā
ydeā re z rōe multa diuerso numero produ/
cit. Item singulare vt singulare est pposi/
tiū vlt. g si ē ydea i deo singularis. vt singla/
ris tūc g est vna ydea altera simplicior. s; h
ē incōueniēs. ergo. zc. Itē singulare ma/
gis ppiū est qz vlt. Si ergo in deo ē ydea
vniuersalis vt vniuersalis z singularis vt sin/
gularis. g vna ydea cōis. z altera ppiā. sed
cōe prius est z simplicior est qz ppiū. er/
go vna ydea ē altera prior z simplicior. g in
deo est ponere ordinem z ppositionē eēntia/
lem. zc. R. dñ. q ydea in deo fm rem est
diuina veritas. fm rōnem intelligēdi est silt/
tudo cogniti hec aut siltitudo est rō expōsiua
cognoscēdi. n tñ vniuersale s; ē singulari. qz
uis ipa nō sit vlt nec singularis sic nec de⁹

Et id non tñ est similitudo vñs vt vñs est. sed etiam singularis vt singulare. Et id qz sibi-
tudo est vñs qz nō solū multiplicat bz mul-
titudinē vñs. sed etiā singulariū. Et hoc ē
qz dicit Aug. ad nēbriūz. dico qz ad ho-
minē faciēdi hoīs tñ esse rōnem. qz tum ve-
ro ad ordinē ipīs varias hoīum rōnes in il-
la sinceritate viuere. Et ex hoc p3 solū illi
verbi Aug. qz Aug. dīc. qz qz vñs vt vñs
est vna sit ydea. tñ singulariū vt singularia
sunt plures. vñ ibidem dicit. qz si qz velit fa-
cere angulū sufficit hñe anguli rōem. si quis
aut velit pungere quadrangulū necesse ē qz
rōem hñe quattuor angulorū. Ad illud.
ergo. qz obijcīf. qz artifex creatus pducit mē-
ta p vnam ydeam. dō. qz hoc facit p applica-
tōem ipius ad diuersas materias. vñ si h3 so-
lum ydea vnam. ipossibile ē intelligere qd
fm illā simplici aspectu cognoscat diuersa.
deus aut simplici aspectu cognoscit singula-
ria vt diuersa. ita qz fm totū tñ fm pprietas dif-
ferētiās tñ pprietates. id nō est sile. Ad il-
lud. qz obijcīf de ppositione tñ prioritate. dō.
qz nec fm rem nec fm rōem oportet qz ydea
hñe ydeaticas pprietates. nā corposita est si-
militudo spūal: tñ ppositi ē similitudo simplex
etiā in creaturis. tñ nō oportet qz vna ydea
sit altera simpliciōr vel prior. Similitudo tamē
fm rōem intelligēdi h3 pprietatē ydeari h3
distinctiōem. tñ ppter correlatiōem. qz qd
vno relatiōis multiplicato multiplicet tñ re-
liquū. saltem fm rōem vbi est relatiō h3 rōes
tum etiam qz similitudo illa est rō expūmēdi tñ
distingūēdi. tñ qz recipiatur pprietas
distinctionis non oportet tñ de alijs.

Adito: querit vñs in deo sit ponē-
multitudinē ydearū fm numerū fini-
tum vel infinitū. Et qz fm numerū
infinitū. vñ Aug. de ci. dei. xi. vna ē sapiētia
in qua sūt infiniti thesauri oīum rez intelli-
gibiliū. Itē Aug. vi. de tri. dicit. qz filius ē
ars plena oīum rōnum viuentiū. sed constat
qz ars illa est infinita. qz nō impletur nisi infini-
tis. qz sūt ibi infinite rōnes. Itē rōne vñ
qz pstat qz deus agnoscit oēs spēs numeri.
qz oēs hñt ydeas in deo sed spēs numeri sūt
infinitē. qz tñ. Si dicas qz sūt infinite species
quo ad nos. nō fm rē. Contra. ponat qz oēs
spēs numeri sūt i re b3 posito de necessitate
sequit qz infinite simplici actu sūt. qz si oīus spēs

rum numeri sūt in deo. ydeae sūt infinite actu.
p3. tñ. Itē de9 pōt infinita pducere. h3 ni-
hil pōt pducere cuius nō hñt cognitiōes tñ
ydeas. qz h3 ydeas infinitorū. sed pluriū sūt
ydeae plures. qz infinitorū sūt infinite. Itē
oībus finitis possunt excogitari plura. qz oī
finito pōt excogitari aliqd mai9. sed nec dō
nec hō pōt plura cogitare hñ qd de9 cogno-
scit. qz tunc dei scia nō esset sūma. Et si hoc
cū cognoscat p ydeas. p3. tñ. Contra Aug.
de ci. xi. quicqd scit scientis pprehēsiōe fi-
nitur. sed pstat qz rōnes cognoscēdi sciuntur.
qz finiunt. sed quicūqz finiunt sūt finita. er-
go. tñ. Itē multitudo ydearū est fm mul-
titudinē ydearū. sed pstat oīa alia a deo d
necessitate esse finita actu. qz similitū tñ ydeas.

Itē vbi infinitas ibi est pfusio tñ inordinatio.
sed in exēplari eterno nulla cadit pfusio
nec inordinatio. ergo. tñ. Itē ponere infi-
nitatē actu in creatura est ponere imperfectionē.
vñ omne creatū eo est finitū quo pfectū
sed omnis pditio imperfectionis est a deo rele-
ganda. qz tñ. R. dō. qz sicut dī in p3. diuine
sapiētie nō est numerus. ac p hoc nec rōnū
p quas diuina sapiētia cognoscit. tñ qm non
hñt numerū nō sūt numerabiles. id nō sūt
in numero finito sed infinito. tñ pcedende sūt
rōnes tñ auctoritates ad hoc iducte. Ad il-
lud. ergo. qz obijcīf qz oē scibile est finitū. qz
tñ. dō. qz omne scibile p pprehēsiōem est
finitū pprehēdenti. Rōnes aut eterne p cō-
prehensione a solo deo sciunt. id soli deo sūt
finite. sed quēadmodū nō sequit. hoc equat
infinito. qz est finitū. imo est ibi qd tñ simpli-
tati9 sequit oppositū. qz nō est finitū. sic in p-
posito iudicandū. rōnes aut ille nō sūt ppre-
hēsiōes ab aliquo intellectu finito. id p3 illd.

Ad illud. qz obijcīf. qz multitudo ydearū
est a multitudo ydearū. dō. qz sicut dictū
est nō venit a multitudo ydearū in qz tñ
pnotata. ydea aut nō pnotat ydeitatem. h3
actualem existentia. sed solum fm potentia.
tñ qz deus pōt facere infinita qz nō nūqz fa-
ciat nisi finita. id ydee vel rōes cognoscendi
sunt in deo infinite tñ qz nō tñ sūt entius vñ
futuroz. sed oīum deo possibiliū. nihil enim
pōt de9 qz nō actu cognoscat. Ad illud. qz
obijcīf qz infinitas ponit pfusionē. dō. qz pō-
nere infinitatē fm diuersitatē realē. tñ sic p-
uat tñ distinctiōem tñ ordinem si ponatur actu

si multitudo idearum non est rerum diuersarum: si dicuntur inenititatem diuinitatis in exprimendo et cognoscendo oē quod est deo possibile. et hoc quod est secundum re et actum est vnum. id non est confusio. Ad illud quod obicitur quod imperfectio est infinitas in creatura. respondetur quod quod sit imperfectio in creatura non tamen in creatore. quod est intelligere infinitatem per defectum et per excessum. Infinitas per defectum potest esse in creatura ut in materia. et hoc est imperfectio. hec autem nullatenus est in creatore. Infinitas autem per excessum non potest simpliciter esse in creatura. quoniam hoc est creatum et positum et limitatum. deus autem nihil horum habet. et ideo hoc infinitatem et habet summe perfectionis.

Ex hoc et vltimo quod videtur in ideis sit ponere numerum ordinatum. Et quod sic videtur Augustinus dicit. Alia ratio dicitur est hoc quod equus. quod aliter est hoc aliter equus. et cum hoc sit nobilior equo. pari ratione nobilior idea vel ratio est dicitur hoc quod equus. si vbi est magis nobile et minus. ibi est ordo. et est. Item sicut de per ideam cognoscitur et producit res ordinatas. sicut ponit plures in ideis ex plitare cognitorum et idearum. ita debet poni ordo ex ordine. Item vbi plures siue distinctio aut est ordo aut iordinatio. si in deo non cadit inordinatio nec confusio. si in deo habet ordinem. Ideae sunt plures quod per eas deus distincte cognoscit et deus non cognoscit vnum post aliud si oia sunt. Ideae habent in deo simultatem. Item si est ordo. aut est positio. aut designatio. aut origo. non positio. quod tunc esset vna idea altera posterior. quod est inconueniens dicitur. non nobilitas. quod quod in deo est summe nobilis. non origo: quod si vna de altera origo. tunc esset ibi aliqua distinctio secundum re. et nullomodo videtur esse in eis ordo. Item oia infinitas. aut oino parat ordinem aut tollit perfectionem ab ordine quod tollit statum et plenitudinem. sed in ideis est infinitas ut videtur in alio plenitudine. et autem nullus ordo. aut incompletus: si non incompletus. et nullus.

Item. respondetur. quod sicut tactum est in opponendo. non est ordo in ideis siue rationibus cognoscendi adinuicem. nec secundum ordinem nec secundum rationem. habent quippe ordinem ideae ad idearum: sed adinuicem non quoniam nec una prior altera nec posterior. nec est vna ab alia. nec nobilior est. et ideo non ponitur ibi ordo. et ratio habet quod ideae sunt respectus ad res cognitae de ratione sui nominis et quod ille sunt plures ideo ideae ex primo respectu nominis plures sunt: si ordo dicitur nominis respectum et nouas habitudinem

cum vna idea posita ad aliam et quoniam vno respectu circumscripto quod est ad idearum in deo ideae simpliciter sunt vnum nec habent ordinem adinuicem. ideo non est procedendum quod ideae habent pluralitatem cum ordine adinuicem. Ad illud quod obicitur quod alia est idea quod habet aliud. et nobilior quod habet nobilior equo. respondetur quod non est simile. Similitudo enim eo quod ad alteram posita habet distinguuntur: non habet nobilitatem ab illo nisi aliquid recipiat. ab illo ad quod posita et quoniam idea habet nihil recipit ab homine nec idea equi ab equo. ideo vna non debet altera nobilior. Ad illud quod obicitur quod deus cognoscit res ordinatas. respondetur quod quod ordinatas cognoscit. tamen simul et eque nobiliter cognoscit. Et ideo sicut ponebat distinctio in ideis quod distincte per eas cognoscebat. ita debet poni similitudo et equalis nobilitatis. quod si et eque nobiliter cognoscit. et ita non debet poni ordo. Sicut enim quod deus cognoscit res albas non sunt ideae albe in deo. sic quod deus cognoscit ordinatas non oportet quod sint in deo ordinare. Ad illud quod obicitur quod vbi est pluralitas sine ordine est confusio et inordinatio. respondetur quod falsum est quod potest esse ibi similitudo et sic est in ideis. Vel respondetur quod illud habet locum vbi est pluralitas realis. non talis est in ideis quod oēs vnum sunt. et ideo non potest esse inordinatio.

Ad pre ista sunt dubitationes circa litteram. et primo de hoc quod dicitur in primo cap. magis. Et oportet tamen quedam spalem efflagitatur tractatum. Aut enim ista efflagitatur specialem tractatum quod sunt difficultates. aut quod sunt appropriata. Si quod sunt difficultates. alia etiam sunt difficultates: sicut simplicitas veritas. immutabilitas. Si quod sunt appropriata: si similitudo sunt vnitatis et equalitatis. Item. respondetur. quod ista efflagitantur spalem tractatum triplici ex causa. tunc quod sunt difficultates. tunc quod multa de ipsis in scriptura sunt determinata. tunc etiam quod sunt respectus ad creaturam. Et secundum has additiones attenditur ratio casus in diuina natura. Ideo quod debebat facere transit ad creaturas siue ad creaturas et ad hoc pergit in causa. posse. scire. et velle quod faciunt causam esse perfectam. ideo tractatum istum in medio collocauit inter tractatum de trinitate et tractatum de rerum vniuersitate: sed quod habet plus se tenent cum deo et a deo se tenent quod sunt deus. ideo tractatus iste in primo libro ponitur. Item queritur de hoc quod dicitur. Et modo tractandum est de scientia. voluntate et potestate

Utrum enim male ordinare. q. potentia pcedit
sciam et voluntate. g. male ordinat i. pponendo
et male i. exsequendo. Rñ. dñ. q. dupl. e. loq
de istis. Aut in sua gnalitate. aut ut pcurrut
ad unum effectum. Si in sua gnalitate: sic cu
scia sit respectu bonorum et malorum. faciendorum et
non faciendorum. pñ. e. fm rñem itelligedi quā
potētia. et potētia cū sit respectu faciendorum et
non faciendorum pñ. est voluntate. q. e. respectu
bonorum faciendorum tñ. Si aut loquamur de
his. put pcurrut ad unum effectum. sic potētia
in qñtum potēs ē pma. in qñtu ex sequēs ē vl
tima. pñ. enī ē posse. deinde scire. et pñ. velle
et postremo ē facere. q. ē ipsius potētie. et qñ
tū ad hūc actū magi ponit hic vltio loco po
tentia s. in executione pñ. siderat fm maio: e. s.
gnalitate et minore. Itē qñt de hoc q. dic
q. diuina scia diuersa s. oñ. noia. q. s. sūt scia
pñ. scia vel pñ. dencia. dispō. pñ. destinatio. pñ.
dencia. querit qñ. oñ. distinguūt hec noia. Et
vñ. qñ. insufficiēter enumeret. q. nō solus est
ponere in diuina pñ. destinationē vñ. et re
probationē. Rñ. dñ. q. hñ. noia distinguūt
tur sic. diuina cog. pñ. siderari in se. aut in
pparatione ad creaturas. Si in se. aut. put pu
re dicit cognitionē p modū speculationis. aut
put dicit speculationē iunctā affectioni. pñ.
mo mō est scia. s. oñ. sapia. Vel sic. aut dicit co
gnitionē simplicē. aut p rñ. nobilissimam.
Primo mō ē scia. Secō mō sapia. Si autē
pñ. sideret in pparatōe ad res. hoc pñ. e. dupl.
citer. Aut pñ. otat euentū. et sic pñ. scia. Aut ef
fectum et hoc dupl. Aut in pñ. seruando siue
gubernādo et sic pñ. dencia. Aut in efficiēdo
et hoc dupl. aut qñ. tū ad bonū nē. et sic dispō.
Aut qñ. tū ad bonū supadditū nē et sic pñ. desti
natio. aut qñ. tū ad eius puationē. et sic repro
batio. s. q. puatio grē nō est effectus: s. de
fectus. iō reprobatō nō hic numerat: s. pñ.
nē sub pñ. scie noie. et ipñ. sibi appropiat. vñ.
pñ. diuino sic formari. Cognitio dñ. ē aut i se
aut in pparatōe. Si in se. aut p rñ. nobilis
simā. et sic sapia. Aut p qualēcūq. rñ. nem. et
sic est scia. Si in pparatōe. aut pñ. otat solū eue
ntum et sic pñ. scia. Aut euentū et effectus. et hoc
vel in gubernādo et sic pñ. dencia. Vel i effi
ciēdo. et sic si respectu cuiuscūq. nē sic dispō.
si respectu rñ. nalis sic pñ. destinatio. quo ad e
uentū et effectus: aut quo ad defectū. et sic re
probatio q. ē pñ. scia noia p pparationē. Itē

qñ. ritur dñ. hoc q. dicit. q. creator: ita dñ. relati
ue. ut tñ. essentia nō significet. Uñ. enī dicere
falsū. nam creatio significat modū actiōis i
relationis. ergo creator: s. lñ. ergo nō dñ. hñ. re
lationē a pñ. mōi. nec a pñ. rei istud pñ. tar. g.
nullo mō. Itē vñ. falsum dñ. cum dicit. qñ.
eēntiam nō significat. q. creator significat al
qd. Aut ergo creatū. aut increatū. Si crea
tum. ergo nō dñ. de deo. Si increatū. ergo cū
nō significat pñ. onam. significat eēntiā. Rñ.
dñ. q. flatie dici aliqd ē dupl. Aut q. signi
ficant relationē sunt noia q. sūt in pñ. dicamē
to relationis. aut q. hñ. respectū annexum.
Sic cum oñ. actio dicat respectū. ad passū.
siue factū et passū ad agētem. sic dñ. relati
ue ita intelligit magi de hoc noie creator et
bñ. Aliud etiā q. dicit. q. nō significat eēntiā
dicit pp hoc. q. qñ. uis iponat eēntie die. et iō
de sola eēntia dñ. fm oñ. tñ. de eo a quo ipo
nif fuit pñ. trouersia. Quidā enī voluerunt di
cere q. noia sex gener. nō pñ. dicant aliquid i
deo: s. cūpñ. dicant. An actio nō vñ. dicere ali
qd in agēte s. ab agēte. et hñ. vñ. pñ. onare rñ.
q. actio et passio vñ. eē eadē. Et itē hñ. vñ.
vñ. pñ. dñ. are vñ. bñ. Boetij de tri. q. alia gnā rez
nec de creatore nec de creaturis pñ. dicat. ista
opinio satis fuit pñ. habilis. et hñ. fuit magi.
et iō dicit q. pñ. scia rñ. scie iporat essentia s. s.
creator tñ. relationē. Vñ. tñ. illud hodie cōi
ter nō tenet. dicim⁹ enī deum eē suā actiōez
vñ. puta creationē. Et qñ. eēntia ē diuina ac
tio. et hoc nomē creator: iponit ab actiōe. iō
nō tñ. ipositum ē eēntie. vñ. etiā ab eēntia.
sed illa significat in relatione. Nec Boe. in
tendit dicere q. talia nō pñ. dicant: s. non pñ.
cant absolute. Si tñ. velim⁹ sustinere magi s.
fm cōem opinionē. dicim⁹ q. magi nō vult
dicere q. creatio nō iporat diuinā eēntiam.
sed q. qñ. tū est ex vi vocabuli nō dicit essentia
absolute: s. p modū relatiōis siue sub appel
latiōe relatiua. S. pñ. scia duo dicit. et sciam.
et pñ. destinationē. Rñ. de scie dicit eēntiā abso
lutam. An manet scia re ipsa nō manēte. nō
sic est de creatōe. nō enī ē creatio nisi etiā sit
creatura. et fm hoc: vñ. bñ. magi nō hñ. calum
pñ. nā. Itē qñ. ritur de hoc q. dicit. Si nulla
fuiſſet futura. eēt tñ. in deo scia eadem. Uñ.
enī male dñ. q. scia nñ. a ponit res. et qñ. nō
ponit nō ē scia: s. opinio vel alia acceptio mi
nus nobilis. ergo cū de nobilitate scie sit po

nere re. vñ multo fortius q̄ oīa cēntia pōat q̄ est nobilissima. R. ad hoc breuiter dō. q̄ est scia qua hēo cognitionē de re. ⁊ ē scia qua scio re eē. p̄ma scia nec in nobis nec i dō ponit existentia rei in p̄pō gnē nec de p̄nti: nec de futuro: q̄ patet q̄ artifex h̄z cognitōne faciendi domū q̄z nūq̄z faciet. Scōa sō scia ponit rem tam in deo q̄z in nobis: s̄ i no bis q̄z depēdet in deo q̄z p̄notat. ⁊ q̄z tū ad p̄mū modū loquit̄ magis q̄ eadē scia effer: s̄ nō respectu eiusde. ⁊ respectu tot. respectu quorū mō ē. q̄z tū ad p̄mū modū. Itē q̄rit de hoc q̄ dicit. q̄ oīa sūt in deo p̄ntia. nō solum q̄ sunt: s̄ etiā q̄ p̄terierunt. quo intellr̄ illud.

Aut enī intellr̄ de p̄ntia s̄m v̄tatem. aut de p̄ntia s̄m cognitionē. P̄mo mō falsum est. p̄ntia ē q̄ antīp̄s nō est deo s̄m v̄tate p̄ntis. S̄z s̄m cognitionē. q̄z h̄z cognitionē p̄teritorū ⁊ futurorū: sed sic h̄z v̄na aīa. ergo si militer sūt oīa ei p̄ntia. R. n. dō. q̄ non oīa dñr eē p̄ntia deo s̄m v̄tatem existentie rez sed s̄m cognitionē. q̄z actu cognoscit. p̄ntia. p̄terita. ⁊ futura. Et circa actum sue cognitionis semp̄ est p̄ntialitas. ita q̄ nulla successio cognitionis dei ē in nunc q̄ p̄pletis oēs successione sue mutationē. ⁊ ideo oīa sunt ei p̄ntia. ex hac duplici causa. q̄z uis aut creatura hēat cognitionē d̄ p̄teritis. q̄z tñ cognitio eius trāsīt in p̄teritū. ⁊ noua gnāf cognitio ex rei existentia. iō n̄ dñr q̄ oīa sūt p̄ntia creature. sicut dicitur q̄ oīa sunt p̄ntia deo. Et iō non ponit memoria in deo. q̄m memoria respicit p̄teritū vt p̄teritū. nō tñ in re: sed vt etiam act⁹ illius cognitionis trāsīt i p̄teritū: s̄ p̄ntia nō dicit rōnem sue actum scie vt futurū. ⁊ ideo in deo conuenienter ponitur.

Di. xxxvi.

Olet hic queri cū oīa dñr esse in dei cognitione. Supra egit magis de cognitione dei qua cognoscat oīa creata. ⁊ q̄m cognitū dñr esse incognoscēte. iō determinat hic sō quō res sint in deo. Et q̄m res create nō tñ dñr eē in deo: sed etiā ex deo ⁊ p̄ deū. Ideo primo agit de existentia rez in deo. Scōo vero p̄pat ad alias hitudines. s̄ ex ipso ⁊ p̄ ipsum ibi. p̄inde si diligēt inspiciam⁹. P̄ma p̄ duas h̄z. In p̄ma ostendit qualiter res dicatur eē in deo a p̄te eius i quo sunt. vtz. s̄ sint

in cēntia: sicut sūt in dī p̄ntia. Scōo qualiter dicant eē in deo a p̄te ipsarū rez ibi. post p̄dicta q̄rit cū oīa dicant eē in deo. Abi q̄rit vtz mala sint in deo. ⁊ soluit q̄ nō. q̄z h̄z p̄rium posset diuidi. q̄m p̄mo q̄rit ⁊ oppōit. ⁊ postmodū determinat ⁊ p̄tes manifeste s̄t in ipsa littera. P̄doinde si diligenter inspiciamus. hec ē s̄a p̄s. in qua p̄pat hoc q̄ ē eē in deo ad alias hitudines ip̄ortatas p̄ alias p̄pōnes. ⁊ hec p̄s h̄z quattuor p̄ntulas. s̄m. iij. cap. In p̄ma ostēdit h̄z triū p̄uenientiaz In s̄a dñam ⁊ appropiationē ibi. p̄terea sciendū ē. In tertia dñam eius q̄ dñr de ipso ad hoc q̄ est ex ipso ostendit ibi. Illud etiā attendendum est. In quarta breuiter ep̄logat que p̄tracta sunt ibi. Ex p̄missis apertum est. Et hoc posset diuidi contra totam p̄cedentem. Intellectus partium patet in littera.

Intelligentiam huius partis q̄ritur de existentia rerum in deo. ⁊ circa hoc tria principaliter queruntur.

P̄mo queritur vtrum creature fuerint in deo eternaliter. Secundo queritur de modo existendi ipsarum rerū in deo. Tercio quantum ad gnālitatē rez in deo existētium vtz. s̄. omnia que deus cognoscit fuerit ⁊ sint in deo. ita quod p̄mo de existentia. s̄o de modo. ⁊ tertio de numero. Quantum s̄ ad p̄mū articulum duo q̄rit. P̄mo vtz res fuerint in deo ab eterno. Secundo vtrum sint in deo ratione essentie vtz persone.

Ad aut res fuerit i deo ab eterno vñ. q̄z agens cognoscens. agit p̄ sp̄s rei q̄z penes se habet. Sed res est i anima q̄z similitudo eius est in ea. ergo ⁊ in deo similiter. Si dicas q̄ illud exemplar n̄ h̄t est rei. ergo s̄m illud non debent dici res eē in deo. Cōtra. plus facit ad eē rei exēplar q̄ est cognitū ⁊ productū. q̄z q̄ est p̄ductū a re. Si ergo rōe exēplaris p̄ducti a re. res est in aīa. multo fortius d̄z dici in deo esse rōe exēplaris p̄ducentis. sed hoc ab eis no. ergo ⁊ ē. Itē similitudo p̄ducta non ē s̄e aliqd sed alicuius: sed exēplar p̄ q̄ cognoscit deus vere est ipse deus. ergo verius ē exēplar rei i deo q̄z in aīa. s̄ multo fortius res ē in deo q̄z in anima ⁊ sic. ⁊ ē. Item q̄z res potest exire de materia. res est in materia.

et tñ nō totaliter est in potētia: materie. imo agentis. ergo si res q̄ sunt in potētia dei totaliter ibi sunt. multo fortius debēt dici eē in ipso et sic et c. Cōtra. q̄ exit p creatōem. oio nīhil est aī q̄ creatur. s; creature sic exeunt. ḡ oio nīhil sunt aī q̄ pducant. s; q̄ nō ē. nec est hic nec ibi. ḡ nō est in aliquo. et ita nec in deo. Itē q̄ est in aliquo ē ab illo vel s; se vel s; aliquid sui. sed res nō est. in deo s; se q̄ tūc eēntia rei eēt in deo. nec s; aliquid sui q̄ nīhil de ipsa est eternum. sed totū ex tpe. ḡ. et c. Item q̄ cū in aliquo est in illo s; eē actuale vel potētiāle. sed creatura nō est in deo s; esse actuale. q̄ tūc actu esset. ḡ si est in deo est s; esse potētiāle. sed oē esse possibile. s; q̄ huius ē pmutabile. si ḡ creatura ab eterno est in deo s; eē potētiāle ab eterno ē in deo s; eē mutabile. sed hoc falsū. ḡ et primū. Itē si creatura dī esse in deo q̄ pōt esse a deo. cū ḡ ab eterno esse a deo sic i possibile. nō est creatura i deo ab eterno rōne potētie. R. dō. q̄ aliquid dī esse in aliq̄ triplī. s; s; actuāle existentiā. Scdm sicut dīnis pntiam. et s; causatiā potētiā. pmo mō sunt res in vniuerso. Scdm mō in cognitiua s; a. tertio mō in sua cā. his duob; modis vltimis res sūt in deo q̄ est cognoscens res aī q̄ s; hāt et potēs. pducere. vñ q̄ ab etēno cognouit et potētia qua. pduxit ex tpe suū it in deo. ab eterno. id dīr res fuisse i deo ab eterno. Ad illud. q̄ obijcit. q̄ nīhil ē nō ē in aliq̄. dō q̄ vep est s; mō primū modū existēdi. sed nō s; mō et s; mō tertiū. q̄ illud q̄ nīhil ē mō. de pōt facere. Ad illud. q̄ obijcit. q̄ ē in illo s; se. et c. dō. q̄ q̄rū ad s; modū res sūt i deo s; mō aliquid sui q̄ s; exēplar. s; aliquid rei pōt dici triplī. s; eēntiāle. effectiue. et creatiue. s; sicut pō. effect⁹. vel cā. B̄ tertio mō est illud exēplar aliquid rei. Quātuz ad tertium modū. s; potētiā creatiua est res s; mō se nō in actu sed potētia. q̄ suū eē pōt a deo produci

Sic ad sequēs. dō. q̄ rōe exēplaria res actualit sūt i deo. rōe creatiōis potētiāle. q̄ possūt pducī. Ad obijcit. q̄ ē i deo est i mutabile. dō. q̄ B̄ vep est de eo q̄ ē actu in deo. s; q̄ pōt pducī a deo ē mutabile. vñ dō. q̄ possibile h; oparatōez ad diuinā potētiā q̄ est imutabilē. et sic ē imutabile. vel ad pnotatū tēpale exēpla. et sic h; eē mutabile. Ad illud. q̄ obijcit. de creatōe. dō. q̄ q̄uis act⁹

creādi nō potuerit eē ab eterno. in potētia creādi sūt in deo.

Ldo querit vtrū res sint in deo rōe eēntie vel psonē. Et q̄ rōne eēntie dī. q̄ q̄ inest rōne psonē est p; iū q̄ inest rōne eēntie est cōe. Si ḡ hoc est cōe tribus p; et c. Prterea. res in deo sūt rōne exēplariatōis. s; exēplar creature in deo est diuina eēntia. q̄ de seipso pducit et cognoscit. ḡ. et c.

Itē regula ē. q̄ qcqd de deo dī in relatiōe ad creaturā est eēntiāle dictū. s; res eē in deo est realit dictū. ḡ. et c. Cōtra. q̄ rōe psonē vñ. q̄ res sūt in deo in q̄stuz ab ipso possunt exire. sed pducere cū sit actus est ipsius suppositi. ergo. psonē. Itē sicut dīc Aug. li. lxxiiij. q̄. verbū dicit opatiuam potētiā Si ergo res sūt in deo rōne opatiue potētie sūt rōne verbi. ḡ cum verbū sit psona. sūt in deo rōne psonē. Item Aug. de ci. di. xi ca. xxiij. dicit. q̄ cum dī dixit vñ fiat intelligitur pñ. in verbo dicēdi filius. in iustōe. s; s; cū eius sit pducere in quo sūt p; igit q̄ sūt rōne psonē. R. dō. q̄ in diuina est p; siderare eēntiā q̄ est cōis et vñ cōis et absoluta. est p; siderare. p; p; ietates. et est p; siderare cōe in relatiōe ad p; p; ietates. p; mō dī in oimoda absolutōne. Scdm. s; p; p; ietates dicit relatiōez ad psonā. Tertius dicit relatiōe ad res et illa appropiata significat deum vñ cām. Cū ergo querit vtrū res sint in deo. rōne essentie vñ psonē. dō. q̄ p; p; iet loquēdo nec sic nec sic. s; sūt in deo vñ in cā. et sic rōe appropiatarū q̄ sūt eēntiāle p; siderata in psonis. Cum ergo obijcit vtrū sint in essentia. dō. q̄ ille rōnes pcludit q̄ sint in eēntia cōiter dicta s; q̄ cōprehēdit appropiata. nō s; mō q̄ in oimoda absolutōe p; siderat. Ad obijcit ad oppositū nō pcludit de psona rōe p; p; iet. sed ratione appropiatarū.

Consequenter q̄rū ad s; articulum q̄ rit de mō existētie rez i deo. Et circa hoc q̄rū duo. Primo q̄rit vtrū omia q̄ sunt in deo sint in ipso vita. Scdm vtrū res veri⁹ sint i deo q̄ i vniuerso siue i p; p; iet gñe. Quid aut oia sint in deo vita vñ Jo. i. qd̄ factū est in ipso vita erat. s; oia creatura ē scā. ḡ oia creatura ē ipso vita. Itē Aug. sup ge. ad lras oia dīr fuisse i ipso vita. n̄ in sua nā. q̄ oia nouerat aī q̄ s; hēret. Itē rōe vñ. q̄ diuina eēntia ē vita. ḡ q̄

est diuina eētia ē etiā vita. s; creatura i deo ē diuina eētia q; qd ē in deo ē dō. g; ē vita. et hoc ē q; dicit Ansel. in monol. q; creatura i deo ē creatrix eētia. Itē intelligere ē vna dīa eius q; est viuē. cū viuē dicat q; drupl; s; m plm. Si igit intelligē est viuē. g; oīo rō intelligēdi est rō viuēdi. s; res sunt in deo s; suas rōnes intelligēdi. g; sūt in deo viuētes. s; nō p picipatōez. g; sūt vita simplr. Cōtra. act. xvij. In ipso viuim; mouemur et sum; . g; si q; viuim; sum; in eo vita. g; et q; mouemur sum; in eo mor; . s; h; nō dī. g; nec illd; o; dici. Itē si res dñr in deo vita. aut g; rōe potēte. aut noticie. aut volūtatis. n; rō ne potēte. q; res ex h; q; pōt; pduc; p crea- tōez. an; q; pducit nīlū oīo ē. q; s; m totū p ducit. Si nīlū est. g; nec vita. nec rōe noticie q; tūc cū mala sint a deo cognita. tunc mala eēnt i deo vita. q; absurdū ē. Si rōne volun- tatis. s; volūtas dei nō est nisi futuroz. g; so- la futura viuerēt in deo p ydea. g; nō ēē q; ē in deo. ē in ipso vita. Itē hoc v; q; exem- plar eternū repñtat res exp̄ssissime. s; m qd sūt et ab ipso excunt. g; cū quedā viuāt qdā n. qdam repñtat p modū viuētiū. qdā p mo- dum nō viuētiū. g; qdā sūt in deo vita qdā nō. Rōne g; hī; qñt qñe magis dñr res eē in deo vita. q; sapiētia vel eētia. vel itel- ligētia. Ad hoc voluerūt aliqui dicere. q; nō omnia que dicuntur esse in deo sunt i il- lo vita. sed ea solū que sit sunt in deo vt dī- posita fieri. Et rō huius est qm verbū et vi- ta dñt actum et dīpositionem. et ideo dicit. Ansel. qm vbu nō est nisi eoz q; sunt vel fu- tura sunt. et iō ea solū sunt i deo vita. Et iō dñt q; ad rōne dicēdi vitā pcurrit necessario q; res sunt i deo qñtū ad potētiā. noticiā et vo- lūtātē. pducēdi. S; h; n; pōt; stat; s; Aug. fili; enī vt ipse dicit. vj. de tri. ē ars plena omniū rōnum viuētiū. sed pstat q; nō ipse nisi rō- nibus infinitis. ergo īfinite rōnes rez viuūt i deo. ergo nō solū entīū vel futuroz sed et omniū possibiliū. Et itez Aug. in li. lxxxij. q. dicit q; rō ē. et si nunq; aliqd p illā fiat. sed pstat q; rō i mēte artificis viuūt. nō q; res ex tra. pducit. viuūt enī et si res corūspat; et exte- rius ēē oīo nīlū facit ad vitā. Et iō p; q; nō solū pñtia vel futura viuūt in deo. Et pp ea aliter dō. q; res tripli; sunt i deo: videlicet vt i pñcipio. pducēte. et sic sunt i rōne poten-

tie: vt in exēplari exprimēte: et sic sunt i rōne noticie. Et vt in fine pseruāte. et sic sūt i rōe volūtatis. Pñcio mō q; in pñcipio. pducēte cū totū ex nīlilo pducit dō. nīlū oīo sunt. nec vita nec aliquid. Et nō sunt in deo tan- q; in fine pseruāte cū pseruent; s; ēē q; hēnt sic sunt qdā vita qdā nō. vñ qdā tñ sunt. q; tñ sunt et mouētur: qdā vt hoīes et sunt et mo- uent; et viuunt. Et nō sunt vt in exēplari ex- primēte: sicut sunt in ipso vita. Et quia non solū in illo exēplari exprimunt; entia. s; etia; oīa cognoscibilia deo. iō oīa sunt in deo vi- ta q; in ipso sunt. Et ideo dicit beat; . Jo. qd factū est in ipso vita erat et sic p; q; esse i deo attendit; s; m triplex genus cāe. et s; m p; q; rōne potētie. et noticie. et volūtatis et solū illa qd s; m q; genus cāe. vel s; m quā triūz cō- ditionum dñr res ēē in deo. p; etiā q; dñr in deo vita. s; oīa q; sūt in ipso tanq; in exēplari.

Ad illud. g; q; obijcit qd i deo mouemur et intelligendū ē qñtum ad tertiū modum essendi in deo. s; p pseruatiōem. deus enī cō- seruat in nobis vitā et opatōez et essentiā. et qñtum ad hoc intelligit dictū illud verbum.

Ad illud. q; obijcit rōne cui; dicunt; i deo vita. dō. q; rōe potētie et noticie simul. q; ista duo pcurrūt ad rōem exēplariā. non enī est exēplar de; nisi eoz q; cognoscit et pñt. Ad illud. q; obijcit. q; res in illo exēplari repre- sentant; vt sūt. dō. q; vep; ē tñ nō oportet q; rō repñtatiōis sit talis oīo qle est repñta- tum sicut sup; ostensum ē. Et iō sicut corpo- raliū ē ydea spūal; ita nō viuētiūz viuēns.

Ad illud. quod vltimo querit quare ma- gis dñr res esse in deo vita q; alia. dō q; q; nō predictū vbu multas hēat expōes: q; di- cit q; factū ē in ipso vita erat: tñ spāl; circa h; vbu pñsideranda est veritas. dicti: et ratio dicēdi. veritas dicti: vt dicit Aug. est quia omnes res facte a deo. vel etiam possibile fieri habent rationes in deo per quas intel- liguntur. que quidem rationes viuere dicū- tur. quia sunt in substantia viuente secundū quod viuēns. et sunt etiam ratio intelligēdi qui est actus vire. et ideo in artifice creato di- cuntur viuere. sed in deo non tñ dicunt; vi- uere. sed etiam ipsa vita. quia ipsa ratio co- gnoscēdi in deo est ipsa intelligētia. Ra- tio autem dicēdi fuit hec. cum enī res ha- beant esse in deo. et et in vniuerso. et diuersi

mode. qz aliq̃s pprietates hñt fm exñtias in mūdo q nō cōperū: eis fm q sunt i deo. iō nō solū dicit. q scñ est i ipso erat. s; vita: vt oēs ille p̃ditiōes excludēnt. Creature enī i mūdo hñt esse corpale: variabile z corruptibile. Qm. n. vita ē actus spūal. z cōtinuus fluēs ab ente geto z sempiterno: p̃fecte dcm est q res in deo sint vita: vt p spūalitatē excludatur corporeitas. p getē varietas p simplicitatem corruptibilitas.

Qdo qñt vtrū res verius sint i deo qz in vniuerso siue i ppo gnē. Et q sius sint in deo vñ p Aug. v. sup ge ne. ad lit. oia prius qz fierēt erāt i noticia sc̃tis. z vñqz ibi meliora vbi eterna: vbi veriora z icōmutabilia. Itē vñqz qz sicut se hz ad esse: ita ad cognitionē: sed creature verius cognoscūtur i deo qz i ppo gnē. ergo: z verius sunt i deo. Itē oē qd est in aliquo ē in eo p modū eius i quo ē: sed deus ē in infinitū nobilio: mūdo. ergo i infinitū nobilio: z veriori mō sunt res in deo qz in vniuerso.

Itē nobilius z verius est ē vite qz nō vi uiuētis: sed oia viuunt in deo vt s mōstratū est nō aut i gnē ppo. g z c. Contra. verius ē res vbi ē simplr. qz vbi est solū fm qd: sed in deo solū dē esse fm quid: qz non seqt. Ali nus ē in deo. g asinus est. sed in ppo genere simplr. ergo ibi verius. Itē verius ē res: vbi est fm p̃cipia intrinseca z p̃xima qz vbi ē in p̃cipio extrinseco z remoto. sed res i mūdo sunt fm p̃cipia intrinseca. in deo aut vt i p̃cipio extrinseco. g z c. Itē verius ē res vbi est fm p̃paz entitatē: qz vbi solū fm silitudinē: sed i deo ē hō z lapis z alia fm silitudinē ergo z c. Rñ. dō q triplex est exñtia rerū. s. in exñti eterno: z in intellectu creato. z in ipso mūdo. Et i exēplari eterno z in intellectu creato sunt res fm silitudinē. i ipso mūdo fm p̃paz entitatē. Qñ ergo queris i quo sint verius. h duplr pōt queri. Aut ita q si at p̃paz eiusdē rei ad se: fm diuersum modū exñdi. vt sit sensus vbi lapis verius: hz ē vel cū est i cognoscēte z pducēte. vel cū est i se. Et h mō cōcedendū est q verius ē vnaqz res i ppo genere qz in deo: sicut pbat rō nes ad h adducte. Alio mō pōt fieri p̃paz tio rei ad suā silitudinē. vt sunt sensus qmōis quid hz ē. verius z nobilius. vtrū ipsa res l

eius silitudo. Et hoc mō simplr pcedendū qz silitudo rei: verius z nobilius ē hz in deo qz ipsa res i mūdo rōne eius q ē: qz ē ipse deus: z pcedende sunt rōnes ad h inducte. Adhuc silitudines rez i intellectu creato. verius z nobilius hñt ē qz res in vniuerso vt dicit Aug. de trinitate. nō rōne eius q sunt: sed rōne eius in quo: qz sunt nobilio: z spūa lio: mō silitudines i intellectu cognoscēte qz sint ipse res in mūdo p̃tente. z sic patent rōnes ad vtrāqz p̃tē. Tñ ad illud argumē tū qd sit de p̃pazōne ēē ad cognoscere. dō q illud gnālī intellectu: q res ibi ē verius vbi veri⁹ cognoscit: nō hz veritatē. Cōtingit eis cognoscere q nō est. z iō sicut ad cognosci nō seqt ēē: ita nec ad se cognosci. se ēē: nec ad verius cognosci sius ēē. Qñ ergo dē q vñū qd qz sicut se hz ad ēē: ita ad cognitionē: hoc intelligit: qz eadē p̃cipia: q sunt p̃cipia eēndi: sunt p̃cipia cognoscēdi: sed cum p̃cipia eēndi p̃ferūt ēē p seipsa. sed cognitionē non p̃ferūt p se: s; p suās silitudines.

Ertio loco ē qd de tercio articulo. s. de gnālitate existētie rerū i deo. Et circa h q̃runt duo. Primo q̃ritur vtrū mala sint in deo. Scdo vtrū i deo sint ip̃fecta: fm q hñmōi.

Quod aut mala nō sint i deo. vt Aug. de li. arbitrio. In tm̃ res recte vitupant: in q̃rū eaz vitupatio artem in q̃ facte sunt videt. vt h in eis vituper. q in arte nō videt. si ergo vitupant q̃rū ad malitā siue in q̃rū mala. z h vident in deo. g h mō nō sunt in deo. Itē oē q ē in deo ē ex ipso: z p ipm vt dicit Aug. z magis i litera: sed mala nunqz sunt ex deo: nec p deū. ergo nec i deo. Itē oē q ē in deo. aut ē sicut in p̃cipio pducēte: aut sicut i exēplari expmēte: aut sicut in p̃feruātē. Sed p̃tāo est q tres nō ē p̃cipiū pducēs mala: nec ē p̃feruano.

Itē nō ē exēplar expmēs: qz rō exēplaria attridit fm affilationē: sed dei ad malū nulla ē aff. latio. g mala nullo mō sūt i deo. Itē q̃sto aliquid meli⁹ ē: tāto magis distat a malo: sed deus est optimus: quo nihil meli⁹ pōt cogitari. g tāta distātia differt q̃sta nulla ma io: pōt cogitari. sed magis distat a malo: q

nec h3 vitatē malitie nec similitudinē: quā q h3
salte similitudinē: tū quo nullo ē malū: q3 i quo
aliquo mō ē. ergo tū. Cōtra. oē q cognos-
cit ab aliquo q est sua cognitio ē in illo tāq3
i cognoscere. sed dō cognoscit mala: q: ea pu-
nit tū reprobāt. tū dō est sua cognitio. q mala sūt
i deo. Ad id: p3. Ad id: fili: q: oē cognitū
ē in cognitiōe. si ergo idē ē cognitio tū cognos-
centis. si ergo ē in cognitiōe tū cognoscente.
Itē oē q cognoscit i aliquo ē in illo i quo
cognoscit: sed mala cognoscūt i deo. q sunt
in deo. pbatio minoris. Mala cognoscunt
a deo pstat: aut itra se: aut extra: nō extra B
pstat: q: diuinus aspectus nō stat extra. tūc
eis indigeret alio ad cognoscēdū. Et itē an-
geli cognoscūt mala i deo. An Aug. sup ge-
nesis ad lras. Angeli vidēt i illo bona nra q
eis placēt: tū mala nra q eis displicent. Itē
oē q cognoscit i aliquo tū nō p accēs. est ali-
quo mō in illo: sicut i exēplari: sed mala co-
gnoscūt a deo: sed nō p accēs: q: nihil per
accēs cognoscit: sed oīa p se. ergo mala sunt
in deo. Itē oē q cognoscit ab aliquo non
p priuationē: cognoscit p similitudinē: tū idē s3
i deo nō cadit cognitio p priuationē. q: nulla
pōt i illo exēplari ē priuatio cum sit actus
purus. q si cognoscit mala cognoscit non p
priuationē: sed similitudinē: sed similitudinē ē idea i
deo. ergo mala hnt ideā i deo. Rñ dō. q
mala a deo cognoscunt: nō tū in deo existūt
fm q mala: q: sic loquimur in pposito. Ideo i
q3 cognoscūt: q: sicut rectū est iudex sui t
obliqui. sic summa vitas: t lux t actus. est rō
cognoscendi. nō tū vitatē t lucē t actum.
sed ē obliquitatē tenebrā t priuationē. An
lux seipsa tenebrā cognoscit. nō sunt aut ma-
la in deo. qm illa dicunt ēē in deo. ad q ppa-
tur dō fm aliqd genus cāe. t maxime fm ge-
nus cāe formalis t exēplaris. Ad alū aut nō
h3 deū. p cā nec p exēplari: q: malum rōne
malitie dicit solū priuationē. Exēplar au-
tē fm q hui⁹ dicit assilatiōē. Qm igit pua-
tio fm q h3 nulli est assilabili. hinc ē q nec
malum nec falsitas h3 ideā in deo. suum aut
oppositum est assilabile. vnde cum vno t eo-
dem cognoscat deus bonū: t malū sibi t op-
positū. bonū cognoscit fm rōnem assimila-
tioniā. t iō: bonum est in deo vt in exēpla-
ri. t vt cognitū per se t p modū pōtis. Ad a

lum aut cū cognoscat a deo nō habz ab ipso
ideam. iō non est in deo q3uis sit i dei cog-
nitione: q: q3uis cognoscat a deo. non cogno-
scit per ideā sui sed boni. cuius ē priuatio. t
iō dō cognosci p accēs t p priuationem.

Ad illud ergo q obijcit q malū est in dei
cognitione. t cognitio ē dō. g t c. dō q hic ē
falla fm accēs. q3uis enī idē sit cognitio dei
q deus. tñ aliud pnotat. sicut potētia t sapiē-
tia. An sicut nō sequit est in dei noticia. g t i
potētia. imo ē ibi accēs t pns. sic t in pposi-
to. Ad illud q obijcit q malū cognoscitur
in deo. ergo ē in deo. dō. q nec illud sequit.
plus enī dicit ēē in deo q3 cognosci a deo. vt
in deo. Cum enī dō aliqd cognosci a deo. p
b intelligit q dō sit rō cognoscēdi illud. s3 est
addit q hoc sit i deo significat q deus sit rō
cognoscendi vt exēplar. t per assilatiōē
t iō ē ibi pns. Ad illud q obijcit q co-
gnoscit nō p accēs mala t c. dō. q cognosci p
accēs. b est dupli. aut a parte cognoscentis
aut cognitū. In deo nulla cadit cognitio per
accēs a parte cognoscentis: q: oīa cognoscit
seipso. cadit tñ a parte cognitū. qm aliqd co-
gnoscit per similitudinē suam vt bonū aliquid p
similitudinē sui oppositi. t ita est ibi per accēs
nō in decurrendo. sed i assilando. cuz enī dō
cognoscit malū nō intelligit assilari ei s3 suo
opposito. Silt soluedū est de priuatione:
q: cognoscere per priuationē est duplici aut
itra q sit priuatio in dute cognoscente. sicut
cognoscit aliqd silentiū t tenebrā p aurem t
oculum. t sic ponit i pfectionē. Aut ita q sit
priuatio i cognitū nō i cognoscente: sicut lux
cognosceret tenebrā sic hñet vni cognitūā
sonus silentiū. t sic cognoscit deus: qm est a-
ctus purus t lux t veritas.

Secundo queritur vtrum imperfe-
cta fm q huius sunt in deo. t vide-
tur q non. quia mala vt mala non
possunt habere similitudinē est summo
bono. ergo pari ratione. cum imperfecta nō
habeant similitudinē cum perfectissimo
non erunt in deo. Item illa sola sunt in
deo que possunt esse a deo t per deum:
sed imperfecta a deo non sunt. quia dicit-
ur deuter. xxv. dei perfecta sunt ope-
ra. Item specialiter obijcit de materia

o iij

et passionem diuersitate. et propositione. Cum enim exemplar sub ratione exemplaris sit forma. sit actus purus. et ita omnia simpliciter. ut quod rationes materie et passionis. et diuersitatis et propositionis repugnet exemplari. et si hoc cum nihil dicat esse in deo nisi ratione exemplaris. p. 37 c. Item sicut veritas et bonitas est generalis predictio entium. ita et unitas. sed oppositum veritatis non habet ydeas in deo sicut et bonitas. ergo pari ratione oppositum unitatis. Sed oppositum unitatis est multitudo. g. 7 c. Contra. Aug. ad nebulosum. qui totum predictum non potuit et partium non habere rationes. ergo cum partes sub ratione partium sint imperfecte. p. 37 h. rationes imperfectorum. Item omnis diuina cognitio est a priore. cum ergo in omni creatura prius cadat ratio imperfecti quam perfecti ut mens quam forme. principiorum quam principiarum. partium quam totius. ergo prius hec cognoscitur deus. ergo si perfecta habent ydeam in deo. necesse est quod habent etiam imperfecta. Item diuinum exemplar exprimitur rem secundum totum. alioquin non perfecte cognosceret. ergo quicquid est de re habet exemplar. sed mens est de rei constitutione et imperfecta de constitutione perfecti. g. 7 c. Item omnis effectus assimilatur sue cause aliqua assimilatione. sed minima assimilatio sufficit ad rationem exemplaris ergo omne quod est a deo. habet ydeam in deo. p. 37 prius quam fiat est in deo. sed mens est a deo et passio et propositio et diuersitas. quod omnia dicit ens. ergo omnia sunt in deo. R. ad B. dixerunt aliqui quod imperfecta non sunt in deo. nec cognoscunt a deo per aliquas ydeas proprias. sed per ydeas superiorum oppositorum. ut mens per ydeam forme. passio per ydeam actus. multitudo per ydeam unitatis. Sed illud stare non potest. cum enim ista omnia dicantur aliquas entitatem. et ita veritatem. de necessitate aliquas assimilationem habent ad primam veritatem. et ita ratione exemplaritatis. et ideo necessario sunt in deo. Propterea intelligendum quod cum queritur utrum imperfecta habent ydeas in deo. hoc dupliciter potest intelligi. aut ratione ipsius quod subest. aut ratione imperfectiois. Si ratione imperfectiois. cum imperfecto sit priuatio. et priuatio non dicat ens nec quod a deo. nec a simpliciter. sic non habet ydeam. Si autem ratione eius quod subest. sic mens dicitur quid imperfectum. et materiam aliquas entitatem dicit. sic habet ydeam. sed non imperfectam sed perfectam. quoniam sicut non uiuentium est ydea viuens. et corporaliu spiritualis sic temporalium eterna. et imperfectorum perfecta. neque tamen malorum est ydea bona. unde notandum. quod ydea sic predictum fuit in questione de ydeis. dicitur assimilatio

extra gen. p. 19 autem assimilatio est in ratione entitatis in deo. Omne igitur quod de se dicitur rationes entitatis. siue sit propositum siue imperfectum. siue male siue passibile. siue in actu siue in potentia. potest deo assimilari et produci. et ideo habet esse in deo. Ad autem dicitur priuationem. hoc ipso amittit rationem veri effectus et rationes assimilationis. et ideo falsitas et malitia ydeas non habent. nec sunt in deo. nec a deo. Ex his p. 37 quod imperfecta sunt in deo. patet etiam quod sita

Ad enim obicitur de malo p. 37 20. quod malum dicitur simpliciter priuationem in eo quod malum. non sic imperfectum. Ad illud. quod obicitur. quod imperfecta sunt a deo. d. quod imperfecta secundum id quod sunt a deo sunt in eis non remaneat imperfectum. quod deus perficit.

Ad illud. quod obicitur. quod non habent assimilationes. d. quod quibus non habent in simpliciter predictioibus habent tamen in generalibus. et hoc sufficit. omnia enim habent rationem boni. et pulchri. et entis. Ad illud. quod obicitur. de opposito unitatis. d. quod non est si leuiter unitas saluat in multitudine. non sic bonitas in malicia. nec veritas in falsitate. quod ille sunt priuationes. non sic autem unitatis priuatio est multitudo. et ideo patet totum.

Ad pre ista sunt dubitationes circa istas. et primo de hac solone magistri. qui dicit

quod cognitio dei est eius essentia. nec tamen omnia que sunt in cognitione sunt in essentia. ut enim male dicere quoniam hoc augmentum ut necessarium. Si aliqua duo sunt omnia eadem. si aliquid est in uno. et in alio. Si dicas quod differunt penes priuata. ut falsum. quod dei perfectia non priuata. vel si dicas quod perfectia priuata. obicitur. de hoc nomine deus quod non cogitatur. et tamen omnia dicitur esse in deo. ergo pari ratione et in essentia. Preterea. sed magister ut est verbum Anselmi. in monacho. quod creatura in creatore est creatrix essentia. ergo ut quod vere sint in dei essentia. R. d. quod hoc propositio in. aliqui priuata inherencia ut si dicat accides in sebo. Aliqui notat idem tatem. ut si dicat ydee rex sunt in deo. quoniam sunt deus non a deo. Aliqui notat calitatem. ut si dicatur. creature sunt in ipso deo. et potest hoc propositio dici. secundum quattuor generalia causas. sed in deo non dicitur. nisi habet tria. Quoniam ergo causa dicit respectum ad creaturam secundum rationes intelligendi. ideo hoc propositio in. habet quod dicit calitatem. non addit nisi terminis dicitur respectum ad creaturam. Et quoniam nomen sebe ut nomen vel essentie si dicit respectum. ideo si dicat. creature sunt in dei substantia. hoc propositio in. aut notat idem tatem aut inherencia. quorum utrumque falsum est. et ideo talis locutio non recipitur. et in illo argu

meto ē sophisma fm accidēs. id dicit magis qd
nō valet. Quis enī idē sint re differūt tñ in
mō significādī et intelligēdi. Ad illd qd obij
cit qd de⁹ nō dicit respectū. dō. qd falsū ē. qd
ipōnit ab actu quē hz ad creaturā sicut dicit
Bañ. vñ bñ dī dō cfaturā. Ad illd. qd
objicit. qd creatura i creatore ē creatrix eēn
tia. dō. qd creaturā i creatore eē. est ydea sū
filitudinē ei⁹ apud deū eē. et Ansel. vult dicē
qd illa silitudo ē creatrix eēntia nō qd illa cfa
tura sit eēntia. vñ bñ pcedendū qd ydec rez
sunt i oīa eēntia. qd enī notant idēntatē. et
vere. s; b nō pōt dici de creatura s; eē qd hz
in ppoio gnē. Itē qrit de hoc qd dicit. qd il
la esse in deo. intelligitur qd ex ipō et p ipz et c.
vñ enī maledicere qd cū talia nō sint nisi pñ
tia. s; in deo nō sūt nisi ea q pñter existūt qd ē
manifeste falsū. et s; Aug. qd dicit qd res sūt
in deo ab eterno. Si tu dicas. qd accipit eē in
deo vt in pseruāte. qd sic accipit apostol⁹ i p
fata auctoritate. ex ipō. et per ipsum. et in ip
so. tunc nihil facit ad ppositum. quia magi
ster accipit esse in. fm quod dicunt res esse
in deo eternaliter. Si tu dicas quod res ac
tualiter sunt ex deo. vel per deū ex tempo
re. sed habitualiter ab eterno. tunc ego que
ro. quare actualiter sunt in deo ab eterno
et non ex deo. vel per deū. R. dicendū
quod esse in deo vel per deū pōt accipi vñ
fm aptitudinem. vel fm actum. vel fm ha
bitum. Si fm actum. sic predicta auctoritas
non est intelligenda pñse. quod illa sola sint
in deo que sunt ex deo. vel per deū. quia
multa deus cognoscit que sunt in deo. que
tamē nec sunt ex ipō. nec per ipsum nec erūt
pōt iterum accipi secundum habitum et sic
adhuc non est intelligenda pñse. quia mul
ta deus cognoscit. et potest facere que non
faciet. et tñ sunt in ipō. nec vnqz erūt ex ipō
nec p ipm. pōt itē intelligi fm aptitudinē. et
tūc pñse hz veritatē. qd nihil ē in deo. nisi sit
apñ esse ex ipō et p ipm. et sic valet ad pposi
tū. et intelligit magi. et p hoc excludunt mala
qd de⁹ nō pōt facere mala. nec mala possūt
esse ex ipō nec per ipsum. Quod querit
quare non dicuntur res eternaliter esse ex
deo. et c. dō. quod non est simile. quia alie p
positiones significant per modū fieri. et mo
tus. et actus. sed hec ppositio in per modū
qrit. et qm deus nō fecit nisi ex tpe. nec fuit

ca actualiter causari. nisi ex tpe licet habi
tudinalit ab eterno. id magis dicunt res etē
naliter in deo qz ex deo. Item querit de
ista ratione magistri qua dicit. qd mala non
sūt in deo. qd deus nō cognoscit ea p appo
batōem. vñ enim male dicere. qd approba
tio respicit voluntatē. sed eē in deo ab eter
no respicit exēplaritatē. ergo noticia appo
batōis nihil ad hoc facit. Item magi vñ
sufficiēs. in diuisione diuine cognitōis. qd sic
bona cognoscunt noticia approbatōis. ita
mala noticia reprobatois. Itē approba
tio aut addit aliqd sup noticia simplr. aut nō
Si nō. ergo non d; distinguē noticiā. et noti
ciam approbatōis. Itē si nihil addit. er
go sicut sunt in deo q cognoscit approbado.
ita etiā illa q cognoscit simplr. Si aliqd ad
dit. ergo vñ q diuina noticia sit pposita. Si
dicas qd addit s; intellectū. s; intellectus nō
non capit res eē in deo. ergo nec noticia ap
probatois. R. dō. qd approbatio sup co
gnitōem fm intellectū. addit bñplacitum vo
luntatis. hoc aut bñplacitū. pnotat bonita
tem in eo respectu cui⁹ est. qd deo nō placet
nisi bonum. et omne bonū in quātū hz. deo
sile est. Si ergo ydea dicit rōem cognoscēdi
fm assimilatoēs. oia que deus cognoscit no
ticia approbatōis sunt in ipō. Sed notādū
qd approbatio pōt pnotare bonitatē in actu
et sic nō est pñse vez. qd omne qd est in deo
sit cognitū noticia approbatōis. pōt iterum
pnotare bonitatem in potētia. sicut exēplar
pnotat rei entitatē. nō qd sit. sed qd de⁹ pōt
eaz facere. et sic nihil est in deo. nisi qd cogno
scit noticia approbatōis. qd sic cognoscit. om
ne bonū. qd est vel pōt facere et illius hz exē
plar. et iō illud tñ ē in deo. Ad ergo. obi
cit qd voluntas non facit qd sint in deo. dō.
qd hoc nō est. qd voluntas actu. sed qd deus
nihil potest facē. qd nō approbz tanqz bonū
vñ approbatio potius dicit ibi iudiciū rōis
qz affectum voluntatis. Ad qrit si addit
dō. qd addit a pte nri intellectus. et a pte cō
notari. a pte ipius dei nō. Non sic aut addit
reprobatio. et ideo magister non ponit noti
ciam reprobatois pro mēbro. Itē querit
de hoc qd dicit Ambrosius. Et andē vim ha
bent hec oia. s; ex ipō et per ipz et in ipō obij
citur enim qd si habēt eandē viz. s; vñ ibi eē
inculcatō verborū. Itē aut accipit esse in

exemplari. aut sicut in ea pseruare. Si tanq̃ i
exemplari. pstat q̃ aliud est esse in ipso et ex ipso
sicut postensum est. Si tanq̃ in pseruare. ad
huc aliud est p̃duci aliud pseruari. Itē si
eandē vīz hēnt. sicut ex ipso appropriat p̃ri
ita p̃t appropriari filio et filius p̃ri erit appo
priare in ipso. R. d. q̃ est loq̃ de illis tri
bus circūlocutionib⁹. q̃z ad illud q̃ signi
ficat. aut q̃tum ad ordinē quē p̃notant. Si
loq̃mur q̃tum ad illud q̃ significant. sic oīa
dicunt esse ex deo tanq̃ ex p̃ncipio p̃mo nō
aliunde moto. Oīa dñr esse p̃ deū tanq̃ p̃
p̃ncipium sufficientissimū. q̃d oīa agit per se
ipm. Oīa dicunt eē in deo tanq̃ in p̃ncipio
infinito. q̃ nō p̃t facere aliqd extra se. s. oīa
ambit eius virt⁹. et in his trib⁹ circūlocutio
nibus significat q̃ deus est p̃ncipiū p̃mū. et
sufficientissimū. et infinitissimū. Et q̃ oīa hec
in deo sunt vnū et p̃ueniūt trib⁹. iō q̃z ad
significatū dicit Ambrosi⁹ q̃ hēnt eandē vī
nec tñ est fculatio. q̃ idē impōtāt fm rōem
intelligēdi. Si aut loq̃mur q̃tū ad ordinem
quē p̃notāt p̃positionū hīdines. sic sūt ap
propriata trib⁹. q̃ ex ipso. dicit rōem p̃mi. et
per ipm. dicit rōem medij. et in ipso. dicit rōem
vltimi siue q̃ratiui. Itē ex ipso appropriat p̃
tōne p̃ris. q̃ est p̃ma in trinitate. p̃ ipm appo
priat filio. q̃ est p̃sona media. et in ipso spūi. s.
q̃ est p̃sona tertia. Et ex his patēt obiecta.

Et qm̃ demonstratū ē ex pre. quō oīa
dicant esse in deo. Sup̃ egit mag̃.
quō oīa sunt in deo. hic sō agit quō
de⁹ sit in reb⁹ et in locis corporalib⁹. Et qm̃
ad eē in loco et in re mutabili. sequit̃ mutatō
in eo q̃ in illo ē. iō agit sō de deī inmutabili
tate in loco. j. di. eadē vlt̃a mediū ibi. Lum
q̃ diuina nā. et c. Prima p̃ tres h̃z p̃res. In
p̃ma narrat. quō deus ē in locis et reb⁹ et per
auctoritates p̃firmat. In s̃a n̄rit dictoz. la
perire intelligentiā ibi. Quō aut deus hītat
in bonis et c. In tertia oñdit intellect⁹ n̄ri ad
hoc capiendū insufficientiā ibi. Ex p̃dictio
p̃z. q̃ de⁹ vbiq̃ tot⁹ ē. Prima p̃ tres h̃z p̃res
tria capla. In p̃ma oñdit modos eēndi deū
in reb⁹. In s̃a vero p̃firmat auctoritatibus
q̃ de⁹ est vbiq̃ p̃ eēntiā ibi. Itē aut ista q̃
capacitatē humane intelligētie. et c. In tertia
oñdit q̃ deus in sol⁹ scia hītat per grām ibi.
In scis vero hītat in q̃bus et c. Quō aut
de⁹ hītat. hec est s̃a p̃ricula in q̃ excitat ad

dictoz intelligentiā. et hec h̃z tres p̃riculaō.
In p̃ma rōnabilr̃ manuduc. In s̃cda stultā
rōem excludit ibi. Sciendū est etiā q̃ vt ait
Aug. In tertia in admiratōez erigit ibi. Il
lud quoq̃ mirabile est sacramēta enī diuina
magis sūt admirabilia q̃z itelligibilia. Ex
p̃dictio p̃z q̃ de⁹ vbiq̃ tot⁹. Itē ē tertia p̃ri
cula. in qua oñdit insufficientiā ad cognoscē
dū quō de⁹ est vbiq̃ p̃ eēntiā. et hec p̃ tres
pres fm tria capla. Primo enī ostēdit
q̃ intellectus n̄ri nō sufficiūt. Scdo excludit
eos q̃ p̃sumptuosē soluūt. ibi. Quidā tamen
imensa ingenio suo metiri. et c. Tercio vero
abicit eos q̃ irrōnabilr̃ querunt ibi. Solet
etiā ab eisdem q̃ri quō de⁹ et c. vbi ostēdit
q̃onem eoz friuolē esse. et rōnōis idigētiā.

Intelligentiā hui⁹ partis q̃ritur
de existētia dei vbiq̃. Et circa hoc
tria p̃ncipalr̃ q̃r. Primo querit̃
vtrū esse vbiq̃ p̃ueniat deo. Scdo vtrū
esse vbiq̃ sit p̃prium dei. Tercio q̃lit cō
ueniat deo esse vbiq̃. Et q̃tum ad p̃ri
mū. q̃ esse vbiq̃ p̃t distribuerē p̃ oībus
rebus. et p̃ oībus locis. duo q̃r. Primo
queritur dō sit in oīb⁹ rebus. Scdo vtrū
sit in omnibus locis.

Et dō aut sit in oīb⁹ reb⁹ ostēditur sic
p̃ h̃s in potētia p̃bia. q̃zto aliqd sim
plici. tāto a p̃lib⁹ indigēti. et in p̃li
bus inuenit̃. sed de⁹ ē simplicissimū in fine
simplicitatis. q̃ inuenit̃ in oīb⁹. s. nō reperit̃
nisi vbi ē. q̃ est in oīb⁹. Itē q̃zto cā p̃iori.
tanto vlior. q̃ cā p̃ima ē vliissima. sed q̃zto
aliqd vlior tanto influit in p̃la. q̃ cum cā p̃i
ma sit vliissima. influit in oīa. sed oē q̃ influit
in aliqd. ē illi p̃sō fm virtutē. nūq̃z enim et
nunq̃z opatur agēs. nisi p̃ p̃ntiam virtutis
sed de⁹ p̃p suā simplicitatē est idē q̃ sua vir
tus. cū q̃ virtus dei sit in oībus. et s̃a ē in oī
bus. Item hoc ṽ p̃ impossibīle. q̃ oē q̃
est in vna re lumīata ita q̃ nō in alia. ē limi
tatur. finitū. et artatur. sed h̃ ē impossibīle. cir
ca deū. q̃ nō est i vna re. qn̄ in oīb⁹ sit. Itē
si deus ē in vna re. ita q̃ nō in alia. aut p̃t eē
in illa in q̃ nō est. aut nō. Si non p̃t. q̃ non
est omnipotens. Si potest esse et non est. cū
res non mutetur. ergo potest mutari. ergo si
deus non est in oībus rebus. aut non est oī
potens. aut non est inmutabilis. quoz vtrum
q̃z est impossibīle. Contra. q̃zto aliqd magis

seu gis a nā tenebrosa. tāto ē impmixtus ⁊ sub nobiliori luce cognoscit. s; de clarissime cognoscit. g; maxime a nā tenebrosa seu gis. sed ois creatura tenebrosa. ego de⁹ aut in nullis: aut in paucissimis ē reb⁹ creatis. Itē q̄to moto: magis distat a mobili. tāto sufficiens mouet. vñ sufficienti⁹ mouet aia quā forma nālis. ⁊ intelligētia q̄z ala. sed deus ē moto: ⁊ opato: sufficientissimus. ergo sume distat ab o mni mobili. g; aut in nullis est rebus. aut in paucis. Itē omnis virtus vni ta. plus est infinita q̄ multiplicata. sed diuina virtus ē infinitissima. g; vnitissima. s; q̄to aliqd est magis vnitum. tāto minus diffu sum. ⁊ in pauciorib⁹ repertū g; ⁊ c. Item q̄ritur que necessitas ē deum ponere in rebus oibus. vñ q; nulla ex parte dei. nobilitatis eni est in agente q; possit agere vbi nō est. Similiter q; possit facere effectus per se stantem. alioqn opa dei sunt magis debilia. q̄z opa artificum creatorū. que saluātur in eē ipis absentib⁹. ergo si nulla necessitas ē. vñ ergo esse superfluitas. sed impossibile est in deo esse superfluitatem. ergo. ⁊ c. R. dō. q; deus in oibus rebus est. sicut David ipe testatur dicēs. Si ascendero in celū. tu illic ex. ⁊ c. Necessitas aut eritendi deum in oibus sumitur. tū a pte pfectionis ipius. tum a parte indigentie rerū. a pte ipias. ppter sumam imensitatem. ⁊ sumam potestatem. ⁊ vtriusq; rō. est suma simplicitas. q; enim sume simplex est ad nihil artatur ideo in oib⁹ inuenitur tanq̄z imensum. q; sume simplex. ideo in infinitū virtuosissimū. ⁊ iō virtus ei⁹ in oibus. ⁊ virtus idem est q; sba. ⁊ ideo necesse est q; sit in oibus. Ex pte creature. ē necessitas. q; creatura hz in se possibilitatez ⁊ vanitatem. ⁊ vtriusq; cā est q; producta est de nihilo. q; enim creata est. ⁊ accepit eē ab alio. qui eā fecit esse cū prius non esset. ex h non est suū esse. ⁊ iō nō est purus actus. sed hz possibilitatem. ⁊ rōne hi⁹ hz fluxibilitatē ⁊ variabilitatem. ideo caret stabilitate. ⁊ iō non potest esse nisi per presentiam eius qui dedit esse. Exemplū hi⁹ apertum est in impressione forme sigilli in aqua. que non p̄uatur ad momentū nisi p̄te sigillo. Et ite rum q; creatura de nihilo pducta est. iō hz vanitatem. ⁊ nihil vanum in seipo fulcitur. necesse est q; omnis creatura sustentet. per

pntiam veritatis. Et est sile. si quis poneret corpus pōderosum in aere. q; est quali vānum. nō sustentaret. sic in pposito. Ad illud ergo: q; obijcitur. de distantia ⁊ permixtione. dō. q; triplici vnitur aliqd alicui. aut sibi p sentiam rōm. aut sibi pntiam ⁊ dependentiam. aut sibi presentiam. ⁊ dependentiam. ⁊ pcomitantia in mā. primo mō ē radius in aere. sō mō ania in corpore. tertio mō liquo: in liquore. Ad pmo modo est in aliq nō permisceet. sile q; scdo modo est nō permisceet. pprie. s; solū q; tertio. ⁊ pmo quidez mō est deus in reb⁹ nō scdo vel tertio. Ad illud q; obijcitur de distantia motoris a mobili. dō. q; est distantia p abntiam ⁊ hec impedit nō iuuat ad motum. ⁊ est distantia p independentiam. ⁊ hec iuuat. q; q̄to moto: perfectior ⁊ absolutior: minus depēdet. ⁊ est sufficientior. ⁊ hoc mō distat deus etiā p̄s. Ad illud. q; obijcitur. q; virt⁹ vnita. ē magis infinita. dō. q; vnitas virtutis q; facit ad ei⁹ magnitudinē p se attēdit respectu sibi. p accēs respectu obiecti. Respectu aut sibi attēdit p sibi simplicitatē. respectu aut obiecti p indistātiā a virtute. q; virtus tāto potēti⁹ q̄to sibi p̄p̄inquo: Quā igitur virtus diuina ē in sba simplicitissima. ⁊ nūq̄z a sba elongat. iō i multis ē infinitissima. q; vnitissima in multis vt i vno. vbiq; eni ē cētrū illi⁹ potētie sic dicit trimegistus. Ad vltimo obijcitur. iā solutū ē. q; necessitas ē ex pte dei ⁊ creatur. sicut vñ ē. Ad g; obijcitur. q; agēs creatū vbi nō ē opaf. ⁊ effectum p̄dncit q; sine ipo stat. dō. q; nō ē sile in deo. nā si attendat hoc in artifice creato hoc venit ex defectu pfectionis. q; eniz agēs creatum limitatum est. ⁊ differt a sua virtute potest opari per virtutem vbi nō est. Rursum qm agit ex suppositione. ⁊ non potest in totum. ideo effect⁹ non totaliter dependet ab ipo. deus autem hz p̄dītōnes oppositas. q; infinitus. ⁊ idem est in eo virtus ⁊ sba. totus producit. ideo non est simile.

Ad queritur vtrum deus sit vbiq; localiter. i. vtrum sit in omnibus locis. Et quod non. videtur Boetius in li. de trinitate. deus ita esse vbiq; dici videtur. non q; in omni loco. s; q; oio in loco esse non pōt. Itē hoc ipm vñ rōe. q; si cur vult p̄s. loc⁹ ad locatū magis p̄pat in rōe forme. sed deus est forma excellentissima

¶ respectu eius nulla est forma. ¶ null^o loc^o.

¶ Itē alia rōne vī. qz qdruplex ē pōitio lo-
ci i respectu ad locatū. s. p̄tinere. saluare. mē-
surare. et terminare. Cōtinet locus vī val. mē-
surat vī q̄ritas. saluat vī nā. terminat vī fi-
nis. sed de^o fm nullā horū pōitionū pparat
ad locū. g. et c. Itē p̄ma et p̄p̄ia passio es-
sendi in loco ē dimēsiō. g. qz magis recedit a
dimēsiōne. minus ē in loco. et qz maxie mi-
nime. et qz oīo recedit nullomō est in loco. s. qz
deus ē h^oi. g. et c. Cōtra. Jere. xliij. Ce-
lum et terrā ego impleo. fm oē qz est in loco
ipm impleo est in loco fm qz locus. Itē
hoc vī rōne. qz loci fm qz loc^o est idigētia
ad locatū. vī ab ipō repleat. sed oīo creatu-
ra vanitas. vanitas aut nō replet. nisi p ve-
ritatis p̄ntiam. g. ad hoc qz loc^o repleat. ne-
cessē est deū adesse. s. hoc posito ponit deus
eē in loco vbi est loc^o. Itē maior ē idigētia
forme ad māsiqz locati ad locū. s. forma nec
vnif materie nec pmanet. nisi p dei p̄ntiam.
g. multo miu^o nec locatū loco. s. qz per dei p̄-
sentia forma vnif materie. de^o ē in qualibet
re vī nā g. cū per dei p̄ntiam vnif et saluet
locatū in loco. de^o est i loco vī est loc^o. Itē
est p̄ntia et similitudo fm locū et fm tēpus. sed
de^o p̄fectissime est p̄ns cuilibz rei. g. fm locū
et tēpus. sed qz sunt p̄ntia fm tempus. sunt in
eodē tpe. g. illa qz sunt p̄ntia fm locum
sunt in eodē loco. Si. g. deus est p̄sens oī
loco. deus est in loco. nō tñ vī est res. s. etiā
vī est loc^o. R. d. qz triplex ē pōitio s. qz
pparatur locatū ad locū. vna fm quā loca-
tum excellit. et hec est p̄p̄ietas saluatōis.
sic enī locatū indiget loco. et locus pplet ei^o
indigētiā et p̄seruat nām. et fm hāc p̄p̄ie-
tatem. sola corporalia sūt in loco. nō aut spī-
ritualia. qz nō recipiūt influentiā a loco cor-
porēo. Alia est p̄p̄ietas fm qz locatū equa-
tur et p̄portionat loco. et hec ē p̄p̄ietas cō-
mensuratōis. et fm hāc pōitionē. p̄p̄ie cor-
poralia sunt in loco. qz illa sola sunt p̄mensu-
rabilia. vñ circūscribūtur. spūalia autem mi-
nus p̄p̄ie. nā non sunt p̄mensatiue respec-
tu partiu. sunt tñ diffinitiuē respectu totū.
Tertia est pōitio fm qz locatum excellit lo-
cū. videlicet qz per sui p̄ntiā replet et supplet
loci indigētiā. locus enim sine locato p̄ma-
tus est et indigēs. sicut p̄cauitas oculi siue or-
gano. Quā igit deus ad nullā creaturā. cō-

paratur. nec fm rōem inferioritatis. nec eq̄-
litas. sed superioritatis et excellētie. deus nō
est in loco q̄stum ad p̄mā et scōdam p̄p̄ietatē
sed solū q̄stum ad tertiā. s. qz p̄ p̄ntiam sup-
plet loci indigētiā. nā locatū p̄ p̄ntiā replet
vanitatē essentie. et illa quidē sine hac eē nō
pōt. Et his p̄s s. lo. ad obiecta. nā rōnes p̄-
bantes deū esse in loco vī est locus. pcedūt
fm tertiā pōitionē vī p̄s. Rōnes vero ad
oppositum. fm p̄imam et scōdam. s. saluatōis
et cōterminationis.

¶ Insequit q̄stum ad fm articulū q̄ri-
tur vīrū esse vbiqz sit p̄p̄iū deo. et
qz p̄p̄ium est qz puenit. et solū tēp. et ideo
q̄stum ad hoc. duo querūtur. Primo q̄-
ritur vīrū esse vbiqz pueniat soli deo. Se-
cūdo vīrū pueniat ei semp. siue ab eterno.

¶ Ad aut soli deo pueniat. vī Aug.
in li. de symbolo. vbiqz eē est deum
eē. sed nulli creature puenit deū eē.

¶ Imo hoc ē dei p̄p̄iū. ergo nulli creatu-
re puenit esse vbiqz. Itē Ambrosi^o in li.
de spū. s. Cū oīo creatura certis siue nē sit cir-
cūscripta limitib^o. eē vbiqz et in oib^o reb^o di-
uinitatis et duratōis est p̄p̄iū. Itē hoc ip-
sum vī rōne. qz oīa creatura. p se existens et
in se. ē hoc aliqd. s. qz oē qd est h aliqd est sin-
gulare. et oē singularē ē hic et nūc. et nihil ta-
le natū est esse vbiqz. g. solius dei est eē vbi-
qz. Itē pōitio ista qz de^o est vbiqz puenit
deo rōne siue imēnsitatis. s. imēnsitas ē p̄p̄ie-
tas dei solius. qz nulli creature pōt puenire.
g. nec esse vbiqz. Cōtra. hoc obijcit d vli-
qm vīe ē semp et vbiqz. et tñ nō ē dā. si tu di-
cas qz est vbiqz suoz singulariū et nō simplr
obijcit tūc qz aliqd vīe est cui^o singularia sūt
vbiqz. et impossibile est aliqd fieri qz nō sit ei^o
singulare vel in singulari. vī h vīe s. b. g. est
vbiqz. Itē obijcit de numero qz est in oī-
bus entib^o et nihil pōt fieri in qz nō sit nume-
r^o. Et p̄terea in oib^o entib^o ē vn^o numer^o.
g. cū numer^o n sit dā. eē vbiqz n ē p̄p̄iū soli^o
dī. Si dicas qz n ē ibi tot^o. s. h p̄tē et p̄tē. obij-
cit. de voce qz ē i aurib^o diuersoz tota. et i to-
to aere. Et sto qz vox eēt ita magna qz p
totū mūdū audiret. tunc esset vbiqz tota et
vna. probatio. quia si multe. cuz infinite sūt
partes aeris. et vox sit in qualibz parte. tūc
ergo infinite sunt voces actu. qz est impossi-
bile. Itē obijcit de aīa qz ē in qualz pte

alio tota ut sup^r monstratū est. Esto q^d sic
ret aial giganteū ita magnū ut tot^u mūdus.
tūc aia est vbiqz. q^d nō sit. hoc est ppter dⁱ
sectum corporis. et nō suū. Si tu dicas q^d ē in
plurib⁹ tanqz in vno loco. vñ nunqz est vna
aia nisi in vno corpore. obijciat de corpore xpi.
q^d totū et integrum est in diuersis altari⁹ di
stinctis. Itē obijciat per rōnem. Lū enī de
nā singularis sit eē hic et nunc. tñ alicui dat
de⁹ sp^u eē ut angelis. q^d pari rōne alicui dabit
esse vbiqz. Item si aliq^d duo inseparabiliter
sūt vnita. vbiqzqz est vnū et alter. sed huma
na nā et diuina in xpo inseparabil^r sunt vnita.
ergo vbi est diuina ē et humana. sed diuina
nā est vbiqz ergo et humana. et sic et c. R.
dō. q^d esse vbiqz sicut dñr sci puenit soli deo
pprie et singularit^r. ita q^d nulli puenit ali⁹ nec
intelligi pōt puenire si recte intelligat. Itē
deus dñr esse vbiqz. ita q^d ex pte dei intelligi
tur. idēitas. et totalitas. Ex pte loci plurali
tas et vltas. Per pōitōem idēitatis exclu
ditur vlt^r. q^d qzuis sit in omnib⁹ singularib⁹
tñ fm aliud et aliud suppositū et ita numera
tum. Per pōitōem totalitatis excludit^r nu
merus. nā qzuis numerus sit vbiqz. tam fm
aliā et aliam prem. Per pōitōem pluralitatis
a pte loci. excludit^r spū: creatur⁹. q^d qzuis sit
in pluribus partib⁹ corporis nō tñ in oib⁹ ut
vnitas. Per pōitōem vniuersalitatis exclu
dit corpus xpi sub sacramēto. q^d qzuis sit in
plurib⁹ non tñ est in oibus nec esse pōt. q^d b⁹
solum puenit ei b⁹ sacramēto. et ita parent p^r
me infātie. Qd tñ obijciat de voce. intelli
gendū q^d gnō sensibiliū i medio ē p diffusio
nez. vñ nō numerat^r vox sicut nec lux nisi ad
numeratōz suscepibil^r. vñ quot sūt aures tot
sunt voces. qm vox in aere erat multiplica
bilis. et nō multiplicata. et ideo p^r q^d nec tota
vbiqz añ numeratōem. sicut nec lux diffusa
nec eadē post numeratōem et ideo exempluz
de existentia vocis. nō est multū simile deo.
Ad illud. q^d obijciat. de hoc dō dat sempi
ternitatē. dō. q^d tā esse vbiqz qz semp impo
tat qzdam infinitatē sed infinitas sempiterni
tatis ē infinitas duratōis q^d ē fm potētā. et h⁹
nō repugnat creature. q^d nō ipedit duratōz
creature eē finitā actu. et infinitā potētā. et iō
oī duratōi creature necesse ē aliqd addici.
s⁹ eē vbiqz dicit imēstratē actu. q^d importat
simultaneitatem locoz et hec repugnat creature.

et iō non pōt ei oīo cōicari. Cōicari tamē fm
possibilitatē creature h⁹ q^d picipant magis
et minus. de nā spūalitatē. nā nihil est omīo
spūale nisi solus deus sicut dicit Aug. dⁱ mo
ribus ecclesie. solus de⁹ est ico: pō: deus q^d oīa
replet. Creature autē quedā sūt spūales per
abstractōem. ut vlt^r et numerus. et ista possūt
esse in plurib⁹ pp cōitatem ad pfa. et ita fm
sui plificatōem. quedā sunt spūales per sep
tionem a mā corpali. ut aie. et iste sūt in plurib⁹
tñ nō multiplicatis. Quedā autē spūal^r p vni
onem ut corpus xpi est cib⁹ spūal^r nē. qzuis
sit vnū corpus. et iō quasi ē mediū int^r aīam
et deū. et iō in qzūm cib⁹ plus sapit nām spi
ritualitatis. et iō est in plurib⁹ ut sūt plura loca
nō tñ in oibus. q^d rō cibatiois nō se extendit
ad oīa. et sic p^r q^d sub sacramēto est in plurib⁹.

Quod obijciat de inseparabil^r vnitis. solu
endum est p interēptionē cū alie^r excedit alte
rū. ut p^r in gnē et spē. Qd obijciat. p vniō
nem. hō est de⁹. dō. q^d hoc intelligit^r p cōica
tōem ydiomatiū. sūt et esse vbiqz puenit per
ydiomatū cōicationem.

Qdō qritur ut^r esse vbiqz pueniat
deo sp^u siue eternali^r. Et q^d sic. vñ. q^d
sicut sp^u se h⁹ ad tps. ita vbiqz ad lo
cū. sed añ omne tps. de⁹ fuit sp^u. q^d añ oēm lo
cum deus fuit vbiqz. Itē ppiū dei essen
tiali^r ei puenit qz ppiā passio alicui subiec
to. s⁹ pp necessariā pueniētiā passiois ad sub
iectū distributio supposito^r cludit distribu
tōem tpus. vñ dici de oī est q^d nō in quodam
sic in quodā nō. nec aliqñ sic. aliqñ nō. sed in
quolibet et sp^u. q^d sūt hoc q^d est vbiqz includit
sempiternitatē. q^d esse vbiqz. sp^u puenit deo. q^d
ab eterno. Itē res sunt i deo et deus in re
bus. s⁹ res sūt in deo ab eterno. q^d a relatiuis
cū dicant^r hec ad puerentia. de⁹ est in reb⁹
ab eterno. sed nō nisi in oibus. ergo. et c. Si
dicas q^d nō dñr correlatiue. contra. cum dñr
de⁹ est in reb⁹ nō significat respect⁹ nec de
pendētia dei ad res. s⁹ rez ad dō. ergo nihil
aliud ē dicere deū eē in reb⁹ quā res esse in
deo. Itē si de⁹ nō fuit vbiqz ab eterno et
fuit. ergo fuit alibi qz vbiqz. et mō est vbiqz.
ergo mutauit locum. ergo in deo cadit mu
tatio. sed hoc falsum. ergo primum. Si tu di
cas q^d mutatio est in cōnotato. contra. cū dñr
deus est iu loco non cōnotatur effectus. sed
solum dei p^resentia. ergo videtur q^d fm hoc

non significet mutatio in pnotato. sed soluz
in ipso deo restat q̄ per impossibile. q̄ deus est
vbiq̄ eternalr. Contra. vbiq̄ p̄supponit
vbi. et vbi p̄supponit locū. et locū nō est pone
re nisi ex tpe. q̄ et deū esse vbiq̄ nō est ponē
nisi ex tpe. Itē bene sequit. de⁹ est vbiq̄
ergo est in celo. q̄ destructo p̄sequente. destruit
anecedēs. sed ab eterno nō fuit in celo. ergo.
et c. Item bñ sequit. de⁹ est vbiq̄. ergo est
in ista domo. s̄ ista domus nō fuit nisi ex tpe
et post initū t̄pis. ergo et esse vbiq̄. R. dō.
q̄ esse vbiq̄ dupl̄r pōt accipi de deo. sicut
et esse sp. vno enī mō semp̄ iporat diuinā im
mensitatē s̄m duratōem. et sic idē est q̄ eter
nitas. et puenit deo eternalr alio modo pno
tat simultatem t̄pis. et sic puenit ei a p̄ncipio
t̄pis. Sic esse vbiq̄ vno mō iporat p̄ntia
litatez diuine imensitatis per q̄ est p̄ns oī ei
q̄ est siue sibi siue aliq̄. et sic idē ē deū esse vbi
q̄ q̄ deū esse imensum. et sic puenit deo eter
naliter. et s̄m hoc pcedit p̄ma rō. Alio modo
put pnotat locū creatū siue rem. et tūc pue
nit ei ab initio rez et locoz ppter pnotatuz.
et puenit sp. et adhuc est p̄p̄ū q̄ puenit soli
et sp. vno mō. l̄z non eternaliter sicut etia; in
demonstratiuis et sic pcedit s̄a rō. et iste mod⁹
accipiēdi deum vbiq̄ est v̄s̄itatio: et s̄m hūc
modū puenit eternaliter. Ad vero obij
citur q̄ hoc: q̄ pueniat eternalr p suam puer
sam. dō. q̄ nō est sua puerfa. Cum enī dī q̄
res sunt in deo. hoc intelligit rōne exēplari
tatis nihil tñ pnotat actu. sed cū dī deus eē
in reb⁹ pnotat aliqd creatū. nā in eo q̄ nō ē
deus nō est. q̄ si deus est in reb⁹ et locis. res et
loca sunt. Ad eno tñ s̄m se. bñ est in exēpla
ri tanq̄ in p̄ncipio. vñ hec. de⁹ est in rebus
nō est puerfa hui⁹. res sunt in deo. sed hec.
deus est exēplar rez. et vtraq̄ est vera eter
naliter. et hī. deus est in reb⁹ puerfa ē. res
p̄tinent a deo. et p̄seruantur ab ipso. Ad
illud. q̄ obijcitur. q̄ si deus nō fuit vbiq̄ et mō
est. ergo est mutat⁹. dō. q̄ nō sequit. q̄ hoc
nō est ppter mutatōem dei. Ad obijcitur.
q̄ vbiq̄ nō pnotat effectū. s̄ solū p̄ntia. dō.
q̄ p̄ntia iporat habitudinē ad duo. s̄. ei⁹ q̄
p̄sens est. et cui est p̄sens. et iō pōt esse ince
pt⁹ rōe rei cui p̄sens ē. nō noui effect⁹. Ad
obijcitur ad oppositum. pcedit s̄m. q̄ vbiq̄ cō
notat locū creatū. Ad tñ vltimo obijcitur.
nō valet imo est ibi fallacia accidentio. sicut

hic. iste triangulus incipit habere tres non.
ergo omnis triangulus semper habuit tres
quia non sit distributio pro tribus vt nunc.
sed simpliciter.

Et t̄io loco. p̄ncipaliter queritur de
tertio articulo. s̄. qualr deus sit in re
bus. Et circa hoc duo querunt. Primo
querit vtrum deus sit in omnibus reb⁹ eq̄
liter siue vniformiter. Secōdo querit quib⁹
modis et qualiter sit deus in rebus.

Hor aut sit vniformiter. vñ. q̄ sicut
dicit p̄s. p̄ma cā vno modo se ha
bet ad oīa. licet oīa nō se hēant vno
mō ad ipam. sed oīa in deo sūt vniformiter.
q̄ sūt vita et creatrix essentia. ergo multo for
tius. deus in oībus rebus est equalr et vni
formiter. Itē. q̄ est vbiq̄ totum. est equa
liter et vniformiter. sed de⁹ cū sit simplicissi
mus est vbiq̄ totus. q̄ equalr et vniformiter
est in oībus reb⁹. Item vnicuiq̄ rei intē
ma est m̄a et forma. sed forma nō vnif mē nī
si mediāte appetitu. appetitus aut oīum h̄z
ab essentia. sed hoc nō posset nisi p dei p̄sen
tiam. q̄ deus ē magis intē⁹ omni rei q̄ sua
forma. sed forma vnicuiq̄ rei est sūme intē
ma. q̄ deus in termino est intē⁹ cuiuslibz. sed
q̄ h̄z esse in termino ē vniformiter. ergo et c.

Item hoc ostendit per impossibile. q̄ si deus
nō est equalr in reb⁹. cū ergo magis intē
ē in vna q̄ in alia. q̄ in aliq̄ nō est sūme intē
me. ergo aliqd ē in re intrinsecū in quo non
est de⁹. ergo deus nō est in omni q̄ est. sed b̄
est impossibile. ergo et p̄mū. Sed p̄. omē qd
recipitur in aliquo ē ibi p modū recipientis.
et nō recepti. s̄ creature nō sunt equalr capa
ces dei. ergo nō est in eis equalr de⁹. Itē
sicut se h̄z intellect⁹ ad primā lucē. sic eno ad
p̄mā eentia. et viues ad primā vitā. sed ma
gis intelligēs magis p̄ticipat diuinā lucē. er
go p̄fectius eno. et p̄fectius viues diuinā es
sentia et vitā. ergo p̄fectius est dō in vno q̄
in alio. Itē existētia dei in reb⁹ ē p̄serua
tio rez. sed nō oēs res equalr p̄seruant. q̄ n̄
est equalr in oīb⁹. Itē cū deus vbiq̄ sit.
solū dī habitare in iustis. sed hoc nō eēt si eāl̄r
et vniformiter eēt in oībus. ergo. et c. R.
ad predictozum intelligentiā est notādū. q̄
deū esse in reb⁹ dupl̄r pōt intelligi. vno mō
vt idem sit q̄ esse presentem cuiuslibz rei. nō
pnotando effectum. et sic vniformiter est in

oibus rebus eo q̄ int̄mus est cuilibz rei t̄ sū
me p̄sēto. t̄ totus in qualibz re. Alio modo
pōt p̄notare effectum. sicut artifex d̄r esse in
artificio p̄ p̄notatōem effectus p̄ imp̄ssiones
sue silitudinis. t̄ sic cū vni creature plus det
q̄z alijs. magis est in vna q̄z in alia. t̄ hoc pōt
esse dupl̄. vel extr̄sue q̄zrum ad ea q̄ hēnt
esse diuturni⁹ vt in corpe incorruptibili plus
q̄z in aia sensibili. vel int̄sue q̄zrum ad ea q̄
hēnt esse nobili⁹. vt in aia sensibili q̄z in cor
poze incorruptibili. vel vtroqz mō. vt in aia
rōnali q̄z in corpe corruptibili. His visis pa
tent obiecta ad vtr̄qz prem. p̄cedūt enī his
duab⁹ vīs. vt p̄. exceptis p̄mis duob⁹ ad
vtr̄qz prem. Ad enī obijc̄. q̄ deus
vniformit̄ se h̄z ad oēs res. Si intelligatur
vniformitas ex pte diuini esse v̄ez ē. Si aut̄
intelligat̄ ex pte effectus falsum ē. qm̄ deus
vniformit̄ t̄ stabili⁹ existens cetera mouet
t̄ multos t̄ varios effectus p̄ducit. t̄ efficiē
do diuersa in reb⁹ facit q̄ res non se hēant
vniformit̄ ad ip̄m. Qm̄ igit̄ cum d̄r deus
esse in reb⁹ vno mō p̄notat̄ effect⁹. alio mō
nō. id vno mō p̄cedit q̄ sit vniformit̄. alio
mō q̄ nō. Silt̄ ecd̄uerso. cū d̄r q̄ oia sunt in
deo. vno mō pōt p̄notari effectus. sicut p̄z in
p̄destinatōe t̄ reprobatiōe. t̄ sic nō est vnifor
mit̄. Alio mō nō p̄notat̄ effectus. t̄ sic vnifor
mit̄. Ad obijc̄. it̄ez ad oppositū
q̄ omne q̄ recipit est p̄ modū recipiēti. d̄r.
q̄ v̄ez est vbi receptū dependet a recipien
te. vt sp̄s a virtute cognoscēte. In p̄posito
aut̄ nō sic est. vñ diuina essentia existēs in re
nō accipit modum rei. t̄ sic p̄z illud.

L̄do querit̄. q̄bus modis t̄ qualit̄
sit deus in reb⁹. Et assignat maḡ
dupl̄r modos existēdi deū in rebus
Et vñ modū accipit ab Aug. de p̄ntia dei
ad Bardanū. qui dicit q̄ aliter est deus in
omnibus creaturis. aliter in sanctis. aliter in
x̄po. In creaturis singul̄ est per naturā. In
sanctis p̄ inhabitantē gr̄am. In x̄po p̄ vnio
nem. Alium modū accipit a Gregorio q̄ di
cit super. v. cañ. q̄ deus est in rebus triplic̄
s. potētiā. p̄ntiā. t̄ cēntiā. Queritur er
go. de distinctione. sufficientia. t̄ ordine isto
rum modorum. Et obijc̄. contra assi
gnatōem Aug. aut̄ enī accipiuntur modi il
li quantum ad diuinā s̄bam. aut quantum
ad creaturam. aut q̄zrum ad effectus. Si q̄z

tum ad effectus. cū innumerabiles sint. innu
merabiles sunt modi efficiendi. Si q̄zrum ad
creaturam suscipientem. cum solum duplex
sit suscipiens. s. natura t̄ volūtas. vñ q̄ tantū
duo sint modi. s. per naturā t̄ per gr̄am
si quantum ad dei substantiam. cum in ea nō
cadat diuersitas. erit tantum vnus modus.

Item sicut gr̄a est effectus super addi
tus nature. ita operatio miraculosa. ergo si
cut in habentibus gr̄am est aliter de⁹. q̄z
in non habentibus. ita t̄ in re in qua opera
tur miraculose vt in asina Balaaz erat alio
modo efficiendi. Item sicut gr̄a gratum
faciens est supra naturā. ita gr̄a gr̄atio
data. vt p̄. oph̄ia ita t̄ pena t̄ gloria. ergo cū
ista differant genere. t̄ specie. debent h̄z hec
diuersi modi efficiendi distingui. ergo magister
non distinguit sufficienter. Item obijc̄.
p̄tra assignatōem Gregorij. Aut enī est illa
assignatio h̄z effect⁹. aut p̄ditōes t̄ p̄petates
dei. Si h̄m effect⁹. tūc cū cēntia nullū cōno
tet effectū. nō debēt poni. Si h̄z p̄ditōes dei
h̄z nō t̄m dei est potētia. s̄ ē sapiā. t̄ volūtas.
ergo vñ q̄ insufficienter assignat̄. It̄ez vñ ēē
p̄posteratio in ordine. nā h̄m rē t̄ rōem itelli
gēdi. cēntia p̄cedit potētiā. t̄ potētia p̄ntiā
ḡ male ordinat̄. It̄ez verborū inculcatio vñ
q̄ in dō idē est potētia. cēntia. t̄ p̄ntia. ergo
distinctio. R̄. d̄r. q̄ assignatio Aug. re pi
cit diuersitatē modorū cēndi deū i reo⁹. S̄z
assignatio Gregorij resp̄c̄ p̄ditōes modorū
cēndi. vbi cūqz enī ē de⁹. siue p̄ nām. siue per
gr̄as. ē cēntiā. potētiā. t̄ p̄ntiā. diuersi
tal̄ at modorū cēndi accipit̄ penes diuersitatē
effectū. t̄ n̄ q̄licūqz s̄z solū tr̄mēbrē. quidāz
enī ē effect⁹ h̄z quē creatura p̄pat̄ ad deū p̄
modū exēntis. t̄ h̄z oēs p̄tinent sub mō nē.
extr̄sō noie. Quidāz p̄ modū redeūti. t̄ hic
ē effectus gr̄e inchoate. vel p̄sumate vt gl̄e
t̄ q̄zrum ad hūc est s̄dō modus cēndi. Qui
dā est effect⁹ h̄m quem p̄pat̄ creatura ad
deū. vt pueniens. t̄ hic est effectus gr̄e vñ
on̄is. In q̄ vniant̄ in vnit̄e p̄sone creatura
t̄ creator. vt h̄z deus Qm̄ igit̄ tres sūt
modi effectus h̄m quos creatura diuersimō
de p̄paratur ad deū. ideo t̄m tribus mo
dis d̄r esse in rebus. Et p̄mus q̄ attenditur
q̄zrum ad exitūz assilatur linez recte. S̄c̄dō
quātum ad reditūz linez recte. Tertiūz
quātum ad perfectionem assilatur circulo

Et p[ri]m[us] q[ui]dem mod[us] filii est linee. Sc[ilicet] q[uod] includat p[ri]m[us] filius est sup[er]fici[us]. Tertius quia vtr[ut]q[ue] filius est solidit[er]. Et i[tem] o[ptim]e dicit apo. col. ij. q[uod] in xpo tota diuinitas habitat co[m]paliter. Est eni[m] p[er]fectissime. q[uod] est ad mod[um] d[omi]ni circuli q[ui] est et n[on] p[er]fecta. et ad mod[um] altitudinis que est q[ui]ntitas p[er]fecta. Ex his p[er] sufficiens et distinctio et solo obiecto[rum]. Assignatio aut[em] beati Grego. accipit q[ui]ntu[m] ad p[er]ditionem m[od]o[rum] essendi. in his eni[m] trib[us] circumloq[ui]t[ur] beatus Greg. p[er]fectione[m] mod[orum] existi[st]endi deum in o[mn]ibus in q[ui]b[us] est. hoc m[od]o. Aliq[ui]d enim est in aliquo s[ecundu]m p[ri]ncipalis indistantia[m]. vt p[re]sentu[m] inco[n]tinente. vt aqua in vase. Aliq[ui]d s[ecundu]m p[ri]ncipalis influentiam. vt moro[rum] i[n] mobili. Aliq[ui]d s[ecundu]m p[ri]ncipalis intimitatis existentia[m]. vt illud q[uod] est p[er]tinens intra. vt aia in corpore. Et o[mn]e q[uod] p[er]fecte est i[n] re. necesse est esse q[ui]ntu[m] ad hanc triplice[m] p[er]ditionem. et hoc m[od]o est deus. et i[tem] o[mn]e esse. p[ri]ncipalis liter potentialit[er]. et e[ss]entialit[er]. q[uod] s[ecundu]m p[ri]ncipalis tatis indistantia[m]. s[ecundu]m p[ri]ncipalis influentia[m]. s[ecundu]m p[ri]ncipalis intimitatis existentia[m]. Et sic p[er] distinctio. sufficiencia et ordo. Q[ui]n[ti]m s[ecundu]m r[ati]onem intelligendi p[er]dite[m] iste se h[ab]et p[er] additione[m]. et i[tem] b[ea]t[us] ordinar beatus Greg. p[ri]mo p[ri]ncipalis et c. Aliq[ui]d t[ame]n h[ab]et i[n] p[er]ditiones volueru[n]t distinguere. p[er] p[ri]ncipalis s[ecundu]m p[ri]ncipalis. et opatione[m]. s[ecundu]m h[oc] m[od]o existendi e[ss]entialit[er] r[ati]one[m] s[ecundu]m p[ri]ncipalis. et potentialit[er] s[ecundu]m p[ri]ncipalis. et i[tem] p[ri]ncipalis non r[ati]one[m] opationi n[on] p[ri]ncipalis est aliq[ui]s alicui etia[m] si non op[er]at[ur]. Aliq[ui]d accipiunt p[er] p[ri]ncipalis g[ra]tia[m] c[on]tra. sed nec illud vt p[er]ueni[st] q[uod] e[ss]entialit[er] existere. n[on] p[er]notat genus calitatis. Aliq[ui]d p[er] p[ri]ncipalis trinitate[m] vestigi[um]. scilicet modum sp[irit]us et ordinis. sed o[mn]ia hec p[re]cedit e[ss]entialia s[ecundu]m r[ati]onem intelligendi.

Ita p[re] ista incidu[n]t dubitationes circa t[er]ram. Et p[ri]mo de hoc q[uod] dicit magister. et est v[er]bu[m] Aug[ustini]. q[uod] mali n[on] s[un]t cu[m] illo. vt ceci in luce et c. Et eni[m] male dicit. q[uod] mali sunt in deo. q[uod] in illo viu[n]t. mouent[ur] et sunt. s[ed] si non ip[s]e portat maio[rem] p[er]uenientia[m]. p[er] hoc q[uod] e[st] cu[m] aliquo q[ui] in aliquo. vt q[uod] sic mali d[omi]n[u]m e[st] in deo. ita debet dici e[st] cu[m] deo. It[em] q[ui] e[st] magis in p[er]p[et]ua. deus est cu[m] malis. v[el] mali cu[m] deo. vt q[uod] hec mali sunt cu[m] deo. Et Aug[ustinus] in li. p[er]f[ect]e. Ad cu[m] eras. et tecu[m] n[on] erat loq[ui]t[ur] p[er] statum p[er]f[ect]e. S[ed] p[er] cu[m] dicit auctoritate in casuali. s[ed] vt q[uod] melius d[icit] h[oc] cu[m] deo. q[ui] ec[on]uerso. R[ati]o. d[icit] q[uod] hec p[ri]ncipalis. dicit associatione[m]. In societate aut[em] duo p[er]siderant.

Commutu[m] auxiliu[m]. et conformitas voluntatis. Q[ui]n[ti]m igit[ur] soli boni h[ab]ent volu[n]tate[m] p[er]f[ect]e conformitate[m] et sunt coadiutores dei. i[tem] de eis solis p[er]p[et]ue d[icit] q[uod] sunt cu[m] deo. et ec[on]uerso. q[uod] t[ame]n hoc q[uod] e[st] cu[m] n[on] dicit auctoritate. Quia v[er]o mali n[on] co[m]formant nec auxiliant deo in sua salute. sed p[er]dicunt. et t[ame]n de[us] adiuvat in multis. i[tem] dicit. Aug[ustinus] mecu[m] eras et c. It[em] q[ui]ntu[m] de hoc q[uod] dicit. Apud se h[ab]it et c. Et eni[m] male dicit. q[uod] p[ri]ncipalis sunt distinctiue q[uod] t[ra]nsitive. Si s[ed] deus a se n[on] distinguit. male d[icit] q[uod] apud se erat. Si tu dicas q[uod] t[ra]nsitione[m] d[omi]n[u]m solu[m] quatu[m] ad modu[m]. Contra. est glo. sup[er] p[ri]m[us] Jo. q[ui] dicit q[uod] apud notat distinctione[m] p[ri]ncipalis ad filium. R[ati]o. d[icit] q[uod] deus n[on] solu[m] e[st] in creaturis. s[ed] etia[m] apud se. Et Aug[ustinus] in li. p[er]f[ect]e. de[us] e[st] in se vt alpha et o. In mundo vt creat[or] et rector. In anglis vt sapor et decor. In electis vt liberator et adiutor. In reprobis vt terror et orro[rum]. Ad ob[icit] q[uod] p[ri]ncipalis dicit t[ra]nsitione[m] et distinctione[m]. d[icit] q[uod] q[ui]ntu[m] e[st] de s[ecundu]m sue signis. n[on] dicit nisi t[ra]nsitione[m] q[ui]ntu[m] ad modu[m]. q[uod] aut[em] dicat q[ui]ntu[m] ad rem. hoc e[st] ratio[m]e me sue termino[rum] q[ui]bus additur. It[em] q[ui]ntu[m] de hoc q[uod] dicit. Ad deus h[ab]it in aliquo. cu[m] ita e[st] i[n] eo vt ab eo cognoscat et diligat. Aude tur eni[m] n[on] b[ea]t[us] d[icit] q[uod] h[ab]it in pu[n]ctis q[ui] n[on] cu[m] cognoscit. s[ed] n[on] vt b[ea]t[us] r[ati]o p[er]ueni[st]. R[ati]o. q[uod] e[st] cognoscit actu et cognoscit h[ab]itu. et q[ui]bus pu[n]cti n[on] cognoscunt actu. cognoscunt h[ab]itu. eo q[uod] g[ra]m h[ab]it. et h[ab]itu[m] s[ecundu]m sicut d[icit] in. iij. li. It[em] q[ui]ntu[m] de hoc q[uod] dicit. Q[ui]n[ti]m vbiq[ue] deus sit intellect[us] n[on] capim[us]. Et eni[m] falsum dicere. q[uod] q[uod] intelligim[us] debet r[ati]o[n]i sicut dicit Aug[ustinus]. s[ed] r[ati]o[n]es h[ab]emus p[er] quas scim[us] de[um] esse in reb[us]. potentialit[er]. p[ri]ncipalis. et e[ss]entialit[er]. Si tu dicas q[uod] n[on] p[er]p[et]uim[us]. s[ed] nec alia p[er]p[et]uim[us] q[ui] d[icit] de deo. s[ed] magis de hoc q[ui] de sup[er]adietis n[on] debet dicere magis q[uod] sit ineffabile.

R[ati]o. d[icit] q[uod] Queda[m] sunt pure intelligibilia. et talib[us] n[on] p[er]dicit imaginatio sed deficit. Queda[m] sunt sensibilia. et in talibus sufficit. Queda[m] s[un]t quoda[m] m[od]o imaginabilia. et quoda[m] m[od]o intelligibilia. et in talibus frequen[ter] intellectus deficit. et imago contradicit et deficit vt cum cogitamus deum esse vbiq[ue]. deum solo intellectu capimus. locum aut[em] imaginamur. Et q[ui]n[ti]m nostra imaginatio exempli non capit q[uod] aliquod vniu[er]su[m] sit in plibus locis et intellectus in claritatem lucis non aspici

hinc est qd talia nobis nō intelligibilia iudi-
cant magis q̄ alia. Itē querit de hoc qd
dicit. Spūs creatus sordibus polluti coru-
ptio nō inquinat. Videtur enī p̄iū esse ei qd
dī sapi. it. Corpus qd corumpit aggrauat
aiam. Et itēz aīa p̄bit originale a carne. z i
sicit ab illa. Rñ. sicut generatio vniuoca
ē q̄ est illis ex fili. z equoca q̄ est rei dissilis.
ita est infectio fm rōnē vniuoca. vt leprosus
facit leprosum. vt infectio generat infectionem
z primo mō loquitur magr: qz aīa leprosi nō
ē leprosa. scdo mō obijcit. Itē qrit de h qd
dicit. In deo sūt oīa q̄ p̄didit. nec tñ inquinat
eum z c. videt enī male dicere: qz sordes co-
porales inquināt rē corporale. ergo spūales.
res spūales. Itē si deū nō inquināt. ḡ vi-
det qd possit dici qd deus ē in diabolo. qd ē p̄
oēs vīz. Rñ. dō. qd sicut tangit magr in li-
tera. sordes corporales nō inquināt spiritus
qz nec cōicāt in m̄ nec dependet. vt p̄ in ra-
dio qd nō inficit fecibus: qz nec dependet nec
cōicāt i trāsmutabili m̄. z qm̄ deus neutru
h̄z. iō nō valer illud. Ad obijcit qd deus
est i peccatoribus. dō. qd nullū incoūueniēc eēt
dicere tñ qd h̄ vī sonare in prometiā. iō po-
nēda ē deteriatio. rōne cuius sermonis intel-
lectus sanus appetat. vt si dicat deus i diabo-
lo vel in adulterio q̄zū ad p̄seruatōem nē.
Anqz diuina nā veraciter z substā-
tialiter. Supra oñdit magr qualiter
dō sit in locis z rebz oībz. Et qm̄
ad extētiā in loco sequit circūscriptibilitas
z localitas in creatura locata. iō intēdit hīc
a deo has p̄diōes remouere. z diuidit hec
pars i duas. In p̄ma oñdit deū i circūscripti-
bilem z imutabilem. In scda dō p̄cludit z p̄
auctoritates p̄firmat ibi. Fateātur itaqz diuī
nām z c. P̄ia p̄ h̄z tres p̄tes. in p̄ma oñdit
qd imutabilitatē z circūscriptibilitatē p̄uēit dō
In scda h̄ remouet a nā angelica. z oī nā cre-
ata ibi. Spūs dō creat⁹ quodāmod⁹ z c. In
tertia suā p̄clusionē infert qd solus spūs crea-
tus ē incircūscriptus ibi. Sūt ibi ḡ spūs creati
z c. Fateāmur itaqz z c. h̄ est scda p̄ in q̄
suā resūmit p̄clusionē vt addat: z h̄ pars h̄z
tres p̄tes. In p̄ma p̄cludit p̄deteriatā: z au-
toritatibus p̄firmat. In scda dō mouet du-
bitationē z soluit illā ibi. Ad h̄ aut̄ solet op-
poni. In scia breuē epilogat p̄deteriatā. z
oñdit rōnē sitas p̄ntis capiti ibi. iam sufficiē.

ter demonstratum ē z c.

B̄ intelligentiā h̄ partis duo p̄nci-
paliter qrit. Primo qrit de circū-
scriptibilitate siue inlocalitate dei.

Scdo de mutatiōe spūs āgelici p̄ locum.
h̄ enī duo p̄sequit magr i lra. Quātūz
ad primū articulū qrit tria. Primo qritur
vtrū dō sicut local intra locū. Scdo vtrū
sit mutabilitas dō loco ad locū. Tercio vtrū
sit sepabilis a loco. siue sit extra oēm locū.

Itē p̄imum p̄cedit sic. qd deus sit
localis ostēditur h̄ mō. H̄ sit in loco
z esse locatū: p̄uertunt. sed dō est in
loco vt i p̄cedētib⁹ p̄batū est. ergo dō est
locatū. sed cē locatū est cē locale. ergo deus
ē localis. Item qd est in vno loco tñ loca-
le ē. ḡ si plus p̄nt omnia loca q̄z vni. z magr
sapi nām rei qd h̄z esse in toto q̄z qd h̄z i p̄te
multo magis ē locale qd est i oī loco. sed dō ē
in oī loco qz vbiqz. ḡ vt esse maxime localis

Itē dō ē vbiqz. ḡ dō ē hīc a toto. sed qd est
hic est i loco deteriatō. z qd ē in loco deteria-
to est locale. ḡ z c. Itē dō est i loco aliquo
deteriatō. At ergo fm totū: aut fm p̄tem. si
fm p̄tem. ergo h̄z p̄tem: z p̄tem qd est incon-
ueniēs. si fm totū. h̄z qd fm totū ē in aliquo cō-
p̄hendit ab illo. z qd cōp̄hendit a loco ali-
quo deteriatō ē locale. ḡ dō ē localis. Lō-
tra magr in lra. localis: nō est. qz nullo peni-
tus circūscribit loco. Itē rōne p̄bat sic. nī-
hil dī t̄pale nisi qd excedit a t̄pe. t̄palia enīz i
t̄pe sunt corruptibilia. ḡ nihil dī locale qd nō
excedit a loco: sed dō nō excedit a loco. ḡ z c.

Itē locus ē accēs. ḡ nō denoiat illud nisi
ad qd p̄pat vt accēs. sed ad deū nō pōt com-
pari vt accēs. ḡ nō denoiat deū. ḡ dō nō est
local. Itē locus ē q̄zitas p̄tinua diuisibilis
p̄ctus aut̄ ē p̄ncipiū q̄zitaris indiuisibile. ḡ
magis p̄uenit cū deo p̄ctus q̄z locus. q̄zrus
ad p̄p̄tates: sed dō nō dī p̄ctalis. nisi i p̄pe
z falso. ḡ nō dī dici localis. Rñ. dō. qd lo-
cale dī qd sequit leges loci sicut t̄pale qd se-
quit leges t̄pis. leges aut̄ loci sunt q̄zrus ad
accēs p̄tinēdi. mensurādī. saluandī. terian-
dī. fm quas locus se h̄z ad locatū. p̄ modum
iptinētiā. z locatū se h̄z a locū p̄ modū susci-
piētiā. Et qm̄ dō sic ē p̄ns loco. vt nihil oīo
ab eo recipiat. sed solū eius indigētiā supple-
at. z det loco virtutē p̄tinēdi. z locato virtutē
replēdi. hinc est qd deus nullomō dicendus

ē ēē localis sic dicit magister in libro. et rationes ad hoc inducere procedere sunt. Ad illud ergo quod obijciunt. quod est in loco. et est locatum puerunt. dicitur. quod puerunt ratione magister circa ipsum corpus. tamen ratione extrinsecis vocabili non. Nam hoc deterioratio in loco ad hoc quod habeat veritatem locatio non exigit nec potest nisi si partialitatem et in distantia. sed est locatum ponit ambitum et pertinencias. Et esse locale potest idoneitate ad proprietates loci et indigentiam aliquam. Et ideo hoc procedit. deus est in loco. tamen aliquid hoc improprietatis. propter hoc quod hoc prepositum in. unde improprietate pertinencias ambietem. sed hoc est magis impropria. deus est locatus. et adhuc ista est plus impropria deus est localis. et ideo non est recipienda. sed exponenda. Ad illud quod obijciunt quod est in uno loco est locale. dicitur. quod illud est quod locus supercellit ipsum locatum. unde illud deteriorat et diffinit. sed quando est in omnibus ipsum supercellit omnia loca. Et ideo super hoc non tamen ponit omnia loca quantum potest unus locus super illud. quod est tamen in uno loco. et ideo non est localis dicitur deus. Ad illud quod obijciunt. quod deus est hic et est. dicitur. quod hoc potest teneri dupliciter. aut deteriorat tamen. aut demonstrat tamen et discretive. Si tamen demonstrat tamen si verum est deum est hic. quod non est signare locum cui deus non sit presens. si autem discretive falsum est est hic et non sequitur ex prima. et hoc sensu procedit ratio contra. Ad illud quod queritur. aut deus est secundum totum et est. dicitur. quod in deo si sunt simplicitas et infinitas. quando ergo apponitur circa deum nomen improprietatis totalitatem potest dupliciter apponi vel ratione simplicitatis. et sic prius prem et potest et sic signatur per nomen. ut si dicatur totus deus. Et quando deus in omni loco simplex est. et quod est capax simplicitatis diuine. vel deum ratione simplicitatis. deus est in quolibet loco totus. Idem iterum apponit totalitatem ratione infinitatis. et hoc fit per aduerbium. ut si dicatur deus totaliter est in omni loco. siue secundum totum. et sic cum diuina infinitas a nullo loco includatur. deus in nullo est secundum totum. Quod ergo querit. aut secundum partem. aut secundum totum. dicitur. quod non diuiditur per immediata. quod deus nec est secundum partem quod simplex. nec secundum totum quod infinitus. et ideo dicendum est est totus in quolibet loco. non tamen totaliter. et ideo est in loco non tamen localiter.

Et cum queritur verum deus sit mutabilis secundum locum. et quod non. verum sic. magister in littera dicit et accipit ab Augu. super

gen. Deus est in omni tempore. et in omni loco. non tamen mouetur per loca vel tempora. Item ratio ostenditur quod motus est actus imperfectus. sed in deo nulla est imperfectio. ergo nec secundum locum mutatio. Item per omnes motus aliquid acquiritur. sed deus nullum locum potest acquirere. quod est vbius. ergo impossibile est secundum locum mutari. Item nobilior dispositio est quod est motus sed quod nobilior est deo est attribuendum. ergo impossibile est deum secundum locum mutari quod semper quiescit.

Contra. Aug. ad Romanos. deus mouetur se sine tempore et loco. ergo videtur quod deus moueatur. sed perfectissimus motus est motus secundum locum ergo et est.

Item ysidorus. Cum sit illocalis deus. localiter tamen ambulat in seculis. ergo saltem verum mutari per accidens. Item hoc verum ratione. quod mouetur nobis. mouens ea que nobis sunt. hoc dicit philosophus. et dicit per formas que non sunt in uno deteriorare. ergo si deus est in nobis. deus mouetur in nobis saltem per accens. Idem quantum deus quantum ad extrinsecam partem non deteriorat locum. tamen quantum ad habitationem diffinitur est in aliquibus. ita quod non in alijs. ergo saltem quantum ad hunc motum est mutabilis. Item. dicitur. quod sicut dicit magister in libro. deus nullo modo mutat per locum. et hoc verum est. quod nec per se nec per accens mutat. et hoc est per summam immutabilitatem. que adest omnibus et nulli abest. et si incipiat esse in reuelatione definit. hoc solum secundum rei mutationem. non secundum mutationem esse. verum si aere illuato intelligatur creati cristallus radius incipit esse in eo. et cristallo a moto definit esse nulla secunda mutatione in radio.

Ad illud ergo quod obijciunt. quod deus mouetur se et est. dicitur. quod Aug. non dicit simpliciter. quod mouetur se sine tempore et loco. Et quando omnis motus secundum Aug. prebenditur sub mutatione secundum tempus et secundum locum. ideo tamen est hoc dicere quantum est dicere mouetur se sine motu. et ita non mouetur deus. nec implicat contradictionem. sed cum in motu sint duo. scilicet quod est actus. et quod est variatio siue imperfectio. vult dicere aug. quod mouetur se siue motu. quod si est in actu. sed non in actu imperfecto in modo perfecto. Ad dicit ysidorus est intelligendum. methaphorice vel caliter. quod scilicet facit ambulare. id est perficere de deitate in deitate. Ad illud quod obijciunt. quod mouetur nobis. et est. dicitur. quod illud non habet veritatem nisi in illis que sunt in alijs per dependentiam et diffinitionem. unde quod radius est in aere. sed non dependet ab aere. ideo non mouetur moto aere. et quod anima est in manu. nec diffinitur manu. ideo non mouetur moto manu. deus autem non

depēdet a rebus nec diffinit. iō nō mouetur ad morū reꝝ. Ad illud q̄ obijciat de habitatiōe dei. dō. q̄ deteriat ē in aliquibus: nō rōne imēsitatis: sed rōne istuētie gr̄e. et iō nō deteriat ipse dō. sed effectus tñ. hinc est q̄ nō p se sed p acciōs mouetur. nec moueri pōt: q̄ a nullo depēdet nec pōt depēdere: a nullo diffinitur nec pōt diffiniri. Et nō solū nō ē possibile: sed ē nō intelligibile. obijciat aut̄ alio sic. Intelligamus corp⁹ egredi a loco nullo introeūte tunc remanet vacuum. Aut ḡ ē ibi de⁹. aut nō. si sic. ḡ est in eo q̄ nō hīl ē. q̄ stultū ē dicere. Si nō ē et p̄us ibi fuit. ergo v̄r ēē mutat⁹. saltē p acciōs. ḡ videtur q̄ de⁹ exeat cuꝝ re. et cū re alia igrediatur q̄: si res tñ exiret de⁹ exiret. Ad h̄ r̄idendū q̄ si p impossibile ponat locū euacuari: tūc re manere intelligit capacitās loci. puata capacitās aliqd ē: et in illa de⁹ est. puatio aut̄ nō hīl ē. et in illa de⁹ ēē nō pōt. Ad ergo desinit ēē deus ab eo q̄ remanet post recessum corporis: sed cū res puatur. auferitur p̄atio eius ad deū. q̄ enī nō hīl ē nullā h̄z p̄pationē. sed cū res mouet. nec deū dimittit. nec ad deū accedit. nec deus cū re venit: q̄ sic est in re: v̄r sit extra re idē. iō nec res cum dimittit nec nouū inuenit. Et hoc ē intelligibile. si q̄ pōt: intelligere q̄ deus sit simplex: et infinitus et imēsus: q̄ enī ē imēsus. ita ē intra q̄ extra. q̄ simplex s̄m vnū et idem. ē intra et extra. et iō nec dimittitur nec acquiritur aliud in re. nec ab ipso itat ad ipm cū dimittit. v̄r alibi et alibi inueniatur.

Et t̄io loco queritur vtrum tres sit ab omni loco separabilis. vel extra omnem locum. Et q̄ non videtur: quia extra omnem locum nō hīl est. ergo si deus est extra omnem locum. ergo nō hīl est vel in nihilo. Item hoc q̄ est extra. aduerbiū loci est. ergo si deus est extra omnem locum: est in loco et p̄ter omnem locum. Sed hoc est falsum. et non intelligibile. ergo deus non potest nec re nec intellectu separari ab omni loco. Item cum dicitur. deus est extra mundum. extra. aut stat pro aliquo: aut pro nihilo. Si pro nihilo. ergo chimera est extra mundum. Si p

aliquo. ergo p increato vel creato. nō p creato p̄stat. ergo p increato. ergo esse extra mundum: est esse in deo. sed oīa sunt in deo. ergo oīa sunt extra mundū. Item in nullo ē deus q̄ nō sit in ipso. sed nō hīl q̄ sit extra mundum ē in deo. ergo deus nō est extra mundū.

Cōtra. qd locus possit separari a deo s̄m intellectu. v̄r q̄ possibile ē s̄m intellectum. locū p̄uari oī locato. et remanere vacuum: s̄z vacuum ē puatio. deus aut̄ in nullo est q̄ nō sit in ipso. puatio aut̄ non est in deo. ergo nec deus in puatione. ergo nec i vacuo. et sic ē separabilis a loco. Item q̄ deus sepetur a loco s̄m rem v̄r: q̄ sicut se h̄z dei eternitas ad oē t̄p̄s. ita imēsitās ad oēm locū: sed dei eternitas fuit ante omne t̄p̄s. ergo dei imēsitās fuit extra oēm locū. sed q̄ est extra aliqd ē separatum ab illo ergo et c. Item si deus ē tñ in loco creatis cum illa sint finite dimēsiōis. et q̄ p̄mēsurat se finito ē diffinitibile et finitū. ergo deus ēē finitus. Item deus ē adeo bonus q̄ melior cogitari nō pōt. ergo adeo magn⁹ et imēsus. q̄ maior eo cogitari nō pōt. Et toto mundo potest cogitari linea maior. si intelligatur p̄tendi extra circūferentiam celi ergo si ibi est deus. deus est extra. aut nō est maximum. Item Angelus pōt esse extra mundum. sed non extra deum. ergo deus ē extra mundum. R̄n. dō. q̄ aliquid separari ab alio est dupliciter. Vel s̄m distantia vel secūndum independentiam. Primo modo aliqua duo que sunt in eodem loco separantur cum vnum elongantur ab alio. Et hoc modo impossibile est esse nec intelligi deum separari ab omni loco. Nam ista separatio includit distantiam spatij. et hoc de necessitate includit locum. et ita implicatur duo opposita. s̄z q̄ deus sit in loco: et distet ab omni loco. Si autem loquamur de separatio ne per independentiam. Sic dicendum q̄ deus et re: et intellectu est separatus a loco: q̄ in seipso est omnino independens a loco. sicut ante productionem loci. Locus autem econtra non est separabilis a deo. nec re nec intellectu. sicut probant rationes ad hoc inducte. Si cū queritur. vtrum deus sit extra oēm locum. dō. q̄ extra. Uno modo dicendum et positionem. et sic est impossibile: r ij

sicut impossibile est. si autem dicat tempus quod sit ante
tempus. Alio modo autem et extra dicuntur excessum et super
excellentiā omne imensitatis et eternitatis respe-
ctu temporis et loci. Et sic procedendum quod dicitur ante
tempus: et extra omnem locum. nec ex hoc sequitur quod se-
paret a loco. sed quod summa imensitas superexce-
dat omnem locum. nec ad illud arctatur. et hoc vult di-
cere Gregorius. quod dicitur extra omnia: non exclu-
sus. quia non distat. et intra omnia non inclusus: quia non
arctatur. quia in seipso ens est omnino imensus. ita quod ex-
tra ipsum nihil potest esse nec cogitari ita imensum
sicut dicitur est in seipso. Ex hoc persequens quia quod non
est extra. non est per suam limitatōem sed loci de-
fectione. Ad illud quod obicitur de linea. dicitur. quod
statim dum intelligitur aliquid extra mundum. ex hoc
datur intelligi quod dicitur sit ibi. sicut si intelligatur no-
uus mundus fieri. absque dubio dicitur esset in illo.
tamen non sequitur quod ibi sit. quia illud nihil est. Similiter si si-
at angelus deus. tunc est extra. non secundum motum suum
sed angelus. sed forte hoc est magis fictionis quam di-
tatis. quod angelus extra universum exeat. sic
parebit. Atque illud cogitandum est quod diuinus est:
sicut non potest cogitari habere terminum in duratio-
ne. sic non potest cogitari neque dicitur habere terminum in
existētia et partialitate. Et sic non potest cogitari habere in
recreatione in duratōe. sic nec in partialitate. hoc
intellectus habundus est. Caveat tamen qualiter quis
imaginetur et exprimat per sermonem.

Consequenter queritur de secundo articulo. scilicet
de mutatione angelus. Et circa hoc queruntur tria. Primo queritur utrum
angelus possit moveri localiter sine corpore.
Secundo queritur utrum moveatur per medium vel non.
Tercio utrum transeat medium motu sub-
ito vel successivo.

Quartum ergo ad primum. quod angelus non
possit moveri sine corpore. ostenditur sic
Ber. super casum. discurrere et de loco ad
locum transire non est nisi corpus. ergo si hoc
angelus. non venit nisi per corpus assumptum.
Item ratione: quia quod movetur aut movetur per se.
aut per accedens. sed angelus non movetur per se loca-
liter. quoniam hoc est proprium corporis. nulli soli inest res
per se: cui inest proprium. Si ergo movetur hoc est per accedens
sed quod per accedens movetur. movetur motu alio.
ut nauta motu navis. ergo videtur quod angelus non pos-
sit moveri nisi motu corpore. et ita corpore assum-
pto. Item dicitur quod movetur: movetur per indigen-
tiam. sed in angelis beatissimis. nulla est indigentia. ergo
et cetera. Si tu dicas quod per indigentiam nostram. ergo cir-

cūscripta indigentia nostra: non videtur quod angelus
possit moveri. si ergo indigentia nostra nullam
detrahentem angelus. per et cetera. Item dicitur quod movetur
differt a motore. sicut proponitur philosophus. sed ange-
lus non distat a se. ergo angelus non movetur a se. nec
ab alio. ergo non potest moveri nisi movendo alibi:
sicut movendo corpus. Contra. Item dicitur. Item dicitur. Item dicitur.
sunt amministratorum spiritus missi per eos et cetera. sed
aliquid ministerium exequitur sine corpore: ut sug-
gerit beatus Thomas. ergo potest sine corpore moveri.

Item Damascenus. Cōfestim inveniuntur
ubi diuinus iusserit nutus velocitate nature:
si ergo velocitas est dispositio ad nutum ex sui natura sunt
mobiles. Item Augustinus. in uno loco tamen est. si ibi
est ubi operatur. ergo virtus eius aut est ad unum tamen
arctata: aut si non est arctata. nec substantia est
arctata ad unum locum: sed non potest esse in pluri-
bus. ergo cum est in uno loco est in potentia ad al-
terum. sed quod est in potentia ad unum non sit in actu
in illo: nisi per motum secundum locum. ergo et cetera. Item dicitur quod
moveantur sine corpore assumpto. ostenditur per simi-
le in anima. Anima enim exuta a corpore fertur in ce-
lum vel descendit in infernum localiter. sed postea
quia anima non assumit aliud corpus quam suum. ergo mo-
vetur sine corpore. ergo pari ratione angelus. Item an-
gelus in empyreo potest esse sine corpore. pari ratione
et in terra. ergo si per eandem viam per quam descendit
in terra. facit se in terra sicut transiret. ergo videtur
quod sine corpore. Item dicitur. Item dicitur. Item dicitur.
puta hoc moveri. Adhuc autem non solum assu-
pto corpore: sed et corpore non assumpto cum non sit
minoris librag. nec virtutis: nec nobilitatis sine cor-
pe quam cum corpore. Ad intelligentiam autem obie-
ctorum est notandum. quod sicut esse in loco est dupliciter.
sive esse locale. sicut tangit magister in secunda. scilicet quod cir-
cūscribitur. et quia diffinitur. et illud proprium est loca-
le quod circūscribitur. Aliud autem quodammodo est lo-
cale. quodammodo non. Ita moveri per locum uno
modo est per circūscriptionem. ferri de loco ad lo-
cum. et sic est tamen corpus. Alio modo moveri est mi-
nus proprium secundum diffinitōem transire et sic est spiritus
per se. ergo per circūscriptionem non movetur angelus nisi
sine corpore assumpto. Adhuc proprium est per diffinitio-
nem movetur angelus et sine corpore. Item dicitur per
Item ad primum obiectum. quia Bernardus acci-
pit discurrere et transire secundum proprietatem loci quod
est circūscriptio. Ad illud ergo quod queritur utrum
per se aut per accedens. dicitur. secundum predictam distinctionem
de motu. quod secundum primum motum non movetur spiritus
le nisi per accedens. scilicet alio motu: sicut. n. nauta mo-

ta nau mouetur. sic spūs moto corpe i quo ē
Quātum aut ad scdm motum. sicut angel⁹
p seipm t sine corpe diffinit loco. ita p seipm
trāsferetur. ita q nō alio mouēte: nec p alium
motum. ipse aut obijcit de pmo motu tātum
q p se pūcit corpe: soli. Ad illd q obijcit
q omne q mouet mouet pp idigētiā: dō q
illud vez ē in motu nālī. i quo nā nō mouet
nisi p appetitū alicuius rei q ponit ipsectio-
nē i nā: q: nā habita perfectiōe sua qesceit: s; nō
est vez in motu voluntario. i quo mouet
aliqua. siue p aliud acqrendū siue ad strutez
demonstrandā. sicut mouet miles in stadio. vñ
dō. q illud ē vez in oī motu gnālī accipien-
do indigētiā ad suā indigētiā t alienā t
suāz qstū ad illud. cuius puatio nō ponit im-
pfectionem vel cuius puatio nō ipfectionez
ponit sed limitationem. t sic ē in angelo. An-
gelus enī volēs aliqd opari in terras: indiget
trāsire ad terram. q: nō pōt simul ēē in celo
t i terra. pp b q hz strutez finitā. t sic p illd
q limitatio nō repugnat summe pfectiōi crea-
ture. Ad illud q obijcitur q oē q mouet
differt a motore. dō. q in nālī motu vez ē
vbi nūbil mouet se. q: nūbil reflectit sup se:
pp alligationē cū mā. s; non ē vez i volūta-
te q est in seipm mouēs. t strus q ē i sub-
stantia spūali: pōt supra subām reflecti. t ita
mouēs idem ēē cū mobili. t nō fm idem: q:
angelus habilis ē ad moueri ex pte ipsius q
ē siue sbe vel mē. si hz mām. sed ad moueri ex
pte forme: siue ipsius quo ē vel virtutis acti-
ue.

Ecūdo querit̃ utrum angelus mo-
ueat p mediū vel nō: Et q p mediū
vñ Damascenus dicit q angel⁹ cito
p trāsire velocitate t p tate nē sed p trāsire est p
mediū trāsire. g t ē. Itē cū Angelus mo-
ueat a terio a quo ad teriūz in quē. aut moue-
tur in terio a quo. aut i terio in quē: sed i ter-
mio a quo nō est motū ēē. in terio i quem ē
motū ēē. g cū moueri sit mediū intra vtrūqz
opozt q sit in spacio intermedio. Item q
possit moueri p mediū vñ. q: certū est q age-
lus ex nō parissius pōt: ēē rome eadē vite in
quolz intermedio loco. t pūo i ppingoi t d
ide i singulis locis pnter se hñtibz. s; hoc ē
trāsire p mediū. ergo t ē. Itē qñcūqz inter
aliqua extrema cadit mediū q hz nālē ordi-
nē ad extrema. ipossibile ē q agens virtutis

finite possit peruenire ab extremo in extre-
mum sine medio. vñ p3 q: inter albus t nigr⁹
ē medius color. impossibile ē q aliqd agēs
creatum faciat de albo nigrū: quia faciat per
colorē mediū: sed iter celū t terrā: nālī ordie
sunt alia corpora media. g ipossibile est q a
celo i terrā fiat: siue moueat sine media per
trāsitiōe. Cōtra. Augu. sup gen. ad lram.
t magī ponit in lra. deus mouet creaturam
spūalē p rpa nō p loca. g qsiu fiat de vno lo-
co ad aliū. b nō ē p locū mediū. Itē pclu-
sio pbata ē in. vñ. phisicor. q ipossibile ē im-
pibile moueri sup magnitudinē: sed ange-
lus nō assumpto corpore est impibilis. er-
go t ē. Item rōne vñ. q: si pertransit aut g
p simplicia aut per cōposita. si p pposita. g ē
cōpositus. si per simplicia: sed illa sunt ifinita
in quolz p tino. t ipossibile ē ifinita p trāsi-
re. Itē si per simplicia: sed ex simplicibus
nō fit aliquid p tino. g motus ille non erit
p tino. g pertrāsēdo illa nunqz p trāsi-
t spatium. ergo si per mediū mouetur nunqz
pūcit ad terminūz. Itē ipossibile ē q aliquid
p trāseat spatium maius se. qn prius p trā-
seat spatium minus vel equale. g si spiritus
angelicus trāsit per spatium. prius trāsit
eqle sibi vel minus qz. maius. s; equale sim-
plici nō ē nisi simplex. sed simplex additū sim-
plici nō facit maius. ergo in pmo trāstu tan-
tū ē: ac si nūbil trāseat. s; nec in scdo trāsi-
tu. ergo nec i tertio. t sic nunqz p trāsi-
t spatium aliquātum. Itē. notandum ē hic q
circa hoc diuersimode dixerūt diuersi. qdāz
enim dixerunt q. cum Angelus sit simplex
non potest medium p trāsire. vnde mouetur
ab extremo in extremum sine medio. t om-
nis locus ad quē mouetur se hz ad illum per
modum immediati. Ande loci mutatio i an-
gelo non est motus. sed mutatio tñ sine me-
dio. Sed ista positio non videtur cōueni-
ens. Certum ē enim q angelus qui ē custos
hominis potest ita custodire q non deserat
ipsum t sine corpore custodire potest. ergo
potest inseparabiliter comitari eum. Ergo
cum homo vadit per medium: t Angelus
non deserat eum pariter. t angelus vadit p
medium. Et ideo fuerunt alij qui dixerūt
q angelus t per medium. t sine medio po-
test moueri. quia motus eius est. ad nutum
sue voluntatio. fm virtutem diuinitus sibi

collatam. et ideo cum vult facit se in extremum immediate. et cum vult pertransit. Et ponunt simile: quia intellectus noster potest cogitare de parisiis et de roma dupliciter. Aut ita quod immediate cogit de vno et post de alio. vel ita quod primo de vno et post de via et tertio de termino. Et quod angelo ita facile est ferri: sicut nobis cogitari cum non sit alligatus corpori: dicunt quod sic et sic habet moueri.

Sed quicquid sit de posicione exemplum non est conueniens: quoniam cogitans penes se habet speciem rome. et ipsum parisiis: nec ista habet situm in anima nec ordinem secundum situm: imo quilibet equaliter est presentis aspectui. et ideo ad libitum potest de vna et de alia cogitare. sed in re est ordo et situs naturalis et necessario interiacet medium inter vnam ciuitatem et aliam. Et propter hoc illud exemplum non est conueniens. nec propter hoc aperitur nobis via ad intelligendum. Et quoniam illud est intelligibile aliquo modo quod feratur per medium: et ratio concordat et auctoritas. ideo videtur illud rationabiliter esse dicendum. Sed illud membrum quod dicit quod possit sine medio arbitror reticendum. non quia asseram esse falsum: sed quod non est auctoritas inoperta que hoc dicat. et ratio non cogit: immo non capit. possibile tamen est quod deus aliquid dederit substantiis illis spiritualibus quod carnales intellectus non capiunt. Concedende sunt igitur rationes probantes quod angelus mouetur per medium. Ad illud ergo quod obijcitur. quod deus non mouet per locum angelum. dicendum quod faciendum est iuxta verbum secundum intellectum Augustini. quod patet ex littera. Ipse enim spiritus dixit non moueri per locum: quia proprietates loci. scilicet circumscriptionem. dimensionem: non obtinet cum transfertur de loco ad locum. sed proprietatem temporis quod est variatio et inuolutio aliqua vere et proprie admittit spiritus. nam noue affectiones succedunt spiritibus per naturam et cogitationes: et ulterius ille intenduntur et remittuntur. ita quod vere potest esse partibilitas a parte forme siue proprietatis acquirende. Ad illud quod obijcitur. de philosopho quod impartibile non mouetur supra magnitudinem. dicendum quod philosophus probat et includit impartibile quod habet situm in magnitudine quod est impartibile et situatur impartibili. hoc non potest moueri supra magnitudinem: quod si mouetur: mouetur

ad acquirendum situm. et quod acquiritur per motum: acquiritur ita quod pars post partem: sed situs impartibilis non potest acquiri ita. quod pars post partem acquiratur. et ideo verum est quod tale impartibile non potest moueri supra ipsam magnitudinem: sed angelus est tale impartibile: quod non habet situm in partibili. nec enim est dicere quod angelus sit in loco partibili sicut patebit. et ideo demonstrationes philosophi non habent hic locum. Ad illud quod queritur aut pertransit per simplicia aut per composita. Respondendum est quod transit per composita. quod non est in loco simplici sed composito. hec suppono ad presens. sed suo loco probabitur. nec valet. transit per composita. ergo est compositus. sicut non valet. anima est incomposita. ergo est composita: quod sic est in illo. ut non sit pars in parte: sed ipsum totum simplex sit in qualibet parte. ita tamen quod ille partes sunt vnus locus. posset tamen dici si quis vellet se huiusmodi implicare quod etiam si transiret per simplicia. tamen non propter hoc pertransiret infinita. et hoc patet si quis imaginetur speram moueri super planum. non tangit nisi in puncto. ergo non tangit nisi per simplicia. nec tamen pertransit infinita actu quoniam spera illa fertur super planum. et non quiescit in quolibet situ. et ita nulli puncto se comoret. sed nec numerat puncta in illo. sed cum sit incontinua ratione respicit illa indiuisibilia ut intra et ita ut sunt in continuo. et sic cum continuum sit finitum actu et infinitum in potentia. et illa potentia non reducatur ad actum non pertransit infinita actu: quod non respicit illa: ut actu numerata. verum tamen quod exemplum habet calumniam. et dictum non videtur esse consonum dicto philosophi qui omnino dicit impartibile non moueri. prior responsioni magis adhaereo. et per istam patet sequens. obijcit enim ac si angelus esset in puncto. quod omnino falsum credo. quod non esset in loco. cum punctus non sit locus: nec sit actu in continuo. sed hoc totum patebit melius in secundo.

Et ratio queritur utrum spiritus angelicus pertransit medium: actu subito vel successiuo. Et quod successiuo videtur. In aliquo instanti est in termino a quo: et in alio instanti est in termino ad quem. sed inter quolibet duo instantia cadit tempus medium. et in medio illorum instan-

rium est moueri. ergo moueri ipsius angeli est in tempore. ergo mouentur motu successiuo. Item hoc ipsum ostenditur a parte spatij sic. Angelus si pertransit medium in aliquo instanti est in medio et in partibus medij. sed impossibile est. qd aliquid vnum preter deus et corpus christi. simul et semel sit in pluribus locis. ergo impossibile est qd angelus in eodem instanti sit in toto medio et in fine. ergo non mouetur subito. ergo necessario oportet qd successiue. Item hoc ostenditur a parte virtutis. Sicut vult philosophus. si tanta virtus mouet in tanto tempore. et maior in minor. et maxima in minimo. et infinita in nunc. ergo secundum qd potentior est virtus secundum hoc velocior est motus: si instans excedit tempus inproportionabiliter. ergo et virtus que mouet in instanti superexcedit illam que mouet in tempore in infinitum. sed nulla virtus creata superexcedit aliam in infinitum. et virtus angelica est creata. ergo cum motus omnis naturalis localis sit successiuus: patet qd motus angeli sit successiuus. Item si angelus mouetur: aut ergo motus. ille est vere motus. aut mutatio. si mutatio. ergo generatio vel corruptio. qd constat esse falsum. si motus. sed omnia motus proprie dictus habet prius et posterius: et situm: et tempus. et omne tale est successiuum. ergo et c. Contra. Aug. in lib. v. resolutionu Radius non citius peruenit ad loca propinqua: a qd ad loca remotiora et constat qd pertransit medium. ergo si virtus angelica non est minus potens. sed magis. patet et c. Item philosophus probat qd si esset vacuum: non esset motus: sed idem facit ipsum spatium angelo: qd facit vacuum corpori moto: quia nullo modo resistit: sicut nec vacuum. ergo videt. qd ipse angelus subito ipse pertransit. Item omne qd successiue mouetur. partim est in termino a quo. partem in termino ad quem. Sed omne tale est partibile. ergo necesse est angelum esse partibilem. aut non mouetur successiue. Item omne quod simul se transfert et totum. simul non successiue mouetur. Sed angelus simul et se totum transfert cum sit omnino simplex ergo in instanti et non successiue mouetur. Item motus successiuus est compositus et accidens. et nullum accidens compositum est in subiecto simplici: sed Angelus est simplex. ergo non est subiectum motus successiuus. sed mobile est subiectum motus. ergo et c. Respondeo dicendum. qd circa hoc senserunt aliqui diuersimode. Quidam enim dixerunt. qd quia angelus est simplex: et spatium compositum. qd tam Angelus qd eius virtus est spatio inproportionabilis. et ideo virtus eius omnino vicit supra spatium. Ideo qd subito et motu inproportionabili spatium pertransit. et est huius motus supra naturam. Sed quoniam difficile videtur intelligere qd pertransit medium: sit in pluribus partibus medij et ponere quod subito moueatur. et sit in pluribus partibus medij et ponere in illo motu qd sit in pluribus locis simul. Et hoc omnino est absurdum dicere de angelo. Sicut dicunt sancti et philosophi. et doctores catholici. in hoc concordant. Ideo dicendum est. qd angelus non mouetur per medium motu subito sed successiuo. propter hoc notandum qd in motu qd successiuus est successio perfecta est successio ex quadruplici causa. Prima est medij distantia. Secunda medij resistentia. Tertia est partibilitas mobilis. Quarta est finitas virtutis. eo qd finite virtutis proprie est mouere in tempore. maxime per medium. Concedendum est igitur qd motus angeli per medium non est perfecta successio successiuus. qd deficit ibi resistentia spatij. et partibilitas mobilis: tamen successiuus ratione distantie spatij in qua non potest esse simul per totum. Et finitas virtutis mouentis que non excedit medium inproportionabiliter. ideo nec facit motum inproportionabilem medio omnino. Et concedende sunt rationes probantes motum illud per spatium esse successiuum: tamen prima ratio sophistica est: sed alibi dissoluetur. cum agatur de transpositione panis in corpus christi ubi habet locum suum. Ad illud qd obicit. qd radius non citius peruenit. ad. qd Aug. loquitur de percipibilitate sensus qd sensus non percipit radium citius peruenire ad propinqua: a loca: qd ad remotiora. non quia secundum rem non sit ibi vere prius. et posterius. Unde si dicatur radius moueri subito. intelligitur subito pro repente. et repentinum dicitur illud quod habet moueri in tempore inperceptibili. Sed aliter potest et ubi

situm est in subiecto simplici: sed Angelus est simplex. ergo non est subiectum motus successiuus. sed mobile est subiectum motus. ergo et c. Respondeo dicendum. qd circa hoc senserunt aliqui diuersimode. Quidam enim dixerunt. qd quia angelus est simplex: et spatium compositum. qd tam Angelus qd eius virtus est spatio inproportionabilis. et ideo virtus eius omnino vicit supra spatium. Ideo qd subito et motu inproportionabili spatium pertransit. et est huius motus supra naturam. Sed quoniam difficile videtur intelligere qd pertransit medium: sit in pluribus partibus medij et ponere quod subito moueatur. et sit in pluribus partibus medij et ponere in illo motu qd sit in pluribus locis simul. Et hoc omnino est absurdum dicere de angelo. Sicut dicunt sancti et philosophi. et doctores catholici. in hoc concordant. Ideo dicendum est. qd angelus non mouetur per medium motu subito sed successiuo. propter hoc notandum qd in motu qd successiuus est successio perfecta est successio ex quadruplici causa. Prima est medij distantia. Secunda medij resistentia. Tertia est partibilitas mobilis. Quarta est finitas virtutis. eo qd finite virtutis proprie est mouere in tempore. maxime per medium. Concedendum est igitur qd motus angeli per medium non est perfecta successio successiuus. qd deficit ibi resistentia spatij. et partibilitas mobilis: tamen successiuus ratione distantie spatij in qua non potest esse simul per totum. Et finitas virtutis mouentis que non excedit medium inproportionabiliter. ideo nec facit motum inproportionabilem medio omnino. Et concedende sunt rationes probantes motum illud per spatium esse successiuum: tamen prima ratio sophistica est: sed alibi dissoluetur. cum agatur de transpositione panis in corpus christi ubi habet locum suum. Ad illud qd obicit. qd radius non citius peruenit. ad. qd Aug. loquitur de percipibilitate sensus qd sensus non percipit radium citius peruenire ad propinqua: a loca: qd ad remotiora. non quia secundum rem non sit ibi vere prius. et posterius. Unde si dicatur radius moueri subito. intelligitur subito pro repente. et repentinum dicitur illud quod habet moueri in tempore inperceptibili. Sed aliter potest et ubi

dici qd lux subito mouetur. qd motus lucis i medio nō est motus localis. sed est motus diffusionis qui est gnatio. sicut gnatur ydolum ab obiecto. Et qd lux simul est et lucet. simul cū est gnatio splendoris. et ita in eodem instanti. sicut de alio intelligi potest et sic deinceps. vñ si simul eēt hō et generaret. in pmo instanti fuisset mūdus plenus hoib⁹. hoc modo potest scire qd nescit melius. Ad illud qd obijcit. d. vacuo. qd si esset vacuū nō esset motus. d. qd circa hoc multi multa dixerūt quorū dicta longū esset dī. nunc autē sustinēdo pñm dici potest qd si eēt vacuū nō esset motus successiuus recte intellecto vacuo sicut qd credo pñm intelligere. qd dicit simplr priuationem. sed est vacuū ibi. vbi intelligimus vacuū: intelligimus nihil esse. qd nō solum deest corporis resistētia. vñ etiam nulla distātia est ibi vbi autē nulla distātia est. nō ē ppe nec lōge. vbi autē est motus localis necessario est approximationis vel elongatio. qd si est vacuum nō est motus. nō ppter defectum resistētie sed distātie. Sed qm mediū pparatū ad angelum h3 rōnem distātie. qd vere facit distātiā infērtima. id sufficit ad successionem q̄littereū qd ppter distātiā. sed vbi est vacuū non est distātia. et hoc p̄rigitur necessario ad motū locale. p̄bilitas enī mobilis et finitas virtutis nō faciūt successionē nisi sit prius et posterius in magnitudine. supra q̄ ē: siue in eo qd acquiritur p motū. Ad illud qd obijcit. qd illud qd mouet successiue prius est i termino a quo. p̄ti i termino ad quē. d. qd in successiuo vbi ē plena successio est ponere partē et partē. et q̄rtum ad magnitudinem substratam et quantū ad magnitudines motam. et q̄rtus ad distātiā acq̄sitā. qd nālis motus ad situm est motus ad formā quodāmodo. sed i motu angeli nō est successio sicut oīmodā p̄lētōes. et id nō sicut oēs has differētiās. sed solū sicut p̄rioritatem et posterioritatem magnitudinis supra quā. Ad qd dī. qd partim est i termino a quo p̄ti i termino ad quē. hoc nō est sicut diuersitate partium mobilis. sed est solū per accessum et recessum. Ad illud qd obijcit qd simul se trāsfert totum. d. qd q̄suis ex pte sua se totū sicut trāsserat. nō tñ trāssert se simul sup totum. propter distātiā mediij. in qua tota nō potest esse simul. Ad illud. quod obijcitur. qd compositum et accedens non potest esse iure

simpli. d. qd vñ est de p̄posito qd h3 p̄tea actu. sed de p̄posito qd est in successionē non est vñ. sicut enim duratio successiua potest esse in angelo sicut qd manet eo qd de illa nūq̄ est nisi nūc. ita motus successiuus potest esse in eo sicut qd fertur. et hoc quidē nullū h3 se. cū inueniens. his visis patet obiecta. Et est enim p̄dictorū sūma qd angelus mouetur sine corpore assumpto. et qd mouetur in medio siue per mediū et qd mouetur motu successiuo h3 non omnimoda successiōe composito vt p̄dictum est.

Ita pte ista sūt dubitatōes circa literam. et pmo de hoc qd dicit magister. Itaqz dimensionē h3 sic corpus et ē. vt enim male dicere. qd dī eph. iij. Et possitis p̄prehendere cū oībus scīs quē sit longitudo. latitudo. et ē. et glosa expōit istd de deo. R. magis loquitur p̄prie et ad litteram. sed apl. loquit metaphoricē. vñ multipliciter exponuntur verba illa. In deo enī est longitudo oīganimitatis. latitudo caritatis sublimitas misericordie. et p̄fundū iusticie. siue sapiētie q̄rtū ad dei iudicia. Item queritur de hoc qd dicit Aug. in lra. qd mouz creaturam corporeale p tps et locū. vt enī mala esse ista diuisio Aug. pmo qd a p̄lo nulla ponit mutatio h3 tps. et itez sua diuisio nō vt sufficere qd p̄lo ponit sex spēs motus. R. d. qd sicut p̄lo oīs spēs motus adhuc modū duplicē reducit. scilicet ad motū ad sitū et ad motū ad formā Aug. autē motū ad sitū intelligit p motus. sicut locum. qd est entis p̄fecti et p̄lētī. siue de p̄dictione vel inuatiōe circa qualitatem siue p̄prietatem sicut. eatenus qua ad sitū est nisi paritē sit ad formā. motū autē ad formā qui subdiuiditur p. v. spēs p̄prehendit sub mutatiōe h3 tps. propter hoc qd de se dicit mensurā variabilem et rei variabilis. vñ omnem mutatiōem quē est sicut p̄prietates rei absolutas et i trīsecas. siue sicut qualitates corporales siue sicut spūales vt sunt affectiones in animabus et ipse vocat mutatiōem sicut tempus. et ita patet ratio diuisionis et sufficētia. Item queritur de hoc qd dicit. qd spūalis creatura per tempus mouetur. videtur enim falsum dicere. quia spūalis creatura mēsuratur eno cum sit perpetua. ergo si mouetur. non per tempus mouetur. sed per eum. Item intellectus angelicus est deiformis sic vult

p^ho. q^u intelligit in instati. pari rōne et afficit. non ergo in tempore. Preterea t^{em}p^{or}e per prius est mēsurā motus primi mobilis. ergo illud solum mēsuratur t^{em}p^{or}e q^u subiacet illi motui. sed tale non ē angelus nec eius motus. ergo et c. R^{es} ad p^{re}dictum notandū q^u tēpus vno modo d^{icitur} p^{ro}p^{ri}e. et sic dicit mēsurā rei mutabilis in q^untum mutabilis rā sub ratione p^{ri}muti. Et q^unti motus primi mobilis ē motus maxime euidentis et p^{er}tinuus inter oēs. t^{em}p^{or}e hoc modo d^{icitur} p^{ro}p^{ri}e esse in primo mobili sicut in s^{ub}o in quo primo est et in quo p^{ri}mo apparet. Alio mō d^{icitur} t^{em}p^{or}e mēsurā cuiuslibet rei mutabilis s^{ed} q^u mutabilis siue moueat in stantia. siue p^{er}mutet. et sic non t^{em}p^{or}e est i motu primi mobilis. et in his q^u ei subiacet. sed etiā in omni creato circa q^u accidit variatio. et sic est in angelis. et p^{ro} hoc patet obiecta. Ad enī obicit de euo. d^{icitur} q^u euū est mēsurā angeloy q^untum ad esse s^{ub}ale q^u est inuariabile. et in corporeale. s^{ed} t^{em}p^{or}e q^untum ad p^{ro}p^{ri}etates q^u variant. et quedā subito. q^udam successiue. si cut patet in angelis per nāz paulatim intendi aliqua affectio. et sic patent cetera. Trē querit. de hoc q^u dicit. q^u eadē sapientia est in duobus. neq^{ue} maior. neq^{ue} minor. v^{er}o enim falsum dicere q^u sapientia est accēs et qualitas sapientis. et accēs per subiecta numerat.

R^{es} d^{icitur} q^u ad hoc voluerunt aliqui dicere. q^u eadem sapientia creata esset in duobus sapientib^{us}. et hoc dāt intelligere per duas suppositiones. vna ē q^u spēs rei in anima nō differant per essentiam a re extra. Alia suppositio est q^u eandem res nōsse possunt duo sapientes. s^{ed} vnum enūtiabile q^u est dictum singularare. et hoc vltimū non indiget persuasione. sed p^{ri}us ostendunt quod eadem sit quia per eadē res cognoscitur per que res habet esse. Si ergo per formam suam habet esse. ergo et cognosci. et forma rei esse vere in anima. et cum intellectus sit sciens per illaz formam et non contingat aliquos duos omnino idem scire et cogitare. illa non est tantum vera forma. sed etiā vna. Et quod hoc sit verum persuadent per hoc. quod si forma potest s^{ed} veritatem consimilem formas in materia producere. et seipsam facere in aliena materia. quare non est simile in anima que habilior est ad recipiendum. vnde et hoc dicunt sensisse Aug. vñ dicit q^u sapientia non

est ad modum aliaz p^{ro}p^{ri}etatum. Sed h^{oc} positio diuinat ab Aug. q^u Aug. vult et alij sancti. q^u esse in pluribus omnino distincta non conuenit vñ et eidem creature nisi per miraculum. Et iterum pō ista super falsum fundata est. quia si veritas asini esset in anima. quare non diceretur aia esse asinus. Et iterum si esset veritas adhuc non esset eadem. q^u nulla forma cū generat se. generat se omnino eandem. sed de necessitate pluralificatur essentia in gnāte et gnāto pōt q^u in deo et nō valet ad p^{ro}positum. Et ideo s^{ed} modus dicendi est. q^u Aug. intelligit de sapientia increata q^u est in sapientib^{us}. et attingit vbiq^{ue} p^{ro}p^{ri}ter sui mūdiciā. Sed eam Aug. in rēdar ponere exemplū in creaturis. non vñ adhuc h^{oc} esse s^{ed} in eius intellectum. Et itez ipse dicit q^u illa sapientia ē equalis in duob^{us} q^u sunt equalit sapientes. nō aut in alijs. s^{ed} vñ loq^{ue} de habitu. Et ideo ē terti^{us} mod^{us}. q^u ipse loquit de vnitare per p^{ro}formitatem. S^{ed} illud ad hec nō esset sufficienter dictū. q^u tūc maior esset in duob^{us} q^u in vno. sicut patz in duob^{us} diuitib^{us} q^u sunt in diuitijs p^{ro}formes et eq^uales. Propter hoc d^{icitur} q^u similitudo siue i temio in aia h^{oc} p^{ro}parari ad aiam in qua est et ad illud cuius est. et q^untū h^{oc} ab eo cui^{us} est. et ad illud d^{icitur}. ideo similitudines vnius rei i aiabus pluribus. q^u in viam et eandē veritatem ducūt. et tūc vna q^untum due. Hinc est q^u per p^{ro}paratōem ad illud cuius sūt habent vnitare. nec mai^{or} sūt due q^u vna sūt nec sapientia. sed incōparatōe ad aias que per illas cognoscunt habēt pluralitatem et plus sūt due q^u vna. Et ideo patet q^u non potest poni omnino simile. q^u res differūt sua intentione siue similitudine. In deo autē in quo non differunt: patens est q^u vnus potest esse in multis. et sic patent cetera obiecta.

Di. xxxviii.

Unc ergo ad p^{ro}positum reuertētes cepto insistamus. et c. hec est s^{ed} para huius partis totalis in q^u agitur de diuina scientia. Terminata enim prima parte in qua agit de ipsa q^untum ad s^{ub}am et in gnāli. Hic agit de ipsa q^untum ad modum. et q^untū duplex est mod^{us} nobil^{is} cognitiois. s^{ed} certitudo et perfectio siue infallibilitas et imutabilitas. s^{ed} hec pō habz duas ptes. In p^{ri}ma agit de p^{re}scientia in falli

biliter. siue certitudine. In ha vero de eius
immutabilitate siue pfectione ibi. Preterea so
let queri vtru scia dei. &c. Prima po spe
ctat ad pntes distn. In qua magis intedit q
rere & determinare vtru diuina pscia infalli
biliter ponat pscituz. & hz hec distinctio du
as pres. In pma pre rediens ad ppositu p
pter digressionem prius facta breuiter epylo
gat pdeterminata. In ha psequitur suu pn.
cipale ppositu ibi. Hic oritur qd uo dissilau
da. &c. Et hec po duas hz. In pma magis i
quirir vtrum pscia ponat pscitu p moduz
cae vel effectus. In ha vtru p modu necessi
tatis vel contingencie siue ifallibilitatis. vltio
cap lo ibi. Ad hoc aut q supradictu e. Pma
pars duas hz. In pma opponit ad vtranz
partem. s. q pscia ca est psciti & etia effect
pro. & ptra. In ha soluit ibi. Hanc igit q vt
repugnantia. &c. Silt & ha duas habet. In
prima opponit. In ha soluit. ibi. Ad q dici
mus illam locutionem.

Intelligentia pntis distinctionis
duo pncipali qnr. Primo queri
tur de pscia diuina qtrum ad causalitate.

Secdo qtrum ad necessitate. Et de pri
mo querunt duo. Primo querit vtrum
pscia diuina sit ca rerum. Secdo vtrum
sit causara a rebus.

Et q sit ca rerum onditur. sic. Aug.
xv. d. tri. Ideo res future sunt. quia
deus eas nouit. Itē rōne sic. Omne illud
qd antecedit aliud & ipso posito ponitur aliud
i fm est ea illius. hoc pz per diffinitioem cae.
sed diuina pscia pcedit omne futuruz. & ite
rum ponit futurum. respectu cuius est. ergo
pscia est ca. Itē omnis res. aut est a deo
aut a nā. aut a li. arg. & accipio cas istas lar
ge. put comprehendunt casum & fortunā. sed
nulla res a nā esse potest. nec a li. ar. nisi operā
te deo. ergo omnis res e a deo. siue omne fu
turum. sed non est a deo agēte nisi fm artes
& cognitōem. g. &c. Itē omne q pscitur ali
quo mō ē in se vel in sua ca. g. oē q pscitur a
deo. est i deo vt ca. sed oē q ē in deo est a dō
g. oē futuruz pscitū ē a diuina pscitōe vt ca
g. &c. Itē oē q pscit. aut scit p. im. aut per
spem. aut p effectū. Si g. deo pscit. g. aliquo
hoz modoz. non p effectuz: q effectus se
quitur. nō per speciem. siue similitudinē. q illa ē
simul vel etia post rem cuius ē similitudo. g. p

cām. g. diuina pscia est ca psciti. Con
tra: deus nullius est ca nisi p voluntatē. Sz
multa pscit ad q nō est eius voluntas g. &c.
pbatio medie. pscit te mēiri. & tñ nō est dice
re q velit te mēiri. ergo nō est causa illius

Itē si pscia est ca. aut rōne scie. aut rō
ne ancessionis. rōne eius q est pre: nō. q: nō
dicit nisi ordinē. rōe silt scie nō. q: multa co
gnoscit deus q nunqz faciet. g. nullomodo ē
causa. Itē si pscia. causa est psciti cuz p
sciat mala deus erit ca mali. hoc autē falsuz.

Itē si est ca cum coicet alicui pscientia rei
creande. p pns coicat calitatem respectu illi
uo. sed hoc ē impossibile. g. &c. Itēz An
sel. de pcordia. pscie. & li. ar. dicit. q tantuz ē
dicē si deus pscit erit. qtrum hoc. si erit d ne
cessitate erit. sz hic nulla notat calitas. ergo
nec ibi. R. dō. qd pscia dicit pscitio
nē futuri. est igit loq de pscia. aut qtrum ad
re significatā. Aut. put significat per illd no
men. Si qtrum ad rōem nois. sic nō signifi
cat in rōne cae. Si qtrum ad re importatam
sic dicit cām. sed tñ nō semp respectu psciti si
ue futuri. Futuruz enim in triplici differentia
ē. Quoddā enim ē cui? deus ē tota ca vt se
illa q creat. Quoddā cuius creata vt vo
luntas est tota ca. vt sunt defect? & peccata.
Quoddā cui? deo? & creatura simul sunt ca
vt sunt opa nālia: & opa moralia. q: deo co
opatur creature. Scdm hoc intelligēdū
q respectu primi futuri diuina pscia ē ca
& tota ca. respectu vero scdi futuri: nec ē ca
nec tota. q: non hz causam efficientem. sed
deficientē. est tñ causa sui oppositi. respectu
vero tertij est causa sed non tota. Concedē
dum est ergo q diuina scientia vel pscien
tia aliquo mō respectu futuroz est ca. tamē
si accipiatur in sua generalitate. dō. q diui
na pscientia semper importat causalitates
aliquas. sed non semper respectu psciti. vt
puta cum pscitum est maluz. Et in hac ra
tione procedunt argumenta ostendentia q
non sit causa. Ad illd. ergo q primo obij
citur. q est causa psciti per verbum Aug.
dicendum quod Aug. loquitur de scientia
rerum siue bonorum que a deo procedunt.

Ad illud. quod obijcitur. quod causa est
que pcedit & ponit aliud. dō. quod ponere
aliud est duplr. s. fm productionem. vel fm
consecutionem. Et quod ponit fm pductō

nem. est causa vere in essendo. qđ vero po-
nit fm psecutionem: nō est cā in essendo. sed
solum in psequendo. Ad illud. qđ obijcit
qđ illud. quod est a li. ar. est a deo. dđ. qđ ve-
rum est de eo qđ est ali. ar. efficiente. s. vicia
et peccata sunt ab ipso deficiente. Ad illd.
qđ obijcitur. qđ de necessitate omne futuruz
scitur a deo per cām. dđ. qđ sicut supra tactuz
fuit de cognitione mali. in omni cognitione
est assilatio. nihil aut assilatur deo nisi qđ est
ab illo. et ideo in omni cognitione dei ē cau-
salitas. et tūc quidem est respectu eius qđ dīc-
entitatem simplr. respectu illius est causa et
ydea. Sed cū respectu priuatis est pco-
gnitio tunc rō causalitatis et ydee ē respectu op-
positi. dđ. ergo qđ ad hoc qđ aliquid cognosca-
tur necesse est qđ ipm vel eius oppositū ha-
beat esse i re. vel in cā. nō solum aut opposi-
tum mali. sed etiā ipa volūtas. qđ est mali fm
cipium ē in deo vt in cā: nō malū nō ē i deo
vt in cā. nec p se nec p accidēs. qđ mutat rō
creandi sicut postea dīcet. Exemplū huius
manifestū ē. si artifex oparet sup mās. modo
tam qđ nō ē idonea ad receptōm spēi. p-
sciret qđ defect⁹ futurus est in ymagine. sed
nō ab ipso. Silt intelligendū in deo. et li. ar.
qđ facit viciū i ope. dū nō pformat se et obe-
dit deo opanti. et iō sufficit qđ oppositū mali.
sive illud a quo est maluz sit in deo tanqđ in
causa ad hoc quod psciat. r.

Quo querit vtrum pscia diuina sit
causata a rebus. Et qđ sic. ostenditur B
mō. Dīg. sup eplāz ad ro. dīc qđ ali-
quid est futurum iō scitur a deo ante qđ nat.
Quia g aut dīc cām essendi. aut pndi. Si
pndi sicut sequitur. hoc est futurum ergo p-
scitū. ita ecōuerso. g sicut dīc. qđ futuruz est
ideo pscitur. ita deberet dicere ecōuerso. qđ
scitur iō futuruz. et hoc negat in lūtera. nō p-
pterea aliquid erit qđ scit deus. ergo dīc cāz
essendi. Itē rōne videtur. qđ intellecto qđ
deus nihil psciat potest intelligi aliquid ēē
futuruz. sed nō ecōuerso. ergo hec est rō et cā
illius. Itē hoc argumentū est bonuz. Itē
mentitur. ergo deus pscitū illū mentiri
ergo est ibi aliqua habitudo localis. et nul-
la potest inueniri nisi cause ad effectum. sed
deus non est causa mendacij. restat ergo qđ
futurum est causa pscientie. Item que
cunque duo sic se habent quod inuicē se cō-

secuntur. aut ambo causantur a tertio. Aut
vnum est causa alterius s. sic se habent ista
duo. s. scitum mentiri et deum pscire. et non
est dicere quod ambo causentur a tertio. er-
go vñ est causa alterius. Contra. Aug.
non enī que creata sunt. ideo nouit deus qđ
facta sunt. Itēz ratione videtur quod nō
sit causata a rebus. quia omnis causa nobi-
lio: est suo effectui. Si ergo diuina pscien-
tia causatur a re aliqua. cū diuina pscien-
tia sit in creata et res creata. ergo creatuz no-
bilius increato. Item diuina pscientia
est eterna. ergo cū res sit temporalis. si cau-
satur a rebus. temporale est causa. eterni. et
causa priori ē effectui. ergo tēporale prius
eterno. Item si res sunt causa pscientie
aut ratione principalis significati. aut ratio-
ne connotati. Si ratione principalis signifi-
cati cum illud sit diuina essentia. ergo res
sunt causa dei. Si ratione connotati. cū con-
notata sint res ipse. tūc sunt causa sui. R.
Aliqui voluerūt dicere. quod causa dīcitur
dupliciter proprie et communiter. proprie qđ
dat alteri esse. et sic nullomodo res sunt cau-
sa pscientie diuine. Alio modo dīcitur cō-
muniter causa illud sine quo res non est. et
sic dīcitur causa sine qua non. et hoc modo
quia pscientia dei non est quin res sint fu-
ture. ideo hoc modo dñr causa. S. quonīaz
hoc nomen causa semper importat hono-
rabilitatem respectu cuius dīcitur causa. et qđ
dam superpositōem. ideo illud non videtur
adhuc oīo sanuz dicere qđ sit causa sine qua
non et preterea illud non soluit ad aucto-rita-
tē Dīgenis. qđ ipse negat conuersaz. Et
pterea aliter. dđ. qđ est causam accipere s. tri-
plicem modū. s. fm rationem essendi. fm
rationem inferendi. et fm rationem dicendi.
Dico ergo fm rōem essendi. pscia pōt ēē
causa aliquoz pscitorū s. non oīo. sed nul-
lomodo ecōuerso. Scdm rōnez inferendi
sunt mutuo cause. qđ mutuo antecedunt et
consecuntur et antecedens est causa psequen-
tis. Scdm rationem dicēdi futurum ē cā
pscie. et non ecōuerso. nam pscia dīc scia
ante rem. Constat ergo qđ importat ordinē
ad posterius. Et quoniam si scituz esset sēna
per pscens esset scienā sed nō pscia. ad hoc
quod pscientia dicatur venit ex futuritōe
rei. et sic intelligit. Dīgenes et patet primuz.

necessitas. s. absoluta. et respectiva. necessitas absoluta que opponitur contingentie dicitur necessitas consequentie. necessitas respectiva dicitur necessitas preterite. et hec non opponitur contingentie. nam aliquid contingens necessario sequitur. ut si ambulat necessario sequitur quod movetur. unde quod in preterito non est necessitas absoluta. sed solum preterite. quod necessario sequitur. unde preterit hoc. ergo erit. Et hoc modo intelligitur auctoritas Anselmi. et philosophi auctoritates que proponunt cum modo necessitatis. et sic per primum. Ad illud. quod si obijciat. desilio ex maiori de necessario et minori de inesse. unde quod sicut per. et philosophus exponit. hoc intelligitur de ea propositione que est de inesse simpliciter. quod equaliter necessario. sed minor habet falli. hoc est preteritum. non est de inesse simpliciter. sicut eis. j. parebit non est necessaria. Ad illud. quod obijciat. de preterito quod est verum. et si est verum necessario est modo. unde quod ista rationem facit philosophus ad ostendendum quod in futuris non est veritas et est sophisma. nam quod dicitur esse quod est. quod est necessario est. intelligitur de eo quod ponit aliquid in actu circa suppositum. quod ex quo positum est. impossibile est non esse positum. sed verum de futuro nihil ponit circa ipsum quod non est verum per presentem sed solum per futuro. et ideo nulla est necessitas. neque simpliciter. neque ut nunc. quod nihil ponit ut nunc. Ad illud. quod obijciat per impossibile quod si posset aliter esse posset falli. et c. unde quod falsitas venit ex discordia intellectus ad cognitum. sicut potentia fallendi ex potentia discordandi. de eo igitur quod necessario preteritum sequitur ad preteritum. ideo non possunt discordare. et ideo nunquam fallit nec potest falli. Unde si obijciat. utrum possit aliter esse. unde quod potest aliter esse. quod deus potest aliter preterisse. et cum ponit quod aliter sit. ponit quod aliter preterit. quod si inferat. potest aliter esse quod sit. et deus preterit sic. si aliter quod deus preterit. distinguenda est res. quod potest intelligi divisa et sic vera. et est sensus. deus preterit hoc evenire. et possibile est illud non evenire. Si autem primum. falsa. et est sensus. istud est possibile quod deus preterit vno modo et eveniat alio. et est fallacia compositionis in illo processo. sicut hic. currens potest non moveri. ergo possibile est. quod aliquis currat et non moveatur. non sequitur. Similiter cum queritur. quod ponatur ponendum est. sed cum assumit. deus preterit. hoc est oppositum ponenti. ideo est negandum.

Quod querit utrum divina prescientia habeat

in se necessitates hoc est. utrum necessitas sit deus preterire quod preterit. Et quod sic ostenditur primo. per auctoritatem Anselmi. in li. de concordia predestinatio nis et li. ar. Ad preterit unde impossibile est non preterire. ergo ab eo pollenti necesse est preterire.

Item ratio videtur. quod omne dictum de preterito verum est necessarium. unde si cucurrit necesse est cucurrisse. sed si preterit preteritum. quod cum hoc sit dictum de preterito. ergo. et necessarium. Item licet potentia dei sit indifferens ad exeundum vel non exeundum. tamen ex quo exiit in actu necesse est exisse. unde quod quis potuerit creare et non creare an quod crearet. tamen ex quo creavit necesse est preterisse. Item si homo voluit et sciuit aliquid. necesse est hominem sciuisse et voluisse. ergo si circasiam dei non est minor certitudo imo maior quod circa sciam hominis. multo fortius est necesse. Si tu dicas sicut aliqui dicunt. quod in hac. deus preterit totum ex futuro est secundum rem. quod quis intelligat sub ratione preteriti. unde nihil est plus dicere deus preterit. nisi deus est et hoc erit. tunc esto quod deus nullam haberet cognitionem dum tamen res esset futura. hec esset vera. unde preterit. quod manifeste falsum est. Preterea esto quod prescientia addatur actus transiens in preteritum ut premissio vel predictio vel prebatio ibi trans sit in preteritum aliquid et vere sit idem sophisma. et ideo dubium ergo hoc non soluit. Item plus distat esse et non esse quam necessarium et contingens. sed aliquid simpliciter non est habere esse in dei prescientia. ergo multo fortius aliquid quod in se contingens est potest esse necessarium in prescientia dei. ergo. et c. Item omne imutabile est necessarium. sed cum dicitur deus preterit et imutabile. ergo est necessarium. prima est manifesta. Secunda patet. quia cum dicitur deus preterit. si mutatur ut fiat non prescientem. aut secundum mutationem rei. aut dei. Rei non. quia res adhuc nihil est. ergo non mutatur nec mutari potest. Si secundum mutationem sui. ergo deus mutatur. Item omne eternum est necessarium. quia unum solum est eternum. et illud est in quo non cadit contingentia. sed solum necessitas. sed prescientia dei est eternum ergo necessarium est deum prescientem quod preterit. Contra. Regula. est. Si antecedens conditionalis est necessarium. et consequens et si consequens non est necessarium nec antecedens. sed sequitur si deus prescientem hoc esse

futurū. hoc erit quocūq; ptingenti demon-
strato. qz oppositum nō pōt stare. ergo cūz
pñs nō sit necessarium. s̄ nec aīo. Item
regula est qz necessariū ppatitur se cū omni
possibili. omne enī repugnās necessario est
impossibile. sed demonstrato aliquo qz pscit-
tus est dānari. possibile est istū saluari. s̄ ista
duo possūt simul stare. qz sit pscitus dānari.
z saluē. sed hoc ē impossibile. s̄. zc. Itēz
regula ē. qz oppositū ptingētis est ptingens
z oppositū necessariū est impossibile. z regula
est itēz. qz si ad aīcedens sequit pñs. ad op-
positū aīcedētis sequit oppositū pñtis. Ex
his arguo sic. sit. Al. ptingens pscitū a deo. si
deus pscit. Al. erit. s̄ p regulam. si. a. non est
de⁹ nō pscit. sed. a. nō esse fuit ptingēs. deus
nō pscisse fuit impossibile. s̄ ad ptingens se-
quit impossibile. s̄ hoc ē ptra artēz. necesse
est igit hoc ēē ptingens. deum. s̄ pscit hoc.

Item oīs diuina actio q̄ respicit obiectūz
qz pōt nō esse. pōt desinere. vñ cū deus pser-
uet rē creatā pōt desinere pseruare. s̄ cum p-
scire sit respectu ptingētis erit ptingēs. R.
dō. qz sicut necessario pbatū est illud. pstat z
nō est dubiū qz deū pscire ptingēs aliqd cū
aīcedat ad ptingens. z pnotet aliqd qz hz
veritatē ptingentē. qz ipm iudicandū ē pting-
gens. Sed aliq voluerūt ipm iudicare cō-
tingens qz totū qz dicit dicit de futuro. z il-
lud iprobatū est. qz falsum ē z nō intelligibi-
le illud. oīs enim intellect⁹ q̄ intelligit hoc.
q̄z nō intelligat tps circa deū. intelligit qz
actus p̄cognitōis ab eterno fuerit in deo. z
ille differt a re futura. z p̄terea sicut dictū ē
hoc nō soluit. Alij voluerūt iudicare p̄tin-
gens. qz cū sit dictū de p̄terito pender tñ ex
futuro. z hoc dñt in credito. z p̄p̄ico. z dic-
to christo. z p̄silib⁹. que inferūt de necessi-
tate p̄positōem de futuro. Et illud est ipro-
babile vt vñ. qm̄ si actus diuine p̄cognitōis
pender ex futuro. tūc cū in futuro q̄zūm est
ex p̄te rei ptingētis nulla sit certitudo. nec ī
diuina p̄cognitōe esset. p̄terea quō depēdet
cū ab eo nō decausetur aliquo mō. Et itēz
quō pender illud qz necessariū est fuisse. vt
actus cognoscēdi. z credēdi. z p̄dicēdi ab
eo quod futurum est non videtur nec p̄ba-
bile nec intelligibile. Et ideo. alio modo
dō. qz q̄dam est dictum de p̄terito z p̄o
p̄terito. sicut si dicatur. Petrum legisse.

Quoddam de p̄terito sed p̄o futuro. vt
antip̄s fuit nasciturus. Quoddam de p̄e-
terito z p̄o p̄terito tñ dependet ex futuro
vt hoc dictum Petrum vere dixisse naua-
le bellum fore. Ad hoc enim qz dictum
habeat veritatem exigitur euentus belli. z
ab illo dependet veritas nostre assertionis
z cognitionis que causat a re. Quoddam ē
dictum de p̄terito qz nō depēdet. sed p̄no-
tat futurū. sicut si dicatur. deus p̄scit hoc
futurum. quia enim dei sciētia est solū respe-
ctu veri. ideo p̄notat veritatem circa illud
dictum futurum. Sed qm̄ diuina cognitio nō
habet certitudinem a re. qz ab ipā nō causa-
tur nec oritur. ideo ab illo nō dependet z p̄-
p̄terea falli nō pōt q̄zuis p̄notet futurū. vñ
in p̄scientia hec duo dicunt. s̄. actus diuine
cognitionis. z hunc necessariūz est esse sine
fuisse. z ordinatio futuri ad illū actus. z hec
ordinatio nō est necessaria. z iudicāda est cō-
tingētia in totali dicto. nō rōne totalitatis si-
ne p̄ncipalis significati. sed p̄notati. Et si po-
natur deum nō p̄scire aliqd qz p̄scit. pōt
z dōz intelligi nō per remotionem p̄ncipal-
significati. sed ipsius p̄notati. sine illius ordi-
nis ipsius t̄p̄alis ad eternum. qui qdē est con-
tingens rōne alterius. s̄. t̄p̄al. Contingētia s̄
est in totali dicto qz p̄notat aliqd esse verū
de futuro. qz quidē est ptingens. Et hoc p̄z
sic. Cum enī dī deus p̄scit te saluandū. hic
duplex includitur actus. z compositio. vide-
licet hec. tu saluaberis. z hec. deus hz cogni-
tionem de salute tua. z habuit cognitionem
ab eterno. habere quidē cognitionē est act⁹
eternus z necessarius. qz non depēdet a re.
sed saluari est act⁹ futurus z ptingens. Qm̄
igitur actus diuine cognitionis non depen-
det a cognito. ideo potest esse certitudo ī ip-
so re existente ptingente. sed qm̄ vt significa-
tur per nomen p̄scie p̄notat futurum con-
tingens z omne dictum qz claudit in se p̄tin-
gens. iudicandum est ptingens. ideo totale
ptingens iudicatur. z hec solutio est vera z
generalis. nam actus credulitatis. actus p̄-
p̄bationis z diuine assertionis. p̄pter hoc qz
currunt s̄m illustrationem diuine p̄scie. iō
p̄notant z nō depēdet. ideo certi z infallibi-
les sunt de rebus in se nō certis. Ad illd
ergo qz obijcitur. de Ansel. qz necesse est p̄e-
scit qz p̄scit. dō. qz hoc intelligit q̄zūm ad ac-

rum precognitionis quē necesse est fuisse. s. nō q̄ntum ad p̄notatōem futuritōis. Ad illud. q̄ obijciat. q̄ est dictū de p̄terito. dō. q̄ q̄ntum est de rōne p̄teritōis necessariū est. sed q̄m p̄notat futurū. ideo ē p̄tingens. et ex hoc p̄sequens. q̄ q̄ntum ad illud futurum. nō ē adhuc potētia in actu. imo adhuc pōt exire. iō. et c. Ad illud. q̄ obijciat. q̄d est cognitio sine exiētia rei. ergo necessitatē sine rei necessitate. dō. q̄ vēr est q̄ in actu cognitionis est necessitas. sed nō in toto. nec est sile. q̄ p̄cognitio nō p̄notat actualem rei existētiā. sed p̄notat rei futuritōnem. et ad hoc q̄ dictum sit necessariū. necesse ē q̄ sit necessitas in p̄notato. Ad illud. q̄ obijciat q̄onme imutabile necessariū. dō. q̄ adesse mutabilis duo p̄currūt. q̄ se habeat vno modo. prius. et alio modo posterius. et p̄ oppositū imutabile pōt dici dupl̄. Aut q̄ nihil actu est. Aut q̄ actu ē. et nō pōt aliter se h̄re. Illud ē imutabile q̄ ē. et nō pōt aliter se h̄re. p̄uertit cū necessario. sed illud q̄ d̄r imutabile. q̄ n̄ est aliqd actu nō p̄uertit. et sic ē vēr p̄tingēs de futuro an q̄ res sit h̄ dictū antip̄s fore. est mō vēr imutabile. q̄ si ponat eē verū. ponit q̄ semp fuerit. et sile. h̄ falsū. Et h̄ q̄ i h̄u actu ponit. q̄m igit̄ d̄m p̄scisse p̄notat futurum p̄tingens. iō est dictū imutabile. nec ex hoc sequit̄ q̄ sit necessariū. vt visum est. tamē aliqui volūt aliter d̄re q̄ deum p̄scire h̄ futurū p̄tingens est imutabile a p̄te p̄scientis. sed a p̄te rei p̄scite ē mutabile. et iō a p̄te illa p̄tingens. Sed tñ illud ē difficile d̄re. q̄ eni p̄scitur semel semp p̄scitum fuit. Et deus pōt nō p̄scire futurū p̄tingēs ita q̄ nihil fiat circa futurū. et ita nulla mutatio. et p̄pter h̄ modum alius dicēdi est rōnabilior. Ad illud. q̄ vltimo obijciat. q̄ nihil ens eternū est p̄tingens. dō. q̄ ens eternum est dupl̄. aut pure eternū. aut q̄ p̄notat t̄pale de futuro. et pure eternum ē necessarium. sed p̄notat t̄pale de futuro rōne p̄notati. potest iudicari p̄tingens. sic etiam rōe illius pōt desinere. Summa dictōrū est ista. q̄ deum p̄scire futurū p̄tingens. est q̄ddam dictum q̄ claudit in se actum diuine cognitionis eternum. et ordinationem dicit ad futurum p̄tingens. Et q̄s uis actus diuine cognitionis ponat aliquid existens eternum et necessarium. illa tamen ordinatio ponit futurum q̄ p̄tingens ē. Et

iterum q̄suis dicat ordinationem non tamē dicē dependētiā. s. solum p̄notationem. et ideo non ponit incertitudinem. Et hinc est q̄ deum p̄scire futurum est p̄tingens rōe p̄notationis ad p̄tingens. Est imutabile ratione ordinationis ad futurum. q̄ pōt non esse nulla facta mutatione. est certū rōne in dependētie ab eodē. h̄ etiā parebit infra plāmus in distinctione de p̄destinatiōe.

Ita p̄ ista sunt dubitatōes circa literā. et primo de h̄ q̄ dicit Aug. Nec aliter sciuit creata q̄ creanda. videtur enim maledicere. q̄ res si vere cognoscitur cognoscit sic est. sed aliter fuerūt creata. q̄s cū fuerunt creata. Primo enim res fuerunt in cā et h̄m quid. postea in p̄prio genere et simpl̄. s. aut deus nō v̄ cognoscit aut aliter cognouit. Itē Angelus cognoscit res in verbo cognoscit etiam eas in p̄prio gnē. et alius et ali⁹ modus cognoscēdi est h̄c ab illo. s. cum non possit latē deum q̄ nouit Angelus. v̄ q̄ deus v̄ro q̄ mō cognoscat. et ita aliter et alit̄. h̄. dō. q̄ cum dico alit̄ rem cognosci. dupl̄ pōt intelligi. Aut ita q̄ aduerbium dicat alietatem q̄s ad cognitionem. aut q̄ntum ad esse rei cognite. si q̄s adesse rei cognite sic ē vēr. et est sensus. dō cognoscit rē istam aliter eē vel se h̄re quam prius habuit. et sic nō intelligit Aug. Si autem dicat alietatē q̄ntum ad cognitionem. sic ē falsa. et est sensus. dō cognoscit alit̄ rem fac tam q̄s p̄ri⁹ faciēdi cognouerit. et ita ē falsū q̄ sic significatur diuina cognitio alterata. et q̄ aliqd recepit a re extra. et p̄ hoc p̄mū obm. Ad obijciat. q̄ dō cognoscit res in p̄prio gnē sic et Angelus. dō. q̄ cognoscit res in p̄prio gnē dupl̄ intelligitur. aut ita q̄ eē illud q̄ h̄m in p̄prio gnē cognoscatur et hoc perfectionis est. et nō latet deū. et sic non dic nouum modum cognoscēdi. a cognitione in s̄bo. Aut ita q̄ aspectus itelligētie siue uis cognitionis deflecat supra rē vt ē in proprio gnē. et hoc ē inspectōis. q̄ scilz tūc cognoscens egreditur extra se. et h̄ nullomodo pōt poni in deo. et ita fac in angelo alium modū cognoscendi. et sic patet illud. Itē q̄rit de hoc q̄ dicit tunc eius q̄ eternum est aliqua existeret causa. et c. vult enim dicere. q̄ p̄scia dicat quid eternum. sed h̄ v̄ falsum. q̄ p̄scia dicet respectum ad creaturā futurā.

sed nihil est futurum secundum esse quod habet in deo. sed in proprio genere. ergo notat aliquid speciale. ergo videtur quod cognoscat ex tempore. Preterea. respectus ille nihil dicit a parte dei nisi solum modum intelligendi nostrum. ergo tunc cepit ille respectus quando cepit nostrum intellectus. non ergo fuit ab eterno. Respondeo. sicut dicit magister. prescientia dicit quod eternum et ab eterno. Tunc enim non importet nisi duo. scilicet aeternitas. et sciam. et aeternitas omnis creaturae sit ante omnem creaturam. et sciam naturaliter. per quod prescientia quod eternum dicit. Ad hoc obijciunt. quod importat rei futuritatem. dicendum quod futuritas uno modo importat successione temporis. et tunc non est de ratione prescientie. hoc enim modo futurum cepit cum tempore. Alio modo futurum importat ordinem specialis ad eternum secundum persecutionem. sicut prescientia aeternitatem. Et quoniam iste ordo solum exigit primum extremum in actu. tunc illud fuit ab eterno. id est futuritatem et prescientia. Ad obijciunt. quod respectus ille a parte dei nihil dicit secundum rem. respondetur. quod falsum est. quia respectus ille est diuina essentia. sed verum est quod nihil dicit respectum suum siue dependens nisi solum secundum modum intelligendi. et ideo non cepit habere. sed solum modus significandi cepit. Et quando magister dicit quod prescientia dicit eternum. non loquitur de ratione notandi. sed de eo quod significat per nomen. Item quoniam de hoc quod dicit. sciam vel presciam non esse eam. et c. si sciam ad noticiam tamen referamus si vero noticiam includit beneplacitum atque dispositio recte potest dici. videtur enim maledicere. quia aut scia. hoc modo et illo dicta dicit eundem modum sciendi aut alium. Si eundem. ergo si uno modo est causa et alio. Si alium modum. ergo in deo est multiplex modus sciendi. non ergo uniformis per omnia. Item scia simpliciter noticie est deus. et deus est causa omnium. ergo scia illa est causa omnium. Respondeo. quod in nobis noticia simplex. et noticia beneplaciti dicit diuersas cogniciones. et diuersos modos cognoscendi. et per primum notat diuersa. In deo autem una cognitio tamen est. sed illa una facit deus. quod nos multis. et ideo illa una dupliciter potest significari. Et cum significat per modum appropriatiouis notat effectum et bonitatem. quando vero per modum simplicis noticie. solum euentum. et quoniam esse eam alicuius notat effectum siue respectum quibus eadem sit scia siue sapientia a parte principalis significati. ideo dicitur quod haec est causa illorum que preest et illa non. et hoc dicitur non quia res si significata non sit causa. sed quia ut sic significata est.

non significatur per modum cause. quoniam comparatur ad ea que nullomodo sunt a deo. et sic patet illud.

Item queritur de hoc verbo Aug. Deus per prophetam predixit infidelitatem iudeorum. quia cum dictum prophetie fuerit verum certitudinaliter. videtur quod deus reuelauerit iudeis suum casum. si ne damnationem. quod est contra ipsum super gentes. ad istam. qui dicit quod nulli deus reuelari. ne cogatur despare. Respondeo. quod casus potest predicari. sed non propter hoc reuelari. siue quod dicentium non creditur siue quod dictum de predicatione intelligitur. siue intelligens intelligit de alio non de seipso et quod verbum Ysaie. prophetie cominatorie et generaliter erat dictum: et hominibus in parte incredulis non aduertentibus. omnibus his modis potuit intelligi ut esset predictio non reuelatio.

Di. xxxix.

Preterea solet queri vtrum scientia dei possit augeri vel minui. Supra egit magister de scientie diuine certitudine. Iste agit de perfectione. et quoniam vere perfectum est. cui non est possibile additio. ideo magister querit vtrum diuina scientia possit augeri vel minui. et habet hec pars tres partes. In prima magister querit et determinat quod diuina scientia non recipit augmentum nec diminutionem. nec alternationem. sed omnia simul. et uno aspectu cognoscit. In secunda opponit contra hoc quod diuina scientia non potest augeri. per hoc quod videtur aliquid posse scire ex tempore. et determinat. et hoc facit hoc capitulum ibi. Iste opponitur a quibusdam ita. In tertia obicit auctoritate. Hieronymi. contra hoc quod dictum erat. diuinam scientiam esse respectu omnium. et hoc ibi. Et autem quod predictum est. scilicet quod deus. et c. Et quolibet harum trium prius potest subdividi. quia primo in eis opponit. et hoc soluit. tamen in his ponit duplicem rationem. et in tertia post responsum solubungit epilogationem. videlicet. c.

De intelligentiam presentis distinctione. queritur de perfectione diuine cognitionis. Et circa hoc duo principaliter querunt. Primo quoniam de perfectione diuine cognitionis quoniam ad numerum cognoscibilium. Secundo quoniam de ipsa quoniam ad modum cognoscendi. Quartum ad primum quoniam tria. Primo quoniam vtrum deus cognoscat alia a se. Secundo vtrum cognoscat omnia alia a se. Tercio vtrum deus possit vere scire et prescire per alia quod sciat.

Uod autem deus cognoscat alia a se. ostendit auctoritate et ratione. Auctoritate sic. ps. Qui plantavit aurem non audit: aut qui fixavit oculum non considerat. q. d. b. e. impossibile quod deus alius potentia cognoscendi. et ipse non cognoscat. Item eccl. xxiij. Domino deo antequam crearentur omnia sunt agnita: sic et post perfectum respicit omnia. si non creat se: sed aliud: non tamen cognoscit se: sed etiam aliud. Item probatur ratione ostensiva sic. De productione res secundum ordinem et libertatem: producit eas per cognoscere. sed quicquid producit ordinare: necesse est quod producat secundum sapientiam. Rursum si secundum libertatem: necesse est quod secundum sapientiam: propter non alienam. si ipso est omnium cognitio. Item in entibus est status. si pariter ratio et in cognoscibilibus. sed primum ens in quo est status est principium a quo est omnis entitas. et sine quo nihil est. nec aliquid nisi ab eo. si eadem ratio in primo cognoscere si status est. necesse est quod ab ipso sit omnis cognitio. et quod ipsum omnia cognoscatur et sine ipso nihil. Si ergo per unumquodque et illud magis patet. Item hoc ipsum ostenditur per impossibile. quod si non cognoscit aliud a se. Aut si quod non potest: aut quod non vult: non quod non vult: quod in deo voluntas non precedit cognitionem. si quod non potest: sed omne cognoscere quod non potest cognoscere aliquid quod est cognoscibile. hanc cognitionem deficientem et artatam quod est impossibile esse in deo. si tamen.

Item nihil potest deus nisi quod novit: alioquin posset aliquid ignorare: quod absurdum est. si si non vult aliquid aliud a se: nec in se potest cum non sit super se: si nihil in toto mundo potest. ergo deus est ipse perfectissimus. quod est absurdissimum dicere. Sed si hoc opponitur per rationem philosophi in xj. per philosophum. Intellectibile est perfectio intellectus. si deus intelligit aliud a se. intellectus eius perficitur ab alio. et si tunc sequitur triplex inconueniens. Primum quod eius cognitio vilescit cum perficitur a re minus nobili quam sit deus. Secundum quod eius cognitio vel ipse deus transmutatur. omne enim quod ab alio perficitur hanc potentiam passivam quod est principium transmutandi. Et tertium inconueniens est quod deus non sit sua actio. cum actio sit a perfectione. et deus alio perficiatur et tamen. Item si deus cognoscit aliud a se: cum omne quod cognoscit deus sit idem quod deus necesse est quod illud quod cognoscit sit extra deum. si cognoscit aliud: cognoscit aliquid extra se. et ex hoc oritur filius triplex inconueniens. scilicet quod cognitio eius sit indiges exteriori: sit et transmutabilis: et quod sit aliud quam ipse quod omnia sit inconuenientia. Item ostendit illud idem per rationem cognoscendi: quoniam ratio cognoscendi est ipsa veritas: sed veritas idem est quod rei entitas. ut dicit Augustinus. si nihil cognoscit a deo nisi ens: sed deus nihil cognoscit nisi ab eterno. ergo nihil cognoscit ab ipso nisi ens: quod est ab eterno. sed tale est unum solum scilicet ipse deus. ergo et ceterum.

Item ratio cognoscendi est assimilatio. ubi enim est cognitio necesse est quod sit assimilatio cognoscens ad cognoscibile. ergo ubi summa cognitio ibi summa assimilatio sed dei cognitio est summa et perfectissima. si debet attendi secundum summam assimilationem: sed nihil summe assimilatur deo nisi ipse. si solum seipsum cognoscit. Item videtur quod nulla necessitas sit ponere deum cognoscere alia a se. quoniam sicut potentia se habet ad productionem: ita intelligentia ad cognitionem: sed dei potentia est si nihil producat non est minus potens. si intelligentia dei nihil aliud a se cognoscit: nihilominus est summe intelligentis. Item bonitas creature comparata ad bonitatem creatoris: est sicut punctus ad lineam. si si ter veritas ad veritatem: sed si intelligat punctus amoveri a linea: non est linea minor: nec imperfectior. si si deus veritatem suam cognoscit sine veritate creature: nihilominus eius cognitio est perfecta.

R. d. d. quod prius et necessarium est dicere. quod deus aliud a se cognoscit. Primum quod omnis rectus animus hoc dicit. quod non latet deum quod cognoscit non solum alius. Necesse est quoniam non potest operari latere sapientissimum opificem. et id oppositum dicere est ipsum et impossibile. Et prope ad intelligentiam obiectorum notandum. quod cognoscere aliquid est dupliciter. aut per aliud a se cognoscere. aut per se. Quando cognoscens cognoscit aliud et per aliud. tunc verum est quod perfectione habet aliunde. et tamen eius intellectus est in potentia: et recipit aliunde perfectionem: et id ad additionem et transmutationem. et hoc omne est impossibile circa deum. Et si iterum aliud cognoscens per se. et tunc cognoscens est actus respectu cognoscibilis. et tamen non recipit perfectionem a cognoscibili: sed magis e converso. et hoc modo ponimus cognoscere deum aliud a se per seipsum. et sic non precedit ratio propria: sed secundum primam viam: et ita intellexit philosophus: si verum dixit.

Ad illud quod obijciatur secundo. quod si deus cognoscit aliud a se. ergo aliquid extra se. d. d. quod cognoscere aliquid extra se est dupliciter. Aut per aliquid acceptum ab extra. et sic dependet cognitio ab extrinseco. et sic non est possibile ponere in deo. aut cognoscere aliquid extra quod aspectus cognoscens deslectitur extra:

sicut cognoscit Angelus. Aut q: illud q: est aliud et diuersum h: oru ab intra. et ita q: est extra cognoscitur p oino intrinsecum. et hoc mo cognoscit ds. s. per exēpluz: qd ē idem a quo res cognoscitur. et h: mo nihil valz obiectio. Ad illud q: obijcitur tertio q: ab eterno fuit vnū ens: dō. q: duplex ē rei esse s. in se. et in sua cā. i. in pprio genere et in exemplari. Et ad cognitionē rei sufficit existentia eius in cā siue in exemplari: et q: i exemplar representat: sicut futura ē i pprio genere. iō p exēplari in exemplari omnino cognoscitur sicut futura ē. nec alit cognoscitur postq: facta ē.

Ad q: obijcitur. q: ab eterno fuit vnus solus ens. dō. q: vey est in pprio genere siue in eē actuali. multa tñ fuerunt i cā. et eē illud erat rō cognoscēdi fm vtrūq: modū cognoscēdi. Ad illud qd obijcitur. iij. de assilatio. dō. sic supradictum fuit i qōne de ydeis q: ad cognitōz requiritur assilatio. nō p pue nā i gnē vel spē: sed fm rōnē expmēdi. Et qm diuina virtus vna et summa expmēde expmēdit se et alia. iō summa assilatio ē. nō tñ respectu sui sed et respectu alioz. et ita pz illud.

Ad illud q: obijcitur. q: potētia dī pfecta ē si nihil faciat. q: ē. dō. q: nō ē sile de actu faciēdi respectu potētie: et sciēdi respēu intelligētie. nā facere ē actus vt actus. et vt egrediēs. q: nō facit perfectōz: sed psequitur et attendit. sed scire ē actus vt hitus q: signat vt pfectio potētie: Qm igit diuina intelligētia est pfectissima. iō nō tñ cognoscit aliqua: sed oē q: pōt cognoscit: nō aut facit oē q: pōt fieri.

Ad illud q: vltimo obijcit. q: veritas creature nihil facit ad primā veritatē et ē. dō. q: verū est: et iō eque nobilis et pfecta erat prima veritas: ante creatōm veritatum aliarum sic post. Sed tñ ponere q: aliqua veritas sit: et nō sit a veritate eterna: ē ponere primā veritatē nō ē summā: sic ponere aliquā veritatē ē et nō ē cognitā tollit rōnem perfecte veritatē. Et ē rō cognoscēdi. et iō pz q: de pfectiōe summe veritatē cognitio creat ē. sic et potētia pducēdi

Secundo dato q: deus cognoscat alia a se. Queritur verum cognoscat omnia alia. Et q: sic videtur auctoritate Iere. xvij. Primum ē cor: hois et post. Ergo dñs scrutās corda et renes: s: nihil incertū: nihil occultū nris cogitatioibus. q: si has cognoscit. et oia alia. Itē ad

heb. iij. Dia nuda et rapta sunt oculis ei: ad quē nobis sermo. et itē vii. ē sermo dei. et efficac. vsq: ibi. et nō est aliqua creatura insibilis in pfectu eius. Itē Jo. vlti. Dñe tu oia nosti. Itē Aug. iij. de trini. Nihil sit visibile neq: intelligibile. q: non de aula interiori atq: inuisibilis summi ipatoris: aut iubeatur aut pmittatur fm ineffabile iusticiā penarū et pmiōrum gratiarū et meritorum. et si b. g. oia cognoscit. Itē rōne videtur q: quāto sba spūalior: atq: simplicior. tanto plurius ē cognoscētiua. sed deus ē substantia simplicissima et spūalissima: ergo ē oium cognoscētiua. Itē deus ē creator: et remunerator: sed in qz: um creator: ē artifex. in qz: tuz remunerator: ē iudex. sed pfectus artifex cognoscit oia producta. pfectus iudex omnia remunerāda. Si ergo ois creatura spectat ad artificialiū. et omne bonum et malum ad iudiciū q: deus omnem creaturam cognoscit: et oēm bonitatem et malitiam. Itē impossibile ē aliquid eē in quo nō sit deus p pntias eēntie: vt sup: a pbarum ē. s: cuiq: pns ē pla eēntiaz et cognitionem. ergo impossibile ē aliqd deo eē incognitum. Itē si eēt in vna re. ita q: nō in alia. eēt eius eēntia limitata. ergo si ita cognosceret: q: aliqua esset incognita eēt ei: cognitio limitata et artata. et ita imperfecta.

Sed ptra. omne nobilius deo est attributum. sed quedā melius ē nescire qz scire: sicut dicit Aug. in encheri. Ergo necesse est ponere q: deus illa nō sciat. Itē intellectus noster pp sui immaterialitatem nō intelligit singularia. vnde vbi philosophus dicit Intellectus ē vltimū: et sensus singularium. sed diuinus intellectus ē multo magis immaterialis qz noster. ergo si noster non intelligit singularia nec diuinus. Itē habitus noster scientialis propter sui certitudinem nō est nisi necessariorum et non ptingentium: q: dicit Boetius q: scientia est eorum que sui immutabilem existentiam sortiuntur. Si ergo diuina cognitio est multo certior qz nostra scientia. patet et ē. Itē que necessitas est ponere deum cognoscere omnia: et videtur q: nulla quia cognitio nostra non dicitur minus perfecta: si non cognoscit vnā muscam. ergo si diuina cognitio multo min⁹ perficitur a scibili. non erit imperfecta si nō cognoscit ista iulia. Itē sicut deus est

omniſciens. ita eſt omnipotens: ſed potentia mali non eſt de omnipotentia: nec de perfectione potentie. ergo ſimiliter et cognitio mali non eſt de perfectione ſcientie. § 7c.

Item hoc ipſum oſtenditur aucto: ita: re Abac. Abundi ſunt oculi tui domine ne videant malum 7c. Item Abatb. xxv dicitur: de malis neſcio vos. Reſpondeo dicendum. ad intelligentiam obiecto: um q in deo eſt noticia approbationis et ſimplicis notitie. Et noticia approbationis connotat complacentiam voluntatis. hac non cognoſcit deus omnia. quia nec mala nec malos: ſed tñ bona et bonos. et de hac intelligitur due vltime auctoritates. Eſt alia cognitio ſimplicis noticie. et h quia habet ratione cognoscendi a veritate que eſt lux ſumma: cui nihil poteſt occultari: nec etiam tenebre obſcurantur ab ipſa: ideo de neceſſitate cog ſcit omnia parua et magna: bona et mala ſicut oſtendunt rationes ad primam partem.

Ad illud q primo obijcitur. q omne nobilius eſt attribuendum deo. dicendum. q eſt melius ſimpliciter. et eſt melius huic et ſecundum ſtatum. dico ergo q omnia ſcire ſimpliciter melius et nobilias eſt. ſed homini corrupto qui accipit occasione peccandi ex cognitione: melius eſt quedam neſcire. id non ſequitur q ſit deo attribuendum. Ad illud q obijcitur. de immaterialitate intellectus. dicendum q h q non cognoscat ſingularia non tñ venit ex immaterialitate coniuncta imo ex imaterialitate ſua: quoniam eniz coniungitur corpori. ideo habet potentias ſui quas dependet a corpore: qñ ad operationem: et per quas intellectus qñdū eſt in corpore exiit ad exteriora. qñ ille ſunt medie. ſ. ſenſus particularis et imaginatio. Quoniam ergo ſingulare non peruenit ad intellectum niſi per iſtas potentias. et aſcenſus per has eſt ſecundum abstractionem et depurationem et abstractionem ſac de ſingulari vlt ſecundum conſiderationem. ideo nō poteſt ſingularia cognoscere vt intellectus: niſi ſit intellectus ſuperatus vel diuinus. Ad illud q obijcitur de certitudine ſcientie. dicendum q h non eſt propter certitudinem ſimpliciter. ſed propter certitudinem cauſatam a re. Et quoniam cauſatur certitudo noſtra cognitione vel pendet ex re. ideo non poteſt noſtra cognitio

eē certa niſi res ſint neceſſaria: diuina autē cognitio quoniam a re non catur nec dependet. ideo poteſt eſſe certa de re ptingenti.

Ad illud q obijcitur. q potētia mali nō eſt de omnipotentia. ergo 7c. dicendum q nō ſimile: quia rectitudo manens rectitudo ē ratio cognoscendi malum. ſed rectitudo non ē cauſa mali niſi declinando a rectitudine et deſiciendo. ideo ſcire malum eſt de perfectione ſcientie: ſed poſſe malum non eſt de perfectione potētie. Ad illud q queritur. que neceſſitas eſt cognoscendi omnia. dicendum q infinitas et immenſas veritatis que non patitur aliquid latere deum ſic immenſas diuine preſcientie non patitur aliquid abſentari a deo.

Etio queritur. vtrum deus poſſit ſcire vel preſcire plura qñ ſciat. Et q poſſit plura ſcire oſtenditur ſic.

Nihil ſcitur niſi ens et verum: ſed multa poſſunt eē que non ſunt: et verificari que facta ſunt. ergo multa poſſunt ſciri a deo: que tamen non ſciuntur. Item q poſſit plura preſcire videtur: quia preſcientia eſt tñ futurorum: ſ. multa pnt futura que nunqñ fiēt nec erunt: ergo multa poſſunt preſciri que nō ſciuntur. ergo deus poteſt plura preſcire qñ ſciat. Sed pcedo q non poſſit plura preſcire videtur: q ſcientia dicitur eſt infinito: cum ſit infinita ſic probatum eſt ſupra: ſed in finitis nō pnt eē plura nec cogitari. § 7c.

Itē pōt preſcire plā. aut plura icōplexa ſiue plures res. aut plura pplexa ſiue enūciabilia. nō plura icōplexa qñ res ſcūt. ſ. et ſi nunqñ ſint. ſcit enī oīa q poſſunt fieri. Si ſi non plura pplexa qñ cuiuſlibet pditionis ſemp altera pars ē vā: altera falſa: § ſem de pplexis tot ſt vā quor ſunt falſa. § qui ſcit oīa nō pōt ſcire plura qñ nō pnt plura eē vā. Itē q nō poſſit plura preſcire qñ preſciat: vt qñ qñ qñ ſcūt: ſi p: preſcit: nec pōt preſcire niſi ſi ſi § pōt. plura preſcire qñ preſciat. aut § ſi. aut ſucceſſiue ſi ē ipōſſibile. ſucceſſiue ſi ē ipōſſibile. qñ in eternitate nō eſt ſucceſſio. § nullomō.

Itē ſi pōt plā preſcire. § cū maior ſit preſcia pluriū ſalutē extēſiue et q pōt eē maior pōt augeri. § diuina preſcia pōt augeri. ſ. vbi augmētum ibi mutatio et variatio. § diuina ſcia poteſt mutari et variari. Reſpondeo dicendum. q cum queritur vtrum deus poſſit plā preſcire

vel scire. aliter ē videndū de p̄scia q̄z de scia
 Nā sicut dici p̄suevit triplex ē dei cognitio :
 nō q̄ztum ad diuersitatē cognitionū sed p̄no
 tato p̄. scilicet cognitio approbatiois: visiois: et itel
 ligentie. Cognitio approbatiois ē solūmō d
 eis ad q̄ se extendit b̄nplacitū voluntatis. et
 b̄ ē solūmō de his que sunt et b̄a sunt. et b̄
 absq̄z dubio p̄t ēē pluriū. Cognitio v̄o itel
 ligentie d̄r cognitio q̄ deus cognoscit oē pos
 sibile et sibi et alijs. et hac cognoscit de⁹ infini
 ra. et b̄ nullo mō p̄t ēē pluriū. Cognitio vi
 siois ē corz quoz. fuit ab eterno p̄uisio. et b̄
 solūm ē eoz q̄ sunt vel fuerunt: vel erunt: et
 b̄ cognitio p̄t ēē pluriū q̄z sit. Et q̄z ciul
 dē ē h̄ cognitio cui⁹ est p̄scia. p̄scia p̄t esse
 pluriū. Locedendū est ergo q̄ q̄dam sciētia
 p̄t ēē pluriū: et q̄dam nō. Et p̄ h̄ p̄z r̄nsio ad
 obiecta de scia. Ad enī obijcit q̄ scia ē infini
 toz: et q̄ nihil p̄notat circa icōplerum. dō.
 q̄ h̄ verū est de scia: intelligēte: sed nō ē v̄ez
 de scia visiois. Ad obijcit de p̄scia: p̄ce
 dendū est q̄ p̄t ēē pluriū. Ad aut obijci
 tur ad oppositū q̄ si p̄t scire plura. aut siml
 aut nō sil: dō: q̄ similtas p̄t attrēdi duplicif
 aut q̄ztum ad sbam p̄scitoz: siue cognitioz
 sic verū est q̄ siml. q̄ ab eterno p̄sciuir q̄da
 et ab eterno potuit p̄scire plura et p̄t p̄scisse.
 Si aut attendat similtas q̄ztum ad rōnem
 paucitatis et pluralitatis sic ē iplicatio oppo
 sitioz. et sic est sensus. q̄ simul p̄sciat plura et
 pauciora. et p̄mo sensū h̄z obiectio v̄itatez.
 Ad illud q̄ obijcitur si p̄t plura p̄scire
 q̄ p̄t p̄scia augeri. dō. q̄ esto q̄ p̄scita pos
 sent augeri nō tū augeretur p̄scia: q̄ vno et
 eodē p̄scit deus: et multa et vnum. et plura et
 pauca. tū q̄zuis p̄scita possint ēē plura: nō
 tū p̄nt augeri: q̄ augeri ē de paucioribus fi
 eri plura. Sed h̄ posse ēē plura. h̄z duas cās
 v̄itatis. aut q̄z de paucioribus p̄nt fieri plu
 ra: aut q̄z ab initio potuerūt ēē plura. et in h̄
 vltimo sensū ē oratio vera. et iō cuz. p̄cedat a
 pluribus cās veritatis ad vnam: fac̄ sophy
 sma s̄m oīs.

Quēquēter ē q̄ de scōdo articulo. scilicet
 de mō diuine cognitionis. Et circa h̄
 q̄nt tria. Primo queritur vtrum
 deus cognoscat se et alia vniūformiter. Se
 cūdo vtrum cognoscat mutabilia immutabi
 lia. Tercio vtrum cognoscat omnia p̄ce
 senter.

Quod aut cognoscat se et alia eodem
 mō siue vniūformiter ostēditur sic. sci
 entia dei ē sua cēntia: et suuz scire est
 suum ēē. q̄ et modus cognoscendi ē mod⁹ cēn
 di: sed vnius ē modus cēndi i deo cēntialis.
 q̄ et vnius modus cognoscendi. Itē deus
 seipō et nō alio cognoscit se. et seipō. et nō alio
 cognoscit alia. ergo vna et eadē rōne cogno
 scit se et alia. sed modus cognoscendi attendi
 tur p̄neq̄ rōnem cognoscēdi. q̄ si ē eadē rō
 cognoscēdi se et alia: et idem mōus. et sic. et ē.

Item h̄ ipm̄ videt per ipossibile: q̄ si alio
 mō cognoscit se: alio mō creaturas: q̄ cuz nō
 cognoscit se et creaturas variatur i cognoscē
 do. q̄ apud deū ē transmutatio et vicissitudo
 obijbratio. Itē si alio mō: rē q̄ quero. Aut
 mōus ille ē creator: aut creatura: nō creatu
 ra: q̄ cognitio et mōus cognoscēdi ē eternus
 Si creator: aut dic̄ qd personale: aut qd cēn
 tiale: nō p̄sonale q̄ oīs cognitio ē cōis trib⁹.
 q̄ dicit qd cēntiale. q̄ si aliū et aliū modus.
 q̄ alia et alia cēntia. sed h̄ ē ipossibile. q̄ p̄xi
 mum. Cōtra. deus cognoscendo alia alie
 cognoscit per ideā. se aut nō cognoscit p̄ ideā.
 q̄ si cōgscē p̄ ideā. dic̄ modū cognitionis: et se
 nō cognoscit p̄ ideā. p̄z q̄ alio mō cognoscit:
 et sic et ē. Item i cognitione qua deus cogno
 scit se idem ē cognoscēs et cognitum: et rō co
 gnoscēdi. sed i cognitione qua cognoscit crea
 turā nō est eadē rō cognoscēdi cū cognito. q̄
 nō idē modus. Itē nihil ē cōe creatori et
 creature s̄m rōne cēndi. q̄ neq̄z s̄m rōnez co
 gnoscendi. Cum q̄ aliud sit esse creature q̄z
 creatoris et aliū modus cēndi. q̄ alia cogni
 tio. et alio mō cognoscitur q̄z creator. Si er
 go alio mō cognoscit adeo. et idem est creatu
 rā cognoscit: et deū cognoscere. q̄ de alio mō
 cognoscit se et alia. Item oīs cognitio in q̄
 cognitum ē nobilius: p̄ntius: et intelligibili⁹.
 est cognitio nobilior: si q̄ztum ad rem et mōm
 q̄ztū ad rē: q̄ de re magis nobili: q̄ztū ad mo
 dū: q̄ de re p̄ntiori. sed incognitio qua deus
 cognoscit se. cognitum ē nobilius: et p̄ntius:
 et intelligibilius q̄z in cognitione creaturę. er
 go nobilior cognitio q̄ztum ad rē et modum.

R̄n. dō. q̄ est quedam cognitio q̄ catur et
 ortum h̄z a cognoscibili. et h̄ qm̄ a cognosce
 bili catur et dependet. varietur s̄m exigentiā
 cognoscibilis q̄ztum ad rem et modū. Et si et
 alia cognitio quē s̄m rem idem ē q̄ cognosce

scena et a cognoscibili non datur nec dependet: et sic accipit idemque quantum ad rem et motum a parte cognoscibilis: non a parte cogniti. Quia igitur divina cognitio a rebus non dependet nec datur. Sic ideo quod deus et deus eadem essentia. et eodem modo se habet. id est una cognitione et eodem cognoscit deus se et alia a se: quia per se ipsum nullo modo variatum: nec diversificatum.

Ad intelligentiam autem obiectorum notandum quod per respectum ad cognoscere cognitio eodem modo comparatur: et eodem modo est. quia secundum illas comparationes habet esse. Et sic procedunt prime rationes ostendentes quod eodem modo cognoscit se et alia. per respectum ad cognitum habet eodem modo. tamen alio modo comparatur. nam ad deum habet rationem identitatis ad creaturam secundum rationes diversitatis et calitatis. et ideo ad creaturam secundum rationem ideandi. ad deum vero minime: et hoc probant rationes inducere ad eandem partem. quod alio modo comparatur. et hoc modo procedendum est. Si ergo inferat quod alio modo sit ratio: non valet. quia cognitio dei non recipit modum essendi: nec nobilitatem a cognito et ita patet duo obiecta. de ydea et diversitate. Ad illud quod obijciatur tertio. quod nihil est eodem creatori et creature. deus. quod verum est de consuetudine secundum eandem comparationem. secundum aliam: et aliam nihil prohibet quod aliquid sit veritas creature. et similitudo dei. sicut quod aliquid sit veritas dei et similitudo creature: et quoniam ratio cognoscendi accipitur penes utrumque modum. ideo cognitio potest esse eodem. Ad illud quod obijciatur ultimo. deus. quod tunc cum cognitio causatur a cognito non autem tenet cum non datur: sicut preponente.

Et cum quaeritur utrum deus cognoscit mutabilia immutabiliter. et quod sic ostenditur. Primo auctoritate. Dionysius. de divinis nominibus. Cognoscit deus omnia: immaterialiter materialia. aut partem partita: unumquodque miter multa. immutabiliter mutabilia. Item Augustinus. xv. de tri. Huius scientia in amissibilis est: et invariabilis. sed omne tale immutabile: ergo est. Item hoc ipsum ostenditur ratione: quia quod nobilius est: deo attribuendum est. sed nobilior est cognitio qua cognoscit immutabiliter quam qua cognoscitur mutabiliter ergo est. Item quod est in aliquo est in eo per modum eius in quo est. et hoc maxime verum est in deo in quo omne quod est est ipsum siue ipse deus. ergo cum

scia res. et ipse res cognite sint in deo. et ipse sit omnino immutabilis. sunt ergo in deo immutabiliter.

It ad hoc est ratio Augustini. ducens ad impossibile. de igne scire est suum esse: et scia sua est sua essentia. Si ergo sciret mutabiliter esset mutabilis. quod omnino est impossibile. Item ubi est mutabilitas. ibi nulla est certitudo. Si ergo deus sciret res mutabiliter: sciret incerte: sed incertitudo est conditio de decore cognitionis. ergo non haberet dei cognitio perfectam nobilitatem. Contra. cum res est prius scit deus eam esse presentem: et cum preterita est scit eam preterita. et cum futura sit scit eam esse futuram non preterita: ergo videtur quod sic nos cognoscimus res mutabiliter: ita et deus cognoscat. Item ad hoc quod scia sit vera. necessesse est scibile et sciam proportionari: alioquin non est vera scia: Cum igitur mutabilis ad immutabile non sit proportio: sed mutabilis ad mutabile. ergo deus non cognoscit res mutabiles immutabiliter: sed mutabiliter. alioquin non se cognoscit ut videtur. Item quicquid scitur est verum. ergo quod immutabiliter scitur immutabiliter est verum: sed res mutabiles non habent veritatem immutabilem. ergo non possunt sciri immutabiliter. Item quia res sunt contingentes. id est deum possunt scire futura contingencia est contingens sicut in precedentibus ostensum est. ergo quia res sunt mutabiles. deum scire res mutabiles est mutabile. ergo mutabiliter cognoscit deus mutabilia. aut si non est hoc verum. quero: quare non. et iterum quomodo potest illud intelligi. quod rei mutabilis sit scia immutabilis. Respondetur. deus. quod cum queris utrum deus sciat res immutabiliter. hoc est dupliciter: quia hoc dicitur immutabiliter potest determinare actum sciendi dei. vel actum essendi rerum. Si actus sciendi dei sic omnino verum est quod immutabiliter scit: quia circa eius actum et cognitionem non cadit transmutatio nec vicissitudo obumbratio. Si autem determinet actum essendi rerum sic falsum est de rebus mutabilibus: quia deus scit eas mutabiles: et novit ipsarum mobilitatem. et scit se habere nunc cognitionem quam prius: sed tamen novit immutabiliter. Et ratio huius est. quoniam in eius cognitione non est receptio: non est successio. nec est obliuio.

Et ideo quantumcumque res sunt mutabiles. ipsa non mutatur in cognoscendo mutabilitatem earum. et quantumvis nullum exemplum sit simile. tamen potest cogitari. Si intelligatur ut cogitur oculus fixus in pariete qui seipso videat transeuntes sine receptione. et unico aspectu omnes videat. et omnem motum ipsorum quantumcumque res mutentur: tamen nec oculus mu-

v uij

tatur nec eius cognitio. et sic est in deo. Et re-
plum autem ad hoc intelligendum potest sumi a
contrario sic. Quia enim scientia causata pe-
det a scibili. et non e converso. id potest esse muta-
tio circa scientiam per oblivionem et errorem: et suc-
cessivam considerationem nulla facta mutatio
ne in scibili. Sic contrario modo. quia diuina
scientia non pedet ex re scita: potest esse mutatio
circa scibile. nulla mutatione existente in diuina
scientia. et tamen illa scientia totum scit. Et
per hoc per ratio ad primo obiectum. de hoc quod
scit fuisse et esse dicendum est quod hoc dicit mu-
tationem a parte scibilis non scientie. Ad il-
lud quod obijciatur de proportionem. dicendum quod
in spiritualibus conditionibus non oportet pro-
portionari etiam scientiam creatam: quia
rei corporalis est scientia spiritualis: sed sufficit quod
sit proportio in veritate. Ad illud quod obij-
ciatur. quod quicquid scitur est verum. ergo quod scit
immutabiliter: immutabiliter est verum. dicen-
dum quod hic est accidens: quia enim scientia re-
quirat veritatem in scito. de ratione sue inre-
tionis generalis. maxime scientia respectu enun-
ciabilis. tamen scientia non dicit semper performita-
tem in mutabilitate. maxime scientia divina:
que a scibili non dependet. Ad illud quod obij-
ciatur quod futurum contingens non prescit deus neces-
sario. dicendum quod non est simile. cum ex parte
actus prescidi. tum ex parte dispositionis.

Ex parte actus non est simile: quia prescire sem-
per connotat rei eventum: scire non semper
connotat rei existentiam. scit enim deus quod potest
facere et nunquam faciet. Preterea non est simi-
le de dispositione: quia modus immutabilitatis
respicit actum. sed contingens respicit non tan-
tum actum: sed ordinationem ad futurum. et ac-
tus quidem divine cognitionis est immutabi-
lis et necessarius: sed per se ad futurum con-
tingens est contingens.

Et ideo queritur utrum deus cognos-
cat omnia presentem. Et quod sic. videtur
per philosophum. vi. sup. illud. Ad ille anni
et glossa. In agnitione divine veritatis. et
preterita. et presentia: et futura: equaliter presentia sunt.
Item Augustinus. sup. Jo. In veritate que manet
preteritum et futurum non inuenio: sed solum
presentem. et hoc inconueniens. Item quanto res
est presentior. tanto cognitio est nobilior: quia hoc fa-
cit ad nobilitatem cognitionis: sed deus omnia
cognoscit nobilissime. ergo omnia que cognos-

cit presentissime cognoscit. Item non cognos-
cit omnia presentem. ergo non cognoscit omnia si-
cut quod si simul: tunc ergo in eodem nunc: cognos-
cit omnia. et ita presentem. Si autem non cognoscit si-
mul. ergo unum post aliud. sed in omni tali co-
gnitione est transmutatio. ergo in dei cognitione
cadit transmutatio quod est omnino falsum et im-
possibile. Contra. prescientia non est nisi fu-
turi et ut futurum est. ergo si deus omnia co-
gnoscit presentem. ergo nihil omnino prescit: sed pre-
sentem. ergo et. Si tu dicas quod improprie dicitur
prescire. Contra. In prescientia non sunt nisi duo.
scilicet scientia et antecessio respectu cognitionis: sed
quod in deo proprie est scientia. constans est etiam quod
in ipso. proprie est antecessio. quia proprie deus ante-
cedit omnia alia. ergo si cognoscit alia a se. per
proprie. ergo deus prescit alia. sed ratio illa nulla
est. Item omne presens habet statum sue presen-
tialitatis est necessarium. ergo si deus omnia
cognoscit presentem et semper presentem. omnia ergo
cognoscit necessario. Sicut ergo quod presentem est
non potest non esse. ita si deus aliquid prescit.
necesse est prescivisse. et si prescivisse. ergo ne-
cesse est esse. Item hoc ostenditur per impossibile:
quia si omnia cognosceret presenter et plu-
ra simul. et simul se converterit ad multa. sed sim-
plex ad quod se converterit totaliter se converterit. er-
go cum unum intelligit non potest intelligere alterum.

Item si cognoscit omnia presentem. ergo sim-
pliciter duo contradictorie opposita. sed quicquid sci-
tur est verum. ergo duo contradictorie opposi-
ta sunt simul vera. Unde dicendum quod
cognoscere omnia presentem dupliciter potest intel-
ligi. aut quod notetur presentia a parte cog-
nitorum. et sic est falsa. quia non cognoscit omnia
esse vera presentem et simul. aut ita quod notetur pre-
sentia a parte cognoscentis. et sic habet
veritatem. Et ratio huius est quia deus
ideas habet presentes et simul per quas cognos-
cit res futuras ita certitudinaliter: sicut si essent
presentes. Et iterum super omnes illas simul
et presentem se converterit et ita simul et presentem co-
gnoscit. Et iterum presens sue cognitionis
est presens simplicissimum unum quod cir-
cumplectitur omnia tempora. Ex quibus
tribus rationibus simul iunctis dicitur de-
us omnia presentem cognoscere. Et ratio ideo
iste totum habet ex hoc quod presentia divine
cognitionis. que quidem eternitas est. est sim-
plex et infinita. Quia simplex est. ideo sem-

per presens: quia infinita. Ideo sunt omnia ei: pntia. Et exemplum huius ponitur in pntialitate dei: quantum ad rerum existentiam secundum quam deus totus est in vna. et ita est in vna. vt nihilominus sit et in alia. et hoc est quia simplex et infinitus. Ideo deus iudicat aliquid esse futurum. sed non futurum sibi. Et omnia pnter cognoscit: et tamen nihilominus prescit. et per hoc patz pntum et secundum. quia procedunt secundum quod presentia litas est dispositio rei cognite i sua natura: non in cognitione diuina. patz etiam tertium. quia hoc est simplex et infinitum. et in vno multa cognoscit. ideo simul super multa se conuertit. Quod obicitur de oppositis simul. patet quia quauis cognoscat opposita simul ex parte sua: tamen scit vnum alteri esse impossibile. vnu tamen alteri posse succedere.

A parte ista sunt dubitationes circa litteram. Et primo de hoc qd dicitur Augu. Sciunt se pater et filius inuicem: sed iste nascendo. ille gignendo. Vide tur enim male dicere: quia scire est eentiale indi uinis. ergo si scit nascendo: eum nasci dicat p: oprietatem personalem. p: oprietas perso nalis est ratio rei eentialis vel quid eentiale qd non est de nec sane dictum. Respondet Aliqui voluerunt dicere qd scire dei relatur ad creaturas: vel ita qd vna persona sciat se ipsam est dictum eentia liter: sed secundum qd vna persona scit aliam. dicit respectum per sone ad personam. et est dictum notionaliter: sed hoc non est conuenienter dictum. quia sicut in pcedentibus habitum est. sapientia et sapere eentia liter tantum dicitur. Et ppre rea dicendum qd ablatiuus ille non tantum dicit cam siue rationem dicendi: sed rationes co mitantie. Secundum enim sicut dicitur p: sciantia: habent exponi per si. vel per dum. vel per quia. et primo modo dicitur consequen tiam. secundo concomitantiam. et tertio cam.

Item queritur de hoc qd dicit. et omnia q sunt in eorum sapientia. et in eorum essentia vnusquisqz eorum simul videt. Sed supra. distinctione. xxxvj. dictum est qd creature sunt in dei noticia sed non in dei eentia. ergo est co tradictio. Rndeo dicendum. qd in diuina sciencia sunt scibilia: in diuina de eentia sunt

attributa. sicut potentia: sapientia: et bonitas et Aug. vlt dicere. qd pater et filius simul vi det omnia cognoscibilia creata et creanda. et omnia essentie attributa. Unde littera legenda est diuim. omnia que sunt in eorum scien tia vrpura creata. simul scit quilibet. Similr omnia que sunt in eorum eentia vrpote at tributa simul sciunt sine scit quilz. et ideo no vult dicere qd creature sunt in diuina eentia.

Item queritur de hoc qd dicit. qd scia dei no est nisi de his que sunt vel fuerunt vserut videt. n. b. est falsus. qd deus scit omne qd pot facere. s. pot facere qd nunqz fuit. nec est. nec erit g sciencia dei est de aliquo qd nunqz fuit: nec est. vel erit. et p: eterea est infinitorum. sicut vult Aug. xv. de ci. dei. Non tm que sunt. v fue runt: vel erunt. Rndeo dicendum. qd mgt loquit de scia visionis: que est illorum tarum quorum ab eterno fuit pntio. s. ipse obicit de scia itelligentie: que nullius pnotat existetiam. qd p. Intelligit enim deus omne qd po test. et ita non recte currit obiectio. Item qri tur de hoc qd dicit. qd non pot incipere scire: vel pscire et. Vide tur enim male dicere: quia nihil scitur nisi vep. ergo ante qd sit verum n scitur. g si aliqd incipit esse vuz. aliquid icipit a deo sciri. g de pot aliquid incipere scire.

Item creatio est diuina eentia. et tamen ratio ne pnotati de pot aliquid incipere creare. ergo filz et aliquid scire. Rnd. scire duplr dicitur. vno modo scire hoc est qd habet cognitioz de aliquo. et sic no pnotat actuali exultetia cogniti. et sic non pot deus incipere aliquid scire. idest alicuius cognitionem incipere habere. Alio modo scire. hoc est qd noscere aliquid esse verum. et hoc tunc primo scitur esse verum: quando incipit esse. Et sicut incipit deus scire. sic et desinit pscire. Non ratione p:ncipalis significati. qd est scientia. sed ratione connotati qd quidem est rei scite veritas. Item queritur de hoc qd dicit. nec potest noniter vel ex tempore velle aliquid. et tamen potest velle qd nunquam voluit. Videtur enim hic dicere duo contradic:ie opposita. quoniam illud est nouum qd prius non fuit: et modo est. ergo si potest velle qd prius non voluit. videtur qd incipiat velle. Rnd. de. qd cu dico: deum velle. hic duo dico. et actu diuine volutatis et vlteri9 ordinem ipsius effectus ad illum actum.

v iij

Et p^{ri}mū quidē est necessariū et semp. nec pōt incipere nec desinere. volūtas enī diuina sp est in actu suo. ita qd nec illo pōt carere nec alim habere. sed ordinario alicui⁹ effect⁹ ad illū actū est ordinatio rei future q nundū est. et ideo pōt esse: et nō esse et ordinari et nō ordinari. Quā ergo dī. de⁹ pōt velle q nū. qz voluit et nō ex tpe. intellectus ē q effe ctus ille potuit ordinari ad diuinū velle. et qm ordinatio effectus est ordinatio rei futu re. et q semel ē futuz semp fuit futuz et q se mel est ordinatū semp fuit ordinatum ad illā. Quā ergo dī q deus pōt velle aliqd idem ē dicere q aliqd potuit ēē futuz siue habere ordinem ad diuinā voluntatē. q tñ non hz ordinem. sed si haberet ab eterno habuissz. et ideo nō incipit ex tpe. et iō dictū magis bo num est. si velle dei ipo: rat ordinem ad vo litum in rōne futura. sed fm q ipo: rat pco: mitantia in rōne pñtis: pōt deus ex tpe vel le hoc esse siue hoc approbare hodie. non q: incipiat actus. sed q: incipiat pnotatum.

Itē queritur de hoc q dicit. q speciales curā hz de rōnabilibus. q: vī esse pira illud qd dī sap. vj. equalis est illi cura de oibus.

R. dō. q equalit nō priuat ibi ordinem diuine distributōis: s; priuat acceptiōne p sone. et oibus distribuit ibi tñ pro oibus tñ p magnis et pnis. paupibus. et diuitib⁹. et sic ei equaliter cura de oibus. q: ita vult salutē pauperum vt diuitum.

Di xl.

Redest. natio vero de bonis sa lutarib⁹: hec ē tertia pō in q agit magis de diuina scia ptracta ad spi ritualē effectuz et diuidit hec pō in duas ptes. In p^{ri}ma agit de pdestinatōne et reprobatiōe qzrum ad cālitatem actiuam. In sēda inquiritur vtrū habeant cālitatem passiuā. vtrum videlicet sint ex meritis no stris isra di. p^{ri}ma. Si vero qrimus obdu rationis meritū et c. P^{ri}ma pō hz duas. In p^{ri}ma agit de pdestinatōe. In sēda de reprobatiōe. ibi. Cūqz pdestinatio sit pparatio grē et c. P^{ri}ma itez diuidit in duas. In p^{ri}ma agit de pdestinatōis qditate. In sēda inquit de ei⁹ necessitate. ibi. P^{re}destinatorz vero nullus vī posse et c. In q pte p^{ri}mo mouet du bitatōez et opponit. deū soluit. Tercio oppo nit s; ctionem. et vltio soluit. ptea manifeste

apparent in līar. Cūqz pdestinatio sit grē pparatio. hec est sēda pō distinctionis in qua agit magis de reprobatiōe. Et hz hec para duas. In p^{ri}ma ostēdit quid sit et qd pnotat i qzrum p^{re}cognitio. In sēda vero ostēdit cui⁹ est cā siue quis sit eius effectus. et hoc ibi. Et si cur pdestinatōis effect⁹ ē grē appositō. et c.

Intelligentiā pñtis distinctionis tria pncipalit⁹ qnr. P^{ri}mo querit⁹ tur de pdestinatōe. Sēdo de elec tione. Tercio de reprobatiōe. P^{ri}mo arti cul⁹ duos hz. P^{ri}mo enī querit⁹ de pde stinatione qzrum ad entitatē. Sēdo quā rum ad necessitatē. De entitate aut duo qnr. P^{ri}mo querit⁹ vtrū pdestinatio sit quid eternum an t^{em}pale. Sēdo quid sit pdestinatio fm rēm.

Quod aut pdestinatio sit quid eternū vī. qā q ē ante mūdi pstitutiōnem. ē qd eternū pdestinatio est h⁹ i. q: pdestinatio ē electio. eph. i. Et legit nos an mūdi pstitu tiōez. s; et c. Itē pdestinatio ē pscia bñficio rū. s; qd de⁹ pscit eternalit⁹ pscit. s; cū ois pscia sit eterna et ois pdestinatio est pscia. s; ois pdestinatio est eterna. Itē pdestinatio est ppositū misendi. sed ppositū est qd ppo nitis pcedens res q proponunt. s; cū sit ppo positū dei et deus eternalit⁹ pponit patz et c.

Itē de rōne sui nois pdestinatio dicit pce cessionē siue ancessionē. sed nō nisi pdestinā tis ad pdest natū. sed pdestinās ē eternus. s; dicit ordinē et ancessionem eterni ad t^{em}pale. sed ancessio illa est eterna. s; et c. Cōtra. pdestinatio impo: rat relatiōem ad pdestinatu sed ois relatiō ponit respectū vey. vel i vtro qz extremoz vel saltē in alter o. s; pdestina tio nō pōt vey respectū ponere in pdestinā te s; ponit respectū vey in pdestinato. s; ve rus respectus nō fundat nisi sup qd creatū. s; pdestinatio dicit quid creatū et t^{em}pale. Itē pdestinatio ipo: rat actōem. et oī actōni s; et passio. s; cū actio et passio nō sint in eodez qz nō est idē pdestinā et pdestinat⁹. necesse est q sit in alio. s; aliud nō est nisi qd t^{em}pale et crea tum. s; pdestinatio impo: rat qd t^{em}pale et crea tum. s; non ē eterna. Itē pdestinatio ipo: rat ordinem pdestinatis ad pdestinatus. aut ergo fm esse q hz in deo. aut fm esse q hz in p^{ro} genere. nō fm esse q hz in deo. q: sic est deus et nō sequit⁹ deū. s; fm esse qd

h3 in ppro genere. sed esse q h3 in ppo ge-
nere e quid ipale creatum. g pdestinatio si
mistr. z sic. z c. Item ois actus diuinus q
no reflectitur sup eentiam vel psonam tran-
sit extra. z ois actus trāsire extra ex tpe dici-
tur de deo. cū g pdestinatio non transeat in
eentiam vel psonam. sed extra. g est tpalis.

Itē pdestinatio est pparatio. s3 nihil dī p-
parari an q3 incipiat aliqd fieri fm pncipia
intrinseca. Artifex enim nō dī pparare do-
mū an ligna z lapides sola cogitatione. g ne-
cesse est q ponat in re. R. dō. q in prede-
stinatione nō sunt nisi duo. s. pncipale signifi-
catum. z pnotatū. pncipale significatum est
diuina essentia. pnotatū vero est creatura.
vt grā. z glā. z psona saluanda. z hec duo i-
portat pdestinatio cū ordine ancessionis vni-
us ad alterū rōne ppositionis. qm igitur si-
gnificatum pncipale ē eternū. ita pdestina-
tio ē quid eternū. Rursus qm importat an-
cessionem significari ad pnotatum. z illa an-
cessio est ab eterno. ideo pdestinatio ē qd
eternum z ab eterno. z pcedende sunt rōes
ad hoc. Ad illud g q obijciat. de relatio-
ne. dō. q res siue relatio pōt significari i dō
duplr. vel respectu existēti in actu vel re-
spectu existēti in potentia futuri aliquādo
in actu. Et qm respectu existēti in actu. tūc
necesse est q fiat verus respectus in actu.
qm vero respectu existēti in potētia. sufficē
q respōdeat in potentia. z talis fundat sup
ens in potentia. z ideo actu nihil ponit nisi
deū. Ad illud. q obijciat. de actioe. dō. q
est actio fm rem. z ē actio fm modū. Actio
fm rem q est pncipium efficiēs aliqd rñdet
passio differens fm rem. vt creationi actioi
creatio passio. Actioi vero fm modū nō rñ-
det passio nisi fm modū differēs. vt cogni-
tōi actōi ipius dei rñdet ipm cognosci. Et
hoc quidē realiter nō est aliud. sed h3 modū
qm igitur pdestinatio nō importat nisi pre-
cognitōē. siue actiue. siue passiue. iō est qd
eternū. z nō est aliud q3 de9. Ad illud. q
obijciat de ordine. dō. q est ordo fm nobili-
tatē. z fm duratōē. Et ordo fm nobilita-
tē ponit extrema simul. ordo vero fm dura-
tōem eo ipso q ordo ē ponit extrema nō esse
simul. Et fm rōē ancedendi ordo simul est
cū ancedēte siue pcedēte. Silr fm rōem sub-
sequēdi. simul ē cū subsequēte. Qm igit p-

destinatio importat ordinē fm rōem pcedēdi
iō eterna est. q3uis sit respectu tpali. qm nō
est simul cum illo. sed antecedit. Ad illud
q obijciat. q pdestinatio transit extra. dō. q
trāsire extra est duplr. aut in aliqd q est ex-
tra. aut in aliquid q est intra. si erit extra. z
pmo mō pnotat aliud in actu z dicit qd tpa-
le vt creare z pseruare. sō mō nō vt pdesti-
nare. Ad illud. q obijciat. de pparatione
q atēditur fm pncipia intrinseca nō h3 cāz
efficientē. dō. q qdam est causa efficiens q
opatur fm mās placētē. z ista quidē q alio
indiget nō dī pparare. qm solū vult z dispo-
nit intus. s3 qm mās aprat exterius. qdam est
cā efficiēs q nullomō indiget ad operandū
s3 statim cū vult opatur. z in tali pparare nō
est aliud q3 disponere z pponē z talis ē de9
qm nullo alio a se indiget ad opandū.

Qdo querit qd sit pdestinatio. vtrū
s. dei scia. vel volūtas. Et supposito
q dicat aliqd q sit in vtroq3 gnē. ē
enim sicut dicit Aug. pscia bñficiōz z pposi-
tum miserēdi. qritur qd istoz importet pnci-
pali9. z p modū pplemētī. z q iporet sciaz
vt q3 ppositū trahit significatōem a pponē-
tibus. S3 destinatio cū dicat z missio z ordi-
natio in rōne pdestinationis accipit vt ordi-
natio. nā sicut dicit Aug. pdestinare idem ē
q pordinare. s3 artifex s3 volēs z scies pordi-
net. nō tñ ordiat in q3rum volēs. s3 in q3rum
sciens. g. z c. Itē scia nō diuidit fm rōem
accipiēdi in virtutes vel in ea q sunt volun-
tatis. sed in ea q sunt cognitōis. s3 nos diui-
dimus sciam diuinā in pdestinatiōem. z re-
probatiōem. g pdestinatio fm q h3i ad sciaz
spectat. Qōtra: pdestinatio est cā grē z glē
s3 grā z glā imediate s3 a volūtatē. g pdesti-
natio d se dicit qd i gnē volūtatē. Si dicas q
ex vi nois nō importat illā cāritatē. s. esto. qd
deus psciret aliquē habitūz. grām z glām
aliunde q3 ab ipso. nō dretur pdestinari. g de
se dicit cāritatē. Itē pdestinatio importat
sciam z volūtatē. s3 quōtiēs h3 duo in aliquo
important. volūtas se h3 p modū psequētis z
addētis ad sciam. s3 q psequit z addit: se h3
p modū dīe z pplemētī. z a tali ē res deno-
mināda. vt ergo q ppletius importet volū-
tatē. z ita q male tenet magr. R. dō. qd
cum pdestinatio significet diuinam eentiam
vt cām grē z glē. z h3 ordinatā distributōz

gre & gle. q̄rtum est de se nō tñ importat sci-
entia. sed etiā volūtātē & potētā. sed qm̄. cā-
litas gre & gle attribuit. pprie voluntati vt
efficiēti. sed scie vt dispositi. & potētiē vt ex-
sequenti. iō & si pdestinatio iporet illa tria.
tñ pncipalius ē in gnē voluntatis. Et iō ab
Aug. diffinitur pdestinatio: p illa tria. Pri-
mo p illud. q̄ respicit potētā in li. de fide
ad p̄derrum. Pdestinatio ē gratuite do-
nationis pparatio. Secdo p illud q̄ respicit
sciam in li. de bono p̄seuerantie. Pdestina-
tio ē p̄scia bñficioꝝ dei. Tertio p illō q̄ re-
spicit volūtātē & p̄p̄issime in li. de pdesti-
natōe scōꝝ. Pdestinatio inq̄ ibi est. ppo-
situm miserendi. Ad illud. q̄ obijcit. q̄
dicit ordinē. dō. q̄ ē ordo duplex. vnus dis-
positio reꝝ in vniuerso. & hic appropiatur
scie. Alius directio in finē. & hic appropriat
bonitati siue volūtati. & hoc mō ē de rōne p-
destinatōis. Ad illud. q̄ obijcit. q̄ ē para-
p̄scie. dō. q̄ quēadmodū fides & prudentia
sunt in gnē cognitōis. tñ addūt sup̄a cogni-
tōem aliqd q̄ distrahūt i genus virtutis q̄
respicit volūtātē. p hūc modū & in pposito ē
intelligendū. Et qm̄ scia nō tñ accipit. p sim-
plici noticia. s̄ etiā vt frequē p̄ practica. &
hoc mō p̄p̄erit sciam cū volūtate. & magis
accipit sic gnāl̄. & iō enumerat pdestinatōes
int̄ ea q̄ sunt scie. voluerūt tñ aliq̄ d̄e q̄ p̄n-
cipalius ē in gnē scie. eo q̄ in rōne pdestina-
tionis cadit scia in recto. sed volūtas in obli-
quo. Et enī pdestinatio scia bñplaciti. vter-
q̄z modus dicēdi satis est. p̄babiliū. sed pri-
mus magis.

Secdo q̄rtum ad hūc p̄mū articulū q̄
ritur de necessitate pdestinatōis. Et
circa h̄ q̄r duo. Primo q̄rit vtrū iſerat
necessitatem salutis. li. ar. Secdo vtrum i-
ſerat certitudinem in euentu.

Ad aut̄ iſerat necessitatē. ostēdit
sic. Dico cā q̄ necessaria ē in se. & ne-
cessario ponit effectū infert simpl̄ necessi-
tatē effectui. s̄ pdestinatio respectu salutis ē
h̄i g. & c. Ad idem: p̄ pdestinatio enī. cum sit
de⁹ i se dicit qd̄ necessariū. & itēz necessario
infert effectū. q̄z necessario sequit̄. si ē pde-
stinatus saluabit̄. g. & c. Itē dico cā q̄ vni-
lomo pōt cassari. necessitatē ponit circa pro-

ductionem effectus. nam tūc d̄r cassari cum
nullum ponit effectū. sed pdestinatio nullo-
modo pōt cassari. ergo pdestinatio ponit ne-
cessitatem. Itē quocienscūq̄z due cāe con-
currunt ad aliquē effectū quas impossibile
ē discordare. si vna ē imutabilis necesse ē al-
teram ēē imutabilem. & effectus p̄ p̄ns. hec
manifesta ē per se. nā si altera ē mutabilis ve-
liqua existēte imutabili. possibile ē eas di-
cordare. s̄ impossibile ē q̄ pdestinatio & li. ar.
discordent. ḡ cū pdestinatio sit cā imutabilis
necesse ē q̄ li. ar. sit imutabile. & si hoc cū to-
tum sit imutabile restat igitur q̄ necessitatē
ipōnit pdestinatio in li. ar. & saluti. Itē v̄
q̄ pdestinat⁹ nullomō possit dānari & si B
tūc necessario saluaf. & ostēditur hac ratioe.
Ista duo p̄uertuntur esse p̄scitū & dānari.
esse pdestinatū & saluari. sed pdestinatus nō
pōt esse p̄scit⁹. ergo nō pōt dānari. p̄barō
medie. qm̄ aliqua duo sic se hēnt. q̄ imposs-
bile est vnū alteri succedere. neq̄z possunt si-
mul inē si alterz inēst impossibile ē reliquum
inēst. sed eē pdestinatū & esse p̄scit⁹. sic se
hēnt. q̄ impossibile est simul inēst eidē im-
possibile etiā alterz alteri succedere. s̄ q̄ hō
sit p̄mo pdestinatus. & postea p̄scitus. ḡ cum
ē pdestinat⁹ nullomō pōt esse p̄scit⁹. ergo
& c. Item de omni eo q̄ eternū est euz nō
est. impossibile ē esse. q̄ impossibile ē q̄ non
ens sit eternū. s̄ p̄scit⁹ si ē eternaliter ē p̄-
scitus. ergo illū qui nō ē p̄scitus impossibile
ē esse p̄scitū. sed pdestinatus nō ē p̄scit⁹
ergo. & c. Itē de eo q̄ nō ē. idē ē dicere B
posse esse incipē esse. sed p̄scitū est qd̄. non
ens respectu pdestinati. ergo idē ē dicere. p-
destinatū est posse eē p̄scitū q̄ posse icipe-
re p̄sciri. siue dānari. sed nō pōt incipere esse
p̄scitus. ergo. & c. Cōtra. pdestinatio diui-
na nullum facit indigne saluari. ergo cū di-
gnitas in saluādo respiciat meritū & meritū
li. ar. ergo pdestinatio nō tollit ar. libertatez
s̄m q̄ li. ar. ergo nō imponit necessitatem.
Itē pdestinatio nihil aufert li. ar. sed tñ
ponit in eo gr̄az. sed gr̄a nulli infert necessi-
tatē li. ar. ergo nec pdestinatio si nullam im-
ponit ei necessitatē. ergo cū salus pendeat
ex li. ar. patet & c. Item si pdestinatio i-
ponit necessitatem. ergo cum omni casu con-
tingente necesse sit eum qui pdestinatus ē
saluari. ergo frustra laborat aliquis bñface.

re. quia siue faciat bonum siue malum et ne-
cesse est eum saluari. Item nullus lau-
das in eo quod necessitatis est. neque viru-
peratur. Si ergo necesse est predestinatum
saluari et prescitur dari. neque predestina-
tus laudandus est si saluatur. neque presci-
tus vituperandus si damnatur. quod est con-
tra statum glorie et pene. Respondeo. quod prede-
stinatio nec infert necessitatem saluti nec in-
fert necessitatem li. ar. quoniam predestinatio non
est causa salutis nisi includendo merita. et ita
saluando li. ar. Ad intelligentiam autem ob-
iectorum notandum quod predestinatio duo
importat. et rationem prescientie. et rationem
causae. In quantum dicit rationem causae non
necessario ponit effectum. quia non est cau-
sa per necessitatem. sed per voluntatem. et ite-
rum non est tota causa. sed cum alia causa contingere. sicut
cum li. ar. Et regula est. quod quoniamcumque effec-
tus pendet ex causa necessaria et variabili. a ne-
cessaria tanquam ab vniuersali. a variabili tan-
quam a particulari. denotatur a variabili. quia d
nominatione est a causa particulari. et effectus
qui dependet a causa contingente est contingens.
Praeter rationem causae importat rationem prescientie.
Et prescientia quidem totum includit in cognitio-
ne. quod li. ar. et eius cooperatorem et veritabili-
tatem et totum. Et praeter ea non est nisi veri-
tatem et etiam de vero contingere est infallibilis. sicut superius
monstratum est in questione de prescientia. ideo prede-
stinatio infert salutem. et non potest cassari. nec di-
scordare a li. ar. Et quod prescientiam nullam importat
necessitatem praeteritae sed solum praesistentiae. sicut
nec predestinatio. Et hoc patet tria. pri-
ma obiecta de necessitate inferendi. in possi-
bilitate cassandi in potestate discordandi. H
enim omnia dicit necessitatem praeteritae solum. quod in
sunt predestinationi non per rationem causalitatis
sed per cognitionis. quod est contra certam. et infallibili-
tatem. Concorde quod prescientia siue per cognitio-
nem vera quod enim cognoscit vere cognoscit rem praeteritam
esse sicut est. et futuram ita euenire sicut eue-
niet. est enim veritas adequatio rei et intellec-
tus. Est iterum certa. quod independens. quod
nullomodo pendet ex praecognito. non solum eius
exigentiam cognoscit. sed solum eius exigentiam lu-
minis et claritatis eterne in qua nulla cadit
dubietas sed certitudo summa. et ideo omni-
bus equaliter certa est. Et iterum infallibilis
quoniam est totum posse presciti circumplec-

teno. et ideo in nullo potest falli nec circue-
ni. et est exemplum Boetij in li. de consolatio. v.
quod si aliquis aspiceret de loco eminenti circū
iacentem regionem. ubi est multitudo viarum
quas omnes simul et vno aspectu videret Am-
bulans per locum illum quousque posset per di-
uersas vias ire. non tamen posset visus eius
latere pro eo quod per nullam viam posset ire.
quod ille non videret. Si ergo intelligatur esse
vnius visus qui posset omnes vias praeuide-
re et totum posse euntis nullomodo quis eum
praevenerit circuevenire posset. Et talis est
aspectus diuinae prescientiae. quod ab eterno cogno-
uit omne quod poteramus cogitare. vel velle et
simul cum hoc vidit in quibus partes nostra volun-
tas et operatio inclinaretur. et quod totum pos-
set. et velle. et agere. circūplectitur. ideo non po-
test falli. et quod predestinatio claudit prescien-
tiam. hinc est quod concordat cum li. ar. et non potest
discordare. et non potest cassari. et necessario
infert salutem. sed non necessario efficit. Ad
illud. quod queritur vtrum predestinatus pos-
sit dari. respondeo. quod sic. sine distinctione quod quā-
uis hoc possit distinguere de re vel dicto. pre-
destinatum dari est possibile. sicut hoc al-
bum possibile est esse nigrum. hec tamen non
est distinguenda secundum artes. predestinatus po-
test damnari. sicut hec homo albus potest
esse niger. non enim potest esse de dicto. cum
non sit dictum. Propter quod est intelligendum quod
ista habet tres causas veritatis predestina-
tus potest damnari. sicut hec predestinatus
potest esse prescitus. Aut quia a forma predi-
cati potest inesse subiecto cum forma impli-
cata. vel post formam implicatam. vel sine
forma implicata. Quocumque enim modo pre-
dicatum possit inesse. iudicanda est locutio
simpliciter vera. et dico quod in tertio sensu
locutio est vera. predestinatus potest esse pre-
scitus. predestinatus enim potest non esse pre-
destinatus. et necesse est omnem hominem
esse predestinatum vel presciturum. et ideo se-
quitur quod possit esse prescitus. Et hoc
quidem necessarium est poni. nam fides di-
cit et ratio quod sequitur. si est predestinatus
saluabitur. Rursus fides dicit et ratio quod
istum saluari est contingens. Et qui diceret
contrarium et assereret respondendus esset se-
cundum omnium iudicium certum. Et ite-
rum ars dicit. quod si praesentis et contingens

impossibile est antecedens esse necessarium.
Et hoc supra probatum est per tres regulas: et quod
 diceret huius contrarium totam artem syllogi-
 sticam destrueret: cuius virtus illationis est. ut
 oppositum consequens non possit stare cum an-
 cedente. Certum est autem quod oppositum con-
 gentis stat cum necessario. Istum ergo esse pre-
 destinatum non est necessarium: et est necessarium vel
 contingens: vel impossibile: et non est impossi-
 bile nec necessarium. Ergo est contingens: et contingens
 potest non esse. Ergo iste qui est predestinatus potest non
 esse predestinatus. Et hoc quidem credo quod neces-
 se sit poni. Hoc tamen difficile est intelligi. potest
 tamen sic capi. Si presupponamus. iij. vera.
 Primum est quod prius diuine eternitatis circun-
 plectitur omne tempus. idem et vniforme. et
 hoc dicit Ansel. in li. de coeco. pscie. et li. ar. quod
 sicut prius tempore circumplectitur omnem locum
 et omne quod in loco est. ita prius eternitatis omne
 tempus. Et hoc necessarium est poni: quoduis non
 possumus hoc plene intelligere. Videmus enim
 eius oppositum esse falsum et impossibile: quod si
 hoc non esset: tunc mutaretur prius die eterni-
 tatis. Secundum est istud. quod deus vno et eodem co-
 gnoscit omnia: ita quod vnica est dei cognitio quod
 cognoscit aliquid eius oppositum. et hoc supra pro-
 batum est auctoritate: et ratione. non solum quod
 tum ad illud per quod cognoscitur: sed etiam quod
 tum ad actum die cognitionis. Tertium est quod
 cum dicimus diuinam cognitionem vel volunta-
 tem ordinari ad hoc cognoscibile. et ad aliud
 non ponitur ordo vel respectus in deo actu
 sed solum ex parte rei create vel cognite. Et
 ille quidem sicut preuisum est non ponitur in
 actum sed in habitum. nec de presenti: sed de futu-
 ro. Quartum est quod futurum sub ratione futu-
 ri quod ponitur semel esse verum. ponitur semper
 fuisse verum. Et quod ponit semel esse falsum:
 ponit semper posse esse. non ponitur fuisse fal-
 sum. Et ideo cum ponitur nec mutari: nec inci-
 pere. His presuppositis facile est intelligere quod
 predestinatus potest esse prescitus. et quod deus quem pre-
 scit potuit predestinare. Constans enim est
 quod salus istius qui prescitus est potuit ab eter-
 no prouideri. cum possit esse siue fieri in tempore.
 Et si potuit ab eterno ordinari ad diuinam
 cognitionem et voluntatem: potest et nunc. et ideo quia
 prius totum est et nihil transit in preteritum.
 Et nihil factum est quod sit necessarium esse
 factum. Hinc est quod sicut potest cogitari vere

posse non predestinasse ab eterno. ita etiam quod
 possit nunc in suo. scilicet nunc eternitatis non pre-
 destinasse. Et hoc dicit magis in littera. Acci-
 damen eternus diuine cognitionis non potest
 cogitari non fuisse. sed ad hoc futurum contin-
 gens ordinatum non esse. et si hoc ponitur non po-
 nitur aliqua mutatio in eterno presenti. quod nul-
 la ponitur successio. nec ponitur mutatio in co-
 gnitione quod non ponitur in deo alia cognitio.
 Nec in ordine ex parte cognoscentis: quod non
 ponitur in deo alius ordo. Nec in ordine ex
 parte cogniti. quod ex parte illa non ponitur nisi
 futurum. et illud cum non est potest intelligi
 esse. et potest esse futurum sine mutatione. et hoc
 totum clarius aperitur si veniamus ad signifi-
 cationem horum vocabulorum prescitus et pre-
 destinatus. predestinatus. n. prescitus duo sunt
 vocabula. et quantum ad principale signifi-
 catum diuinam eternitatem. quod tum ad prenotatum
 important futura contingentia. Quantum
 ergo ad principale significatum idem sunt. quod
 tum vero ad prenotata: quod sunt contingentia que
 non de necessitate insunt. potest vnum esse al-
 terum: quod vero prenotata non tamen sunt prae-
 terea: sed etiam de futuro: quod nihil ponitur actu:
 possunt non esse et tamen sine mutatione. Luz
 enim ponuntur esse vera de futuro ponuntur
 semper fuisse. et cum ponuntur non esse: po-
 nuntur nunquam fuisse sicut patet. et Ansel. di-
 cit. si dicatur aliquid esse futurum de contin-
 genti stat quod possibile est non esse futurum.
 et si futurum est semper fuit verum ipsum esse
 futurum. Et ideo hec est vera sine mutatione:
 et sine inceptione. predestinatus potest esse pre-
 scitus. nulla enim repugnantia est: nec ex par-
 te significati: nec ex parte prenotati. et hoc pa-
 tet. si resoluitur. sensus enim est iste cuius predesti-
 natus. iste est adeo prescitus et saluabitur per dei
 gratiam. Similiter iste est prescitus. sensus est iste
 est prescitus et damnabitur per suam culpam
 Constat enim quod in diuina cognitione non est
 differentia inter: solum in connotato. Cum
 ergo saluandus possit dari predestinatus potest esse pre-
 scitus sine aliquo mutando. Ex hoc patet tria ob-
 iecta. Nam primum et vltimum intelligit in formis
 quod aliquid ponitur actu circa subiectum. Secundum
 vero de eo quod est ita eternum quod nihil tempo-
 rale connotat: talia autem non sunt. esse pre-
 scitum. et esse predestinatum: et sic patent
 omnia.

Ecūdo supposito q̄ p̄destinatio n̄
ifferat necessitatē. l. ar. q̄ non possit
aliter esse. Querit̄ vtrū ponat certi
tudine in euentu. s. v. nūq̄ alr̄ eueniat nisi si
cut deus p̄diffinitur. Et q̄ sic ostendit̄ p̄mo
auctoritate Jo. xiiij. Ego scio quos elegeris
et. iij. thi. iij. Nouit deus q̄ sūt eius. s. si dei
p̄cognitio est certa et infallibilis. et falleret
si nō saluarent illi quos nouit eē suos certi
tudinalr̄. s. v. est. q̄ sic euenit sicut p̄diffi
nitur de⁹ et sic. et c. Item p̄me Jo. iij. Et
nobis exierūt sed ex nobis nō erant. ponit
ergo illud p̄ signo. q̄ illud est signum q̄ hō
nō fuit electus. q̄ nō p̄seuerauit in bono si
naliter. Si s̄ illud signū est rectū certum est
q̄ oēs p̄destinati et soli in gr̄a finaliter p̄se
uerant. et si hoc certū est. q̄ soli saluantur et
omnes. s. certitudo est in euentu. Iij Aug.
in li. de bono p̄seuerantē. p̄destinatio est p̄e
scia b̄nficioy dei p̄ que certissime liberantur
quonq̄ liberant. Si igitur liberant certissi
me p̄ q̄ certitudo salutis ē respectu p̄sonay
et sic. et c. Item Aug. in li. de correctiōe et
gr̄a. certus ē numerus electoy qui non pōt
minui nec augeri. s. v. q̄ certitudo sit i quo
to numero. Itē hoc v̄ rōne. q̄ in domo
p̄ris sunt multe mansiones. sicut dī. Jo. xiiij.
Aut s̄ p̄uidit de⁹ q̄ debeāt ibi habitare aut
nō. Cōstat q̄ p̄uidit q̄ debeant ibi eē. ergo
si aliq̄ eoy deit. aliq̄ mansio vacua rema
nebit. sed hoc ē incōueniēs et indecēs in ciui
tate sup̄na. s. certū est q̄ qliber p̄destinatus
locū suū habebit. Itē numerus electo
rum a deo p̄finitus ē optima et decentissima
rōne et p̄portioe. Si enim oia fecit ordina
tissime multo fort⁹ supernā ciuitatē. sed op
tima p̄portio sedat et p̄ditur p̄ augmentū
et diminutiōem. s. si nō pōt esse v̄ sit ibi dese
ctus ordinis et p̄portiois congruēis certitudi
nali tot saluabunt et nō plures nec paucio
res q̄ de⁹ p̄uiderit. S̄ p̄. q̄ nō sit certi
tudo euent⁹ q̄stū ad p̄sonas. v̄. sic. Apoc. iij.
tene q̄ hēs ne ali⁹ accipiat coronam tuam.
Breg. ibi dū ali⁹ liberat ali⁹ in locū ei⁹ sub
inducit. s. si vn⁹ v̄dicat sibi locū alterius n̄
ita euenit. sicut deus ordinat. imo tota die
fit trāsmutatio. Itē sup̄ illd. Jo. xiiij. Cō
teret multos. Breg. ibidē. Locū vite alijs
cadentib⁹ ali⁹ sortunt. Itē q̄ nō sit certi
tudo q̄stū ad numez. v̄. Luc. xv. Trāspeba

tur recte. glo. nō tot intrant de iudeis quot
sunt p̄destinati. s. pauciores saluant q̄ sint
p̄destinati. Itē deus. l. addat de⁹ ad hūc
numez multa milia glo. ad hūc numez p̄e
diffinitū in dei p̄scia qui nouit q̄ sunt ei⁹. s.
si de⁹ addit ad numez p̄diffinitū. nō est cer
titudo q̄stū ad numez saluandoy. Itē
q̄ q̄stū ad neutrū sit certitudo. v̄. Intelli
gamus. a. b. c. eē numez p̄destinatory. d. e. f.
numez p̄scitoy. tunc q̄ro. A. ita b̄n pōt dā
nari sicut. et d. et cōuerso. d. ita saluari sicut
et a. s. nulla est certitudo q̄stū ad p̄sonas.
Rursus. a. pōt dānari. et tūc solū remanent
duo. et d. saluari. et tūc erūt quattuor. s. nul
la est certitudo q̄stū ad numez. Itē hoc
ip̄s ostendit deducēdo ad incōueniēs. Si v̄s
certū est. q̄ et quot saluabunt. ita q̄ sic eueni
et. et nō aliter q̄uis possit aliter. ergo null⁹
p̄destinatus dānabit aliquo cāu vel euentu.
et nullus p̄scitus saluabit. ergo null⁹ d̄ cura
re vtrū faciat b̄n vel male. q̄ si p̄scitus ē. q̄
quid faciat in fine dānabit. Si p̄destinatus
q̄cqd faciat in fine saluabit. stultus ē ergo q̄
nō comedat et letatur et nō sumit bona in vita
ista. s. d̄. q̄ est oīe certitudinē a p̄te rei
eueniēs. et a p̄te dei p̄ordinatōis. Si loqua
mur de certitudine a p̄te rei. cū hoc dicatur
s̄ p̄tingentiā. sic dico q̄ nō est maior certitu
do in numero electoy q̄ sit aliay futuroy
p̄tingentiū q̄ p̄der euentus n̄re salutis et dā
natiōis ex arbitriū n̄ri libertate. Si aut loq̄
mur de certitudine a p̄te dei p̄cognoscentis
sic certus est euentus salutis certitudine infal
libilitario. q̄ diuina p̄scientia non fallit. et iō
semp euenit v̄ p̄scit. Certus etiā est certi
tudine imutabilitario. q̄ diuina dispositiō et
ordinatio. nō variatur v̄ nō vnū eligat
modo aliū. sed qui semel electus est semper
fuit et erit. et nō alius. Rarōes ad p̄mā p̄tem
inducte. p̄cedunt de certitudine euentus non
q̄stū ad necessitatē. sed q̄stū ad infalli
bilitatē p̄cognitionis et q̄stū ad inuariabili
tatem eterne p̄cognitionis. Ad illud. s.
q̄ obijciatur. q̄ alius alterius locū accipit
et coronam. d̄. q̄ locus eterne mansionis. et
corona retributiōis. alicui debetur s̄m repu
tatiōem p̄sentis iusticie. alicui secundum
p̄diffinitionem p̄scientie. et contingit qd
vnus locus debet alicui s̄m p̄sentem iusti
ciaz. eo quod illo cadente ali⁹ intrat cui de.

betur s^m prediffinitionem eternam. Quādo vero alicui deberetur locus. s^m prediffinitionem eternam. potest quidem cadere et locum perdere. et alius qui non est predestinatus potest acquirere. sed tamen hoc nunquā eueniet. Quia ergo prescius iustus frequenter locum eterne mansionis perdit quē alius parisi meriti acquirit. et nemo scit utrum p^rscit^r uel p^rdestinatus. ideo quauis sciatur se iustum timere debet ne amittat locum. et ad hunc timorem hortatur beatus. Io. in predicta auctoritate apoc. Et hic timor bonus est omnibus et p^rscitis et p^rdestinatis quia humiliat et sollicitat. Contra certitudo de electione eleuat in tumorem et depressit in torporem. Ideo secundū ordinatissimā dispensationem hoc factum est ut nulli reueletur an sit predestinatus nisi a deo sit confirmatus in bono ut non possit eleuari per superbiam vel torpere per negligentiam. patet ergo quod illa auctoritas non significat mutationem si erit in prescientia vel aliter euenire quā deus presciuerit. sed quod qui actualiter iustus est potest locum quo dignus est perdere perdendo iusticiam et quod qui peccator est potest locum sibi indebitum acquirere acquirendo iusticiam. Et hoc tota die contingit. Exemplum in re. testamētum fuit desauile. et Dauid in regno. cui. Sauli recte potuit dici. tene quod habes. i. humilitatem et iusticiam. ne alius accipiat coronam tuam. i. tibi debitam. secundum statum presentem. Alij tamen debitam secundum dispositionem eternam. exemplum etiam est in coronis. xl. martyrum. Ad illud. quod obijcitur. de diminutione et augmento. dicendum quod totum referendum est illud ad statum presentis iusticie. nam illa glo. non tot intrant intelligitur tempore ecclesie primitiue. quā multi intrabunt in tempore finalis ecclesie. Similiter quod dicitur addat deus ad hūc numerum intelligitur iustificando plures et vocando ad fidem. Ad illud. quod obijcitur quod possunt esse plures et pauciores et alij quam sint p^rsciri. ergo non est ibi certitudo dicendum quod non est certitudo necessitatis. est tamen certitudo infallibilitatis: quāuis enim possint esse alij et plures. tamē nunquam erūt et si essent. tunc ab eterno predestinati essent. ideo non potest ibi cadere et ali-

qua mutatio. Ad illud quod obijcitur. quod si ita euenit. tunc frustra laborat p^rscitus et predestinatus. dicendum quod illud est argumentum stultorum quod ducit eos in torporem et impietatis excusationem. Et ideo primo ostendendum est eos stulte arguere inferendo a simili. dicendo sic. deus p^rordinauit utrum tu debeas cras viuere an nō ad quid ergo comedis et bibis. Qui sic argueret et tali rationi consentiret argueretur demeritis. similiter in proposito. Secundo respondetur contra arguendo. tu dicis quod deus predestinat. et ego dico. quod deus est quā iustus iudex iuste remunerat. nullum ergo bonū irremuneratū. nullum malū impunitū. ergo nullus laborat sine fructu nullus torpescit sine damno. Et propterea dicendum quod predicta augmentatio desinit. procedit enim ac si deus predestinaret et p^rsciret in omnem euentum. sed non predestinat hominem ad salutem nisi per merita. nec reprobat ut perueniat in damnationem sine meritis. et ideo non solus est nostra salus ex parte dei. sed etiam ex parte nostra. Et cum ipse velit omnes saluos fieri. et omnibus gratiam impartiri. solus ex nostra malitia vel negligentia venit defectus nostre salutis.

Consequenter quantum ad secundum articulum queritur de diuina electione. Et circa hoc queruntur duo. Primo queritur utrum electio sit in deo eternaliter vel ex tempore. Secundo queritur quid sit electio s^m re.

Ad autem electio sit in deo eternaliter. ostenditur primo auctoritate ap. eph. i. Elegit nos ante mundi constitutionem ut essemus sancti et imaculati coram ipso. Item. Io. xij. Ego scio quos elegerim. sed omnes elegerat tpaliter qui erat eius discipuli. Et alia est in deo electio quam tpalis. Item quod electio sit in deo videtur per rationes. quia omnis agens discrete et ordinate est agens per electiones. sed deus est h^o. i. in deo est ponere electionem.

Item quod ab eterno videtur. quia omnis dilectio que est sp. s. aliquorū. non tūc est dilectio. sed etiam electio. sed p^rdestinatio dei nō est oīum hominum. sed solum saluandorum et p^rdestinatio nō est sine dilectione. ergo neqz

sine electōe. sed illa ab eterno ē et ista. **S**3
ptra. Dñm. electio nō cadit in deum qz di-
uina natura nō est possibil' ad ignorantiaz.

Item eligere est alterum alteri. poptare
sed deus vult omnes homines saluos fieri.
ergo vñ q electio nō sit in deo. Itēz vñ q
solum sit in deo temporaliter. electio enim
non esset si homo perstitisset. ergo videtur
q lapsus hominis faciat ad electionem. sed
temporale non facit ad esse eterni. ergo elec-
tio non est eterna. sed temporalis. Item
electio est dissimiliter entium. sed omnia in
deo eternaliter sunt vnū et filii. ergo electio
est rex existentium in pprio genere. nō sunt
nisi ex tpe. ergo nec electio. Itēz electio ē
pceptatio. sed deus nihil poptat. aliq qstuz
ad intensionē affectus. ergo solum quantuz
ad excellētiā effectus. sed effectuz nō est
ponere nisi ex tempore. ergo. et c. Item in
plus est vocatio quam electō. multi enī sunt
vocari. pauci vero electi. **A** Barth. xxi. s. vo-
catio est temporalis. ergo vñ filii q electio.
Queritur igit cū vocatō sit t'p'alis pdestina-
tio vero eterna. vñ hoc est q electio et t'p'alis
est et eterna. **R.** dō q electio dī dupliciter
vno modo. put dicit dilectionem cū discre-
tione solum. Alio modo prout dicit dilectō
nem cum discretionē precedente et delibera-
tione et inquisitione. Et primo mō est in deo
sō modo est solum in creatura. in qua ca-
dere potest ignorātia. et hoc sō modo loqui-
tur Dñm. **A**d illud. q obijcit. q volun-
tas dei et dilectio est sine discretionē. dō. qd
est voluntas antecedens et psequens. Ans
qua vult quantum in se est. cōsequens vult
cum p'scientia nostre salutis. et prima qui-
dem est oīum scda vero non. Scdō ē hunc
modum est dilectio duplex. vna que respi-
cit voluntatem antecedentem. et hac diligit
omnes. Et et alia que respicit consequen-
tem et hac diligit omnes saluandos. et hec ē
electio. **A**d illud. quod obijcit. q elec-
tio non esset nisi homo peccasset. dō. q est
electio qua eligitur et separatur bonus a ma-
lo. et est electio qua separatur melior a min⁹
bono. hec secunda esset si hō nō peccasset. nō
q lapsus aliquid faciat ad rōnem eligendi.
sed p'uisio lapsus. Et qzuis lapsus hō
fuerit t'p'alis. p'uisio tam eius fuit eterna.

Ad illud q obijcit. q electio est dissimil-
entuz. dō. q sicut dilectō duplex est. quedā
que oritur ex p'sideratiōe bonitatis. quedā
que est principium bonitatis: sic electio du-
plex est. quedā que causatur a diuersitate
et p'eminētia eligibiliū. et hec consequit eli-
gibilia vt electio humana. quedā que est ra-
tio diuersitatis in eligendo vt diuina. et hec
est dissimilituz. non que sunt. sed que futura
sunt. et talis precedit et est eterna. nisi enī eēt
diuina electō. omnes essemus reprobi et ma-
li. et sic patet illud. **A**d illud. quod obijcit
quod electio est pceptatio. dicenduz quod
pceptatio ratione maioritatis effectus po-
test esse dupl'r. aut per modū approbatōis.
aut per modū p'ordinatōis et dispositionis
per modū app' obatiōis ponit effectū in ac-
tu. per modū p'ordinatōis et dispositōis pōit
in potētia t'm. et sicut dispositio est eterna ita
et poptatō. **A**d illud q obijcit. de voca-
tione q solū est t'p'alis. dō. q vocatio dicit
actum vt exteriorē. electio dicit actum vt in-
teriorē: p'destinato dicit actū vt anteriorē.
qm̄ igitur actus vt exterior: pnotat effectuz
vt exteriorē. iō vocatio soluz ē t'p'al'. Rur-
sus qm̄ actus vt anterior: non hz rōnem in-
nitiādi. iō p'destinato solū est eterna. s. qm̄
actus interior: p manifestatōnem fit exterior.
hinc est q electio et dilectio ē eterna et t'p'alis

Quod ē obijcit. de vocatōne quod in
plus est q p'or. dō. q p'or: ē s'm rōez intelli-
gēdi tanqz cōior: s. nō qstū ad ordinē durā-
di non enim est superius essētiāle. sed effec-
tus p'is. et sic patent omnia.

Ldo queritur quid sit electio. et q
sit idē q p'destinato videf. **A**ba-
gister in littera dicit. Cum autē p'e-
destinato sit electō q elegit dō quos voluit
aī mundi p'stitutionem. Itēz rōe vñ. quia
omnis p'destinatuz est electus. et oīs electus
p'destinatuz. ergo p'destinato est electio.
cum per se p'dicentur ad inuicem. Itēz
quoz opposita sunt eadē ipa s't eadē. s. op-
positū electōis est reprobatio. et hoc est op-
positum p'destinatōis. s. et c. **C**ōtra qēū
qz sūt diuersoz ipa sunt diuersa. s. p'destina-
tio est solum bonoz. electio est omnium sal-
uandorum et aliquozum damnandorum. er-
go electio non est p'destinato. p'obatio
minoris. **I**oan. vi. Non ne duodecim ve-

elegi et unus ex vobis dyabolus est. Si tu dicas quod illud intelligitur de electione temporalis. Electio temporalis est signum eterne. ergo aut concordat. aut est signum falsum. Item si nunc est aliquis malus: est predestinatio. sed non est electio. secundum hoc ergo aliud obiectum respicit electio. aliud predestinatio. ergo non sunt omnia idem. Item agens secundum propositum de agens per electionem et non de agere secundum predestinationem. ergo differt predestinatio et electio. queritur ergo que sit differentia. et quod sit prius secundum rationem intelligendi. Respondeo. quod electio triplici deest. est enim electio secundum affectum dilectionis. et secundum effectum finalis gratificationis. et secundum statum predestinationis. Prima est eterna. et est idem quod predestinatio. Secunda est temporalis. et signum preme infallibile. Tertia sibi temporalis. nec est effectus nec signum eterne electionis. Multi enim preficiuntur mali et reprobi. et vix non sunt plures mali quam boni. Ad illud. ergo quod obijciunt. de verbo domini. Jo. vi. deest. quod intelligit de electione predestinationis. et hec non est nisi bonorum nec omnium bonorum. et ideo vere per quod non est idem quod predestinatio. Et quod obijciunt quod est signum. deest. quod non est signum certum. nec dominus dat per signum: et stultus est qui huic signo credit. sed electio habet effectum finalis gratificationis. hoc est signum certum simpliciter. sed non est certum nobis. Et hoc differt a vocatione quia multis datur gratia quae non perseverant. ideo dominus vocati. sed non electi. et de his dicit. Matth. xxiij. Multi sunt vocati pauci vero electi. Ad illud. quod obijciunt. quod electio respicit malum et pervenit omni agenti a proposito. non sic predestinatio. notandum quod in deo idem sunt propositum. predestinatio. et electio secundum rem tamen differunt secundum rationem. intelligendi. Nam propositum simpliciter dicit voluntatem facienda aliquid. ille enim dicit proponere qui firmiter vult facere aliquid. Electio vero et predestinatio addunt supra preceptum. sed differenter. quia predestinatio addit ordinem et directionem in finem. sed electio distinctionem suae separationem a suo opposito. unde propositum dicit firmam voluntatis preceptionem. predestinatio cum preceptione dicit preordinationem. et electio quoddam discretionem. Secundum hoc igitur per quod propositum est prius secundum rationem intelligendi et deinde electio. quia prius est intelligendum aliquid separari a malo siue a massa quam dirigere in finem. et sic patet diversitas et ordo. Et ex hoc patet illud. quod ultimo queritur qua

re agens a proposito non semper de agere secundum predestinationem sic secundum electionem. quia omnis agens a proposito deliberans alteram partem predestinationis precipit. ideo omnis talis dicit eligere. sed non omnia agens sic ordinat effectum in finem. sed ut plurimum seipsum predestinare autem est preordinare alterum in finem. Et hoc quidem petit deo proprie ideo patet illud. predestinatio enim tria pronotat. scilicet preordinatum. et hic est homo. et rationem preordinandi. et hec est gratia. et rationem finis. et hoc gloria. et sic sunt tria. scilicet quod. et per quod. et ad quod.

Insequenter est quod de tertio articulo scilicet de reprobatione. Et cum ea que dicta sunt de predestinatione eterna sunt dicenda vel aptari possint reprobationi. queritur specialiter de obduratione que est eius pronotatum. De qua duo querunt. Primum est virum sit pena an culpa. Secundum est utrum obdurationis sit a deo.

Quod autem obdurationis sit pena ostenditur sic. Super illud. ro. ix. cuius vult miseretur et c. glossa. Aug. obdurationis est non le misereri. sed nolle misereri. non est culpa. sed pena. ergo. et c. Item ibidem. miseretur secundum gratiam que gratis datur. obdurat autem secundum iudicium quod meritis redditur. sed patet quod non redditur bonis meritis. ergo malis. sed quod malis meritis redditur est pena. ergo obdurationis est pena. Item hoc ipsum videtur ratione. quia in hoc differt culpa et pena. quia culpa est affectio voluntaria pena est affectio involuntaria. sed obdurationis cordis est involuntaria. quia nullus vult debilitari siue obdurari. ergo. et c. Item sic se habet execratio ad intellectum. sic obdurationis ad affectum. sed execratio dicit penam non culpam. ergo et obdurationis. Sed contra super illud. ro. ij. secundum duritiam et c. glossa. obdurationis est induratio mentis in malitia pernitentia per quam fit homo impenitens. sed hoc dicit culpam. ergo. et c. Item Aug. de predestinatione sanctorum. obdurationis nihil aliud est quam dei obviare mandatis. scilicet obviare mandatis dicit inobedientiam. sed peccatum videtur dicit Ambrosius? nihil aliud est quam pervaricatio legis divine. et celestium inobedientia mandatorum. ergo obdurationis dicit peccatum. Item ratione videtur. quia nulla pena temporalis secundum quod hominum opponitur gratie gratificationis. sed obdurationis opponitur gratie gratum facienti et maxime gratie finali ergo obdurationis non est pena. sed culpa. Item in hoc est differentia inter culpam et penam. quia

ut dicit Aug. pena est malum quod patimur. culpa vero est malum quod agimus. sed obduratio unusquisque facit sibi. sicut dicit Aug. in li. de gratia. et li. arbi. Induravit dominus pharaonem iusto iudicio: si ipse se. li. ar. Et quod obduratio sit a nobis. patet quia in precepto dissuadet. nolite inquit obdurare corda vestra. et c. Item dicens dum quod obduratio in spiritibus est translatiue dicta ab obduratione in cordibus. In cordibus autem duritia consequitur triplex peccata quibus insit cor: primum per eandem naturam: non sic spiritui. durum enim est inhabile ad suscipiendum est stabile ad permanendum. est iterum forte ad rebellandum siue resistendum. Secundum hunc triplicem modum cor obdurari dicitur tripliciter.

Primo modo dicitur cor obduratum ex hoc quod est inhabile ad impressionem gratie suscipiendam. et hoc modo sonat in passionem et est pena propter culpam. Secundo modo dicitur cor obduratum quod est in peccato stabilitum. quod si multum est compactum ad amorem peccati. et hoc modo obduratio est peccatum cum dispositio ne siue dispositio peccati procedit. Tertio modo dicitur cor obduratum: cor rebelles. quod vult deum et eius mandata: et gratias impugnare. et hoc modo est speciale peccati genus. si peccatum in spiritu. Et hoc ipsum modum triplicem. diversae auctoritates procedunt de obduratione. quod videtur sibi obviare. si diversis viis. procedunt secundum membra distinctionis predictae. Concedendum est quod obduratio uno modo est pena. concedendum est nihilominus quod aliis modis est culpa: vel dispositio culpe. Ad illud quod obijciatur quod pena gratie non repugnat. et est sonat in passionem. dicitur quod triplex est pena. est enim quidam pena inflictus: quedam contracta: quidam acta. Pena inflictus est simpliciter passio: et non repugnat gratie. ut famelicitas: et egritudo.

Pena contracta est somes et peccata. et hec quidem passio est: et ideo pena. sed tamen inclinat ad actionem malam. et ideo gratie repugnat non quantum ad substantiam sed quantum ad inclinationem. Pena acta est sicut obduratio et gratie expulsio. et hoc quidem pena est: quod passio est: sed quod ex mala actione: siue ex peccato est. et illud comitatur inseparabiliter. ideo opponitur gratie: et ita patet quod nihilominus est pena et passio quibus enim contingat per propriam actionem nihilominus pena est. sicut patet in scabioso: qui in scalpedo se delectat: sed postea sentit in car-

ne ardeat.

Secundo queritur utrum obduratio sit adeo: siue sit effectus dei reprobatio. Et patet sic. ut ro. ix. Qui vult miseretur. et quem vult indurat. sed id est aliquo fieri deo auctore et deo volente. si quod obduratio est deo volente. et deo auctore. Item ibidem in glo. obduratio est nolle misereri. Aut si hoc est predicatio per caritatem: aut per inheretiam: aut per eentiam. Non per inheretiam vel eentiam. In deo enim est voluntas misereri: nec tamen obduratio. si est deum per caritatem. sed deus non vult misereri aliquorum ut peccatorum. ut dicit Aug. si ab ipso est eorum obduratio. Item sunt illi ex eo. Ergo indurabo cor eius. Sic Aug. Induravit deus pharaonem iusto iudicio. si secundum hoc fuit iustum pharaonem indurari: sed oporteret iustum a summa iusticia. procedit que deus est. ergo et c.

Item ratione videtur: quod oporteret quod est aliquid est a deo. obduratio est aliquid. si hoc id quod est a deo quod sit aliquid. patet quia durum dicitur naturalem potentiam. sed molle dicitur potentiam. si si mollicies et in corporibus et in spiritibus est aliquid quod habet deum caritatem. patet et c. Item quicunque habet curam alicuius: si permittit cum malefacere cum possit prohibere vel punire: cum possit adiuuare: non inconuenienter dicitur causa sui maleficij: vel peccati siue mali. Unde platus qui subditos non corrigit causa dei malorum in subditis. sicut qui habet vii pauperem fame morientem: et non pascit. causa est mortis eius. Si ergo deus potest prohibere: ut affectus noster non duret: et potest pascere: ut non deficiat. et non facit. videtur quod sibi sit ratio. et causa indurationis attribuenda. Item plus dat maximam. Si aliquid est causa alicuius: et oppositum est causa oppositi. ut si habere pulmonem est causa respirandi. et non habere est causa non respirandi: sed velle misereri est causa gratificationis. ergo nolle misereri est causa obdurationis.

Item si aliquid per sui presentiam causa est alicuius per sui absentiam causa est oppositi. hoc est alia maxima philosophi: sed deus per sui presentiam est causa mollificationis cordis. si per sui absentiam est causa obdurationis. Item si aliqua duo sunt oino filia. aut per partes aliqua non inest una quod non inest. alij autem si inest aliunde inest. ponant ergo hoc duo paruuli sicut Jacob et Esau. deus unum obdurat: ut Esau. alterum non obdurat. ut Jacob. si unus sunt filii omnino quantum ad naturam. et quantum ad merita. aliunde venit:

x

obduratio. sed nō ē dare nisi q̄ a deo. ḡ tē.
Si tu dicas q̄ a dyabolo p̄. esto q̄ diabolus
nullo modo se intromittat. nihilominus iste
obdurabitur. Item oīs effectus siue posi-
tius siue defectiu⁹ habet cām proximā et
immediatā. quero ḡ que sit cā obduratiōis
proxima. aut enim culpa originalis. aut actua-
lis: aut vsus li. ar. aut aliquid aliud. noui
culpa originalis. q̄ tunc oēs obduraretur. sicut
nec culpa actualis. q̄ tunc oīs actualit̄ pec-
cans obduraretur. nec vsus li. ar. q̄ obdu-
ratio ut ē notatum reprobationis ē i puul⁹
in quibus non ē vsus li. ar. Restat ḡ q̄ volū-
tas dei sit cā. Et hoc videtur q̄ ea posita p̄-
ponitur effectus. Si enī deus non vult isti⁹
misereri. necesse est eū obdurari. Contra
Jo. vi. oīs qui venit ad me non eiciā foras.
ḡ paratus ē dñs omnes amplecti. ḡ defect⁹
illustrationis non venit ex parte dei: sed ex
parte nostra. Itē apoc. iij. ego sto ad ho-
stium et pulso. si quis aperit mihi itabo ad
illum et ē. si si pegrinus volēs hospitari. nō re-
cumbit in domo. non ē cā ex parte sui: sed
solum hostarij. ḡ sicut et obdurationis non ē
cā. nisi q̄ non recipit deū pulsantem. Itē
Aug. sup̄ illud. Jo. lux in tenebris lucet. vñ
Sicut ceco posito i sole pri⁹ ē lux ei. et ipse ab
sens ē luci. sic omni iniquo q̄ cecus ē corde p̄-
sens ē sapientiā: et ipse ē abñs. Si ergo hoc ē
sine cum cecitas siue priuatio actus videndi:
nō sit a sole. p̄ q̄ nec obduratio ē a deo.

Itē Ansel. nō ideo nō habet hō gratiam:
q̄ de⁹ non dat. sed q̄ homo nō accipit. ḡ nō:
d̄ dici obduratio ē a deo. Item rōne vñ
q̄ optimi ē optima adducere. sed obduratio
ē pessimum inter oīa mala. ḡ ipsam nō efficit
deus q̄ est optimus. Itē obduratio anime
reddat aīam impotentem ad bonum. ḡ est de-
fectus: sed defectus. aut non h̄z cām. aut si
h̄z. h̄z cām deficientem. deus autem nullius
est cā deficientis. ergo obduratio nullo mō est
a deo. Respondeo dicendum. q̄ obdura-
tio in quantum pena dicit anime ineptitudi-
nem. et ita dicit defectum penalem. Et pena
omnis in quantum talis. ē iusta et ordinata.
ideo dicit defectum ordinatum. In quantum
ergo defectus ē. non habet cām nisi deficiē-
tem. h̄ autem non ē deus. q̄ deus non dicit
cā deficientis. sed li. ar. destitutum. In quantum
vero ordinatum. habet cām merentes. si ipaz

culpam. et eām ordinatam. s. retribuentes di-
uinam iusticiā. Ille igitur tres auctoritates
apostoli. s. Aug. et glose. et p̄similes que dicūt
deū obdurasse aliquē intelliguntur quantum
ad rōnem ordinis. non quantum ad rōnem
defectus: q̄ per comparisonem ad defectū
solum comparatur in rōne permittentis nō
efficientis. Et ē exemplum: sicut si aliquis ēēt
dignus pire fame: et alius posset eum pasce-
re et iusto iudicio nolle eū pascere. Si quere-
tur que sit in isto cā mortis. Rñderetur q̄
defectus cibi. ille s̄o non diceret cecidisse: s̄
p̄misisse. Si rursus quereretur vtrū iste iuste
fecerit. diceretur q̄ sic. cum tamen nihil fece-
rit: q̄ ipm non facere: ordinatum fuit aucto-
ritate eius ad merita illius. Et p̄ cōsequens
ille ordinatus ē in pena sibi debita per hunc
modum ē intelligendum in p̄posito. Ad
illud ergo d̄. q̄ obduratio dicit pōnem d̄.
q̄ in cordibus dicit pōitionē: q̄ per nāz suā
nata sunt sibi resistere: sed in spiritibus dicit
defectum: q̄ de nālī aptitudine spūs d̄ esse
habilis ad susceptionem influentie diuine. vñ
habilitas talis ē pōtētie et habit⁹. sed ecōtra
obduratio et ineptitudo ē p̄ modum priuatio-
nis. Ad illud q̄ obijciatur. q̄ qui permittit
subditum pire est cā et c. dicendum q̄ hoc ve-
rum est si tenetur et debeat facere: sed si non
tenetur nec d̄ hoc facere. imo magis p̄uiz
nullatenus potest illi imputari periculum: s̄
iusticia. et ira ē i deo. Ad illud q̄ obijciat
q̄ si aliquid ē cā alicuius q̄ oppositum ē cau-
sa oppositi. dicendum q̄ illud tenet immateri-
alibus et necessarijs. sicut in habere pulmo-
nem et non habere: et respirare: et non respi-
rare. nō autem h̄z locum in volūtarijs. sic di-
cit Ansel. Cā aut quare iste h̄z grām: ē quia
deus dat. cā quare non habet: ē q̄ non acci-
pit. sed ista solutio nō videt̄ competens: qm̄
si maxima phylosophi bona ē. necesse est q̄
teneat in omni materia. Et p̄propterea dicē-
dum q̄ ipse loquitur de causa proxima et imme-
diata. et que est tota cā nō exigens aliud. et i
in omni tali tenet: sed q̄zū voluntas dei sit
cā efficiēs gratificationis. tamē ad salutē cō-
currat li. ar. ut p̄sentiens. q̄ ergo ista duo cō-
currunt. quodlibet horū potest causare de-
fectum. Et non causat diuina voluntas que
est liberalissima. sed causat li. ar. q̄ quantum
non possit neq̄ sufficiat efficere. Potest ta-

mē ēē deficiens cā: que sufficiens est ad defectum effectus. In bonis enim facilius est destruere q̄s construere. Ad illud q̄ obijci de absentia. dicendum q̄ cum absentia alicuius est malus. aut ille erit cā sue absentie. aut non. Si ille est cā sue absentie. dicitur p̄ consequens esse causa eius quod iuritur ex absentia. Si autem ipse non est causa. immo q̄s tum est de se. semper paratus est p̄ns eē: tūc re vera nullo modo dicendus est esse causa. sed illustratione cuius iuste se absente. ideo nostrum peccatum. et non deus. Peccata enim nostra diuiserūt inter nos: et deum nostrum. et sunt quasi nubes densissime auferētes nobis illustrationem gratie. Ad illud q̄ queritur que sit causa efficiens ratione cuius insit. dicendum q̄ causa est li. ar. meritoria ē peccatum siue originale siue actuale.

Causa vero deficiens que ponit defectum ē li. ar. deficiens et in defectu suo permanēs: siue quia ipsum negligit siue quia peccatis extēgētibz alius non succedit. Quia vero duobus existētibz similibz potest alter habere manum subleuantem. ideo vnus obdura tur ex se: alter vero subleuatur ab alio: et p̄ hunc modum intelligēdū ē in Jacob et Esau. Esau enim iacuit p̄p̄a infirmitate. sed Jacob reueratus ē aliena dexte.

In parte ista sunt dubitationes circa litteram. et primo de hoc verbo q̄ primo ponitur. scilicet. Predestinatio ē de bonis salutaribus. Queritur ergo quid intelligatur per bona salutaria. Si tu dicas q̄ gratia et gloria. ergo sicut homo dicitur p̄destinatus. ita gratia d̄ dici predestinata.

Respondeo dicendum. q̄ p̄destinatio est p̄ordinatio. In ordinatione autē tria hoc cōcurrunt q̄ ordinatur. per quid. et ad quid. Primum est homo. Scdm gratia. Tertius gloria. Et quoniam ille solus dicēdus ē p̄destinatus q̄ p̄destinatione ordinatur. ideo p̄ q̄ gratia et gloria nō debēt dici p̄destinata sed homo solum qui p̄destinatur ad salutem.

Item queritur de h̄ q̄ dicit. et de hominibus saluandis. videtur enī insufficiēter dicere: q̄ cū p̄destinatio. sit preparatio gr̄e et gl̄orie. q̄ nō tū ē hoīum: s̄ et angeloz. Rñ. d̄. q̄ p̄destinatio vno mō dicit p̄p̄atōē boni et sic puenit hoībus. et Angelis. et ēt Xpo. Alio mō dicit p̄p̄atōē boni et liberatōē a ma

lo. et sic d̄ p̄destinatio p̄positū miserēdi. et sic p̄p̄e ē hoīum. et sic accipit m̄gr̄ hic. Itē q̄ r̄it de h̄ q̄ dicit. q̄ p̄destinatio sine p̄scia esse nō p̄t. Aides enī male dicē. q̄ p̄scia ē malorū. An p̄sciti dicūt mali. s̄ p̄destinatio ē bonorum. q̄ p̄t eē p̄destinatio sine p̄scia. sic ecōuerso. Si dicas mihi q̄ p̄destinatio ē sp̄ale. s̄ p̄scia cōe ē et sp̄ale. tē quero q̄re p̄scia magis approp̄at reprobatiōi q̄ p̄destinationi.

Ad h̄ ē vnus modus r̄ndēdi q̄ q̄ p̄destinatio addit. iō habuit nomē p̄p̄iū. reprobatio vō nō. iō retinuit nomē cōe. Sed quō h̄et illud v̄itatē cū reprobatio sit p̄scia pene cuius d̄ cā. Et p̄p̄ea d̄. q̄ nō tū addit q̄ ita distrahbat. Itā p̄destinatio dat intelligē b̄n̄placitū q̄ trahit ipsam in gen̄ seie p̄actice sim p̄l̄. eo q̄ b̄n̄placitū ē simpliciter et absolute respectu totius p̄notati. s̄ nō sic ē de reprobatiōe q̄ volūtas nō ē respectu mali culp̄. et respectu pene ē p̄ns nō aī. et quasi tracta. et p̄p̄ h̄ q̄ minus distrahbat a rōne sc̄ie. retinuit sibi nomē p̄scie. Itē q̄ r̄it de ista r̄nsiōe magistri q̄b̄ r̄ndēd̄ ex ea rōne d̄cū ē. et c. v̄r enī q̄ nō soluat p̄p̄ suā distinctionē ad q̄nē d̄ augmēto q̄m demonstrato aliquo dānādo: vez ē dicē istū posse saluari. q̄ p̄t eē p̄destinatus. q̄ plures p̄nt eē p̄destinati q̄s sint. q̄ p̄t numerus p̄destinatz augeri. Rñ. d̄. q̄ m̄gr̄ in hac p̄p̄a r̄nsiōe p̄cipalr̄ r̄ndet ad p̄mā q̄nē. v̄trū p̄destinātū possibile sit dānari. et b̄n̄. s̄ p̄p̄atōē et diuisionē. Et p̄ istā solutionē p̄ aliquo mō r̄nsiō. Ad illud d̄ augmēto s̄ nō plene. iō amittit solonē sequentem q̄ ē explicatio h̄ in qua d̄r q̄ aliq̄ nō p̄t incipere eē p̄destinatus. q̄uis possit eē p̄destinatus. quia hoc est dicere q̄ ab eterno potuit. Et quoniam augmentum dicit maiore numerum q̄ p̄ius. cum p̄suppositione prioris et noua additione. ideo patet q̄ ex sui ratione distinctionem et successionem dicit in partibus. Unde si aliquis statim cum est c̄r ita magnus q̄stus futurus ē. non dicētur augeri. sed tamen potuisset esse maior. ita in p̄posito intelligendum. Vel aliter solui potest per compositionem et diuisionem. sicut magister soluit possunt esse plures q̄s sint. ergo potest numerus augeri. Item queritur de hoc q̄ dicit. q̄ intelligentia conditio nō implicite veritatem facit in dicto et impossibilitatem i vero. quō illō sit intelligibile

si enim idem non est causa oppositorum: et predictio implicata facit veritatem: quo facit impossibilitatem. **Rñ. dñ. q.** magister vult dicere quod illud est falsum. demonstrato aliquo. istum damnari vel saluari est impossibile. sed si addatur et implicetur predictio predestinationis. facit veritatem in dicto: et impossibilitatem in vero. i. facit illud dictum cum modo impossibilitatis esse verum. **U**rpote si dicatur istum damnari et esse predestinatum si est impossibile siue istum saluari: et si esse predestinatum est impossibile. **N**el aliter potest dici. quod dicitur falsum: alicuius predictionis implicatione sit verum. ut demonstrato rep: ob. istum saluari est falsum. adde predictionem predestinationis. et fiet verum. istum saluari si est predestinatus est verum. **I**terum eodem demerito. istum damnari est verum. adde predictionem predestinationis: et fiet impossibile. istum damnari si est predestinatus est impossibile coniunctis intelligendo. **I**tem queritur de hoc quod dicitur. **E**x quo aliquid factum est vel dictum: non concedunt. quod possit non esse. et c. **V**idetur enim falsum. quia Christus dixit petrum peccaturum. ergo postquam dixit. fuit necessarium dixisse. et necessario sequitur. si Christus dixit. hoc erit. quia contra oppositum et tunc sequetur Christum esse mentitum: quod est impossibile. ergo videtur cum antea sit necessarium quod necessarium fuit petrum negare. **Rñ. dñ. q.** in dictione Christi duo sunt. verbi. platio et assertio. et verbi. platio simpliciter est preterita et necessaria. et ex illa non sequitur consequens. non enim sequitur Christus si dixit. ergo erit. protulit enim hoc verbum. ero filius vobis medax. **E**t iterum et assertio. et illa sequitur illustrationem diuine prescientie. Sicut ergo diuina prescientia est certa et infallibilis cui non potest subesse falsum. et tamen aspiciat futurum. et connotat circa ipsum veritatem. et ideo non est necessarium deum prescisse quod presciscit quod sit certum et infallibile. ita intelligendum de Christi assertione quod certitudinem habet et infallibilitatem a diuina prescientia. sed tamen non est necessarium Christum hoc asseruisse. et ideo si ponat si non contingere ponitur et Christum non asseruisse. et sic per illud et similia. **I**n assertione enim Christi duo sunt. actus mentis: et relatio ad futurum contingens siue ordinatio. et quod sit unus sit necessarium. reliquum est contingens. **I**tem queritur de hoc quod dicitur. Sicut predestinationis effectus illa gratia est. qua in presenti iustificamur. et c. **E**x

hoc ostenditur quod predestinatio sit causa gratie queritur ergo in quo genere cause. **C**um enim sit scia videtur dicere causam exemplarem. **E**t iterum hoc non videtur sufficere. quia exemplar non necessario infert exemplatum. sed per scia ponit. **E**t iterum si est causa. **A**ut vltio. aut particularis. non vltio. quia tunc indigeret alio particulari adiuvante. non particularis. quia tunc determinata esset ad unum effectum tantum. **E**t iterum aut necessaria: aut contingens. non necessaria. quia per voluntatem operatur. non contingens. quia hoc est fallibilis et incerta. **Rñ. dñ. q.** predestinatio est causa gratie. sicut dicitur. et tota causa. si non causa salutis ut excludatur cooperans et disponens. **A**diutores enim Christi sumus et nullus saluatur inuitus. **E**t ergo queritur in quo genere cause sit. **dñ. q.** predestinatio claudit in se sciam. et beneplacitum voluntatis. et dispositionem voluntatis per quam placuit deo. nos saluare: que est summa bonitas manifestanda. **R**atione primi. dicit causam in genere forme. **R**atione secundi in genere efficientis. **R**atione tertii in gratie finis. **E**t quod queritur utrum necessaria vel contingens vltio particularis. **dñ. q.** de oibus istis modis eundem diuinitatem quod est perfectionis non quod est imperfectio. **M**a de proprietate vltio hoc extensionem ad multa. **D**e proprietate particularis sufficiencia ad singula. **D**e proprietate cause necessarie hoc immutabilitatem. **D**e proprietate contingens hoc arbitrii libertatem. quia potest facere et non facere.

Conditiones imperfectionis non habet: quia nec habet insufficientiam sicut causa vltio. nec limitationem. sicut causa particularis: nec inuertibilitatem sicut causa necessaria: nec vertibilitatem sicut causa contingens. **I**tem queritur de hoc quod dicitur. quod predestinationis effectus est gratie appositio. **V**idetur enim male dicere quia causa et effectus sunt correlatiua. **C**um ergo relatiua sint simul natura. quandoque est predestinatio est gratie appositio. ergo nullus est predestinatus nisi qui habet gratiam. **S**ed contra hoc est: quia predestinatio est non entium. sicut dicit Augustinus in libro de fide ad petrum. **Rñ. dñ. q.** predestinatio non semper est causa in actu: sed in habitu. et ideo non oportet quod respondeat effectus in actu. sed in habitu. **U**nde ex hoc patet quod queri consuevit. utrum predestinatio aliquid ponat in predestinato. **dñ. q.** enim quod non necessario ponit aliquid de presenti siue in actu. quia multi sunt pre

destinati q nō sunt mali ⁊ multi q mali sunt. sed ponit aliquid fm hūi: sue de futuro. rō ne cuius hō pōt gaudere. s. q: nomē ei⁹ scriptum ē in celo. ⁊ cū illud positus erit. magnū erit. ⁊ illud erit rō p̄stendi in bono: ⁊ pueniēdi ad magnum ⁊ summum bonum. Et iō s bonū habituale p̄ponēdum ē gratie: q est fm p̄ntem iusticiam.

Distinctio. xxxj.

Iautē querim⁹ obduratiōis meritum ⁊ mīe. ⁊ c. Supra egit magister de cālitare. actiua p̄destinatiōis ⁊ reprobatiōis. In hac pre ingrit de cālitare passiua. Utrū. s. p̄destinatiō ⁊ reprobatiō hēant in nobis cām merito riā. Et h qdē p̄ncipalr intendit in hac dis. q duas h3 ptes. In p̄ma magr inuestigat p̄ncipale p̄positum. In scda mouet quādam qō. nē q ex p̄cedētibz h3 oī. s. vtrū dō destnat aliqd scire vel p̄scire: ex cui⁹ manifestatiō ne patefacit diuine scie iterabilitatem ibi. P̄terea hīc p̄siderari oī. P̄ma p̄. s. iij. h3 partes. In p̄ma magr deteriat vitatē oī dens q reprobatiō h3 cām meritoria q̄tuz ad p̄notatū q ē obduratiō. nō sic p̄destinatiō q̄tum ad p̄notatū q ē gratificatiō. In scda sō magister remouet quādam opinionem. q posset hōiem ducere in erroē ibi. Opinati sunt tñ qdā. In tertia remouet eius defensionē ibi. Hīs tñ v̄ aduersari: ⁊ c. In q̄tra reouet p̄suptuosa i hac qōe i q̄tōz oīdēs ali q̄a volētes reddē rōnez de h p̄fundo diuine p̄destinatiōis lapsos ēē in p̄fundū erroris ibi. Multi sō de illo p̄fundo q̄rētes reddē rōnē. ⁊ c. P̄terea p̄siderari oī. v̄p ea oīa q sel scit ⁊ c. Nec est scda p̄ in q̄ ingrit deteriat qō nē. vtrū dō destnat aliqd scire vel p̄scire. ⁊ s̄lī ē qō vtrū destnat aliqd p̄destinare. ⁊ h p̄a h3 duas. In p̄ma deteriat de p̄scia q p̄tingit de sinere aliqd p̄scire. In scda sō deteriat de scia ibi. De scia at̄ aliter dicim⁹ vbi dicit. q dō nihil desinit scire. ⁊ in vtrazq parte p̄mo mouet qōnē. scda deteriat.

Intelligentiam p̄ntis dis. duo p̄ncipalr querūtur. P̄mo q̄rit de p̄destinatiōis cālitare. Scda de diuine scie sempiternitate sue interminabilitate. Quantum ad p̄imum queruntur duo. P̄mo queritur. vtrū p̄destinatiō vel reprobatiō in nobis habeat causam me

ritoriam. Secūdo queritur vtrū habeant in deo rōnem moriam.

Quod autē habeant in nobis causam meritoria. ostenditur sic. P̄mo de reprobatione. ro. ix. super illud. Et saui odio habui. glō. Et saui subtracta gratia per iusticiā reprobatus. sed iusticia respicit merita. s̄ reprobatiō ē ex meritis. Itē p̄ reprobationē nō dicūtur nisi ista tria. s. odium eter num. obduratiō t̄pali. ⁊ damnatiō finalis. sed oīa ista habēt in nobis meritum. q: dōs neminē odit nisi pp merita. nec obdurat nec damnat. s̄ ⁊ c. Item voluntate aīcedente vlt dō oēs hoīes saluos fieri. Si s̄ aliqd reprobat. h ē solum voluntate p̄ntē. neminem enī de se creat ad supplicium. sed volūtas cōsequēs ē cōcessiō ex nostra cā: sed nō ē alia cā q̄ meriti. ergo ⁊ c. Item de p̄destinatiōe s̄lī ostēdit. Gregorius dicit ⁊ Aug. q p̄destinatiō inuatur scōrum oīōnibz: s̄ plus valet vnicuiq̄ fides sua q̄ fides aliena. et go merito suo ⁊ alieno potest quis impetrare q sit p̄destinatus. Item nullus est p̄destinatus nisi finalr in gratia p̄seueras: nec ecōuerso. sunt s̄ p̄uertibilia. sed aliquis pōt mereri finalem p̄seueratiā. s̄ pōt mereri q sit p̄destinatus. Item q pōt in maius pōt in min⁹ vel equale pari rōne: sed hō pōt mereri h̄re deū: qd ē maximū inter oīa. pōt etiā mereri salutē qd ē eqle ei. q ē ēē p̄destinatus s̄ ⁊ c. Sed p̄. omne meritū aīcedit illud cuius ē meritū q: disponit ad illud. sed p̄destinatiō ⁊ reprobatiō p̄cedūt nīm ēē. s̄ nō cadunt sub nro merito. Itē oē meritū aliquo mō ē cā cī⁹ q meret. sed p̄destinatiō ⁊ reprobatiō sunt eterna. merita sō sunt t̄palia. s̄ t̄pale est cā eterni. q ē impossibile. Itē sp̄alit de p̄destinatiōe v̄ Th̄y. ij. Ad ex opibz iusticie q fecimus nos: sed fm suā mīam saluos nos fecit. Item gratia ē effectus p̄destinatiōis. sed p̄ma gratia aīcedit oē meritū. ⁊ est cā oīo meriti. s̄ nō cadit sub merito. ⁊ eo ipso gratia ē. q: sine meritis dat. s̄ nec p̄destinatiō. Rn. ad h̄ intelligēdum. notādū q i p̄destinatiōe tria itelligunt. P̄mū ē p̄positū eternū. Scdm ē t̄pal gratificatiō. Tertiū sō eterna gloriificatiō. S̄lī in reprobatiōe itelligunt tria. s. eternū p̄positum. ⁊ t̄pale obduratiō. ⁊ eterna dānatio. Quātū ad p̄mum ⁊ vltimū s̄lī indicādū. nā vltima. s. p̄e.

x. iij

na et gloria simplr cadit sub merito. Primum
 vo. l. ppositu eternu: eo ipso q eternu e: meri-
 tu hie no pot. Quatu ad mediu vo q e gra-
 tificatio et obduratio differet videtur. nam
 obduratio simplr cadit sub demerito siue sub
 malo merito. gratificatio vo nec simplr sub
 merito: nec simplr extra. Et eni meritu co-
 grui digni. et pdigni. Meritu pgrui e quan-
 do peccator facit q in se e: et p se. Meritum
 digni qn iustus facit p alio. Meritu pdigni
 qn iustus opat p seipo. q: ad h ordinat gra-
 ex pdigno. At graz aut alteri pmerendam:
 aut no oio ex pdig. q: peccator oio bono e in
 dignus. nec solu ex pgruo q: iustus dignus
 e exaudiri. Gratificatio igit sub merito pgrui
 pot cadere: q ad ipm gratificadu: sub merito
 digni qstum ad aliu viz scm. sub merito co-
 digni qstum ad neutru. Et h ppe loqndo est
 meritum. Rn. q ad qone cu qrit vtru pde-
 stinatio et reprobatio cadat sub merito: quia
 simplr loqndo qstum ad pncipale significatu
 neutra cadit sub merito. qstum vo ad pnota-
 tum. reprobatio cadit sub merito simplr. pde-
 stinatio vo fm qd. Ccedede igit sunt rones
 pbates. q pdestinatio no cadit sub merito:
 silt q nec reprobatio. Ad illud q pmo
 obijcit. de glo. q. Et sau p iusticia e reprobato-
 rio. od. q ibi accipit reprobatio. p pnotato
 q e obduratio. Ad illud q obijcit. q odium
 eternum cadit sub merito. od. q odium
 eternum duo dicit. Et pncipale significa-
 tum et pnotatu: q: nemine odit ds: qstuz ad as-
 sectum: sed solu qstum ad effectum. Et pmuz
 no e ex merito. s: fm q p si soluat q: odium
 e ppositu puniedi: ppositu aut nullus mere-
 tur s: pena. Ad illud q obijcit. q nemine
 reprobatur nisi voluntate pnte. od. q voluntas
 pns no of q: psequitur merita nra rone volu-
 tatis: s: solu rone voluti. vult eni aliqd ds q nos
 meruimus. et io q: volutu e pnotatu p et.
 Ad illud q obijcit de pdestinatioe q iuuat
 tur oionibus scōz. od. q illud intelligit rone
 pnotati q e gra qua sci viri pnt alijs suis ofo-
 nibus ipetrare: nec tn sequitur q ho possit im-
 petrare sibi: q: ad h q ipetrat: necesse e qsit
 dignus meri. et h no e nisi p gram. Ad il-
 lud q obijcit q id e e pdestinatu: et in gra
 finalr pseuerare. od. q no e id e s: conuertibi-
 le. s: illud no seqt. q si aliquo possit meri vnuz
 pueritiliu q possit et reliquu sicut no sequitur

si aliqd e ca vni pueritiliu q sit ca alterius
 istud manifestu e. Ad illud q obijcit q
 pot i maius pot i minus. od. q h vez e: si eq-
 luter ordinat ad vtruq. na si h ordinatioe
 ad maius. et no h ordinatioe ad min⁹ quis
 possit i maius. no tn sequitur q in minus. si
 mlt in pposito. gra enim ordinat ad meren-
 du deu: vt glorificant no vt pdestinantem.
 silt ad gloria. no ad pma gram.

Et cudo queritur vtru pdestinatio
 et reprobatio heant in deo rone mo-
 tiuam. Et q sic videtur per canone
 gen. xviij. dixit dñs. Mi celare pofo ab abra-
 ha q gesturus sum. cum futurus sit in gēez
 magnam et pcepturus domui sue vt custodi-
 at pactum meum. dñs q voluit releuare ipsi
 habere pp consideratione bonorum futuro-
 rum. q cum illa ab eterno pvideat: puta rone
 pdestinat ex psciencia bonorum futurorum.

Item Ambrosius super. ix. epistole ad ro-
 dabo gram ei que sciuerō toto corde ad me
 post errorem reuersurum. loquitur in psona
 dñi. ergo ro quare dñs pponit dare gram e
 q: aliqd futurū pvidet in hoie. Item ro-
 ne ostenditur q: omnis voluntas eo ipso q vo-
 luntas e ronalis. q si hoc perfectionis e i vo-
 luntate q sit ex rone h maxime reperitur i vo-
 luntate diuina. ergo cu pdestinatio dicat
 diuinum ppositum erit ex rone. Item
 omnis sapienter eligens eligit illos in famu-
 los in quibus videt meliores: mores pteri-
 tos. et silt quos nouit fideliores fuisse: et si
 posset futura cognoscere multo fortius elige-
 ret et respiceret pp pvisione futuroz bono-
 rum et maloz qz pteritoz. Si ergo dus
 est sapiētissime eligēs. ergo rone eligendi si-
 ue reprobandi accipit a pvisione siue pscien-
 tia. Item nullus sapienter eligēs: plegit
 oino in distantia. maxime si possit accipere oia
 eque pgrue. sed deus pferit vnum alteri i
 electione. ergo et. Item si diuinum pposi-
 tum siue pdestinatio solum hret rones vo-
 luntatem dei: et no alia. tūc ergo vt partiali-
 tas in diuina voluntate. si enim velle oia sal-
 uare. oia saluarent. et non e alia rō nisi q: no
 vult. ergo voluntas eius non e liberalissima
 nec optima. Item si no esset alia rō qz volu-
 tas. ergo cu de reprobando pponit dñare
 si sine omni ratione sola voluntate velle dñ-
 nare aliquē. q vt crudelissimus. et q fecisset

homo ad supplicium. Itē si sola volūrate p
destinat et reprobatur. nō p̄cognita rōne. videt
s̄m h̄ q̄ sit acceptator: psonarum q̄ ē s̄ illū
q̄ dī act. x. In veritate cōpi q̄ non est acce
ptor: psonarum dō. Sed s̄. exo. xxiiij. mi
sererebo: cui misero: et clemēs ero sup̄ quem
placuerit mihi. s̄ rō prima et potissima dīne
mie et p̄destinationis ē dei b̄nplacitū et vo
luntas. Item Math. xi. dicit filius reue
lanti ea parvulis: et abscondisti h̄ a sapientibus
ita p̄or: qm̄ sic fuit placitum ante. s̄ si fili⁹ op
timam reddidit rōne. solum diuinum b̄nplaci
tum ē rō. Itē apo. ro. ix. super hac q̄e dīc
Anquid non h̄ figulum p̄tate de eadem
massa facere alia quidem vasa in honorem
alia in cōtumeliā. Si enim quererēs ab arti
fice quare de una parte masse facit vasa pul
chra. et alia vilia. cū eque sit bona tota mas
sa. non ē alia rō nisi q̄ placet. ita enim b̄nfa
ceret si faceret ecōtrario. s̄. et c. Itē Aug.
de p̄destinatione scōp. non q̄ tales nos futu
ros sciuit: ideo elegit. sed vt tales essemus.
Itē rōne v̄r. q̄ voluntas dei est cā carūz
s̄ ibi status est. sed vbi ē status: non est vltra
querere rōne. s̄. et c. q̄ sit ibi status q̄. q̄ etia
status nō patiat querere rōne v̄r. q̄ quonies
q̄rimus cām vel rōnem. querimus vt distan
tem. Si enim oīo esset idē cā et cuius ē rō. sta
tim illo viso videt cā: et non quereret. s̄ non
ē status: v̄r in summe simplici. et ibi nulla vi
stantia. ergo nec rō nec q̄. Item si dō p̄e
destinat istū pp̄ p̄uisionē. aut s̄ bono: uz: aut
malo: uz: aut in differentiū. nō pp̄ p̄uisionēz
indifferentium et malo: uz. s̄ pp̄ p̄uisionem
bono: uz. sed bona nulla futura sunt in isto: ni
si q̄ deus sua voluntate facturū ē. s̄ p̄uisionē
ē pp̄ volūtarē et nō ecōuerso. Itē si q̄s que
reret cū dō potuerit pducere vnū aliū mun
dum silez huic. q̄re magis istū q̄ illūz. nulla
esset q̄. et hoc solūz fuit q̄ voluit. s̄ pari rō
ne nulla ē cā quare p̄destinat et reprobatur: ni
si q̄ vult. R̄n. dō. q̄ cū queris v̄r cū
dei p̄positum: siue electio vel reprobatio rō
ne habeat: hoc nō intelligit q̄sum ad volū
tatem diuinā: vel eius actum q̄ dō est. sed q̄
tum ad ordinationem volūti ad eius volūta
tē. Et si q̄rat rō cālis vel meritoria. r̄ndetur
q̄ non. Si ar nō aggruatur et decetie. R̄n. q̄
dā q̄ ipsa dei volūtas. sibi ipsi ē ratio. nec est
alia rō quare istū eligit nisi q̄ placet. et h̄ ē suf

ficiens p̄r oēm modū. q̄ ē cā cāp: et rō rōnuz
et cōipso q̄ plz. iō rectum est pp̄ summam
ipsi⁹ voluntario rectitudine: q̄ non nisi est re
cta sed et regula. Sed cauēdū ē ne dū volūta
tē dei magnificare volum⁹ poti⁹ volūtarē ei⁹
derogemus. Si enim nō esset alia rō: q̄re dō
us istū eligit et illū nō nisi q̄ plz. certe iam nō
occulra diceret diuina iudicia sed manifesta
cū quibz hāc rōne capiat. nec dicerent mira
bilia sed potius volūtaria. Et pp̄ h̄ dō. q̄ p̄
positum illud eternum. sicut dīc Aug. et h̄r i
lra. et voluntas illa ē rōnabilissima. et rōnem
h̄z. et sicut ab eterno fuit ab eterno rōne h̄uit
nō alia pp̄ eētā. sed pp̄ p̄notatū. Quid
ar sit illud in electione hoīuz vel reprobatoe
nobis non ē oīo notū: nec oīo ignotū. pp̄ h̄
notādū q̄ quedā sunt opa q̄ exēit a diuina vo
luntate cū alio ad h̄ ordinato ordine necessi
tatis. siue necessitate in creādo siue in merē
do vel disponēdo vt pluerē: et remunerarē:
siue dānare et saluare. et respectu talū dīa vo
luntas h̄z rōne in generali et sp̄ali. Vn si q̄ra
tur quare dō vult pluerē. r̄ndet pp̄ nostraz
vtilitatē. Sill. si q̄rat quare vult remunera
re aliquos. R̄ndet pp̄ suā gloriā. Sill. h̄z rō
ne in sp̄ali. vt si q̄rat quare vult dō pluerē i
hyeme nō in estate. tūc r̄ndet. q̄ vapores a
quosi magis in hyeme abūdāt q̄ estate. sill.
si querat. quare magis vult saluare petrum
q̄ iudā. R̄ndet. q̄ iste habuit bona merita
ille v̄o mala. Quedā ar sunt opa que sunt
a diuina volūtarē cū alio ad h̄ ordinato or
dine aggruatis. sicut ē nostra gratificatio v̄
iustificatio: que ē a diuina voluntate cū coop
tione et sp̄atiōe li. ar. Et h̄ q̄: qui creauit te si
ne te: non iustificabit te sine te. hoc dcm̄ est
s̄m aggruatiā. Adiutores enim dei sum⁹. attē
dō sine sp̄atiōe et coopetioe iustificat vt ps. d
scificatio in vtero. et vt dīc de paulo. et re
spectu talium opēz h̄z rōne voluntatis i ge
nerali: et h̄z in sp̄ali. Sed in gūali certaz. in
sp̄ali occultā. Si. n. queris. q̄re dō vult iustifi
caf. R̄ndet. ad misericordie sue oñs. Et si q̄
rat quare nō vult oēs hoīes iustificare vo
luntate b̄nplaciti. dō. q̄ h̄ ē pp̄ iusticie sue oñ
sione. Vn Aug. xxiij. de ci. dei. Si remanerēt
oēs in pena nō apperet misericordia gr̄a re
dimētis. Rursus si oēs trāsserēt de tene
bris ad lucem. in nullo apperet seueritas vltio
nis. in qua p̄pterea plures q̄ in illa cū v̄fic
x. iiii

apperet q̄ oibus debebat. Si querat i spā
li. quare magis vult iustificare vnū q̄ aliū
duobus filiis demonstratis. q̄ multe pos
sunt eē rōnes p̄gruentie. iō non est certitudo
a pte rei. nō cū cognitio nra pendeat a ter
ritudine rei nullus certā pōt inuenire rōem
nisi hēat per reuelatōnem illius cui dubia
sunt certa. Et q̄ nō fuit nobis expeditō ad
salutē ista cognitio. s̄ vtilior fuit nescia p̄
humilitatē. iō deus noluit reuelare. et apl. n̄
fuit ausus ingre. sed oñdit defectum nre i
telligētie cū exclamant. xi. ad ro. *O. altitu*
do sapie et scie dei q̄ incōprehēbilia sūt iu
dicia eius et inuestigabiles. et c. Ad illud. ḡ
q̄ querit vtrum p̄destinatio hēat rōem. dō.
q̄ h̄z iū gnālī. s̄ iū spālī. et hec ratō nora ē
diuine p̄scie nō nobis rōne p̄dicta. Ad il
lud. q̄ obijcit. de sacra scriptura q̄ assignat
bñplacitum p̄ rōne. dō. q̄ q̄uis assignet p̄
rōne. et aliā nō exprimat. nō est p̄cludendū
q̄ nō sit alia. q̄ nō sunt oia scripta. sed nobis
vtilia. vtile aut fuit scire q̄ diuinū bñplaci
tū est cā rō. vt discamus eū timere. et nihil
meritoz nobis attribuere. Ad illud. q̄d
obijcit. q̄ nō elegit q̄ p̄uidit tales. dō. quod
Aug. negat bñ q̄ hoc q̄ ē q̄ dicit cām non
bñ q̄ dicit rōem. q̄ q̄uis diuina voluntas
possit habere rōnem ex qua dī p̄gruenter
opari tñ nō h̄z cām siue rōem cālem cū sit cā
cāruz maxime respectu voliti. q̄ quidē ē ex
mera dei liberalitate. vtpote ē grā iustificatō
impiorū. Et p̄ hoc p̄z sequēs de statu. Ad il
lud. q̄ querit p̄ quoz p̄uisionem. dō. q̄d
pōt esse p̄pter p̄uisionē beatorū vt aliq̄ mō
sunt a li. ar. p̄pter quoz tñ p̄uisionē determi
nate nō scio nec volo querere. nec est rō nisi
p̄gruitatio. vñ et alia pōt eē q̄z hec. Ad il
lud. q̄ obijcit. de mūdi creatiōe. dō. q̄ nō ē
sile q̄ mūdi creatio a diuina volūtate et bñ
placito est tanq̄z a tota cā et rursus p̄ creatio
nem nō p̄supponit aliqd. Rōnes vero ad
oppositū pbant q̄ diuina volūtate rōnabilī
facit et q̄ rōem h̄z p̄gruitatio rōne voliti. Et
q̄ hoc vep̄ est iō p̄cedēde sūt q̄z alique
eaz possunt h̄re calūniā. tñ p̄clusio p̄ncipalī
nō h̄z calūniā. Itā Aug. dicit hoc in li. re
tractationū post omnes retractationes q̄d
p̄ponit et eligi et reprobare veritate certissi
ma. et a nris sensib⁹ remotissima. et q̄ a no
Aris sensibus ē remotissima. iō nullus debz

ipam ingre. q̄ in hac vitā nō possumus p
uenire. Et ideo in nre intelligentie insuffici
entia s̄mo de p̄destinatione claudendus ē.
vt obstruat omne os et subditus fiat ois mū
dus deo. cuius iudicia nō sunt scrutabilia. s̄
sō: midoloso silentio veneranda.

Onsequenter q̄zū ad h̄z articulū q̄rit
sō de in terminabilitate diuine cogni
tionis. et circa hoc q̄rit duo. Pri
mo q̄: dubium h̄z p̄ p̄paratōem ad p̄plexa.
querit vtrum de⁹ cognoscat res per modū
p̄plexiōis. Secōdo querit vtrū enūtiabilia
siue q̄ deus semel cognoscit. semp cognoscat
Ad aut cognoscat de⁹ per modū
p̄plexiōis ostendit sic. Eandē rem
q̄ cognoscit sensus cognoscit intel
lectus. s̄ sensus per modū incōplexiōis: intel
lectus vero p̄ modum p̄plexiōis. s̄ intellect⁹
ē potētiō: in cognoscēdo q̄z sensus. ḡ cogno
scere p̄ modū p̄plexiōis ē potētiō. sed oē
tale est deo attribuendū. ḡ. et c. Itē diffe
rent significatur res p̄ vocē incōplexā et per
p̄plexiōem. q̄ p̄ vocem incōplexā q̄zūm ad
esse simplr. p̄ p̄uisionem siue p̄plexiōem q̄z
tum adesse tale vel tale. sed de⁹ non tñ co
gnoscat res q̄zūm ad esse simplr. sed etiā q̄z
tum ad esse tale vel tale. sed de⁹ ḡ cognoscit
bñ p̄plexiōem. Itē ordo vnius rei ad alte
ram cui p̄iungit in re facit p̄positiōem in co
gnitōe vel in s̄mone p̄plexiōem. sed de⁹ non
tñ intelligit in se rē ipam s̄ etiā in ordine ad
aliā rē cui vnī. ḡ nō solū p̄ modū simplicis
s̄ p̄positiōis. Itē de⁹ intelligit nostrū intel
ligere et nrm dicē. s̄ nos intelligim⁹ et dicim⁹
rē p̄ modū p̄plexiōis. ḡ deus hoc mō intelli
git. S̄ p̄. Diony. de di. nō. Cognoscit dī
oia. imateriali materialia: ipartite p̄ita. vñ
formit multa: imutabili mutabilia. Si ḡ p̄i
ta cognoscit ipartite. ḡ p̄posita p̄ modū sim
plicis. s̄ mod⁹ simplicis et p̄plexiōis oppo
nunt. ḡ nō cognoscit p̄ modū complexiōis.
Itē cū intellect⁹ cognoscit p̄ modū p̄ple
xiōis. aut mod⁹ ille ē in re. aut in intellectu.
Itā in re. q̄ cū sensus apphēdit eandē rem
apphenderet eā per modū p̄plexiōis. est ḡ
in intellectu. sed omnis talis intellectus in q̄
est p̄plexio realiter est p̄plexus et p̄positus.
sed diuinus intellectus nō est huius. ḡ. et c.
Item si cognoscit res per modū p̄plexiō
is. ḡ cum modus diuine cognitionis sit dō

eternus. ab eterno cognouit per modum
plexionis. q̄ plexio fuit ab eterno. s̄ mul
ta intellexit. s̄ multe sunt plexiones. ab et
erno. s̄ vere vel falsē. Si vere. s̄ plura sunt
vera ab eterno. Si falsē s̄ plura sunt falsa
ab eterno. Itē si cognoscit per modū cō
plexionis cū eadem res mō vere significet
sub rōne futuritiōis. mō sub rōne p̄teritiōis
mō sub rōne p̄sentis. s̄ his omnibus modis
deus cognoscit. S̄ p̄ oia cognoscit vt p̄sen
tia. vñ. ij. p̄e. vñ. vñ. dies apud deū sicut m
ille anni. t̄c. s̄ nō cognoscit oibus his mōis

R. dō. q̄ cognoscere res p̄ modū plexi
onis pōt intelligi tripl̄r. Aut enī modus cō
plexionis cadit circa rē t̄ sic est sensus. deus
cognoscit res existere vel se h̄re p̄ modū cō
plexionis siue p̄positionis. t̄ hoc ē v̄p̄ co
gnoscit enī res esse sicut sunt. Alio modo vt
modus plexionis cadat circa rē vt ē exp̄s.
sa per intellectū n̄m. t̄ tunc ē sensus q̄ deus
cognoscit res nō t̄m vt sunt. sed ē in q̄tum
intellectus exp̄mit. Cognoscit enī res t̄ vo
ces siue intellectus illas significātes. t̄ hoc
v̄p̄ est. Tercio mō potest intelligi vt mod⁹
plexionis cadit circa intellectū diuinū. t̄
hoc mō falsum ē. hoc enī spectat ad intellec
tum q̄ intelligit multa t̄ p̄ multa q̄ oī p̄lec
ti. deus aut multa intelligit vno. t̄ ita simpli
ci mō. nec magis est simplex intellectus eius
intelligēdo vñ q̄ multa. vñ intelligit mul
ta p̄ modū plexionis. nec est oīo virtutis.
nec oīo ip̄fectiōis. t̄ iō non ponit nec in co
gnitiōe iūta vt sensitiua nec in cognitiōe sup
p̄ma vt in diuina. Et f̄o: r̄assio nō etiam est
in cognitiōe sup̄p̄ma ip̄ius aīe que d̄r intel
lectiua. put est in suo sumo. cognoscit enī p̄
modū simplicis aspectus. Rōnes p̄bantes
q̄ cognoscit per modū plexionis p̄cedunt
fm̄ p̄mā t̄ fm̄ viā. t̄ iō v̄p̄ p̄cludit p̄ter p̄
mum. ad q̄ iā solutū est. Ad illud q̄ obij
cit. q̄ plexio venit ab intellectu. dō. q̄ cō
plexio pōt dupl̄r p̄parari ad intellectū. aut
sicut ad cām. aut sicut ad subiectum. Sicut
ad subiectum in quo t̄ quem informat t̄ de
nominat sic p̄paratur ad intellectū huma
nū a quo est plexio qui ē p̄lectitur. Si
cut ad causam. sic p̄paratur ad intellectū
diuinum. nam intellectus diuinus cognoscit
plexionem nō circa se. sed circa n̄m: intel
ligere. qm̄ plexio nō est ab intellectu n̄o

nisi cooperāre diuino in intelligēdo. Ad
illud. q̄ obijcit. q̄ si cognoscit res p̄ modum
plexionis. qd̄ tunc plexiones sūt eterne
dō. q̄ ex p̄mo vel h̄o sensu non sequit̄ q̄ cō
plexiones sint eterne. q̄ non est plexio cir
ca deum. sed bñ sequit̄ q̄ veritas si gnifica
ta per aliquā plexionem est eterna sic ve
ritas hui⁹. mundū esse futurū t̄ p̄positio
t̄ plexio est ab intellectu n̄o in intelligente
illam veritatem eternā. vñ sicut vox ip̄a si
gnificat rē eternā. vt hoc nomē de⁹. non t̄m
sequit̄. q̄ sit eterna sic multa enūtiabilia si
gnificāt veritatē eternā. nec t̄m sunt eterne.

Ad illud. q̄ obijcit. q̄ tūc cognoscit res s̄
rōne futuritiōis t̄ p̄teritiōis. dō. sicut r̄a cū
est q̄ modus diuine cognitiōis pōt accipi h̄z
se. vel a p̄e cogniti. Si a p̄e cogniti sic. dō.
q̄ oīo cognoscit rē sicut est t̄ ita mutabilis ē
t̄ ita p̄posito mō esse sicut est. t̄ sic de oibus
t̄ sic cognoscit rē p̄teritā esse p̄teritā. t̄ futu
ram ēē futurā. t̄ nō p̄teritā ēē p̄ntem pōt ite
rum accipi a p̄e sui. t̄ sic cū cognitio vel sit
oīo simplex. oīo p̄sens. oīa cognoscit per mo
dū simplicis t̄ p̄ modū p̄ntialitatis. vñ q̄ diē
oīa sunt p̄sentia sunt apud deū. hoc dictum
est q̄tum ad cognitiōem in qua nulla cadit
successio. iō nec nouus. nec vetus. nec p̄teri
tum. nec futurū. In actu aut cognitiōis an
gelice t̄ humane cadit successio. t̄ iō p̄teri
tum t̄ futurū. Et p̄terea nō ita d̄r oīa p̄
sentia aīe cognoscēti sicut deo. Et hoc ma
nifestum est q̄ nunc eternitatis q̄ est semp
p̄sens complectitur omnia ip̄alia. t̄ ideo
p̄z quō sit intelligendum.

Edo querit̄ vtrum enūtiabilia siue
plexa q̄ semel deus cognoscit sem
per cognoscat. vel sciat. Et q̄ sic vñ
q̄ deus nō cognoscit enūtiabile nisi rōne
veritatis. sed veritas enūtiabilis que semel
fuit semper fuit t̄ est. t̄ erit. ergo enūtiabile
q̄ semel cognouit semper cognouit p̄batio
medie. Omnis veritas complexi fundatur
super rem incomplexam. sed eadem res p̄i
mo est futura. postea p̄sens. h̄nde p̄eteri
ta. t̄ vna eadem. ergo vna t̄ eadem veritas
est in ea. fm̄ omnes hos modos. sed necesse
est. q̄ sit semper sub aliquo h̄oꝝ modoz. s̄.
t̄c. Item hoc ip̄m vt alia rōne. q̄ quēcū
q̄ scit deus. scit immutabiliter. aliq̄n cū scire
dei sit suum esse si mutaret suū scire. t̄ ēē. q̄

est impossibile. sed oē q̄ h̄z immutabilitatē h̄z
sempiternitatē. q̄ si desinit mutaf. ḡ q̄ deus
semel cognoscit semp cognouit. Item q̄
scriptū est in illo. li. deleri nō pōt. sed de^o co
gnoscit nō aspiciēdo extra. sed legendo in li.
sue p̄scie ergo q̄ semel cognouit semper co
gnoscit. p̄ma pater. querit sup illd exo. xxxij
Aut dele me de li. tuo. 7c. glō. securus hoc
dicit q̄ nō delebit. 7 idem dicit fr̄ p̄o. Itē
q̄ desinit vel p̄ditur aliquo desinēte. de ne
cessitate p̄deret ex illo. sed diuina cognitō nō
pendet ex veritate creata. ḡ q̄uis enūtiabi
le desinat esse vez. tñ deus nō desinit illud
scire 7 si hoc. ḡ q̄ semel scit 7 semp. Sz cō
tra sicut p̄scire se h̄z respectu futuri vt futu
rum est. sic scire respectu veri. si enīz actu sci
tur. actu est vez. sed sicut dicit magr. de^o de
finit rē p̄scire. cū rel de futuro sit p̄sens. er
go silt desinit scit cū de uero sit falsū. Itē
sic diuina acceptatio respicit bonitatē. ita vi
sio veritatē. sed de^o desinit hoīez acceptat
cū p̄dit bonitatem. ḡ desinit rem cogitare. si
ue enūtiabile cū p̄dit veritatē. Itē B ip̄z oñ
dīf p̄possibile q̄ si q̄cūqz enūtiabile sciuit
mō scit. 7 sciuit xpm eē mortuū. ḡ 7 mō scit.
sed q̄qd scit est vez. ergo xpm eē mortuū
est vez. q̄ est p̄ fidem. Itē si q̄qd sciuit
mō scit. sed aliqñ sciuit te nō esse cū non erat
ergo scit te non eē. 7 scit de te esse. q̄ verus
est ergo simul scit duo p̄dictorie opposita. ḡ
duo p̄dictorie opposita simul sunt vera qd
est falsū 7 impossibīc. R. dō. q̄ scire dī du
plr. vno mō put reflectit in se. 7 sic est sens^o
iste scit hoc. i. h̄z cognitionem de hoc. 7 hoc
mō. dō. q̄ scire nihil p̄notat a pte sciti actua
le. nec veritatē. nec p̄itiam. deus enī de om
ni enūtiatiōe h̄z p̄fectam cognitionē. vtrū
sit enūtiatio p̄fecta 7 p̄grua. vtrū vera. 7 ce
tera silia. Alio mō scire dī fm q̄ est verbuz
p̄ hereticū 7 transit in actū extra. 7 sic cō
notat veritatē in obiecto. Tunc enim scire
aliqd enūtiabile idē ē q̄ scire ipm esse vez.
vñ scio te sedere. hoc est dīe. non tñ habeo
cognitōem de hoc. sed etiā cognosco ipsum
esse vez. P̄mo mō scire importat diuinū
intelligere. Sēdo modo intelligere cū assen
su. Si ḡ scit accipiat p̄mo mō. sic dico. q̄ qd
qd ē. 7 oē enūtiabile 7 oē q̄ sciuit adhuc scit
7 h̄z cognitōz de illo. q̄ de oi eo q̄ ē 7 q̄ p̄t
esse h̄z cognitōem. nec sequitur. scit B. ergo

est vez. Imo est ibi p̄no. Si aut accipiat scit.
6o modo put p̄notat veritatē circa enūtia
bile. sic fuerunt q̄ dicerēt q̄ desinit aliquod
enūtiabile scire. q̄ posuerūt q̄ enūtiabile q̄
est vez. potest eē falsum. Alij dixerūt p̄
rium. q̄ posuerūt q̄ enūtiabile q̄ semel est
vez semp est verū. 7 ita semp scitur. Et vt
melius pateat vidēda ē sua positio 7 rō posi
tōis. Fuerunt q̄ dixerunt. q̄ alb^o alba albū
cū sint tres voces 7 tres hēant modos signi
ficandi. tñ q̄ eandē significatōem ip̄ortant
sunt vnū nomē. per hūc modum dixerūt qd
vnitas enūtiabilis accipiēda est nō ex pte
vocis vel modi significadi. sed rei significare
sed vna res est q̄ p̄mo ē futura. deinde p̄
sens. tertio p̄terita. ergo enūtiare rem hanc
p̄mo esse futurā. deinde p̄ntem tertio p̄teri
tam nō faciet diuersitatem enūtiabiliū. sed
vocū. Rursus cū idem tps sit p̄mo futuruz
dein p̄sens. tertio p̄teritum tps. f. q̄ ē mēsu
ra rei q̄ significatur p̄ oronem. q̄uis eē suis
se vel so. c. p̄significent tria tpa rōne p̄signi
ficati nō diuersificāt enūtiabile. sed variat
solum a pte tps significati. vñ si dicā semel.
so. currit hodie 7 cras dicā cucurrit. Luz B
verbū der intellige aliud tps. 7 ita aliā actio
nem enūtiabile tñ est idēz. q̄ tunc cūqz mu
tata significatiōe. 7 q̄ retenta eadē signifi
catōe enūtiabile semp est vez. 7 nō est idēz
nihil cū eadem significatiō retinet. id dīcēt
q̄ illud q̄ semel est vez semp est vez. Et id
cum deus nihil obliuiscat. dñt q̄ oē enū
tiabile q̄ sciuit scit. Et Rñt illi rōi. oē enū
tiabile. q̄ sciuit scit. sz sciuit te nasciturū. vel
te esse. ḡ. 7c. nō dī inferri sic. ḡ scit te esse. sz
scit te fuisse. Aliter est ibi figura dictionis.
q̄ p̄ceditur ab idēitate in modo significan
di. ad idētitatem rei. 7 hoc modo sciuit ma
gister. 7 ista fuit opinio nominalium. qui dicti
sunt noiales q̄ fundabant rōnem 7 positōez
sua sup noia vnitatē. sed ista positō fuit p̄tra
p̄bm q̄ dicit in p̄dicamentis q̄ eadez oratio
p̄mo est vera postea falsa. fuit etiā p̄ cōm
positōem. fuit etiā p̄ veritatē. Et rō hui^o
est. q̄ nec bonum fundamentū hēnt. nec bo
nam adaptationem. P̄mo enim si queraf
vtrum albus alba albū sint tria nomina. re
spondendū ē. q̄ aut loqueris gramatice. aut
logice. si gramatice. cū gramaticus p̄sideret
impositōem noia. 7 modū p̄ncipalem signi

ficiendi hanc cum qualitate sic dicit unus nomen esse. Si logyce. cum logyce consideret nomen in quantum est vox expressiva. unde diffinit nomen et verbum. et ostendit per vocem tanquam per genus et multiplicato superiorum necesse est multiplicari inferiorum. si sunt multe voces significatiue sunt de necessitate multa nomina. et ideo per quod male accipiebant nomina unitatem. sed quod congruit ad oppositum. Bala etiam fuit adaptatio quod enuntiabile non significat rem. sed modum se habendi. et cum per verbum presentis preteriti et futuri significatur res alio modo se habere. patet de necessitate. quod aliud enuntiabile est se esse nasciturum et se esse natum. Rursus deficiebant in ultimo. quod sicut homo non significat ipsum hominem vel illum. sic verbum presentis temporis. non significat presentem illud. vel illud. sed presentem in eo siue non copulat vel significat. Et inde est quod sicut homo non habet aliquam aliam significatiorem. nec est aliud nomen. nec equiuocum si modo supponat per Petro modo per Paulo. sic nec verbum presentis temporis siue pronuncietur hodie. siue cras non habet aliam significatiorem. et ideo non facit aliud enuntiabile. Et propterea per quod quocumque tempore preterit te esse nasciturum. quod idem est enuntiabile quod prius fuit verum modo falsum. Secundum igitur quod scire pronotat veritatem circa enuntiabile sciunt. illud quidem sciunt et modo non fecit nulla facta mutatione in dei scia. sed solum in pronotatu. Locedendum igitur quod in secunda acceptio. non oportet quod scit se scit. Ad illud. sed quod obicit. quod veritas est una in presenti preterito et futuro. de quod quous sit reducibilis ad unam rei veritatem. sicut accidens ad substantiam et modus eendi ad entitatem. tamen cum modus eendi habeat suam veritatem. et tres sunt modi eendi ideo tres sunt veritates. Ad illud quod obicit de indelebitate et immutabilitate et independence. deus. quod iam solutum est. quod nulla sit transmutatio in dei cognitione. nec desinit scire enuntiabile per mutationem in se. sed in pronotato.

A parte ista sunt dubitationes circa istam. et primo de hoc quod dicit magister. Opinari tamen sunt quidam deum ideo eligisse iacob. quod talem esse presciuit et cetera. unde quod ista positio non sit opinio. sed heresis manifesta. quod qui hoc ponit. ponit gratiam homini non gratis. sed ex merito dari a deo. Et iste est error pessimus. scilicet error pelagij. Respondeo. quod ideo potest dicere cum meritoriam vel rationem con-

gruitatis. Si dicat cum meritoriam. sic quia una prima fronte non dicat errorem. tamen ad ipsam sequitur error. Si vero dicat rationem congruitatis sic non dicit errorem. sed tamen semeritatem quidam habet. quod de occulto dei profundum nititur reddere rationem. Et ideo utroque modo erat digna retractione. Item querit de illo verbo apostoli quod dicit Augustinus. reliquie per electionem gratie salue fient. In qua habitudine constituitur ille genitivus. quod gratia nec videtur eligere nec electa. Et iterum gratia est solum ex tempore. gratia et electio. Respondeo. quod si intelligat de electione temporalis. tunc electio gratie dicitur. quod fit per gratiam. Si autem de eterna. sit dicitur electio non ut gratia dicat habitum. sed ut constituitur sicut genitivus ex vi declarationis essentie. unde dicitur electio gratie. id est gratuita. que merita non considerat. Et si obicitur. quod unus genitivus non constituitur ex illa vi. deus. quod verum est nisi habeat virtutem dorum. unde bene dicitur. vir sanguinis et homo auctoritatis. Sicut electio gratie dicitur. id est gratuita bonitatis. Item queritur de hoc quod dicit quod precedit aliquid in peccatoribus quo digni efficiantur iustificatione. videtur enim falsum dicere. quia peccator ante iustificationem manet in peccato. Et tamen quando est in peccato est indignus pane quo vestitur. sicut dicit auctoritas. et etiam ipsa vita vituperata dei inimicus. ergo. et cetera. Respondeo. dicendum. quod aut verbum illud Augustinus. retractatum est. et retractatum intelligitur imprecata retractione. que ponitur precedenti capitulo. Aut dignitas ibi tantum valet quantum congruitas solum. et multe possunt esse congruitates in peccatoribus ad gratiam gratum facientem per multiplicem gratiam gratis dantam. Item queritur de hoc quod dicit magister. quod deus presciit futura desinit cum futura esse desinunt. videtur enim falsum dicere. quia prescientia dicit quid eternum. sed nullum eternum desinit esse. ergo nec presciens desinit presciire. Item Ricardus dicit. quia quatuor sunt combinationes quia quoddam est quod habet principium et finem. quoddam quod caret principio et fine. quoddam quod habet principium. sed non finem ut anima. quantum. scilicet quod habeat finem et non principium est impossibile. Deum enim caret principio non habet esse aliunde. quod autem tale est. seipso est. ergo est omnino.

immutabile. & non pōt desinere. Si ḡ p̄scire caret p̄ncipio: necesse ē q̄ careat fine.

Rñ. dō. q̄ absq̄ dubio maḡ bñ dicit q̄ dō desinit aliqua p̄scire cū sunt p̄ntia. Si enim p̄sciebant q̄ futura: & iam desinunt eē futura. cōstans ē q̄ desinunt p̄sciri non rōne eius q̄ est scire. sed rōne p̄positionis.

Ad illud ḡ q̄ obijciatur de eterno. dō. q̄ aliquod nomē importat pure eternuz. aliqd nomē importat eternuz p̄notādo tēpale. s̄ nomē deus pure eternum importat. s̄ h̄ vocabulum p̄scire. dicit eternum p̄notādo tēpale. Scdm̄ h̄ notandum qd̄ quedam p̄notat tēporale: vt ens in actu: & q̄ tale tēpale eē pōt & desinere pōt: iō tales actus circa deum dī cunt h̄re initium & terminum. v̄puta si dica tur dō p̄seruat h̄c rē. p̄seruare dicit diuinā essentia p̄notādo effectum. iō incipit & desinit p̄seruare. Quedā p̄notant tēpale vt non enq̄ actu. ens tamē in potētia siue futurum. Et quoniam tēporale nō pōt incipē eē non ens siue eē futurum ante q̄ sit: sed pōt desinere eē non ens: cū incipit eē ens. desinē eē futurum cum incipit eē p̄ns. Hinc ē q̄ p̄cia dei respectu creati dī desinere: sed nunq̄ incipere. Et desinit rōne tēpale non desinens sed incipiētia. Et ex hoc p̄ illud Ricardi. q̄ cū dō desinit p̄scire. non significat q̄ ali quod ens desinat: sed solū q̄ aliquid incipiat & sic p̄ illud.

Distinctio. xxxij.

Unc de oipotētia dei agēdum ē.

Sup̄a egit maḡ de scia diuina.

Hic agit de potētia. Et q̄: potentiam tripl̄r contungit p̄siderare. s̄.

q̄stū ad q̄dditatem possibilium: & q̄stū ad q̄stū ad modum operandi.

Iō h̄ pars tres p̄tinet partes. siue tres distinctiones. In prima determinat maḡ de potētia in comparatione ad possibilia que pōt. In scda deteriat de potētia q̄stū ad q̄stū tem: ostendens eius immēsitatem. isra. d. xliij.

Quidā tñ de suo sensu glorianteo. In ter tia deteriat de ipsa q̄stū ad modum. ibi. d. xliij. Nunc illud restat discutiēdum. vtrum melius ē. Prima pars que p̄tinet p̄ntem distinctionem habet. iij. partes. In p̄ia magister ostendit q̄ dī potētia ē oipotētia: q̄ est respectu oīum possibilium q̄ posse potentie ē. In scda remouet illa possibilia que posse

non ē potentie ibi. scdo caplo. Sed q̄ritur quō oia posse dicat. In tercia ponit signa q̄ attestant diuine potētie ibi. Sic diligēter cōsiderātibz oipotētia ei⁹ ē. In quarta magister alias rōnes oipotētie docet ad p̄dām reducere ibi. Ex q̄busdam tamē auctoritatibus tradit iō & c. Et ibi p̄mo ponit auctoritates. deinde docet eas exponē. & hoc ibi. Sed ad h̄ pōt dici q̄ Aug. & c.

Intelligētiā h̄i⁹ dīf. quattuor: q̄rūtur. Primo queritur vtrū dō possit aliqd aliud a se. Scdo dato q̄ possit. querit vtrū possit incē. qd̄ aliū agentī ē possibile. Tertio vtrū diuina potētia se ex tēdat ad oē illud q̄ aliū agentī ē possibile.

Quarto queritur vtrum possibile dicat aliqd simplr̄ fm̄ cās sup̄iores siue potētiā diuinā vel fm̄ inferiores siue potentiam creatam.

Quod aut̄ dō nō possit aliud a se ostēdit sic. Dīa potētia q̄ agit i aliud a s̄ba in q̄ ē: vel c⁹ ē egredit̄ ab illa s̄ba potētia. n. n̄ opat nisi vbi ē. si ḡ s̄ba dīa opat p̄ suā potētiā i aliqd aliud a se. potētia ei⁹ ice pit eē: vel fieri i aliud. ḡ egredit̄ a s̄ba: s̄ oia potētia q̄ egredit̄ elōgat̄ a s̄ba. & oia talia dī stat a s̄ba: & oia potētia distans a s̄ba repugit simplicitati. cū ḡ h̄ sit ipso possibile in deo. v̄ q̄ dō nō agat i aliud a se. Itē oia potētia cuius op⁹ est i aliud. h̄z depēdētiā ab illo. Pro batio: opus enī q̄ trāsit in mām subiectā: ali q̄ mō pēdet ex illa: sed potētia pēdet ex eodē ex q̄ pēdet act⁹: q̄ p̄ficiat p̄ actū. ḡ si potentia dīa ē i aliū h̄z depēdētiā. It̄ oia potētia q̄ ē i aliqd q̄ n̄ sp̄ ē p̄iuctū suo actui: h̄z idigētiā: n̄ ei⁹ ē p̄cia nisi qñ agit: & n̄ agit: nisi cū obem ē p̄ns. ḡ qñ n̄ ē sp̄ p̄ns ē icōpleta. s̄ ar̄ repugnat potētie vie. ḡ & c. It̄ i dō idē ē posse & eē: s̄ dō n̄ ē aliū a se. ḡ n̄ p̄r i aliud a se. Si tu dicas q̄ potētia p̄notat: s̄ n̄ eēntia. s̄. dō pōt aliqd facē: q̄ nec ē: nec fuit: nec erit. ḡ nihil cōnotat. Si tu dicas q̄ p̄notat q̄ ē i potētia: s̄ potētia dī n̄ ē aliū q̄s dō: & q̄ ē i dō. ḡ n̄ nihil aliū p̄notat. S̄z s̄. bonū ē diffusiuū sui. sed diffusio s̄z q̄ h̄i⁹ ē i aliū. ḡ bonū s̄z q̄ bonuz p̄r i aliū. aut ḡ s̄z potētiā suā: aut alienā. si s̄z alienā: ḡ n̄ ē p̄fē bonū. cū n̄ h̄eat actū boni p̄ se. si p̄ potētiā suā. ḡ bonū s̄z q̄ bonuz potēst i aliū sed deus ē summe bonus. ergo & c.

Item omnis perfectio creature est in hoc

q̄ possit aliud a se pducere. Si ergo oē q̄d pfectionis est deo ē attribuendū. potētia pducendi aliud ē deo attribuendo. Itē si nihil aliud a se pōt. ergo nulli alij a se pōt. nec aliqd deo subest. ḡ a nullo ēst colendus a nullo ē adorandus et nihil oīo ab ip̄o ē querendum. q̄ ē sūmū in cōueniētiā. fm̄ om̄eo.

Itē si nihil pōt in aliud. ḡ nihil est ad ip̄s neq̄ ppter ip̄m. sed bonitas ē in reb⁹ et oīdo p relatōem ip̄oz ad sūmū bonū a quo est oē bonum. ḡ fm̄ hec nulla res ē bona neq̄ ordinata in vniuerso. hoc autē est sūmū in cōueniētiā. ḡ necesse ē ponere q̄ possit i aliud a se. p̄ma psequētia ē manifesta. Ad illd̄ enim solū stat vltima resolutio in redeūdo i quo est p̄ma origo in exēdo vt manifestus est. R̄ ad hoc intelligendū notandū ē q̄ posse aliud siue i aliud a se. hoc ē duplex. aut in aliud sicut indistinctū fm̄ cēntiā: et remotū fm̄ distantia sicut vnū p̄mū agit i aliud. q̄ impossibile ē duo p̄ia esse in eodem s̄bo. et hoc mō posse in aliud est p̄ egressum potētie a s̄ba. et iō est ibi elongatio et distantia. Et q̄ elōzatur a sua s̄ba. ideo pender a s̄ba inq̄s agit. et iō est ibi dependētia. Et q̄a distantia et dependētia. iō imperfectō et indigentia. hoc mō posse in aliud. deo nō p̄petit ppter tres p̄ditōes p̄dictas sicut ostensū est. q̄ repugnāt diuine potētie. q̄ sunt distantia. dependētia. et indigentia. Alio mō posse in aliud d̄r sicut indistinctū fm̄ formā et cēntiam. non tñ remotū fm̄ aliq̄s distantia. q̄ diuina cēntia dū operat̄ itime est in illo. et hoc mō nec ponit distantia. nec dependētia. nec indigentia. Cū enim diuina cēntia sit omni pfectione pfecta. et potētia eius sit oīmoda i diuinitate indistincta. a nullo alio idiget. hoc igitur mō ponendum q̄ deus pōt in aliud a se siue aliud a se. Et his p̄z p̄mo obiectū. Ad enī obiectū q̄ potētia q̄ est i aliud egredit̄ ab agēte in passū. v̄d. q̄ hoc vez est vbi agēs in aliud nō est in illo fm̄ veritatē. vbi autē ē omīo nulla necessitas ē egrediendi. Ad illud. q̄ obiectū. q̄ potētia q̄ est in aliud pender ex illo. v̄d. q̄ s̄ vez est de illo cui⁹ actus ē in aliud. tanq̄s insustētās. diuina aut potētia nō indiget alio sustentate. q̄ p̄z q̄ nō indiget subiecta m̄. s̄ facit ex nihilo. Et rō huius ē q̄ cū potētia sit oīo idiffereō ab essentia et actu. sic cēntia nō indiget sustentate sic

nec potētia. Ad illud. q̄ obiectū. q̄ potētia q̄ est in aliud h̄z pfectōis idigentia. v̄d. q̄ potētia agēs in aliud ē duplex. q̄dā q̄ est sūacr⁹. et talis nihil plus h̄z q̄n agi in aliud q̄z q̄n nō agit. et hoc nullo mō indiget et talis ē potētia diuina ppter sūmā simplicitatē. alia est potētia agēs in aliud p̄ actū a se differentē. et tal plus h̄z q̄n agit q̄z q̄n nō agit. et talis est q̄ h̄z indigentia aliq̄ mō vt potētia creata. nō sic est de diuina potētia. et iō q̄uis sit in aliud q̄ nō semp est p̄no. pp̄ hoc tñ nec indigēs ē nec in p̄lata. Ad vltimū. v̄d. q̄ potētia pnotat possibile. et possibile ampliat ad ens et ad nō ens. et sicut ampliat possibile. ita et diuersitas pnotari. Et iō nō tñ d̄r posse in aliud q̄ pōt in aliud q̄ ē. s̄ q̄ pōt i aliud q̄ pōt esse. deus autem a se nō potest esse aliud. ideo patet illud.

Ad q̄ritur vtrū deus possit in oē aliud in q̄ pōt oē agens creatū. Et q̄ sic. v̄r. Qui enī oē dicit nihil excipit. sed nō tñ dicimus et credimus deū potētē. sed deū oīpotētē. ḡ. et c. Itē q̄ de⁹ ē omniscio. iō scit oīa q̄cūq̄ scit aliū scio. si enī aliq̄ sciret aliqd q̄ nō sciret de⁹ nō d̄retur oīsciens. ḡ pari rōe nō diceret oīp̄. nisi possit oē q̄ pōt oīo aliū. Itē de⁹ non d̄r oīuolens q̄ nō vult oīa q̄ aliū volunt. ḡ pari rōe si nō posset oīa q̄ aliū possunt nō ēet oīp̄. Item oē esse ē a p̄mo ēē. ḡ oē posse est a p̄mo posse. ḡ oīa potētia pōt qcqd̄ p̄ pp̄ diuinā potētiā. s̄ pp̄ q̄ vnūq̄q̄ et illud magis. ḡ. et c. S̄z p̄. aliq̄ creatura pōt oīa recipere corporalit̄ vt mā. aliqua pōt oīa recipere sp̄ualit̄ vt aīa. sed de⁹ nihil pōt recipere. ḡ non pōt omne q̄ pōt aliū a se. Si d̄i cas q̄ nō ē potētie s̄z ipotentie. p̄. nulla ipotentia ē a deo siue a potētia diuina. ḡ h̄z hoc potētia materie siue aīe nō ēet a deo. It̄ h̄o pōt pati miserā sine sustinere penā. deus nō pōt pati. ḡ. et c. Si dicas q̄ illud ē impotentie. p̄. nullū op⁹ virtutis ē impotentie. s̄z sustinē ē op⁹ fortitudinis q̄ pp̄iissime ē virtus. ḡ. et c. Itē h̄o pōt peccare. deus nō pōt. ḡ. et c. q̄ si pōt peccare. pōt ēē mal⁹. q̄ ē incōueniētiā. Si dicas q̄ hoc posse nō est potētie. p̄. Aug. de ci. dei. melior ē nā que pōt peccare q̄z que nō pōt peccare. ḡ posse peccare spectat ad nobilitatem et perfectōem nē. ḡ nō dicit impotentia. Item h̄o pōt currere et

comedet. de hoc nō pōt. ergo. &c. Si dicās
q hoc est ipotentie. s. omē illud q dicit pos-
sionem est a potētia q vere ē potētia. s. cur-
rere & comedere nō dnt act⁹ puationis s. posi-
tūis. s. sūt a potētia. in qstū potēs ē nō in qz
tūz ipotēs. s. manifestū ē. &c. R. dō. q hē
dicit pbo in pbia pma. qdā sūt q dnt poten-
tia qstū ad modū dicēdi. dnt tñ ipotentia a
pre rei vt posse mori posse corūpi. pp hoc i-
telligēdū q qdā sūt q posse ē potētie simplr
& pfecte vt posse intelligē. diligere. & opari.
Quedā sūt q posse ē potētie tñ iperfecte vt
currere & ambulare. Isti enī actus dnt simplr
actōez & passionē siue defectū i agēte. Que-
dā q posse simplr est ipotentie. vt puationē vt
posse peccare. posse deficē loquēdo de his
rōne puationis. Scdm b intelligendū q cū
potētia dei sit potētia pfectissima. illa p de⁹
in se & p se q sūt potētie simplr. vt intelligē &
opari. Illa vero q sūt iperfecte potētie. pōt
qdē nō in se. s. p se. p se pōt ex hoc q ē ibi p-
fectōis & potētie. in se nō pōt. pp illud q est
ibi ipotentie & iperfectōis. q in eo nō cadunt
Illa autē que sūt simplr ipotentie. nec pōt in
se. nec pōt p se in se. nō pōt q iperfectō in eo
nō cadit. p se non pōt. q: nihil ē a deo q nō
sit a deo p se & imediate. hoc autē q est defec-
tus nō pōt ēē in deo. nec a deo q de⁹ nō de-
ficīt i eēdo nec in agēdo. Si q querat virū
de⁹ possit oē q pōt aliud agēs. Rndendū ē
n simplr. s. cū dtermiatōe q p oē q posse ē
potētie. Et in se pōt oē q est potētie sim-
plr. In alio pōt q est potētie iperfecte. Nec
in se. nec i alio q est oimode ipotentie. Et h
ipō dō oēs. q: potētia ei⁹ ad oia sufficit. & in
nullo deficit. Ad illud. ergo q obijcit. qd
nō pōt recipē res nec rez silitudines. dō. ad
hoc & ad oia de qbus obijcit q illa posse nō
est potētie pfecte. Sedz hoc intelligendū q
est potētia oio sufficiens & actiua. vt potētia
pducendi res. Et est potētia pure passiua
vt potētia suscipiendi. & est potētia dfectiua
vt potētia peccādi. Et est potētia pti⁹ ac-
tiua pti⁹ passiua vt potētia ambulādi. Et
potētia pti⁹ actiua & pti⁹ dfectiua vt po-
entia sustinēdi penā Et potētia pti⁹ passiua
& pti⁹ dfectiua vt potētia moriēdi. dō. s.
q nihil horū in se pōt de⁹. Quāuis enī sint
potētie alicui⁹. derogāt tñ pfectioni poten-
tie. Nec est sile de scia. q: scitūz nō diminiuit

de rōne scie. sicut possibile de rōe potētie.
q: scitū non creat a scia sicut possibile a po-
tentia. Ad illud tñ q dō de potētia peccā-
di. intelligendū q si peccare dicat effectū cū
deformitate siue actū. sic nō tñ dicit poten-
tia dfectiua. sed actiua rōe act⁹ bstrati. & sic
dicit nobilitatē. Si rōne deformitatis. sic di-
cit simplr defectū. quocunqz tñ mō dicat. q:
sp pccatū defectū. nullomō puenit deo.

Terio querit virū diuina potētia.
se extēdar ad oē illud q aliū agēti est
ipossibile. Et q sic. vt. dō. enī aliqd
ipossibile pp nē ordinatiōez. vt de ceco fieri
videntē. Aliqd pp pteritionem. vt te nō fuis-
se ex quo fuisti. Terio pp oppositiōem. vt
idem ēē albū & nigrū. Idmū ē impossibile s.
nām. Scdm fm ipō. siue p accidēs. Teriū
pōt dici impossibile fm disciplinā. q: ois scia
supponit illud pncipiū. q opposita nō sūt si-
mul vera de codē. Quidit ergo q de⁹ possit
oē tale impossibile Luc. j. nō erit impossibile a-
pud deū oē verbū. ergo si oia hec verbo p-
tingit dicē. ergo nullū tale ē impossibile apud
deū. Item eph. iij. Et autē q pōt facē sup
qz possimus itelligē. ergo pōt deus pla fa-
cere qz intellectus nī possit fingē. s. pōt fin-
gere oē impossibile q pōt enūtiare. ergo &
deus pōt illud facē. Itē Bylarius pfecte
ptatis est. id nām posse faciētis. q pōt signi-
ficare s. mō dicētis. Itē Basili⁹. plus pōt
deus facē qz tu possis itelligē. ergo p auct-
toritates canonis & scōz. vt q de⁹ possit oē
ipossibile. Itē rōne vr. q: illud est poren-
tius cui nihil oio est impossibile. qz cui aliqd ē
ipossibile. sed de⁹ est potētissimus in sumo.
ergo nihil oio ē ei impossibile. Item si aliq
ipossibile non est deo possibile. aut hoc ē pp
puationē. aut hoc est pp positōem. Si ppter
puationē. s. nulla maior puation qz oio non
entis. sed de⁹ de nihilo facit aliqd. non ergo
pp puationem. si ppter positionem. ergo vr
q aliqd sit q non subiaceat diuine potētie
& q ei nō obediat. ergo potētia dei hz resi-
stens. Item osiditur spēalr q possit ipos-
sibile fm nām. vt de trunco facere vitulum
q: plus distat non ens ab ente. qz vnum ens
ab alio. sed deus de non ente facit ens. ergo
de vno ente potest facere aliud. Item q
possit impossibile fm tpo. vr. q: illud est im-
possibile p accidēs. & q nullam ponit resi-

stentia q: nō est. ergo si deus pōt impossibi-
le p se. et q: etiā hz resistentiā. cū illud sit ma-
ius impossibile. ergo pōt impossibile p accidēs.

Itē q: possit impossibile hz disciplinā vī
q: plus distat creator: et creatura. qz vñ eno
creatū ab alio. sed deo potuit facē q: creatu-
ra creatori vnire in eadē ypostasi simplici
sima. ergo multo fortius. q: opposita sint siml
in eodē vt q: aliqd sit simul albū et nigrum.

Et hoc vī factū esse in xpo. q: vñ et idem
eternus et tpal. passibil. impassibilis. visibil.
et inuisibil. et sic de alijs. Item deus fecit vir-
ginem parē. q: est impossibile fm nām. q: po-
tentia nē nullomō est ad hoc. et ē ipotentia
fm disciplinā. q: simul sūt opposita vera de
eodē. Et q: est maius impossibile. qz impossi-
bile fm acciō. s. corruptā integrare siue fie-
ri virginem. Magis enī vī ptus incōpossi-
bilis virginitati qz coitus. ergo. et c. Sed
p. q: deus nō possit impossibile fm naturā vī
Aug. dicē in li. de vera inocētia. deo inquit
ita ē opo. vt nūqz rōnis siue instituta euellat
ergo si aliqd ē impossibile fm institutōnez nē.
simpliciter deo impossibile. Itē rōe vī. q: dō
nō pōt facē p ordinē rōnis recte vīpote mē-
tiri et pssia. ergo nō pōt facere p institutōem
nē ordinare. ergo nō pōt impossibile hz nāz.

Itē q: nō possit impossibile fm per acciō.
Jerom. Lū cetera possit deo nō pōt de cor-
rupta facē virginē. sed pstat q: hoc nō dī q:
nō possit repar claustra. s. q: eā q: corrupta
est impossibile ē nō fuisse corruptā. ergo. et c.

Itē Aug. in sō li. p sanctū. hāc finiaz quaz
dicimus pteritū fuisse deus falsam facē non
pōt. et rōem reddit. Si enī hoc facē. vt ea q:
vera sūt. eo ipso q: vera sūt essent falsa. et ita
eēt pūis veritati. Itē q: nō possit impossi-
bile hz disciplinā. s. vt duo opposita sint siml
in eodē. vī. q: sicut se hēnt opposita ad inui-
cem. ita vnita ad diuisionē. s. dō nō pōt facē
q: duo et tria nō sint. v. q: dicit Aug. q: ē ve-
rum veritate q: nō incipit nec desinit. ergo
pari rōne nō pōt facē q: opposita sint simul

Itē deo nō pōt facē p veritatē iusticie. sē
Thi. ij. fidelis pmanet negare seipsz nō pōt.
ergo nō pōt facē p ordinē sapientie. s. p fun-
dē opposita est facē p ordinē sapie. ergo. et c.

Et ad pōctoz intelligentiā notādū q: nos
iudicam⁹ aliqd impossibile q: truo: d cāio. vno
mō pp limitatōez nāl potētie. vt de trūco sic

ri vitulū et parē virginē. Mulier enī sū seie
nō pōt picipē nāl: Itē partus clausa po:ta
pp corpulentia nō pōt exire. Silr nā statim
nō pōt trūcus i vitulū puerē. cū hēat potē-
tiā limitatā. Scdo mō dī impossibile nō pp li-
mitatōez potētie. s. pp limitatōez nre intelli-
gētie. vt duo corpa eē in eodē loco. vel idem
corp⁹ eē in diuersis vel mai⁹ corp⁹ in mior:
loco. q: nullomō possumus capē. cū nostra
ymaginatio sp dicat oppositū. vñ etiā q: dō
fac sic in sacramēto altaris necesse ē vt rō p
se cleuet vt credat. Tertio mō dī impossibile
pp puationez ois existentie. fm oē ppara-
tione. s. pncipij. medij. et vltimi. vt pteritū n
fuisse pteritū. Ois enī potentia q: intelligit
aliqd facē respicit eno vel in rōe pncipij vī
in rōne termini vel vtroqz mō. An: de ente
pōt facē nō eno et eoduerso. et de vno aliud.
s. de nō ente facē nō eno. hoc null⁹ oio po-
tētie est. vñ qzuis dō de oī ente cōto possit
facē q: nō sit siue de ofone siue de re. nā d co-
q: fuit et nō ē. facē q: nō fuerit. s. oio est deo
impossibile. q: h facē ē nihil facē sic iā melius
parebit. Quarto mō dī impossibile fm illū
stratōnem veritatis eterne et ordinē diuine
sapie vt verbi grā. q: duo opposita insint ei-
dē et fm idē. hoc ipa veritas eterna eo ipso
q: veritas est iudicat et illustrat. vt iudicet i
possibile. sic et hoc duo et tria nē eē qnqz. An
ergo argumētat. vtrū deo sit possibile oē i-
possibile. dō. de impossibili q: ē impossibile pp
limitatōem potētie vel etiā pp limitatōez in-
telligētie q: deo ē possibile. pp hoc q: ei⁹ po-
tētia nō est limitata. s. infinita. et iō sup nām et
intelligentiā pōt quaz vtraqz ē artata. Itē
lud aut impossibile q: est impossibile pp pua-
tōez ois existentie. et q: pp illustratōem veritatio-
etne nō pōt oio. pmiū qdem nō pōt. q: illd pos-
se ē nihil posse. Scdm nō pōt. q: illud ē pos-
se inordinare p ordinē sapie posse. Et qm
dō sic ē opo. vt nihil possit nisi q: decet suā
potentiā. et nō deo: dinat sapiām. adeo hec i
possibilia nō pōt. Sz obiciet aliqs q: illd ē
falsum. s. q: impossibile p accidēs sit impossibile
pp pua-
tōez ois existentie. nā ppō d pterito est
vā. et veritas illa nō fūdat sr nihil. nec sr eno-
icreatū cū incipiat eē vera. ergo sr eno cōatq
et illd ē pteritū. s. pteritūz dicit aliq mō eno.
Sz oē creatū qz tūcunqz hēat paz de ente
potest illud amittere si deus velit. ergo duo

pōt facere, q̄ illud q̄ fuit nō fuerit. Et itez
cum dico hoc eē p̄teritum, aut dico aliquid
aut nihil. Si aliqd. ergo r̄sō nulla. Si aut
nihil dico, q̄ pōt dici q̄ chimera sit p̄terita.
Et q̄ nō p̄teritū q̄ nihil est, sit p̄teritum.
q̄d manifeste falsum ē. Nō igitur dicit p̄a
tōem ois existentie et iō illud non, v̄r subtra
here quin sublaceat potentie diuine. Nam
futurū nō dicit ens, et tñ deus pōt facē q̄ fu
turum s̄m veritatem nunq̄ sit futurū. Silt
non p̄sens nihil dicit entitatis. Et de^o pōt
facere q̄ illud q̄ nunq̄ est p̄sens nūq̄ sit
p̄sens. Nec adhuc v̄r posse euadi. Que
ri enim pōt vtrum deus possit facere de p̄
terito p̄sens. Et p̄sens est q̄ in altero ex
tremo ponitur ens. Si ergo pōt facere q̄ p̄
teritum sit p̄sens, et q̄ est p̄sens nō est p̄te
ritum pōt facere de p̄terito q̄ non sit p̄te
ritum. Propt̄ hec et his filia fuit opinio
Gilberti p̄teritū. q̄ deus pōt super impos
sibile p̄ accēso pōt enī facere q̄ p̄teritū nū
q̄ fuerit. Et illud beati Jeronymi exponūt
qui seq̄t̄ur eū, q̄ non pōt facere de corrup
ta virginē, i. nō oñdit se posse, cum nunq̄ se
cerit. Et silt illud de Aug. q̄ de^o sniam de
p̄terito nō pōt facere falsam, hoc itelligit sal
uare. S; certe h^oi expōs valde sunt extra
nee. Si enim Jerony. dicit, q̄ nō pōt de cor
rupta facere virginē, i. nō oñdit, silt nō pōt
de trūco vitulum facere cū nō oñdit. Nō re
cte igit̄ dicit, cum cetera possit de^o et c. Et ite
rum si hmo Aug. itelligit q̄ non pōt deus
facere illam sniam falsam supposito p̄terito
silt nec sniam de futuro, salua futuritōe. Et
p̄pter hoc cū auctoritates hoc dicāt magis
rum doctoꝝ q̄ deus de eo q̄ fuit nō pōt fa
cere q̄ nō fuerit, et intellect^o in nullo dicat
p̄rium, nec fides nos ad hoc moueat vel cō
pellat, tanq̄ rōabilius et securi^o dicendum ē
cum scio, q̄ deus de eo q̄ fuit, nō pōt facere
q̄ nō fuerit. Et huius rōem ad p̄ns aliā ne
scio nisi q̄ p̄dicta ē, nisi forte dicat hoc esse
p̄ oimodā indiuisiōe, v̄t sint opposita ma
nētia op̄posita nō pōt vnire, sic nec ides a se
diuidet, et iō q̄ fuit, p̄ tpe quo fuit, oimode
ē vnicū. Et silt p̄ns in tpe in quo est siue in
instāti, vñ hoc eēt idē a se diuidē, facē, s. q̄d
p̄teritū nō fuerit p̄teritum, Et h̄ repugnat
ordini diuine sapie, sicut facē q̄ sit triangul
us, et nō sit figura, et h̄ claudit in se duo p̄dic

torie opposita. Nō m̄ p̄dicta satio ē pueni
ens si q̄s recte itelligat. Lū enī d̄r p̄teritū
carere existētia, nō dico p̄p̄ h̄ q̄ cum d̄r ali
qd fuisse dicat oio nihil, s; p̄pter hoc q̄ ali
qd est vez fuisse q̄ habuit aliqn eē, etiaz si
de eius eē nihil oio remanserit, vñ si tot^o ce
sar cesserit in nihil vez ē cesarem fuisse, et h̄
dicit Ansel. q̄ si oia creata oio cedant in ni
hil, vez est mundū fuisse. Q̄ b̄ aliā etiaz rō
nem d̄r carere existētia, q̄ nec est, nec est or
dinatū ad p̄sens, vñ veritas p̄positionis de
p̄terito, nō dicit a pte rei nihil oio nec vere
ens et actu, s; illud q̄ fuit et nō est. Et hoc
dem nō dicit q̄d creatū q̄ sit, s; q̄ fuit. Si q̄
de^o dicat posse aliqd sup hoc q̄ nō fuerit,
aut q̄scendo siue nihil opando, aut facien
do aliud, aut destruēdo. Si q̄scit et nihil fa
cit, p̄p̄ hoc nihilomin^o hoc p̄teritū nec fuisse
desinir q̄ cū nō sit nec actu nec potētia, nec
indiget p̄seruāte nec indiger p̄ducente, non
sic ē de futuro, q̄ futurū est ordinatū ad esse
iō indiget p̄ducente, et iō si deus nō velit fa
cē q̄ futurū n̄ sit, et ita nō erit futurū. Si q̄ p̄t
aliqd v̄t faciat hoc q̄ fuit nō fuisse, aut hoc
est faciēdo, aut destruēdo, sed facē q̄ non
fuisse est nihil facē, cū non fuisse non dicat
ens, q̄ deus faciēdo, nihil facē q̄ est ip̄perfec
tio et p̄dictiōis iplicatio. Silt nō est aliqd de
struere cū fuisse nō dicat aliqd eē, s; si de
struendo hoc facēt, destruēdo nihil destrue
ret, q̄ est sile incōueniēs. Nō ergo pōt nihil
agēdo nec faciēdo, nec destruēdo, ergo de p̄
terito q̄d nō fuerit p̄teritū, nō pōt facē. Ma
rent igit̄ instātie, nā veritas p̄positiōis de p̄
terito nō necessario fundat sup aliqd crea
tū q̄ sit s̄m q̄ fuerit, et iō manet ois creato in
terempro, p̄ etiaz q̄ p̄terito non dicit oio ni
hil, sed dicit aliqd q̄ fuerit, et nō ē, nisi forte
p̄teritū dicat succēsiōe t̄pale q̄ v̄riq̄ pōt
destruē, sed largius accipit hic fuisse, p̄ etiaz
instātia in ip̄o futuro, q̄ nō est sile, p̄ instan
tia q̄ p̄teritum pōt fieri p̄ns, esto q̄ hoc itel
ligat, adhuc nihilomin^o itelligit fuisse, p̄
etiaz q̄ deus pōt destruē oēm p̄positiōem, et
oē dictū, s; salua p̄positiōe et ei^o significatiōe
non pōt ip̄am falsificare, qm̄ hoc non pōt eē
nisi rē significatā mutaret, alioqn facēt ora
tōem eo ip̄o quo vera est eē falsam, et h̄ eēt
p̄ suā veritatē, rem aut mutare nō pōt, et ita
nec oratōem falsificare. Ex his q̄ dicta sunt,

ratio potest habitari ratio roborari. Ad illud
quod obijciatur quod potest esse dicibile et cogitabile. di-
cedum quod hoc intelligitur de illis solum quod dictu
tur et cogitantur secundum rationem recte intelligentem: et
recte pronuntiantem. Nihil enim rationabile potest di-
ci vel cogitari. quod deus facere non possit et etiam
plus potest. Ad illud quod obijciatur quod potentius est
illud cui omnia suntabilia. id est quod verum est
de his que posse est potentie nobilioris. Nam si
posset aliquid quod non sit de nobilitate poten-
tie: quanto magis illud posset: tanto magis aduer-
sas et pueriles posset in illis: et ita tanto min-
us esset potestas. Ad illud quod obijciatur. aut per pua-
tionem et cetera. id est quod propter puationem omnis existe-
tie. in vtroque extremo. et propter puationem
distinctionis: et propter ponere ex parte dei. quia
potentia dei respicit aliquid: vnde obiectum effectuum
et sapientia respicit ordinatum. Ad illud quod
obijciatur quod possit impossibile secundum naturam. id est. quod
illud verum est. Ad illud quod obijciatur. quod possit
impossibile per accidens: quia nullam dicit resistere
id est. quod hoc non est per resistenciam. sed propter
modum non existentiam: ob quam posse illud
est nihil posse. Ad illud quod obijciatur de crea-
tore et creatum. id est. quod omnis creatura est malis: et
possibilis respectu dei. et id est in omni creatura
per intimitatem sue. non sic oppositum respectu
oppositi. Id est quod obijciatur quod magis distat. ve-
rum est quantum ad naturam differentiam. quia in
nullo coicant: sed non est verum quantum ad simul-
tatem existentiam. Ad illud quod obijciatur id hoc
quod est virginem parere. id est. quod est impossibile secundum
naturam. non est impossibile secundum oppositionem: quia esse et ge-
nerare et parere non sunt opposita. Sicut nec esse
virginem et concipere: sed iudicantur opposita. per
nature in potentia: sed ista sunt opposita coisse
et esse virginem. id est per illud. Ad illud quod obijci-
tur quod non potest impossibile secundum naturam per ordinem
id est. quod est ordo non specialis et generalis. ordo non specialis
transmutari potest et destrui: quia potest in alteram
viam res relabi. sed generalis non. Sic id est. quod
specialis ordo attenditur secundum potentiam non specialis
generalis ordo secundum potentiam obedientie: quod est generalis
lis. per hunc ordinem non facit sed per alium. Ad il-
lud quod obijciatur quod non potest per dictamen et rationem
recte. id est. quod verum est prout recta ratio dicat ma-
lum non esse faciendum: quia hoc facere est deficere
Nihil sic autem deficit faciendo per naturam. et ratio huius
parebit in ista.

Quarto et ultimo queritur. vtrum pos-

sibile simpliciter dicatur secundum causas superiores hoc est secundum
potentiam divinam. an secundum potentiam creatam. Et
quod secundum potentiam creatam siue secundum causas inferiores
res verum. Ab eodem enim est in rebus potestas a
quo est necessitas et contingencia simpliciter. si ne-
cessitas et contingencia attenditur in rebus: non
tamen secundum causas superiores: imo sed inferiores: causas
proximas et particulares. et potestas. Item
sicut aliquis dicit potestas a parte actiua. ita dici-
tur possibile a parte passiva. sed possibilitas
passiva. primo est in eo in quo primo est potentia
ad fieri: et per illud in alio. cum hoc sit principi-
um male. et causa causa. possibile simpliciter dicitur secundum
causas inferiores. Item si possibile simpliciter di-
ceretur secundum causas superiores tamen. tunc cum apud
deum non sit impossibile omne et vbi. nihil esset
iudicandum impossibile. Item si secundum causas
superiores. tunc cum deus possit facere quod cetera
recipiet visum. possibile esset cecum videre: sed si
possibile esset videre: posset videre: et si pos-
set haberet potentiam visivam. et hoc falsum
est. Contra. possibile dicitur denotative a
potentia. et possibile simpliciter a potentia simpliciter
Sed potentia quod summe et simpliciter est potentia. est
potentia via quod dicitur secundum causas superiores. et possibile
simpliciter dicitur secundum causas superiores. Item mundus
creari. et animam antequam creari. vel esse et cetera
silia simpliciter dicunturabilia. et sunt possibi-
lia solum secundum causas superiores. et cetera. Item hoc
ostenditur. quia si aliquid sequitur aliquid. si antecedens
est possibile et prius. sed demonstrato aliquo im-
possibili vnde truci fieri ex vitulo. sequitur de
um facere hoc est possibile. et hoc. scilicet truncum
fieri ex vitulo est possibile simpliciter. Item omne
verum est possibile. et omne quod erat verum. potest esse
verum. et omne quod potest esse verum est simpliciter pos-
sibile. et est possibile solum secundum causas superiores
et cetera. Respondeo. id est. quod circa hoc fuerunt diversi
modi dicendi. Quidam enim dixerunt quod secundum
vtramque causas accipitur possibile simpliciter. Et fun-
datur se super illud cor. j. Stultam fecit deus sa-
pientiam et cetera. glo. stultam fecit possibile decla-
rando quod ipsa impossibile iudicat. quia possibile
dicitur contra ad vtramque tamen illud non verum convenien-
ter posse stare. quia non admittitur quod possibile
sit simpliciter de ceco fieri videntem. imo dicitur
impossibile. et si esset possibile et impossibile. quod
est inconueniens. tamen illud est possibile secundum causas superi-
ores. Et fundamentum ponis illorum non est quentia
quia glo. non dicit tamen declarando: sed est dicit facien-

do possibile. q̄ p̄us nō erat possibile. ⁊ iterū dicit. stulta scā ē: q̄ sapiētia mūdāna iudicat ita ipossibile q̄ nulli eēt possibile. ⁊ dō d̄ clarauit sibi eē possibile. et iō ē alia pō: q̄ h̄z q̄ descendūt scie ita ⁊ noia scīaz. Et ita i nālī phia iudicādū ē possibile simplr fm cās inferiores. s̄ in theologia fm cās superiores. tñ ad huc nō v̄r eē pueniens eē pō. q̄ ipe Ansel. ⁊ Theo^o dic̄ q̄ ipossibile ē de trūco fieri vitulū. ⁊ q̄ ipossibilia simplr dō s̄t possibilia. P̄op̄ h̄ alr d̄s. q̄ possibile simplr p̄t dicē ordinē s̄be ad illd̄ respectu c̄ ē ordinē in q̄z q̄ ē vel q̄ futur^o ē. siue potētia p̄ntē vel futurā. Si dicat futurā. tē ē sensus possibile ē hoiez currē. h̄ ē h̄sepōtētia ad currēdū. Si dicat potētia p̄ntē. tē ē sensus. possibile ē hoiez currē. i. h̄o h̄z potētia ad currēdū. et iste duplex mod^o dicēdi accipit a p̄ho. q̄ istā exponit dupl̄. oē. b. p̄ringi. eē. a. i. oē q̄d ē. b. vel oē q̄d p̄t eē. b. p̄ringit eē. a. p̄ut. a. dic̄ potētia d̄ futuro. sic pōt accipi possibile fm q̄scūqz cās: siue superiores siue inferiores. ⁊ h̄ p̄z. q̄z nihil aliud d̄r tūc. nisi q̄ h̄ebit potētia ad hoc. ⁊ a q̄cūqz h̄eat siue a dō siue ab āgelo siue a se. v̄r rū ē q̄ potētia h̄ebit. Et sic d̄s. q̄ possibile ē istū vidē demonstrato ceco illuando. ⁊ v̄ginē parē: ⁊ cetera talia. q̄z talib^o dari pōt potētia. Alio autē mō h̄ q̄ ē possibile dic̄ actualr potētia in re q̄ significat ad altēz ordinari ⁊ sic gnālīs ē regula. q̄ si in re cui attribuitur possibile ē potētia simplex. tūc d̄r possibile simplr. Si autē potētia fm qd. tūc d̄r possibile fm qd. Cū enī possibile dicat ordinē potētie ad actū siue alicui^o ad aliqd mediātē potētia. ⁊ iō rō dicēdi i ipso possibili sumit a potētia. Namē at potētie d̄r dupl̄. s̄. de potētia actiua q̄ ē p̄ncipiū trāsmutādi aliud. ⁊ de potētia passiua q̄ ē p̄ncipiū trāsmutādi ab alio. Et potētia actiua repit̄ in deo ⁊ i creatura. ⁊ v̄traqz ē potētia simplr p̄pleta īsp̄cū sui actus. Nā potētia actiua: eōip̄o q̄ actiua dic̄ ordinatōz p̄pleta ad actū q̄strū ē de se. potētia nō passiua repit̄ solū in creatura. ⁊ h̄ q̄ d̄ potētia pōt eē actui p̄p̄nq̄. ⁊ ab actu rēota. Iō potētia passiua d̄r simplr ⁊ fm quid. Quedā enī potētia ē nata reduci ad actū a potētia inferiori coop̄are sup̄iori. v̄r qñ ē cum dispōne p̄p̄nq̄. v̄r potētia q̄ ē iligno ad ignitionē. Quedā ē nata reduci a potētia sup̄iori: aliq̄ mō p̄sonate inferiori. v̄r potentia ip̄

ad iustificationē ⁊ v̄traqz d̄r p̄p̄nq̄. Quedā ita distat ab actu. q̄ si reducatur non pōt nisi a potētia sup̄iori reduci. ⁊ h̄ qdē oīo deficiente vel nullo p̄sonate potētia actiua inferiori. v̄r puta q̄ ex mortuo possit fieri vitulū. ⁊ ex trūco vitulū. ⁊ h̄ ē potētia fm qd. Ex q̄ p̄z q̄ potētia passiua simplr attēdit fm cās sup̄iores ⁊ inferiores. Et q̄ fm qd d̄r p̄ defectū respectu simplr. potētia passiua q̄ pōt reduci ad actū solū fm cās sup̄iores. deficiente potētia actiua creata disponēte vel p̄sonate potētia fm quid. ⁊ d̄r potētia obedientie. Et de hac dic̄ Augu. q̄ i costa erat si v̄r fieret mulier. s̄ v̄nde fieri possēt. s̄. potētia obedientie.

Possibile igit̄ q̄ d̄r a potētia nō d̄r vnifor: mirer nec d̄r oīo equoce. sed analogice: sicut sanū. Et iō ei^o acceptio deteriat p̄ adiunctū. P̄d̄r q̄ h̄ q̄ ē possibile dicē ordinē s̄be ad agere. ⁊ tē dic̄ potētia actiua. ⁊ h̄ deteriat per adiunctū. Nā si dicat ordinē s̄be increare ad a crum dic̄ potētia fm cās sup̄iores. v̄r si dicatur deū creare mūdū ē possibile: vel illuare cecū. Si autē dicat ordinē s̄be create. dicat potētia actiua creatā. v̄r si dicat possibile ē ant̄ipm currē. vel cecū possibile ē videre. siḡt potētia in ce. o. iō falsa ē simplr. P̄d̄r iterum possibile dicē ordinē alicui^o adheri. ⁊ h̄ pōt eē duplicit̄. Aut in p̄paratōe ad aliquid ex q̄. aut sine p̄paratōe. Si in p̄paratōe ad aliquid v̄r cū d̄r possibile ē ex aere fieri ignē. tūc imporat potētia passiua fm rē. Et si sit potētia passiua simplr. v̄r illa q̄ est fm cās sup̄iores ⁊ inferiores d̄r possibile simplr. Si autē sit potētia passiua reducibilis solū fm cās sup̄iores: est solū possibile fm qd. v̄r si dicat d̄ trūco possibile ē fieri vitulū. negās ē simplr nisi addat deteriatō p̄bens. v̄r si dicat possibile potentia obedire. vel possibile deo. Si autē dicat ordinē alicui^o adheri sine p̄paratōe ad p̄ncipiū ex quo. tē iporat potētia passiua h̄z modū. sed actiua h̄z rē. v̄r si dicat possibile ē aīam ant̄ip̄i creari. vel possibile ē vitulū fieri. h̄ est dicere aliq̄ pōt facere. ⁊ iō sine d̄r reriātōe est possibile siue h̄z cās sup̄iores: siue fm cās inferiores: q̄z rō potētie actiue v̄trobiz saluat simplr. P̄d̄r ēr tertio h̄ q̄ est possibile dicē ordinē ī p̄paratōez enī ad cē. v̄r cū d̄r h̄ p̄t eē q̄cūqz demonstrato. ⁊ sic nec potētia actiua nec potētia passiua: dic̄ det̄minare. nec fm cās sup̄iores: nec fm cās inferiores

res. vñ simplr dī qeūqz hoz mōz sit possi-
bile. solū g in vno cāu possibile ēz qd. dī fm
cās supiores. videlz cū dīc potētiā passiua ēz
mōz rē. vt cū dī. ex ceco pī fieri videns. r ex
trūco pī fieri vitul⁹. r ex asino possibile ē fie-
ri hoiez. Ex his patēt oīa oba ad vtrāqz ptē
Itā oba ad pīā ptē pcedūt de possibili ēz q
dīc potētiā passiua. Ad illud q obijcit. ad
oppositū q possibile dī denoiatiue a poten-
tia. dō. qz possibile pī dīc denoiatiue a potē-
tia actiua l passiua. r qz i deo ppe ē potentia
actiua. r iō dī possibile simplr ēz q ab illa d
noiāf. n ēz q a passiua. Ad illd q obijcit d
b q ē mundū creati. dō. q qzuis dicat potē-
tiā p modū passiōis. tñ ēz rē. n dīc nisi poten-
tiā actiua. qz an mūdi creatōz nihil ē nisi po-
tētiā actiua. r iō simplr ēz cās supiores. Ad
illd q obijcit q seqt si dā pī facē. q res pī fi-
eri. dō. vey ē ēz q pī dīc eādē potētiā p mōz
passiōis. r b dīc cū simplr dī. Si at vē dicat
potētiā passiua. n seqt. qz variat b q ē possi-
bile vt pī si dicat dā pī facē de ceco videntes
g cec⁹ p cē videns. vel ex ceco pī fieri vidēs
pus enī dicebat potētiā actiua simplr. r post
mōz passiua. r iō n seqt. qz qñ dī si aīa ē possi-
bile r qñ intelligēdū ē eadē possibilitate.

Ad illd qvltio obijcit. q oē vey pī ēēve-
rū an qz sit. dō. q vey ē. r demonstrato ceco.
b dñ ē vey ē possibile. qz possibile accipit
ibi respēdū. Et sic dñ ē ēē possibile qñ dīc
ordinē ad cē. vel ad cē vey dīc potētiā cōit
ad actiua r passiua supiorē r inferiorē. s. tūc
nō seqt de re. g iste pī videre. qz dīc potētiāz
cratā actiua. s. pōzvisiua. nec seqt. g d ceco pī
fieri vidēs ēz q potēs pōit pōz actu i isto. qz dī
cat potētiā passiua dispositā. imo ē ibi fallā
pīris. qz cū possibile accipiat i sua gratialita-
te hz tres cās dīcāz. aut qz in ceco ē prās ad
vidēdū. aut possibilitas ad sciēdū. aut qz i
alio ē prās ad dādū. rōc hī dñ ē possibile.
r fier aliqñ vey. sic p3. Et i patēt cēa oba.

Itē ista sē dubitatōes circa sām.
Et pmo de illo vbo Aug. n facit dō
nisi qz puenit ei⁹ vitati r iusticie. At
elz fallū. qz in pō dī. mīa dñi sup oīa opa ei⁹.
g magis debēt dicē. qz n facit nisi qz puenit
mīe. Et itez q dīa est inf vitatē r iusticiam
Itā. dō. q iusticia vno mō idē ē q exigen-
tia meritorz. r sic diuidit p mīam. Alio mō

dīc pdecētiā bōitaz. r b mō pphēndit mīaz
r iusticiā. ppe dīcāz. r sic accipit Aug. i pdi-
cto vbo. r b mō differt a vitate fm rōnē di-
cendi. qzuis idēz sit ēz rez. Itā vitas respicit
vnāqzqz rē ēz sc. sed iusticia respicit vnā rez.
pātā ad aliā. fm qz p leges debitas colliga-
tur vna alii. Itē qñ dī b q dīc. potuit de
us sil pcta facē. s. rō phibuit. At enī male
dicere. qz possē phiberi ē impossibile. g si vna
potētiā pī phiberi est ipotēs. Itē illa rō.
aut quid creatū aut increatū. si creatū. g ali-
qd aliud a deo phibuit oīaz vitatez. g aliqd
pī resistere deo. Si increatū quō pī phibere
cū sit oīo idē. Itē ea b n vī phibendūz.
qz ecc. xxiij. dī. q viuit in eternū. creauit oīa
sil. Itā. dō. q rō hic vocat volūtas rōnal.
r rōnabilitas in volūtate qzuis n dicat aliqd
qzū ad pncipale significatū a dīa cēnta. cō-
notat tñ aliud. s. pgruitatē aliqz in volito. qz
de z nō repit in ei⁹ opposito. qz p3. Si oīa sil
pducta cēnt. qzū ad cē singulare. nulla cre-
atura aliqd faceret. r nō ēēt rez cursus i vni-
uerso q est. Volūtas g rōalis b exigebat vt
dā nō faceret oīa sil qzuis possēt. At phibi-
tio n accipit b p repugnātia. s. p artatōe po-
tētie qzū ad actū n qzū ad posse. r b est de
teriatio indifferētie ad b op⁹. n ad oppositū
r sic patent oba. nā cec⁹ intelligit qzūz ad p-
tes pncipales siue pōres. sed Aug. loqz qzū
ad indiuidua. Itē qñ de dīa hoz. iij. q
remouet Aug. a deo. s. mori falli. miser esse
r mētiri. Itā. dō. q ista dicūt defect⁹ iph⁹
bonis: siue aīe in co:pe. Quadruplex aut ē
act⁹. r quadruplex potentia. Prima est vi-
uificatiua r hī act⁹ est viuere. r p hūc est de-
fectus mori. Secda est cōgscitiua c⁹ act⁹ ē nos-
se. r contra hunc est falli. Tertia est affecti-
ua. r huius actus est velle: siue amare r de-
lectari. Contra hunc est miserum esse.
Quarta est operat iua. r huius actus est age-
re. r contra hunc est vinci r superari. Et
nota qz ex his que dicuntur quatuor. gene-
ra actuum remouentur a deo. s. co:porales
siue instrumentales. vt currere. Actus cul-
pabiles vt peccare r mētiri. Actus passiui
vt vinci r superari. Actus defectiui vt mo-
ri r falli. quia habēt potentiam coniunctam
defectiua: r inde elicit. magis perfectam rō-
nē potentie. qd potest oīa facere r nihil pati
p i

Itē querit de hoc qd dicit Aug. qd oia tā ample accepit vt et mala includeret. Videt enim falsum dicē: qd aut malum includit rōe substrati: aut rōe deformitatis. Rōe substrati includit et ppe. qd actio mala rōe actionis substrate. ē a diuina potētia. Si rōe deformitatis. cū illa sit simplr nō ens: nō videt posse includi. Rñ. dō. qd malū accipit rōe deformitatis. et qm oia distribuit ibi p possibilibus. et possibile potest accipi gnāl. tam a potētia actiua qz defectiua. et sic accipitur ample. et pprehendit malum. et sic intelligit Aug. Alio mō vt possibile dicat a potētia qd fm rem et modum ē potētia. et tūc ppe accipit. et tūc nō cōtinet ibi malū. et sic accipit i cōi vsu. cū dicimus deū oipotētē. et sic pz qd qzuis nō pteat sub ente: nō ē sile de potētia. Itē querit de h qd dicit. qd homo vel angelus gratuitam hz potētiam q potens ē Videt eis male dicere: qd gnatio ē actiua nālis cum qd generat similit in nā. g ē potētia naturalis. sed nō dei. qd dō nō nāl. pducit hoies. g ē hois. g hō hz potētiam nāles. Rñ. dō qd nāle dī dupliciter. vno mō dī nāle. qd hī a nā. et fm psonatias nē. et sic creature multe hnt potētias nāles. Alio mō dī nālis potentia q inest alicui p pnam nām. nec dantē nec cōseruantē. et hoc mō sola virtus diuina est nālis. ois aut alia a deo ē liberali data. et liberali pseruat et adiuuat vt agat. et iō dicat gratuita. Item qritur de hoc qd dicit. qd de ac ppe dī trinitas dō o pō. vī. nō vey dicere. qd nō dī ppe oīciēs. g nec o pō. Itē Abath. vlt. data ē mīhi ois prās i celo et in terra. et de alijs vī. qd Abarci. ix. dī. si potes credere oia possibilia sunt credēti. Rñ. dō. qd oipotētia ē solius de i ppe. qd dīc potētia infinita q in nulla pōt ē creatura. nec i ipō nec in alio fm humanā nām. et h melius patebit alibi. vnde si dicat de xpo oipotētia. hoc intelligit fm ydiomatū cōicationē Si aut dicat de credētibz distributio ē a comoda solum de miraculis. et sic pz illud.

Distinctio xxxiiij.

Adam tū de suo sensu gloriātes. Supra oñdit mgi quid dō possit In hac parte intendit oñdere qz nū possit. Et qm qdam dei potētia limitabant. iō mgi intendit hui⁹ opionis oñdere falsitatē. et hui⁹ pōnis falsitate oñsa.

reperit dei potētia ē infinita. Et hz hz partes. In pma pponit siue narrat eorū erroneā opionē. In scda dissoluit multiplicem eorū rōnē ibi. Itaqz suā opionē vīlībus argumētis. In tertia cōcludit et pfirmat vītatis assertionē: qd ē in hī opionis pīa pōne ibi. Fateamur g deū multa posse facē et ē. Prima et vltima pte remanētibus indiuisio. media ps diuidit hz numez rōnū: quas adducit. Prima sumpta ē a rōne boni et iusti. et hanc format duobus modis. et ponitur ibi s. Adō pōt dō facere nisi qd iustū est et bonum. Scda ē sumpta a ratione debiti. et hanc ponit ibi. Addunt quoqz alia dicētes non pōt et ē. Tertia sumpta ē a rōne faciendi et dimittendi. et hanc format duobus modis et ponit ibi. Addiciunt quoqz illi dicētes et ē. Quarta sumpta est ex rōne pscie dei. et hz ponit ibi. Item aliud adiungunt dicētes et ē. Quinta supra ē ab auctoritate. Aug. et hz a duplici auctoritate pponit ibi. Hīo aut illi scrutantes et ē. Et in qualibet hāz partiū mgi pīo ponit obiectiones. Scdo vō ponit solutionem et partes manifeste sunt.

De intelligentiam pntis. di. queritur de qritate die potētie siue de infinitate. Et circa hz querunt qtuor.

Primo qritur vtrū potētia diuina sit infinita. Scdo dato qd sic. queritur vtrū ipsa eētia diuina sit infinita sicut potētia.

Tertio qritur vtrū dō possit pducē opus infinitum. Quarto vtrū rō operādi sit infinita. pīa qd respicit infinitatē. i possendo Scda in essendo. Tertia in operādo. Quarta in rōne operādi.

Primo igitur queritur. vtrū dei potētia sit infinita. Ex qd ipsa potētia fm qd huius sit infinita. oñditur sic. In finitum dī qd non hz terminū. sed diuina potētia qritū ad posse non hz terminū g et ē. Prima manifesta ē. Scda pz p. Criso. in quadam omel. oipotēs dicit qd eius posse nō inuenit nō posse. g si semp inuenit posse. sp qritatem potētie accipiētibz ē vltra accipere. g est infinita. Item omnis potētia actiua qd pōt in effectus infinitos ē actu infinita. diuina potētia ē hmoi. g et ē. pbōpme. Si potētia ē pure in actu. g hz totū actuali. qd pōt hīc. g si totū hz actuali. et nihil pōt ei accrescē. nec de nouo aliqd dari. et potētia vt

potēo se extēdebat ad infinita. g actu h3 in se
infinitatē. Ad ino: p3 q: oia potētia nūq3 pōt
i tot effectus. qn adhuc possit i plures. g ma
nifestū ē q infinita. Itē oio potētia q pōt in
actu infinitū. si ē oio in actu ē simplr infinita
s3 oia v3us ē h3. g tē. Ad ino: p3 sic. Sicut
se h3 potētia ad potētiā. sic actus ad actum
sed actus infinitus excedit finitū in infinitū.
g7 potētia potētiā. g si potētia ē oio in actu
ē infinita. Ad ino: p3 q: oia dī durare in infi
nitū. 7 pōt creaturā cōseruare in infinitū. g tē.

Itē oio potētia q pōt sup extrema i infini
tū distātia: ē infinita. s3 potētia oia ē h3. q: d
nihilō aliqd facit. 7 inter aliqd 7 nihil est in
finita distātia. g tē. Item oio potētia que
omnino indifferens est ab essentia est infi
nita. s3 oia potētia ē h3. g tē. pbatio pme.
Quicūq3 aliqd duo s3 oio indistātia. vbicūq3
ē vnū 7 reliquū. g si potētia ē oio indifferens
ab eēntia. vbicūq3 ē potētia 7 eēntia. s3 vbi ē
eēntia ibi ē eēntia potētie. g vbicūq3 pōt talis
pōt: pōt vt in cētro. g cū nulla pōt limitet in cē
tro suo sed apli possit. aut oia pōt nihil pōt.
aut pōt q3tū vult. 7 sic in infinitū. g q3tū ē de se
pōt illa pōt in infinita opari. s3 pōt illa ē oio idif
ferens 7 simplex. g idē ē ibi latū 7 intensum. g
si extēsiue ē infinita 7 intēsiue. g oio ē infinita
Et h3 ē q dicit p3a in li. de cāis. q3tū q3roma
gionica. tāto magis ē infinita. cū g dīna i o
fuit infinitissima: q: ē idēz cū sua origine. vbicūq3
pōt tāq3 i sua origine. iō nūq3 inuenit nō pos
se. Cōtra. oē illd ē finitū in quo ē repit sta
tū. s3 in oia pōt ē inuenire statū. q: ē assignare
aliqd q n pōt sic sup oñsuz ē. vt act^o cor^o paleo:
7 act^o deforme. g tē. Itē q h3 excludi ab
aliqd ē finitū. q: infinitū nullo excedit. sed scia
excedit pōm respectu scibitū. pluz enī ē scia
quā pōt. scit. n. mala q n pōt. g tē. Itē vide
m^o in potētijs creatio q finitas ē a forma. er
go cū pōt dei oio sit forma: siue formalis. nihil
oio h3o possibilibz ag. g simplr ē finita. 7 nullo
infinita. Itē inter pōdictorie opposita ē di
stātia infinita. sed creature x3^o finitū vnum
reducit ad alterū. vt n currete. facit. currere.
7 tū ē finita. g tē. Itē video q aia h3 pōz
oio indifferens ab eēntia. sicut pōz viuifican
di cor^o p3. h3 ē pōz ad actū infinitū. sic ad du
radū siue pmanēdū in infinitū. h3 pōz nihilō
min^o ad act^o infinitos. 7 tū ipa pōt ē finita in
se. g v3 pōt rōe de oia pōt. cū ala sit exp3sa in a

go. dei. Ali vident rōes pōdicte nihil valere
R3. dō. q: oia pōz est ponē oio. 7 actu 7
habitu infinita sicut pbatū ē p effectū a po
steriori. q: h3 effectū in finitū durōne 7 infini
tos appōne. ad q3 opat vt actus purus. 7 vt
tota cā. Et iō h3o in se plenā 7 p3cās actuali
tatē respectū infinitos. 7 necesse ē cū h3at to
tū q vnq3 bitura ē. 7 ex se h3at q ipsa infini
ta sit. Alia rō oñdit h3 q3 a pōt. pp sūmaz
eni indiuisiōz v3us cū eēntia. 7 pp sūmaz vni
tatē ipsi^o v3us. vbicūq3 pōt: tota pōt. 7 tū in ex
tremo mūdi q3tū i medio. 7 tū in summo q3
tū in lat^o 7 oio mō infinitatis. Nec ē p3sio rō
in aliqd creatura. nec q3tū ad cāitatez effectū.
nec q3tū ad vnitatē. q3tū ad cāitatez non. q:
nulla v3us creature respectu durōis: infini
te. ē pure actiua. imo necesse est q p diuinā i
fluentia cōseruari. Silt nec q3tū ad pductōz
actus. An h3 infinitatē passiua 7 in recipien
do. 7 iō nulla ē actu infinita. sed solū in potē
tia. Et q: infinitū in pō pendet ex infinito i
actu. iō oio infinitas durōis creat^o opatōio
pendet ex infinitate v3utis increate. 7 h3 ē q
dicit p3a in p3. de cāis. q: oio v3utis infinite
pendētes sunt p vnū infinitū p3mū. q: ē v3us
v3utis. Silt nō est sile de simplicitate siue vni
tate. Alā pō oia ē oio simplex. 7 oio h3 essen
tia siue s3az simplicē. oio ē ab illa ē indiffe
rens. 7 iō oimoda vnione est vnitissima. 7 iō
infinita: sed nulli^o creature q3tūcūq3 nobilis
pōt est oio simplex. q: oio talis pōt dicit ali
quē respectū dependentie. nec fundat in s3a
oio simplici. neq3 oio est indifferens q: nlla
creatura est sua potētia loqndo essentialit.
Et iō q: deficit oia creatura a rōne summe
simplicitatē 7 infinitatis p3oio. 7 sic p3 q: diui
na pōt est infinita. 7 q: sola est infinita. 7 rō in
finitatis. Et p3 r3sio ad vltimā rōne oñden
tem. p3cās rōnes nō valere. Ad illud er
go q: obijcit q inuenit terminū 7 q inuenit ex
cessum. dō. q: diuina pōt est infinita respectu
eoz q possē ē possē. respectu eoz q possē est
impossibile. nec est finita. nec est infinita. q:
nihil ex eis pōt. Qñ ergo dī q inuenit termi
nū vel excessum. dō. q: falsum ē. q: excessus
7 terius rei attendit finitū ea. ad q res se exten
dit. 7 diuina pōt se extēdit solū ad bona. 7 q3
tū ad talia nūq3 est pluriū scia q3 pōt: nec q3
tū ad talia inuenit terminū. 7 iō p3 illud. pōt
tū 7 aliter dici q dupl^r ē loq de pōt 7 scientia.

aut in se aut p pparatōz ad obiecta. Si in se. sic
vna n̄ excedit aliā: qz qd scit pōt scire. 7 qd
qd pōt scit se posse. Vel p pparatōz ad obm. 7
sic ē log duplr. Aut fm formā hūe spēs: aut
fm numez. Si fm numerū. sic cū pō possit
infinita. nō excedit a scia. Si at fm formā. sic
qz pō ē respectu bonoz. nū exceditur. tñ nō
sequit qn sit infinita. Et ē exēplū siqs imagi
net duas lineas infinitas. plures sunt due qz
vna. qz n̄ hēbat vna ifinitatem hz numez. s; s;
solā fm lōgitudinē. 7 sic n̄ sunt maiores vel
lōgiores due qz vna. Silt i pposito intelli
tur. pō eni dī ē infinita respectu oboz fm
numez: sed nō fm qlitatē qz nō p̄t in mala
vel p̄uatoria. Et p p p̄mū 7 hz. qzuis eiz
iueniat tñ respēu mali. nō tñ respēu boni. et
ille terius l' excessus porī fac ad ifinitatē: qz
nō ē posse sed n̄ posse. 7 iō qzuis b videat da
re terius hz rōnē intelligēdi. fm vitarē n̄ dat:
qz qz n̄ possit mala: hoc totū est pp immēsa
tē stutū. Ad illud qz obijcit qz infinitum
ē passio potentie mālī. dō. qz hoc vez est d
infinito p pparatōz plexiōis siue completi ēē
sed n̄ ē vez de infinito p puationez limitatio
nis. P̄mū eni ē infinitū pō passiva siue re
ceptiva. 7 i pmo inest mē. Scdm ē infinitum
actu. 7 iō in illo solo ē ē 7 ppe. qz tñ ē act⁹
7 actus purus 7 pfectissimū. Ad illud qz
obijcit. qz creatura pōt sup ea qz sūme distāt.
dō. qz ens 7 nō ens. n̄ dicitur summe distātia
qz opponunt p̄dictorie. s; qm nihil hnt cōe.
nec qzrū ad gen⁹ sūm: nec qzrū ad gen⁹ p̄di
cibile: sed qzrū 7 moueri: siue moueri 7 non
moueri. qz p eodē accipit vtroqz mō hnt cōe
7 ita n̄ ē distātia ifinita. nec ē sile. Ad illū
qz obijcit de pō viuēdi. dō. qz viuere vnomō
dicit actū p̄tē: sic moueri. 7 sic ē ab aīa me
diatibus potētijs differētib⁹ ab ipsa eēntia.
Alio mō dī viuere fm qz ē act⁹ p̄mus. 7 est
ab eēntia aīe vt in rōne forme nō in rōe agēti
Et pp h̄ nō p̄siderat ibi ēē tñ in opādo. sic
albedo seīpa dealbat. ita qz nō notat ibi. nec
est egressus alic⁹: vt a pō agēte. nos at loq
mur h̄ de pō vt agēte 7 pducēte aliqd. potē
tia qzrūcūqz sit idē. tñ dicit aliqz inclinātōm
7 iō dependētiā. 7 iō p̄uat simplicitatez. ac p
h̄ p̄uat ifinitatē. ac p h̄ p̄uat. i deo at non
sic. 7 iō rō illa. nō hz instātiaz recte intellecta.
Dō qzrū vtrū ē eēntia sit ifinita. si
ue dīa sba sit ifinita. qzrū ad esse.

Et qz sic vī. qz nulla pō nobilio: est sba. sed
diuina pō ē ifinita. qz cū nō sit maior nec no
bilior sba. necesse ē sba ēē ifinitā. Item
si aliq duo liceat sic dicē qz sunt oīo idē. si vnū
est ifinitū 7 reliquū. s; sba 7 pō sunt idem. 7
ēē 7 posse. qz cū diuinū possit sit ifinitū. 7 esse
7 i eēntia. Itē qzrūcūqz aliq duo sic se ha
bēt. qz ad nihil se exēdit vnū ad qz pariter
n̄ se exēdat reliquū. si vnū ē ifinitū 7 reliquū
sed ad nihil oīo se exēdit pō. ad qz nō se ex
ēdat eēntia. nunqz dō p̄t facere tot: qn eiū
sba possit ēē in tot fm qz dī. iij. R. Si celūz 7
celi celoz 7 ē. Itē oī finito p̄t aliqd cogita
ri maius. s; ifinitū ipm Sed dīa eēntia ē ita
bona 7 magna. qz nihil maius nec meli⁹ cogi
tari pōt. aliq nō ē dō. s; 7 ē. Itē oē finitū
bonū meli⁹ ē cū alio bono qz p se tñ: qz si
nitū additū finito facit mai⁹. s; si dīa eēntia ē
finita. mai⁹ aliqd cū alio erit: qz p se tñ. s; nō
ē pfectissima nec optima qz oīo nefas ē dicē
Itē oē finitū bonū p̄tingit aliqz equari 7
reddi p duplicatōz finiti vt p̄z in linea. 7 bōi
co si illud qz duplat facit mai⁹. h̄ dico pp pū
ctū. Si s; diuina eēntia ē finita. s; nobilitatē
7 bonitā tē. si duples bonitas creature ascen
dēdo. aliq pueniet ad bonitatē equalē dīne
bonitati. h̄ at est falsum 7 ipossibile. qz crea
tura sit ppo: rōabili creatur. 7 h̄ dicit Aug.
vij. de tri. qz illud ex quo sequit. s; qz diuina
eēntia sit finita. Sed p. finitū 7 ifinitum.
7 dicit p̄s. sunt ppe passioes ipm qzrūatīf
sed eēntia vt eēntia n̄ hz qzrūatē molis. s; si p
siderat vt in abstractiōe a qzrūitate xruis vt
eēntia. dīa eēntia nec ē finita nec ē ifinita.
Itē oīa pō qz pōt vnū solū. ita qz nō aliud
ē pō finita. s; p rōne oīa eēntia qz ē: vnū solū
i qz nihil aliud ē eēntia finita. sed dīa essen
tia ē dō. 7 nihil aliud. s; 7 ē. Itē oē illud qz
ē finitū summe vitarī est simplr finitū. 7 hoc
p̄z. qz pma vitarā indicat de vnoquoqz: sicut
est. p̄z ē in sili. vt h̄ est albū 7 nigrū. 7 bonū
deo. s; simplr bonū. sed dīa eēntia ē vitarā dī
uine cognitiōis finita. qz dō ipam p̄bendit
7 nouit pfecte. 7 qz scit vt dicit Aug. scientia
p̄bensione finit. s; 7 ē. Item nullum in fi
nitum finit aliud. qz nihil dat aliq qz nō hz. s;
si dīa eēntia ē ifinita. ergo nihil finit. ergo
nullius est finis. 7 si hoc. ergo nihil bonum.
Item nullum ifinitum comprehendit a
finito: sed dō comprehendit a beatio: qz ali

ter si esset beati nisi deū pfecte cognosceret
semper enim appetitus ferret ad amplius. et si
gesceret. et ita non essent beati. si ergo compre-
hendit. non est infinitus. Item nulla priua-
tio est habitu nobilior. ergo cum infinitum
dicat priuationem finitum dicat habitum: et
omne nobilior est deo attribuendum. p. 3. et c.

Respondeo. ad hoc voluerunt quidam dice-
re. quod diuina essentia sub ratione essentie est finita.
sub ratione potentie est infinita. nam essentia no-
tatur deum: ut in se. et sic est finitus quod perfectus fini-
tus enim quod comprehenditur a finito: ut a
beatis. et hoc dixerunt propter essentie simplici-
tatem quod dixerunt tota videri. In quantum autem
consideratur sub ratione potentie. sic dicit respec-
tum ad effectum: et quod non est status ibi. quod sem-
per est aliquid extra accipere. dixerunt quod sub
ratione potentie erat infinita. Sed ista positio
erronea fuit manifeste. nam ista duo sunt in-
compossibilia. quod potentia sit infinita omnino
existente substantia finita. et quod idem sunt oino:
et quod propter rationem intelligendi est substantia: et
quod ad quicquid se extendit potentia sub ratione
potentie et essentie. ut ostensum est. Et pro-
pter hoc dixerunt aliqui quod non est infinitum
simpliciter sed infinitum nobis: et voluerunt di-
cere. quod tam essentia quam potentia est finita sed
veritate: quod est finita deo qui est veritas. hoc
tamen vtraque est nobis infinita. quod in propor-
tionabiliter nos excedit. Unde deus infini-
tus dicitur: quod nec loco nec tempore nec co-
prehensione comprehenditur. sicut dicit Ba-
masen. Sed ista iterum positio non potest
stare. quia sicut supra probatum est de poten-
tia. quod ipsa non habet statum in possendo. et ite-
rum est oino actu. et ideo ponitur vere infini-
ta. sic etiam probari potest de essentia. neces-
se est ergo quod omnino sit infinita actu. Et hoc co-
cedendum est et tenendum est tanquam verum.
eo quod magis est consonum fidei. que dicit de-
um immensum: et magis consonum auctori-
tatibus sanctorum. qui omnes dicunt ipsum in-
finitum. Unde Damascenus dicit. quod deus
est quoddam pelagus substantie infinitum.
Origenes etiam consonum sententis magistro-
rum. magis etiam consonum rationi. Ad intel-
ligentiam igitur obiectorum in oppositum.
notandum quod infinitum dicitur per abnegatio-
nem finis. potest ergo dupliciter dici infini-
tum. scilicet a parte negationis. et similiter a parte

finis. A parte finis. nam finis dicitur dupli-
citer. Uno modo quod est complementum: et sic
infinitum dicitur per priuationem comple-
menti. Et hoc modo infinitum dicitur in ma-
teria. et in genere substantie. et in alijs gene-
ribus. Et hoc modo non cadit in deo: quo-
niam ipse est perfectissimus. Alio modo fi-
nis dicitur terminus: sicut finis agri. et sic infi-
nitum dicitur quod caret termino et statu. et hoc
potest esse dupliciter secundum negationem. quod potest intel-
ligi priuatiue et negatiue. Priuatiue quod non
habet terminum. sed tamen est natum habere
propter hoc quod habet esse limitatum. et hoc
modo dicitur incompletionem: et non in deo.
Alio modo negatiue quod non habet terminum
nec est natum habere. et hoc modo ponitur in
deo propter summam immensitatem. Ad
illud ergo quod obijciunt. quod infinitum est passio
quantitatis. dici potest quod licet nomen quantita-
tis tenditur ad quantitatem virtutis. similiter no-
men infiniti. quantitas autem virtutis non ta-
tum attenditur quantum ad opus. sed etiam quan-
tum ad nobilitatem valoris. Et hoc patet:
quod ut dicit Augustinus. In spiritualibus idem est maius
et melius. Ad illud quod obijciunt. quod est vnū
ita quod non aliud. dicendum quod aliquid compa-
rari ad multa potest esse dupliciter. aut secundum co-
parationem causalitatis. Aut secundum compara-
tionem ideitatis. Comparari ad multa se-
cundum causalitatis. hoc conuenit infinito quod
infinitum. sed secundum rationem ideitatis. non. Unde
quod infinitum. id se extendit ad multa: sed non
sequitur quod sit multa. Unde si essentia vel po-
tentia comparatur secundum rationem ideitatis ad
res. neutra est plurimum. Unde nec potentia
diuina est alie potentie: nec essentia alie essentie.
Si secundum rationem causalitatis. sic puenit et potentie et
essentie. nam sicut potentie puenit facere plura
sic essentie esse in pluribus. Ad illud quod obij-
ciunt. quod est finitum summe veritatis: respondetur. quod hoc
est duplex. Aut est finitum summe veritati: quod
veritas iudicat ipsum esse finitum: aut quod non
excedit eius comprehensionem. Prius modo non
est deus sibi finitus sed infinitus. Vere enim
scit se esse infinitum. Secundo modo est finitus:
quod se non excedit cum sit infinitus. et sic non valz ar-
gumētū. et est ibi fallacia secundum quod et simpliciter non ex-
cedit infinitum. ergo est infinitum simpliciter. Ad
illud quod obijciunt. quod infinitum non finit. dicen-
dum quod infinitum per priuationem per-

fectionis nō finit. sed infinitū p negatōem li-
mitatōis h3 rōnem finiendi. qz cū sit sumū. in
ipso est ois status. In hoc enī infinitas nō re-
pugnat simplicitati nec pplemento. Ad il-
lud. qz obijcit. qz pprehendit. dō. qz nō com-
prehendit p inclusionē. pprehendit aut p
lectam visionē dilectionē tentionē. t hoc
a pte pprehendētis t nō pprehēti. t iō qz p fi-
cit res gescit. qz uis vltra nō attingat. Ad
vltimo obijcit solutū est. obicit enī de infiniti-
to fm qz dī puate. sed pur dī de deo non
dicit puationē fm rē. sed solū qz tū ad modū
significadi. t rñdet ei sūma positio. nihil enī
dī imensū. nisi qz h3 sūmaz pfectissimā ac-
tualitatē t nihil coartatō. vñ t si videat dici
puatue. tñ h3 veritatē excludit oēs puatōes.

¶ Rñ querit de infinitate diuine po-
tētie qz tūm ad op⁹. vñ videt diui-
na potētia possit in effectū actu infi-
nitū. Et qz sic ostēdit hoc mō. potētia se h3
pproportionalr ad op⁹. vñ tāta potētia pōt in
tū opus. qz maior i mai⁹. t infinita actu in
infinitū actu. Itē ois potētia q operat ex
se tota si ē infinita. pducit infinitū. cū operet
ex tota sua virtute. s3 diuina potētia. cū sit
simplicissima se tota operat. ergo vñ qz pdu-
cat effectum infinitū. Si tu dicas qz hoc nō
pōt esse. ppter dfectū t illimitationē ipius ef-
fectus. qz frustra est potētia que nō reducat
ad actū. vñ t p h3 dicit. qz frustra est potētia
actiua cui nō rñdet passiua. qz aut potētia di-
uina frustra ē infinita. aut ei rñdet effect⁹ i
finitus. t potētia passiua infinita. Itē ois
potētia pōt seipam manifestare. qz diuina po-
tētia cū sit infinita. pōt infinitatē suā mani-
festare. s3 infinitas. nō manifestat nisi in effec-
tu infinito. qz. t c. Si tu dicas qz manifestat i
pductōe filij t spūs. s. tūc obijcit qz spūs. s. h3
potētiā infinitā. qz pōt ipam manifestare. s3
nō in pductōe psonē infinite. ergo in pduc-
tōne creature. Itē omne possibile ē poni-
bile in esse. sed de⁹ pōt pducere infinita. e r-
go infinita pducit ē possibile qz ponibile. sed
possibili posito inesse nullū accidit incōue-
niēs. ergo posito qz de⁹ faciat infinita nullū
accidit incōueniēs. sed de⁹ pōt oē illud qz nō
est incōueniēs posse vel facē. ergo de⁹ pōt
facē qz sint infinita actu. Itē appelles. a
omne creabile tunc quero. A. aut est finitū.
aut infinitū. Si finitū t deus nō pōt nisi. a.

ergo nō potest nisi finitū. ergo potētia eius
est finita. Si infinitū. t de⁹ pōt facere. a. er-
go deus facere aliq actu infinita. Itē pti-
nuū est diuisibile in infinitū. quero vñ de⁹
possit reducere potētiā ptiui ad actū. Si
nō pōt. ergo potētia ptiui excedit potētiā
dei qz est absurdū qz tūc diuina potētia esset
finita. Si pōt eā reducere ad actum o. sed
hoc nō est nisi cū est actu diuisum in pres in-
finitas. ergo. t c. Sed qz nō possit in ef-
fectu intēsiōe infinitū. vñ. qz infinito simplr
nihil ē maius. qz si pducit effectū infinitum.
tūc ergo illo nihil est mai⁹. ergo de⁹ non est
maior. Si ergo hoc ē sūme nobilitatis i deo
qz nihil ei possit eqri. pducere talē effectū ē
qz nobilitatem diuine potētie. qz. t c. Item
oē qz est actu infinitū est sūme simplex. nā si
est aliq ppositio. tūc est ibi coartatio t limita-
tio. Si ergo de⁹ pducit effectū infinitū. illū
est simplicissimū. s3 in simplicissimo idē. essen-
tia t bonitas t potētia. ergo si effect⁹ ē intēsi-
tū in potētia t bonitate. qz sūmū bonū. ergo
nō bonū pp aliud. ergo nō bonū pp deus. qz
nec a deo. qz vniuersa pp semetipm opatus
est dñs. t idē ē finis qz est pmi pncipius.
ergo si ē infinit⁹ nō est a deo. ergo nō ē effec-
tus. t sic p3 t c. Itē si de⁹ pōt in effectum
actu infinitū. qz a te vñ possit in aliud. si
nō. ergo in agēdo amittit potētiā t sua po-
tētia agēdo debilitat. Si vero pōt in effectū
aliū p h3 illi esto qz faciat. ponat. ergo illi
duo effect⁹ sunt p h3 in nā. ergo sūt i eodē
gnē. ergo si sūt in eodē gnē. tunc hēnt aliq
in plus in quo pueniunt. t aliq ppia p que
differūt. ergo extēdunt ab aliquo t artant
p aliq. sed oia talia sūt finita. ergo. t c. Itē
qz nō possit facere infinita actu ostēdit. qz
nō sunt plura infinita. ergo si pduceret infini-
ta actu nō possit pducere plura. ergo dō eēt
ipotentia. sed nihil pōt facere deū ipotentem
ergo. t c. Itē vbi ē infinitas actual⁹ h3 nu-
mer. ibi deficit status tordo t distinctio. sed
diuina sapiētia nō patit deū aliqd facere si-
ne mō t mensura. ergo. t c. R. dō. qz du-
plex ē infinitū. s. actu t in potētia. Infinitū
in potētia pōt deus facere t facit. Infinitū
in actu nō pōt facere nec facit. Non pōt in
qz facere. qz nec puenit sibi nec puenit crea-
ture. Sibi nō puenit. cum enim sūme bon⁹
sit. non pōt aliquid facere nisi bonū. t ita nō

pōt facere nisi rem ad se ordinatā, qm̄ igit
ordo p̄supponit numez et numero p̄suppo
nit mensurā. q; nō ordinant ad illud nisi nu
merata et non numerant nisi limitata. iō ne
cesse fuit deum acere oia in numero pōde
re et mensura. nec aliter facē potuit nec pōt.
nec in infinitū nec infinita actu. Rō est etiā
q; hoc nullo mō puenit creature. Infinituz
eiz in actu ē actus purus. Alioqn si aliquid
h̄ret de limitatōe et artatione eēt finituz. sed
q; est actus purus est sūū esse p eētiaz. et ni
hil tale accipit eē ab alia essentia nec ex ni
bilo. Si igit creatura eo ipō q; creatura ali
unde est et ex nihilo. nullo mō pōt esse actus
purus nullo mō pōt eē infinita. Et si nō pōt
esse vna infinita. nullo mō possūt esse infini
te fm̄ numez. q; necesse est illas plures ad
aliqz vnā creaturā reduci. sed infinita ad in
finitū reduci ē impossibile. p̄ ergo et c. Et q;
ad aliqz finituz necessario reducat. p̄ q; ne
cesse ē ponere ordinationē in creaturis. nō
tū ad deū sed etiā ad se inuicem. Sūma er
go rōnis est q; nō decet deū facē creaturaz
qn̄ ordinē h̄eat et mensurā. et rō est ex p̄e cō
ture. q; necesse est oēm creaturā eē limita
tam. eo q; ex nihilo. et eo ipō q; composita ē
Ad illud. ergo. q; obijc. q; potētia tāta
pōt in tñ effectum siue opus. dō. q; est opus
opans. et opus operatū. opus opans v̄ cō
re. op⁹ opatum v̄ creatura. dō. ergo q; op⁹
opans est infinitū sicut ip̄e creator. sed op⁹
opatum necesse est eē finitū. Qd̄ ergo obij
citur. q; opus p̄portional potētie. si intelli
gat de ope opante siue de actōe gnāl̄ v̄ez
est. Si aut̄ intelligat de ope opato nō habz
veritatē. nisi cū cā et effectus se h̄ent p̄ vniuo
catōem et sūt vni⁹ generis. hoc aut̄ nō ē hic.
Ad illud. q; obijc. q; deus opat̄ ex tota
potentia. dō. q; agēs ex tota potētia qdam
agit p̄ nām. et hoc agit tñ q̄stuz pōt. et tñ q̄z
tū ip̄m est vbi est pductio filii. qdam agit per
deliberatōem et volūtātē. et tale nō agit nisi
fm̄ ordinē et q̄stuz vult vñ ex eadē potētia
facit magis et pū. et sic agit deus. Ad il
lud. q; obijc. q; frustra ē potētia q; nō redu
citur ad actū. v̄ez ē de potētia q; ppletur et
p̄ficatur in actu. sed diuina potētia nō p̄plet
p̄ actū. et ideo nō ē frustra etiā si nō h̄eat po
tentia passiuā cōr̄ndentē tñ illa p̄positō in
telligit nō b̄re veritatē in potētia q; pōt infi

nita. Si intelligat q; oīo reducat ad actuz
reducitur tñ et reduci pōt fm̄ p̄tem. et iō non
est frustra. Ad illud. q; obijc. q; diuina
potētia cū sit infinita d̄z suā infinitatem ma
nifestare in infinito effectu. dō. q; deus suaz
infinitatē manifestat in infinito fm̄ suam po
tentiam sicut p̄z. q; sicut sūp̄ monstratū est in
terminabil̄ duratio manifestat virtutē in i
nitam. In infinito aut̄ fm̄ actū nō pōt mani
festari simplr. q; nō decet sed p̄portionalit̄
q; ens in infinitū excedit nō ens. et tñ deus
ex nihilo facit ens inter q; est distātia itn̄ tra
vñ cū diuina potentia dicat̄ in finita triplr.
duratiōis interminare. virtutis imensitate
et effectū gnālitate. siue numerositate. Pri
ma manifestat p̄ infinitū duratiōe q; est fi
nitum actu infinitū in potētia. Scōa p̄ crea
tōnem de nihilo vbi est distātia infinita. p̄
oimod. i. p̄portōem. Tertia manifestatur p̄
tūm per positōem. p̄tūm per priuatōem. quia
tot fecit. et adhuc pōt in plura. et nō tot fecit
qn̄ adhuc possit in plura. tñ hoc manifestat
alia infinitate duplici manifestata. et ita p̄z q;
non oīz q; sit infinitum actu. potest tamen di
ci sicut tactū ē q; virt⁹ p̄tō manifestat i p̄du
ctiōe verbi. Et p̄ oīa tota virtus diuina ē
virt⁹ filij et spūs. s. sit vna. et q̄q; lis sint in vir
tute. Ad illud. q; obijc. q; p̄tō p̄tō. q; p̄
pōt. dō. q; ē possibile a potētia infinita. et pos
sibile fm̄ potētia finitā. possibile fm̄ poten
tiā finitā pōt poni. q; oīo pōt esse ad actuz
reducta. sed possibile fm̄ potētia infinitaz
nō pōt poni q; sp̄ est in reducēdo et nñqz in
reductū esse. Ad illud. q; obijc. q; a ap
pellef de creabile. esto. Qd̄ q̄rit v̄tū. a. sit fi
nitū vel infinitū. dico q; infinitū. sed nō est in
finitū actu. s. potētia. et iō nō sequit̄ q; si de⁹
possit. a. q; possit i actu infinitū. Et si dicat̄.
q; pōat q; dō faciat. a. dō. q; non ē ponibile
rōe p̄dicta. Ad illud. q; q̄rit v̄tū possit po
tentia p̄tūm reducē ad actū. dō. q; sic potē
tia in p̄tūm passiuā ē infinita ad diuisiones.
sic in dō actus infinita. vñ sic p̄tūm p̄tō di
uidi i infinitū. tñ impossibile ē q; totalr̄ sit diui
fus. alioqn nō eēt infinitū. sic diuidē in infinitū
est possibile ad actū reducē. s. sic impossibile
est diuinā potētia terminari ita impossibile ē q;
sit in termino diuisiōis. vñ dō p̄tō potētia p̄tū
m reducē ad actū q; p̄tō eē in reducēdo. et sp̄
i reducēdo. ita q; nñqz p̄tō se extēdet potētia

q̄s diuina actio. sed tñ p̄tinuū nūq̄ p̄t esse
in reductū eē. sic nec dō in reductū. Conce
dendū q̄ q̄ ip̄sibile ē q̄ sit aliqd actu infini
tū. nisi solū deū. et eius potētiā. et hoc ē q̄ di
cir Hugo de scō. vic. Sicut eternitatē dei n̄
ēq̄t ip̄s nec limitatē loc⁹. sic nec sapientiaz
sensu. nec bonitatē virt⁹. nec potētiā op⁹
vñ q̄n dī q̄ de⁹ p̄t facē infinita notat infini
tas circa potētiā nō circa op⁹. vñ aliq̄ di
stinxerūt hāc. p̄tinuū p̄t diuidi in infinitū q̄
illa determinatio p̄t determinare hoc v̄bz
p̄t vel hoc verbū diuidi. tñ quocūq̄ modo
distinguat sp̄ intelligendū est infinitatē ac
tualem eē p̄prium solius dei.

¶ Quarto et ultimo q̄rit de infinitate di
uine potētie q̄rū ad rōez opandi. Et
q̄rit vtrū rō opandi se extēdat ad infinitū. Et
q̄ sic vñ. q̄ q̄qd de⁹ p̄t rōnabilr p̄t. s̄ p̄
finita. s̄ rōnabilr p̄t infinita. et si hoc q̄ rō
opandi ip̄s potētie se extēdit ad infinita. Itē
sic se h̄z rō sciendū ad sciaz. ita rō p̄ducendi
ad potētiā. s̄ q̄ diuina scia ē infinita. iō h̄z i
se rōes infinitas cognoscēdi. s̄ cū diuina potē
tia sit infinita. s̄ rōes p̄ducēdi h̄z infinitas
Itē rō opandi in deo nō ē aliud q̄ boni
tas et sapia. s̄ sapia et bonitas ē infinita. ergo
et rō opandi. Itē rō opandi in deo nō est
aliud q̄ dō siue diuina cēntia. q̄qd dicat il
la rō. s̄ diuina cēntia ē infinita. s̄ rō opan
di. Cōtra. potētia se extēdit ad opa s̄ exi
gentia rōnis. nihil enī obmittit de his q̄ rō
exigit. Si ergo rō se extēdit ad infinita. ergo
vñ. q̄ diuina potētia p̄ducit infinita. q̄ fal
sum est. Itē rō opandi est ip̄a ars et dispo
sitio. s̄ dispositio nō est nisi finitoy. Itē rō opandi ē ip̄a
diuina iusticia. q̄ vniuersē vie dñi mīa et ve
ritas. s̄ iusticia nō est nisi finitoy. ergo vñ q̄
rō opandi s̄. Itē obijcit de p̄scia q̄ s̄
rō est opandi. et est in plus q̄ potētia. q̄ re
spectu maloy. et tñ nō est respectu infinitoy.
Si tu dicas q̄ dispositio vel p̄scia vel iusti
cia. nō p̄lectit plenā rōez p̄ quā p̄t opari
diuina potētia. s̄ si nō totā p̄lectit ergo di
uina potētia sine his p̄t rōnabilr opari. s̄ pos
sibile est deū opari p̄ter dispōez. p̄ter iusticiā
et p̄ter p̄sciaz. s̄ null⁹ tal⁹ opat sapient⁹ nec re
cte. s̄. et c. Restat igit q̄ totā p̄lectit rōem.

R. Sic dīc maḡ in lra. Aliq̄ voluerūt di
cere. q̄ rō diuine potētie est finita et hoc

voluerūt diuinā potētiā limitare. tñ q̄ nī
hū p̄t facē nisi ex optima rōne nec dimittē
tū q̄ nihil p̄t facē nisi p̄scia. nihil nisi iu
ste. et iō cū hec finitoy sint. v̄p̄nta eoy q̄ facē
dixerūt diuinā potētiā non posse alia q̄s q̄
facit. S̄ hec positio ē erronea sicut ostendit
maḡ in lra. q̄ nobilitari diuine potētie de
rogat. et īmensitatē limitādo. et dī fuisse ma
ḡ Petri baalardi. Rō aut̄ hī⁹ stulte p̄oio
fuit. q̄ nescierūt distinguē rōnem potētie.
nec act⁹ eius. Actus enī potētie duplex est.
vñ p̄ modū habit⁹. s̄ posse alius p̄ modū ac
tus. s̄ opari. Quā ergo q̄rit vtrū rō diuine
potētie sit infinita. dō. q̄ sicut duplex est ac
tus. ita dupl⁹ p̄t accipi rō respectu actus q̄
est posse. Accipis enī rō in habitu. s̄ diuina
scia. et diuine bonitatis p̄decentia. et hec rō
se extendit ad infinita quēadmodū et ip̄a po
tētia. respectu act⁹ q̄ est posse. Respectu
vero act⁹ q̄ est facē. accipis rō in actu. s̄ diu
na di positio siue p̄scia. et meritor⁹ exīgentia.
Nihil enī facit de⁹ nisi q̄ disponit. Nulli ē
retribuit nisi s̄m q̄ merita exīgūt q̄n retri
buit. nullā rez gubernat nec regit alit̄ q̄ nā
eius siue iusticia nālis exīgat. Et s̄m hanc
distinctōem p̄z rōis ad p̄mo q̄ritū. et ad rōes
inductas. q̄dā enī p̄cedūt s̄m vñā vñā. q̄dā
s̄m aliā. Ad illud q̄ postea obijcit de iu
sticia. dō. q̄ iusticia s̄m q̄ dicit p̄decentia di
uine bonitatis et p̄tatis sic est gnālis rō q̄ cō
plectit totā posse. S̄ in q̄sum p̄notat exīgē
tiam a p̄re meritor⁹. sic nō p̄plectit totū pos
se nec totū agē. Inquātū vero p̄notat p̄de
centia bonitatis respectu cuiuslibet ip̄is i ac
tu sic p̄plectit agē. s̄ posse nō. dispō s̄. et p̄
scia agē p̄plectunt. sed nō posse. sed agē est
respectu finitoy. sicut et illa s̄. sed posse ē re
spectu infinitoy. Quō s̄ obijcit. tūc q̄ deus
p̄t sine eis rōnabr opari. dō. q̄ falsū ē. nec
sequit ex illo. q̄suis enī deus possit plura q̄s
velit. tñ nō p̄t opari s̄m volūtate. q̄n nihil
potest facē q̄n possit velle. sic et p̄scire et dis
ponē. necesse est enim potētiā exēq̄ntē illis
ad eq̄ri. s̄. dispositō et volūtati. sed non opo
ret de potētia vt potente. iō nō sequitur q̄
possit facere sine illis.

¶ A p̄te ista sunt dubitationes circa
istam. et p̄mo de rōisone maḡ. quā
dicit. Hic aut̄ rōndemus. duplicē verboy in
telligentiā apiente. vñ. s̄. veniat duplicitas

huius. nō pōt deus nisi q̄ iustū est. q̄ b̄ d̄bū
est pōt significare iusticiā q̄ est vel iusticiā q̄
efficit. si de⁹ faceret. hoc est nihil v̄r. q̄ si di
catur iustū est hoc fieri. intelligit esse iustū
vt nūc. s̄lt̄ in p̄posito. R̄. d̄d. q̄ distinctio
magr̄i est rōabil̄. R̄. d̄d. aut̄ h̄i⁹ multipliciter
est. q̄ hoc verbū est pōt dicē p̄sens. vt nunc
vel simpl̄r. ita iusticiā que nūc est vel q̄ eēt
si res fieret. pōt assignari a trib⁹. p̄mo aut̄ a
rōne attributi. sicut enī hoc verbū currit p
se dictū. dicit p̄sens vt nunc. sed q̄ addit de
terminatio pōt stare. p̄ p̄nti simpl̄r. vt puta
si dicat̄ de equo iacente i stabulo. iste equ⁹
b̄n currit. ita pōt esse de hoc verbo est. rōne
eius q̄ addit bonū iustū. Al̄r pōt assigna
ri a p̄re ampliatiois hui⁹ verbi pōt q̄ si am
pliatio hui⁹ verbi pōt totū dictū respiciat.
ita q̄ implicatū cadat sub ampliatioe. sicut di
cit p̄sens simpl̄r. Si aut̄ cadit extra. sic dicit
p̄sens vt nūc. et h̄m hoc accipit duplex sen⁹
quē magr̄ assignat. tertio mō pōt assignari
rō a p̄re eius q̄ est nūc. q̄ pōt teneri excep
tue vel p̄secutiue. Si exceptiue tūc stat act⁹
siue exceptum p̄ p̄sens vt nūc. et est sen
sus. nō potest deus nisi q̄ iustum est. i. nihil
potest deus p̄ter hoc q̄ est iustum. vel po
test teneri consecutiue. et tunc necesse est q̄
hoc verbū est teneatur simpl̄r. q̄ regula ē
q̄ termini in additione ampliati ad oē t̄p̄o.
et tunc est sensus. non potest deus nisi q̄ ius
tū est. i. nisi sit iustū. et sic ampliati ibi ad om
ne t̄p̄o. ex q̄cunq̄ t̄n cā accipiat locutio vere
multiplex est. Itē q̄ritur de hac expōne
magr̄i. poterat p̄ potentiā. sed nō p̄ iusticiā.
q̄ iusticia stat ibi p̄ volūtate. vt enim male
dicere. q̄ nihil pōt deus facere q̄ nō possit
velle. ergo si iusticia est dei volūtās oē q̄ p̄
simpl̄r pōt de iusticia. et cōuerso. Itē pos
sibili posito in eē nō requirit̄ impossibilē. si q̄ d̄s
poterat per potentiā loth subuertere suū cō
cubere ponat. tunc q̄ro. Aut hoc fuit iustū
Aut nō si sic. ergo poterat p̄ iusticiā. si non. q̄
fecit iusticiā. ergo iniq̄. q̄ ē oīo impossibilē.
R̄. d̄d. q̄ iusticia nō stat ibi p̄ volūtate di
uina simpl̄r p̄siderata. sic enī poterat velle
q̄ et poterat facē. s̄ stat ibi p̄ volūtate p̄san
te merita et volente retribuere h̄m merita.
Et q̄m loth nō meruerat submergi cū illis
peccatoribus. nō poterat iuste submergi q̄z
um fuit de exigentia meritorū. nihilomin⁹

t̄n poterat deus hoc facere q̄ ex hoc laudē
suā et loth vilitatē poterat elicere. cū nō sit
malū h̄m se vere iustum affligere. pōt enim
hoc deus facē ad bonū suū. et p̄ hoc p̄r̄sio
ad illud. q̄ obicit. posito enim q̄ hoc factū
fuerit ponit etia fuisse iustū. q̄m ad p̄de
centiā licet nō. q̄m ad merita. q̄ enim exi
gentiā merito p̄ de⁹ pōt facere et facit. Itē.
xx. glō. Qd̄ facere cogitabam p̄ iusticiam
nō feci p̄ clementiā. Itē querit̄ de hoc
q̄ dicit. q̄ hoc verbū d̄z nō p̄p̄ie conuenit
deo nisi forte dicat̄ ex p̄misso. vt male d̄re
q̄ sic q̄ d̄z ex p̄misso obligatur ne incurra
ingratiitudinē. ita q̄ d̄z ex p̄misso si non red
dit in currit falsitatē. ergo deus est vere ob
ligatus. ergo et vere et p̄p̄ie est debitor. R̄.
dicendum. q̄ debitū ex p̄misso est debitum
tum p̄p̄ie. q̄ p̄eit volūtate. velut enim no
lit obligat q̄ accepit b̄nficiū. si necessario
eget b̄nficio. debitum aut̄ ex p̄misso q̄ ē me
re liberalitatis est debitū q̄ sequitur largita
tem p̄mittētis. et iō h̄m ē plus h̄z de ratioe
gr̄e q̄z debiti. et hoc mō. de⁹ ē debitor. p̄mo
mō nō. Ex sua enī liberalitate p̄mittit vt al
luciat. s̄z nihil recipit. et obsequia n̄ra nō ac
ceptat p̄ indigentia. Ideo rō debiti h̄m q̄
obligatōem dicit p̄p̄ie in deo nō cadit si at
q̄ vtamur noīe. vt debitum sonet in p̄dece
tiā bonitatis dei. sic recipit in deo. Itē
querit̄ de hoc q̄ dicit. q̄ eadem rōne manē
te potuit alia facere. et ista dimittere. vt enī
hoc esse falsū. q̄ Aug. dicit. q̄ alia rōe cō
ditus est homo. alia ratione cōditus ē equ
us. ergo alia et alia ratione sunt opposita. s̄
eadem ratione manente non potuit facere
oppositum. R̄. d̄d. quod magister vocat
h̄c rationem voluntatem dei equissimam.
Et sicut dictum est supra q̄ quia deus no
uit omnia. ideo potest scire op̄ posita sine in
novatione scientie. ita etiam et de voluntate
vnde non intelligitur voluntas mutari. q̄m
deus potest velle q̄ non vult. sed aliq̄d vo
lūtū ad ip̄am p̄pari. ipsa vna et eadē et imu
tabili remanēte. sed alio mō p̄parata. siue ad
aliud. et aliud. et ita intelligit magr̄. Itē q̄rit̄.
de h̄ q̄ dicit. h̄c aut̄ qd̄ de p̄scia facile deter
minari pōt p̄ ea que superius dicta sunt. per
quid determinatur superius dictum. vide
tur enim argumentatio necessaria. Si enī
deus nihil potest opari nisi illud p̄sciat et n̄ p̄

scit nisi q̄ facit. & c. Et. dō. ē ad h̄ q̄ dō p̄t
p̄scire plura q̄ p̄scit. sicut p̄t plura opari. vñ
h̄i° solō ē: q̄ potētia p̄t ēē alic° c° nō est. & ita
dō p̄t illud facē. Et alic° nō ēē c° est. & iō p̄t
illud n̄ facē. & nūq̄ p̄t aliquid facere sine p̄-
scia. & x̄p̄s manifestū ē q̄ n̄ ē necessariū deū
p̄scire q̄ p̄scit. si enīz h̄ ēēt: tunc ip̄sibile ēēt
deū aliud facere. q̄ illud q̄ facit. & hic ē errō
manifestus. Itē gr̄is de h̄ q̄ dicit. an pu-
tas q̄: n̄ possum rogare p̄fēz & c. vñ. n̄ istud n̄
bñ dicit. q̄: aut p̄t volebat dare aut n̄. si vo-
lebat. & x̄p̄s n̄ volebat. ergo in volūtate dis-
cordabāt. si at̄ nolebat. & x̄p̄s poterat petere
q̄ poterat a volūtate p̄is discordari. & pecca-
re. q̄ est p̄vitatē ap̄re. Rñ. dō. q̄ p̄t no-
lebat dare. & x̄p̄s nolebat petere. sed p̄t pote-
rat velle. & x̄p̄s s̄it petere. & ita n̄ discordare
tūc at̄ discordantia ēēt: si x̄p̄s posset petere. &
p̄t nō posset velle. Quō at̄ dōs possit aliquid
velle q̄ n̄ vult. iūp̄ habitū est. Itē gr̄is de
h̄ q̄ dicit. nūq̄ dō. ē. nō potuit iudeā suscita-
re in mētez. Et h̄ vñ q̄ dō p̄t saluare iudam
q̄ pari rōne dānare petrū. & iustus ē. & negat
se ip̄m n̄ p̄t. ergo nec facē p̄ iusticiā. Si tu di-
cas q̄ hoc n̄ p̄t. & p̄t dō destruere oia q̄
fecit. q̄ mai° est. ergo multo fortius hoc p̄t.

Rñ. aliq̄ distinguūt hic potētiā dei dupli-
citer dicētes deū posse. aut pō absolutā: & sic
pōt iudā saluare & petrū dānare. At de po-
tētia ordinata. & sic n̄ p̄t. Sed h̄ distinctio nō
vñ pueniēs: q̄ nihil p̄t dō: q̄ nō possit ordi-
nate. posse eū inordinate facere. ē nō posse.
sicut posse peccare & posse mēiri vñ nec po-
tētia absoluta nec ordinata p̄t mēiri. Alit̄
dicūt aliq̄. q̄ p̄t saluare iudā. sed n̄ dānare pe-
trū q̄ mīa ei° sup̄ oia opa ei°. & mīa superal-
tat iudiciū. & saluare iudā cēt sup̄abūdantia
mīe: sed dānare ēē crudelitatis max. nec. sed
tūc dō summe iustus sit. summe misicors. si
cū n̄ p̄t facere p̄ mīam sic nec p̄ iusticiam.

Iō alit̄ dñt aliq̄ q̄ dō neutrum p̄t. & h̄ nō de-
rogat ei° potē. iē. q̄ vtrūq̄ ēēt iniusticia. & i
ordinatio reuocare quē finalit̄ dānavit. & q̄
finalit̄ dānari meruit. nec ē s̄ile d̄ traiano: q̄
dō sic disposuerat ad honozē scōz. & suoz a-
liq̄ sp̄alia facere. & iō mox illa traiani & dam-
natio h̄ fm̄ cō inferiorēs finalis videretur.
fm̄ tñ diuinā dispōnē & p̄siliū alit̄ errāt. Sed
tñ q̄ h̄ audeat dicē. qñ dō de iudā h̄ dispo-
nere potuerit q̄ disposuit de traiano. & quin

gnāliter possit oibus facere: q̄ p̄bat fecisse
vñ. Et itē Aug. dicit. q̄ dō ip̄s diabolo
posset bonā volūtate dare. Et p̄p̄ h̄ dō. q̄
qñ gr̄is itēz dō posset saluare iudā. & dāna-
re petrū. dō. q̄ aut loq̄ris saluis meritis: aut
nō saluis. si saluis meritis. sic dico q̄ nō pos-
set. hoc. n. idē est dicere & querere: ac si que-
reret. vtrū possit iudicare iniuste. q̄ qd̄ absq̄
dubio dñ nō pōt. Si aut̄ intelligat nō salu-
meritis. sic absq̄ dubio posset saluare iudā.
auferēdo p̄ gr̄as peccata & demerita. & dā-
do merita. petro at̄ dare nō pōt: merita ma-
la. sed tñ sicut liberalit̄ dedit gr̄am & nām
pōt auferre vtrūq̄. & alit̄ nñ. & tunc petr-
posset peccare: & dā eternā p̄nire. Sic. n.
dō liberalit̄ dedit bonā volūtate petro. ita ēt
liberalit̄ conseruat. S̄it̄ & nām. & sic patent
obiecta.

Distinctio xxxiiij.

Hinc illud restat discutiedū. vtrū
melio° & c. Sup̄ egit m̄gr̄ de potē-
tia icōpatē ad possibile s̄z h̄z &
q̄ntitatē. Hic itō agit de pō q̄ntū
ad modū siue q̄litate rez. Et h̄ p̄ h̄z dñas
p̄tes. In p̄. m̄gr̄ agit de pō q̄ntū ad q̄litate
possibilem. q̄ qd̄ ē maior: & minor bonitas.
Secōdo q̄ntū ad qualitate potētie. q̄ qd̄em
est inmutabilitas ibi. P̄terea q̄ri solet vñz
dō & c. Prima p̄ h̄z dñas. In p̄ma q̄ritur.
vtrū de° mūdū potuerit facere melioze. In
scōda vñz res quas facit p̄t facere meliori mō
siue aliō mō. & h̄ ibi. post h̄ p̄siderandū ē & c.
vbi agit q̄ntū ad modū. P̄terea q̄ri solet.
vtrū de°. Nec ē scōda p̄ vbi q̄rit de diuine
potētie inensitate querēno vtrū de° possit
quicqd̄ potuit. & hec h̄z p̄tes duas. In p̄ma
ostendit q̄ deus non possit quicquid potuit
& hoc facit opposito. In scōda vero contra-
rium asserit in soluendo. ibi. Ad q̄ dicimus
q̄ sicut oia semp̄ fecit.

Intelligentiam distin. presentis:
queritur de modo siue qualitate di-
uine potētie. Et circa hoc que-
runtur principaliter duo. Primo queri-
tur vtrum deus mundum potuerit facere
meliozem. Secūdo queritur de inmutabili-
tate diuine potētie. vtrum q̄ semel potest d-
us semper possit. Circa p̄mū querūtur. itū
Primu q̄rit vñz de° potuerit facē mūdū

meliozem quo ad s̄bam p̄tū integrantium.

Sec̄do vtrū potuerit ip̄m facere meliozes quo ad partium integrantium p̄prietates.

Tertio querit. vtrū potuerit facē mūdū melioze q̄tū ad ordinē p̄tū. Quarto vtrū potuerit mūdū facere antiquiozem.

Ad aut̄ potuerit mūdū facē melioze quo ad s̄bam p̄tū integratiū ostenditur sic. p̄tes integrates mūdū sunt finite bonitatis int̄sue et ext̄sue. s̄ oī finito p̄t aliquid maius et meli⁹ cogitari. sed de⁹ plus p̄t facē q̄ hō possit intelligere. et c. Si tu dicas q̄ mūdus nō potuit ampli⁹ capē. hoc nō soluit. q̄ deus facit capacitates q̄ maiorem potuit capacitātē dare. cū ei⁹ potentia sit infinita. Itē sup̄ma creatura in vniuerso ē finita. q̄ distat a deo in infinitū. s̄ in distātia infinita est ponē gradus infinitos q̄ vltra bonitates creaturaz est intelligere creaturas gradus bonitatis h̄ntes. et ex illis potuit integrari mūdus. et c. Itē p̄stat q̄ de⁹ potuit facē mūdū ex p̄tib⁹ maiorib⁹ mole. et celū amplius siue latius et terrā latiozem. q̄ si potuit facere maius mole eadez rōne et maius virtute. et si hoc. ergo simplr melius. Itē mā s̄m se totaz capax ē for me nobilissime vt patet. Si q̄ deus dat potuit q̄ nā mē potuit capere. ergo potuit dare toti materie. et oībus partib⁹ p̄fectionem forme nobilissime. vtputa mā nē. q̄ potuit facē mūdū q̄ constaret ex solis s̄bantijs rōnalib⁹. et si hoc tunc mūdus h̄ret omnes partes s̄m s̄baz meliores. et c. Cōtra Aug. in tertio li. de li. ar. quicqd in natura rōe melius tibi occurrerit scias fuisse deū cā bonorum oīum cōdītorem. non esse autē q̄ vera rōne cogitas non potest. neq̄ enim tu potes aliquid melius in creatura cogitare q̄ creatura artificē suggerit. ergo nō p̄t aliq̄ creatura nobilis cogitari. que nō sit de p̄stitutione mūdi. Itē Aug. xi. p̄fes. duo fecisti dñe vñū p̄pe te. aliud p̄pe nihil. s̄ angelicā creaturā. et m̄s̄ p̄nam. sed nō p̄t maior. ambī⁹ cogitari q̄ appropinquate dei ad nihil. ergo nō potuit fieri mūd⁹ q̄ natus ēēt aplecti plures naturas rez. q̄ nō potuit mūd⁹ fieri melioze q̄tū ad capacitātē. s̄ p̄stat capacitātē illā nō ēē vacuā q̄tū ad aliquē gradum. alioquin nec mūdus p̄fectus esset. nec vniuersum p̄fectum dici posset. ergo nec iste p̄t ca

pere. nec aliud capacioz. potuit fieri. Itē mā p̄ma est creata in oīmoda possibilitate et i perfecta obediētia respectu creatoris. q̄ si capacitas ip̄ius materie attendit s̄m suaz possibilitatē et obediētiā quā habuit ad deum. et in sūma possibilitate. et in sūma obediētia est creata. q̄ mūdus q̄tū ad capacitatem nec potuit fieri melioze. Si ergo dedit deus vnicuiq̄ q̄tū capax erat. ergo nullomō potuit fieri melioze. Itē q̄tūcunq̄ creatura fiat bona necesse est esse finitā. ergo necesse est aliquid ponere statū. ita q̄ creatura nullomō possit fieri melioze in nullo derogādo diuine potētie. sed qua rōne statū i aliq̄ spe creature. stat in sup̄ma spe creature spirituali. nulla igitur creatura vel spēs p̄t illa fieri nobilioze. Et si optimū in gnē est melius optimo in alio. et simplr hoc illo melius ergo si optimū in vniuerso est optimum oīs creature. q̄ possit esse creatura. et simplr mūdus iste est ita bonus. q̄ eo nō p̄t fieri melioze. et c. q̄ excess⁹ bonitatis s̄balis in rebus p̄t attendi duplr. Aut q̄tū ad cēntiaz nobilitates et grad⁹. et sic dī q̄ spēs hominis est melioze et nobilioze spēs asini. aut q̄tū ad esse. put p̄cernit additōem siue augmentū. sicut dī q̄ marcha auri ē melioze vñcia. n̄ q̄ nobilitatē h̄eat formā vel cēntiam. s̄ q̄ plus h̄z de auri s̄ba. ac p̄ hoc de bonitate et valore. q̄ ergo querit vtrum deus potuerit mūdus facere melioze q̄tū ad s̄bam p̄tū. si tu intelligas de excessu q̄tū ad p̄mū modū. q̄ mūdus p̄staret ex meliorib⁹ et nobiliozib⁹ cēntijs. dico q̄ idē mūdus q̄ est nūc nō potuit fieri melioze. q̄ nō esset iste. s̄ alius. Sicut si iste q̄ factus est hō fuisset factus angls nō esset ille q̄ est. q̄ tñ posse eius nō est artatū nec limitatū nō video quā nō potuisset mūdū facere melioze hoc genere melioritatis. Si aut̄ intelligas q̄tū ad s̄z modū. sic dico q̄ nō solū aliū. vey etia hūc potuit facē melioze. sicut et maiorē. si fecisset nō ēēt alius. Sicut possz facere q̄ iste puer ēēt ita magnus vt gigas. et plus h̄ret de s̄ba et virtute. et tñ non esset alius q̄ est. Concedo ergo rōnes p̄bantes q̄ deus potuit simplr alium mūdū q̄tū ad s̄bam partūz fecisse meliozem. et etiam hūc q̄tū ad magnitudinem partium et virtutē. non tñ q̄tū ad cēntiaz nobilitatē melioze. Et hoc vult

Aug. dicere i s'missa auctoritate de li. ar. q. nulla e'ntia nobilior pot cogitari e' in hoc mudo r'onabiliter que n'o sit ibi. Na' si cogites meliores e'sse p'tes. aut s'm totu. aut s'm p'tem. Si s'm totu. iam n'o istu mundu cogitasset aliud. Si s'm p'te. tuc g' tollis ordinez et p'fectione de hoc mudo. vt si cogites q'd deus fecisset luna ita lucida vt est sol. v'l reram sicut est celu. n'o r'onabilr cogitas q' p'mis vniuersuz. n'o eni e'nt oia si e'nt e'qlia. Et hoc est q' dicit Aug. de li. ar. n'o est vera ro sed iuida infirmitas cum aliqd melius faciendu fuisse cogitaueris. ia nihil aliud inferius fieri velle. tanq's si p'fecto celo nolles t'ram facta esse. vtiq's oio iniq's cogitares. et sic p'z vltimo obiectu ad p'ima p'te esse so p'licum. p' eo q' hoc n'o p'erebat vniuerso vt ma' s'm se tota p'fecta esset forma nobilissima. Ad illud. q' obijcit. in p'tarium p' auctoritate Aug. de li. ar. ia p'z. q' inteligit de hoc mudo et de melioritate s'm e'ntiam vt p'z ex p'textu. Ad illud. q' obijcit. q' suma distantia est in vniuerso. d's. q' p'peo cum pot dupl'r intelligi. s' q'stuz ad imedia tam receptione et s'm p'uerfione in deuz. aut q'stum ad suma imitatioez et assisatioez. primo mo est na angelica p'pe deu simpl'r loqndo. sed scdo mo n'o est nisi incoparatioe. q' magis est dissilis q's filis. et plus deficit q's exp'mit. imo infinitis gradib' distat. et lo maior p'pinq'itas est nobis cogitabilis et deo possibilis q'uis nuc n'o sit. Ad illud. q' obijci tur. q' ma' est creata in oimoda possibilitate d's. q' possibilitate obedi'e de' i nulla creatura p'plet totalr. q' hoc est s'm oimodu imperiū creatoris. sed p'plet capacitate et passibilitate vt disp'ois p' aliqs dispositioes. et sic deus p'plet m'az. q' ei' capacitate debitis dispositioib' limitauit. et illis formas p'pletuas et p'fectuas adiunxit ita q' nihil dimisit i co'pleto. Quis t'n audeat d're qn de' nobilius disponere et nobilioib' formis p'fic'e possit. s'm sue sapie et pot'etie infinitate. An g' d'r. d' d'r vnicuiq's b'itudinis q'stu erat capax. b' in telitacis de capacitate n'o. put dicit longinq's possibilitate et obedi'az respectu creatoris. s'z put cu hoc oie dispositioz et exigentia. et hac p'stas e' deu potuisse maiore fac'e. Ad illud q' obijcit. q' i creaturis necesse e' stat. d's. q' n'e numer' sp' b'z statū i actu t'n nūq's est dar e

st atū aliqne vltra que diuina pot'etia si pos sit se exced'e. sic intelligedu e' i magnitudine mo lis et b'itatis. q' q'stucūq's sit ic'atura stat' e' sp' q' finita et b'n agit d's hucusq's ita q' si agit apli'. s'z qn possit ampli' nūq's e' dare vt cre do. et io si aliū mūdū meliorē hoc fecisset. ad huc erit vltra q'rere q' n'o fecit meliorē cum possit. et sic p'cedēdo vltiori' et io tal' q'o e' ir r'onabil'. et io lo si pot dari nisi hec. q' voluit et rōem ipe nouit. Atū si n'o fecit nemo pot arguē. q' b' totū q' fecit fuit g'fa. nec erat aliq' exigētia rōe cui' possit poi i eo fuisse iuidia.

Edo q'rit vtru mūd' potuit fieri me liō q'stu ad p'tū itegratū p'petates. Et q' sic v'l. Ysa. xxx. Erat lux lune sicut lux solis. et lux sol sicut lux. vij. diez. hoc erit g' pot e'e. g' de' potuit p'de. et ita de alijs corp' bus et si hoc e'ent vtiq's res meliores. g. et c. Itē Aug. sup gen. ad lit. et mag'r adducit hac auctoritate. potuit inq' de' talē fac'e ho minē. q' nec peccare veller nec possit. et ita lem fecisset. q's dubitat eū meliorē fuisse. g. et c. Itē meliō e' p'prietas icorruptibilitat' et getis. q's cor'ruptiois et mor'. s'z oia q' fec' d's aut fecit corruptibilia. aut aliq' mō mobilia. g' oia potuit fac'e meliora. Itē si n'o potue runt creature fieri meliores. hoc fuit aut q' deus n'o potuit dare plus. aut q' creature n' potuerūt plus cape. Si q' de' n'o potuit a plius dar. g' diuina pot'etia e' limitata. Si q' creature n'o potuerūt ampli' capē. s'z vide mus tota die creaturas meliorari et deterio rari. salua s'ba et capacitate. g. et c. Contra optimi e' optia adduc'e sicut dicit Diony. s'z optio n'o pot e'e meli'. g' si de' cu sit optimus adduxit res optie. p'z c. Itēz plato addit rōem porro q' optim' erat. ab optimo vero oia iuidia relegata erat. et io dedit vnicuiq's creature t'n de bonitate. q'stu potuit cape. si tu dicis q' platonis verbū n'o valet. q' inui dia e' respectu inferioris. s'z Aug. sup gen. ad l'ram. Si bona fac'e n'o possit. nulla e'et po t'etia. si possit. sed noller. magna ess'z inuidē tia. g' pari rōne. si poss'z facere meliora et nol ler. esset iuidus. Itē rōe v'l. q' omne agēs ex tota sua potentia. facit rez optimo modo quo potest fieri si potentiam eius nihil omi nino impedit. sed deus est agens ex tota sua potentia in omni sua actione. et potentia ei' nullam habet resistentiaz. ergo quicquid fa

cit. ita bonum facit. q. nullo modo pōt fieri melius. Item hec est vera per se. bonum est diffusivum sui. ergo magis bonum magis diffusivum. et maxime bonum maxime diffusivum: sed deus est agēs maxime bonitatis. ergo maxime se diffundit ergo vñ qd qd optime facit. et qstū ad sām et quantū ad ppterates. R. dō. q. cum queritur d melioritate partiū vniuersi. pōt queri quātum ad duplex genus partium. Aut qstū ad partes pmanentes. sicut nā intellectuales rationabiles. celestis et telaris. Aut qstū ad partes transientes sicut hic hō. et hic equus. Si qstū ad ptes transientes. sic sine distinctione pcedo. q. possunt vñ in plurib⁹ qstū ad ppterates fieri meliores. q. non sunt de sba vniuersi. nec sunt a solo deo. sed a deo si mul opante cum agente piculari. q. impeditur. et deficit. Si aut intelligamus de partibus q sunt de constitutione et integritate mūdi et immediate sunt a deo cū qritur vñ pōtuerūt fieri meliores qstū ad ppterates. distinguendū est. q. aut loqris de ipis absolute. aut de ipis in relatione ad fines. Si de ipis absolute. p. q. meliores pditiones potuerunt hē. Si de ipis in relatione ad inuicē et ad finē optimas habuerūt. ppterates. Ad p. q. si cut dicit Aug. meliores iudicauit de⁹ hoies si ei liberaliter deseruērūt. Silt melius fuit q oēs hoies eēt ex vno. et ita q hēt corp⁹ aiale et fm exigentiaz eius necesse fuit alias creaturas corpales disponi motu et incorruptibilitate. Et hio parent rōes inducere ad pñā pte. pcedunt enī d. ppteratib⁹ rerū fm se pderatay. Ad illud. q. obijcit in pparium de dyo. dō. q. illud intelligit fm ordinē sicut iā parebit. Ad illud. q. obijcitur. de platone. dō. q. nō hz varietatē nisi itel ligatur saluo ordine vniuersi. Et hoc qstū ad bonitatē essentialē pderata disposiōe in mā. nec rō sua ē necessaria. s. solū puaio in sili. sicut in hoie q pōt aliū bñfacere et nisi fac q h iudicat in uidia. et frequēter dimittit pp in uidiā. et q caret i uidiā ecōtrario facit sic de⁹ carēs in uidiā fecit. et sic intelligit ver bñ Aug. Ad illud. q. obijcit. q. agens ex tota potētia pducit optie. dō. q. agēs ex potētia tota quidā agit fm impetū. quidā fm artē et sapientiā. et q fm impetū agit facit qz et meli⁹ pōt. qui agit hz artē et sapientiā agit

qstū vult et qstū pgruit saluo ordine qz sapientiā ē ordinare. iō qdā facit bona qdam meliora qdam optima. et sic p. q. illud nō se quif. Ad illud. q. obijcit. q. bonū sūmū sūme se diffundit. dō. q. hoc vez est de diffusionē nāli. s. de volūtaria siue appposito nō est vez. primo mō est diffusio in pductōe p sonarum. s. mō in pductōe creaturay.

Et rō querit. vñ de⁹ potuerit mū dum facere meliorē qstū ad ordinem prius. Et q. nō vñ. pmo aucto ritate gen. i. vidit de⁹ pcta q fecerat et erant valde bona. glō. Aug. Singula queqz bona in se. sed in vniuerso optima. sed optimo nihil ē meli⁹. g. et c. Itē Aug. dicit q quā uis ali⁹ modus nre liberationis eēt deo possibilia. nullus fuit nre miserie sanāde pgruentio: s. sicut de⁹ fuit sapiētissimus redēptor. ita et sapiētissimus pctor. s. si ordinatissime redemit ita q nullus mod⁹ melior. nec congruentio: esse potuit. s. silt se hūit in faciēdo res. et sic p. et c. Itē si pderemus ordinē eloy i mūdo pstat ea optime eē ordiata. vñ nō pōt cogitari. q. illa qtuor: cor. pa. ordinē meli⁹. siue hz qitates. siue hz formas nobiles. siue fm pporiōes numerales. sic ligant viij. et xxvij. q sūt pmi duo numeri solidi. q drati ligant p duos iter medios. s. xij. et xv iij. g. et c. Itē sapientiā ē ordinare. s. sūme sapientiā sūme siue optime ordiare. g. de⁹ ita bñ res ordiauit q nullomō potuit ordinare meli⁹. S. ptra ordo ille ē bonitatis finite ergo si diuina sapia ē infinita. et infinitū excedit finitū. ergo dō scuit meli⁹ ordinare. sed qeqd scuit potuit. ergo. et c. Itē melior et nobilio: ē ordo in quo nulla cadit iordinatō qstū in quo cadit s. in vniuerso cadūt mte iordinatiōes. et deformitates. ergo ali⁹ ordo potuit fieri melior. Itē bonitas ordinis pēder ex bonitate prii. sicut respectiunz ab absoluto. s. res fm eē absolutū. nō sūt optime. ergo nec in ordine. Itē q. ppinqu⁹ ē tñi meli⁹ ē ordinatū. ergo si oia sunt optime ordinata. oia sūt equalit pducta fini. ergo oia picipant beatitudinē q absurdum est. R. dō. q. est ordo partium in toto. et est ordo partium in finem. primus ordo respicit sapientiā. s. ordo respicit bonitatem. et sunt isti duo ordines ita pincti. vt vnus alteri pformetur. et ordo partiū vniuerso ē pp

ordinatōnem ad finem. Si ergo loqmur de ordine priū in vniuerso. aut hoc ē q̄sum ad ptes pmas ⁊ sbales. ⁊ sic absqz distinctio ne optime sunt ordinate. ita qz melius ordinari nō potuerūt. qz in eis p̄sistit ordo sbalis ⁊ pulchritudo vniuersi. imutabilis. vel quāsum ad ptes corruptibiles ⁊ remotas ⁊ hoc dupl̄r. Aut absolute ⁊ vt nūc. sic potuerunt melius ordinari. ⁊ aliqui erunt ordinate. aut simpl̄r. ⁊ in relatōe ad finem. ⁊ sic sūt res optime ordinate in vniuerso. fm qz puenit ordinari in finem. Silr optime ordinate sunt res in finem saluo ordine vniuersi. qz vniuersū est tanqz pulcherrimū carnē qz decurrit sz optimas psonantias. alijs partib⁹ succedētib⁹ alijs quousqz res ordinent pfecte in finem. vñ sicut in pductione rex manifestat potentia. sed in pparatiōe siue in ordine ad ens non ostendit sūma potētia ex nihilo sic ordo rex in vniuerso in se oñdit sapientiaz. ⁊ ordo ad finem bonitatis. sed in pparatiōe vni⁹ ad altez oñditur sūma sapientia ⁊ sūma bonitas. qz nihil pōt hunc ordinē deordinare. sicut melius infra parebit. Concedēde sunt igit rōnes pbantes qz res sūt optime ordinare. qz respiciunt vtrunqz ordinē.

Ad illud. qz obijcit. qz sapientia est infinita. dō. qz q̄uis sapiētia sit infinita. tñ res nō sunt capaces nisi ordinis finiti. ⁊ ipa sapientia summa dat sūmum ordinēz quē habere possunt. Ad illud. qz obijcit. qz cadit inordinatio. dō. qz si p̄sideremus hos ordines. s. ad finē in vniuerso. ita se ad inuicē p̄lectūt qz non pōt ibi esse inordinatio. Ad illud. qz obijcit. de p̄pinq̄itate. dō. qz hoc ē verū fm p̄mam ordinatōnē. sed fm decursū vniuersi necesse est qz res p̄mo sit a lōge a fine. ⁊ post appropinquet. Ad illud. qz obijcit. qz ordo pendet ex p̄rib⁹. dō. qz sic aliqua p̄tingentia in se habet eē absolutum p̄seq̄ns. sed ordinem necessariū sic i p̄posito intelligendū. qz q̄uis aliqd nō sit optimum in se. tñ optime ordinat. Et exemplū hui⁹ patet in p̄rib⁹ corporis ⁊ in re artificiali. in qua est psonantia ⁊ armonia sicut in cythara. Quāuis enim nobilior sit situs oculi qz pedis. tñ si p̄sideremus virūqz fm suū officium. tā oculus qz pes optime situati sūt. ita to. ita qz nec oculus melius pede nec econuerso. Et ita dicit Aug. sup Jo. qz sicut an-

gelus optime in celo. ita inimicus optime in imo sicut in terra. Et silr appet in cibara. possunt eni oēs corde ita p̄portari qz si alia qua tendat vt de ei melior sonus. nūqz res manebit psonantia. Silr dictiōes possūt ordinari ad faciendū versum ita qz ex illis dictionibus impossibile est fieri versū melius ordinatum. sic in p̄posito intelligendū.

Barro querit vtrū potuerit facere mundū antiquior. Et qz sic. vñ. ij.

De. vlt. Abille āni apud deū. sicut vna dies ⁊ in p̄o. Abille anni ante oculos tuos tanqz dies hesterni q̄ p̄erijt. pari rōe c. Ab. ānoz. ergo si deus potuit facere mūdum āni oīem extremā. potuit. p. c. Ab. āno rum āni. ⁊ si hoc esset antiquior. ergo. ⁊ c. Itē diuina potētia ⁊ opatio nō depēdet. nec a mā nec a tempore. ergo qua rōne pōt in vno instanti potest in alio. sed qua ratione etiam posteriori. eadem rōne in priori. ⁊ si b mūdus potuit fieri antiquior. ergo. ⁊ c. Itē diuina eēntia ⁊ potentia fuit āni t̄p̄is p̄ncipiū. Aut ergo fuit potēs pducere āni. aut nō. Si nō ergo erat ipotens. Si sic. ergo potuit facere mūdum ānqz faceret. Itē ego quero vtrum facere post. si sic. sed non est maior rō de post qz de āni. ergo pari rōe potuit facere āni. aut si nō potuit post. nec āni. ⁊ ita necesse fuit qz tunc. ergo. vñ qz p̄pulsus ⁊ non volūtarius mūdus fecerit nūc. Sed p̄tra āni p̄ncipiū t̄p̄is nihil erat nisi eternitas. g si potuit mūdū facere āni p̄ncipiū t̄p̄is potuit facē ⁊ in eternitate. sed qz h̄z esse in eternitate caret p̄ncipio. ⁊ nihil tale pōt eē creatum ex nihilo. ergo. ⁊ c. Itē si potuit facē āni. ponatur silr ego quero vtrum āni ⁊ sic i infinitū. s. infinitū a p̄te ante est eternū. g si potuit in infinitum āni facere potuit etiā ab etēno. Si ergo non potuit mūdū facere eternum. qz non esset factus. nec antiquior.

Itē necesse est mūdū h̄re finitam duratiōem a parte āni. sed in omni finito necesse est alicubi stare vltra qz non potest eē p̄gressus. sed qua rōne stat in aliquo instanti finito. stat in illo in quo p̄ditus est mūdus ergo. ⁊ c. Itē p̄ncipio totius antiquitatis nō pōt aliqd fieri vel cogitari antiquius. sed t̄p̄s vel eū qz incepit cum mūdū ē totius antiquitatis p̄ncipiū. ergo nō potuit aliqd esse antiquius. R. dō. qz cū q̄rit vtrū de⁹

potuerit facere mundum antiquiorē pōt itel-
ligi dupl'r. Aut q' ipm creauer. t ab eo no
cum p'duxerit ex tpe: t tunc eēt antiquor.

Aut ita q' mundus durasset tpe lōgiori ta-
mē finito. Prīmū credo ipōssibile simplicit'
qm̄ iplicat in se dictionē. Et h' ei q' pōt fieri
ponitur h're pncipiū. Et hoc at q' pōt fieri et
nua. pōt nō h're pncipiū. Ande idē est q're
re vtrū de' potuerit an mundū facere. q' mū-
dus habendo pncipium non h'et pncipiu
t h' includit dictionis vtrāq' partē. Sil'r
quātum ad fm̄ sensum v'r aliquibus ipōssibi-
le: q' iplicat in se. oppōnē qm̄ anterioritas si-
ue antiquitas incipit simul cum tpe. nam i erer-
nitate nō ē an t post. t tps incipit de necessi-
tate sil' cū mūdō. sicut scitus incipit sil' cū loco
t locus cū o: be p. Ande sic si quereret vtrū
p'm o: bio potuerit fieri altior: nulla eēt i mū-
do qd. Imo iplicat dictionē. s. extra oēs locū
eē locū. t venit ex falsa imaginatiōe: q' ima-
ginat totū mundū esse in locali spatio. sicut
imaginamur terrā circūdari aq. Sil'r intelli-
gendū i pposito. q' ē iplicatio contradictōis
t venit ex falsa imaginatiōe an pncipiū mū-
dū fuisse duratiōē tps: in q' mūdus potuis-
set ante fieri. Ande sicut si q'rat vtrū totū mū-
dus potuisset fieri extra totum mūdum vel
supra vel infra. stulta ē qd t iplicat opposita
t veniens ex mala imaginatiōe. p hūc mōm
R'nt. Si querat vtrū mundus potuerit fie-
ri ante vel antiquor. An dicit q' si aliqd p'e-
cessisset. ante mēsuras tps: potuisset vtrūq'
ante fieri. Similiter si eēt locus extra potu-
isset altior fieri. Rō aut istius male imagia-
tionis ē. Cū enī imaginamur eternitatem in i
finitum an tps fuisse. intelligim' eam qsi dura-
tionē extensam. in qua sunt diuer'a nunc: in
quor' quolq' potuisset fieri tps: sed hoc nihil
oio est: q' eternitas est nūc simplicissimum.
i quo nulla oio cadit diuersitas. Loceden-
dū ē sicut pbat rōnes inducere ad. h. qd sicut
nō potuit mūdū facere in alio loco: q' non ē
in loco. sic nec ante q' nulla ē antiquitas nisi i
eo. Ad illud q' obijcitur. q' apud deū non
ē vis aliqua i aliq'ro tpe. t q' potentia eius
nō dependet t c. dicunt ad oia vnica R'nsio-
ne. q' q'sus diuina ē tps ad nihil artef. t pnci-
pium nō pōt facere sine pncipio: t tpale nō
sine tpe. t p'mum tpale nō pōt facere nisi in
pncipio tps. t pncipiū tps nō nisi i pncipio

tps. oppositū enim nō dicit potētiā sed ma-
gis dictionē t repugnantia. nec tñ artat ad
sic faciendum. q' pōt oio nō facere. vñ sic
stulta ē qd. si querat vtrū potuerit facere
pncipiū tps: an pncipiū tps: sil'r t predicta.

Sed qm̄ dux v'r dicere. q' deus nō potu-
it mundū facere antiquiorē. t qn aliū mūdū
iacere potuerit et nō tñ istū. Propterea dñs
salū q' sicut dō potuit facere mūdū ampliorē
ita et potuit facere antiquiorē. sine oī distinctio-
ne. Sed tñ illud nō ē oio sil'e. q' dō pōt sa-
cere celum amplius t magis distari a terra.
salua vtrāq' nā. Sed si dō intelligat fecisse
q' illud nūc magis distat a pncipio tps intel-
ligit illud nūc esse aliud. q' si ē intelligatur
mūdus factus ante. adhuc nō esset antiquor:
respectu istius nunc. q' tñ distaret q'stum di-
stat a pncipio: t ita nō eēt antiquor. Et iō nō
est simpl'r negāda. nec simpl'r pcedēda. sicut
nec ista. dō potuit facere mundū altiorē. si
enī intelligas de h' absolute. falsum ē. sic dñs
p'ma opinio: t nō intelligibile. t iplicatio d'i-
ctionis. Si aut intelligas p pcomitantia alte-
rius loci. s. q' dō potuit facere aliū mundum
amplectentē istū. in quo sitū pōt h're ma-
gis altū t minus. Sil'r iudicandū de antiqui-
tate. Et iō si q'rat vtrū dō potuerit an face-
re mūdū. Distinguedū ē sic t h' vtrū dō potue-
rit facē mūdū. i alio loco salub. q' aduerbial'
deteriatio pōt cadere s' ampliatione verb'
vel extra. Sil'sub ampliatione verbi. tūc ē ve-
ra. t est sensus q' dō potuit aliū locū facere.
t in illo mūdū istum totum ponere. potuit. r.
facere. c. tales mūdōs. t ad h' vñ comple-
tētes oēs. t vñ in loco altior: q's alium: sic
t in tpe intelligendū est. q' dō potuit facē tē-
pus ante h' t in illo facere mundū. Alio mō
pōt cadere aduerbialis dēfatio extra am-
pliationē de ly: pōt. t ē sensus. q' dō pōt face-
re mūdū istum in alio loco qui ē extra mun-
dum. t h' ē iplicatio falsi. q' non ē loc' nūc in-
tra mundū. sil'r t de tpe intelligēdū. Ad il-
lud ē q' obijcit q' ante nō erat nisi eternitas.
qd. q' v'p ē. sed tñ dō poterat facere q' ate-
eēt tps. Ad illud q' obijcit de infinito a p-
te ante. qd. q' infinitum a pte ante. potest eē
apponēdo fm̄ actus. aut fm̄ potētiā. P'i-
mo mō dicit eternitatem. Seco mō minime
q' eternitas dicit infinitū actu. Ad illō q'
obijcitur q' necesse est ponere statum. qd. q'

verum ē. sed statuo pñt esse infiniti. Et licet i potētia nō sit ponere statū. tñ q: actus nō cōsequit totā potētiā. sed in aliquo statu ē. iō i statu finito. sed quare magis in b qñ i alio. rō summa et potissima ē volūtas faciētis.

Ad illud q obijcit. q antiqtas cepit cum mūdo. dō. q vey ē. sed dñs potuit facere q añ inciperet. iō nō valet rō illa. Rationes ad oppositum sint pcedende. pcedūt enim sm pnam viam.

Consequenter qñtū ad scōm articulum querit de immutabilitate die potentie vtrū videlz qd sel pōt dñs sp possit.

Et q sic vñ q: ois pō q est idē cū eētia hēt idē posse qd eē. et oē illud cō posse ē idē q eē si hz eē imutabile. et eternū hz et posse. Sñ q dñs sel ē: semp ē. q: ei⁹ eē ē imutabile. g et q se mel pōt: sp pōt. Itē ois potētia q ē infinita et nō pōt nō eē infinita sp ē respectu equaliū q: si respectu paucior ē. aliqñ desineret eē infinita. et desinēt eē infinita. et desinēt eē ois sed diuina pō sp est infinita et oipotēis. g nihil possibilium accrescit ei nec decreuit. g qd se mel pōt: semp pōt. Itē ois potētia q ē ois sufficiens et nōmō depēdēt a possibili. oē qd semel pōt sp pōt. si ipsa in se maneat nō mutata. sed oia potētia ē hui⁹. et nō mutat in se. g et ē. Itē qd dñs potuit adhuc pōt: si nihil de eo factū est. sed nihil pōt fieri ab ipso q nō subiaceat dñe dñtū. g pp illud factū non ipedit qñ adhuc possit. g pōt qd quid potuit

Sed si dñs pōt sp qd sel potuit. sed potuit xpm resuscitare a mortuis: et mūdū creare. g et mō pōt. q stultū est. Itē si quicquid sel pōt sp potuit. sed mō pōt mundum creare. g ab eterno potuit mundū creasse. Itē si qd pōt semel et semp. sed añ mūdū potuit facere q mūdus nō fuisset. g et mō pōt facere q mundus nō fuisset. Itē cū dñs pōt facere b aliquo demōstrato. aut pnotat aliqd. aut nihil. Si nihil. g eque vere pōt dici q dñs pōt malū vt bonum. Si aut aliqd pnotatur. hoc nō est nisi possibilitas ad fieri. sed q factū est idē ipm nō hz possibilitatem ad fieri g dñs nō pōt facere qd scñ est. et pñs potuit. g nō pōt qd potuit. Rñ. ad b ē duplex modus rñdēdi sicut ad sophisma de scia. cōcesso enim q oia potētia sm vītātē ois sit imutabilis. b pñt tñ nō alius cōcedūt hāc. f.

pōt qd potuit. et rñdēt illationi. sed potuit christum suscitare. g et mō pōt. Rñt q non dñs inferri sub illo tpe. sed sub alio. g pōt xpm suscitasse. q: b enūciabile adiūctū vñ dñer soz tpe. nō ē idē. iō dicit q ppō vā ē. et si aliter iterat assignat peccatū in pcessu sm figurā dictōis siue sm accēs. tñ sicut supra pbatū fuit. b pō nō hz vītātē. qñuis ista pōvideat fuisse pbabilis. et mgt fuerit b pñtis q: per hoc soluit. Et iterū nō soluit in pposito. pñmū q: si diceret dñs posse qd potuit: q: pōt fecisse q potuit facere. pari rōne q nūc ē cecus. pōt quicqd potuit. et trūcatū q: pōt fecisse q potuit facere. et potuit nunc vidisse: q potuit videre. Preterea dādo oppositū hui⁹ solonis adhuc ptingit solū hoc mō forūa: a rōne. pōt qd potuit. sed potuit nō fecisse mūdū ante qz faceret: g et mō potuit nō fecisse: loco ei⁹ qd ē nō fecisse. nō ē dare aliud equivalēs. g illa rñtio nō soluit. maxime cū ipse mgt dicat i lfa. q dñs nō pōt facere oē q aliqñ potuit facere nec vult facere: vel eē vel fieri qd voluit facē. vñ eē vel fieri.

Itē dñs. sicut dñs fuit de scia q oia scia i se oio imutabilis. desinit scire aliqd enunciable rōne pnotati. q: scibile desinit eē verū et i ipsa scia siue scire pnotat vno mō scognitō vītātē. Silt intelligēdū q oia pō pnotat in re respectu ei⁹ dñs possibilitatē. Et talem i qz possibilitatē q respicit pñm agentē i b rōe potētie nō impossibile. Am igit ita ē q multa possibilia sunt impossibilia p accēs. et multa possibilia sunt entia: et iā sunt impossibilia ad fieri. facē enī q nō ens: nō sit. nihil ē facē: silt facere q scñ ē: nihil ē facere. et ita impossibile ē fieri. hinc ē q q: dñs nō pōt nisi pñibile. q posse ē potētie: q: nulla mutatiōe facta in pōt sed eqliter deo exñte potēte sit aliquid deo i possibile pp mutationē a pre rei. Et b pcedēda ē q oia pō sit imutabil. et b negāda qd dñs sel pōt: sp pōt. Ad illud g q obijcit q diuinū posse ē eē. et infinitū et indepēdētorū illud pcludit. q ipsa nō mutet. sed nihil seqt de pnotato. Itē est tñ q posse dñi respectu pnotati. sp est infinitū: q: si auferat finitum ab infinito. nihilomin⁹ remanet infinitū. Et iō qñuis desinat aliqd posse facere sp tñ infinita pōt. Ad illud q obijcit vlti mo. q: alia patēt ex b q oia pō oñat oibus

q̄ sunt. dō. q̄ oia ei subfunt. et nō se q̄
possit facere q̄d sc̄m ē. p̄t m̄ illud destruere
sed facere nō p̄t q̄: faciendo aut facit aliqd
aut nihil. Si aliqd. ḡ plus ē nūc q̄ prius. ḡ n̄
facit q̄ sc̄m ē. si nihil. ergo faciēdo nihil fac.
Silt de eo q̄ fuit: facere q̄ nō fuerit. aut fac
h̄ gescēdo aut opādo aut destruēdo. q̄scen
do nō. si enī dō nihil faciat: cū h̄ est p̄teritum
sp̄ ē p̄teritum. Si dō faciat cū nihil ex h̄ fiat
hoc enī nō fuisse p̄teritū: nō ē aliqd. ḡ facien
do nihil facit. si dō destruendo cū p̄teritū si
ue q̄ fuit: n̄ sit. nihil facit destruēdo et destru
endo nihil destruit. Locedendū ē ḡ q̄ nō po
test q̄qd potuit: q̄ aliquid fuit: aliqd̄ possi
bile q̄ sc̄m ē ip̄sibile. nō pp̄ arrationē porē
tie. sed pp̄ hoc q̄ necessario cōnotat ipoten
tiā. et sic patet obiecta.

¶ Pre ista sunt dubitatōes circa l̄raz
Et p̄mo de ista solone maḡi q̄ dicit
q̄ non valet h̄i⁹ similitudinē iudicio:
q̄ filiu genuit de sba sua. Et enī r̄sio ista n̄
ē sufficiens. Itā inuidia b̄i p̄t attendi re p̄e
ctu diuersi in sba et nā. sicut Angelus iuridit
h̄oi. ḡ pp̄ hoc nō excludit inuidia a deo sp̄e
ctu creature. R̄s. dō. q̄ ad inuidiam ista
duo cōcurrūt. s. p̄as ad equalitatē: et exigen
tiaz rei facit. nō enim inuidet aliq̄s alicui: ni
si q̄ parificat ei aliq̄s: vel excedit: vel q̄ ti
met ne parificet. Itē artifex n̄ d̄r inuidus
nisi q̄n nō facit rē. s. m̄ q̄ exigit et ipse p̄t. Et
pp̄ h̄ q̄ ex pte rex nō erat exigētia. et itē in
nullo poterāt parificari. iō qualescūq̄ facēt
nō p̄uincit in deo eē inuidia. et si nulla res fa
ceret: sed in filio dei erat p̄s ad equalitatem
et vterius exigētia p̄pter h̄ q̄ erat de sba
patrio hinc est. q̄ nō est sile v̄r dicit maḡi. et ē
r̄sio eius bona. ponit enim aīas p̄ p̄nte. non
q̄ velit dicere q̄ inuidia sit solum vel possit
eē respectu filio in nā. sed p̄pter rōnē p̄dictā
exigentie. s. et equalitatis q̄ erat in gn̄atione
filij q̄ erat de sba patrio. Itē q̄r̄s d̄ hoc
q̄ dicit q̄ potuit dō h̄oiem talē fecisse q̄ pec
care nō posset nec veller. et si talē fecisset q̄
dubitat cū melior ē fuisse. Videt enim dici p̄
rium in eccl̄ xxxi. potuit trāsgredi. et nō ē trā
sgressus. h̄ d̄r in laudem sci viri. Et Augu.
ipse dixit sup̄ gen̄. ad l̄raz. q̄ meliores iudica
uit dō h̄oiēs: si ei liberaliter deseruierēt. et ite
rū in l̄. de ci. dei dicit. q̄ melior ē sba q̄ pec

care p̄t q̄s q̄ nō p̄t. R̄s. dō. q̄ melius d̄i
citur dupl̄r aut simpl̄r: aut in ordine ad finē
Si simpl̄r loquamur. melius est h̄o p̄firma
tus in gr̄a: q̄s potēs labi. si in ordinatiōe ad
finē q̄ qdē p̄sistit in pueniēdo. sic melius fuit
facere h̄oiem in libertate peccādi. Sed n̄ p̄
mum est melius simpl̄r. h̄ autē est meli⁹ fm
qd. Et iō verbū Aug. simpl̄r loq̄ndo v̄ita
tem h̄z. Qd̄ aut d̄r de viro iusto. laus accē
talis ē siue q̄stūm ad gloriā accidentalem. cō
stat enim xpm̄ non potuisse peccare: et tamē
gloriosissimus erat. Silt intelligendū ē d̄bū
illud Aug. sup̄ gen̄. sed q̄ d̄r q̄ melior est nā
q̄ p̄t peccare: q̄s que non p̄t. dō. q̄ nō pos
se peccare ē duplici de cā. Aut q̄ caret volū
tate aut volūtatē s̄tibilitate. Et p̄mo mō i
telligit Aug. nō sc̄do. Itē q̄r̄s de h̄ q̄ d̄c
maḡi. qd̄ potuit dō meliora facere q̄s facit. vi
des enī istud nō h̄re s̄tātē in oibz et sp̄alr i
xpo. quē v̄r nullo mō posse facere meliorem
p̄ illud qd̄ d̄r p̄bi. ij. dedit illi nomē: qd̄ ē sup
oē nomē. Item Jo. iij. datus ē ei sp̄s: nō
ad mensurā. ḡ nullo mō potuit dō dare xpo
plus de sp̄u ergo non potuit eum facere me
liorem. R̄s. dō. q̄ maḡi loquitur de vni
uerso et ei⁹ p̄tibus. et q̄m xps nec ē de vniuer
so nec ei⁹ p̄s. iō non h̄z locum in ipso verbz.
tamen adhuc in xpo habet dubitationem.
Si enim quicquid habet humanitas xpi si
nitum est. ergo cum deus possit supra omne
finim: potuit maius. Et iterum xpo fact⁹
fuit passibilis et mortalis. et potuit fieri imo
talis. Et pp̄ h̄ dō. q̄ tripl̄r est loqui de xpo.
aut quantum ad vnionem aut q̄stūm ad gr̄as
singularis persone. Aut quantum ad prop̄e
tates nomine. Si quantum ad vnionēz nec
deus potest plus dare. nec creatura recipere.
quia vnionis gratia ex parte alterius ex
tremi est dignitatis infinite. s. q̄ homo sit de
us. q̄suis ex parte humanitatis q̄quid ē ibi
sit finitum. Et ita non ponitur limitatio ex
parte dei: nec ex parte creature capacitas in
finita nūi per vnionem. videlicet quia vni
tur homo bono infinito. ita q̄ homo est de
us qui est bonitatis infinite. Si autem lo
quamur quantum ad gratiam singularis p̄
sone. sic concedo q̄ deus potuit plus dare:
sed rationalis natura non potuit amplius
recipere. Non quia capacitas anime ad
gratiam: per collationem gratie minua

tar. qz nec minuit nec auget: s; psumat et cō-
 rplet. Et id n̄ ē possibil' ad apli'. Si aut loq-
 mur q̄stū ad p̄petates nature. sic dō et plus
 de bonitate et rōnalis creatura recipe: q̄stuz
 ad ea. f. que sunt corporis. qz nūc plura habz
 q̄s quādo factus ē. sed nō potuerūt fini et salu-
 ti nre effica p̄gruentio: es. Nunq̄z enī salus
 nra potuisset per sbam incorruptibile et imor-
 tale ita repari. sicut per mortē et passionē ei⁹
 reparata ē. p̄z q̄ quō melior: eē potuit x̄p̄s et q̄-
 mō nō. Itē obijcis d̄ beata x̄gine. Videt
 enī qz nō potuerūt fieri melior: qz Ansel. de p-
 ceptu virginali dicit. decebat qz illius hoīs
 cōceptio heret de nā purissima: q̄ puritate
 maior: sub deo nequit intelligi. q̄v' qz nō po-
 tuerūt fieri melior: et tñ ipsa fuit pars uniuers-
 si. Itē sup oēs choros angelorum exalta-
 ta ē in gloria. q̄ facta ē in summa grā. Rñ
 dō. qz est loq de beata x̄gine q̄stū ad tres
 p̄dictioes. f. q̄stū ad p̄ceptionē plis: q̄stū
 ad grām iustificationis. et q̄stū ad naturas
 corporis. Si q̄stū ad p̄ceptionem prolis sic
 qz fuit n̄r dei: quo n̄b' nobilius cogitari p̄t
 Et mater nobilissimi filij. sic tātū habuit bo-
 n̄tatis dignitatē: qz nulla mulier ampli⁹ ca-
 pere potuit. Si enī oīs creature q̄stūcunqz
 ascēderent in gradibus nobilitatis cēnt p̄n-
 tes oēs deberent reuerentiāz matri dei. Si
 aut loquimur q̄stū ad grām iustificationis.
 tantam habuit quantam habuit pura cre-
 atura humana siue rōalis. q̄ facta sit recipe-
 re potuit. Si q̄stū ad nālia op̄ima habuit
 fm qz p̄petens fuit. Simp̄r tñ meliora po-
 tuit recipe. et dō dare. et ita p̄z qz i nullo cre-
 ato hz instātis h̄ et b̄u ingri. qz dō ea q̄ fac po-
 tuit facere meliora. P̄z ē qz in aliquibus capa-
 citatē ḡfē p̄pleuit et ipleuit. sed i x̄p̄o p̄ om̄ē
 modū. In matre ei⁹ fm qz cap̄t pura creatu-
 ra rōnalis in sexu semineo. q̄stū ad ea que
 spectat ad corpus et in aīa humana q̄stūz ad
 ea que sunt gratie.

Distincio xxxv.

Am de voluntate dei aliqd p sen-
 sus n̄r in beccillitate et c. Supra
 egit m̄r de scia et potentia. Dic itā
 tertio agit de voluntate. Et hz h̄
 pos: tres p̄tes. In prima agit de voluntate hz
 suam q̄dditatē. In scda fm eius impletionē.
 respectu op̄io. q̄liter: f. ipleat. .i. s. di. xlvj.
 Dic oritur qd. dictū est enī. In tertia deter-

minat q̄liter volūtas nostra: diuine p̄forma-
 tur. et h̄ d. xlvij. Sciendū quoqz qz aliqua
 mala ē voluntas. et c. Prima p̄ hz tres p̄tes
 In prima oñdit qz volūtas dei ē ipsa diuina
 eēntia. In scda qz ipsa ē oīum cā ibi. h̄ itaqz
 summe bona voluntas cā ē. In tertia oñdit
 qz ipsa voluntas dei ē multiplex dicta ibi.
 h̄ nō est p̄termittendū nobis et c. Prima p̄
 hz duas. In prima oñdit. qz velle ē in deo eē
 et voluntas ē eēntia. In scda soluit dubitatō
 nē ibi. Et h̄ idē sit deo velle qz eē. Scda p̄
 hz s̄lī duas. In p̄ma oñdit qz diuina volun-
 tas ē cā p̄ma. In scda oñdit qz ē cā gnāliss-
 ma ibi. Voluntas igitur dei vt ait Augu.

Hic non ē p̄termittendum. Nec est tertia
 p̄ in qua agit de istius noīs multiplicitas
 equocatōis sed analogie. Et sunt in hac p̄te
 tres p̄ticle. In p̄ma ponit modū p̄ncipalem
 accipiendi circa h̄ nomē qd ē voluntas. qz
 f. accipit p̄ voluntate b̄n̄placiti. In scda pōit
 modos nō p̄ncipales: sed tre p̄ologicos: fm
 qz accipitur p̄ signo volūtatis. et h̄ facit ibi.
 Aliqn̄ dō fm q̄dam dicendi figurā et c. In
 tertia breuiter epilogat deteriora ibi. quiqz
 q̄ supra posita sunt q̄ oñi. et c.

Intelligentiam p̄ntis di. tria p̄nci-
 cipalr querunt. Primo q̄ritur d̄
 voluntate diuina q̄stū ad q̄ddita-
 tē. Scdo q̄stū ad cālitatem. Tertio
 q̄stū ad rōnem significandi. Quantum
 ad primum querūtur duo. Primo q̄rit
 vtrum sit in deo ponere voluntatē. Scdo
 vtrum sit ipsum dicere om̄niūolentem sicut
 dicit oīpotens.

Quod aut nō sit in deo ponere volū-
 tatē. oñdit auctoritate et rōne. P̄so
 sic. Aug. in li. de li. ar. Volūtas ē rō-
 nalis motus sensui p̄sides et appetitui sed i
 deo nō ē motus nec sensus nec appetitus. q̄
 neqz voluntas. Itē Aug. in li. de duabus
 aīabus. Voluntas ē aī motus ad aliqd p̄se-
 quendū vel fugiendū. sed i deo nō ē ponere
 fugam nec p̄sequentiā. q̄ nec voluntatem.

Item rōne qz voluntas ē potētia in nobis
 maxime verābilis. vñ alie potētie nō p̄nt in
 malum. sed sola volūtas ē a q̄ ē peccatū. s; in
 deo nulla oīo ē v̄tibilitas ad malū. q̄ et c.

Item voluntas coīpso qz volūtas ē ad op-
 posita ē p̄rigēs et variabilis. In deo aut nul-
 la cadit cōigentia nec varietas. q̄ et c. p̄batio

¶ **Voluntas** eo ipso voluntas ē para rō
nalis. sed ptes rōnales sunt ad opposita sicut
dic pbs. g. r. c. Sicut eo ipso qd ē voluntas ē libe
ra. z si h nō ē deterfata ad vñū. qz tē n hfer li
bertatē. sic nec potērie nāles. g. ē ad opposi
ta z ita variabilia. Sed p. eph. j. dic apls.
sm pñū voluntatis sue. z itez ibidē sm ppo
situm voluntatis sue. z tota scriptura plena ē.
hoc noie voluntatis vt i deo. g. r. c. Itē pbs
in. xi. pcludit qd voluntas ē actio ipsi dei. Itē
rōne vt qd voluntas ē illud penes qd residet i
ter creatura summa ptas. g. si voluntas de se dic
ptatem. qz oibus pcedit in regno aie. z ni
hil pōt sibi iperare. sed dō ē potentissimus z
oē qd potērie ē sibi attribuendū. g. r. c. Itē
voluntas ē in qd pñit summa voluntas siue
felicitas. beatus. n. ē qz oē qd vult. vñ nihil
delectat nisi hñs voluntatē vel aliqd sile vo
luntari. sed dō ē felicissimus i quo ē ois feli
citas z iocūditas. g. r. c. Itē voluntas ē illud
penes qd residet iusticia z equitas. Iusticia
enī non ē aliud qz rectitudo voluntas. vnde
non hñia voluntatem nō sunt capabilia ius
ticie. sed dō est iustissimus sm oēm intellectu
z hñ voluntatē. Itē voluntas ē ius hñ quas
attendit summa liberalitas. ois enim libera
litas venit ex amore. sed pñat qd amor ē ac
tus voluntatis. i deo autē ē ponere summā li
beralitatē. g. z amorē z voluntatē. Rñ.
oē. qd i deo ē ponere voluntatē. sicut oñdūt
iñ. rōnes pcedē. pp. iij. pditiones. s. ptatio vo
luntatis. eqratia. z liberalitatis. q sunt circa
voluntatē. z magis pñē i deo z ppletio i mō
qz in nobis. Voluntas enī in nobis ē p dñaz
a sba z actu. z p distātiā a fine. In deo autē p
oimodā indifferētiā hōz. s. sbe z virtutis. ac
tus z finis. Et qz in nobis ē p dñam a sba
z ab actu. iō alijs pcedens ē sm diuersos a
ctus variabiles. pp dñaz enī a sba in qd pos
sunt z alie potērie radicari. pcedit alijs po
tētijs vt sen sui z appetitui. pp dñam ab ac
tu est variabilitas sm alternatiōē affectio
nū. In deo autē neutru in deo. nec regit in se
riores potērias. nec hñ variari sm affectio
nes varias. Et iō qz i nobis ē p distātiā a
fine. inde ē qd ē indigēs. z iō ē in ea fuga z ap
petitus. z cadit i ea ē tristitia: cadit z malitia
qz pōt a fine obliquari cū nō sit illi pñuncta.
In deo autē ē oino sint pñuncta. iō: nec fuga
nec appetitū hñ. nec tristitia. nec malitia: sed

oimodā leticia z iusticia. Et sic pñit ad
tria pma. qz qñuo iste pditiones appetitus su
ga: malitia siue tribilitas. pditiones sint vo
luntatis create. tū oio a voluntate oia semo
re sunt. Ad illud qd obijcit qd ē pñgens z
variabilia. oē. qd ē pñgētia i actu vel i effe
ctu. si loqmur de cōtingētia in effectū nro: sñ
in multis qd a deo sunt multa enī facit deus q
posset nō facere nullo repugnāte. Si autē lo
quatur de pñgētia in actu qd voluntas mō
vult aliquid: mō desinit velle z incipit velle
mō vult aliqd: mō oppositum. h cadit i volū
tate humana: qz inter voluntatē z actū ē oia
vnde nec sp est in vno actu. nec i actu vnifor
mi. oia autē voluntas pp idēptatē sui cū ac
tu oio variari nō pōt. nec hñ aliquā in se cō
tingētiā. z iō patēt oia obiecta.

¶ **Eūdo** supposito qd in deo sit pone
re voluntatē. qñ vt rñ ipm sit ponere
oiuolentē. vt ita dicat a voluntate oi
uolens. sicut a pō z scia ois z oisficio. Et qd
sic vt qz dō nō dñ ois eo qd possit oia. sed qz
pōt oē qd decet ei pñz nō. n. pñ mala. sed sñt
dō vult oē qd decet voluntatē ei velle. g. dñi
ei oiuolēs sicut ois. Itē sic se hñ cognitua
di ad vez. ita se hñ affectiua siue voluntas ad
bonū. sed cognitua siue intellectiua āplectif
oē vez. vñ qui diceret deū aliqd vez igno
rare artaret z derogaret ei pñtelligētiā. g. pa
ri rōne cū intelligētia non sit latior nec perfe
ctior qz voluntas. voluntas erit respēcū ois bo
ni. g. sicut dñ oisficio. qz sicut oē vez. ita oiuo
lēo qz vult oē bonū. Itē sicut dñ dō. verū
ois veri. a quo. s. oē vez hñ veritatē. ita ē bo
nū ois boni. a quo oē bonū hñ bōitatē. s. de
vidēdo suā veritatē qz ē rō ois oia cōgscit. g.
sñt diligēdo suā bonitatē oē bonū diligit: sñ
oē qd diligit vult. g. vult oē bonū sicut z cōg
scit oē vez. z sic r. c. Itē bona voluntas ē
que se extendit ad multa bona. g. melior ad
plura z optima ad oia. g. infinita ad infinita.
ergo sicut pō z scia se extendit ad oia z in fin
ta. ita z voluntas. g. qz rōne dñ ois z oisficio:
pari rōne dñ dñi oiuolens. Sed p. in pñ.
oia qñqz voluit fecit. g. nihil vult nisi que fa
cit. sed plura pōt facere. z nō pōt nisi volens
g. plura pōt velle. sed si dō posset plura scire
nō esset oisficio. g. r. c. Itē si aliquid sciret
hō qd non sciret de. non ēet oisficio. g. cum
aliquid velit hō. qd nō velit dō: vñ pñta facē fur

um. q̄ dō nō ē oiuolēs. Itē si posse maluz
eēt posse. de⁹ nō eēt oia. q̄ n̄ p̄ mala. cuz ḡ
velle malū sit velle. ⁊ de⁹ n̄ velit mala. de⁹
n̄ ē oiuolēs. Probō minoris. malū n̄ ē malū
nisi q̄ volūtariū. q̄ fm̄ Aug. peccatuz adeo
ē volūtariū ⁊ ē. ḡ rō volūtatis saluaf in malo
sūt ⁊ actus voluntatis in volēdo malū. ḡ ⁊ ē

Itē velle malū: aut ē velle: aut nolle. Si
velle habeo ppositū. si nolle: sed nolle malū
ē bonū. ḡ velle malū ē bonū. ḡ si dō vult eē
bonū. de⁹ vult malū. qd̄ ē falsū. Restat ḡ
q̄ velle malū ē velle. ⁊ de⁹ nō vult malū. er
go de⁹ n̄ ē oiuolēs. sed istud argumētū est so
phisticū. q̄ sūt posset dici de potētia. Et iō
q̄ vñ ē b. q̄ velle malū ē velle. sed posse ma
lū nō potētie sed ipotētie. Iuxta b̄ q̄rif de cō
parōe potētie sapie ⁊ volūtatis ad sua oia h̄z
ambitū. Rñ. dō. q̄ cū q̄rif vry dō sit oiuo
lēs duplicē intelligēt. a p̄ facē ista locutio. ex
co q̄ b̄ q̄ ē oē pōt facē distributionē simplr.
vel vt nūc. Si distributōz simplr q̄rtū ad ac
tū ⁊ h̄itū facit. tē dī. oiuolēs q̄ vult oē volibi
le. Si vt nūc dī oiuolēs q̄ vult oē volūm:
In vtroqz sensū falsitate h̄z in volūtate. ⁊ in
vtroqz sensū h̄z veritatē. i scia ⁊ pō. ⁊ iō simpli
cū pcedit q̄ dō sit oisicō ⁊ oia. ⁊ simplr ne
gat q̄ sit oiuolēs. Intellectus hui⁹ ⁊ rō p̄.
Si enī accipiam⁹ simplr. dō scit oē scibile. ⁊
pōt oē possibile. ⁊ nō vult oē volibile. q̄ dia
volūtas ipostat cām actualē. pō ⁊ o abstra
hit a rōne accētis. ⁊ ponit rōne habitualē
cāe. scia ⁊ o abstrahit a rōne vtriusqz. Q̄ igr
dō n̄ ē cā actualis. omniū q̄ p̄ facere vel vel
le. sicut n̄ facit oē volibile: ita n̄ vult. Q̄ ⁊ o
pō abstrahit a rōne actualitatis. iō dī n̄ solū
respectu faciēdoz in actu. sed ēr possibilium
fieri a deo. Q̄ ⁊ o scia abstrahit a rōne vtri
usqz. hinc ē q̄ scia nō ē tñ cū respectu faciēdo.
rū. sed ēr respectu possibilium. nō tñ deo: s̄ ē ali
is vrpote possibilium maloz. h̄ igr ē rō. q̄
actus scie. vt scire ē p mōz habit⁹. sūt ⁊ potē
tie p mōz habit⁹. vt posse. volūtas p mōz ac
tus vrvelle. Iō scia ē oīuz scibilium. ⁊ pō oīuz
possibilium. q̄ sunt potētie. sed n̄ volūtas oīum
volibilium. Et iō n̄ p̄ dō plura scī. eol pos
se. pōt tñ plura velle. Sūt si accipiam⁹ rez vt
nūc respectu rei pūise: ⁊ respectu scē ⁊ volite.
scia ē r. pectū oīo rei i q̄ saluaf rō scie ⁊ pō re
spectu oīo rei in qua saluaf rō potētie. s̄ vo
lūtas nō ē respectu oīo rei in qua saluaf rō

voluntatis. Scia enī ē respectu oīum futu
roz ⁊ p̄ntiū ⁊ p̄teritoz bonoz ⁊ malozum. q̄
ibi saluaf rō scie ⁊ nobilitatis. q̄ scire maluz:
scire ē. ⁊ scire malum nobilitatis ē. Sūt pō ē
respectu oīum bonoz in q̄b⁹ solis saluaf rō
potētie. nā posse malū: nō ē posse. Eū posse
malū nō tñ derogat pfectōz potētie: sed etiā
ip̄i potētie: q̄ posse deficere: n̄ ē posse. ⁊ iō
adhuc oia. volūtas ⁊ o ē respectu bonoz tñ:
nō respectu maloz. Et q̄uis in volendo
malū nō saluaf dignitas volūtatis: saluaf tñ
rō volēdi. q̄ velle malū: velle ē. et hic ē q̄ dō
nō dī oiuolēs: q̄ n̄ vult malū. sed tñ oia dī.
q̄uis n̄ possit malū. Si q̄raf q̄re rō potētie n̄
saluaf respectu mali sicut ⁊ rō volūtatis. dō.
q̄ pō idipm q̄ dicit: dicit p mōz habit⁹ ⁊ pō.
nō de pō actua loquēdo. Eū cū est respectu
pūatiōis. iā nō ē pō. sed defectus potētie: sed
volūtas idipm q̄ dicit. dicit p mōz cuiusdā
indifferētie ⁊ cōplacētie. q̄ ḡ in malo saluaf
rō cōsensu ⁊ p̄placētie. sic ⁊ respectu boni
iō velle malū velle ē: sed posse malū: nō ē pos
se. Ad illud ḡ q̄ obijcit q̄ dō vult oē q̄ d
cer: dō. q̄ illa nō ē rō quare dicat oia: s̄ illa
q̄ p̄eāsignata ē. s̄ q̄ pōt oē q̄ posse poten
tie ē. Ad illud q̄ obijcit q̄ cognitiua āple
ctif oē vey: ⁊ affectiua oē bonū. dō. q̄ aliter
amplectif hec. alr illa. cognitiua enī ample
ctif actualr cognoscēdo oē q̄ ē vey. ⁊ qd̄ p̄t
eē. sed affectiua q̄ actus ei⁹ ē in rōne actus
amplectif ⁊ vult solū bonū qd̄ ē vel erit. rnr
sus vey amplectif totū actū cognitiue. q̄ n̄
h̄l scif. nisi. vey. nā falsum scire nō ē scire. sed
bonū nō amplectif oīo actū volūtatis. nā vel
le oppositū boni: est velle. ⁊ hinc ē q̄ dō scia
do oē vey dī oisicō. enī: sed n̄ sic volēdo oē bo
nū oiuolēs. Ad illud q̄ obijcit. q̄ dō co
gnoscēdo se: q̄ ē veritas ipsa. oē vey cognoscit.
ḡ ⁊ ē. dō. q̄ nomē ē. sed alr. q̄ cognoscēdo
se ē cā exemplaris: ⁊ cā exemplaris nō tñ futu
roz. sed ēr poss bilium a deo fieri. sed diligē
do se: bonū ē cā actualis: vt patebit. ⁊ iō nō
seq̄ q̄ velit nisi bona q̄ erūt vel faciet. ⁊ pp
b̄ nō pōt dici oiuolēs. alia tñ ē h̄i⁹ rō. sic pa
tebit in lra. Ad illud q̄ obijctur de volūn
tate q̄ melior ē q̄ se extendit ad plura. dō. q̄
volūtas ē act⁹ rōnabil. vnde nō dī volūtas
melior. q̄ simplr ad plā. sed q̄ ad plā rōna
bilr. Et q̄m rō recta dicitur creaturas fieri
in numero diffinito. q̄ numerus infinitus: re

bus nō ppetit. iō optmā volūtas 7 pfectissī-
ma in aliquo numero vult res bōas ēē. s; tū
finita. 7 ex b nō seq; q; volūtas sit infinita
vel omniū possibilū. nec ēē omniū. Pōt
tū dici q; illud si alicubi h; vitatē. ibi tū h;.
vbi volūtas aliqd recipit a volito. sed volū-
tas dei nihīl recipit. 7 iō nō ē melior volēdo
tria bona q; vnu. 7 mille q; tria: 7 iō nō valz
rō illa in pposito. Ex his p; illud qd p;ue-
rit queri. vtrū volūtas 7 pō 7 sapientia sint
equalia. vō. n. q; est loq; de his q; tū ad affe-
ctum siue actum. 7 q; tū ad effectum. 7 q;
tū ad obiectū. Si q; tū ad actum. sic est ibi
oimoda equalitas. 7 circum inessio. vt p; q;
q; qd scit d; 7 pōt. vult scire 7 posse. 7 ecōuer-
so. Si q; tū ad effectum sic adhuc sunt eq;
lia: q; nihīl efficit d;. nisi per potentiam sa-
pientiam 7 volūtatē. Si q; tū ad obiectū
siue pnotatū sunt inequalia. Scia enīz b mō
ē in plus 7 pō in minus: 7 volūtas in min⁹.
Nā scitū ē bonū 7 malū. possibile ē bo-
num tū. sed futurū 7 nō futurum. volitū ve-
ro ē bōū 7 futurū tū.

Tantum ad scdm articulum querit
de voluntate diuina. s; q; tū ad cā
litatem. Et circa b querunt duo.

Primo queritur in generali. vtrum volū-
tas diuina sit cā rez. Scdo querit vtrū sit
cā pma 7 immediata.

Irea pnum q; sit cā rez ostēditur sic.
Bylarius in li. de synodis. Dibus
creaturis bām volūtas attulit. sed
Alto nā dedit. Itē Aug. in li. 3 manicheos
Rā ē eis qui voluntatem dei nosce. deside-
rāt. q; volūtas dei omnium que sunt ipsa sit
cā. Itē rōne v; q; dō ē cā rez. sed oīo rei:
cuius ē dō cā. ē p sciam: pōm: 7 voluntatem.
Aut ē cā q; potēs. aut q; sciens. aut quia
volens. Nā q; potēs: q; multa pōt q; nō fa-
cit. s; nē nec q; sciēs. q; q; volēs. iō facit. sed cā
est: cuius ēē. seq; aliud. q; 7 ē. Itē dō ē cā
rerū creaturaz. Aut ē p nām: aut p volūta-
tem. aut p casum 7 fortunaz. q; tales sunt cāe
fm impfectā rōne. nō per nām. q; sic s;le ex si-
mili pducit. restat q; p voluntatem. q; 7 ē

Cōtra. si volūtas dei est cā. Aut rōe pñ-
cipal' significati. aut rōne pnotati. Si rōe pñ-
cipal' significati. q; cum idē sit sapientia po-

tētia 7 volūtas: 7 essentia: eadē rōne de-
bēt dici cāe. Si rōne pnotati. quero quid sit
illud nō est dare nisi effectum. Sed effectus
cōsequitur rationem causē. nō ecōuerso. non
ergo ratione connotati. Et iterum si pnotat
effectum: ergo nullo modo potest dici. deus
vult se esse: cum circa se nihīl omnino defi-
ciat q; est falsū. Item aut volūtas est
causa per proprietatem: aut per appropria-
tionem. Si per pprietatem. tunc ergo sapie-
tia 7 potentia nō sunt causē. Si per appropia-
tionem. aut ergo quia in voluntate per pri-
us est ratio causalitatis. aut quia immēdia-
tius. nō quia prius. nam potentia 7 scientia
antecedunt voluntatem secūdm rōnem in-
telligendi. nec quia immēdiatius. quia Hu-
go dicit q; deus per voluntatem mouet per
sapientiam dūponit. 7 per potentiam exēg-
tur. ergo immēdiatior: 7 comparationēz ha-
bent ad opus scientia 7 potentia q; volūtas
ergo 7 ē.

Item aut est causa ppter vir-
tutem agendi: aut ppter modum. Nā ppter
virtutem. quia volūtas nō dicit virtutem.
sed potentia dicit. Si ppter modum agendi
cōtra modum agendi per modum nature no-
bilior est. ergo natura magis est causa pba-
tio. Illud agens est virtuosius. qd est suffici-
entius 7 nobiliozem effectum pducit. sed na-
tura sufficientior est in agendo 7 pauciorib;
indiget. 7 nobiliozem effectum pducit q; ars
siue agens voluntarium. ergo 7 ē. Item
q; non quantum ad modum. videtur quia a-
gens q; dat pductio pprietates naturales:
consimiles agit per modum nature: sed de-
us effectibus suis: dat vnitatem: veritatem:
7 bonitatem. nec potest facere sine his. 7 iste
sunt pprietates naturales diuine substan-
tie. ergo deus agit per modum nature non
voluntatis.

Item omne agens volun-
tarie est agens preconciendo. sed deus nō
agit preconciendo. sicut dicit Byonifius:
de di. no. quia sicut sol nō preconciendo il-
luminat. sic deus non preconciendo cau-
sat. ergo 7 ē. Respondeo ad predictoz
intelligentiam est notandum q; quāuis
diuina essentia sit vnum quid simplicissi-
mum. tamen est pelagus substatie infinituz.
7 ideo oīa q; in nobis repiunt p diuersitates
oīa inq; in deo nobilius repiunt per omni-

ommodam idēritatem. nihilominus tñ h3 oī
modā pfectōem et veritatē. vñ sicut i nobis ē
potētia sapiētia et voluntas ē vere ens et cā
re3 q a nobis sunt. sic et in deo sūt. s3 tñ vnū
sunt. Et q3 uis vnū sūt. q: intellectus nř nō
pōt infinitatem illius sbe pprehendere. nec
p vñm verbū exprimere. iō multis modis
intelligimus deū et diuersis noib9 expri-
mus. et sñm q p illos modos intelligim9. plu-
ra enuntiam9. ita q deo aliqd attribuimus
sñm vnū modū. q non sñm aliū. et vere qdem
q: oīa in deo hēnt veram existentia. Et iō
cum alio mō intelligamus deū cū dicim9 de
um bonum. alio cum dicimus eū eternū. cō-
cedimus eū se diffundere q: bonus ē nō q:
eternus. hec enī est pprietas bonitatis non
duratōis. Hinc est q cū intelligamus vere
voluntatē esse in deo. et pprietas volūtatis
sit. pducere. ea q exeunt p modū liberalita-
tis q dicimus deū in q3rum volūtas est esse
cām re3. Ratio aut q volūtati attribuitur
cālitās hec ē. q: rō causandi ē bonitas. et in
rōne effectiui et in rōne finis. Nā bonum
dī diffusiū. et bonū est ppter q oīa. Et ef-
fectiū aut non sit efficiēs in effectu nisi p finē
Illud 3 q dicit punctionem pncipi9 effectiui
cū fine est rō creandi in effectu. s3 volūtas ē
actus sñm quē bonū reflectitur sup bonū3 si-
ue bonitatē. ergo volūtas vñt effectiū cū
fine. Et hinc est q voluntas est ratio creat
faciens in effectu. Et ideo attribuimus dō
rōez causalitatis sub rōne voluntatis. nō sic
sub alijs rōnib9. Et hec colligit ex verbis
Dionysij in q3to de di. noibus. vbi dicit q
bonitatē vt p̄tinentiam. et vt pncipium et vt
finem. oīa apperunt. vt pncipium a quo sūt
vt p̄tinentias p q3 saluantur vt finem i quē
tendunt. vñ diuinus amor est quidā eternus
circulus. ex optimo et p optimū et in optimū
Et quo colligitur q dicit punctionem p̄n-
cipij cū fine. et iō cā3 actu qñ vult facere. ita
q actualitas in creādo referat ad volunta-
tē nō pro instanti in quo h3 voluntatē. sed i
quo facere vult. sicut ego volo cras audire
missam. et hec volūtas faciet me cras ē in
actu respectu voliti. sic suo modo est in deo.

Ad illud q queritur vtrum pueniat vo-
luntati rō cālitatis ppter pnotatū vel ppter
rem significatā. dico q nec ppter rem signi-
ficatā tñ. nec ppter pnotatū. s3 propter

rem sic significatā. q: significatur diuina es-
sentia vt volūtas. cui modo significandi rō
det veritas. vñ sicut qñ nos dicimus qd la-
pis afficitur deo inquantū ens. aīal inquantū
vivens. et hō inquantū intelligens. Re-
vera essentia. intelligētia et vita. idē3 sunt in
deo. tñ idem ipm alio mō dantur intelligi. n
ppter pnotatōem sed. ppter eiusdem sbe in-
finitatem. in qua oēs nobiles pprietas sūt
vnū. nō tñ possunt significari nisi p diuersa.

Ad illud. q obijcit. vtrum sit cā p pprie-
tatem aut p appropiatōem dico q sumpt
loquēdo. ppriissime est causa. compando ve-
ro voluntatem ad sciam et potentia dī causā
per appropiatōem. Et hoc q: ipa volūtas
significat deū vt cām actualet. vnde in vo-
luntate pmo inuenitur rō actualitatis non
cālitatis potentia enim et scia et si habeat rō-
nem cause hūalia. nō tñ actualis nisi p vo-
luntatem. vñ voluntas facit de scia disposi-
tōem. siue facit sciam esse disponētem. et po-
tentia ex sequentē. iō enim disponit q: vlt. et
ideo facit. q: vult. et sic p3 illud. Ad illud
q queritur quare volūtas dī cā re3. ppter
virtutem agentē vel ppter modū agendi. dī
eo q ppter vtrūq3. deo enī velle est posse
pncipaliter tñ rōne modi agendi pductō enī
diuersi in forma et nā ex sola liberalitate agē-
tis. spectat ad agentē per voluntatem. Qd
obijcit q: modus agentis nālis ē nobilior
verum est vbi voluntas nō est ops. Sed si
ars posset facere oē q veller. nō min9 nobi-
lius ageret q3 nā. Pōt tñ dici q mod9 p-
ducēdi nāl pperit p̄sone respectu p̄sone. n at
cēntie diuie respectu creaturaz. q: n possūt
puenire in forma. Ad illud q obijcit. qd
de9 pducit sile sñm pprietas. dō. q nā p-
ducit sile in pprietatib9 spālīb9 si est agēs p-
ticulare. vel si ē vniuersale pducit necessa-
rio nō ex sua libertate. deus aut neutro mō.

Ad illud q obijcit q de9 nō est agens
pconcepēs. dō. q hoc vez est de p̄cogitārō
ne q pcedat voluntatē. s3 nō est vez de p̄-
cēceptiōe respectu opis. et pmo mō loquitur
Diony. Ipē vero opponit fo mō.

Ad qñf vtrū volūtas diuina sit cā
p̄ia et imediata. Et q sic vī p Aug.
ij. de tri. volūtas dei est p̄ma et sūma
et oīum speciez et motionū. Itē oīs cā cu-
ius act9 p̄mus et pprius ē rei. pductio est cā

prima et immediata, sed voluntas est huius. g. et c. probatio medic. sup illud ps. Iustus dñs in oibus vijs suis. glō. deo hoc ē velle qd facere. qd ex eius voluntate res hñt esse. Itē rōe vñ. qd oīs cā est prima et immediata, qua nō ē altera prior, sed diuina voluntas est cā qua nō est altera prior, cū sit idem qd deus. g. voluntas est cā prima et immediata. Itē oīs cā est prima et immediata qd est in totū effectū p actionem suā, sed oē qd sit est a deo. et nihil potest opari sine ipso. cū nō possit in eē saluari. et deus toti coopatur et in totū. g. et c. Itē oīs qui rem cognoscit certissime et nobilissimē cognoscit p eā primā et immediatā, sed cognoscēs deū et vidēs cognoscit in eo res certissime et nobilissimē, tanq̃ in cāo prioribus vt dicit Aug. g. in deo est cā prima et immediata, sed nō nisi voluntas. g. et c. Itē qd deo attribuit dñs ei attribui in fine totius nobilitatis, si g. rō causalitatis puenit ei nobilissima cālitas dñs ei attribuit, sed hoc est rō cāe pme. et immediate. g. et c. Cōtra vñus vna est cā immediata. g. si deus est oīum cā immediata, nihil hñt aliam cām q̃z deum. et si hoc cessat omnis opatō et ita cessat potētia, cessat et bonitas et cetera sunt otiosa. Itē si diuina voluntas est oīum cā prima et immediata, sed posita cā proxima et immediata ponitur effectus, ergo cū diuina voluntas fuerit ab eterno, cetera sunt eterna. Itē oē qd hñt cāz primā et immediatam et necessariā est demonstrabile, ergo si diuina voluntas est omniū causa prima et immediata, oīa sunt demonstrabilia. Itē cognita cā proxima et immediata non est vltra querere, ergo scito qd deus velit aliquid stulte laborat qui querit causā aliam, sed de omni bono quod sit scimus deum esse causā, ergo non est vltior querēda, pereunt ergo et vane sunt scientie et doctrinales, imo omnes scientie. R. ad huius intelligentiam est norandū, quod cū in creaturis sit reperire causas vniuersalem et particularem, causa vniuersalis vno modo plus influit in effectum quam particularis, alio modo minus. Quantum enim ad intimitatem causa vniuersalis quia agens potest magis influit, sed quantum ad actualitatem, et quantum ad ea que sunt propria rei minus influit. Et ratio huius est, qd causa vniuersalis creata non habet oīmodam et

actualitatem nec perfectas potētiās, et ideo nō potest peruenire ad formā specialem nisi p accidens, vt per formā agentis particularis qd non est ab ipso, diuina autē voluntas est causa prima, et vniuersalissima, et actualissima, et ideo potest in totum effectum et in totam rei substantiā etiā sine amiculo alterius cause, nec aliqua causa potest aliquid vel modicum sine ipā, et ideo necesse est quod ipsa sit causa immediata in omni actione, et re, et concedende sunt rationes ad hoc. Ad obiectionem in contrariū intelligendum, quod cū deus sit oīum causa immediata, quorūdā tñ est tota causa, sicut eoz qd creant, quorūdā autē ē cā cum alia causa particulari, vt eoz qd sunt a nā et a voluntate particulari. Et hec quidē cā concurrat nō ppter indigentia diuine voluntatis, sed ppter sumam liberalitatē, que non tñ dedit rebus esse, sed opatōem et diffusio nem. Et ppter ordinē et pñexionem vniuersi ad inuicē, nec vna cā derogat alteri, s. totus effectus est a cā creata et totus a voluntate in creata. Et sic p. rñsio ad pñus obiectionem, obicit enī de cā immediata respectu alterius cāe create, qd due cāe nō sūt immediate eodē gnē cāe. Ad illud qd obijcit, qd posita cā immediata, et c. dñs, qd cāz poni est dupl. vel in eē vel in opari, et posita cā nō ponitur effectus in actu, nisi ponat in opando et sic nō fuit ab eterno, sed in tpe in quo disposuit et voluit ab eterno pducē tunc. Ad illud qd obijcit, qd oīa eēnt demonstrabilia, dñs, qd verū est, si cā illa sit propria et determinata ad tales effectus. Ad illud qd querit qd nō dñs qd alia cā, dñs, qd si plene cognoscere deī voluntas et dispositio in se, nullus vnqz desideraret scire aliam cām, ita plene cognoscere in causis primordialibus. Attamen quia diuina voluntas nō cognoscit, nec ipā excludit in agendo operationē cause create, non excludit etiā nec in cognoscēdo. Et ideo bonum est et p vtile exerceri in consideratione causarū creaturarū, vt aliquo mō semper ne veniamus in cognitionē illius cāe supme que est finis omnis cognitionis.

Consequens q̃tum ad tertium articulum aut de voluntate diuina q̃tum ad rationem significandi. Et circa hñt principaliter duo. Primo querit de pñemētia illius diuisionis diuine voluntatis in

voluntatem bñplaciti et voluntatem signi.

Secundo queritur de numero et sufficientia signorum diuine voluntatis.

Et quia prima diuisio non fit perueniens versus. quia sicut voluntas est respectu reorum. ita potentia et scia. sed scia non distinguitur per sciam veritatis et scias signi. sicut nec potentia. sed nec voluntas. Si tu dicas quod illa non habent signa. Sed sicut creature sunt signa voluntatis ita et innuunt ex suo ordine sciam. et ex sua magnitudine monstrant potentiam. sed si signum producit in aliud. per te. Item si pertinet diuinam voluntatem significari aut per signa naturalia. aut per signa voluntaria. Non per naturalia. quia preceptio et prohibitio non sunt a natura. sed a voluntate. Non per voluntaria quia signum voluntarium est quod significat ex institutione. sed preceptio et prohibitio non significant ex institutione voluntatem. sed ipsum quod precipit. et c. Item res significata non conuincit nomen suum signo. unde quoduis circulus sit signum vini non tamen est vinum. ergo quoduis preceptio et prohibitio. et c. sunt signa voluntaria diuine. non tamen debent dici voluntates. ergo non debet diuidi voluntas in voluntatem signi et voluntatem bñplaciti. Item preceptio et prohibitio et huiusmodi. aut sunt signa ratione actus. aut ratione obiecti sine prenotati. Si ratione actus. sed actus est idem quod diuina voluntas et deus. quia cum dico deus precipit. deus de deo. et ita predicat diuinam ceteritatem. sed huiusmodi hoc idem est signum sui ipsius aut idem effectus. et tunc cum preceptio et prohibitio nullum prenotent effectum nec consilium. nullomodo erit signum. et ita nullomodo videntur signa. Sed per scripturam dicitur plures esse voluntates dei. sed postulat unam esse voluntatem bñplaciti. sed si plures sunt oportet quod stet per aliam voluntatem quod bñplaciti. sed nulla voluntas dei est nisi bene placitum vel signum illius. et c. Item pertinet cognoscere voluntatem dei. sed non possumus eam cognoscere per se. necesse est ergo quod cognoscamus per signa. sed sic notamus huiusmodi quod cognoscimus. sed non tamen debemus dicere voluntates bñplaciti esse voluntatem. sed etiam signum eius. Item preceptio alicuius recte dicitur voluntas illius. sed et preceptio dei. sed non est voluntas causa quia preceptum est etiam si nihil fiat. ergo est voluntas ut significans. Respondeo ad hoc intelligendum est. quod ratio et auctoritas appellat nos distinguere voluntates dei in voluntatem signi et voluntatem bñplaciti. auctoritas quidem quia dicit apostolus.

1 thes. iij. hec est voluntas dei sanctificatio vestra. sed illud non est dictum per eentiam. sed vel per causam vel per significatorem. non autem per causam. sed per significatorem. Item ratio dicitur. quia eodem modo loquendi consueuimus preceptum nostram voluntatem appellare. per quod intelligendum. quod sicut non absurde intelletus dicitur vis intellectiua et ipsum intellectus ita voluntas dicitur ipsa vis volendi et ipsum volitum. Et quia voluntas dei innotescit nobis per volitum tamquam per visibile signum et signum est quod facit in aliud venire dum offert se sensui. inde est quod voluntas dei diuidimus in voluntatem bñplaciti et in voluntatem signi. Ad illud quod obijcit de scia et potentia. respondetur quod ipsa voluntas se habet immediate ad reos. et tamen non sic determinata in futuris indifferentibus. ideo indiget certis signis. Et preterea. cum debeamus nos illis conformare. oportet nos ipsas cognoscere. sed diuina scia est respectu omnium sicut et potentia. Et preterea neutri oportet nos conformare. ideo non sic dicitur scia signi vel potentia. sicut voluntas dicitur.

Ad illud quod obijcit. vtrum sicut signa naturalia vel voluntaria. respondetur quod signum est ens. et est signum. potest ergo dici naturale in quantum ens. vel in quantum signum. Signa igitur voluntaria in quantum entia voluntaria sunt. quia a voluntate. sed naturalia sunt in quantum signa. quia naturaliter significant. sicut effectus naturalis significat causam. Et hoc patet sequens. quia res non conuincit nomen signo naturali. ut patet natura diuina dicitur sana quia est signum sanitatis. Et tamen signum quod datur naturaliter tamen non est generaliter verum. nec habet huiusmodi proprietatem sed huiusmodi tropum loquendi sicut tagit magister in littera et ratio transferendi est similitudo propter inter signum quod naturaliter significat et signatur. Ad illud. quod obijcit. ratione cuius sunt signa. respondetur quod ratione actus creati per preparationem ad obiectum. obiectum enim innotescere facit voluntatem. ut est sub actu preceptionis et prohibitionis et huiusmodi. unde hoc quod precipit signum est voluntatis in quantum precipitur.

Secundo queritur de numero et sufficientia signorum diuine voluntatis. et potest magister. v. signa. quod pertinent in hoc versu. precipit et prohibet. permittit et consulit implet. Et videtur quod debeat poni pauciora. quoniam signum et signum dicuntur correlatiue. sed si unum oppositorum dicitur multipliciter et reliquum. et si unum non dicitur multipliciter nec reliquum per artem topicorum. sed voluntas dei est una. et uno modo se habet. ergo unum solum debet esse signum. Item aut signa hec distinguuntur ratione modi significandi aut ratione rei.

Si rōne rei significatio. ergo debet tot eē si
gna quot res. qz oīs res signū est diuine vo
luntatis. tanqz eīe. Si rōne modi. sed eodē
mō signant diuinā voluntatē pceptio. et phi
bitio. ergo sunt vnū signū. Itē voluntas
dei sicut infra patebit nō est respectu mali.
ergo nullū signū eius dē accipi p paratōez
ad malū. ergo cū pmissio et phibitio sint re
spectu mali nō sunt signa voluntatē diuine.

Cōtra. qz sint plura vī qz cuiuslibet bono
rīdet malū. ex opposito. imo vni bono plu
ra mala. ergo tot vel plura signa debet acci
pi ex pte mali sicut ex pte boni. cū ergo ex p
te boni sint tria. p. 3. et c. Itē sicut impletio
rīdet pmissio ita et cohibitio. imo multo for
tius et magis ex opposito. qz vī qz plura sint
signa. Item sicut pceptio opponit prohi
bitio. ita pmissio dissuasio. ergo vī qz sint plu
ra. R. d. qz numerus signorū vno mō cō
suevit accipi sic. voluntas enim diuina pprie
loquēdo est pntium et futuroz pteritoz aut
aut nō est aut alio mō qz pntium. Sed hoc
notandum qz si ē respectu pntis. aut illud ē
bonū. et sic impletio. aut malū et sic pmissio.
Si respectu futuri. hoc tripliciter. Aut est malū
et sic ē phibitio. aut bonū necessariū et sic p
ceptio. aut bonū superogatiois et sic pmissio.
Bonū aut superogatiois nō hz malū op
positū. ideo nec pmissio hz signū oppositum

Alio mō possunt distingui sic. voluntas di
uina sicut infra patebit. aliqd vult simpliciter. ali
qd vult pditionaliter siue qz in se et vīroqz
mō ptingit eū significari. voluntas qz absolu
ta pōt ad aliqd pparari. aut p modū placē
tie. aut p modū displicētie. Si p modum dis
plicētie illud nullo mō fit. et ita hāc nō ptingit
significari. nec sciri aliquo signo exteriorio
ri. Si p modū pplacētie. Aut qz placet illd
qz fit. et sic impletio. Aut qz placet aliqd ex il
lo et sic pmissio. et sic habemus duo signa. p
terea significari diuinā voluntas. vī aīo sū cō
ditionaliter et hoc dupl. Aut p modū pplacen
tie. ita qz oppositū displicet. et sic pceptio.
Aut p modū displicētie et sic phibitio. aut p
modū pplacētie ita tñ qz oppositū nō dis
plicet. et sic pmissio. per modū vero nec pla
cētie nec displicētie ita qd oppositū non
placet nō est possibile reperiri. Et sū hoc
p. 3. numerus et sufficiētia. et solo obiecto. s.

Ad enim obijct. qz voluntas bñplacitū n

est multiplex. d. qz hoc vī est qz ad cō
notata multiplex est vī vīus est. voluntas eīz
absoluta pnotat effectū. voluntas pditionata
pnotat nālem ordinatōez rei ad euentū sicut
oīum ad salutē. Ad illud qz obijct. vīroqz
rōne modi significadi. d. qz rōe modi. ē enī
aliquis modus significadi voluntatē. vī dete
stantē qz facit phibitio. Alius mod⁹ vī ap
probantē qz facit pceptio. Ad illd. qz obij
ct. qz voluntas nō ē respectu mali. d. qz per
modū approbatiois nō est respectu mali. s. ex
malo eliciti. p modū vero detestatiois ē respe
ctu mali in se. Ad illud. qz obijct. qz cuius
bono rīdet malum ex opposito. d. qz vī
est. s. tñ bono superogatiois pōt opponi ma
lū. et nō malū. In qz tñ enī superogatiois op
ponitur minus bonū. In qz tñ aut bonum
opponit malum. sed nō aliud. et illud quidē
opponit bono pcepti. et ideo cadit sub ph
bitione. Ad illud. qz obijct. de cohibitioe
d. qz illa impedit effectū. et pp hoc pūat
rōem significadi vī vīsum est. Ad illd. qz
obijct. qz pmissio opponit dissuasio. d. qz sic
opinio est vīa pūarioz. qz ē acceptio vī
ptis cū formidine alterius. sic pmissio qz non
accepit alterā ptem determinare. p. 3. ben
dit suasionem et dissuasione. nam qui sua
det pūlit. qui dissuadet sū pūlit aliqd.

Ita pte ista sunt dubitatioes circa lit
terā. et pmo de hoc qz dicit magr. qz
voluntas nūqz dī relatiue. vī enim
falsum. qz sicut creator dī ad creaturā. et p
scia ad pscitū. ita velle dei dī ad volitū. s. su
pra bitum est d. xxv. qz illa dīr relatiue. qz
et velle. R. d. qz magr accipit hic dicere
latiue. put relatiuus modus dicendi. distin
guitur a modo dicendi sū sūam. et hic est p
sonalis. et ita accipit hic. Itē autē obijct de
relatioe respectu creature qz ē qz ad modū
intelligēdi. nec distinguit a modo dicēdi s.
sūam. vel pōt dici qz magr loquit sū gnālē
noīs intellectum qz velle nō est tñ respectu
creati vī psc re et creare. s. etiā respectu dei.

Itē queritur de hoc qz dicit. d. s. scit omia
i. deus est cuius sciētie que ē ipsius essentia
subiecta sunt omnia. Aliter enim male di
cere. quia similiter diuine voluntati omnia
sunt subiecta. qz voluntati eius null⁹ resistit
qz deus vult omnia qz nō conceditur. Itē
ego quero. cum omnia scibilia sunt subiecta

voluntate et entit. et sicut voluta. que non dicuntur
 quod deus volendo se velit. alia sicut sciendo se scit
 alia. quod si tu pcedas cetera entit. et na. Si tu vi
 eas quod non est sicut quare non: et ut quod sit sicut:
 quod sicut diuine seie actus non defectit extra
 deus. et ita sciendo se scit oia. ita et de voluntate
 ut. **Rn.** d. q. subiecta die sciens non dicitur quia
 sunt inferiora. sed subiecta dicuntur respectu:
 quorum est actus diuine cognitionis. et hoc quidem
 sunt oia cognoscibilia. Sicut subiecta voluta-
 ri sunt. et hoc non sunt oia volubilia. id est per illud.
Ad quod utrum volendo se velit oia. d. q. vel
 le uno modo dicitur placencia: et alio modo dicitur casus
 Et putat dicitur placencia credo quod bene potest dici:
 quod volendo se velit oia: quod oia placent ei quod ab
 ipso et ad ipsum sunt. putat tamen dicitur egressum esse
 ctus ab ipsa quoduis actus non egrediat extra.
 tamen res egrediunt. et id dicitur respectum ad extra.
 An sicut non pceduntur possendo se: potest oia:
 sic in proposito. Item queritur de hoc quod dicitur. qua
 re deus fecit celum et terram. **Rn.** e. q. voluit. Ad
 tur enim mala ratio. quod tunc ut facile oia deter-
 minare. ut et quod voluntas dei non habeat rationem
 Sed hoc super illud epistolae. j. Secundum primum volu-
 tatis sue. glo. Voluntas dei est ex ratione. hoc est quod
 re rationem voluntatis dei. **Rn.** d. q. voluntas
 nostra cum excite a voluto. et cum ratione habet quod
 tum ad se et quod tum ad volitum. maxime cum vult
 aliquid quod est per finem. Sed voluntas dei est actus
 est ipse: quod non excitat aliqua ratione alia a se casus
 quod tum ad se habet non potest. Voluntatem autem aliquam-
 do habet aliam cum quod voluntatem. aliquid solum voluntatem
 tem. ut in mundi creatione voluntas habet rationem.
 sed non cum. quod non est irrationalis. Unde non habet
 rationem tanquam diuersam a se. sed idem re. et idem vo-
 luntas dei non potest esse irrationalis. Et per hoc in acti-
 bus qui totaliter sunt ad ipsam sufficit ipsa sci-
 re. nec oportet ulterius aliam rationem querere: et sic per il-
 lud. Item ut quod de hoc quod dicitur quod voluntas
 dei est causa omnium spirituum et motionum. Videtur enim ma-
 le dicere. quod tunc cum voluntas dei agens per inte-
 ctionem. ut quod nihil fiat casu et fortuna. **Rn.**
 d. q. deus quoduis sit causa omnium non tamen est tota causa. sed
 ipse cum causa creatio. per hoc notandum quod effectus
 habet per pari ad causam supremam quod deus est. et sic ni-
 hil euenit casu et fortuna. habet et comparari ad
 voluntatem suam causam creatio: que est causa vel intel-
 ligentia. et sic cum multa eueniat per intentionem
 ne multa sunt casu et fortuna. Item queritur
 de hoc quod dicitur. quod nihil sit quod non egrediatur

de interiori aula summi imperatoris. Videtur enim
 falsum. quod peccata sunt: et non egrediuntur ab
 ipso. **Rn.** d. q. magister non assumit hanc au-
 ctoritatem sicut habet in originali. nam ibi dicitur
 quod non iubeatur aut permittatur. et ita non ha-
 bet locum obiectionis. nihilominus tamen potest dici
 quod magister restringit distributionem suam ad
 res que sunt aliqua natura. Vel d. q. ampliat
 bum egrediendi aliquid facere et permittere

Item queritur de hoc quod dicitur. quod monstruo-
 si aiantium potius et remotius: et his filia fi-
 unt dei voluntate. Videtur enim male dice-
 re quod monstrum dicitur deo: ordinationem aliqua
 in natura. hoc non est a causa suprema. **Rn.** aliquibus d. q.
 monstrum dicitur deo: ordinationem aliquam in
 natura. et dicitur etiam ibi aliam aliquam. Sicut illa
 causa habet posituam que est deus. sed in or-
 diuatio illa non habet causam posituam sed per-
 uationem. et hoc est ut plurimum in proportio
 turis agentis ad materiam: aut enim materia super
 abundat aut deficit in proportionem caloris
 operantis et virtutis. Et Augustinus loquitur de
 monstris quod tum ad id quod habent substratum.
 tamen aliter posset dici. quod monstra etiam sunt
 a deo puniente: quoniam pene sunt. et sic ha-
 bent rationem ordinis. Quamvis enim deus
 non faciat contra ordinem in finem. facit ra-
 men contra solitum cursus nature. Frequen-
 ter: vel ad vindictam vel ad misericordiam.

Item queritur de hoc quod dicitur. Placu-
 it vanitati philosophorum causis alijs at-
 tribuere. Videtur quod non bene dicat. quod phy-
 losophi causis alijs vere tribuerunt. ergo in
 hoc vani non fuerunt. vixit luna eclipsat eo
 quod terra insonit. **Rn.** d. q. non idem vanitas
 quia alijs tribuerunt: sed quia sic alijs tribu-
 erunt: ut tamen: ad causam precipuam non
 deferrent. et ideo euauerunt: quia ad cau-
 sam primam et precipuam non venerunt. quod
 sola est causa simpliciter prima et simpliciter
 generalissima.

Item queritur de hoc
 dicendum quod dicitur. quod diuina voluntas non re-
 cipit in se multipliciter. Videtur enim
 falsum quia plures sunt idee. eo quod plurium
 ydeatorum. ergo similiter voluntates: quia
 plurium volutorum. **R**espondeo dicens
 dum quod non est simile sicut patet in questio-
 ne de ydeis. quia voluntas dicitur quod plus se
 tenet ex parte voluntatis: et secundum esse et se-
 cundum rationem dicendi. et ideo re et ratione una est

voluntas beneplaciti. sed ydea secundum rationem dicens
di plus se tenet ex parte ydeati quod similitudinem
eius dicit. et cognitio secundum rationem intelligendi
et dicendi motus dicit in nobis a rebus ad ani
mam secundum rem. sed in deo secundum rationem intelligē
di. voluntas nostra non. Ideo hac duplici ratione
preceditur de ydeis non de voluntate. Item
queritur de hoc quod dicit. quod voluntas non re
cipit mutabilitatem. unde enim falsum. quod deus
nunc vult aliquid esse quod postea non vult esse. et
go unde quod deus vult. et sic incipiat. unde unde di
uina voluntas mutari. **R.** d. quod in huius
locutionibus est solus ex parte notati mutatio.
quod paratur ad diuinam voluntatem ratione cuius
ponitur inceptio et desinitio in actibus illis qui co
notat aliquid de presenti. Si enim dicat. deus
vult hoc esse futurum. ab eterno voluit. sed tamen
causa in actu suo actualiter creata non fuit nisi quando
facere voluit. id est in illo instanti in quo actus vo
luntatis copulatur operi. non autem ipsi deo volenti.
Et sic patet quod sit causa actualis in tempore in illa causa
in ea mutatione. quod pertinet voluit et ita actu fu
it. sed creata in actu non fuit nisi pro tempore pro
quo voluit. ita quod nulla circa deum voluntas
incipit. sed solus effectus incipit. Item que
ritur. de hoc quod dicit. et deus iratus dicit. sed non
est ira in eo. unde enim male dicere. quod in deo est
vis rationabilis et percipibilis. et pari ratione po
nenda est in eo irascibilis. et sicut vere est in
eo actus cognitiue. et amoris ita proprie actus
furoris. **R.** d. quod irascibilis aliquo modo
sonat in imperfectionem de ratione sui nominis. Et
ideo dicit aliquod nullomodo recipitur in deo nisi
transumptiue. Tamen cum actus huius vis in nobis
sint glari et honorari. et huius sunt in deo quare non
sunt et hec vis. Et propterea. d. quod in deo ve
re sit hec vis ostendit et gloriandi. quod est ipsa diui
na substantia. tamen quod ita huius passionem punctat de ratione
suis nominis. ideo non recipitur in deo nec irasci
bilis nec ira. nisi transumptiue. et sermone tro
pico. Et notandum. quod deus huius signa ire. non quod
significant iram in ipso. sed quod significant iras
in nobis et vere quando in nobis sunt. Item que
ritur de hoc quod dicit. quod precepit habere ymo
lare filium. nec tamen voluit. et secundum hoc unde quod precep
tum falsum signum fuit. **R.** d. quod voluntas
dei volebat fidei et deuotionem habere ma
nifestari in preparatione obediendi. et hoc de
us volebat. et hoc signum importabat et ve
re. sed tamen secundum estimationem habere plus im

portabat et per illud plus quod habere dicitur
gebat deus fidem eius probabat. ita quod nec in si
gno falsitas. nec in habere deceptionem fuit.
sed probatio.

Di. xlvj.

De oritur quod dicitur est enim insupio
ribus et c. hec est pars prima huius to
talis tractatus de voluntate in qua
magis agit de diuine voluntatis im
pletionem. et huius pars duas partes. In prima
supposito ex precedentibus quod dei voluntas bene
placiti se implet remouet dubitationes. In
secunda explicat veritatem. id est. prima. voluntas quod
pe dei se efficitur est. Secunda pars huius duas par
tes in prima magis remouet dubitationem per
preparationem ad bona. In secunda pars comparationem ad
mala. ibi. Ideoque cum posset omnia bona que sunt
et c. Secunda pars duas partes huius. In prima magis
obicit. In secunda soluit ibi. Si audiamus solutionem
Iteque cum posset et c. hec est pars prima in qua magis
ingrit utrum voluntas dei impletur respectu
malorum. et ratione huius ingrit utrum deus velit ma
la fieri. Et tamen fuerunt hic due opinionēs que
vna fuit quod deus vult mala fieri. et hec opi
nio est. quod deus non vult mala fieri. et huius
opinio est vera. Ideoque pars huius duas partes. In
prima magis opponit ad partem falsam. In secunda
opponit ad partem veram. ibi. Si quis igitur di
ligenter attendat et c. Secunda pars duas partes huius.
In prima adducit rationes ad defensionem falsę
opinionis. In secunda parte ponit solutiones quas
assignat illi que sunt contra positionem. et hoc ibi. Gl
li vero quod dicit dei voluntate mala non fieri.
Et utraque primum duas partes huius. nam in opposito
duas inducit rationes quas vna rationi imitur
alia auctoritati. Et secundum hoc pars in qua soluit
diuidit. quod ponunt ibi due rationes iuxta du
as obiectiones. Si quis igitur diligenter et c.
Hec est pars illa in qua conat magis ad veram p
tem instruendam. Et hec pars duas partes huius. In prima
inducit rationes veras. In secunda dissoluit quasdam
rationem sophisticam. et hoc facit ibi. Ita sufficiē
ter ostensus est. et c. Secunda pars huius tres princi
pales. secundum tres rationes quas inducit. prima lump
ta est ab hoc quod ideo est fieri deo actore et deo
volente. et ponit ibi. Si quis diligenter et c. Secunda
supra est ab hoc quod eadem est causa que malum fit. et qua
habetur de terriori et ponit ibi. Deinde idem Augustinus. quod
renu et c. tertia supra est ab hoc quod malum facit
tendit ad non esse. et ponit ibi. Item et aliter ostendit

q^d deo auctore. Similit^r fa po in qua dissol
uit rōnem sophicam tres h³. In p^{ma} illam
ponit ibi. Iā sufficienter ostensum ē. &c. In
fa dissoluit ibi. Quibus facile est nobis rō
def. In tertia redit ad veritatis assertiōem
dicēs hanc partē esse verā. q^d deus nō vult
mala fieri ibi. Nec talia h³ i &c.

De eidentia eoz q^d determinat ma
gister in p^{nti} di. sex q^{unt}. P^{rio}
querit^r vtrum deus velit oēs hoies
saluos fieri volūrate bñplaciti. Scōdo q^d i
tur vtrum deus velit mala fieri. Tertiō
vtrū mala fieri sit bonum. Quarto vtrū
mala fieri sit vez. Quinto vtrū mala or
dinentur a deo. Sexto vtrum mala au
geant deco^{re} in vniuerso.

Ad aut^m deus oēs hoies velit sal
uos fieri volūrate bñplaciti ostendi
tur sic p^{me} tbi. ij. vult oēs hoies saluos fie
ri. sed pstat q^d hoc nō est dictū de voluntate
signi q^d nec p^{cepti} nec i^{ple}tionis. nec alicui⁹
alterius. hoc eni nō cadit sub p^{cepto}. g^o con
stat esse dictū de volūrate bñplaciti. Itēz
Bam. oportet scire q^m deus vult aⁿcedens
oēs hoies saluos fieri. & regnū sui potiri fortu
na. si eis ad puniēdū plasmauit nos. g^o cū vo
luntas aⁿcedens sit voluntas bñplaciti que
est bonoz q^d sunt bona irrefragabil^{it} volun
tate bñplaciti vult oēs hoies saluos fieri si
ue saluari. Itē ois hōs caritatem vult
oēs hoies saluos fieri q^d rucunq^z modicam
hēat dilectiōem. cū ergo de⁹ sūmā hēat dile
ctiōē. & caritatem. v^l q^d ipse velit oēs ho
mīes saluos fieri. Itē sicut vult p^{hs}. p^{ri}
mū vno mō se hēt ad oia siue ad omnes. g^o
q^drum est de se oēs vnif^omiter diligit. ergo
si vult aliquos saluari & oēs. vel si de aliqui
bus nō vult pari rōne de nullis. Contra
hic p^{mo} est instātia q^d adducit mag^r in l^{ra}.
Si vult oēs hoies saluos fieri. & de omib⁹
plures dāpnantur q^d saluātur. g^o voluntas
cuius frust^rat & cassatur q^d est p^{tra} veritatez
ap^{te}. Itē oēs quos deus vult saluari
eligit ad salutem electio eni dei non dicit ali
ud q^d dilectionē ad saluandū. g^o si oēs vult
saluos fieri. omnes sūt electi. p^o. Math. xxiij.
Multi sunt vocati pauci vero electi. Itē
in p^{destinatōe} non sūt nisi hec duo. s. p^{reco}
gnitio & volūtas saluādi rōne cui⁹ de⁹ d^r p^{dest}
tinare. oū eni p^{ponit} dare grām & glām

p^{parare} p^{destinare} d^r. g^o cū p^{reco}gnitio dei oī
bus sit cōis si voluntas salutis est respectu
oium. g^o oēs sunt p^{destinati}. s. oēs p^{destina}
ti saluabunt q^d ē p^o fidē. Si tu dicas mihi q^d
duplex ē volūtas absoluta & p^{ditō}alis. & d^o
absoluta volūrate solos vult saluari quos p^o
sciuit p^omes fieri ymaginⁱ filij sui. & istos
p^{destina}uit. voluntate vero p^{ditionali} vult
oēs. si ipi velint. tūc obijcit q^d volūtas p^{di}
tional^{it} nō v^l p^{uenire} deo. q^d hec ē volūtas
semiplena. de⁹ aut^m q^d vult plene vult. Et
itēz q^d facit plene facit. Et itēz hec p^{di}
tional^{it} volūtas. aut ē voluntas bñplaciti.
aut volūtas signi. Si signi tunc nihil ad p^{ro}
positum. q^d volūrate signi nō vult oēs hoies
saluos facere. Si volūtas bñplaciti. sed hoc
vno mō mī est & d^r & semp^l imple^l. g^o omnes
hoies saluans. Et p^{re}erea hec volūtas p^{di}
tional^{it} qua d^r q^d vult si ipi velint. locū nō
pōt h³re in puul⁹ q^d moriūtur. g^o adhuc nō sol
uit ista distinctio. Itē cum sic d^r. vult hūc
saluari aliquo demonstrato. aut hoc q^d est vel
le. aliqd⁹ p^{notat} aut nihil. Si nihil. g^o pari ra
tione pōt dici de lapide. q^d de⁹ vult hūc sal
uari. Si aliqd⁹ nō nisi salutē. g^o sequit^r. si vult
hūc saluari q^d iste saluabitur. q^d iterūq^z acci
piat velle. Si dicas q^d p^{notat} possibilitatē
& ordinabilitatē ad salutē. obijcit tunc q^d de⁹
quolibet ordinabili ad aliqd⁹ pōt dici q^d de⁹
velit. sed q^dlibet clericus est ordinabilis ad
ep^{at}um & q^dlibet miles ad dignitatē regiaz.
g^o deus vult oēs clericos eē ep^{os}. & oēs mi
lites eē reges q^d nō p^{cedit}ur. R. d^o. q^d
cū apl⁹ dicat q^d deus hoc vult. s. oēs hoies
saluos fieri necesse hē⁹ p^{cedere} q^d de⁹ ve
lit. Et cū nō possit exponi de volūrate signi
necesse hē⁹mus exponē de volūrate bñpla
citi. sed cū nō oēs saluent^r. & volūtas dei nun
q^d frust^ret. iō necesse est q^d fiat vis in mō di
stribuēdi vel in mō volēdi. Et egregi⁹ do c
tor Aug. duplicē facit v^lz in mō distribuēdi
in ench. vno mō q^d distributio sit accomo
da sic & h³ ois hō timet in mari. s. cōes modū
loq^{ndi} itelligit q^d est i mari. Sil^l Aug. exem
plificat. Si dicat mag^r iste docet oēs p^{ue}
ros d^r ista cinitate. q^d. s. docet oēs q^d addiscit.
null⁹ eni docet nisi p^o ipm. Sil^l d^r vult oēs
hoies saluos fieri. q^d null⁹ saluat nisi velit
d^o. & iō orādo ē v^l velit facit etiā alio mō
v^l in distribuēde fm cōem modū distiguē

di. qd pot fieri distributio p singul' genex. & sic est falsa. & nō intelligit apls. vel p gene-
ribus singulor' & sic vera. qd de^o de oi gen-
te voluit & vult aliq's saluari. & de grecis &
latinis & de platis & de subditis & de oi gēte.
Et ideo dicit apls p oib⁹ esse orandū. hec
est rñsio Aug. cui mag' innuit. Et necesse ē
sic vel sic soluere supposito qd velle dicat ibi
velle dei. fm qd dī velle placito getato. siue
volūtate absoluta. d e q vey ē dicē. oia qd
q3 voluit fecit. Sed Dñs facit vim in mō
volēdi distinguit enī in deo voluntatē a nce-
dentē & voluntatē psequētē. Et volun-
tas a nce est volūtas respectu eius pp qd dō
hoiem facit. & est irrefragabilis bonor'. vo-
lūtas aut psequens ē volūtas nō que lequa-
tur merita. sed q vult aliqua fm psciam me-
ritoꝝ. pma. f. a ncedens dī a mag'is volūtas
pditionalis siue volūtas q deus vult q3tuz
in se est. Scda aut. f. pñs dī absoluta. dīa au-
tem inter hanc voluntatē & illā nō est fm dī
ueritatē affectiois sū modi volēdi q sit in
deo. sed fm rōem pnotādī & intelligēdi. put
enim deus dī velle oīum salutē q3tuz in se
est a ncedenter. pnotat in oib⁹ hoib⁹ ordi-
nis ad salutē tum ex pre nē dare. tum ex pre
gre oblatē. dedit enī deus nām fm q3 pos-
sent cognoscere & cognitū q̄rere. & q3tuz in
uenire. & inuēto inherē. ac p hoc salutē opti-
nere. Bām sū optulit dū filiūz misit. & op-
tulit cuius pscium oīum salutē suffecit. leges
etiā & mādata tribuit salutis & oñdit ipe etiā
psto est oib⁹ inquirētib⁹ & ppe est oib⁹ in
uocātib⁹ eū. velle ergo hoiem a ncedentem
saluare. est ordinatū ad salutem facere & vo-
lenti puenire nō deesse. vñ velle a ncedentē
saluare nō pnotat salutē. sed ordinabilitatē
ad salutē. velle aut pñs siue absolute saluare
est velle dare salutē ei quē pscit ad salutē p-
uentur' p suum auxiliū & grām. & pnotat sa-
lutis euentū. & sic non est dicere qd de^o velit
oēs hoies saluos fieri. Et nī rñsioni magis
psonant mag' q3uis vtraq3 bona sit. Scōs
hāc igi' rñdendum qd deus vult oēs hoies
saluos fieri q3tuz in se est siue volūtate an-
cedente. non aut volūtate absoluta siue cō-
sequēte. Et q: illa nō pnotat effect⁹ eue-
ntum. iō non impedit in hoc qd non oēs saluā-
tur. p3 etiā s2. ad illud. qd obicit de pdesti-
natiōe siue electione. q: in illis claudis volū

tas absoluta nō solum a ncedens. p3 etiā rñ-
sio ad ultimū de pnotato. Ad illud tñ qd
obicit. qd volūtas pditionata nō cadit in de-
um. dō. qd nō ponit in deo velleitas q3tuz
ad effectum plenitudinis volūtatis nec pp
diuersos modos volēdi. sed ppter aliam cō-
paratiōem in pnotando. & sic p3 illd. Ad
rōes vero ad oppositū qd deus vult hoies
saluos fieri Rñderi pōt ad duas pmas qd
vey pcludūt & vere. Ad illud aut qd obij-
citur de charitate hoīum. dō. qd nō est sile.
q: nos nescimus merita hoīum futura fina-
liter. & si q3 sciret aliquos eē pscitos q3tuz
q3tuz in se ē deberet eos velle saluari. non
tñ volūtate absoluta. sed hec. j. melius pa-
tebunt. Ad illud. qd obicit qd dō vno mō
se h3 ad oēs. dō. qd illud verbū pbi. h3 locū
q3tuz ad rex gubernatiōem. nō q3tuz ad ea-
rū. pductōz. l' q3tuz ad nālia. n' q3tuz ad gūita-
tē. dō q3tuz vtrū dō velit mala fieri.

Et qd sic oñdit p Ansel. cur. dō. hō
c. xvij. qd dō nō vult inq3 ipo sibile
est fieri. g p pñtiam ecōtrario. qd possibile ē
fieri. deus vult illud. sed malū possibile ē fie-
ri. g malum fieri est deo volibile. Itē oīs
iustus vult oē qd iusticie est. sed oīs pēa iusta
est vt dicit Aug. & oē malū est pena. g omē
malū qd sit a deo ē volitū fieri. Ad oē malū
sit pena. p3 p Aug. pmo pscit. Iustiti inquit
oñe & sic est. vt oīs mor⁹ inordinatus pena si-
bi sit. Itē duob⁹ oppositis ppositis inter
q nō est mediū necesse est aliter eē a deo sei-
tum. g pari rōne necesse est aliter eē volitū
sed demonstrato peccāte istū peccare. istū nō
peccat sūt opposita. g dō vult aliter. sed qd
qd vult deus illud sit. g si vult istū nō pecca-
re. iste nō peccat. qd ē p ppositis. vult g istuz
peccare. s3 hoc ē malū. g malū fieri est a deo
volitū. Itē oē volēs aliqd volūtate pfi-
liata & deliberata vult illd sine quo illd nō p-
tē. q3tuz eis aliq's velit eē abbas. s3 nō mōac⁹
tñ si deliberatiue velit eē abbas vult parit eē
monach⁹. s3 dō vult aliqd bonū qd nūq3 p-
tē sine malo sic scōs suos. pbari & patri. & filiū
suum. g. & c. Cōtra nihil est ab aliq volū-
tum vel volibile quod omne displicet ei. &
est odiosum. sed eccl. xij. dicitur. Altissimus
odio habet peccatoꝝ. sed nō nisi rōne pec-
cati siue mali. ergo multo magis odit maluz
ergo non vult illud fieri. Item Augusti.

in li. lxxxiij. q. Idem ē fieri deo volente et deo auctore. sed malū non fit deo auctore. s. malum nō fit deo volente. prima supponit ipe. s. am pbat. q. nullo hoīe sapiente fit hō de-
 terior. ergo multo fortius nec deo. Item rōne vī. q. oīs voluntas aut denoiatur auo-
 lito. aut denoiat volitum. si ergo deus vult malū. aut voluntas ē mala. aut si volūtas ē bona volitum ē bonū. ergo aut nihil est ma-
 lū. Aut deus est malus si vult malū fieri. s. vtrunq. ē falsum. s. et c. Itē oīs volēs ma-
 lum vult sub rōne appetitis boni. ergo omis volens malū decipit. ergo si deus vult fieri mala deus decipitur. q. est impossibile. Itē oīs qui vult aliqd q. non pōt est miser. s. dō non pōt malum. sicut sup. pbatum est. ergo si vult illud ē miser. sed hoc est impossibile. s. et c. R. dō. q. sicut pbat vltime rōes ma-
 lum nō est a deo volibile. malū inq. tum cul-
 pe. q. oīs volūtas inordinata est cui placet il-
 lud malū. Et hoc oēs pcedūt. sed tñ aliqui voluerūt dicere q. de⁹ vult malū fieri. cum ipe nō sit cā eius. sed alius deo volente. Et hoc quidē dicebāt deum velle nō rōne sui. sed rōne eius q. inde elicit. Sed hoc ē ptra Aug. sicut ostendit magr in lra. qui hāc opinio-
 nem improbat. Ideo neutrum est pcedendū. s. si alicubi legitur exponendū. Ad illud. s. q. obijciatur. incōtrariū. q. deus nō vult q. i possibile est fieri. dō. q. nō velle dī dupliciter. Aut negatiue aut pūatiue. Si negatiue. nō est vey illud. nec Ansel. ita intelligit. Si pū-
 uatiue. tūc non vult est vna dictio. et est ter-
 tia psona eius q. est nolo. et hoc mō dī deus nolle q. absolute vult non fieri. hoc aut mō non est dicere q. de⁹ nolit mala fieri. et hoc mō non tenet. pntia ecōtrario. q. nō tenet i ptrariis. sed in ptradictoriis. Ad illud. q. obijciat q. duob⁹ ppositis necesse est alterū scire. ergo necesse est alterū velle. dō. q. lo-
 quēdo deuolūtate bñplaciti nō ē sile. nā scia ē respectu oīum q. sunt. volūtas aut bñpla-
 citi nō est nisi respectu eoz que sunt ab ipō.
 Ad illud q. obijciat. q. quilibet iustus vult iusticiam et c. dō. q. aliquid dī iustū duplī. in se. s. et ex ordine. q. est iustū in se. s. u id q. est. est a deo volitū. q. vero est iustū ex ordine est a deo volitum. s. m q. ordinatum. et malū non est volitum s. m quod malum. sed s. q. punit. et ita s. m q. ordinatum. Et ita s. m id

quod est non est volitum. Ad illud quod obijciatur. q. qui vult aliquid vult omne illi annexum. dō. q. velle aliquid est dupliciter aut voluntate antecedente. Aut voluntate consequente. Quod vult aliquis volūtate antecedente vult omne annexum illi neces-
 sario q. vero vult voluntate psequente po-
 test etiam velle sine annexo. pōt enī ex ma-
 lo bonum elici q. non diceretur. nisi facit illud malum displiceret. et bonum elicitū cō-
 placeret ei qui nouit elicere. pōt tamē rñde-
 ri p interemptionez q. volens voluntate cō-
 siliata vult aliquid nec tñ vult illud q. cōse-
 quitur. sicut aliquis vult aliquem surgere. sed tñ non vult euz cecidisse. tñ aliter pōt dī-
 ci et melius q. velle aliquid sine alio est du-
 pliciter. aut velle hoc et nō velle aliud quia vnum placet et aliud displicet. et sic possibile est in his que inseparabiliter sunt coniuncta. Alio modo velle aliquid sine alio est dicere velle aliqd sine illo esse. et hoc modo velle aliquid sine inseparabiliter annexo est velle impossibile. primo modo non sequitur qd vellet illud q. nō sine illo. sensus enim ē non sine illo ente. sed tamen sine illo volito et est exemplum sensibile. volo enim aliquē qui cecidit surgere. ita quod non volo cum cecidisse. non tamen volo quod surgat. ita quod non ceciderit.

Etio querit vtrū mala fieri sit bo-
 num. Et q. sic. ostendit hoc mō. Qd expedit facienti ad salutē illud est bonum. s. malū est h⁹ i. vñ super illud. ro. viij. diligen-
 tib⁹ deum. oia cooperant in bonum glō. etiā ipe cāus. Et Aug. xliij. de ci. ca. xij. Audeo inquit dicere supbia vtile esse incidere i ali-
 quod apertū manifestūq. peccatū. vt inde sibi despiceant qui tam placendo conuerūt ergo malū fieri est bonū et vtile facienti ad salutem. ergo. et c. Item quod est bonum deo et vniuersitati est bonum simplī. q. bo-
 num cōe pferetur bono priuato. sed malū fieri est bonum vniuersitati. ergo. et c. Boe-
 tius in li. de consolatione. Sola diuina vis est cui queq. mala bona sunt. Et Aug. i li. confes. Tu cui nihil omnino malum. sed nec vniuerse creature tue. q. nihil ē extra te q. corrumpat ordinem quem imposuisti. ergo si malum fieri est bonum vniuersitati parer-
 et c. Itē cuius vsus bonus est. ipz quoq.

bonum: sed vsus malorum factorum est bonus.
 Et c. Albinus per Aug. xi. de ci. neq. cui
 deus malos esse preceperit nisi pariter preceperit
 quibus eos bonorum vsibus accommodaret. Item
 de quod iustum est bonum est. sed mala fieri iustum est
 quod pena est peccati precedentis. sicut vult Gre-
 gorius. Item malum fieri bonum est. Sed. Item malum
 fieri est malum inesse. produci. Si ergo malum fieri est
 bonum. productio mali est bona. sed regula est in ar-
 te topicorum. cuius generatio vel productio bona
 est. ipsum quoque bonum. si productio mali est bona.
 malum est bonum. Item malum fieri idem est quod bonum
 putari siue corruptum. Si si malum fieri est bonum. cor-
 ruptio boni est bona. sed regula est. cuius corrup-
 tio bona est. ipsum quoque malum. si corruptio bo-
 ni est bona. bonum est malum. quod absurdum est.

Item de duobus queritilibus. si unum est
 bonum et reliquum. sed malum fieri et malum facere
 sunt queritilia. Si si malum fieri est bonum: et
 malum facere est bonum. sed per bono nullus est
 puniendus. Item nullus facies mala est. puniendus
 Item si oppositum in opposito. et oppositum in
 opposito. Si ergo malum fieri est bonum. bonum fie-
 ri est malum. sed hoc absurdum est. quod malum sit facere
 bonum. Item per modum. Item si malum fieri est bonum
 aut ergo in se aut quod ex ipso euenit: vel persequitur
 bonum. Non in se potest. Si ergo quod inde euenit bo-
 num. qui dicit faciam mala: ut eueniant bona:
 bene dicit. male ergo apostolus reprehendit. Item ad
 intelligentis predicorum notandum. quod in opibus illud
 dicere est bonum vel velle siue perferre: quod in bonis
 finem ducit siue est via in bonum. ducere autem ad
 bonum tripliciter dicitur aliquid. per modum cause. vel per
 modum casus. vel per modum occasiois. et differunt
 hec tria. Nam causa per se ducit circa illud circa quod
 potest quod sit productio et intendens. sed causa putat
 intentum. sed non operationem. sic per in sodicite quod
 uenit ibi. prout preter intentum. Occasio autem
 putat utrumque. Item enim dicit principium productio: sed
 magis dicit aliquid quod principium efficitur efficiat sic
 aliquid ex subiecto audito peruenit aliquid. subiectum. auditus
 fuit occasio non efficiens percussio nec cooperatio per
 euenit. sed quodammodo efficiens. Et hoc occa-
 sio duobus modis est. quedam enim est que quodammodo
 habet rationem actus quod quodammodo excitat efficientem sic
 malum exemplum ad peccatum. vel quod habet rationem pas-
 sui ut ex quo aliquis assumit rationem. Sicut
 aliquis ex malo alterius excitat se ad facien-
 dum bonum. Secundum hoc intelligendum
 quod malum duo dicitur. per priuationem et na-

turam ordinabilem. Et ratio malitie compa-
 ratur ad bonum. quod elicitur sicut occasio pas-
 sui. Ratione boni quod subternitur: sicut oc-
 casio aliquo modo actus. Propter quod dicitur
 malum occasio boni. Cum igitur aliquid
 ducat in bonum hijs tribus modis. habent sic
 differentiam in ducendo. Aliquid enim potest
 ducere aliquid ad alterum: aut ex se vel per
 aliquid sui. et tunc tenet rationem cause per
 se. aut potest ducere per al. erum: ad quod tamen
 non ordinatur: sed illud ordinatur ad tertium
 sumpta occasione ex illo. et sic tenet rationem
 occasionis. Aut ducit cum alio ad quod tamen
 non ordinatur: nec illud ad tertium. sed ambo
 simul. et sic tenet rationem casus quales ex per
 su causarum. Ex his igitur patet quod illud quod
 ducit per modum cause habet in se rationem or-
 dinatiois in finem. et ideo in ipso est bonitas.
 et ideo recte denominatur bonum. Quod
 vero ducit per modum occasiois. nullam ha-
 bet intra se rationem ordinatiois in finem. ideo
 nec bonitatem. et propter hoc non potest deno-
 minari bonum per se: nisi cum additione illi
 us per quod ordinatur. in quo. scilicet consistit ratio
 ordinatiois et bonitatis. et circa quod potestur bo-
 nitas. Cum igitur malum non ducat ad bo-
 num ex se: sed per illud quod elicitur ex ipso
 a sapiente deo. absolute loquendo: malum fi-
 eri: non est bonum. immo omnes consimiles
 sunt negande: quod bonitas non ponitur circa ipsum
 malum. Si autem addatur bonum quod eli-
 citur vel ipse eliciens. sic procedende sunt hu-
 iusmodi locutiones malum fieri est bonum ei quod no-
 uit ordinare in bonum. Similiter malum fie-
 ri est bonum ut electi prebentur. Ex hoc
 ergo patent due prime rationes. procedunt enim
 cum determinatione sicut patet in ipsis au-
 thoritatibus. Ad illud quod obicitur tertio.
 cuius vsus bonus est. et c. dicendum quod duplex
 est vsus rei. Unus ad quam res de se ordina-
 tur et de tali verum est. sicut patet de equo quod
 est ad equitandum. Alius vsus qui est aliqua-
 do et ex post facto. et iste potest esse bonus ex
 bonitate vrentis non vtilis. quia bonus vrentis
 bene vrentur malis. et de tali vsu non est regula
 vera. De tali autem loquitur Augustinus.
 Ad illud quod obicitur quod iustum est. bo-
 num est. et c. dicendum quod iustum dicitur du-
 pliciter. Uno modo iuste ordinatum per iusti-
 tiam que est in ipso. et omne quod sit iustum est

qm̄ intra se habet iusticiam. vel est declaratum iusticie. ⁊ sic pōt malum ostendē. sicut enim malum pōt ad retributionem iusticie disponere: ita ⁊ ostendere. ⁊ b̄ mō dicit ordinatione iusticie: in altero. nec sequitur qd sit bonum: qd iustum plus importat rōnem ordinis. nihilominus tamen sermo ille n̄ ē p̄p̄us. quo dicitur iustum est: vt qui in sordibus est sordescat: immo valde per accidēs intelligitur: qd iustum est vt relinquatur a deo. ⁊ ad b̄ sequitur qd adhuc sordescat. vnde p̄ accidēs intelligitur.

¶ Quarto q̄ritur vtruz mala fieri sit verum. Et qd sic videt qd de quolibet affirmatio vel negatio vera. sed b̄ ē falsa. nulla mala fiunt. ḡ oppositum ē simplr verum. s. mala fieri. Item veritas ē adeq̄ ratio rei ⁊ intellectus. ergo quotiens homo intelligit sicut est in re veritatem habet ⁊ intelligit ⁊ intellectus. sed qui intelligit mala fieri vere intelligit intellectum ē verum. ergo mala fieri est verum. Item veritas p̄p̄onit asserit. veritatem in dicto. vñ si sor. currit. sor. currere est verum. ḡ si malum sit. malum fieri est verum. sed malum sit. constat. ergo ⁊ c̄.

Item veritas dicentis ponit veritatem in dicto. sed deus qui non est mēdax dicit mala fieri. *Abat. ix.* quid cogitatis mala i cordibus vestris. ḡ vey ē mala cogitari. pari rōne vey ē fieri. Sed p̄. vey ⁊ bonum. puerunt. sed mala fieri nō ē bonum vt sup̄a p̄batum ē. ḡ mala fieri nō ē vey. Si forte dicas qd vey ē de veritate p̄plexi. ostendit de omni veritate. qd ois veritas enitras quedaz ē. ⁊ oē qd p̄cipat rōne entis: participat rōnem boni. ḡ ⁊ c̄. Item ois veritas ē a veritate p̄ma ḡ ⁊ oē vey a p̄mo dō. Si ḡ malum fieri ē vey malum fieri ē a deo. sed b̄ ē sup̄a ip̄obatur ḡ ⁊ c̄. Si tu dicas qd illud ē vey de veritate rei nō signi. b̄ nihil ē qd sicut a deo sunt res. ita ⁊ signa. Et ambrosius dicit qd oē vey ē a sp̄s. s. a quocūqz dicat. loq̄ ḡ de veritate in smone: ⁊ ita de veritate p̄plexiōis siue signi. Item ois veritas signi siue p̄plexiōis cām ⁊ ortū h̄z a veritate incōplexiōis. ḡ veritas h̄i. istum furari ortum h̄z a veritate furti. sed furtum non dicit actionē veram. imo defectiuam. ḡ pari rōne istum furari nō ē simplr vey. Si tu dicas qd veritas cōplexiōis triplex ē. s. p̄p̄onit: p̄uatiōis:

⁊ negationis. Et p̄ma catur a veritate rei. scōa dō ⁊ tertia nō catur. Contra p̄ba gnātr̄ dicit. qd ab eo qd res est vel nō ē oratio ē v̄a vel falsa. ḡ hoc vbiqz vey ē. Itē oē qd mō verū ē de p̄ci ab eterno: vey fuit de futuro. ergo si malū ē mō vey. ab eterno fuit vey. sed nihil eternali fuit vey nisi esset dō vel in deo vt in cā. ḡ si malum fore fuit vey ⁊ nō fuit dō: fuit i deo tanq̄ in cā. ḡ a deo. sed b̄ falsū ḡ ⁊ c̄. Rñ. dō. qd sine distinctiōe p̄cedendū ē qd mala fieri ē vey: ⁊ vere enūciatur: ⁊ v̄e intelligit. Vey enī dcm̄ de p̄plexo respic̄ cōpōnem. sicut dicit p̄ba. qd veritas ⁊ falsitas circa p̄pōnē p̄sistit. ⁊ iō dicit veritas ē signi. Signum aut ē vey qd significat rē se h̄re sicut se b̄t. tūc enī d̄t adequari. ⁊ iō cum ita se habeat: rē sicut signum exprimit simplr loq̄ndo verū ē mala fieri. Ad illud qd obijcit qd vey ⁊ bonum puerunt. dō. qd circa idē verum est. Unde si res v̄a ē bona. et si signū ē verum. ē bonū. sed tñ nō sequit qd si signum sit verū. qd signatum siue res sit bona. Et iō h̄c ē fallacia accētis. oē verum ē bonū. sed istuz furari est vey. ḡ istum furtum ē bonū ex variatione minoris extremitatis veruz enī predicat de illo dicto rōne p̄pōnis cum sit dictio modalis. bonum dō rōne attributiōis. ⁊ hanc instantiam fert magis in lra. Silius modus arguendi ē h̄c. Audio āgelos cātare: sed āgelos cantare ē vey. ḡ audio vey. Cōsilis modus arguendi ē in illa rōne. oē vey ē a deo. istum furari ē vey. ḡ ⁊ c̄. ⁊ ideo similr solvendū. Ad illud qd obijcit qd veritas signi ē a veritate rei. dō. qd falsum ē. tē enī signū vey ē. qd signi rem n̄ ēē: que nō ē. ⁊ n̄ h̄re veritatē cuz illa nō h̄z. nā sic aliqd impfectū perfecere equat a l̄i imperfecto. ita res defectua plene pōt significari. Vñ p̄b̄ nō dixit. ab eo qd res ē tantū. sed ē vel nō ē. ⁊ ē sen suo. ab eo qd res ē. ē ofo v̄a: que significat ipsam rem. ⁊ ab eo qd non ē. est falsa. que significat nō esse. Ecōtrario intelligendum in re que non est. Unde quamuis furtum sit ens secundum quid. tamen oratio que significat aliquem furari est vera simpliciter. Verum est tamen qd omnis veritas complexa super aliquid fundatur: s̄ non oportet qd super rem intellectam sed super intelligentem: in quo oratio habet esse. Et sic patet illud. Posset tamen dici qd fun-

datum super ens secundum quid ratione de
formitatis. et tamen ea est simpliciter. propter
aequationes que est simpliciter. Nota ta
men quod de fundamento veritatis propositio
nis diuersimode sentiunt diuersi. Aliqui eni
distingunt sicut tactum est tripliciter verita
tem orationis. scilicet positionis: ut cum dicitur
Cesar est homo. priuationis. ut cum dicitur
Cesar est homo mortuus. negationis. ut cum
dicitur cesar non est. Primam dicunt funda
ri super ens simpliciter. Secundam super ens
secundum quid. Et tertiam non dicunt fun
dari super aliquid. quia talis oratio nihil po
nit. Sed tamen illud non videtur suffi
cere quia cum dicitur hec oratio est vera. ve
rum predicat aliquam conditionem entis.
Ergo necesse est super aliquo fundari quod sit.
Et ideo dicunt aliqui quod fundatur supra pn
cipia Cesaris. Sed hoc non sufficit: quia esto
quod Cesar sit corruptus. et secundum materias
et secundum formam. ad hoc tamen vera est ista.
Cesar fuit siue cesar non est. Et tunc di
cunt alij quod fundatur super intelligentem. Sed
ad hoc istud non videtur sufficiens quia esto quod
nullus intelligat actu. adhuc oratio ista est ve
ra scripta in pariete. Cesar fuit. Ideo di
cendum quod cum veritas orationis. sit veritas
signi. et veritas signi non dicat qualitates ab
solutas sicut nec necessitas consequentie: sed
respectuam sicut signum. cum omne quod con
tingit signare contingat vere signare. et etiam
falso. sicut ad rationem signandi. non oportet
rem esse entem. sed cognoscibilem: sic nec ad
rationem vere signationis. Et quoniam
omne quod intellectus capit. vel est ens. vel ca
pit siue imaginatur per comparationem ad
ens. Ideo omnis signatio et veritas orationis
significantis. vel fundatur simpliciter. super
ens. Et si dicatur petrus est vel in ordine
ad ens. Unde propositio de preterito fundat
super ordinem eius ad prius. Similiter pro
positio de futuro sicut propositio negativa.
ut si dicatur cesar non est. Aliquod enim ens
est quod non est cesar. et sic de alijs. Similiter si
dicatur chimera non est hyrcoceruus.
Ad illud quod obijciunt ultimo quod malicia
fore sit verum ab eterno. dicendum quod ad hoc
quod aliquid sit verum. non oportet quod sit in deo
tanquam in causa. sed sufficit quod sit in dei psciencia.

tia. que non est nisi veri. Ad hoc autem quod ali
quid sit in dei psciencia. sufficit quod ipsum vel
eius causa. vel eius oppositum sit in deo tan
quam in causa: sicut supra dictum est de cogni
tione dei.

Quinto queritur verum malum sit or
dinabile a dei voluntate. Et quod sic.
videtur quod super illud. ps. Domine
deus meus in te speravi. glo. qui videt me
rita animarum sic ordinari a deo. ut pulchra
tudo vniuersitatis ex nulla parte violetur in
omnibus laudat deum. distinguens deum a
liud fecisse et ordinasse. ut vniuersum bonum
aliud non fecisse: sed ordinasse ut malum.

Item Aug. in ench. Malum bene or
dinatum et suo loco positum eminentius com
medat bonum. Item ratione videtur
quia omne meritum ordinatur ad premium
sue retributionem. sed malum meretur pe
nam. sicut bonum gloriam. ergo et cum bonum
gratie sit ordinatum pari ratione malum cul
pe. Item peccantes in supplicio. ordinan
tur. sed propter quod vniuersum illud magis. sed
mali non ordinantur in penis nisi per malas
ergo malum multo magis est ordinabile.

Item omne quod auget decorem in re. or
dinata est ordinari. sed malum auget deco
rem in vniuerso. quod est ordinatum. ergo et
probatio minoris. Aug. in. xij. de ci. dei. sic
pictura cum colore nigro suo loco posita. pul
chrior est. ita vniuersitas rerum ex peccato: in
bus pulchrior est. Contra. Aug. Malum
est priuatio modi speciei et ordinis. sed nulla
priuatio participat id cuius est priuatio. er
go si malum priuat ordinem. malum non con
tingit ordinari. Item quod non est. non est
ordinabile. nam ordo presupponit esse. sed ma
lum in eo quod malum nihil est. Item
omne ordinabile est ordinanti possibile. sed ma
lum non est possibile deo. quia deus non potest
facere malum. ergo non est a deo ordinabile.

Item si malum est ordinabile. aut ordi
ne partium in totum. aut in finem. Non pri
mo modo quia malum nullius est pars. Si
secundo modo. ergo cum bonum sit aliquid
ex ordine in finem. Tunc malum fieret bo
num. Respondeo ad predictum: in
telligentiam est notandum quod quemadmodum aliquid

dicitur esse sanū tripliciter. aut subiectiue ut aial
dicitur sanū. aut dispositiue. ut potio dicitur sana. aut
ordinatiue. ut urina sana. Sic aliquid ordinatū
dicitur tripliciter. aut scilicet ordinis susceptiuium. aut scilicet
dispositiuium. aut sicut ostensiuum. Sicut
susceptiuium nō ē aliquid ordinabile nisi quod ē
ens et nā aliqua. et ita malum nō ē ordinabi-
le nisi per accitō. s. per bonū substratū. Sic dis-
positiuium malum ē ordinabile: sed nō sic dis-
positio ponens sed priuatio. duplex enī est or-
do. scilicet iusticie. ordo nō est institutus. ordo
iusticie est acquisitus. Malum autem priuat or-
dinem spātis nature. et illū priuando incurrit in
ordinem iusticie quod offendit. vñ rō ordinandi
scilicet dispositio in ordine iusticie ē meritum vel de-
meritum. Sicut ostensiuū malū ē ordina-
bile et ordinatum. quia manifestat ordinē bono-
rū per oppositum. opposita enī iuxta se posi-
ta magis elucescunt. Rōnes igitur probantes. quod
malū sit ordinatū. procedunt secundum ordinē iusticie:
et secundum dispositionem et ostensiuū. Et illud autem
quod obijciunt quod malū ē priuatio ordinis. dō. quod verū
ē pricuaris nō ē sed nō est verū: put ordo dicit
dispositio ē līa pudentie. de q̄ dicit boetius. or-
do propter plectitur q̄ sit ut si quis ab assigna-
ta sibi ordinis rōne discesserit. necesse sit ut i
alterā differentia relabatur. Exemplū pōit
in circūferētia circūplectente cētrū. Ad il-
lud quod obijciunt. eē ordinatūz p̄supponit eē. dō.
quod verū ē in eo quod per se et in se ordinat. malū
aut nō ordinat per se nec in se. et iō nō oīz quod ip̄z sit
sed sufficit quod aliud sit in q̄ sustātificat malum
et b̄ est bonū ut dicit dīo. Ad illud quod obij-
ciunt. quod ordinabile est possibile ordinari. dō.
quod eē possibile siue s̄besse potētie diuine ē du-
plex. aut potētie p̄ducenti aut pudenti. et q̄z-
uis malū nō subest diuine p̄ductiōi. subest tñ
p̄uistiōi. Ad illud quod obijciunt quia ordinatōe
sit ordinabile. dō. quod ordinatōe ad finem. s. b̄
est solum ex s̄b pōne. Et iō nō sequitur quod malū
sit bonū. sed quod ex ip̄o sequitur bonū. posset tñ
dici quod q̄zuis malum nō sit pars. tñ illud in q̄
est: pars ē. et locū et ordinē p̄tō t̄z. Sexto et
ultimo querit utrum malū sit de p̄plemēto
vniuersi. et quod sic videt. ecc. xxiiij. Contra ma-
lū bonum est. et propter mortem vitā. et sic intue-
re in oīa opa altissimi. Si igitur huiusmodi oppo-
sicio spectat ad decorem et p̄plemētūz vniuer-
si. igitur malum. Item Aug. de ci. dei. loquens
de malis quare linantur a deo. dicit quod de vni-

uersum quasi quibusdam antithetis bone-
stauit. et exemplificat in sermone et in pictu-
ris. In sermone sic ap̄lō vñtur. p̄ma. cor. v.
per gloriā et ignobilitatem. et picturis sicut
sicut pictura alba cum colore nigro suo loco
posita pulchra est. sic etiam vniuersum cum
malis. igitur malum s̄m b̄ decorat vniuersum.
sed omne tale est de p̄plemēto vniuersi. er-
go et. Item ratione videtur quia sic ma-
lū est priuatio boni. ita silentiū est priuatio
vocis. et somnus vigilię. sed ad perfectionem
et decorem s̄mōis. necesse ē inter p̄oi silentiū et ad
p̄fectōē et decorem animalis necesse ē aliquā vi-
gilię interponi somnum. ergo ad perfectūz
decorem vniuersi necesse est bonus interpo-
ni mala. Item vniuersum est p̄ditum ad
dei manifestatiōē. sed in operibus dei ma-
xime manifestatur misericordia et veritas. s. igitur
si malum nō fuisset: neq̄ veritas neq̄ mise-
ricordia ita perfecte manifestaretur. sic ma-
nifestatur in eterna punitione. et peccatorūz
remissiōē et redemptione. ergo nō esset vni-
uersum p̄pletum. Sed p̄tra. Gen. j. Vidit
deus p̄ta que fecerat. et erat valde bona.
et nō fecerat mala p̄stat. ergo absq̄ malis erāt
omnia vniuerso valde bona. sed vniuersūz
nō esset valde bonum si deesset ei perfectio
cum ergo deesset ei malum. videretur quod ma-
lum non sit de eius perfectione. Item
Aug. in primo de li. ar. loquens de perfe-
ctiōē vniuersi. dicit quicquid tibi vera ratio-
ne melius occurrent. scias opificem omnium
fecisse. si ergo non fecit mundum cum malis
sed sine malis. ergo mundus sine malis erat
perfectior q̄z cum malis. ergo malum non ē
de perfectione vniuersi. Item ratioē vi-
detur quia albus est quod est nigro in permixti-
us. ergo pulchrius et melius. quod est malo in p̄-
mixtiis sed si in mundo nullum esset malum
tunc vniuersum esset malis in permixtiis.
ergo melius: p̄fectius: ergo ordinatio mali
nō ē de completēto vniuersi. Item bo-
num et pulchrum idem sicut dicit Dionisiūz
ergo quod est priuatio boni est priuatio pulchri.
sed malum est priuatio boni ergo est priua-
tio pulchri. ergo malum detur par. sed quod de-
tur par et sedat. non spectat ad plēb̄itudinem
siue decorem. ergo nec malum siue mali or-
dinatio. Respōdeo ad hoc notandum
quod circa hoc diuersi diuersa senserunt. Dixit

runt enim aliqui qd est loqui de malo vt ē in
potentia facientis. et vt est in ope siue i facto
Si loquamur vt est in potētia facientis: sic vo
luerūt dicere qd posse malum facere erat de
perfectione vniuersitatis: qd creatura debe
bat fieri qd posset peccare et posset abstinere:
ad hoc qd vniuersum perfectum esset sicut i
tertio. de li. ar. dicitur. Si loquamur de ma
lo vt est in facto esse. sic dicunt qd nullomo
do spectat ad complementum vniuersi: nec p
se nec per accidēs. Sed cum auctoritates di
cant: contrarium qd et ordinatio mali ad bo
num quidam decor: resultat. sicut dicit Aug.
exp: esse oportet aliter dicere. Ideo dicit
alij qd decor vniuersitatis. Quidam ē substā
tialis. siue qdum adesse. quidam accidenta
lis. siue quantum ad bñ esse. Quantum ad
primum decorum. mala non sunt faciēda:
nec per se: nec per accidēs. Sed quātum ad
aliquem decorum accidentalem mala bene or
dinata faciunt. non qd mala: sed qd ordinata
et ita per accidens. sicut per accidens ordinā
tur. Et illo decore circūscripto. adhuc esset
vniuersum decorum et perfectum: quamuis
hunc decorum non haberet. Ad hunc deco
rem faciunt mala. non rōne suis: sed rōne sibi
iecti qd ordinatur i pena ad dñe iusticie ma
nifestationem: vel rōne oppositi: cuius decor
magis clarescit ex pñtia mali. sicut opposita
iuxta se posita magis clucescunt. sicut comu
niter dicitur. Vel rōne boni eliciti. Adul
ta enim bona deus fecit et facta sunt. que nō
essent facta: nisi peccatum prestitisset occasi
onem: sicut illa que gesta sunt in nostra repa
ratione. tamē sine hys omnibus esset cōple
tum Si vo: queritur vtrum tunc esset pul
chrius qd nunc. Sic respōderi pōt. qd se ha
bēt sicut excedentia et excessa. sicut due facies
in quarum vna nulla est macula. in altera ē
cicatrit aliqua bene sita que vident facie ve
nustare. Et si vltra procedas qd decor ma
gis excedat pōt dici sine preiudicio qd decor
qui nunc est. Et rō huius est: quia dñi vis
eliciens bonum ex malo: p̄porens est malo.
et ideo bonum qd inde elicit: p̄ualeat bono:
qd malum corrumpit. Et ideo plus valz vni
uersum nunc: qz valuisset tunc. in quo nunc
modo commendatur sapientia creatoris.
Unde Gregorius in bñdictione cerei pa
scalis. O felix culpa que talem habet metuē

redemptorem. Et exemplum est. de cyto fa
no: qui frangitur et religatur filo argenteo et
aureo: qd melior est postqz ante. non ratiōe
fractionis: sed ratione religionis. Et si tu
queras a me. Nonne melius valerent si oēs
essent beati. quam si quidam beati: et quidaz
miseri. dicēdum qd sicut credo si homo steris
set non peruenissent plures ad hierusalem
supernam: quam sic peruenturi sunt. Ande
mali quasi ex habūdanti: nec sunt in compu
tatione. Et sic concedendū qd ordinatio ma
li facit ad complementum accidentale sicut p
bant rōnes. ad primam partem inducere: sed
ad complementum. siue decorum substantia
lem nec per se: nec per accidens. Per se vo
ad nullum: sicut ille rōnes ostēdunt. Verū
tamē qd obijcitur ad primam partem per si
mile in priuationibus. dicēdum qd non est si
mile: qd ille non sunt priuationes aliquid ad
mētes: nec auferentes aliquid de bono p̄pul
chro. Malum autem auferit ideo p̄ illud.

Ad illud qd obijcitur: qd non manifestaren
tur iusticia et misericordia. dicendum qd quā
uis non manifestarentur in actu: manifesta
rētur tamē in sua origine. qui enim deum in
se cognoscit. videt i illo eterno exemplari qd
deum facit et possit. licet nō omnino. et ita mi
sericordiam et iusticiam pariter. nihilominus
tamē misericordia ostēdētur insuper eroga
tione: et iusticia i retributione: hō nō ita clare
vt nunc incipē.

In parte ista sunt dubitationes circa
istam. Et p̄mo de illo verbo Aug.

Nisi vsqz adeo eēt omnipotēs et bo
nus. vt benefacēt etiam de malo. Videt enī
indebito modo loqui: quia malitia est priua
tio. ergo non est materia boni. Si dicas qd
accipitur rōne substracti. s. de malo. i. de illo
qui ē malus facit bonum. Contra. hoc ni
hil aliud ē qz malum destruere. Ex hoc er
go non habetur: qd deus debeat mala sine
re cum eius sit facta destruere. Respon
deo dicēdum qd de non ē ibi casus nec materi
ale: sed occasione: et ordinale: quare dicat
de malo facit bonum. qd post malum facit bo
num: occasione sumpta a malo. Ipse aut obij
cit ac si hoc qd ē de tenētur causari sue mate
riali. Item queritur de hoc qd dicit. qd ma
lum bñ ordinatum et suo loco positum. videt
enim male loqui: quia qd non ē non ē locari
et iij.

tu dicās q̄ h̄z locuz rōne substrati. Contra locuz debitus ⁊ pueniēs nature rationali ē gloria. ergo malum locatur in gloria.

Respondeo dicēdū q̄ cū dico infernū hūc locum penalem duo dico. ⁊ partem vniuersi ⁊ vilitatem. In q̄tūm locus est debetur nature substrate. sed in q̄tūm vilis est debetur deformitati culpe. ⁊ ita malum locuz habet ⁊ vilem. sed locum rōne substrati. vilem vero rōne deformitatis. Item querit̄ de hoc q̄ dicit. Siqui hōz deuoti ⁊ exorbitat etiam hoc ipm faciet eis p̄ficere in bonū. ergo videtur q̄ mala p̄ficient siue cooperentur. Cōtra. mali est bonum corrumpere. ergo nullo modo est in bonum cooperari siue p̄ficere. Respondeo dicēdū q̄ p̄ficere siue cooperari in bonum aliquid alicui pōt tripliciter. scilicet adiuuando vt gratia cooperat. li. ar. vel conuerso. vel excitando. vt paupertas ⁊ miseria que excitant ad amorem dei siue p̄gunt ⁊ impellunt sicut dicit Gregorius. vel etiam obstitendo sicut aqua calida fortius cōgelatur: q̄ dum resistit vigorat actio contrarij. Et sic malum d̄ cooperari: vel q̄ facit hominem ad bonum magis excitari. vel magis q̄ dum obstitit ⁊ homo p̄ualet. vigoratur virtus gratie ⁊ seruescit. Item queritur de hoc q̄ dicit. q̄ Aug. astitit a minori. Videtur enim falsū dicere q̄ locus a minori non ē destructiuus. sed positiuus. sed illud argumentum est destructiuum. sapiens non potest facere hominem deteriozem. ergo nec deus. ergo non est a minori. Respondeo dicēdū q̄ re vera. locus iste nō est a minori p̄prie loquēdo. sed a maiori. q̄ nō dicitur ibi minus reo minori se illud q̄ minus videtur inesse. Ad agis autē videtur q̄ hō possit facere malū q̄s deus. sed sapiens hō nō p̄t ergo nec deus. ⁊ ita est a maiori locus. nihilominus autē pōt dici q̄ est a minori: sed reduciatur ad rōnem affirmatiuam. sic. Ad in⁹ videtur q̄ impossibilitas faciendi malum inest homini q̄s deo. sed sapiens manens sapiens est in minus a faciendo aliquem deteriozem ergo multo fortius deus. Item querit̄ de hoc q̄ dicit. q̄ culpa in sapientem cadere nequid. videtur enim falsū. q̄ sicut se h̄z sapientia ad ignorantiam. ita virtus ad culpam. ergo permutatim sicut se habet virtus ad ignorantiam ita sapientia se habet ad culpam. Is

virtus simul stat cum ignorantia. ergo sapientia simul stat cum culpa. Rñdeo dicēdū q̄ sapientia vno modo dicit cognitionē ⁊ alio modo dicit cognitionem veram ⁊ nobilissimam: q̄ per casus altissimas. Tertio modo dicit cognitionem veram ⁊ nobilem ⁊ sapientiam. Quarto modo sapientia nō dicit aliquam cognitionem q̄s religionem diuinam siue cultum. s̄m quod d̄ q̄ pietas ipsa ē sapientia siue theosebiam. ⁊ h̄ p̄sistit vt dicit Aug. in fide: spe: ⁊ charitate. ⁊ h̄ modo claudit in se virtutem. ⁊ ita opponitur culpe. ⁊ sic p̄ rñsio. Item queritur de hoc q̄ dicit. q̄ de non ē cā tendendi ad nō esse. videtur enim dicere falsū. q̄ in canf. deute dicitur. Ego occidaz. ⁊ ego viuere faciam. percutiaz ⁊ ego sanabo. ergo videtur cum mors sit corruptio tendendi ad non esse: q̄s deus sit huius causa. Rñdeo dicēdū q̄ nō ēē. nō appellat hic per p̄uentionem qualiscūq̄ esse. Sed illius q̄ diffinit. Boetius dicēs. esse ē q̄ ordinem retinet seruatz naturam. ⁊ ad illud deus non deducit ipse aut obijcit de esse naturali. vel potest dici q̄ loquitur hic s̄m nature institutionem: s̄m quā dicitur deus mortem non fecit. q̄ autē d̄ q̄ ipse occidit. hoc est s̄m punitionem iusticie. h̄ tamē in sc̄do melius dicitur. Item queritur de h̄ q̄ dicit. q̄ malum ē tēdere ad non esse. Videtur enim male dicere. q̄ si tēdit ad nō ēē. aut hoc dicitur q̄s ad esse nature: aut gratie. Si nature. ergo malum corrumpit nām. q̄ est contra Dionysium q̄ dicit. q̄ malum nihil corrumpit existentiam in eo q̄ essentia vel nā. Si autē intelligat q̄s ad ēē gratie: hoc s̄m falsū vt: q̄ post primam culpam non remanet esse gratuitum s̄m aliquid sui: q̄ totaliter p̄ mortale expellit. culpa ergo non tendit ad non ēē. sed iam est in termino. Rñdeo dicēdū q̄ in hōie iusto ⁊ bono ē tria p̄siderare. Cum enim habeat nām per grām ordinatam. ē p̄siderare ēē nature. ⁊ ordinabilitatem ad grām. que cōtinōe d̄ habilitat. ⁊ ordinem gratie siue gratie ordinationem. Malus igitur per se loquendo corrumpit ipsam ordinabilitatē. ⁊ ex hoc elongat a gratia ⁊ facit tendere ad non esse. Et q̄ habilitas nunq̄ omnino tollit saluam naturam. ⁊ nā nō corrumpit semper malum facit tendere ad non ēē. ita q̄ nunq̄ est in termino. Item querit̄ de hoc q̄ dicit Ambro.

Aus. Verū a quocūq; dicatur a spiritu. s. est. Videtur enim malum dicere. q; si hoc ē verum. ergo cū detractor detrahendo frequēter dicat verum. videt q; dicat a spū scō. Si multiter diabolus multa vera dicit. Sīlī de verbo ipso obijcitur. Nemo dicit dñs ihs nī si in spū. s. Abulti enim peccatores b dicūt tota die: Item veritas appropriatur filio g magis deberet dicere Ambrosi⁹. q; dē verum ē a filio. Rñ. dicēdum q; aliquid dī a spū. s. illustrāte intellectu: et mouente affectū: et illud ē verū et bonum. q; dicatur verum aliquid ex charitate a spū scō mouente affectū sed nō illustrāte intellectu. sicut dixit apls. se iturum ad hispanos. fallūm dixit. sed tamē in dicēdo meruit: q; charitas mouebat eum hoc velle et dicere. Aliquid ē dictum a spiritu. s. illustrāte intellectu. sed nō rectificante affectum. et illud potest esse malum. et tamē verum. dicere g perfectum vtrūq; includit. et sic dī a spū. s. et in spū. s. et ita intelligit apostolus Ambrosius aut largius dicit. et sic p; illud q; obijcitur q; veritas appropriatur filio. Rñ datur enim q; spū scō appropriatur interpretatio. vel dñs. q; hoc non dī tanq; appropriatum. vel si appropriatum. Hoc est ratione doni.

Voluntas quippe dei semp efficac ē. Supra remouit magister dubitationes ex quibus videbatur voluntatem dei aliquādo impediri. Sic determinat veritatem ostendēs voluntatem dei semp esse efficacē. et nunq; impediri: et hec pars h; iij partes. In pma auctoritate Aug. ostēdit voluntatem dei semper esse efficacē. et nunq; impediri. In secūda vero ne hoc intelligere tur de voluntate signi distinguit voluntatem vt ostēdat hoc ē dictum de voluntate beneplaciti ibi. Vex vt supra diximus. In tertia magister obijcit q; contra qsdam voluntatē signi non potest fieri ibi. Abulti enim fiunt cōtra dei pceptum et ē. In quarta vō epilogat breuiter predeteriata. et hoc ibi. Ex p dictis liquet quod voluntas dei que ipse est

Intelligentiam eorum que dicuntur in hac parte. iij. queruntur.

Primo queritur vtrum voluntas beneplaciti possit impediri. Secūdo vtrum aliquo possit facere p voluntatē signi. Ter

tio vtrum debeat deus mala pmittere.

Quarto. vtrum deus possit mala p̄cipe.

T quod voluntas beneplaciti non possit impediri ostenditur primo auctoritate gen. vlt. Num domini possumus resistere voluntati. q. d. non. Item ro. ix. voluntati eius quis resistit. Itē sup illud tbi. vlt. qui vult omnes homines saluos fieri. glo. Rogandus est vt velit. quia si vult necesse est fieri. Itē sup illud ps. Tu solus dñs in omnibus operibus suis. glo. ibi. Apud deum. b est velle q; facere. sed nō pōt impediri ne velit. q; libere vult qd vult. ergo non pōt impediri nec fiat. Item ois voluntas que potest impediri: potest superari. sed diuina voluntas superari non potest: cū sit suprema. ergo diuina voluntas non pōt impediri. Item omnis cā que impeditur a psecutione sui effectus: aut deficit: aut mutat. sed diuina voluntas nec deficit: nec mutatur nec potest deficere nec mutari. ergo et ē.

Item nobilius agens est et nobilior: cā que non potest impediri: q; que potest: sed diuina voluntas ē summa et suprema causa omnium. vt supra monstratum est. ergo et ē.

Sed contra. omnis causa: cuius effectus contingēter euenit: potest impediri. nā si nō potest tunc effectus euenit necessario: sed diuina voluntas est hmoi: q; est multo: us cōtingētium alioquin. aut nihil ēēt contingēs q; est contra ar. libertatem et consilium et casum aut deus nō esset illius cā. quorum vtrumq; absurdum est. ergo et ē. Itē omnis causa que per aliam agentē expletur. si explet pōt per illam deficientem impediri. si illa possit deficere. hec propositio per se nota est: sed diuina voluntas est hmoi. nā deus vult multa fieri per cās creatas: que non facit sine ipso sicut gnāre hominem asinum et similia. similiter de his que sunt ab opere nostro. et b possunt deficere. Ergo diuina voluntas potest impediri. Item omnis causa cuius virtus se extēdit ad contrarium voluntatis. potest aliud velle q; velit. sed diuina eēntia est hmoi. Aliquid enim vult deus vt istum damnari. cuius oppositum potest. hoc certum est. alioquin non ēēt omnipotēs: potest ergo facere oppositum eius q; vult. sed omne possibile est ponibile. Ponatur ergo quod deus faciat oppositum eius.

et iij

q̄ voluit. si hoc volūtas dei ē frustrata et im-
pedita. ḡ et ē. Itē voluntas vult aliquid q̄
deus vult ipsam velle. Aut ḡ potest velle p̄-
rium. aut nō pōt. Si pōt. Ergo diuina volū-
tas pōt impediri. Si nō pōt. ḡ necesse ē liber-
tatē ei⁹ artari. Rñ. notādū ad intelligētiā
p̄dicto:um. q̄ s̄m Jo. Bama. volūtas bene
placiti duplex ē. s̄. aīe et p̄io. siue cōditional.
qua vult q̄stū in se ē. diuiz salutē et absoluta
qua dēteriatē vult aliquid q̄ nouit certitudi-
nali euenire. Intelligēdū ē ḡ q̄ nullam
dei volūtatē possibile ē superari. nullā possibi-
le ē cassari. aliquā tñ vt aītem possibile ē nō
ipleri. aliquā vt p̄ntē necesse ē ipleri. et ipos-
sibile ē impediri. Nullam inquam possibile ē
superari. nam si homo non faciat q̄ dō vult
q̄stū in se ē. siue volūtatē aīte. dō facit de
ipso qd vult volūtatē p̄ntē. et ita sp̄ ipletur: s̄
ab hoīe: vel de hoīe. et sic nunq̄ vincitur v̄l
supat. Non ēt possibile ē volūtatē dei cas-
sari. nā cassū dī aliqd dum priuāt effectū
p̄pō ad quē ē. Volūtas at nulla priuāt effe-
ctū ad quem ē p̄pē. nam qd dicitur q̄ deus
vult omnes homines saluos fieri. q̄stū in se
ē. Nec voluntas non p̄notat salutē. nec p̄-
p̄ie est ad effectū saluū: sed p̄notat ordi-
nationē nē: siue nām ordinabilem ad salu-
tē unde nihil ē plus dicere. deus vult istū
saluū fieri quātū in se est. q̄. i. deo placu-
it dare istī naturam per quam posset perue-
nire ad salutē. et qd deus paratus ēt iuu-
re. ita q̄ salus non deficit. p̄pter defectū a
p̄ arte dei. Unde non cassatur q̄ habet p̄o-
p̄rium effectū. De voluntate autē absolu-
ta planum est q̄ non potest cassari: q̄ omne
effectū suū ponit: nec vnq̄ remanet ex
pleta. Cum itaq̄ verum sit voluntatē dei
nullo modo posse superari neq̄ cassari. tam
voluntatē absolutā necesse est impleri cō-
ditionalem vero minime. Sed attendendū
q̄ est necessitas consequētie. sicut supra oīem
est de p̄sciētiā: q̄ ipsa non habet necessi-
tatem p̄sequētiō: sed p̄sequētie: q̄ necessario i-
fert et sequitur deus p̄scit hoc. ḡ hoc erit. sed
tamen nō necessario p̄scit: q̄ in actu p̄sciēdi
frequēter notatur effectus contingēs. Sic i
voluntate intelligendū q̄ volūtas dei ab-
soluta connotat euentū rei. et ideo necessi-
tas est ibi consequētie: sed non consequētiō:
quia non mutat euentū rei. immo vult: dō

q̄ eueniat consequēs contingeret. vñ sicut p̄-
sciētiā q̄ necessario infert effectū non pōt
falli. sic nec voluntas absoluta: q̄ necessario
infert non potest impediri. immo eam neces-
sarium ē impleri. voluntatē dō condictio-
tam non necessarium ē impleri omnino: nec
necessitate consequētiō: nec necessitate con-
sequētie: quia non connotat euentū rei: s̄ cō-
notat illud q̄ ē ordinabile ad euentū vt p̄e-
dictum ē. vñ bñ sequitur. vult istum saluari.
voluntate absoluta. ḡ iste saluabitur: nunq̄
enim veller nisi pariter p̄sciret cum eē saluā-
dum. de voluntate dō condictio-
tam ē non sequitur. Si ḡ obijciatur q̄ volun-
tas dei ē necessaria in se: et necessario infert
effectū. ḡ omnimodam ponit circa ipm neces-
sitate. dicēdū q̄ q̄stū necesse sit deum vel-
le. et voluntatē eius eē in actu. tamē compa-
ratio eius ad futurum ē contingēs. et iō effe-
ctus euenit cōtingēt. Ad illud ḡ q̄ obij-
citur q̄ pōt impediri cum sit causā cōtingēs
dicēdū sicut tactum ē. q̄ q̄stū comparatō
diuine voluntatis ad futurum sit contingēs
tamē comparatio diuine voluntatis ad volū-
tū et euentū volūtū se necessario concomitā-
tur. sicut vñ contingēs aliud. et ideo nō pōt
impediri. Tunc enim impeditur cā. quando
manētē comparatione et ordinatione ei⁹ ad
effctū. effctus non eueniet. Quod ḡ proponi-
tur. omnis cā cuius effctus ē contingēs: pōt im-
pediri. falsa ē propositio. et habz instantiam
si effctus necō concomitatur et consequatur
ad cām. et h̄ ē instantia in proposito. Ad
illud q̄ obijciatur q̄ pōt impediri p̄ defectum
causē coopantis. dicēdū q̄ sic diuina volūtas
siue diuinum velle connotat effctū. ita cōno-
tat existētiā cāe particularis. Cum enī dī
deus vult istum saluari. non est sensus q̄ ve-
lit in omnem euentum: sed qd vult istum sal-
uari. et vult istum velle. unde sicut diuina vo-
luntas connotat istum effectū euenire. Et
ideo necessario sequitur effectus ad ipā. ita
connotat causā causatam concurrere. et iō
necessario sequitur si deus vult istum salua-
ri q̄ iste etiam velit. et ita nunq̄ deficit. sicut
nec effectus. et ita nunq̄ impeditur. Ad il-
lud q̄ obijciatur q̄ deus potest oppositū eius
q̄ vult. dicēdū q̄ diuina voluntas non ar-
tat potētiā in possendo unde plura potest
q̄ velit. artat tamē potētiā in agēdo nūq̄

enim potentiam agit aliqd nisi qd vult et im-
possibile ē qd actio supercedat voluntatē. vñ
nihil pōt facē nisi qd pōt velle. Qñ gōr qd
pōt pñm sue volūtatis. pōt intelligi dupli-
ter: aut volūtate mouēte ad pñm. et sic notat re-
pugnātia volūtatis ad pñm. et bē ipossibile.
aut volūtate nō mouēte. et sic nō notat. ipe-
dimētum nec repugnātia sed volūtas libē
pōt: qd ita pōt hoc: qd eius oppositum. ita enī
vult hoc. qd pōt velle eius oppositum: absqz
sui mutatiōe. sicut sup: a deū ē de pñcia. et rō-
būna ē qd vno et eodē vult quēcūqz vult.

Ad vltimum dō. qd volūtas dei fm pue-
niētā ad pñciaz vult illa qd vult. Et sic pñcia
ambit totū velle et posse et agē. et nō potest
falli: aliqd nō subtrahendo pñgētie rei eue-
niētis. sic etiam in pposito intelligendū.

Ecclō queritur vtrū aliqd possit fa-
cere p voluntatē signi. Et qd nō vi-
det: qd signatū et signum debēt pfor-
mari. gōr qd fit p vñū. fit p aliud. gōr si nō pōt fie-
ri p signatū: nec p signum. Alioqn si fit p si-
gnatum et p signū. tunc signū est falsum. si n.
signum ducit in signatum. significat qd fit con-
tra ipm fieri cōtra signatum. Item mini-
mum inter oīa signa ē pmissio: cū sit respectu
mali ad qd minime ordinat bñplacitum dei.
gōr minime accedit ad voluntatem bñplaciti
si nō pōt fieri p pmissionē: sicut dicit magr in
lra. Et Aug. de ci. x. Sicut nullus hōiū
agit recte nisi adiutus diuino auxilio. sic nul-
lus hōiū atqz demonū agit inique nisi eo-
dem diuino atqz iustissimo pmittat iudicio.

Item potētiō ē volūtas cui nō pōt resisti
nec in re nec in signo: qz cui pōt in signo sal-
tez. et si nō i re: sed dō ē potētissimus. gōr vide-
tur qd nec volūtati eius: nec signo voluntatis
possit resisti. et sic. et c. Sed p iter oīa signa
voluntatis. pceptio siue iperū videtur ēē
potētissimum. sed fieri pōt. et fit p diuinū mā-
datum. gōr oīa alia. Itē vñ qd spālī contra
pmissionē: qd pmissio nō ē nisi mali culpe.
sed malum culpe: nō ē malū nisi volūtariē fi-
at. et si volūtariē fit pōt nō fieri. gōr deo pmittē-
te aliqd male facē pōt nō facē. gōr pōt facē cō-
tra pmissionē. Item sup illud pō. Eduxit
eos cū argento et auro. glō. dicit qd idē fuit p-
ceptum et pmissum. s. asportatio vasoz. gōr cū
possit fieri p pceptum. pari rōne et pmissi-
onē. et p alia per pñs. gōr p oīm voluntatem si

gni. Rñ. dō. qd p aliqd signum diuine vo-
luntatis pōt fieri. p aliqd nō. Et rō huius
plex ē ex duplici mō distinguēdi signa. qdaz
enī sunt signa respectu pñciaz vt ipletio et per-
missio. qdam respectu futuri. vt pceptio: et
pñcium et phibitio. Et qm de pñcia qd fit im-
possibile est in presentī nō fieri. quoniam ēē
qd est quando est necesse est ēē. ideo respectu
signozum de pñcia non potest esse resistentia
qd si sit resistentia iam non sunt pñcia: qd ve-
ro futura vel faciēda possunt non fieri. iō
qz ad signa tria sequentia resistentia po-
test ēē. Alia ratio sumitur secūdum aliū mō-
dum distinguēdi: qd quedam sunt signa vo-
luntatis diuine absolute. quedam conditio-
nate. dico igitur qd quia contravoluntatem
absolutam non potest fieri. nō potest etiaz fi-
eri contra signa voluntatis absolute. vtpu-
ta sunt impletio et pmissio. Quia vero con-
tra voluntatem antecedētem siue conditio-
naram potest fieri. quia potest homo diuertē-
re ab ordine ad quem ex sui institutione condi-
tus est. Et inc est qd potest fieri cōtra volūta-
tem signi que illam significat. s. cōtra phibiti-
onem: pceptionem et pñcium. Ad illd gōr
qd pmo obijcitur. qd cōtra nullum: potest fie-
ri. patet solutio qd non sunt falsa. Ad illd
qd obijcitur qd minimum ē pmissio. dicēdū
qd maior significatio vel minor: nihil facit ad
h: sed pñcialitas effectus. vel etiam quia sig-
volūtatem absolutam: que aliquid cōnotat
absolute. Ad illud qd obijcitur qd potētius
ē illud cōtra cuius signum nō potest fieri. vi-
cēdum qd hōc verum est: quando voluntas
vult omnino qd nihil fiat nisi qd ostēdit se vel-
le. sed diuina voluntas non est talis. imo vult
qd vnusquisqz habeat ppam libertatem. et
faciat qd vult. Unde et potentia faciēdi con-
tra diuinam voluntatem est a diuina volun-
tate. et ideo non esset potētiō: ppter b. Un-
de distinguendum qd posse facere contra si-
gnum voluntatis alicuius: aut est cōtra volū-
tatem. et sic attestatur i potētie. aut illd pos-
se est a voluntate: cuius est signum. et sic non
attestatur impotentie: sed magis potētie.
Ad illud qd obijcitur qd cōtra omnia. quia
fit cōtra pceptionem que est maximum si-
gnum soluendum est per interemptionem:
qd non est maximum signum. Preterea hoc
nihil facit ad ppositum. sed pñcialitas in esse

etiam et absolutio i signato. Ad illud qd obij-
citur qd sic contra permissionem qd peccator
potest non peccare. dicendum qd deus non
dicitur permittere peccare nisi eum qui actu
aliter peccat dum peccat. et tunc impossibile
est eum non peccare. Ad illud qd ultimo
obijcitur. qd idem fuit ibi preceptum et pmi-
sum. dicendum qd permissio multis modis ac-
cipitur in scriptura. Primo enim modo vi-
citur permissio non cohibere sicut dominus
permittit mala: quia non cohibet. et hoc mo-
do est signum voluntatis diuine distinctio contra
preceptum. Alio modo preponere tempora-
liter. et sic dicitur libellus repudij permuti.
Matth. xix. Moyses ad puritatem vestram
permisit. Tertio modo non prohibere. ps. Tra-
scimini et nolite peccare. glo. permittit qd ne-
cessitatis est non prohibet. Quarto modo
permittit est minus bonum indulgere super
illud pme corinth. vij. hoc autem dico vobis in
dulgentiam et c. glo. permittit.

Tertio queritur utrum deus debe-
at mala permittere. Et sic videtur.

Job. xij. abscondant tabernacula podo-
rum et c. Gregorius. omnipotens deus qd si
eri prohibet nullum est ut fieri sinat. Item
deus debet conservare ordinem quem insti-
tuit. sed cum deus creauit homines dedit ei
liberam voluntatem. sed libera voluntas vi-
citur eo qd libere potest quicquid vult. ergo
si vult malum potest in malum. ergo eum non
debeat auferre homini potentiam qd dedit
debet permittere ipsum peccare. Item ma-
lum frequenter est occasio maioris boni: qd
non fieret nisi malum precessisset: ut patet in
passione christi. sed debet deum facere et per-
mittere illud qd est via ad melius. ergo cum non
possit nullum facere: saltem debet permitte-
re. Item deus omnia facit propter laudes
sue: sed in malo manifestatur laus iusticie
diuine et misericordie. ergo si non debet face-
re contra amplificationem sue laudis. non
debet impedire ne mala fiat. Contra Ro.
i. Non solus qui talia agunt digni sunt mor-
te. sed qui consentiunt glo. Consentire est fa-
cere cum possit arguere. ergo cum deus pos-
sit corrigere et impedire malum. si permittit et
tacet consentit. ergo et c. sed qui consentiunt vi-
gni sunt morte. ergo et c. Item Augu. xix.

de ciui. dei. cap. xvi. Ad innocens officium p-
tinet non solum nemini malum inferre: sed etiam
a peccato cohibere. ergo si deus non cohibet
cum possit. ergo deus non est innocens.

Item ratione videtur. quia omnes virtu-
tes nostre debent habere exemplar in deo: et
sed in nobis est virtus zelus. ergo et in deo. sed
zelus quantum potest obuiat peccato. ergo si de-
us habet zelum quantum potest obuiat. ergo et c.

Item vniuersa vlt domini misericordie
et veritas. Si ergo permittit iustum peccare
aut est misericordie: aut iusticie. non misericor-
die. constat nec iusticie quia iustus non meruit
cadere. ergo et c. R. dicendum. qd deus p-
mittit mala fieri: et hoc ordinatissime. duplex
est enim ordo rerum. Vnus in vniuerso. Al-
ter in finem. et uterque exigit qd deus permit-
tat mala fieri. Ordo quippe in vniuerso exi-
git qd ad perfectionem vniuersitatis necesse
fuit fieri creaturam arbitrio liberam et pecca-
re potentem. sed administratio vniuersitatis
est ut deus sic res conditas admistret. ut eas
agere ppos motus sinat. sicut dicit Aug. vij.
de ci. Ideo dei debuerit dare potentiam pec-
candi. et debuerit regere saluo ordine sue co-
ditionis. si voluit peccare debuit permittere
et si noluit peccare debuit coferuare. et ita de-
bet permittere mala. Ordo ad finem hoc exi-
git quia duplicem finem pringit repire in vni-
uerso. Vnus est salus electorum. Alius diuina
laus. quoniam qd permissio malorum reddit ele-
ctos gloriosiores per occasionem. et deus non cu-
rat utrum per causam vel per occasionem ele-
ctorum gloria augeatur. ideo deus permittit re-
cte. Unde Augu. xi. de ciui. dicit. qd nullum fa-
cet que malum preceperit. nisi pariter noscet qui
bus bonorum vltibus accomodaret. pro-
sunt autem eis exercitando. et ideo dicit de
lapsu mundi qd permisit plures esse malos:
quia si pauci essent non auderet exercere bonos.
Diuina etiam laus hoc exigit: quia occasio-
ne mali summe manifestatur dei misericor-
dia in electis. in filij vniuersi donatione p ini-
mici secundum tempus. Summe etiam ma-
nifestatur dei iusticia in eterna punitione re-
proborum. Unde Augu. xi. de ci. Si omnes
remanerent in pena in nullo apparet misericor-
dia gratis redimetio. Rursus. Si omnes trans-
ferentur ad lucem. in nullo apparet seueritas
ultionis. Ad illud ergo quod obij-

atur. q. pmittere est consentire. d. q. per-
mittere malū est dupl. aut nō cōhibēdo ma-
lū vel animū. nec in facto. nec in retributōe
et sic p̄sentire est. vel nō cōhibēdo manū. sed
tū puniendo transgressorē et arguēdo conti-
nue et sic nō p̄sentit. et hoc mō deus p̄mittit et
nō p̄sentit. Ad illud. q. obijcit. q. ad inno-
centē prinet cōhibē. d. q. illud intelligitur
de cōhibitiōe q̄tum ad arguitiōē et puni-
tiōem nō q̄tum ad uoluntatis coactiōem.

Ad illud. q. obijcit. q. zelus obuiat pecca-
to. d. q. vix est saluo iure iusticie. et iusticia
put est ordo vniuersi hoc exigit vt deus p-
mittat hoīem ire sū imperiū sue volūtatis.

Ad illud. q. vltimo obijcit p̄r hō. q. per-
mittere aliquē peccare. ē opus iusticie. nō in
q̄ iusticie q̄ sit exigētia meriti. sed p̄cedē-
tia diuine sapientie et bonitatis.

Ad hanc et vltimo querit vtrū deus
possit mala p̄cipere. Et q. sic v̄r q. p̄-
cipit osē. i. vt duceret vxorē for-
nicariā. et Ber. exponit ad lram. q. si dicas
ad lram. nō est intelligendū obijcit tūc. q. p̄-
cepit nō tū ducere vxorē. sed etiā facere
filios fornicatiōis. q. si esset vxor legitima
nō essent filij fornicatiōis. Itē exo. xij. p̄-
cepit facē furtum filijs isrl. sed furtū est ma-
lum. et p̄ra legē nature. g. et c. Si dicas qd
nō est malū s̄z se. et is pōt fieri bñ. obijcit. q. p̄-
cepit Abrāhe occidere filiū innocentem et
quē sciebat innocentem. Gen. xij. et hoc ē ma-
lum s̄m se. g. v̄r q. deus possit p̄cipere ma-
lū. Itē rōne v̄r q. deus est sup oēm legē.
g. in omni mādato pōt dispensar. g. pōt oīū
p̄ceptoz et p̄hibitionum d̄ia p̄cipē. Itē
plus dicit nō ens ab ente q̄z malus a bono
sed deus solo impio volūtati ex si ente facit
ens. g. solo impio volūtatis ex malo fac bo-
num. g. pōt p̄cipere mala vt v̄r. Cōtra
p̄ceptum est signū diuine volūtatis. g. aut ē
falsū signū cum significet deū velle q. p̄ci-
pit aut deus vult illud. sed si deus vult ma-
lū. est malus. si nō vult et p̄cipit est falsus. et
vtrūqz est impossibile apud deū. ergo. et c.

Item nullus obediēs diuino p̄cepto d̄z
puniri. g. si deus potest malū p̄cipere pōt
malum impune fieri. sed malum remanere
impunitum. est contra diuinam iusticiam. er-
go deus potest facere contra se. ergo sibi ad-
uerſari. sed hoc est impossibile. g. et c. Itē

deus p̄cipit mala non fieri. Si ergo p̄ci-
pit fieri p̄cipit duo opposita. s̄z duo oppo-
sita fieri est impossibile. ergo deus p̄cipit im-
possibile. sed ad nullū tale p̄ceptum obli-
gamur. ergo deo possumus nō obedire qd
absurdum est. Et itē oīo p̄cipiens ipos-
sibile est stultus vel impius. ergo deus ē stul-
tus vel impius quoz vtrūqz est impossibile. Et
is dicit Iero. qui dicit deū p̄cepisse ipos-
sibile anathema sit. R. d. q. cū queritur
vtrū deus possit p̄cipere malū. hec potest
intelligi dupliciter. aut malū manens malū
aut ita q. p̄cipiendo faciat bonum. p̄mū
est simpliciter impossibile. S̄cōz vero aliquo
modo est possibile. s̄z non omnino. est enim
aliquid malū in se. aliquid malū s̄z se. Ad a-
lū in se potest fieri bene. Ad a lū s̄m se nullo
modo potest fieri bene. imo hoc intelligere
q. fiat bñ. est intelligere q. idē sit malū et bo-
num. Pōt ergo dici q. deus potest p̄cipere
malū in se et nō malū s̄m se. q. nihil pōt p̄ci-
cipere quin bonū sit postq̄ p̄ceptum ē. et
illud est malū in se non aut s̄z se. ideo potest
illud p̄cipere et non aliud. et hinc habet or-
tus q. dicit Ber. in li. de dispensatione et p̄-
cepto. q. deus potest dispensare in p̄ceptis
scōe tabule et non p̄ime. Et ratio huius est
quia in p̄ceptis scōe tabule. q̄tum est de
ratione p̄cepti. tangit siue p̄cipitur ordi-
natio ad p̄mū et p̄hibetur deordinatio
ad eundē. deordinatio autem respectu p̄o-
ximi nisi sit deordinatio respectu dei malus
est in se. si autem respectu dei malū est s̄m se
sicut cognoscere non suam malū est in se. sed
cognoscere alienam ex libidine siue non suā
malū est s̄m se. et deus in p̄ceptis scōe ta-
bule dispensat et dispensare potest. et contra
illa potest p̄cipere ratione p̄dicta. nec ex
hoc sequitur quod p̄cipiat cōtraria. quia
mandatum speciale absoluit a cōi. sicut pri-
uilegium speciale derogat generali. In p̄-
ceptis autem p̄ime tabule non potest deus
dispensare. q. eoz opposita sunt mala s̄z se.
Ipsa enim p̄cepta dicunt ordinatiōez ad
deum siue in finem de sua ratione. et eorum
opposita deordinatiōē. et ideo si contrariū
p̄ciperet p̄ciperet contra se. Contra se au-
tem nō potest facere. et si illa p̄ciperet cū illa
sint mala s̄m se. ita quod nullomodo possit
bene fieri aut deus veller malū q. est inco-

ueniens, aut ipse fieret malū aut idē esset bonū et malū, quorū utrunq; est inconueniētiā simplr. Et ideo pcedende sunt rationes p bantes quod deus non potest omne malū precipere. vtpura malū manēs malū et hoc est malum fm se. n. vltima ratio de hoc qd preceptū malū non valet. et iam soluta est.

Ad illd. ergo quod obijcitur de dīe. dī. cēdum quod illud fuit malū in se. l. cognoscere non suā. et diuino precepto factum est ei bonū. sed fm quod formatio dicit actū libidinofum et cognoscere aliquā ex libidine. hoc dñs nunq; precepit. Ad illud quod obijcitur de auctoritate exo. quod precepit filiis isrl. dō. qd illud similiter precepit inquā nū fuit malum in se. l. accipere rē alienam. et hoc potuit facere q; cum sit dominus. oīūz dñiūz potuit transferre. sed nunq; precepit quod ex libidine hoc facerent. illud enim ē malū fm se. Ad illud qd obijcitur de eo qd precepit Abrahā de Ysaac. dō. qd illd uō erat malū h; se. q; Ysaac qñis non esset reus mortis sibi infligende ab homine. tamen ratione peccati originalis reus erat mortis tēporalis sibi infligende a deo ad quas habebat necessitatē. et ideo deus habebat auctoritatē. et ita de iure potuit illā. Abrahā ex causā pmittere. nī aliqui volūt dicere. qd non precepit occidē. sed offerre. s; cōtra hoc glō est. et textus. q; dicitur qd portauit ignē et gladius. Ad illud. quod obijcitur. quod potest super oēm legē datā. dō. qd verum ē quod pōt. q; pōt imponere. sed non pōt destruere iam impositā. quonā enī ordinatiōnem ad ipsum dñt aliqua mādātā. sicut non potest contra sūā iusticiā facere. sic nec cōtra illa precipē. Ad illud. quod obijcitur quod de nō ente potest facē ens. dicendum quod verum est quod pōt facē. sed hoc non potest facē quod aliquid sit simul ens et non ens. Et quia non ens. nō h; necessitatē ad hoc quod sit non ens. ideo potest fieri ens. s; aliqua sunt mala que si sunt de necessitate sunt mala. sicut mentiri et odire deum et adeo non est simile. quia si faceret ista et bona. faceret qd idē simul ēēt malū et bonū.

A parte ista sunt dubitationes circa istā. Et pūo de verbo illo Aug. Ad cor. pōnationē quos iuste pde-

stināuit ad penā. videtur improprie enī loqui q; supra. xl. di. dī. quod pdestinatio est d bonis salutaribus. Itē Bām. uō quod ad pñiēdūz plasmauit nos deus. s; male dī. cre. Iuxta hoc queritur cur deus sit sūme iustus sicut sūme misericors. quare magis dicitur. ppuūz dei misereri qz condēnare siue punire. R. dō. qd Bām. distinguit voluntatem dei in antecedentē et pntem. pōt igitur eē pparatio. qstūm ad utrunq; et sic est pparatio bonorū. et hoc modo est pparatio simplicr et pdestinatio. pprie dicta. Alio modo pparatio accipitur large fm qzcuq; voluntatem et sic est malorū. et est pdestinatio large. Abag. autē et Bām. supra acceperunt proprie. sed Aug. accipit cōter et sic p; ppariū solutō.

Ad illud. qd queritur de ope mīe. dō. qd magis est pprium dei misereri. q; ad opus mīe non requirit nisi dei bonitas. s; ad hoc qd seueritates iusticie faciat psupponit nra iniquitas. et ideo illud magis appropriatur ipi deo qz hoc. Itē qritur de hoc qd dicit magis quod mala sunt pter dei voluntates sed nō pter permissionē. videtur enī male loqui. q; cum pmissio sit signū voluntatis dei. uinē. si hūt pter permissionē. s; et pter voluntatē. Itē qritur qd oīa est in fieri pter voluntatē et p. et vī q nulla q; Abag. xij. qui nō ē meū ptra me ē. R. dō. qd fieri pter voluntatē hoc est q; voluntas dei nec ē in hoc fieri nec in eius oppositū. et ita pter voluntatem sit qd nō sit fm voluntatē nec p. Et iter hoc mediū est. dñs autē in Abag. itelligit d pceptis q qui negligit inimicus dei est scilicet. Ad q obijcitur qd pmissio ē signū voluntatis bñplaciti. dō. qd nō ē signū qd deus velit illud qd pmitit. s; qd velit illud qd ex eo elicitur. et sic p; illud. Itē qritur de hoc quod dicit. Sed non pter eius permissionem que ipse non est. fm hoc videtur quod pmissio nō sit deus. Cōtra. deus ē sua actio. ergo deus est sūa pmissio cum pmissio sit actio dei. Sicut dicas hoc esse vltimū ratione connotati. tunc obijcitur. quia voluntas dei similiter aliquid pnotat circa voluntatē. R. pōt dici. qd magis loquitur fm opinionē illorū qui dñt nomina sex generū non predicare aliquid de deo vel in deo. s; a deo. s; hec opinio supra improbata est. et iō potest dici qd magis loquitur de pmissione.

rōne pnotari. q̄ importat de rōne sui nois. Et si tu obicias de volūtate q̄ pnotat. dō. q̄ vep̄ est ex adiūcto. sed nō est ita de p̄ncipiāli significatōe nois. Itē q̄ritur de hoc q̄ dicit. Neq̄ iō p̄cepit oibus bona pro eo q̄ veller ab omnib⁹ bona que p̄cepit fieri. v̄r enim falsū dīcē. q̄ p̄ceptum dei ē signū voluntatis dei sicut p̄ceptum n̄m est signū voluntatis n̄re. sed rectus hō nunq̄ p̄cipit aliqd alicubi nisi q̄ vult facere. ergo multo fortius nec ip̄e deus. R. dō. q̄ Augu. et magister sequēs Aug. q̄n de voluntate b̄n̄placiti loquūtur. semper accipiunt p̄ voluntate qua deus absolute vult aliqd euenī. et de hoc nō est dubium. illud q̄ dicit. Sed vlt̄erius magis s̄m Bān. distinguit voluntatē antecedentē siue q̄trum in se est et huius signū est p̄ceptus. et de hac nō loquitur Aug. nec magister. Item quare de hoc quod dicit. q̄ p̄cepit in noua et in veteri lege q̄ ab eis quib⁹ p̄cepit noluit fieri. v̄r enim male dīcē. q̄ p̄ceptam est signū voluntatis diuine. q̄ si precibatur q̄ nolebat videtur q̄ illos d̄cipiebat quibus p̄ciebat. Item videt falsū dicere quod noluit imolatōem Ysaac. q̄ Abrahā volebat. q̄ voluntatē suā diuine nō p̄formabat. ergo non merebatur vt videtur. Itē queritur Abrahā parauit se ad obediēdum non aut curatus in euangelio. R. dō. q̄ q̄dam p̄cepit dñs ad faciēdum vt p̄cepta moralia. q̄dam ad p̄bandū. i. probatū ostendēdum. q̄dam ad erudiēdū. et hōz duoz exēpla tāgunt in l̄ra. In p̄cepto igitur Abrahā significat nō q̄ deus velle imolatōem. s̄ q̄ vult Abrahā velle. et iō cum noluit se sibi p̄formauit. In p̄cepto vero q̄ fecerit curato significauit se velle conteinptū laudis. Et iō Abrahā laudatus ē in voluntate obediē. et curat⁹ s̄ h̄ q̄ n̄ tacuit.

Et. xlviij.

Sciendū quoq̄ ē q̄ alteri mala ē volūtas hoīs. et c. Hec ē tertia p̄. in qua agit magis de p̄formatiōe volūtatis n̄re ad volūtatez diuinā. Et diuidit h̄ p̄. in q̄tuor. p̄es. In p̄ma magis ostendit q̄ ad p̄formitātē volūtatis n̄re et diuine nō sufficit p̄formitas i volūto. In s̄a ostendit q̄ nō sufficit p̄formitas in op̄atiōe. siue in ope op̄ato ibi. Illud quoq̄ nō ē p̄termittendū. In tertia magis soluit ad hoc

q̄trum q̄onem a latē v̄r. s̄ci debeant passio nem xpi velle. ibi. Ex quo soluit q̄ q̄ queri solet. In quarta vero et vltima magis mouz q̄onem iuxta h̄ac et determinat ibi. Si vero queris v̄rū eodē modo sciendū sit. vbi ostēdit q̄ dissimiliter indicandū est de passionib⁹ sanctoz et ipsius xpi.

Intelligentiā p̄stis. di. queris de p̄formitate volūtatis n̄re ad voluntatē dei. Et circa hoc duo p̄ncipaliter q̄r.

Primo queris de ip̄a p̄formitate q̄trum ad quiditatē. Secdo queris de ip̄a q̄trum ad tentionē. Circa p̄mū articulū duo q̄r.

Primo queris v̄rū possibile sit volūtatē n̄ram p̄formari volūtati diuine. Secdo v̄rū p̄formitas voluntatis n̄re ad diuinā faciat voluntatē n̄ram iustam.

Eod aut nō sit possibile n̄ram volūtatē p̄formare diuine. ostēdit sic. Ysa. li. Sicut exaltat celi a terra ita exaltate sūt vie mee aui⁹ v̄ris. et cogitationes mee a cogitationib⁹ v̄ris. s̄ sicut ē in v̄is et cogitatiōib⁹ sic et in volūtatiōib⁹. s̄ si celū et terra n̄ h̄nt p̄formitatē. v̄r s̄nt q̄ nec volūtas n̄ra et volūtas diuina. Si dicas q̄ auctoritas intelligit et loquit de malis. p̄. glō. sup̄ illud p̄. exultate iusti. glō. q̄trum distat d̄s ab hoīe t̄m distat volūtas dei a volūtate hoīs. q̄. et c. q̄ infinite distatiū nulla ē p̄formitas. s̄ d̄s et hō distat i infinitū cū vnū sit finitū et aliud infinitū q̄ nulla ē p̄formitas volūtatiō. Itē si volūtas n̄ra p̄format diuine. aut q̄ se ip̄a aut i tercio. Si i tercio. q̄ diuina volūtas et hūana que nūt in aliq̄ cōi. Et si h̄. q̄ h̄nt aliqd simplicitatis se q̄ est incōueniēs maxie i diuina volūtatē. restat q̄ si ē p̄formis q̄ se ip̄a p̄formetur. q̄ volūtas ē ip̄a p̄formitas. s̄ p̄formitas nō pōt eē difformis. q̄ volūtas n̄ra non pōt discordare a diuina. q̄ ē manifeste falsū. Itē si volūtas n̄ra ē p̄formis diuine. aut b̄ puenit eēntialit̄. aut p̄ p̄cipatōem. Si eēntialit̄ reddat idē q̄ p̄. Si p̄ p̄cipatōem. q̄ro de illo p̄ cuius p̄cipatōez volūtas ē p̄formis v̄rū sit p̄forme. Si nō. nō pōt p̄formare. si sic. tūc aut eēntialit̄ aut p̄cipatiue. q̄ vel erit ab ire i infinitū vel stare i aliquo creato. q̄ sit conforme deo per eēntiam vel volūtas p̄formatur deo per increatum. s̄ non est abire i infinitum. nec est ponere q̄ deus sit p̄formitas volūtatis humane ad deū. q̄

aliqđ creaturę eēntialiter est pforme. sed qđ eēntialiter est pforme alicui. eēntialiter puenit cū illo. et qđ eēntialiter puenit. est eiūsdē eēntie. g. et c. **Cōtra. cor. vi. qđ adheret dō vnus spūs est. sed nō est vnus spūs p vnitate nē. g. est vnus p pformitatem voluntatis.** Itē **Barb. xy. ois qđ facit voluntatē pīs mei qui est in celis ille meus frā et soror et c. sed nō ē vey qđ sit frā per ppinquitatē sanguinis. ergo est frā per pformitatem voluntatis et dilectiōis.** Itē quascūq; voluntates ptingit velle idē et velle opōita ptingit pformari et difformari siue pīari. sed voluntas diuina et humana sunt hī. hoc p. g. et c. Itē quascūq; volūtaes ptingit adinuenire ordinari p perfectā pīdentiā et obediētiā ptingit ad inuicē pformari. sed voluntas humanā ptingit diuine per oīa subiaceret et obedire. ergo. et c. **R. dō. qđ aliqđ cōformari alicui ptingit duplī. aut qđ ad similitudinē aut qđ ad hīrudinē. Quā. tū ad similitudinē ptingit triplī. aut qđ aliqđ nō pīcipat tertiū in quo assilant vī cign⁹ et nīx in albedine. aut aliqđ duo sic se hnt qđ vnū ē similitudo alterius. vt spēs coloris si uey dolū assilatur siue pformat. Ioui aut qđ aliqđ pīcipat similitudinē vt speculū vel oculus assilatur vel pformatur corpōi obiecto. Primo mō nō est possibile aliqđ creaturam deo pformari. Secōdo mō aliqua creatura pformatur. vīputa grā que dī similitudo dei vel glā que est deiformitas. Tertiō mō assilatur et pformatur aīa que hī grā et glā de hac pformitate nihil ad pīens. Alio mō ptingit pformari aliquid alicui sū pīsem hīrudinē siue pparatōem. que pōt dici pportio cū est rex eiūsdē generis. et pportio nalitas cū est rex diuersorum generū siue non cōcantiū vt fiat vis in verbo. large tū loquēdo vīraq; potest dici pportio. et hoc nihil ponit cōe qđ est per pparatōem duorū ad duo. et potest esse et est inter sūme distantiā. Et sū hanc pōt volūtas nīa pformari diuine. videlicet per sīsem hīrudinē ad actū. vt sicut deus quod vult vult liberaliter et caritative ita et homo. Et per cōsimilem comparatōem ad obiectū. vt qđ vult deus vult hō. et eodē sine quo vult deus vult hō. hoc totum possibile est esse. et totū possibile est nō esse. et ideo possibile est voluntates**

nīam diuinē pformari et difformari. et pcedende sunt rōnes ad hoc. **Ad illud. ergo qđ obijcitur. qđ distat deus ab hōie et voluntas humana a diuina in infinitū. itā pī rīstio. qđ hoc nō impedit pformitatem pparatōis licet impediāt pformitates equalitatis et vni uocatōis.** **Ad illud. qđ obijcitur. vtrum se ip. vel in tertiō pformet. dō. qđ nō se ipa nisi loquamur de pformitate longinqua que attenditur in ymagine. Si aut loquamur d cōformitate pīnqua que pīstī in similitudine sic nō se ipa conformatur. sed mediante grā que non est tanqđ tertiū ab vtroq; pīcipiarum sed est sicut similitudo vniū et pīcipiat alterius. vñ grā est similitudo eēntialiter. non tū opōret qđ eēntialiter pueniat in tertiō. qđ similitudo se ipa puenit cum eacuius est similitudo. et sic patent ambo obiecta. Sī si loquamur de pformitate qđ um ad habitudinē. dicemus qđ voluntas nō se ipa pformatur sed per pparatōem ad alterum qđ tū nec est de eēntia diuine voluntatis. nec humana. nec tanqđ tertiū pīcipatū ab vtroq; et sic pī illud. **Ad illud. qđ vltimo queritur vtrum pformetur per eēntiam aut per pīcipatōem. dō. qđ nec sic nec sic. sed conformatur per pīcipatōem siue per pīmile hīrudinē. et sic pī illud.****

Cōdo querit vtrū pformitas volūtatīs nīe ad diuīas faciat eā iustas. et qđ sic vī. qđ sup illud ps. Rectos decet collaudatio. glō. Recti sūt qđ dirigūt cor suū sū voluntatē dei qđ recta est. Item. ij. cor. vi. qđ pīcipatio iusticie cū iniquitate. aut qđ societas lucis ad tenebras qđ dicat nulla. Si ergo diuina volūtas iusticia ē et lux si volūtas humana sit in qđ nō pōt esse pformis. g. si pformis ē necesse est esse iustū. Itē conformari regule iusticie nihil aliud est qđ iustificari. s. volūtas diuina est regula iusticie. qđ nō pōt obliq̄ri ad aliqđ iniquū. g. pformari volūtati diuine ē iustificari. Itē intellectus nī non pōt pformari diuīso quā efficiatur verus. ergo nec affectus nō potest pformari diuīno quā efficiatur iustus. sicut enim veritas est rectitudo intellectus. sic iusticia est rectitudo affectus. Contra. magister dicit et est verbum Aug. qđ voluntas dei bona p hominū malas volūtaes impletur. s. vnus effectus nō pcedit ab vna cā per aliā

nisi ille eade adinuicem pformetur. ergo ptingit mala voluntate diuine pformari. Item pformitas voluntatu psumitur in volendo et nolendo id est. sed impius potest velle et nolle quod deus vult et non vult ut ponit exemplum Augustinus. de prauo filio qui vult patrem mori quod et deus vult. ergo pformitas non facit voluntatem istam. Item quia voluntas dei sit beata. non voluntas illi pformis non propter hoc est beata. ergo pari ratione quia sit iusta. non propter hoc voluntas pformis est iusta. Item si conformitas facit voluntatem iustam cum velit homines vindicare qui patitur iniuriam. Si iste qui patitur iniuriam vult se vindicare iuste vult. ergo iustum est exigere vindictam. Si tu dicas. quod deus vult hominem vindicare. sed non vult quod homo vindicet se. hoc non soluit quod saltem tunc licet homini appetere quod deus ipse vindicaret. Sed. ob. quod pformitas voluntatis nostre ad diuinam attendit secundum proportionem sicut dictum est duplex est autem proportio voluntatis. scilicet ad actum et ad volitum. Similis proportio ad actum consistit in hoc quod sicut deus qui vult. vult ex caritate et liberaliter. siue iuste et recto fine. sic et homo velit. Similis proportio ad obiectum est. ut quod vult deus etiam homo velit. potest igitur conformitas attendi secundum hanc duplicem habitudinem et comparationem. et sic est sufficiens et facit voluntatem iustam. potest iterum attendi solum secundum alteram ut puta secundum volitum. et sic est deficiens cum careat sibi habitudine. et hec non sufficit ad iusticiam. de prima pformitate procedunt prime rationes. de secunda. secunde. Ad istud. rationem. quod obijcit. tertio. quod pformitas non facit beatam animam ergo nec iustam. ob. quod beatus deus dicit iusticiam psumatam. unde plus requiritur ad hoc ut voluntas fiat bona quam ut fiat iusta et id non sequitur quod si non facit bonam. quod non faciat iustam. non sicut pformitas sufficiens que est in volito et ratione volendi facit voluntatem iustam sic pformitas super excellens facit eam beatam. Illa autem est super excellens quoniam in omnibus diuine pformatur. et ex nulla parte est difformis nec in aliqua saltem in modico. Ad illud. quod obijcit. ultimo. iam per rationem. quod appetens vindictam non pformatur deo in modo siue in ratione volendi deus enim tanquam iustus inder vult hoc zelo iusticie. qui autem appetit ultionem sui siue sue iniurie ut plurimum vult libidine vindicare. Si autem aliquis appete-

rat solum zelo iusticie sicut deus et ex caritate tunc diceretur eum habere voluntatem iustam.

Quoniam queritur quantum ad secundum articulum queritur de tentatione. ad pformitatem voluntatis diuine. Et circa hoc duo queruntur.

Primo queritur utrum teneamur pformare voluntatem nostram voluntati diuine in ratione volendi ut velimus ex caritate quod volumus.

Secundo utrum teneamur pformare in volito.

Ad autem teneamur in ratione volendi utrum. quod tenemur quod facimus facere iuste et

ut deus. xvij. iuste quod iustum est exquirere. sed non sit iuste nisi quod homo facit secundum pformitatem voluntatis quantum ad rationem volendi ut velit ex caritate. et c. Item tenemur diligere deum ex toto corde. quod hoc precipitur. deus. vi. et dominus idem iterat. Matthei. xxij. sed hoc non potest fieri nisi ex caritate. ergo teneamur ad pformitatem in ratione siue in ratione siue in forma volendi. Item tenemur deo veraciter obedire. sed veraciter non obedit deo nisi qui facit ea voluntate qua acceptat deus. hoc autem est voluntas informata caritate. ergo. et c. Item propter quod unumquodque et illud magis. sed propter pformitatem voluntatis in ratione volendi obligamur ad pformitatem voluntatis in volito. quod finis precepti est caritas ut dicit apostolus. romani. i. ergo multo fortius obligamur ad pformitatem in ratione volendi. ut quod volumus velimus ex caritate. Contra. deus vult et precipit penes honorari. esto quod oportunitas se offerat et aliquis honoris preter ex naturali pietate non ex caritate. postquam quod non peccat. et non pformat voluntatem suam nisi in volito. ergo non tenetur ad rationem volendi. Item si tenemur pformare voluntatem nostram diuinam in ratione volendi sicut in volito. ergo quoniam tenemur quod volumus aliquid non ex caritate sed sicut illud ad quod tenemur. ergo peccamus in omni actu. nullus ergo actus indifferens.

Item si tenemur pformare in ratione volendi. cum ergo vir peccator habeat voluntatem a deo. prout in hoc deficiente quod non habet caritatem. ergo continue in omni instanti peccat.

Item nullus potest pformare voluntatem suam diuinam in ratione volendi nisi habeat caritatem sed non est in nostra potestate habere caritatem. ergo tenetur homo ad impossibile. Si dicas quod potest facere quo facto habebit caritatem quod potest se disponere ad caritatem. obijcit de

obstinato et de eo quod est actualiter in peccato dicitur
peccat. et est in actu illo. non potest se reformare.
sed non tenetur. quod si non tenetur. et alij tenentur repor-
tat per modum de malitia. quod si hoc non est conue-
niens. nulli ergo tenentur. sed. dicitur. quod tenemur con-
formare voluntatem nostram voluntati diuine in
ratione volendi. ut scilicet velimus ex caritate. et hoc
per quod tenemur esse diligere ex caritate. Attende-
dum autem quod hec est obligatio per modum precepti
et affirmatiui differt enim obligatio precepti af-
firmatiui et negatiui. nam negatiuum obligat
semper et ad semper. Affirmatiuum autem obli-
gat semper sed non ad semper. sed pro loco
et tempore. Et sicut non obligat ad semper. ita nec
ad omnem actum voluntatis. nec ad omne tem-
pus. sed tunc solum quando tenemur exire
in actum caritatis. unde notandum quod sic
tenemur ad hoc. quod nunquam ad contrari-
um. sicut velle quod deus vult ex caritate. ad
hoc etiam tenemur per loco et tempore si habemus ca-
ritatem. Si autem non habemus. non ad hoc te-
nemur. sed ad equivalens. quod tenemur facere
quod in nobis est. ut habeamus et ad hoc simpliter
per loco et tempore obligamur. Et his per rationem ad
obiecta. Quod enim obicitur quod aliquis sine pec-
cato honorat penes etiam ex naturali proprietate.
sed. dicitur. quod verum est. et ex hoc sequitur quod non in omni
actu tenetur reformare. non in sequitur quod non te-
neatur. Et per hoc per se quod obicitur de generalitate
actuum. per et aliud quod obicitur de generalitate
temporis. Ad illud quod ultimo obicitur. quod si
est in parte nostra habere caritatem. sed. quod in
parte habetium caritatem est. et in parte non
habetium non propinqua. sed dispositiua potest
enim quilibet facere quo facto habeat carita-
tem. Et ideo si non faciat imputatur sibi nec
excusatur per impossibilitatem. quod non est impos-
sibilitas ubi succurrit aliunde peccatum. et non de
ficit nisi per nostram negligentiam. Ad illud.
quod obicitur. de obstinato. sed. quod nullus est a
deo obstinatus qui non possit facere quod in se est
et qui non possit redire ad eum. et ideo tenetur
sicut et alij. licet non pro quolibet instanti. sed
pro loco et tempore. Si autem tu quare quid sit locus
et tempus. melius docet vinctio quam ars. tamen quare
do dominus visitat eum interiori allocutio-
ne vel exteriori predicatione vel aliquo tali in
quo est oportunitas redeundi ad eum. si tunc ne-
gligit incidere in contemptum et omissionem
peccatum.

Deo queritur vtrum teneamur reformare
re voluntatem nostram voluntati diuine
in voluto. Et quod sic. videtur. Matthei. xij. quod
non est mecum contra me est. sed qui non personat deo
involuto. est per deum si tenemur deo non esse con-
trarij tenemur velle quod deus vult. Item
super illud psalmi. Non adhesit mihi cor paruus.
gloria. paruus cor atque distortum habet. qui non
vult hoc quod deus vult. sed tenemur vitare cor
dis prauitatem. ergo tenemur velle quod deus
vult. Item tullius diffinitio amicitia. dicitur.
quod amicitia est idem velle et idem nolle in rebus
honestis. sed tenemur deo habere amicitiam. ergo
et idem velle honestis. sed deus non vult nisi
iustum et honestum. ergo debemus nostram volunta-
tem sue reformare in omnibus. Item omnis intelle-
ctus qui discordat a prima veritate sue cogni-
tione est falsus. ergo omnis affectus est iniquus.
quod non concordat cum diuina voluntate in voluto. ergo
et cetera. Item tenemur velle quod deus precipit
Aut ergo quod precipit aut quod iuvult. non quod precipit
quod illi quod fuerit mutari quibus datur est preceptum
a deo de faciendo non peccauerunt in reuelando
quod diuina inspiratio cognouerunt deus non
velle illud quod precipiebat. ergo tenemur ad
preceptum quod tenemur ad voluntatem. ergo
tenemur velle quod deus vult. Item tenemur
credere non tamen quod precipit deo credere. sed etiam
omne quod dicit esse verum. ergo a simili tenemur
velle non tamen quod precipit deus velle. sed omne quod
deus indicat se velle. tanquam bonum. ergo tene-
mur velle omne quod scimus deum velle. Sed
contra. Aug. in enchi. Aliqui homo bona volun-
tate vult quod non vult deus. Item viri sancti fre-
quenter volunt opposita sicut apostolus volebat
alligari in ierusalem. et discipuli volebant actum. xxj.
Sed constat. quod deus aliquid illorum volebat. ergo licet
prius diuine voluntati velle meritorie. ergo
et cetera. Item si tenemur in voluto reformare. ergo
cum in indifferentibus non sit nobis voluntas di-
uina determinata. quicunque vult aliquid idiffe-
rens determinate committit se discrimini. er-
go peccat mortaliter. quod absurdum est. Si tu vi-
das quod tenetur quando scit deum voluntatem.
per scia non inducit nouum peccatum. neque
retentionem. sed solum aggravat peccatum. er-
go propter scientiam nemo tenetur sic nec igno-
rans. Item Jeremias dolebat super destru-
ctionem Ierusalem. in tre. christus. flebat super destru-
ctionem Ierusalem. Luc. xix. beata virgo et apostolus super

passione xpi. Si flebant et dolebant et dolebat et de rebus que nobis nolebant accidit. et nolebant et constat quod omnes hi merebantur et sciebant deum velle contrarium. et licet et merito possumus vel contrarium divine voluntatis etiam videri scire.

Item quantumque plures me velint aliquid non teneo: illud velle nisi mihi precipiat. etiam si sciam ipsum velle. ergo pari ratione quantumque deus velit non teneo: illud. quantumque mihi innotescat nisi deus mihi precipiat. Item quod deus precipit vult. et nos scimus cum velle tamen non teneamus velle quantumvis multum sibi placeat. etiam per quod precipit. et non tenemur velle de quod scimus deum velle. Et ad hoc dicit aliquis quod non teneamus conformare voluntatem nostram voluntati divine in eo quod vult deus. sed hoc est perfectio et supererogatio. et hoc erit in patria. sed ad hoc solum tenemur quod ipse vult nos velle. dicit autem quod deus vult nos velle solum quod precipit. et nolle quod prohibet. hec enim sunt signa per quod sufficienter indicat nobis suam voluntatem. quia vult nos velle aliquid. In alijs volitis siue in notescat siue non. sed velle primum sine peccato. Et per hoc soluitur ad utramque partem. unde dicitur quod si nobis aliqua velle proprie quod non decet velle opposita ut est de destructione gentis nostre. de calamitatibus iustorum et filium. etiam si deus pluit vel disposuit plure oppositum possumus velle et petere. Sed si ista via sit facilior. tamen quod Augustinus dicit quod impius est cui non placeat divina providentia. non tamen videtur quod homo teneat velle dei mandata. sed etiam quod teneat velle dei opera. et iteque quo non recalcitrat voluntas nostra voluntati divine quia deus vult aliquid. et nos omnia volumus primum. omnia vero ei repugnare. Et iteque gloriolam dicitur velle dicere. quod homo qui non vult quod deus vult habet cor parvum. non dicitur quod deus vult ipsum velle. vel quod deus precipit. propterea aliter dicitur. quod revera non tenemur velle de quod deus. sed solum quod vult et innotescit. nec adhuc illud ostendit. Ad notandum. quod aliquid ostendit deus velle absolute et quantum in se est. ut bona que facit. et hec tenemur velle simpliciter et absoluta voluntate quantum in nobis est. Aliquid ostendit se velle voluntate absolute sed oppositum velle quantum in se est. ut mala que infligit et hec tenemur velle voluntate absolute et deliberativa. tamen oppositum possumus velle voluntate pietatis ut dicit Augustinus. unde sicut deus non delectatur in nostris penis. sed magis dicit. heu heu solus

bonus super hostibus meis. Ysa. i. Sicut nos. unde Augustinus distinguit in nobis triplicem voluntatem. rationis pietatis. et carnis. Et in christo quadruplicem. extendens nomen voluntatis. unde dicit in li. de voluntatibus christi loquens de christo. voluntas deitatis per iusticiam suam dicebat. voluntas rationis per obedientiam veritatem approbabat. voluntas pietatis per passionem in malo suspirabat. voluntas carnis per passionem in malo proprio murmurabat. Et ideo voluntate rationis debemus velle etiam malum pene quod scimus deum velle. sed voluntate pietatis possumus conditionali. siue quantum est in nobis si deo placeat non velle. nam ipse deus quantum in se est non vult sicut predictum est. Aliquid ostendit deus se velle quantum in se est. circa quod consistit substantia licet ordo salutis. ut sunt ea que precipit fieri et precipit non fieri. et hec tenemur velle. Aliquid ostendit deus velle quantum in se est circa quod consistit expedire salutis. ut sunt ea que precipit. et ad talia non obligat. nec vult obligare. vult enim aliquos saluare sic. aliquos latiori via ire. Et his igitur per quod tenemur generaliter velle conformare voluntatem nostram non in omni volito. sed in omni eo quod innotescat tribus modis predictis. Alioquin frangeret amicitia. et de tali volito currunt rationes et auctoritates. Item enim precipit tenemur conformare. quia vult nos velle quod precipit. et hoc scimus. Et plato meo teneo: eo formari in hoc quod expresse scio ipsum velle me velle. sed in plato nescio nisi per mandatum. sed in deo scio per alia signa sicut predictum est.

Ad illud. sed quod obijcit. quod in nullo potest discordare intellectus quoniam sit falsus. et c. dicitur. quod non est sile de bono et vero. nam verum dicitur absolute. bonum vero in relatione ad finem. Et quod duo opposita non sunt simul. ideo non possunt intellectus discordantes esse veri. sed bonum dicitur in relatione ad finem. Et quoniam opposita volita possunt ad eundem finem ordinari ideo simul possunt esse bona. et affectus respectu illorum esse recti. Ideo non necesse est in omni volito conformari. quia oppositum possumus scire velle quia ordinate in finem. sed oppositum eius quod deus vult nos velle non possumus. ordinate in finem. quia deus non acceptat illud. Ad illud quod obijcit ad contrarium. quod non tenemur ad omne volitum. dicitur. quod verum est. quia nec ad volitum quod volitum. nec quia scitum. sed quia scitum esse

voluntus a deo. ita quod nos velimus illud.

Aliter tñ pōt dici q̄ tenemur q̄ absolute volūm. sed excusamur p̄ ignorantia maxie vbi adhibetur debita diligētia. sicut aliquis obligatur ne cognoscat nō suam. vii de obligatione inducente culpā falsum est q̄ dicit q̄ scia non inducit nouā obligatiōem. Sicut enī ignorantia facti excusat a toto. ita scia p̄ oppositum cuz diuina volūrate facit aliquē esse obligatum vt nullomō possit in contrarium sine culpa. et sic est in proposito. et sic p̄ illud. Ad illud q̄ obicit de xpo et beata virgine et alijs p̄patientib⁹. dō. sicut dictum est q̄ volūrate absoluta volebant q̄ dō volebat tñ voluntate p̄ditionata siue voluntate pietatis debebāt velle p̄rium. et hac volūrate crebantur quoniam hec nō est natura tñ. sed etiam ratio.

¶ A parte ista sunt dubitatiōes circa istas. Et p̄mo de hoc q̄ dicit Aug.

Abultū inter est qd velle deo quid hoi p̄gruat. Et hoc autē vī q̄ aliqd licite possit hō velle. sciendo q̄ deus velit p̄rium ponat. ergo p̄ impossibile. q̄ alicui reuelat sua dānatio. p̄stans est q̄ deus vult istū dānari voluntate absoluta. Aut ergo iste tenetur velle. aut nō. vel quicqd sit de tentione. qd est p̄fectius velle. vīrū velle dānari. vel non. Si vult dānari. ergo vult a deo separari. hec voluntas recta nūq̄ pōt appetē. Si non vult dānari. ergo p̄fecte se non conformat. q̄ p̄fectio est voluntas opposita.

¶ R. dō. q̄ illud ē impossibile. q̄ alicui reueletur sua dānatio. et impossibili posito nō est mirū si sequit impossibile. tñ si tu querat qd est p̄fectius. rñdeo qd in eterna dānatio ne sunt duo. s. pene inflicio. et eterna a deo separatio. Separatiōes eternā a deo nullomō credo q̄ aliqua aia debeat recte velle. imo semp velle p̄rium. sed penā velle. si reuelatū est ei sibi debet. Et hoc p̄ q̄ quilibet iust⁹ de se et de alio dō velle. qd omnis peccans fināliter eternū p̄statur. ergo si ponitur p̄terigeno cognitio certitudinaliter circa se credo quod quandiu durat ei bona voluntas quod hō vult. Si autē queras de eo qui peccat vtrum velle debeat gratiam sibi subtrahi. quia videtur quod sic. cum deus velit. et ipse sciat hoc esse iustum. Et dō. est ad hoc quod gratias subtrahi alicui sub tri

plici p̄ditione pōt respici. aut simplr. aut ad ip̄s. et ad ip̄s adhuc dicit vel in re vel p̄out habet rationem pene. hoc modo vult deus subtrahere. et hoc mō peccans debet velle. vt eum deus puniat. vnde regula general est. que in oibus que scimus deum velle absolute. tenemur voluntate absoluta velle. tamen licet nobis velle cōtrarium voluntate p̄ditionata. siue q̄tum in nobis est quia hoc decet nos. Et propterea dicit Aug. multum interest. et c. Item queritur de hō quod dicit magister. Quod actio iudeorum fuit mala. videtur enī falsum dicere. quia actio iudeorum fuit causa passionis. sed si cā imediata mala et effectus. ergo si actio fuit mala et passio. ¶ R. dō. quod illud est verū de actione et passione in eodem genere bonitatis. fm q̄ vnum est causa alterius. dō. ergo quod actio iudeorum fuit causa passionis in genere nature. et in illo genere sicut actio fuit mala ita et passio. sed nō fuit causa in eodem genere moris. imo xpi bona intentio q̄ passionē voluntaria dirigebat iū bonū finē ecōtra actione nō habente rectum finē. Et iō in genere moris actio fuit mala et deo displicens. et passio bona et deo placē. et sic p̄ totū. Item queritur de hoc q̄ dicit. q̄ voluit xpm pati et mori. vī enim male dicit. q̄ occidere xpm erat malū facere. ergo xps occidi fuit malū fieri. Si ergo deus voluit xps pati. deus voluit malū fieri. quod supra negatum est. ¶ R. dō. q̄ occidere xps fuit malum per p̄parationem ad subiectum. qñ ergo accipitur passio. aut simplr accipitur in comparatione ad patientē siue subincentez penam et sic simplr est bonum. aut in p̄paratione ad inferentē. et sic ex illo respectu iudicatur malum quia malicia moris potius intentionem respicit quam actum. Et p̄mo modo est sensus. xpm pati a iudeis est bonū. i. xpm sustinere penam quam iudei intulerunt est bonum. Secdo modo est sensus. xps pati a iudeis est bonum. i. passionem inferri xpo a iudeis est bonum. et sic falsum. quia illa o passionis non fuit nisi mala. sed suffere etia non fuit nisi bona. et sic distinguit magister. Item queritur de hoc quod dicit. hoc bonum tantum fuit vt ap̄ls Petrus q̄ id fieri nolebat ab ip̄o qui occisus ē sathan diceretur. Secdm hoc videtur quod quicum

q̄ dolet et tristatur circa passionem xpi ē redarguendus. ergo peccauit beata virgo cū voluit sicut dicitur Luc. ij. tuam ipsius aīaz pertransibit gladius. peccauerunt similit̄ aph. salū etiam dicit ap̄ls. ij. thi. ij. Si cōpatimur et pregnabimus. R. v̄s. quod dolere de aliquo est dupliciter. Aut ita q̄ dolens voluntate rationis absoluta velit contrarium eius de quo dolet. et sic nulli licuit dolere de passione xpi. et Petrus q̄ voluntate ratiōis p̄rium volebat. est redargutus. Alio mō dolere de aliquo est ferri ad p̄trarium voluntate pietatis. tamen nihilomin⁹ hoc velle voluntate absoluta. sic bonum est p̄dolere xpo et pie affici circa eum. et afficiūtur viri sancti qui magnas gratias agūt deo de passione xpi. sed in mouentur pie in p̄sderatione doloris. Sic etiaz p̄ssima anima beate virginis dilectissimo filio suo patienti q̄sum sustinere poterat compatiebatur. Nullo tamen modo est dubitandum quin

virilis ei⁹ animus et ratio constantissima veler etiam vnigenicum tradere pro salute generis humani. vt mater per omnia confor- mis esset patri. Et in hoc miro modo debz laudari et amari. quod placuit ei vt vnigenitus suus pro salute generis humani offerretur. et tantum etiam p̄passa est vt si posset fieri omnia tormenta que filius pertulit ipsa multo libentius sustineret. vere igitur fuit fortis et pia dulcis pariter et seuera. sibi parca. sed nobis largissima. hec igitur precipue est amāda et venerāda post trinitatē sūmaz et prolem beatissimam ih̄m xpm dñm nr̄m a cuius diuinitatis mysterio enarrando ceterę lingue deficiunt. quia consumatio s̄mo num ipse est. Et igitur qui potest omnia facere superhabundanter quaz petimus aut intelligimus secundum virtutem que operatur in nobis ipsi. gloria in ecclesia et in xpo ih̄u in oēs generationes sc̄lū sc̄lor. Amē.

Finis.

Omnes sunt quaterni preter. q. et. et. qui sunt quinterni.

A b c d e f g h i k l m n o p q r o t u x y z et

Reuerendissimi patris et oñs sancti Bonauenture septimi generalis minop cardinalis et epi catholiciqz doctoris parisiensis theologi. Super p̄mo s̄naruz opus seraphicuz explicit. Accuratissime correctuz atqz em̄datus. ADaximaqz diligentia ac studio Buxie per p̄cibryterū Bapt̄stam de sarfengo Feliciter Impressum. Anno domini. M. cccc. lxxx. die vero vigesimo. mensis Octobr̄.

